

OSZK

Országos Széchenyi Könyvtár

P.O. ~~h. 81~~
1889. 2/5.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Öt puskacső irányult egyszerre mellének.

KOSSUTH LAJOS KÉME

TÖRTÉNETI REGÉNY

A SZABADSÁGHARCZ IDEJÉBŐL

IRTA

SZATHMÁRY JENŐ.

Országos Széchényi Könyvtár

BUDAPEST,

SZÉKELY ALADÁR KIADÁSA.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

71136

1. fejezet.

A s i n t é s.

Éj borult Magyarország fővárosára, Pestre, de az éjjel nem tért a szokott nyugalom a szivekbe. Vészszel van tele a levegő, a kitörő szabadságharcz előjeleivel.

Kossuth Lajost, a nemzet nagy fiát, gellérthegy nyári lakában találjuk. Őt ébren tartja a honfigond. Íróasztala mellett virraszt, hogy lángszavu czikkeivel villanyozza föl a nemzetet.

Az óra épen éjfél mutat, midőn hirtelen gyönges hallatszík. Titkos szőnyegajtó nyílik meg és egy fiatal, alig 18 éves leány lép be. Oly szép, hogy az ember tündérnek vélné, nagy, kék szemével, vállát verő szőke hajával.

Az asztalnál ülő Kossuth felpattan és tágra nyitott szemmel bámul az íróasztal előtt álló jelenésre.

— Kicsoda ön, kérdé álmélkodva, és hogyan jutott ide?

— Ne kérdeje azt uram, felelt a leány. Elég annyit mondanom, hogy magyar vagyok és így önnek csak jó barátja lehetek. — Inteni jöttem.

— Inteni? szólt Kossuth. Nem értem azt, kisasszony. Mindenekelőtt magyarázza meg, hogy miként jutott e terembe.

— E titkos szőnyegajtón, melyhez földalatti folyosó vezet, magyarázá a leány.

— Hogyan, kiáltá Kossuth. Nyári lakomban titkos ajtók vannak, melyekről nekem tudomásom sincs.

— Ugy van, uram, mondá a leány, az illető, kitől a nyári lakot kibérelte, nem tartotta szükségesnek, hogy őnt a lak titkaival megismertesse. — De ne törődjék most ezzel, ha szabadsága kedves, úgy menőküljön.

— Meneküljek? kérdé Kossuth meglepetve. Minő veszély fenyegethet engem hazám fővárosában?

— Jól tudja ön, uram, hogy Ausztria nem kedves szemmel nézi önt és hogy a magyarok ellenségei lábbal tiporják a nemzet jogait.

— Fájdalom, sóhajtott Kossuth. ezt minden nap újból tapasztalom.

— Ismét jogtalanságot akarnak elkövetni, folytatá a szép leány, kipiruló arczczal. Tudja meg uram, ha félóra mulva még itt időzik, úgy elfogják.

— Elfognak engem, riadt fel villámló tekintettel a nagy hazafi. Erre is merne vetemedni a bécsi kamarilla?

— A bécsi kamarillától minden kitelik. Kiadatott a parancs, hogy önt, Vesselényi Miklóst és Lovassy Lászlót az éjjel elfogják.

— Szörnyű, de hogyan értesült minderről. kisasszony?

— Az már az én titkom, melyet egyelőre nem lehet, nem szabad elárulnom, még önnek sem, bármily tisztelettel viseltetem is nemzetem nagy fia iránt.

— Jól van, mondá Kossuth Lajos eltökélten. Szivességet mindenestre köszönöm, de a kamarilla ármányával szembeszállok. Maradok és bevárom a veszélyt.

— Hogyan, ön elfelejti, hogy nemzetének mivel tartozik? Nem szabad kockáztatnia szabadságát, sőt tán életét is, mert a magyarnak szüksége van önre.

— Van kívülem a hazának elég jó fia. Ha ily módon fogok elveszni, ez önkénykedés fel fogja rázni a közönyös nemzetet. Talpra áll minden fegyverfogható ember és megtörik a zsarnok hatalmát.

— Nem úgy, nem úgy. szólt a leány izgatottan. A haza fej nélkül marad, ha ön elpusztul. Mentse meg drága életét, az égre kérem. — Meneküljön!

Kossuth Lajos fejét rázta.

— Maradok, mondá elszántan.

— Oh Istenem. hát kárba veszett minden fáradságom.

Ne tagadja meg kérésemet, ne tegye ki magát a bizonyos veszélynek. Meneküljön, meneküljön, míg nem késő.

E szavakkal a szép szöke leány hirtelen térdre vetette magát a komor férfiú előtt és esdőleg emelte feléje összetett kezét. Mily szép volt e szöke kedves teremtés. Nagy, kék szeme könnyben úszott és fürtei kuszáltan hullottak halvány arczára. Kossuth egy pillanatig mintegy bűvölten állott ennyi szépség láttára, de aztán erőt vett magán.

Gyöngéden hajolt le a térdelőhöz és fölemelte.

— Ej, szép őrangyalom, mondá udvarias mosolylyal, valóban nem tudom, hogy miként háláljam meg, hogy ennyire érdeklődik sorsom iránt.

— Meghálálhatja, felelt lelkesülten a leány, ha szavamát fogadja és menekül.

— Azt nem tehetem, fájdalom, nem hajolhatok szavára. Maradok és bevárom sorsomat.

— Jó, szólt az ismeretlen nő hirtelen elhatározással, úgy távozom most, de azt nem fogja meggátolni, hogy megmentsem akarata ellenére.

A leány ezzel a szőnyegajtó felé fordult.

— Egy szóra még kisasszony, tartóztatta Kossuth a leányt. Legalább nevét közölje velem.

— Szívesen teljesíteném kérését, uram, de egyelőre nevemet nem szabad önnek ismernie. Egy fogadalomnak kell engedelmeskednem. Talán máskor, talán jövőre. — Isten önnel!

A leány ezzel gyors léptekkel tartott a szőnyegajtó felé, mely csakhamar bezárult utána.

Néhány lépcsőn hatolt le a tündér, melyek folyosóba vezettek. A folyosón végig haladva, egy barlangba jutott.

A barlang a Gellérthegy aljában volt és sűrű bokorzat takarta. Különben is félreeső helyen levén, alig kellett attól tartani, hogy véletlenül be nem avatott fölfedezi.

A szöke leány elhárította a bokrokat s kilépett a szabadba. Egy fűhöz kötött paripája vig nyertéssel üdvözölte urnójét.

— Nem türelmetlenkedtél Csongor, mondá a leány, megveregetve a pej paripa karcsu nyakát.

Eloldotta a fáról és férfügyességgel pattant a nyeregbe. Az éj homályában nem sokára vágatva tűnt el a lánczhid irányába.

Kossuth Lajos ezalatt visszaült munkájához, de nem tudta folytatni a cikket. Tekintete minduntalan a szőnyegajtóra tévedt, mely mögött a szép ismeretlen eltűnt. Megjegyzendő, hogy amint az ajtó bezárult, annak többé nyoma sem látszott a falban.

Az éj védelme alatt a nyári lakhoz ugyanekkor sötét alakok közeledtek. Tíz—tizenketten lehetnek. Óvatosan lépnek, csak néha hallatszik egy-egy elfojtott szó, tompa fegyvercsörrenés.

Ha néha kibukkan a holdvilág, osztrák katonák egyenruháját világítja meg.

Most a nyári lakhoz értek. Hatan a lak körül mintegy ört állva helyezkedtek el, a másik hat az ajtó felé tart.

— Zajt ne csapjunk. Mindennek titokban kell történni, hallatszik egy hang. Ferencz, nálad vannak a tolvajkulcsok?

— Igen, hadnagy uram, felelt a szólított közbaka. De talán felszólítanánk ő kelmét, hogy nyisson ajtót. Hiszen ébren van, amott világos az ablak.

— Szép szerével úgy sem bocsátana be, vélekedék a hadnagy. A rendelet pedig szigoruan úgy szól, hogy titokban, zaj nélkül végezzünk. A katonának a parancshoz kell magát tartania. Előre, nyisd ki óvatosan az ajtót!

E társalgás ékes német nyelven folyt le. Ferencz közbaka engedelmeskedett. Az ajtóhoz lépett, néhány kulcsot próbált. Végre az egyik illet a zárba s az ajtó feltárult.

Tolvajlámpa segítségével ily módon hatoltak három szobán keresztül. A negyedik elé érve, az ajtó hasadékan fény sugárzott keresztül.

— Itt van, szólt a hadnagy alig hallhatóan. Tartsátok készen a fegyvert — utánam!

Hirtelen fellökte az ajtót és embereivel a terembe lépett, hol Kossuth Lajos virrasztott.

A nagy férfi a meglepetés legcsekélyebb jele nélkül emelkedett föl az íróasztal mellől.

— Ah, mondá s megvetőleg pillantott a feléje irányuló puskacsövekre, önök katonák és mint tolvajok lopódzanak házamba.

— Uram! felelt a hadnagy, mi nem tartozunk önnek számot adni. Parancsot kaptunk, hogy elfogjuk. Kövessen tehát, mert foglunk.

— Ily jogtalanság, forytant fel Kossuth. Hogy mernek ily módon tolamakodni házamba?

— Hagyja uram a kérdeztést, szólt a hadnagy vállvonogatva. Ha szép szerével nem követ, kénytelenek leszünk vasra veretni.

— Vasra veretni? és hátha nyíltan ellenszegülök, viszonzá Kossuth és egy a falon függő vitört lekapott hirtelen.

Öt puskacsó irányult egyszerre mellének.

— Hasztalan minden ellenállás, mondá a hadnagy. Hatalmunkban van, adja meg magát. Ha ellenáll, halála bizonyos. Ha önként követ, talán kegyelmet nyerhet a császártól.

— Kegyelmet, jegyzé meg Kossuth keserű mosolylyal s eldobta a vitört. Kegyelemre nem számítok, de követem önöket. Hanem istenemre mondom, a kamarilla megemlegeti ezt a napot.

Kossuth e szavakat a legnagyobb haraggal ejté ki. Égő szeme villámokat szórt, hogy szinte féltek a bakák a magányosan álló fegyvertelen embertől.

Kossuth bezárta íróasztalát, zsebre tette a kulcsot és könnyü felöltöt vett magára.

— Ha nincs ellenvetése, hadnagy úr, mondá azután, úgy néhány sorban értesíteni fogom vidéken lakó nőmet sorsomról.

— Ezt nem engedhetem meg, viszonzá a hadnagy.

Forduljon majd kérdésével az ezredes úrhoz, csupán neki van joga ilyesmire engedélyt adni.

Magyarország leendő kormányzója nem tett több ellenvetést. Néma megadással tűrte, hogy az örök körbe fogják s magukkal vigyék.

A nyári lakban minden lámpa eloltatott, a főajtót bezárták s az őrcsapat csakhamar megindult Kossuthtal a lánczhid felé.

Némán haladt a nagy férfi a poroszlók között. Homlokát redőkbe vonta, nem a saját sorsa aggasztotta, a haza szenvedései fájtak neki. Szegény elhagyott hazája miatt ölte lelkét a bú.

Igy haladtak tovább az éjben s ha egy-egy magányos járó-kelő találkozott velök Buda utczáin, az félve irányította lépteit másfelé, nehogy hasonló sorsra jusson.

A lánczhidra léptek, hogy átmenjenek a pesti oldalra. A hírhedt »neigebei« (újépület), a mostani Szécsényi-tér mellett, volt hivatta a foglyot sötét falai közé fogadni.

Körülbelül a lánczhid közepére értek, midőn fiatal emberek vig csoportja közeledett dalolva feléjük. Az atyafiak sokat vehettek be a jóból, mert olyakat kurjogattak, hogy szinte rezgett hangjuktól az egész környék.

A vig fiatalok találkoztak a bakákkal és széles jó kedvükben utjokat állották.

— Hová, háová atyafiak? rikkantott az egyik ifjú ember, ki azonban oly fiatalnak látszék, hogy legényszámba alig mehetett. Hangja csengett, mint az ezüst. Hosszu szóke haja vállát verte. Tiszta fehér arczán szakáll, bajusz nem is pelyhedzett.

— Helyet úrfiak, kiáltott bosszusan a hadnagy. Itt nem gyermekjátékról van a szó. Menjenek mulatni és ne törődjenek velünk.

— Menjünk együtt mulatni, lármázott az előbbi szóke ifjoncz. A budai korcsmákban jó bort mérnek! Jertek, vitézlő hadfiak!

Hasonlókép szólottak a többiek is és hirtelen a bakákra vetették magukat, ölelgették nagy kaczagással a marczona hadfiakat, mintha egyéb gondjuk se volna a világon, csak-hogy dáridóra csabítsák a bakákat.

A sor így megbomlott és a szőke fiú a körbe vett Kossuthig jutott. Villámgyorsan kis szelet papir csusztatott kezébe észrevétlenül, míg alig hallhatóan sugta oda:

— Ne csüggedjél. Barátaid öröködnék! A levélkét semmisítsd meg az átolvasás után.

Kossuth görcsösen szorongatta kezében a levélkét és csodálkozva bámult az ismeretlenre. Ugy rémlett előtte, mintha a fiatal ember feltünően hasonlítana a leányhoz, ki éjfélkor nála járt, hogy megintse.

Mind a mellett volt elég lélekjelenléte elfojtani nagy felindulását s ovatosan rejtette ruhájába a levélkét.

A katonák és a hadnagy ezalatt dühökben káromolták a tolakodó fiatal embereket.

— Ördögadta, dühöngött a hadnagy. tágítsatok, vagy összeaprittatlak, korhelyek!

— Eh, hagyjuk e medvéket, szólt a szőke fiatal legényke. Ha nem akarnak mulatni, csak ők vallják kárát. Utánam fiuk, Budára!

A többiek szó nélkül engedelmeskedtek és dalolva folytatták utjokat, míg az őrcsapat tovább haladt.

A fiatal emberek Budára érve, egyszeriben megszűntek lármázni. Jó kedvüknek mintegy varázsszóra vége szakadt, megállottak és mintegy mély szomorúsággal néztek egymásra.

— Csakugyan elfogták, jegyzé meg egy magas barna fiatal ember. Én rá ismertem.

— Én is, én is, kiáltottak többen.

— Ne csüggedjetek, szólalt meg a szőke ifju. A levélkét kezébe csusztattam.

— Tehát sikerült a csel?

— Mint látjátok! Azok az együgyű bakák csakugyan

holtrészegeknek hittek bennünket, noha egy csöp szeszt se láttunk.

— Mondhatom, hogy kitünő ötleteid vannak, mondá mosolyogva a barna. Kitünő tréfa volt.

— Hagyjuk ezt, felelt a szöke ifju elkomolyodva. De itt nem beszélhetünk nyugodtan. Váljunk külön és siessünk egyenként a titkos tanácsterembe. Még az éjjel határoznunk kell, hogy mit tegyünk. Az idő drága, egy perczet sem szabad vesztegetnünk.

A többiek helyeselték e beszédet.

A fiatal emberek kezét szoritottak egymással és különböző irányokba siettek el.

* * *

Báró Vesselényi Miklós ugyanezen estén néhány percczel éjfél előtt lépett hálósobájába, melyet éjjeli lámpa világított be halvány fényvel.

A báró, ki a legnagyobb hazafiak közé tartozott, ép lefeküdni készült, midőn inasa nyitott be hozzá.

— Nagyságos uram, kezdé a hü ember. Valaki be-bocsáttatást kér.

— Kicsoda — ily késő? kérde báró Vesselényi Miklós meglepetten.

— Alakja, hangja után ítélve fiatal ember lehet, felelte az inas. De mit sem mondhatok, mert arcját álarcz takarja.

— Ez furcsa, jegyzé meg Vesselényi, küldd el, ha nem akarja levenni az álarczot.

— Hiszen küldöttem én, nagyságos uram, de mikor a legény nem akar tágitani. Állítása szerint mint jó barát jön és nagy veszélyre akarja figyelmeztetni a báró urat.

— Eh mit, küldd el a bolondot, kiáltott a báró. Ré-szemről senkitől sem félek.

— Hja, nagyságos ur, de azt állítja az álarczos, hogy nemcsak a nagyságod, de a haza érdekében is kívánja a kihallgatást.

— A haza érdekében, riadt fel Vesselényi elkomorodva. Ez más! Ha ilyen szent dologra hivatkozik, el kell őt fogadni. Bocsásd be János. Lelke rajta, ha hazudott.

— De én tán a közelben maradnék, hebegé az inas, Arczán álarcz, az ember nem tudhatja, hogy kivel van dolga.

— Ugyan, öreg, ugyan, mosolygott a báró, már ki lenne ily félénk. Mitől se tarts! Fegyver lóg itt elég a falakon! — Csak bocsásd be gond nélkül azt a legényt. A többit bizd reám. Mindenesetre hagyj magunkra.

Az inas távozott. — Csakhamar egy álarczos karcsu alakot bocsátott a hálósobába, míg ő maga visszavonult.

Az álarczos mélyen meghajolt a báró előtt és várni látszék megszólítására.

— Uram, kezdé Vesselényi, érthetőnek fogja találni, ha látogatása felett végtelenül csudálkozom. Ön álarczban kér kihallgatást fontos ügyben, épen, mikor az óra éjfél mutat.

A báró ezzel egy tekintetet vetett a fali órára, mely ugyanekkor ütött tizenkettőt.

— Igen, báró ur, viszonzá az álarczos, csodálkozását érthetőnek találom. De a körülmények kényszerítenek e különös fellépésre. Ne vesztegessük az időt fölösleges magyarázatokkal. Mint jó barát jövök.

— S minő ügyben?

— Báró ur politikai szereplése szemet szúrt a kamarillának. Ki van adva a parancs, hogy haladéktalanul elfogják.

— Micsoda, ütött kihívóan oldalán függő kardjára Vesselényi Miklós, már ki merne engemet elfogni? Ki merne palotámba hatolni?

— A kamarilla eszközei, felelt az álarczos. Ha nem fog szavamra hallgatni, önmaga győződik meg állításom igazságáról. Meneküljön báró ur, mert ellenesetben fél óra múlva fogoly.

— S honnan tudja ön ezt, uracskám? — kérde Vesselényi, gyanus szemmel méregetve az idegent.

— Elég, hogy tudom, báró ur. szólt zavar nélkül az álarczos. Ajkamat fogadalom pecsétje zárja — egyebet nem mondhatok. Különben nem ön az egyedüli, ki ellen ki van adva az elfogatási parancs. Kossuth Lajost és Lovassy Lászlót szintén elfogják az éjjel, illetőleg el akarják fogni.

— Kossuth Lajost is, álmélkodék Vesselényi. Oh boldogtalan. hát miért nem intette meg inkább őt helyettem?

— Legyen nyugodt, báró ur. Ugyane pillanatban áll egyik szövetségesünk Kossuth, a másik Lovassy előtt, hogy mindazt elmondják, amit ön tőlem hallott.

— Nem értem, dörögé Vesselényi.

— Én megtettem kötelességem. folytatá az álarczos. Meginttem önt és ismételem, meneküljön azonnal. ha nem akar fogságba esni. Van szerencsém magamat ajánlani.

A titokteljes intő ezzel udvariasan meghajolt s a következő pillanatban bezárult mögötte az ajtó.

Vesselényi Miklós nem menekült. Nyugodtan feküdt le, de félegykor már osztrák katonák ragadták ki ágyából, hogy a »neigebei«-ba hurczolják.

* * *

Országos Széchényi Könyvtár

Lovassy László e végzetes estén barátai körében mulatott a Zrinyiben, mely a régi Pestnek egyik leghíresebb vendéglője, mulatóhelye volt.

Pont éjfélkor vált el barátaitól, hogy hazamenjen.

Alig lépett ki az utcára, midőn hirtelen egy álarczos-alak szegődött melléje.

— Ki vagy, mit akarsz? förmedt az illetőre Lovassy és kardmarkolatjára tette kezét.

— Hagyja békében a kardját, uram, szólott az álarczos. Én jó barátja vagyok. Itt az utcán nem bocsátkozhatom részletes magyarázatokba. Tehát csak ennyit! — Ön ellen elfogatási parancsot adott ki a kamarilla. A parancs még ez éjjel végre hajtatik. Ne térjen vissza lakasába. Meneküljön haladéktalanul. Fogadja meg tanácsomat! — Isten önnel.

Az álarczos ezzel könnyedén meghajolt, a közelben levő magyar-utczába fordult s eltűnt csakhamar Lovassy szeme elől.

Az ifju Lovassy álmélkodva tekintett utána, de azután közönyösen vállat vonva, dörögő:

— Valami ostoba ficzkó, ki meg akar tréfálni. Nem hallgatók reá, az gyávaság lenne.

Lovassy Laszló szintén szélnek eresztette az intő szózatot s a hajnal a boldogtalant a »neigebei« börtönében találta.

Makacsságaért ő bűnhődött a legkeservesebben, mert midőn kiszabadult nyirkos börtönéből, elméje örökre meg volt zavarodva.

2. fejezet.

A titkos tanácskozás.

A hirhedt »neigebei«, az uj épület egyik szemben fekvő utcájában földszintes ház emelkedett, mely alakjára nézve egyáltalán nem különbözött a körülötte fekvő többi házaktól.

Nappal a ház teljesen el volt hagyatva. Az ablaktáblák folyton zárva voltak, úgy, hogy a viláért sem lehetett volna egy tekintetet vetni beléje. Kapuja is ritkán nyílt meg.

A környéken nem igen törődtek e különös házzal. Hir szerint valami különöz lakta, a ki a magányos épületben töltötte napjait remetéskedve, öreg szolgájával. E különözöt Rezes Andornak hívták s ő maga talán már rég óta nem lépett ki portájából. Öreg szolgája is ritkán hagyta el a házat, legföljebb azért, hogy élelmiszereket vásároljon.

Rezes Andor nem volt megelegedve a világ sorával, azért zárkozott el előle. Fájt neki a haza pusztulása, mert igaz magyar szív dobogott keblében.

Az utóbbi időben feltűnt néha egy-egy elkésett úri embernek, hogy késő éjjel Rezes Andor házába sötét, bebur-

kolt alakok lépnek. De ha egyik-másik elmondta is éjjeli megfigyelését, senki sem tulajdonított annak nagyobb jelentőséget.

Azon éjszakán, melyen az előbbi fejezetben említett három elfogatás történt, Rezes Andor házában nagy sürgésforgás uralkodott.

De jó, hogy az ablaktáblák, a kapu zárva, nem jó volna ide hivatlan szemnek betekinteni.

Éjfél után két óra lehetett. Tágas földszintes szobában ül Rezes Andor egy hosszú asztal mellett, oldalán hat álarczos alak. Az asztalfő még üres, mintha oda még várnának valakit, ki nélkül a tanácskozás meg nem kezdhető.

— Soká késik Málnássy Béla, jegyzé meg az egyik álarczos.

— Csak nem történt valami baja. szólt az öreg Rezes Andor aggódva, Málnássy még egészen gyermek.

— Igen, arczra, de nem szivre, felelt az előbbi álarczos. Mindenki ismeri bátorságát, ügyességét. Saját állítása szerint ugyan csak 18 éves, de azért úgy bánni karddal, talán egyikünk sem tud, mint ő. A milyen lányos az arcza, a vívásban megszégyeníti a legmarczonább férfit. S esze oly talárlékony, mint a legravaszabb diplomataé. Méltó ő arra, hogy a titkos tanács elnöke legyen.

Künn e pillanatban felhangzott Rezes szolgájának szólítása, ki az udvaron kivont karddal örködött.

— Ki vagy?

— Szabad magyar!

— Mi a jelszó?

— Kossuth Lajos!

— Beléphetsz!

— Ez Málnássy Béla, kiáltottak az álarczosok, fölugorva helyeikről.

Az ajtó felpattant és a szőke fiatal ember lépett be, kivel a lánczhidon ismerkedtünk meg, midőn Kossuth kezébe egy levelet csúsztatott.

— Ah Málnássy, csakhogy itt vagy, kiáltottak a jelenlevők és kezet szorítottak az érkezettel, ki szintén álarczot viselt. — Hol késtél oly sokáig?

— Mindenekelőtt kezdjük meg az ülést, viszonzá Málnássy, mindent el fogok mondani, mert nagyon fontos okok miatt késtem. Tehát helyére mindenki!

Helyet foglaltak. Az elnöki székre az ifjú Málnássy Béla ült.

— Szokás szerint azzal nyitom meg az ülést, hogy felhivom a titkos tanács tagjait leálczázásra. Itt biztos helyen vagyunk. Nem kell árulóktól tartani és a magyar ember szemébe szeret nézni annak, akivel beszél.

Málnássy maga járt elől a jó példával és levetette álarczát. Hasonlóképen cselekedtek a többiek is.

Mind megannyian fiatal emberek voltak, a 20 és 30-ik év között, mikor még a lélek legrajongóbb, mikor a szív még minden nemes eszmeért hevül.

A titkos tanács a haza felszabadítását tűzte ki céljául és tagjai esküt tettek a szent keresztre, hogy a hazáért bármikor készek feláldozni életüket.

Az öreg Rezes Andor átengedte házát a tanács céljára. Nagy vagyont zsugorgatott össze hosszú életében. Aranyait most minden meggondolás nélkül bocsátotta az ifjak rendelkezésére.

De kísérik figyelemmel a gyűlés menetét.

— Honfitársak, folytatá Málnássy Béla, nehezebb szívvel léptünk e helyre mint az előző napokban. Nagy volt ugyan mindig szívünk bánata a kamarilla zsarnokoskodása miatt. De annyi önkénykedésre még sem vetemedett, mint ma. Oh e nap forduló pont leend Magyarország történetében, mert ez éj eseményeinek fel kell rázni a nemzetet hosszú álmából.

— Igen, igen, kiálták az ifjak lelkesülten. Le a kamarillával!

Az öreg Rezes Andor helyeslőleg bólintott ősz fejével.
— A zaj csitulván, az elnök újból felvette a szót.

— Elmondom, barátaim, hogy miért késtem. Én egyesenesen a »neigebei«-ból jövök.

A csodálkozás felkiáltása hallszott az ifjak ajkáról.

— Türelem, folytatá Málnássy, megmagyarázok mindent. Tudjátok, hogy ma Thun századosnál voltam. Thun százados ismeri nővéremet és mint mondtam is nektek, Margit hugom megbűvölte az isten-adta gaz németet! Én Andkivül hasonlítok nővéremhez s Thun százados már ezért is nagy előzenységgel viseltetik irántam. Különben is oly ifjúnak tart, hogy véleménye szerint még a légynek sem árthatok. Ma délelőtt felkerestem tehát a százados bizonyos ürügygyel, melyre azonnal rátérek. A százados rögtön elfogadott, szobájába vezetett a legnagyobb nyájasággal s fölkért, hogy foglaljak helyet néhány pillanatra, egy kis elintézni való dolga van, azonnal visszatér.

Itt Málnássy kissé pihent. Körülhordozta tekintetét és minden arczról a legfeszültebb kíváncsiságot olvashatta le.

— Én tehát leültem, folytatá Málnássy. Nem szokásom a kémkedés, de ezuttal valami benső hang ösztökélt, hogy tekintsek körül a százados íróasztalán. Végül ily nagy czél csakugyan szentesíti még a kémkedés eszközét is. Íróasztalához léptem és a legelső, mi szemembe tűnt, a három elfogatási parancs volt.

— Ah, most már értem, hogy mint jutottál a titok nyomára, kiáltotta a tanács egyik tagja.

— Mint látjátok, igen természetes úton, mert végül boszorkánymesterséghez én sem értek. — Megtekintettem az elfogatási parancsot és eleget tudtam. Rögtön megérlelődött bennem a szándék, hogy a fenyegetett honfiakat megintem. — Fájdalom, hogy hiába fáradoztunk. Az illetők szélnek eresztették intésünket. Kossuthal a lánczhidon találkoztunk, mint tudjátok. De Wesselényi Miklós és Lovassy László szintén elfogattak.

— Iszonyú, hangzott körben az ifjak kiáltása.

— Bizony iszonyú, de hadd térek vissza elbeszélésemhez. Az elfogatási parancsok megtekintése után visszavonultam az íróasztaltól. Nem kellett sokáig várakoznom. Thun százados hirtelen belépett és nyájasan kérde, hogy mivel lehet szolgálatomra. Azt feleltem, hogy a »neigebei« épületében egy őrmester ismerősöm van, kérek engedélyt, hogy az illetőt bármikor meglátogathassam. Thun redőkke vonta homlokát és meg akarta tagadni a kért iratot, de végre mégis megadta azzal a kijelentéssel, hogy azt kivülem senkinek nem adná és nem is dicsekedhetik egy lélek sem Pest-Buda városában, hogy ilyen engedéllyel birna. Én szépen megköszöntem a sziveséget, zsebre dugtam az iratot és távoztam. — Midőn a katonákkal való találkozás után a lánczhyd budai végén elváltunk, én csolnakon keltem át a Dunán és úgy mentem a »neigebei«-ba. Meg akartam győződni, hogy Vesselényi Miklós és Lovassy Lászlóval mi történt. Meggyőződtem. A »neigebei« börtönének lakói ők is.

A ifjak felháborodva kiáltottak fel, de az elnök nyugodtan folytató:

— A mint felmutattam az iratot, bebocsátottak az épületbe és néhány arany segélyével pontosan megtudtam, hogy merre vitték Kossuth Lajost!

— De hát mit érünk azzal, veté oda csüggedten az egyik ifjú.

— Mit érünk azzal, pattant fel az öreg Rezes Andor. Nagyon sokat, kiszabadítjuk Kossuth Lajost.

— A gondolatomat mondta ki, kedves urambátyám, szólt felvillogó szemmel az ifjú Málnássy Béla. Ha mindannyian elveszünk is, Kossuth Lajosnak nem szabad elvesznie, mert ő boldogulhat nélkülünk, de mi nem boldogulhatunk nélküle!

— Ugy van, hangzék körben.

Málnássy Béla szép nagy kék szeme csak úgy lobogott a rajongástól, mikor Kossuth Lajosról beszélt, de több volt rajongásnál a mit ez ifju érzett a nagy férfi iránt, sőt több a szeretetnél is — imádás volt.

— Oh az a nagy férfi, tolytatá most is lelkesülten és könnyben úsztak ábrándos kék szemei. Ő a nemzet jövője és szinte hajlandó volnék őt felsőbb lénynek tartani. Bajtársak, jó barátaim, ne hagyjuk őt börtönben sinleni. Mentsük meg mielőbb. Lármázzuk fel e lusta várost, verjük félre a harangokat. Törjünk az osztrák zsoldosokra és szabadítsuk ki fegyveres kézzel Kossuth Lajost.

E lelkes szavakra az ifjak kigyulladó arczczal ugráltak fel. Kezükbén már villogott a kivont kard és szinte készek lettek volna azonnal megrohanni bolond fővel a kaszárnját.

— Éltünket és vérünket Kossuth Lajosért, kiáltá Málnássy és a többiek ismételték.

— Nyugodtabban ifjak, lépett most közbe Rezes Andor. Az isten szerelmeért, el akartok rontani mindent korai hevetekkel, a hóhér kezébe akarjátok szolgálni a nemzet reményét?

— Micsoda beszéd ez, fortyant fel Málnássy.

— Egy ősz ember meggondolt beszéde, viszonzá Rezes Andor. Itten csak csellel érhetünk cél't. Ha erőszakoskodunk, úgy biztosan rajta veszünk. Még nem vagyunk oly erősek, hogy nyiltan léphessünk föl.

Többen helyeselték az aggastyán beszédét, és ellenezni senki sem merte, így tehát fottyatta:

— Ha hajlandók meghallgatni uramöcsém, úgy elmondom miként hiszem eszközölhetni Kossuth Lajos megmentését.

— Szóljon, urambátyám!

— Mindenek előtt kérem Málnássy öcsémet, hogy írja le pontosan merre van a helyiség, hová Kossuthot vezették.

Málnássy Béla habozás nélkül pontosan megjelölte, hogy merre van a börtön. mire Rezes így szólt:

— Most már tájékozva vagyok a börtön fekvéséről és tudok egy módot, mely okvetlenül sikerre fog vezetni. A »neigebei« igen veszélyes Kossuthra nézve és az osztrák tiszték egy könnyen nem bocsátják őt el, sőt a kamarilla arra is vetemedhetnék, hogy e lánglelkű és lángeszű embert

titkon el tegye láb alól. E ház pinczéből, ha mindannyian munkához látunk, földalatti utat fúrhatunk Kossuth börtönéhez két hét alatt.

— A terv kitünő, pattant föl Málnássy Béla az elnöki székről. Igen öreg barátunk, ez a legjobb mód, hogy a nagy férfit megmentjük a nemzet számára.

A többiek is helyeslőleg nyilatkoztak.

— Most szépen el fogunk oszlani, folytatá Málnássy Béla. Holnap éjjel titkon csákányokat, ásókat, szóval a szükséges szerszámokat csempészszerűk e házba s lehetőleg azonnal munkához látunk. Természetes, hogy csak éjjel folyhat a munka. Nappal pihenni fogunk, már azért is, mert esetleg észrevehetnék a földalatti dübörgést. Tehát holnapra barátaim — ma távozzatok.

Az ifjak kezét szorítottak egymással. Felkötötték álarcaikat és lopva távoztak a házból.

3. fejezet.

Országos Széchényi Könyvtár

A t ü n d ó r.

A hatvani-utca egyik diszesebb házának első emeletén laktak a Málnássy testvérek.

A lakás előszobából és négy-öt udvari és utczai teremből állott. A Málnássy testvérek az Alföldön szép jószágokkal birtak s a főváros általánosan ismerte őket.

Köztudomású volt az is, hogy a Málnássy testvérek a deli Béla és a szép Margit nagy szeretettel csüngnek egymáson. Mind amellettsóhasem voltak együtt láthatók. Ha Málnássy Béla megjelent valami estélyen, nővérét sohse vitte magával. Viszont ha Málnássy Margit egyik öreg nőrokona kíséretében látogatott valahová, fivére maradt el.

A lakásban az említett testvéreken kívül, az idős nőrokon Málnássy Anna lakott s egy öreg hű szolgál, Miklós.

A végzetes éjt követő délelőttön egyedül találjuk szobájában a szép Málnássy Margitot. Ép most kelt föl, az öltözködést fejezi be. Kissé halvány, mintha az éjt nyugtalanul töltötte volna el.

A tükör előtt áll s fürkésző tekintettel pillant végig magán, miután meggyőződött, hogy minden rendben van, hanyagul dől a pamlagra.

— Oh Istenem, sóhajt magában, azt mondják, hogy szép vagyok, nagyon szép. S ha a tükörbe nézek, magamnak is ezt kell hinnem. S mégis nem öröm nekem a szépség, mert boldoggá nem tehet sohasem. Mit ér, ha annyian szeretnek, ha az az egy nem szeret, ha az az egy sosem fog szeretni, a kit én szeretek!

Izgatottan kel föl a pamlagra, az ablakhoz lép és egy ideig gyönyörrel szemléli az utca sürgés-forgását. Majd visszalép az ablaktól és föl-alá sétál.

— Nem is kívánhatom, hogy ő szeressen, folytatja magánbeszédét. Hiszen van már neje. Aztán nem élhet ő a szerelemnek, mert hazájának van szüksége reá. Hiszen egész hazájának éltető szelleme — Kossuth Lajos.

— S most az a nagy férfi, kinek képe kiolthatlanul van szivembe vésve, egy pinczebörtön dohos levegőjét szivja. De kiszabadítom, esküszöm, hogy megmentem, habár intésemet nem is hallgatta meg. Neki fogom szentelni egész életemet, annak az eszmének, melyért ő lelkesül.

Margit nem engedhette át magát tovább gondolatainak, a szolga Thun osztrák századost jelentette be, kit az ifjú leány rögtön elfogadott.

— Ah, százados úr, valóban szép, hogy annyi elfoglaltsága dacára ránk is gondol, mondá Margit s mosolyogva nyujtotta kezét a vendégnek.

A mord képű osztrák tiszt ajkaihoz vonta a kis kezét.

— Az ön számára mindig van időm, kedves kisaszszony, viszonzá udvariasan.

Margit székkal kínálta meg a vendéget s mindketten helyet foglaltak.

— Nincs itthon Béla bátyja? kérde Thun.

— Nincsen, kora reggel távozott, hiszen tudja százados úr, hogy nincs neki itthon maradása.

— Pedig ha az embernek ily kedves nővére van, valóban megkedvelhetné az otthont.

— Ugyan ne hizelegjen! De igaz, fogadja köszönetemet, kapitány úr!

— Köszönetét? Miért?

— Béla elbeszélte, hogy tegnap egy kéréssel fordult önhöz, melyet ön habozás nélkül teljesített, noha más senkinek se tette volna meg.

— Oh, Margit kisser, de Béla az ön fivére és így amit megteszek, a kegyed kedvéért teszem.

Így folyt egy ideig a beszélgetés. Thun százados végre eltávozott.

— Hála Istennek, sóhajtott Margit egyedül maradva. Roppant unalmas ember ez az osztrák tiszt, kopott bókjaival. Szerelmes szegényke belém, s az ügy érdekében eltűröm udvarlását. Hej, ha szivembe látna, ha ismerné titkomat, tudom gyűlöletre válnék szerelme. De nem sejt semmit és ne is sejtsem.

Margit nem örvendhetett sokáig a magánynak, csakhamar egy másik látogatót jelentettek be, Megyváry Gábort, ki magyar létére az osztrákokhoz szított és sveczelb volt testtűl-lelkestűl. Margit gyűlölte ezért ezt a fiatal embert, kit képesnek tartott minden aljasságra, de látogatásait elfogadta, egyrészt, mert senkitől sem félt, másrészt, mert Megyváry által egyik-másik fontosabb titok nyomára vélt juthatni.

Megyváry Gábor belépett és Margit udvariasan üléssel kínálta meg.

— Rég nem volt nálunk, Megyváry úr, jegyzé meg Margit elfojtott ásitással.

— Kerültem önt, kisasszony, viszonzá Megyváry. lán-

goló tekintetet vetve e szép leányra. Kerültem önt, hogy vissza nyerjem nyugalmamat. De hiába minden — vissza kellett térnem bűvkörébe, hogy lábaihoz boruljak.

— Ugyan Megyváry úr, vágott közbe Margit, hagyja az efféle beszédet. Ilyesmit úgylis eleget kell hallanom.

— Én nem bókolok, szólt Megyváry. Én szeretem önt és szerelmem határt nem ismer. Nem vagyok a kerületés, a szép szavak embere, kimondom egyszeriben, hogy miért jöttem ide. Kezét kérem meg szép kisasszony. Boldogiton e kis kézzel és örökre rabszolgája leszek.

Megyváry Gábor ezzel megragadta a szép női kezét és ajkaihoz szorította. Margit boszúsan rántotta vissza kezét.

— Ajánlata ugyan nagyon megtisztelő reám nézve, viszonzá. Mind a mellett nem fogadhatom el.

— S miért nem? kérdé Megyváry Gábor és szeme vésszes villámokat szórt. — Margit vállat vont.

— Istenem, miért nem? Az ok nagyon egyszerű, viszonzá, azért mert nem szeretem önt.

Megyváry Gábor felpattant ülőhelyéről.

— Utolsó szava ez? kérdé.

— Utolsó, felelt Margit nyugodtan.

Megyváry égfelé emelte jobb kezének három ujját, míg balját szívére tette és oly hangon, mely szinte megreszketetné a falakat, így szólt:

— Ön nem szeret s én esküszöm az élő istenre, valamennyi szentre, a pokol összes ördögeire, hogy birni fogom önt; hogy ön az enyém leend! — Érti, az enyém — és senki másé.

Margit szintén felállott s egy pillanatig mintegy kövédermedten nézte az előtte álló szenvedélyes, fölhevült férfit.

De az erős lelkű leány zavara csak egy pillanatig tartott. Rögtön visszanyerte lélekjelenlétét s egy lépést hátrálva szilárdul felelt:

— Én uram, nem esküszöm, csupán szavamat adom,

hogy Megyváry Gábor neje nem leszek soha. S higgye el, hogy az én szavam sokkal többet ér, mint az ön esküje.

— Nem lesz nőm? szolt a férfi fenyegetőleg, meglehet, akkor szeretőm leend.

Margit erre kipirult a haragtól.

— Ily aljasság, mondá felháborodva, most mutatja meg, hogy mily méltatlan szerelmemre. Nem szégyenli egy védtelen leányt megsérteni. De jó, nem vagyok egészen elhagyatva. Fivérem számon fogja öntől kérni e sértést.

Megyváry gúnyos kacajra fakadt.

— Fivére, viszonzá, hiszen azt a gyermeket két ujjam közt morzsolom szét.

— Hiába e hetvenkedés. Az egész város tudja, hogy fivérem ért a fegyverforgatáshoz. Ha szemben állanak egymással, majd más húrokat penget ön. Most távozzék azonnal.

— Megyek, de előbb fivérét illetőleg egy kis megjegyzésem volna, szolt Megyváry jelentőségteljesen.

— Nem vagyok kíváncsi e megjegyzésre, felelt Margit türelmetlenül. Távozzék, mert különben —

— Nos, különben?

— A szolgát szólitom.

— Talán, hogy kidobjon, kaczagott Megyváry. Jobb lesz, ha békét köt velem. Ha Béla fivérét szereti, úgy tanácsolom, hallgasson meg.

Margit megütődött.

— Mit akar mondani, talán veszély fenyegeti Bélát? kérdé enyhébben.

— Nagy veszély, de annyira nagy, hogy csupán egy szavamba kerül és Thun százados még ma elfogatja.

— Azt már alig hiszem, felelt Margit az önérzet hangján.

— Jól tudom, mit akar mondani, jegyzé meg nevetve a sötét lelkű férfi. Thun százados oly mély barátsággal viseltetik ön iránt, hogy fivérét kimélni fogja.

A leány nem felelt — várta, hogy mi lesz ebből.

— Röviden szólva, folytatá Megyváry, Thun százados

szerelmes önbe, mint annyi más. Mind a mellett állhatnak be oly körülmények, hogy Thun nem lehet kimélettél, például, ha Béla úr politikai összeesküvésnek részese.

Margit most már igazán megijedt. Belátta, hogy veszedelmes ellenféllel van dolga, a ki sokkal többet tud, mint a mennyit szabad volna tudnia.

De azért megóvta hidegvérét és látszólag a legnagyobb nyugalommal kérde:

— Minő rejtélyes szavak ezek? Béla még oly fiatal, hogy politikai szereplés fel sem tétélezhető róla.

— Hát azok az éjjeli összejövetelek. bizonyos földszintes házban, szólt szűrös tekintettel Megyváry.

A fiatal leány elsápadt, szivverése majd elállt. Ime, a gazembernek tudomása van mindenről — veszély fenyegeti a titkos tanácsot. Most hogyan fogják kiszabadítani Kossuthot?

Ezek a gondolatok keringtek zavarosan fejében, de azért újból összeszedte magát.

— Ön kémkedik, mondá megvetőleg. Kémkedjék tovább is, hiszen ilyen embertől, mint ön, mit lehetne egyebet várni. Tudom már mit gondol, holmi ártatlan mulatságot, politikai összeesküvésnek akarna feltüntetni.

— Ártatlan mulatságot?

— Igen, azt! — Tehetetlen dühében ily eszközökhöz folyamodik. De mi nem félünk öntől. Árulkodjék, dühöngjön, tegyen a mit csak akar, de most nincs kedvem tovább meghallgatni fenyegetéseit.

— Ön nagyon elbizott, szólt gúnyosan az áruló. Azt hiszi, mert a férfiak annyira bálványozzák, fivére biztonságban van. Nagyon csalódik!

— Távozzék!

— Csak ne türelmetlenkedjék. Meg kell jegyeznem, hogy én azt sem értem, miért nem mutatkozik ön fivérével együtt soha, de soha.

— Az a mi titkunk!

— Megvallom, hogy én is titkot sejték, melynek min-

den áron nyomába akarok jönni. S tudja meg kisasszony, hogy a mit én egyszer eltökélek, azt mindig végrehajtom.

— Tudom, felelt Margit higgadtan, hogy ön semmi esz-
köztől vissza nem riad. De mégis felveszem a harczot és
minden további alkudozást félbeszakítok.

— Megyek, kisasszony, szólt Megyváry, de biztositha-
tom, hogy e napra még vissza fog emlékezni.

Az áruló ezzel hidegen hajolt meg a szép leány előtt
és a következő pillanatban elhagyta a termet.

Málnássy Margit kimerülten rogyott a pamlagra és tágra
nyitott szemmel bámult az ajtóra, mely mögött veszedelmes
ellenfele eltűnt.

— Oh ez a borzasztó ember sokat tud, sóhajtott a
kétségbeesett leány. A mit pedig nem tud, azt sejtí. Mindent
sejt. Romlásunkat okozhatja. Nem szabad életben maradnia.
Meg kell halnia és meg fog halni, habár saját kezemmel
kellene kioltanom életét.

Ökölbe szoritotta kis kezét és megfenyegette az üres
semmit.

Komor gondolatok közt töltötte el a délelőttöt a pesti
tündér, mert így hívták Margitot szépsége miatt városszerte.

Számos fiatal ember szíve gyúlt érte szerelemre, de
Margit a hódoló nyilatkozatokat igen tartózkodóan fogadta.

A szegény pesti tündérre nézve nagyon szomorú volt a
mai nap.

Sokáig ült gondolatokba merülve a pamlagon, végre
hirtelen elhatározással emelkedett föl.

— Megvan, suttogá, e sértés jó ürügy lesz a párbajra.
A párbajnak végbe kell mennie minden áron.

Ez az elhatározás némileg megnyugtatta tündérünket.

4. fejezet.

A z á r u l ó.

Megyváry Gábor dült-fült haragjában, miután távozott a szép Málnássy Margittól.

Azonnal a kerepesi-uton levő lakására sietett, hogy ott alaposan megfontolja a boszú tervét.

Megyváry aljas, minden gonoszságra képes ember volt, különösen most, midőn boszúszomját a megvetett szerelem a legmagasabb fokra csigázta.

Lakásán nem késcst soká. Megfogadta, hogy mindenekelőtt azzal fogja sujtani a büszke Málnássy Margitot, hogy fivérétől fosztja meg. Ha Málnássy Béla meghal, úgy Margit védelem nélkül marad és könnyen zsákmányául eshet — így gondolkodott a gonosz lelkű.

Haladéktalanul Thun századoshoz sietett.

— Jelentsen be, mondá, a mint megérkezett, az őrt álló inasnak. Fontos ügyben jövök.

Az inas nyomban engedelmeskedett. Megyváry jó hírben állott az osztrák tisztek előtt, mert többször tett nekik szolgálatot, saját honfi társait árulva el.

Most is rögtön bebocsátották.

— Mivel lehetek szolgálatára? kérdé Thun százados, üléssel kínálva meg az árulót.

Megyváry helyett foglalt.

— Százados úr, viszonzá aztán, engedje meg, hogy mindenekelőtt üdvözöljem a mult éjjeli elfogatásokhoz.

Thun ajaka körül az önelégültség mosolya mutatkozott.

— Szóra sem érdemes, mondá könnyedén. Hiszen a magyarok csak lármázni tudnak és nem zavarnak sok vizet. Biztosíthatom, hogy mi nem félünk tőlük.

Megyváryban e megvető nyilatkozatra mégis fölébredt a nemzeti önérzet némi maradványa.

— Kapitány úr kicsinyli ellenségeit, ami sohse tanácsos, viszonzá. Én ismerem a magyart és tudom, hogy veszélyessé válhat.

— Ugyan!

— Higgye el kérem, hogy igazam van. Ujabban ismét egy fontos felfedezést tettem.

— Ah, kiáltott fel Thun érdeklődve, talán megint valami összeesküvés?

— Bizonyos nem vagyok benne, de azt hiszem ilyesmi, felelt Megyváry.

— Szóljon gyorsan, türelmetlenkedék Thun. Kik az összeesküvők és hol tanyáznak?

— Az összeesküvők közül névszerint csak egyet ismerek. De hogy hol tanyáznak, megmondhatom. Az önök közvetlen közelében.

— Hogyan, a kaszánya közelében, álmélkodék Thun. Kiváncsi vagyok!

— Z. utca 10. szám alatt, felelt az áruló.

— Hallatlan vakmerőség, kiáltá Thun és nagyot ütött öklével az íróasztalra. Az a magányos ház az, úgy-e, mely éjjel-nappal mindig zárva . . .

— Ugyanaz!

— No majd kifüstöljük őket, fenyegetődzött Thun. De hát kik az összeesküvők?

— Amint volt szerencsém megjegyezni, viszonzá Megyváry, csupán egynek tudom a nevét.

— Nos, nevezze meg azt az egyet.

— Szívesen! Málnássy Béla.

Thun visszahökkent.

— Hiszen ez teljes lehetetlenség, kiáltá a legnagyobb meglepetés jeleivel. Málnássy Bélát én személyesen ismerem.

— Tudom.

— Hiszen oly fiatal, hogy még félig gyermek, ő nem törheti rosszban fejét.

— Én ellenkező nézetben vagyok kapitány úr, szólt hidegen Megyváry. Én kész vagyok arról a fiatal emberről minden rosszat feltételezni.

— Nem, nem. állítá Thun. Hiszen magam is jót mernék érte állani.

— Annyira ismeri. kapitány úr?

— Igen!

— Avagy talán azért, mert nem csak Málnássy Bélát. de nővérét is ösmeri? kérde Megyváry kihívó gúnnyal és szúrós tekintetét élesen függesztette a tiszt arczára.

Ez elhalványodott.

— Hiszen ön vádolni akar, mondá némi megütközéssel. Igaz, hogy én a legmélyebb tisztelettel viseltetem Málnássy kisasszony iránt, de az nem tart attól vissza, hogy kötelességemet teljesítem, még esetleg fivére ellen is.

— Ez méltó szó volt, százados úr, jegyzé meg Megyváry. Ezt vártam öntől.

— Mit is várhatott volna egyebet, szólt Thun büszkén. Én mindenek előtt a császár katonája vagyok és jó barát csak azután.

— Helyes!

— De most legyen szives felvilágosítani Megyváry úr, hogy minő bizonyítékok támogatják gyanuját, kezdé Thun a kihallgató bíró rideg hangján.

— Már több ízben észrevettem. hogy Málnássy Béla éj idején a »neigebei« körül leelkedik. Egy ízben követtem és láttam, hogy az említett házban tűnt el.

— Ez még mit sem bizonyít, veté ellen Thun. Lehet. hogy ártatlan szerelmi kalandról van szó.

— Nem hiszem, mondá Megyváry fontoskodva. A mult éjjelen úgy rémlett előttem, mintha többen is lopódtak volna oda. Meg vagyok győződve, hogy az a házikó valami összeesküvés fészke.

— Jó, köszönöm a feljelentést, viszonzá Thun százados. Azonnal átmotoztatom a házat.

— Ezt világért sem tegye, ugrott föl Megyváry ijedten. Hiszen így csak figyelmeztetjük őket a veszedelemre.

— Hát mit tanácsol?

— Nyiltan nem szabad cselekednünk. Meg vagyok győződve, hogy mostan mit sem találunk abban a házban, éjjel kell őket meglepni titokban.

— Igaza lehet, vélekedék a tiszt, redőkbe vont homlokkal. Tehát ma éjjel tájt lesbe fogok állani néhány granátossal és ha gyanúsat észlelek, megrohanom a házat.

— Ezt a tervet helyeslem, szólt örvendve az áruló. Ha százados úrnak nincs ellenvetése, úgy magam is részt veszek a kirándulásban.

— Ön ez ügyben annyi érdemet szerzett, hogy kérését meg nem tagadhatom, felelt az osztrák tiszt udvariasan.

— Szívesen tettem, ami tőlem telt, mondá Megyváry. Tehát estére eljövök.

— Csak tessék!

Néhány udvarias szót váltott még egymással a két férfi s aztán távozott az áruló.

Thun százados sötét, megvető tekintetet lövellt utána.

* * *

Leszállt az éj.

A toronyóra ép éjfelet kondit, a mint az új épület kaszárnyájának kapuja megnyílik.

Thun százados és Megyváry vezetése alatt néhány granátos lép ki a kaszárnya előtt elterülő térre.

Óvatosan, köpenyeikbe burkolódzva, hogy az egyenruha ne legyen árulójuk, sietnek tova és egy utcasarkon a házak árnyékába húzódnak, honnan szemmel tarthatják a kérdéses házat.

A granátosok hátrább húzódnak az árnyékba. Thun és Megyváry állanak csupán elől.

Hűvös szél leng végig az utczákon. A leselkedők szorosabban húzták össze mellükön a köpenyt.

— Nem hiszek az összeesküvésben, szólott Thun megörvön. Azt hiszem, fölösleges volt megzavarnunk éjjeli nyugalmunkat.

— Én más nézetem vagyok, állítá Megyváry konokul. Különben, majd megválnak.

Hirtelen elfojtott kiáltást hallatott.

— Figyeljen, százados úr, tevé hozzá nagy felindulással. Nyiljék meg a föld alattam, ha amott nem Málnássy Béla közeledik.

Thun a jelölt irányba tekintett és önkéntelenül megragadta kísérője karját.

Csendet intett a hátul álló granátosoknak és még lélegzetét is visszafojtotta, hogy el ne árulja magát.

A hold épen kisütött a felhők közül és körül folyta az ifjú karcsú alakját, ki sietve ugyan, de látszólag a leggondatlanabbul, a legnagyobb biztonsággal közeledett.

Hirtelen heves szélroham támadt s össze korbácsolta a felhőket, úgy, hogy a hold fénye hirtelen eltűnt és a rosszul világított utcán öt lépésnyire sem lehetett látni.

Thun százados boszankodva rázta meg fejét, a heves szélroham még Málnássy Béla lépteinek dobogását is elnyelte.

Mire kitisztult az ég, Thun és Megyváry végig tekinthettek az utcán, de Málnássy Bélának hire, hamva sem volt, mintha csak a föld nyelte volna el.

A két férfi egy pillanatig megütközve nézett egymásra, értelmetlenül.

— Felismerte Málnássy Bélát? kérdé halkán az áruló.

— Felismertem vállig erő szöke hajáról, felelt Thun, de hová lehetett?

— Bizonyára a gyanús házba lépett,

— Azt nem állíthatjuk biztosan, vélekedék Thun. Hátha valami mellékutczába fordult.

— Nem, nem, abban a házban kell lennie, szólt határozottan Megyváry. Motoztassuk át.

— Nincs kedvem fölösleges lármát csapni, mondá a százados boszúsan. A nélkül is nagy botrányt okoztunk az elfogatásokkal és nem tanácsos újból izgatni a népet.

Megyváry vállat vont.

— Én mindenbe bele nyugszom, jegyzé meg hidegen, de véleményem szerint nem volna szabad könnyelműen elszalasztani e jó alkalmat. Mit fognak gondolni emberei, kik bizonyára szintén látták a közeledő alakot.

Thun habozva állt.

— Villám es halál, szitkozódék boszúsan.

Azon töprengett, hogy mit tegyen. Nem szeretete volna magára haragítani a szép Málnássy Margitot, kit szenvedélyesen szeretett és aki fivére elfogatását bizonyára sohasem bocsátaná meg. Másrészt előljárói előtt könnyen rossz színben tüntetheti föl magát, ha később kiderülne, hogy a kérdéses ház csakugyan összeesküvők tanyája.

Megyváry néha egy-cgy leselkedő tekintetet vetett a századosra; sejté, hogy ennek lelkében minő harcz dül.

— Legyen tehát, át fogjuk motozni a házat, határozá a százados és előre vezényelte embereit.

A kapu előtt állást foglaltak a granátosok és Thun csöngetett.

Semmi válasz, mire a kapitány parancsára eléállott az egyik granátos és puskatussal kezdé döngetni a kaput.

Ez erélyes kopogtatásnak csakhamar volt hatása. Csozogó léptek közeledtek, a zárban kulcs csikordult és nyikorogva tárult föl a kapuszárny.

Egy ósz szolga lett láthatóvá, ki balkezában lámpát tartott s a jövevények arcába világított.

— Minden jó lélek dicséri az Urat, hebegé visszariadva, midőn az egyenruhákat felismerte.

— Mit akarnak itt, jó uraim, tevé hozzá mély lélegzettel, a mint magához tért az első ijedségből.

Most Thun lépett elé.

— Gyanus hírek keringenek e házról a városban, mondá sötéten.

— E házról, csodálkozték a szolga.

— Igen, igen, kiáltá a százados, hlába minden tettetés. Tudjuk, hogy itten veszélyes emberek találkoznak.

— De jó uraim —

— Szót se, vágott keményen a kapitány a megdöbbsent szolga szavába. Ha nem akarja, hogy átmotozzuk a házat, úgy tegyen őszinte vallomást. Ez esetben az ön büntetése el lesz engedve.

— Kapitány úr, csak nem akar gyalázatot hozni ősz fejemre, rimáncodék a szolga. Hiszen vallanék én, csak volna mit vallani. Tessék kérdezni, a mit tudok, elmondom!

— Ki van jelenleg e házban? kérdé Thun?

— A nagyságos úr egy nőrokona, felelt a szolga. A nagyságos úrnak az este hirtelen el kellett utaznia, és egy leány rokonát kérte fel, hogy visszatérteig itt maradjon.

— S más senki nincs itt?

— Egy lélek sem!

— És ki az a nő? *széchenyi Könyvtár*

— Egy félénk fiatal leányka, kinek őrizetét rám bízta gazdám. Kapitány úr lovagiasságától elvárom, hogy e hölgy éjjeli nyugalmát nem fogja megzavarni.

— Ön nagyon sokat kíván, barátom, jegyzé meg Thun gúnyosan. De kiméletről itt szó sem lehet.

— De mikor esküszöm, kapitány úr, hogy a kisaszszonyon kívül senkit sem fog találni.

— Erről magam akarok meggyőződni! Előre fiúk, gyujtsátok meg a fáklyákat, vezényelte a kapitány. Kettő őrt áll a kapu előtt. Be mindenki mehet, de ki egy lélek sem, átkutatunk minden zugot!

— A szolgálhoz fordulva így folytatá:

— Jaj neked öreg, ha félrevezettél. Előre, vezess benünket!

— Nyugodtabban hadnagy úr, viszonzá Margit s ledobta magáról a köpenyt hirtelen egy ügyes mozdulattal.

Az ős szolga reszketve engedelmeskedett s az udvar átkutatása után teremről-teremre vezette Thun századost és embereit.

Minél több termen haladtak keresztül, annál hosszabbra nyúlt a Megyváry Gábor orra, és annál gúnyosabb lett a mosoly Thun ajka körül.

— No úgy látszik, felültünk, szólt oda halkan a százados az árulónak.

— Végén csattan az ostor, felelt ez, de hangjának reszketése arra vallott, hogy maga sem bizik a sikerben.

Átkutatták már az egész épületet, még a pinczét, padlást, kamrát is és nem találtak sehol egy élő lényt.

Még csupán egyetlen terem volt hátra s ezelőtt állottak meg e pillanatban a poroszlók.

— Nyissa ki, egymásután, förmedt Megyváry Gábor a vén szolgára.

— Bocsánatot kérek, uraim, felelt ez hebegve, de e terem a nagyságos kisasszony hálószobája.

Thun redőkbe vonta homlokát.

— Hölgyek iránt tisztelettel tartozunk, de a kötelesség parancsolja, hogy senkinek ne higgyünk, mondá gondolkodva.

Az ajtóhoz lépett és kopogtatott.

— A császár nevében, kiáltá, öltözködjék kisasszony, mert e termet át kell vizsgálnunk.

— Azonnal, felelt egy csengő női hang, melynek halatára Thun és Megyváry heves szorongatást érzettek szívéük körül.

Néhány pillanat múlva megnyílt az ajtó és a küszöbön igéző éjjeli pongyolában, ajakán a legcsábítóbb mosollyal Málnássy Margit jelent meg.

— Ez boszorkányság, hebegé Megyváry Gábor hátratántorodva.

Thun százados dermedten állt.

5. fejezet.

A p á r b a j.

Még ágyban feküdt másnap reggel Megyváry Gábor, midőn inasa azzal a jelentéssel nyitott be, hogy két úr sürgősen óhajt vele beszélni.

— Vezesd őket nappali szobámba, határozá a fiatal ember. Várjanak egy pillanatig, azonnal szolgálatjukra állok.

Ezzel kiugrott az ágyból, s míg az inas eltávozott, gyorsan öltözködéshez fogott.

— Kik lehetnek azok az urak? mormogá e közben. Valóban kíváncsi vagyok. Csak nem a Málnássy Béla segédei. Én ugyan nem bánnám, összemorzsolnám azt a kis legényt és Margit annál hamarabb lenne az enyém.

Az öltözködéssel hamar elkészült és a terembe lépett, hol a két látogató várakozott.

Üdvözölték egymást. *Árpád Könyvtár*

— Mivel lehetek szolgálatukra, uraim? kérdé Megyváry.

— Mindenek előtt engedje meg, hogy bemutassuk magunkat, szólt az idősebb a két ifjú közül. Nevem Verő Aladár, barátom Dénessy Aurél.

— Örvendek!

— Mint Málnássy Béla megbízottjai jöttünk. Nem tudjuk ugyan, hogy mi adott okot önök közt az összezördülésre, de barátunk kijelentette, hogy csak fegyverrel szerezhet elégtételt. Nevezze meg kérem segédeit.

— Azonnal felkeresem két barátomat, kiket önökhöz fogok küldeni, felelt Megyváry. Legyenek szivesek czimüket megmondani.

— Hatvani-utca, 30-ik szám alatt lakom, szólt Verő Aladár. Hozzám várjuk segédeit.

— Egy óra múlva ott lesznek, felelt Megyváry.

A két fiatal ember, kik tagjai voltak a titkos tanácsnak, könnyedén meghajolt s távozott.

Megyváry néhány perczczel később hagyta el lakását. Lent bérkocsiba ült s a kaszárnýába hajtatott, hol két ismerős hadnagyot kért fel a segédletre.

Ezek készséggel vállalkoztak és nyomban felkeresték Verő Aladárt és Dénessy Aurélt.

Kibékítésről egyik fél sem akart hallani s így nem volt ok alkudozásra. A segédek pisztolyt állapítottak meg. A felek jeladásra kétszer lönek egymásra 15 lépésnyi távolságból. A párbajnak a következő reggelen kellett végbe mennie 8 órakor, a városliget egyik tisztásán.

Az osztrák tisztek haladéktalanul felkeresték Megyváryt, ki nagyon könnyedén vette e párbajt és dicsekedett, hogy ledurrantja azt a fiúcskát, mint valami madárfiát.

Verő és Dénessy pedig Málnássy Bélához mentek. ki lakásán várt reájuk.

— Nos, fogadta Málnássy barátait, végeztetek-e. Meg vannak-e állapítva a párbaj feltételei?

— Minden rendben van, viszonzá Verő gondterhes arczczal. Most csupán miattad aggódunk.

— Engem ne féltsetek, mosolygott Béla. Helyt állok én magamért.

— De egyáltalán mire volt szükséges ez az egész párbaj, veté oda Dénessy kedvetlenül.

— Mondottam, hogy Megyváry megsértette hugomat, szólt Béla. Ez már elég ok a párbajra. De nem is ez a fődolog. Megyváry sejtí titkunkat. A múlt éjjelen ő követte el az árulási kísérletet s bizony balul jártunk volna mindnyájan, ha nővéreim minket meg nem ment.

— Én nem értem a múlt éji eseményeket sem, mondá fejszóválva Verő. Hogyan került hugod oly hirtelen abba a házba, ez örök rejtély marad előttem.

— Ne törd a fejedet rejtélyeken, barátom. szólt nyájas

mosolylyal Béla. Bocsásd meg, hogy e titkot meg kell ővnom előtted is. De térjünk vissza a párbajra. Az ügy érdeke kívánja, hogy Megyváryt eltegyük láb alól.

— Ez igaz, helyeslé Dénessy, mert ha ő életben marad, akkor Kossuth Lajost nem szabadithatjuk ki.

— Ép ezért kell meghalnia, jelenté ki Béla sötét elszántsággal. E párbaj csak ürügy nekem, hogy megölhessem.

Dénessy fejét rázta.

— Hiszen értelek, viszonzá, de e párbajra nem neked kellett volna vállalkoznod, ki a leggyöngébb vagy közöttünk és a legifjabb. Inkább álltam volna ki én, vagy Verő, vagy akármelyikünk.

— Úgy van, helyeslé Verő Aladár is barátja nézetét,

— Eh, ugyan miért akartok engem mindig kimélni. Kelt fel daliásan a székről Málnássy Béla. Higyjétek el, nem fér szívemhez a legcsekélyebb félelem sem.

— Hiszszük, de mégis aggódunk miattad.

— Sohse aggódjatok, mert a dolgon úgysem lehet többé változtatni. Mondjátok el inkább a párbaj feltételeit.

— Tizenöt lépésről kétszeri golyóváltás.

— Kitűnő!

— A jeladásra egyszerre lőttök.

— Helyes! Remélem, hogy a második golyóváltásra nem is leend szükség. Mikor megy végbe a párbaj?

— Holnap reggel nyolcz órakor a városliget egyik tisztán.

— Ez is jól van és még holnap este megkezdjük a földalatti út fúrását, hogy Kossuth Lajost kiszabadítsuk.

— Adja Isten, hogy meglásd a holnapi nap nyugtát, sóhajtott Dénessy. Megyváry híres lövő.

— Én is tudok bánni a pisztolylyal, felelt Málnássy Béla nyugodtan. S most félre minden aggodalommal, jertek mulatni.

A fiatal emberek nem tettek több ellenvetést s mindhárman a Zrinyibe mentek.

Málnássy Béla reggeli hétkor kelt föl. Gyorsan felöltözött és várta barátait.

Nem kellett sokáig várnia. Verő és Dénessy csakhamar megjelentek.

— Hogy töltötted az éjt, kérdé Verő a baráti kézszorítás után.

— Kitünően aludtam, felelt Málnássy. Hoztatok orvost?

— Igen! Lent vár, szólt Dénessy. Ha úgy tetszik, mehetünk.

— Búcsúzz el nővéredtől, ajánlotta Verő. Az ember nem tudhatja, hogy mikép végződik az ily veszedelmes dolog.

— Margittól elbúcsúztam már, felelt mosolyogva Málnássy Béla.

— Csodálom, hogy nincs itten, hogy ily végzetes órában nem marad lehetőleg soká oldaladnál.

— Sokat sirt szegény, gyöngélkedik, úgy, hogy nem mutatkozhatik előttetek. — Pisztolyokról gondoskodtatok?

— Itt vannak, szólt Dénessy és a hóna alatt levő pisztolyszekrényre mutatott.

— Akkor menjünk!

Az ifjak lesiettek a bérkocsiba, mely csakhamar a városliget felé robogott.

A kijelölt tisztáson megálltak és kiszállottak. A kocsi erre hátrább vonult.

— Elsők vagyunk a téren, jegyzé meg Béla s elégedetten tekintett körül.

— Ne félj, nem fog sokáig késni ellenfeled, felelt morogván Dénessy.

1847. október havát irták. Szép derült őszi nap volt. A fákról sárgultani hulldogáltak a lombok. De minden békét lehelte s íme néhány pillanat múlva két ember fog itt felémelt fegyverrel szemben állani s az egyiknek vére fogja pirosítani a sárga lombokat.

Nem sokára ismét kocsirobogás hallatszott. A tisztás

szélén kocsi állott meg, melyből Megyváry szállott ki a két osztrák tiszttel és egy katonával orvossal.

Gyorsan közeledtek a várakozókhoz. Az osztrák tisztek nagyon elcsodálóztak, midőn megpillantották Málnássy Bélát, kit eddig nem ismertek.

— Hát ez a gyöngé fiú lesz az ellenfél, sűgött oda az egyik tiszt a társának. Hiszen ezt Megyváry a bajusza egyik végére tűzhetné.

— Szinte sajnálom a szegénykét, viszonzá színt oly halkan a másik tiszt. Kibékítési kísérletet fogok tenni.

Az ellenfelek hidegen üdvözölték egymást, míg a segéddek kezét szorítottak.

— Önök is hoztak pisztolyokat, szólott Dénessy megpillantva a tisztek pisztolyszekrényét.

— Hoztunk, felelt az idősebb tiszt, mikép döntsük el, hogy kinek a pisztolyait használjuk?

Dénessy egy aranyat vett ki zsebéből.

— Ha a kép felül esik, mondá, úgy az önök pisztolyait használjuk, ha alul, úgy a mieinket.

A tisztek beleegyeztek és Dénessy a levegőbe dobta az aranyat, azután lehajolt, hogy fölemelje.

— Képpel fölfelé esett, mondá most. A sors az önök részére döntött, uraim.

Dénessy kimérte a távolságot s az ellenfeleket szemben állította egymással.

Az egyik tiszt megtölté a pisztolyokat és átadta a párbajozó feleknek.

Egy pillanatig vészes csend uralkodott. A ki végig tekintett az ellenfeleken, nem lehetett kétségbe, hogy kié lesz a győzelem. Ott az az izmos férfi, — itt ez a gyöngé kinezésű ifjú.

Dénessy és Verő szívét az aggodalom facsarta össze. Feltették ifjú barátukat, kinek életét veszve gondolták. — Most megszólalt az egyik tiszt, békítési kísérletet téve.

Az ellenfelek elutasító kézmozdulattal feleltek. Egyik sem akart békülni.

Dénessy erre elő lépett, hogy megadja a jelt. Kijelenté a feleknek, hogy háromig fog számolni és midőn a hármat kimondja, löni tartoznak. — A párbajozók némán bölintotak, annak jeléül, hogy megértették.

S most felhangzott az őszi levegőben:

— Egy . . . A felek villámgyorsan irányították egymásra a halálos csövet.

— Kettő . . . Tekintetük találkozott és Megyváry Gábor úgy érezte, mintha Margit szép szemeit látná maga előtt. Összerezcent és a célzási biztonságot elvesztette. Nem volt ideje, hogy összeszedje magát, mert már ekkor hangzék:

— Három!

A lövések csaknem egyszerre dördültek el. Mire a löpor füstje eloszlott, az ellenfelek nyugodtan állottak elébbi helyeiken. Egyik sem talált, mindkettő sértetlen maradt.

— Bámulatos, gondolá magában Megyváry, hogy elhibáztam a célt. Hiszen máskor lelövöm a madarat röptében s most — No, de a második lövésem nem fog célt tévesztetni.

— Ördög és pokol, így gondolkodott viszont Málnássy Béla, emberre mégis nehezebb löni, mint oktalan vadra. Első párbajom. Kezem reszketett, de nem fog reszketni a második lövésnél.

Az előbbeni tiszt szó nélkül töltötte meg a pisztolyokat s visszaadta az ellenfeleknek.

Dénessy újból megadta a jelt . . . Egy . . . Kettő . . . Három!

A lövések eldördültek. Málnássy Béla sértetlenül állott, kezében a füstölgő pisztollyal; Megyváry Gábor tompa kiáltással rogyott a földre és vére pirosította az őszi avart.

6. fejezet.

A „neigebei“ titkaiból.

Ideje, hogy visszatérjünk Kossuthhoz.

A lánczhidon kapott czédulát, melyet az ifjú Málnássy Béla csúsztatott kezébe. gondosan ruhájába rejté s engedte magát vezetetni a katonák által.

Tudvalevőleg a mai Szécsényi-téren áll az a komor nagy kaszárnya, mely holmi kis városnak is beillenék és melyet »neigebei«-nak kereszteltek el a régi pestiek.

Sok sötét titka van ez átkos kaszárnyának, melyekről a fátyol elbeszélésünk folyamában fog lehullani. Sok igaz magyar sinlett a »neigebei« földalatti börtönében és tömör falai közt sok nemes életnek idő előtt vetett véget a durva önkény.

Ide vezették amaz éjjelen Kossuth Lajost is. Midőn a kaszárnya nehéz kapuja becsapódott mögötte, egy pillanatra az a gondolat lopódzott szívébe, hogy hát ha pályájának itt örökre vége szakad, ha e kapu számára nem nyilik meg soha.

A kaszárnyában átkutatták ruháit és aztán levezették a lépcsőzeten pinczebörtönébe. Hasztalan emelt szót, hogy rögtön kihallgatást követel. Az osztrák zsoldosok nem hallgattak a magyar nemzet nagy fiára.

S most ott állott egyedül földalatti börtönében. Nem hatolt hozzá semmi zaj, csupán az udvarról az örök egyhangú lábdobbanása.

Szalmafekhelyéig tapogatódzott a sötétben és arra vetette magát kimerülten. Ugy érzé, mintha elevenen eltemették volna.

Ruhái átvizsgálásánál szerencsére nem találták meg a czédulát, melyet kabátja egy féslésébe rejtett. Csakhogy, e

pillanatban legalább, ezzel mit sem ért, mert hiszen gyertyát nem adtak neki és így úgy sem olvashatta a levélkét.

— Én istenem, gondolá magában, míg szalmaágyán nyugtalanul hánykolódott, vajjon kilépek e innen valaha? Vagy el tesznek láb alól és a lelkemben forrongó nagy eszmék sosem valósulnak meg, szegény hazám rab marad örökké. Talán mégis jó lett volna meghallgatni annak az ismeretlen intőnek figyelmeztetését. Vajjon ki lehetett? És az az ifjú oly csodálatosan hasonlított hozzá. Minő érthetetlen titok ez? És aztán honnan tudta, hogy elfogatásomat akarják eszközölni?

Ily gondolatok foglalkoztatták a nagy hazafit, végre nagy sokára mégis elnyomta az álom.

S minő álma volt!

Szabadon járt-kelt a hazában, mely lángszavára talpra állt, mint egy ember. A mágnás oda hagyta palotáját, a kurta nemes ősi portáját, a földmivelő ekéjét, a mesterember szer számát s mind annyian fegyvert ragadtak a haza oltalmára. Hét oldalról támadták meg a magyart, de mindenütt győzött az egyesült nemzet. S a győzők felett, őket csatára buzdítva egy szőke tündér látszott lebegni, szakasztott mása annak, aki őt a gellérthegy villában megintette.

Az alvó boldogan mosolygott álmában. — Hirtelen egy sugár tűzött arczára a magasan fekvő, szűk, rácsozott börtönablakon keresztül.

Kossuth felriadt álmából a rideg valóra. Oh se harcz, se győzelem — tehetetlen fogoly volt, egyéb semmi.

A levélke rögtön eszébe jutott. Gyéren hatolt be a nap világa, de mind a mellett elég világosság volt, hogy megfeszítéssel olvasni lehessen. Kossuth tehát előkereste a titokteljes levélkét és fél halkán olvasá a következőt:

»Tisztelt uram!

Nagy lelkéhez ne férjen csüggedés. Jó barátai örködnek

drága élete fölött és ki fogják önt szabadítani börtönéből. E levelkét semmisítse meg.

Hazafiúi üdvözléssel:

A titkos tanács.

Kossuth álmélkodva olvasta el újból a levelet.

— Nem értem, mormogá, micsoda titkos tanácsról van itt szó? Kik ezek az én titokteljes barátaim. mert hogy barátaim annyi bizonyos. Eddig is elég jelét adták.

Homlokát redőkbe vonta, de hasztalan törte fejét, nem lelte meg a titok nyitját.

Végre félretolta szalmafekhelyét, kis gödröt vájt alatta, s a levélkét széttépve ide temette el, s aztán visszatolta a fekhelyt elébbi helyére. Nem kellett többé attól tartania. hogy hivatlan szem megleli a papirdarabot.

Nem sokára bejött a börtönőr, ki reggelit hozott. A reggeli után Thun százados elé vezették.

Kossuth könnyebült lélegzettel követte a börtönőrt. Végre legalább alkalmat nyílt magát védeni, számon kérni jogtalan elfogatását.

Thun százados komor arczczal fogadta. Kossuth be sem várva a megszólítást, fölemelt fővel így kezdé:

— Uram, legyen szives felvilágosítani, hogy ki eszközöztette minden jognak ellenére elfogatásomat és miért?

— A kérdés sora rajtam áll, viszonzá Thun. Önnek egyáltalán nincs joga bármit is kérdeznie, vagy épen követelnie. Ön vádlott!

— És ha bárminő bünt követtem is el, nem ítélhet felettem osztrák katona, jelenté ki Kossuth bátran. Én önálló nemzet fia vagyok és ennek törvényszéke alá tartozom.

— Nem bocsátkozom önnel vitába, jegyzé meg Thun gúnyosan. Annyi bizonyos, hogy a mi foglyunk.

— De ez égbekiáltó önkénykedés, mely ellen a legszigorubban tiltakozom.

— Hasztalan minden tiltakozása, a mi hatalmunkban van. Ajánlom, hogy nyugodtan hallgasson meg

Kossuth ajkába harapott.

— Tehát legyen, viszonzá végre nehéz lélegzettel. Szóljon, százados úr!

— Ön lázító cikkeivel, forradalmi beszédeivel felháborította az egész országot, úgy, hogy az uralkodójának tartozó hűséget megtagadta.

— Én csupán a nemzet jogait védtem, a mit ezentúl is fogok tenni, jelenté ki Kossuth nyugodtan.

— Ezentúl is fogja tenni, ismétlé gúnyosan a százados. Alig hiszem, jó uram; lesz gondunk reá, hogy ön több bajt ne okozhasson.

— Tudom, hogy önöktől minden kitelik, tudom, hogy e falak között leheltem halálomat! Ám gyilkoljanak meg, de a haza meg fogja boszulni hűséges fiát.

— Hagyja ezt, szólt Thun elvető kézmozdulattal. Itt nincs országgyűlés és szónoklataival nem ér czelt. Hanem azt kérdem én, akar-e szabad lenni?

— Mindenesetre.

— De szabadságát csupán egy feltétel alatt nyerheti vissza.

— S mi az a feltétel?

— Hogy becsületszavával, esküvel kötelezi magát viszszaállítani a politika teréről a magán életbe.

Kossuth arcza kigyúlt a haragtól.

— Soha! kiáltá, ily feltétel alatt nem kell a szabadság. Vezettesen vissza a börtönbe százados úr! Nem alkudozom önnel.

— A mint tetszik, vonogatta vállát Thun hidegen. De figyelmeztetem, hogy e kaszánya nagyon veszedelmes hely a lázadók számára.

— Tudom ezt, felelt Kossuth. Megölhetnek, de hajlítani nem fognak.

A százados intett két katonának, kik a foglyot visszakísérték börtönébe.

Néhány nap mulva egy izben este felé lépett Thun százados irodájába s oda szólt az őrt álló katonának:

— Küldd hozzám Löven hadnagyot!

A katona tisztelegve sietett el és csakhamar Löven hadnagy nyitott be Thunhoz.

— Parancsára. százados úr, jelentkezett Löven.

— Üljön le, hadnagy úr, szólt Thun s miután mindketten leültek, így folytató:

— Fontos ügyben óhajtók önnel beszélni, hadnagy úr, de feltétlen titoktartást követelek.

— Hallgatni fogok, mint a sir, igérte Löven és szívére tette kezét.

— Jól van, hadnagy úr, a kaszárnya börtönében egy veszedelmes foglyot őrzök. Tudja, kit gondolok?

— Tudom, Kossuth Lajost!

— Ugy van. Ennek az embernek el kell pusztulnia, folytatá Thun. De a nyilvános pör nagy port verne föl és sokkal czélszerűbbnek tartanám, ha úgy titokban, észrevétlenül tennők el láb alól.

— Értem, kapitány úr.

— Ön hü ember, Löven hadnagy, s azért avatom titkomba. Ha a tettet végrehajtjuk, úgy előléptetésünk bizonyos.

— Különben is szent kötelesség az ország e veszedelmes ellenségét eltiporni, vélekedék Löven hadnagy. A fogoly holnap reggel nem fog élni.

— Ön erélyes ember, hadnagy, s ezt szeretem, mondá Thun megrázva bajtársa kezét. Megértett, a többit önre bízom.

A két sötét lelkű férfi meglegedetten vált el egymástól.

Virraszt-e fenn az égből a magyarok istene, meg fogja-e menteni a nemzet nagy fiát?

Sötét vészterhes felhők tornyosultak az ég boltozatján.

Thun százados e nap estéjén inasával körülbelül 10 órakor lépett hálószobájába. Meglepetésére finom levélkét talált az ágy melletti éjjeli szekrényen.

— Ki hozta e levelkét? fordult inasához. Hiszen azt állítottad, hogy senki sem volt itt.

— Istenemre, igazat mondtam, felelt az inas csodálkozva. Hogyan jutott ide a levél, nem értem, ha csak a kulcslyukon nem repült be, mert még az ablakok is zárva voltak.

— De mégis kellett itt lennie valakinek, a ki a levelet hozta, állítá boszúsan a százados.

— De kapitány úr, az Isten ne irgalmazzon bűnös lelkemnek, ha csak egy pillanatra is kimozdultam az előszobából.

— Érthetetlen, mormogá a kapitány s izgatottan bontotta föl a levélkét.

A mint végig futotta tartalmát, elhalványodott. Minden vér szívéhez tódult.

Egy perczig dermedten támaszkodott az éjjeli szekrényhez, de aztán összeszedte magát és újból elolvasta a levelet, mely így szólt:

»Százados úr!

Ön minden jog ellenére elfogatta Kossuth Lajost, ez ugyan nagy bűn, de mi elnézők vagyunk és ezért még nem mondjuk ki a halál ítéletet fejére. De vigyázzon, nehogy baja essék a magyar nemzet nagy fiának, mert ez esetben ön menthetlenül elveszett. Lebegjen az ön szeme előtt Löven hadnagy példája.

A titkos tanács.

Thun százados lebecsátotta reszkető kezét, melyben a levelet tartotta.

— A Löven hadnagy példája, mormogá, a levél ez utolsó czélzását nem értem.

Az inashoz fordulva hangosabban folytatá:

— Siess haladéktalanul Löven hadnaghyhoz, kérd meg, hogy jöjjön hozzám. Ha esetleg márt lefeküdt, úgy öltözködjék föl, de jöjjön el mindenesetre.

Az inas meghajolt, elsietett. — Thun százados egyedül maradva, izgatottan járt föl s alá a szobában.

— Rosszat sejtetek, dörmögé, ez a nemzet veszedelmesebb, mint hittem volna. Ha tudták észrevétlenül ide csempészni ezt a levelet, képesek leendnek az orgyilkost is hozzám juttatni. Azt nem értem, mit akarnak azzal mondani, hogy vegyek példát Löven hadnagyról. Mit jelentsen ez a homályos mondat? Hiszen ez valóságos rejtély.

A százados e pillanatban nem sejtette, hogy e rejtély csakhamar nagyon világos, de egyúttal borzalmas megoldást fog nyerni.

Odalépett az ablakhoz és kibámult az őszi éjszakába. Homlokát redőkbe vonta, valami titokteljes borzongást érzett.

— Hol marad oly soká az az inas? türelmellenkedék. Nem birom tovább e várakozást, magam megyek a hadnagyhoz.

Már az ajtó felé akart fordulni, midőn léptek hallatszotak s az inas nyitott be.

— Voltál a hadnagynál? kérde Thun.

— Parancsára, kapitány úr! felelt az inas.

— Jön-e a hadnagy? Erdélyi Könyvtár

— Nem jöhet.

— Miért nem?

— Azért, felelt mély lélegzettel, izzadó homlokát törölve az inas, mert öt perczzel, mielőtt oda értem, Löven hadnagyot meggyilkolva lelték szobájában.

7. fejezet.

A titkos tanács új tagja.

Mielőtt az elébbi fejezetben elmondott rejtélyes esetről közelebbi felvilágosítást nyújthatnánk, más felé kell fordítani figyelmünket.

Midőn ama végzetes éjszakán a titkos tanács házáat Thun százados granátosaival átmotozta, ott az öreg szolgán kívül, csupán Málnássy Margit kisasszonyt találta, ki, mint már említettük, mosolyogva fogadta a századost.

— Nos, kapitány úr, kezdé, miért háborgatja éjjeli nyugalmamat?

— De kisasszony, hebegé Thun százados, hogyan jutott ön ide?

— Nagyon egyszerűen, felelt Margit, e ház tulajdonosa, Rezes Andor nagybátyám.

— Ah, valóban?

— Igen, és távolléte alatt mintegy házőrzőnek kért fel. Én elfogadtam e tiszte, és nem is sejtém, hogy mily érdekes kaland vár.

— S Béla fivére nincs itt?

— Oh az a szélcsap. Tudja isten, merre jár, hol szerelmeskedik, mert tudja meg, kapitány úr, hogy nagyobb nőcsábító nincs a világon, mint fivérem.

— Ugy? — De bocsánatot kérek, kisasszony, hogy alkalmatlankodtam! — Féltre lettünk vezetve — folytatá a százados dühös tekintetét vetve Megyváryra — hamis feljelentés. Azonnal visszavezetem embereimet.

— Nem úgy, kapitány úr, pattant fel Megyváry boszúsan, ez a szoba nem lett még átmotozva.

— Ez a kisasszony hálósobája, itt semmi keresni valónk, jelenté ki Thun udvariasan.

— Semmi kimélet, kapitány úr, kiáltá Margit s hirtelen feltárta az ajtót. Kérem, követelem, hogy ezzel a szobával se tegyen kivételt, nehogy a gyanú legcsekélyebb árnya férközhessen hozzám.

Thun százados nem tett többé ellenvetést. De bizony mit sem találtak, hasztalan kutatott át Megyváry minden zúgot, hasztalan dült-fült dühében.

Távoznioi kellett és Thun bocsánatkérések közt vezette ki embereit a titkos tanács házából. Hej, ha sejtette volna, hogy e háznak egy titkos szobája van, hol a titkos tanács tagjai az utolsóig jelen voltak.

Ugyanis midőn Málnássy Béla jött a házba, nagyon jól észrevette az utcasarkon a fegyverek villogását, s előre intézkedett, hogy semmi gyanúsat ne találjanak a granátosok.

Hogy Margit mikép jutott e házba, oly titok, mely elbeszélésünk folyamán fog kiderülni.

A következő reggelen hívta ki Málnássy Béla Megyváry Gábort, s másnap végbe ment a párbaj, melyben Megyváry életveszélyes sebet kapott. Midőn újra felvesszük elbeszélésünk fonalát, élet-halál között lebeg lakásán.

Országos Széchényi Könyvtár

* *

Ez időben érkezett Pestre az ifjú Woronyeczky lengyel herceg, ki még gyermekkorában esküt tett, hogy kardját mindenütt a szabadság védelmére fogja emelni.

Dénessy Aurélt, ki mint tudjuk, a titkos tanács tagja volt, az ifjú herceg rég ismerte és Pestre érve azonnal felkereste.

Dénessy szép fiatal nővérével Lenkével a Dunapart közelében lakott csinos földszintes házban, melyhez szép kert tartozott. Itt nyugodtan élhetett volna nővérével, ha a haza miatt nem gyötörte volna gond szívé.

Egy reggelen ép a kertben sétált, midőn a mellékutczára nyíló kertajtó hirtelen feltárult s egy karcsu délczeg ifju lépett be csinos kis hajúszszal, fekete fiútkkal.

— Jó napot Aurél, szólt az ifjú.

— Woronyeczky herczeg, kiáltá Dénessy, s megölelte az érkezőt. Hát hogyan kerülsz te ide?

— Hire jár, hogy forradalmat akartok csinálni, felelt a herczeg, viszonzva a barát ölelését. Eljöttem, hogy szükség esetén felajánljam karomat hazádnak.

— Te még mindig a régi rajongó vagy, szólt Dénessy elérzékenyülve. Köszönöm barátom, hazámnak szüksége lehet ilyen hősre. — Szép hogy felkerestél?

— Az igazat megvallva már néhány nap óta időzöm Pesten.

— S csak most kerestél fel.

— Nem jöhöttem előbb, miután nővéremmel érkeztem s nem akartam magára hagyni.

— Ah tehát hugod is itt van, a szép Lidia. Miért nem hoztad magaddal?

— Nem merek vele az utcán mutatkozni, szólt Woronyeczky herczeg elkomolyodva.

— Hogy-hogy, mosolygott Dénessy, csak nem vagy féltékeny nővéredre?

— Az épen nem, de örködnöm kell felette, miután szüleink már nem élnek.

— De itt csak nem fenyegeti veszély.

— De épen az a baj, hogy fenyegeti. Emlékszel-e még azokra a szép napokra, melyeket Lengyelországban együtt töltöttünk?

— Hogy ne emlékeznék, barátom!

— Ugy emlékezni fogsz Panin grófra is.

— Természetesen! Panin gróf akkorában konokul udvarolt Lidia hugodnak.

— Azóta meg is kérte a kezét, de Lidia kikosarazta, felelt a herczeg. Én igen helyeseltem Lidia eljárását. Panin gróf orosz és mi lengyelek nem szeretjük az oroszokat.

— De mi magyarok sem, jegyzé meg Dénessy.

— No látod, folytatá a herczeg. De eltekintve attól,

hogy Panin gróf orosz, különben is jellemtelen embernek tartom és így kétszeresen ellenszenves. Hanem a kosárért nagyon megneheztelt, és mint értesültem, megfogadta, hogy Lidia hugomat minden áron hatalmába keríti. Én Panintól nem félek, de miután tudom, hogy semmi aljas eszköztől vissza nem riad, kétszeres óvatossággal kell örködnöm hugom felett.

— De hiszen, itt Pesten csaknem kell boszújától tartanod, veté ellen Dénessy Aurél.

— Ép ez a bökkenő barátom, viszonzá Woronyeczky herczeg, hogy megérkezésem napján az utcán Panin grófot véltem felismerni.

— Tehát ide is követett volna, kérdé csodálkozva Dénessy Aurél.

— Ide is követett, mert meg vagyok győződve, hogy szemem nem csalt, állítá a herczeg.

Dénessy gondolkodva vonta redőkebe homlokát. Pillanatnyi szünet után e kérdéssel fordult barátjához:

— Hol laktok?

— A »Magyar király« szállodában.

— Barátom, egy ajánlattal lépek elő, kiáltá Dénessy. Nézd meg e kertet, e házat, úgy-e csinos. Nővéremet is ösmered. Jöjjetek hozzánk lakni.

— Az kellene még, hogy neked annyi alkalmatlanságot okozzunk.

— Szó sincs róla, sőt nagyon örvidenek, ha elfogadnád ajánlatomat.

— De mit szól majd nővéred?

— Magán kívül lesz örömeben, ha Lidiával megújíthatja a barátságot.

— Jól van, elfogadom a szivességet, felelt Woronyeczky herczeg.

— Jer hát, menjünk nővéremhez, mondá Dénessy és karonfogva barátját a házba vezette.

Dénessy nem túlzott. ~~Lepke~~ nagy örömmel fogadta a

herczeget és szinte tánczolt, midőn hallotta, hogy nővérel hozzájuk költözködik.

A herczeg nem sokára eltávozott és csakhamar nővérel és egy lengyel inassal tért vissza. Málhájukat is elhozták.

Woronyeczky László rég szemet vetett a szép Lenkére, míg Dénessy titokban Lidia herczegkisasszonyt szerette. De az ifjak mindeddig nem nyilatkoztak.

Másnap reggel karon fogta Dénessy a herczeget.

— Jer, László. mondá. egy fiatal barátomnak foglak bemutatni, Málnássy Bélának. Arczra ugyan nagyon ifjú, de észre és szívre nézve nem az.

A herczeg nem tett ellenvetést. Elbúcsúztak tehát a hölgyektől és a városba mentek.

A hatvani utca elején egy érdekes arcú fiatal ember jött velök szembe. Csupán csak bajuszt viselt, haja borzasan állott ég felé, a gömbölyű tollas kalap alatt. Széthajtott inggallérja szabadon hagyta a nyakát, melyen nyakkendő nem ékeskedett.

E fiatal ember Dénessyt megpillantván, hozzá lépett és kezét szorított vele.

— Már rég nem volt szerencsém, szólt Dénessy.

— Nem voltam Pesten. felelt a másik. Csak e napokban tértem vissza.

— Engedje, folytatá Dénessy, hogy bemutassam önnek barátomat. Woronyeczky László lengyel herczeget.

— Petőfi Sándor, tevé hozzá a fiatal emberre mutatva. Valóban ő volt, a legnagyobb magyar költő.

— Nagyon örvendek, szólt Woronyeczky felvillogó szemmel. Rég óta vágytam önt ismerni, a nagy költőt.

— Hogyan — hát Lengyelországban is olvassák költeményeimet? Kérdé Petőfi.

— Mint láthatja, uram. szólt a herczeg. én jól birom a magyar nyelvet és szeretem e nemzetet. Költeményeit mindig előszeretettel olvastam. Ime nyomban bebizonyítom

szavaim igazságát. Egyik újabb gyönyörű költeményének részletét könyv nélkül tudom.

A herceg ezzel elmondotta a versrészletet, mely így hangzik:

Oh szabadság, mért halvány az orcád?
Szenvedésink emléke szállt hozzád?
Vagy nem tettünk még eleget erted?
Koronádat a jövőtől félted?

Ne félj semmit, megvédünk . . . csak egy szót,
Csak emeld föl, csak mozdítsd meg zászlód,
S lesz sereged ezer és ezernyi,
Kész meghalni, vagy diadalt nyerni!

S ha elesünk egy szálig mindnyájan,
Feljövünk a sirból éjfeltájban,
S győztes ellenségednek megint kell
Küzdeni — kísértő lelkeinkkel!

— Örvendek, hogy e versem az ön tetszését megnyerte, jegyzé meg a nagy költő kellemes meglepetéssel. Családja nevét én is ismerem. herceg úr. Tudom, hogy a Woronyeczkyek mindig előkelő szerepet játszottak a lengyel szabadságharcokban.

Még néhány szót váltottak és aztán baráti kézszorítással váltak el. Az ifjak fölmentek Málnássyék lakására és ezuttal Málnássy Bélát találták hon. Málnássy és Woronyeczky csakhamar szoros barátságot kötöttek, ami rokonlelkek közt nem volt csoda. Woronyeczky herceget nem sokára felavatták a titkos tanács tagjává, mely e szerint az öreg Rezesen kívül most már nyolcz tagból állott.

8. fejezet.

A becsület védelmében.

Attérünk Löven hadnagy rejtélyes meggyilkolására.

Thun százados inasa Málnássy Margit zsoldjában állott és így ő nagyon jól tudta, hogy miként jutott **ura** szekrényére a levél. Margittól kapta s aztán oda helyezte. Meglepetése természetesen csak tettetés volt, de a kapitány nem gyanakodott reá.

Löven hadnagy halála azonban az inas előtt is mély-séges titkot képezett, ő ugyan Margitot gyanusította vele, de viszont nem értette, hogy Margit ki által hajtathatta végre a gyilkosságot.

Az inas hallotta a Thun százados és Löven hadnagy közt lefolyt párbeszédet, mely szerint Kossuth még az éjjel kivégzendő volt. Az inas erről rögtön értesítette Margitot, ki erre az említett titkos levelkét juttatta Thunhoz.

De az erélyes leány, ki oly rajongó szeretettel csüngött a nemzet nagy fián, ennyivel nem érte be.

— Cselekednem kell, mormogá, az inas eltávoztása után föl-alá járva szobájában. A szabadtitási munkálatok lassan haladnak előre, mindenesetre időt kell nyernünk.

Kimerülten dőlt a pamlagra.

— Még az éjjel el akarják tenni láb alól a gazok, folytatá magánbeszédét. A levél, mit a századoshoz intéztem nem elég. Löven hadnagyot vissza kell tartanom e rémes tettől. — Megkoczkáztatom, magam beszélek vele.

A fiatal leány e szavakkal gyorsan fölemelkedett s a szekrényhez lépve, azt kinyitotta.

Szőke fürteire katonasapkát nyomott, karcsú alakját idomtalan katonaköpenybe burkolta s keblébe, ruhája alá gyilkot rejtett.

— Szükség esetére, suttogá bátor mosolylyal s a tükör elé állva önérzetesen folytatá:

— Mindenki osztrák bakának hisz majd. Így gyanutlanul juthatok a »neigebeiba«, ahol Löven hadnagy lakik.

A ritka lelki erejű leány nem tévovázott sokáig. Lesietett az utcára és csakhamar a kaszárnya felé tartott. Valami elkésett bakának hitték a járó-kelők. Egy lélek sem gyantotta, hogy az idomtalan katonaköpeny a pesti tündér karcú alakját rejt.

Minden feltartóztatás nélkül ért a kaszárnyaudvarba, de itt egy részeg granátos utját állotta.

— Hová rohansz, hé! förmedt reá.

Margit szive megdobbant, de nem felelt, hanem kitérni igyekezett.

Csakhogy a granátos nem volt hajlandó oly könnyű szerrel elbocsátani a vélt bakát.

— Tán megnémultál! kiáltá egy vissza nem adható szitok kíséretében. Felelsz e azonnal, vagy — —

Ezzel megragadta Margit köpenyét, de méltó ellenfélre talált. Margit leány létére sokat gyakorolta magát férfi sportokban. Tornázott, lőtt, vitt, birkozott, mint akármelyik férfi.

Most sem vette tréfára a dolgot. Egy ügyesen kiszámitott mellbelökéssel a földre teremtette az a nélkül is részeg granátost, hogy csak úgy nyekkent.

A granátos szitkozódva tápaszkodott fel a sáros udvarról és vérben forgó szemmel kereste ellenfelét, de nem látta már sehol, mire haragosan fordult be a laktanyára, útközben olyasmit morogva, hogy az ördög maga változott bakává és az tréfálta meg ily czudarul.

Margit ezalatt már a kaszárnya folyosóján járt. Véletlenül tudta, hogy merre van Löven hadnagy ajtaja és csakhamar azon kopogtatott. Belépett a nélkül, hogy feleletet várt volna.

Löven hadnagy még ébren volt és ép a terv kivitelén törte fejét. Boszankodva pillantott fel és szeme megsemmisítő villámot lövellt a belépő bakára.

— Hogy mertél belépni? förmedt rá, nem tudsz várni, mig szólok.

— Nyugodtabban hadnagy úr, viszonzá Margit s ledobta magáról a köpenyt hirtelen egy ügyes mozdulattal.

S most ott állott, teljes bódító szépségében, az osztrák tiszt előtt, ki álmélkodva legelteté tekintetét a gyönyörű jelenségen.

Elcinte nem birt szólani és csak nehezen szedte magát össze.

— Hogyan, hebegé. ön az, a pesti tündér e köpeny alatt. De hát mit keres itten, egy szegény hadnagynál?

— Egy igen fontos ügyben jöttem, felelt Margit lelkenedezve.

— Fontos ügyben. ismétlé lassan a hadnagy és szemével majd elnyelte a szép leányt.

— Igen, rövid leszek. Nem szaporitom a szót. Önre ma egy igen különös dolgot bízta.

— Rám? kérdé növekedő ámulattal Löven.

— Önre, uram. lépett Margit közelébb villogó szemmel. Egy gyilkosságot kellene végrehajtania még az éjjel.

— Ah! lépett vissza megütközve Löven, s honnan értesült ön oly alaposan?

— Erre nézve meztagadok minden felvilágosítást. De feleljen ön, ki a tettet elvállalta, hogy végre fogja-e azt hajtani?

— Ez ugyan furcsa kérdés, melyre felelettel nem tartozom. De miután ön kérdez, kivételt teszek s válaszolok. Tudja meg kisasszony, hogy a mit én elvállalok, azt végre is szoktam hajtani.

— Még a bűnt is?

— Önnek az, de nem én nekem.

— De uram! kiáltá Margit magánkívül, értse meg hát, hogy ennek a szörnyűségnek nem szabad, nem lehet megtörténnie.

Löven vállat vont.

— Én katona vagyok, viszonzá, és a vett parancsnak eleget kell tennem.

Margit hizelgésre fogta a dolgot.

— De ha én kérném, mondá nagy kék szemeit a férfiúra emelve, ha én esdenék önhöz, hogy ne tegye.

— Nem érne sokat, ha hajolnék is szavára, veté ellen Löven. Csak egy napot nyerne, holnap más kapná a parancsot.

— Egy nap is sok, szólt Margit megrezzenve. Adja becsületszavát, hogy ma éjjel nem teszi.

Löven a szép szőke leányra emelte szemeit és mámorossá lett. Hiszen oly bájos volt Margit a fürtein feledett katonasapkával, mely kaczer kinézést kölcsönzött neki.

— Megteszem, felelt a hadnagy kigyulladó arczczal, lángoló tekintettel, megteszem, de csak egy föltétel alatt.

Margit testén hideg borzongott végig, de azért erőt vett magán.

— S mi az a föltétel? kérdé.

— A föltétel az, felelt a férfi lihegve, hogy, — hogy csak hajnalban távozik innen.

Mély felháborodással lépett vissza Margit és a keblébe rejtett tört tapogatta.

— Nyomorult gaz, mondá megvetőleg, azt hiszi, hogy egy magyar nemes leány kedvese lehetne egy osztrák zsoldosnak. Önhöz nincs több szavam. Megyek és más uton iparkodom majd célzt érni.

Margitnak csak homályos sejtelmek voltak arról, hogy mit akar tenni. A titkos tanács tagjait szándékozta tán felkeresni, hogy erőszakkal szabadítsák ki Kossuthot.

De most Löven hadnagy útját állotta. El volt tökélve el nem bocsátani ezt a szépséget.

— Ön nem hagyja el e szobát, kedves tündér, míg én nem akarom, mondá gúnyosan, míg arcza egyre jobban égett. Ön az én zsákmányom. haha!

— Bocsásson, vagy kiáltok.

— Kiáltani akar. Csak leygen szép csendesen és adja meg magát szó nélkül. Mit érne, ha ide csőditené a kaszárnyát. Éjjel találják a kászárnyában, egy tiszt szobájában. Ki hinné el önnek, hogy ártatlan, tiszta, még ha nem is vádolnám azzal, hogy ön egy árulót akarna megmenteni, mert ez esetben szintén börtönbe kerülne.

Az ifjú feje fölött összecsaptak a habok.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Margit csak most látta be, hogy helyzete mily veszélyes. Könnyelműség volt a kaszárnnyába jönnie. Most mit tegyen? Ki van szolgálva az ember önkényének.

— Remélem, mondá végre tompa hangon, van önben annyi lovagiasság, hogy egy védtelen nő becsületében nem fog gázolni.

— Ha ez a védtelen nő oly szép nem volna, viszonzá a hadnagy. Ne ellenkezzél, folytatá növekedő hevüléssel. Enyém vagy, menthetetlenül enyém.

Ezzel átkarolta a szép fiatal leányt. Margit érezte a férfi forró lehelletét arczán és leirhatatlan undor fogta el.

Maga sem tudta többé, hogy mi történik vele, hogy mit tesz. Csak azzal volt tisztában, hogy becsületét minden áron megmenti.

Küzdött a férfival, de Löven hadnagy óriás erejével nem volt képes szembe szállani s már karjai lankadtak.

Némán folyt a dulakodás a szobában. A szép pesti tündér veszve látszék.

Ekkor hirtelen kirántotta törét, melynek pengéje a következő pillanatban megcsillant a levegőben és mélyen fűrődött a hadnagy szívébe.

Az óriás testalkatú Löven hirtelen elbocsátotta áldozatát s tompa kiáltással rogyott a földre. Egyszer, kétszer hörögött még, szájából vérsugár fakadt és kilehelte sötét lelkét.

Margit dermedten állott kezében a véres törrel, mely most kisiklott ujjai közül.

— Mit tettem? nyöszörgé és tágra nyitott szemének meredt tekintete a holtra tapadt.

— Nem tehetek róla, folytatá szünet mulva megrázva fürteit. Ő az oka. Maga akarta így. Becsületemet meg kellett védenem. Nem volt ez gyilkosság, csak önvédelem.

E gondolattal visszatért lélekjelenléte s lehajolva, megvizsgálta a hadnagyot.

— No ez meghalt, mondá aztán és sötét arczczal egyenesedett föl.

Egy percznyi habozás után, letérdelt a meggyilkolt mellé és halk imát rebegett lelki üdvéért.

Imádkozás után ismét fölállt. Most már teljesen helyre állott lelkének egyensúlya.

— Érte tettem, a nemzet nagy fiáért és becsületemért, mormogá. De most megmentésemről kell gondoskodnom. Adja isten, hogy észrevétlenül távozhassam.

Fölemelte és megtörülte a tört. Borzongva rejté vissza keblébe. — Megigazitotta sapkáját és újra köpenyébe burkolódzott.

Most az asztalhoz lépett, hogy eloltsa a lámpát, de tekintete egy könyvre esett. Véletlenül megragadta figyelmét a könyv és megtekintette. A napi parancsokat tartalmazta és egy kis czédulára írva meglelte a mai jelszót is.

— Hál istennek, sóhajtá könnyebbülten. Így mégis ki-jutok.

Eloltotta a lámpát s még egy félénk tekintetet vetve a hullára, kisietett a folyosóra. A kapunál az őr feltartóztatta.

— Mi a jelszó?

— Ferdinánd.

Átbocsáttatott. Oh mennyire megkönnyebbült szive, midőn kilépett a szabadba. Hálás tekintetet vetett a csillagos égboltra.

Mélyebben burkolódzva katonaköpenyébe folytatta útját. A mint a Nádor-utca egy kapumélyedése előtt elhaladt, onnan hirtelen egy alak ugrott elő.

— Hé, Jóska, te vagy az, de megvárattál, pedig jó vacsorát tettem félre, hangzék.

Egy cselédleány volt, ki Margitot bakának vélvén, nyilván összetévesztette szeretőjével.

Margit még mélyebben burkolódzott köpenyébe, úgy, hogy csak szeme maradt szabadon, mely villámokat szórt a háborítóra.

— Félre, mondá tompán.

A cselédleány ijedten húzódott vissza a kapumélyedésbe és Margit folytathatta útját.

Minden további kaland nélkül szerencsésen eljutott szobájába. A lakás kulcsát magával vitte. Az öreg néni és a szolgálja már aludtak, más senki sem volt jelen és így oly észrevétlenül mint jött, jutott vissza lakásába.

Meggyújtotta a lámpát és a tükörbe nézett. Oly sápadt, volt, mint a fal. Ledobta a katonaköpenyt és sapkát. Ruháján borzadva észlelt vércseppeket.

Mindenek előtt a vérfoltokat távolította el gondosan. Csak azután engedett magának időt a pihenésre.

— Gyilkos vagyok, suttogá a pamlagra roskadva. Oh istenem, ki szivembe látsz, itélni fogsz egykor fölöttem. De tehettem-e másképp!

Tekintete némán révedezett körül. Ugy érzé, mintha az utolsó órában éveket öregedett volna.

— Ő meg van mentve, folytatá szünet után, a többivel nem törődöm. Jól van így. A gazok nem mernek egyhamar újabb merényletet szőni nemzetem nagy fia ellen.

Térdre ereszkedett. Sokáig imádkozott buzgón, odaadóan. S midőn fölkel, megkönnyebbültnek érzé lelkét. Az ima megvigasztalta.

Margitnak igaza volt. Thun századost elkedvetlenítette Löven halála, s őrizkedett újabb merényletet szőni, miután meggyőződött, hogy titokteljes hatalmak öröködnék Kossuth fölött.

Löven hadnagy gyilkosát hasztalan keresték. A legénység kedvelte Lövent s így idegennek kellett megölnie a hadnagyot.

Egy részeg granátos jelentkezett a századosnál, hogy felvilágosítással fog szolgálni.

— No mit tudsz erről az esetről? kérdé Thun.

— Tudni semmit sem tudok, kapitány úr, felelt a granátos, de sejteni sokat sejtek.

Thun boszúsan rázta fejét.

— Sejtelveidre ugyan nem vagyok kíváncsi, viszonzá, de hát beszélj.

— Mindenek előtt jelentem alásan, hogy tegnap éjjel a kaszárnya udvarán egy bakával találkoztam.

— Ez ugyan nem csoda. Megszokott dolog a kaszárnyában bakákat találni.

— Csakhogy az a baka, a mint előttem rémlett, nem is volt tulajdonkép baka.

Thun kezdett érdeklődni.

— Hát mi volt? — kérdé.

— Megkövetem, kapitány úr, szólt a granátos habozás után, de az maga a pokolból szabadult megtestesült sátán volt.

— Megbolondultál?

— Nem én, kapitány úr.

— De az éjjel mindenesetre bolond voltál, mikor a bakát ördögnek láttad.

— Bolond nem voltam, csak részeg.

A százados önkéntelenül elmosolyodott. Elbocsátólag intett kezével.

— No, monda, most már látom, hogy mennyit ér valamásod. Bizonyosan álmodtad az egészet.

— Nem álmodtam, kapitány úr, állítá a granátos, mert még most is fáj belé minden oldalbordám, a mint a földre teremtettem.

— Micsoda, veszekedtetek?

— Hát tréfából utját álltam, kapitány úr, mire úgy mellbe lökött, hogy elestem. Pedig olyan vézna legényke volt. Azért mondom, hogy csak maga a sátán lehetett.

— S midőn fölkelte a földről, mi történt?

— Akkor már nem láttam. Eltűnt nyomtalanul, mintha a föld nyelte volna el.

— S többet nem tudsz?

— Nem én!

— Hány óra volt akkor?

— Bizony kapitány úr nem néztem az órára, mert nincsen.

— No ugyan ebből a beszédből ki nem okosodom, jegyzé meg boszúsan a kapitány. Mehetsz !

A granátos tisztelgett s az ajtó felé lépdelt. De hirtelen meggondolta magát és visszafordult.

— Kapitány úr, mondá, még valami jutott utólag eszembe.

— S mi az !

— A mint a földre terültem, meglebbent a baka köpenye s úgy rémlett előttem, mintha alatta nem is egyenruha lett volna.

— Hát mi az isten csodája ?

— Szoknya !

— Szoknya ! pattant fel a kapitány. Hát miért nem tettél azonnal jelentést, gazember !

— Bocsánatot kérek, kapitány úr, de tegnapi illuminált állapotomban azt nem találtam olyan különösnek. Csak ma tűnt fel.

— Nos, jut-e még valami eszedbe ?

— Egyéb semmi !

Thun százados a mellékszoba ajtajához lépve, kinyitotta s az őrmestert szólította.

Ez belépett. A granátos az ajtó felé kezdett húzódni

— Őrmester, mondá a kapitány, a granátosra mutatva, ez az ember két heti kurta vasat kap.

Az őrmester tisztelgett.

— Parancsára, kapitány úr !

A granátos arcza nagyon elkomorult. Boszúsan távozott az őrmesterrel és megfogadta, hogy többé nem tesz jelentéseket, ha így jutalmazták az embert.

Thun százados pedig meg volt győződve, hogy a granátos csak mámorában látta az egyenruhát szoknyának és e vallomásra nem fektetett súlyt. Nyomoztatta tovább Löven hadnagy gyilkosát, de hasztalanul.

9. fejezet.

Hajsza a Dunán.

Woronyeczky herczeg nem tévedt, midőn Pesten Panin orosz grófot vélte felismerni. Panin csakugyan Pestre jött, hogy a szép Lidia herczegkisasszonyt hatalmába kerítse.

Az orosz gróf egy egész házat bérelt ki a kerepesi-úton és titokban a Zúgligetben egy félreeső nyári lakot vásárolt. Nagy gondja volt rá, hogy e lak oly helyen legyen, hol ember nem jár és az ablakokat erős rácsozattal látta el. Hogy mindennek mi célja volt, az nem sokára ki fog derülni.

Dénessy Lenke és herczeg Woronyeczky Lidia egyizben alkonyat tájt együtt sétáltak a ház melletti terjedelmes kertben. Az ifjak nem voltak hon.

— Én nem tudom, jegyzé meg Lidia, hogy Lászlónak és Aurélnak mindig annyi dolga van. Soh' sincsenek itthon és ha az ember kérdezi, hogy merre jártak, kitérőleg felelnek.

— Igazad van, édes Lidiám, felelt Lenke. Pedig milyen boldogok lehetnénk itt családias együttlétben.

— A férfiak azonban olyanok, hogy folyton elérhetlen eszméket kergetnek. László és Aurél is elébb-utóbb veszélybe döntik magukat.

Hűvös szél támadt.

— Attól félek én is, mondá Lenke összerezzenve a szellő érintésére. De hűvös szél fúj. Bemegyek és kendőt hozok számunkra. Megvársz, vagy velem jössz?

— Bevárlak itt, határozá Lidia.

Lenke elsietett, de alig lépett a házba, midőn a fák közül egy köpenybe burkolt férfi lépett elő.

— Az istenért, ki ön, mit akar? hebegé Lidia visszahökkenve.

— Csendesen, herczegkisasszony, viszonzá a férfi és egy mozdulattal széthajtotta köpenyét.

Mogorva, körszakállas arcú férfi állott Lidia előtt, kinézése után lehetett negyven éves.

— Panin gróf, suttogá Lidia rémulten.

— Az vagyok, felelt Panin.

— Mit akar itt?

— Önért jöttem.

— Akkor hiába fáradt, felelt Lidia neki bátorodva, én sohasem lehetek az öné.

— Enyémnek kell lennie, sziszegé Panin, enyémnek minden áron, ha segítségül is kellene hívnom a pokol minden ördögeit.

— Óvakodjék, gróf úr, mert László bátyám meg fogja fenytetni.

— Én senkitől sem félek, herczegkisasszony. Ne tagadja meg tőlem kezét? Boldográ, gazdaggá fogom tenni. Hiszen tudja, hogy nagy birtokaim vannak Oroszországban, bányáim az Uralban s mindezt megosztom önnel. Nem fogom sohasem sokalni, ha még oly pazarló leend.

Lidia megvető mozdulatot tett kezével.

— Tartsa meg kincseit, gróf úr, viszonzá hidegen. Nincs a világon annyi kincs, a miért az ön neje lennék.

Panin gróf fogait csikorgatta.

— Ily lenézőleg beszél velem, mondá sötéten. Gondolja meg, hogy mit cselekszik.

— Rég meggondoltam.

— Tehát azt kívánja, hogy harcz legyen közöttünk.

— Én mit sem kívánok, csupán azt, hogy távozzék, mert különben segélyért kiáltok.

— Azt úgy sem hallanák a házban, vélekedék Panin gróf gúnyosan mosolyogva. De visszavonulok. Viszontlátásra, herczegkisasszony!

Panin gróf ezzel gyors léptekkel sietett a mellékutczába vezető kertajtó felé és e mögött csakhamar eltűnt.

Lidia, ki mindeddig megóvta önuralmát, most midőn a veszély elmúlt, gyöngült el hirtelen. Sápadt lett mint a fal és minden tagjában reszketve támaszkodott egy fához.

— Ide is eljött ez a borzasztó ember, suttogá magánkivül. Oh istenem, magam sem tudom miért, de valahányszor látom, oly rémület fog el. — Szóljak e Lenkének, Lászlónak? Nem, nem, minek nyugtalanítsam őket. — Utóvégre mit árthat nekem Panin gróf. Ostobaság, hogy így félek.

Ezalatt Lenke visszatért és nagyon csodálkozott, midőn barátnőjét oly halványan, reszketve találta.

— Az istenért Lidia, mi bajod? kérdé őszinte megdöbbenéssel. Történt veled valami, míg én távol voltam?

— Oh semmi, semmi, hebegé a herczegkisasszony.

— De mégis, hiszen ok nélkül nem reszketnél így. Talán járt itt valaki? Valami csavargó tévedt be az utcáról? Mindig nyitva hagyják a kertajtót, de ezután kiadom a parancsot, hogy zárva tartsák.

Lidia könnyebbülten lélegzett.

— Nem volt itt senki, viszonzá. De mégis jó lesz zárva tartani a kertajtót.

— De édes Lidiám, ne titkolódzál előttem. Mégis mi bajod, szólj, sürgeté Lenke.

— Megfáztam az őszi szélről. Menjünk kérlek a házba.

Lenke karját nyújtotta és a herczegkisasszony barátnője vállára támaszkodott. A házba érve, Lidia csakhamar visszanyerte jó kedvét és midőn később Woronyeczky és Dénessy haza jöttek, vidáman fogadta őket és nem emlité kalandját. Lenke is megnyugodott, miután látta, hogy barátnője jól érzi magát és ő sem tett említést a herczegkisasszony rosszullétéről.

Pedig Lidia, mint ki fog derülni, nagy hibát követett el, midőn fivére és Dénessy előtt elhallgatta a Panin gróffal való találkozást.

Panin gróf elsietve a kertből, egyenesen lakása felé tartott. Az uton újból átgondolta már elébb megfogamzott

tervét. Ugyanis a város azon része, hol Dénessyék laktak, nagyon elhagyatott volt akkoriban, különösen éj idején. Így arra számolt, hogy néhány hű inassal, ha egyedül sétál a leány a kertben, el fogja hurczoltatni.

Elégedetten gondolta át e terv részleteit és háborgó vérét csillapodni érzé. A leányt majd csolnakon szállítja át a Dunán és zúgligeti nyaralójába viteti, hol Lidia segélykiáltásait nem hallja meg senki, úgy is közel lévén a tél, mikor senki sem jár a Zúgligetbe. Ha pedig rá is háramlanék a gyanú, az nem baj, miután senkinek sem volt arról tudomása, hogy ő nyári lakot vásárolt a Zúgligetben.

A zúgligeti nyaralójában két hű inasa lakott egyelőre, kikben feltétlenül megbizhatott.

Másnap reggel felkereste zúgligeti nyaralóját s közölte embereivel tervét. Ezek persze nyomban kijelentették, hogy urokért készek tűzbe, vízbe menni.

Mig a terv részleteit megbeszélték, Woronyeczky herczeg távozott otthonról, hogy Málnássy Bélát keresse fel. Lenke a ház körül foglalatoskodott, úgy, hogy Lidia és Dénessy Aurél maguk sétáltak a kertben.

Aurél felhasználta az alkalmat a vallomásra.

— Mióta visszatértem Lengyelországból, mondá sétálközben, mindig önre gondoltam. Nem is reméltem, hogy ily hamar lesz alkalmam viszontláthatni.

— Én sem feledtem el önt, viszonzá pirulva a leány és szemét lesütötte.

— Ne nehezteljen, ha szivem túlárad az ön oldala mellett, sóhajtott az ifjú. Oh Lidia, engedje, hogy így nevezem, szivem rég óta oly érzelmeket táplál ön iránt, melyeket tovább elfojtani lehetetlenség.

Lidia megállott, szinte elszorult a szive a nagy boldogságtól, de nem birt felelni.

— Nem szól, folytatá halkán az ifjú, talán meg is bántottam önt, midőn érzelmeimet sejtetni engedtem. Mindegy!

kimondom nyíltan — Lidia én szeretem önt és ha érzelmeimet nem viszonozza, túl nem élem a visszautasítást.

Lidia még mindig nem szólt és Dénessy térdre ereszkedett előtte, lázasan beszélt tovább:

— Oh Lidia, válaszoljon, habár egyetlen szóval csak, habár e szó halálítéletem fogja tartalmazni. Mondja ki, szeret-e, vagy nem?

— Szeretem!

Oly halkán volt e szó mondva, mint a lehellet, de azért Dénessy Aurél jól meg értette.

Örömujjongva ugrott talpra és a következő pillanatban karjaiba zárta az imádott teremtest, ki maga is megdöbbenni látszik a nagy horderejű szótól, melyet oly könnyen kimondott.

Boldogan pihentek néhány perczig egymás keblén. Végre Lidia gyöngéden kibontakozott az ölelő karok közül. Óhajára folytatták a sétát, de most már suttogva társalogtak, édes szerelmi szókat váltva egymással.

Oly boldogok voltak. Nem sejtették, hogy boldogságukat mily nagy veszély fenyegeti.

Később Dénessy is eltávozott. Este a két hölgy megint magára maradt. A ház őrizetére a lengyel inas és Dénessy szolgája különben mindig otthon maradtak.

Lidiának úgy kilencz óra felé szük lett a szoba és anélkül, hogy barátnőjének szólt volna, kiment a kertbe egy kis sétát tenni.

Panin grófra cgyáltalán nem gondolt már. Az öröm mámorában megfeledkezett veszedelmes ellenéről és különben elegendő óvintézkedésnek hitte, hogy a kert ajtaja most már mindig zárva tartatott.

Teljesen beesteledett már. Az ég boltozatján millió csillaglámg gyúlt ki. A hold is szétárasztotta fényét az elcsendesült főváros felett.

A budai oldalról csolnak érkezik a pesti partra és nesz

nélkül köt ki. — A csolnaktól Panin gróf szállott ki két inasával.

A gróf kémlelődvé tekintett körül. Csend uralkodott minden felé. Sehol sem mutatkozott a legcsekélyebb gyanús jel.

— Előre, fiúk! vezényelt Panin. De mint mondtam, óvatosan, mert többet észszel, mint erővel.

Nesztelenül lopództak a kertajtóhoz, mely a mellékutczába nyílt. Panin gróf megnyomta a kilincset, de biz az zárva volt.

— Teringettét, ez baj, mormogá elboruló homlokkal. Tolvajkulcsokról nem gondoskodtunk.

Egy perczig habozott, de aztán vállat vonva, fordult inasaihoz.

— Eh, mit, mondá, vállas ficzkók vagytok. Feszítsétek föl ezt az ajtót!

Az inasok habozás nélkül vetették vállukat az ajtónak, mely erőlködésükre recsegve szakadt be.

— Most utánam, de vigyázva, parancsolá a gróf, és elsőnek lépett a kertbe.

Az inasok követték. *Széchenyi Könyvtár*

Lidia, szerencsétlenségére, a kert egy másik részén sé tált, úgy hogy az ajtó betörését nem hallotta és gyanutlanul maradt a kertben.

Gondolatai a jövővel foglalkoztak, midőn Dénessy Aurél neje leend, midőn az oltár örökre egybefüzi ifjával.

Hirtelen a kert homokos utján lépteket vélt hallani. A herczegkisasszony visszafordult, mert szentül meg volt győződve, hogy fivére és kedvese érkeztek haza s most a kertben keresik.

De mennyire megdöbbsent, midőn a hold fényénél két idegen alakot látott maga előtt. Azonnal eszébe jutott Panin gróf fenyegetése.

— Az istenért, kiáltá ijedten, mit keresnek itt?!

— Önt, herczegkisasszony, felelt az egyik inas.

— Hogyan, ismernek engemet? Ha kincsekre vágynak, ime fogják gyémánt fülbevalómat, karpereczem, gyűrűmet, csak ne érintsenek.

— Herczegkisasszony, nekünk nem ékszereire, de önmagára van szükségünk.

— De az istenért! Mit akarnak velem? Hiszen én nem vétettem önöknek.

— Az mindegy. Mi csupán urunk parancsát teljesítjük.

— Irgalmazzanak, esengett Lidia és kérőleg tette össze kis fehér kezét.

— Hozzánk hasztalan esedez, mi azt tesszük, amit Pannin gróf parancsol.

— Ah, Panin gróf! sikoltá Lidia. Inkább meghalok, csak az ő hatalmába ne kerüljek.

Ezzel hangosan kiáltva segélyért, futni kezdett a ház felé. Az inasok szitkozódva követték.

Lidia nem jutott messzire. Egy fa mögül hirtelen maga Panin gróf lépett elé, úgy, hogy a boldogtalan leány ép karjai közé futott.

— Lassabban, herczegkisasszony, mondá Panin gróf gúnyos hahotával.

A herczegkisasszony rémültében ájultan hanyatlott a földre.

— Épen jó, mondá Panin diadalmasan, emeljétek fel és vigyétek a csolnakba.

Az inasok engedelmeskedtek. Fölragadták az ájult leányt és sietve vitték ki a kertből. A gróf nyomukban maradt.

A sötét bűnnek tanúi csupán a csillagok voltak és Panin gróf elégedetten dörzsölte kezét, hogy a terv ilyen pompásan sikerült s a legcsekélyebb ellenállást se kellett leküzdenie.

De Panin grófon is beteljesült, hogy nyugta után dicserd a napot. Hirtelen erős hűvös szél támadt, mely eszméletre térítette az ájult leányt. S a mint feleszmélt, legelső

gondolatja kedvesét illetve s önkéntelenül szakadt fel kebléből sikoltva:

— Aurél!

Az inasok majd elejtették terhüket, annyira megrémültek e sikoltásra.

— Siessetek! riadt föl Panin gróf nyugalmából, e kiabálás még elárul bennünket és tervem dugába dől.

Lidia ismételte a kiáltást, mely nem hangzott el hallatlanul. A távolból egy hang felelt, mely villámáramlatként járt keresztül a leány testét! — De nem csoda, e hang a kedvese hangja volt. — Közeledő lábdobogás hallatszott.

Dénessy Aurélnak ugyanis nem volt nyugta sehol és a szokottnál korábban tért haza. Haza térte előtt, azt gondolva, hogy a leányok már úgylis lefeküdtek, még egy kis sétát tett a Dunapart közelében.

Igy történt, hogy meghallotta kedvese segélykiáltását. Őrült sebességgel törtetett a hang irányába, mialatt biztatás-kép viszonzta Lidia kiáltását.

A gonosz gróf gaz inasaival elérte a partot. Gyorsan csolnakba szállottak áldozatukkal. Ez alatt feltűnt a hold fényében Dénessy alakja is, ki lélekszakadva futott a part felé.

— Most már jöhetsz, kaczagott a gróf, míg inasai eltaszitották a csolnakot a parttól s neki vágta a háborgó Dunának.

Lidia ezalatt folyton segélyért kiáltott.

— Megálljatok, gaz leányrablók! kiáltá Dénessy a parthoz érve és első pillanatban úgy a mint volt, a hullámok közé akarta vetni magát.

De aztán csolnakot pillantott meg s bele ugrott. Anynyi időt nem engedett magának, hogy eloldja, hanem kardjával metszette el a köteléket s ezzel üldözőbe vette a másikat járművet.

Panin gróf csolnakja rézsúfatosan hajtott a lánczhid felé. Biztatólag hangzott a vizen át Lidia fülébe:

— Ne csüggedj, Lidiám, jövök!

De hasztalan feszítette meg Dénessy minden erejét, amott hárman eveztek és ő egyre jobban hátra maradt. Az örült hajsza végéhez közeledett, mert a Duna oly erősen hullámozott, hogy Aurél csolnaka minden pillanatban felborulással fenyegetődött. Már félig telve volt vízzel és egyre nehezebben járt.

Hirtelen egy nagyobb hullám közeledett, Aurél ki akart térni, de a csolnak nem engedelmeskedett többé az evezőnek és elmerült.

Az ifjú feje fölött összezsaptak a habok.

S ekkor mintha mérhetetlen távolságból a hullám és szél zaján keresztül még egyszer hallaná kedvese kiáltását elhalóan, gyöngén:

— Aurél!

10. fejezet.

Az életmentők.

Viharos éj van. Egy halász nem régen kötött ki bárkájával a budai révben. Halászní volt és most zsákmányát tekinti meg.

Munkájából azonban csakhamar lárma riasztja fel. A mint szemeit megerőltetve végig néz a haborgó Dunán, csolnakot pillant meg, mely sietve szeli át a Dunát. A csolnakban három férfit és egy nőt lát, ez utóbbi mintha segélyért kiáltana.

A halász még tétovázik, mikor lejjebb a Dunán, még egy csolnak tűnik föl, melyet csak egy férfi hajt s mintha e kisebb csolnak üldözné a nagyobbat. A halász csakhamar észreveszi, hogy a kisebb csolnak veszélyben forog, elborulással fenyegetik a hullámok.

— Segíteni kell rajta, Jézusom, mormogá a halász. Hé, Pista! Pista! kiáltá le a bárka hajószobába, ott alvó fiának.

— No, mi baj? kérdi egy álmos hang.

— Gyere fel rögtön az áldódat, szitkozódék a halász. Emberéletről van szó.

Pista, a halász húsz éves fia csakhamar megjelent a fedélzeten s kidörzsölve szeméből az álmot, végig pillantott a Dunán. Éles szeme egyszeriben áttekintette a helyzetet.

— Az a, jegyzé meg álmélkodva, a kisebb csolnak mindjárt elmerül.

— No ha elmerül, akkor ne tátsd a szádat, hanem egymásután oldd el a bárkától a csolnakot, hogy megmentsük felebarátunkat.

A legény nem szólt. Egy ugrással lent termett a csolnakban s eloldotta.

— Jöhet már, apám uram, mondá aztán, minden rendben van.

Az öreg halász korát megillető lassúsággal ereszkedett a bárkából a kisebb járműbe.

— No most evezz, szólt oda fiának, a mint elhelyezkedett s maga is evező lapátot fogott kezébe.

A csolnak villámgyorsan repült tova a tajtékzó hullámokon.

— Most borul fel! kiáltá Pista hirtelen s kikapva a vízből az evező lapátot, mutatta az irányt, hol a magányos csolnakos feje fölött ép a hullámok csaptak össze.

— Evezz hát az áldódat! rikoltá az öreg halász és Pista a következő pillanatban mélyen meritette lapátját a vízbe.

Dénessy, mert hisz ő volt, nagy erőfeszítéssel tartotta magát a hullámok felett, de ereje perczről-perczre lankadt és érzé, hogy eszméletét veszíti.

Már csak alig tartotta magát, sok vizet nyelt, feje zúgott, mintha valami malom örölne fülhézagában . . . elmerült.

Ekkor repült elé a halász csolnak és Pista habozás nélkül a vízbe vetette magát.

Dénessyt ép felvetették a hullámok, Pista megragadta üstökénél és a csolnak felé úszott vele.

Atyja segélyével beemelte a halott vagy eszméletlen Dénessyt és maga is visszalépett a csolnakba.

— Nagyon hideg fürdő volt, dörmögé megrázva magát, hogy a vízcepek szerte fecscséntek.

Az öreg halász ez alatt Dénessyvel bibelődött. Feltépte mellén a ruhát és szívére illesztette kezét.

— Szive dobog még, mondá aztán, evezz Pista, talán megmenthetjük.

A legény szó nélkül ragadta meg az evező lapátot és csakhamar elérték a bárkát.

A másik csolnákból látták Dénessy vesztét, de a mentő csolnakot már nem vették észre és így az ifjút elveszettnek hitték. Lidia újból elájult fájdalmában.

Panin gróf akadály nélkül folytathatta útját, többé nem üldözte senki.

* * *

Ugyan ezen estén együtt voltak a titkos tanács tagjai. Az elnöki széken Málnássy Béla ült, mint rendesen, jobb oldalt Woronyeczky herczeg, balra Rezes Andor ült s ezek mellett a többi összeesküvők.

— Csupán Dénessy hiányzik még, szólalt meg Málnássy Béla. Vajjon várjuk, e be őt, vagy lássunk nélküle munkához?

— Dénessy ma aligha jön, jegyzé meg Woronyeczky László herczeg. Oly különösen viselte magát, hogy azt kellett hinnem beteg. Hazaküldtem, kérésemre visszamaradt.

— Ugy ne várjuk tovább, ajánlotta Málnássy Béla. Minden percz drága.

— Igaz, jegyzé meg Rezes Andor. Kossuthra szüksége van a nemzetnek.

— Aztán meg a »neigebei«-ban élete örökös veszélyben forog.

— Persze, mint beszélük, Löven hadnagynak titkos megbízatása volt őt kivégeztetni.

— Ezt nem csak beszélük, ez igaz is, jelenté ki Málnássy Béla.

— Ugy, szólt Rezes Andor, és vajjon ki gyilkoltatta meg Löven hadnagyot? Mai napig rejtély maradt a gyilkosság.

— Rejtély is fog maradni örökké, szólt Málnássy Béla szárazon, mert a gyilkost én ismerem csupán.

— Ismered? hangzék körben a meglepetés kiáltása.

— Ki volt? kérdé Rezes Andor fürkészőleg pillantva az ifjúra.

— Ne kérdezze, urambátyám, felelt ez. Becsületszó köt, hallgatnom kell. De annyi bizonyos, hogy az illetőnek hálával tartozik a tilkos tanács.

Az összeesküvők még kérdéseket akartak intézni az elnökhöz, de e pillanatban felhangzott az udvaron: »Ki vagy« és rá a felelet, »igaz magyar!«

— Mi a jelszó?

— Szabadság!

Az összeesküvők összenéztek. Ki jöhetett ilyenkor, ha Dénessy nem jött.

Nem kellett sokáig kétségben lenniök. Az ajtó feltárult és egy halász lépett be.

— Mi ez? — Árulás, pattantak föl helyeikről az összeesküvők s a kardok, elhagyva hüvelyüket, fenyegetőleg csillantak meg a levegőben.

— Oljátok meg! — Le vele! — Le az árulóval! hangzék a teremben.

— Csendesség, szólt a halász és a terem közepére lépett, úgy, hogy a világosság épen arczába áradt.

— Dénessy! kiálták meglepetve a tanács tagjai, de hát minek ez a maskara és te vagy-e valóban?

— Én vagyok valóban, viszonzá az ujjonon jött, ki csakugyan Dénessy volt. De mielőbb bővebb magyarázattal szolgálók, legyetek szivesek felhagyni e hadonázással s kardjaitokat visszadugni a hüvelybe.

Ez megtörtént

— Tudjátok-e, hogy honnan jövök, kezdé Dénessy, midőn a csend helyre állott.

— Honnan?

— A Duna fenekéről.

Az összeesküvők meglepetve kiáltottak föl.

— Beszélj világosabban, mondá Málnássy Béla, micsoda kalandod volt?

— Csolnakom felfordult és én a Dunába zuhantam. Csupán egy jó szívű halásznak köszönhetem, hogy még élek. Ő húzott ki a vízből és ő adta rám ezt a száraz ruhát, miután az enyém csuron viz volt.

— De mi dolgod volt a Dunán?

— Az épen a szomorú dolog, a mit elbeszélni akarok.

— Beszélj tehát, szólt Béla, ne merítsd ki végkép türelmünket.

Dénessy most elmondotta, hogy előtte ismeretlen emberek elrabolták Woronyeczky Lidiát s ő véletlenül hallotta a segélykiáltást és üldözőbe fogta a gazokat, de szerencsétlenül járt, s ha a derék halászok ki nem mentik, úgy most lent pihenne a Duna fenekén.

Képzeltető, hogy Woronyeczky herczeg mily szörnyűködve értesült ez esetről. Szive majd megszakadt a nagy bánat következtében.

— A halászok bárkájában sokáig feküdtem eszméletlenül, végzé Dénessy. Derék megmentőim azonban nem pihentek addig, míg vissza nem hívtak az életbe. Nehány korty bor visszaadta erőmet, száraz ruhát váltottam s ime itt vagyok.

Woronyeczky herczeg, ki eddig székre roskadva, kétségbeesve takarta el arcát, most fölegyenesedett.

— A rabló csak Panin orosz gróf lehetett, mondá határozottan. Megbocsássatok barátaim, de most nem vehetek részt munkátokban. Meg kell mentenem nővéremet.

— Egyelőre felmentünk, Woronyeczky herczeg, a titkos tanács iránti kötelezettségeid alól, határozá Málnássy elnök. Menj, kövess el mindent nővéred érdekében, mi pedig lássunk munkához.

— Én elkisérem Woronyeczkyt, ő egyedül nem boldogulhat, miután járatlan a városban, jelenté ki Dénessy.

— Ez igaz s ép ezért nem is teszünk ellenvetést. Hanem előbb öltözködjél át, mondá Béla.

— Ez nagyon is szükséges, vélekedék Rezes Andor, menj Dénessy öcsém a mellékterembe, ott megled a szükséges ruhadarabokat.

— Köszönöm, felelt ez.

Habozás nélkül lépett a szomszédos terembe, honnan öt perc múlva átöltözködve tért vissza.

Woronyeczky és Dénessy a titkos tanács szerencseki-vánatai között távoztak.

Már éjfél elmúlt, midőn kiléptek az utczára és a ke-repesi-út felé fordultak, hol — mint Woronyeczky az utolsó napokban értesült — Panin gróf lakást bérelt.

— Ha nincs otthon a gróf, bizonyára ő követte el a rablást, kezdé a herczeg.

— Ki tudja, veté ellen Dénessy. Hátha azóta vissza-tért és lakásán rejtette el nővéredet?

— Alig hiszem. Panin gróf ravaszabb, semhogy azt megkoczkáztatná. S akkor minek evezett volna a budai ol-dalra.

— Talán csak azért, hogy az üldözőket tévutra vezesse, vélekedék Dénessy.

Woronyeczky herczeg összeránczolt homlokkal gondol-kozott egy pillanatig, majd meg így szólt:

— Ez az eset ugyan nincs kizárva, de mégis erősen kétkedem benne.

— Miért?

— Panin gróf nagyon ravasz ember, magyarázta a herczeg. Bizonyára elő van készülve arra, hogy a gyanú reá háramlik. Itt Pesten bérházban lakik, hol nincsenek titkos rejtékhelyek, mint oroszországi palotájában.

— S ebből mit következtetsz?

— Hogy Lidiát pesti lakásán nem rejtette el, mert át-

motozás esetén úgylis megtalálnák. Én inkább hajlandó vagyok hinni, hogy a főváros környékén bérelt valahol lakást és oda rejtette szerencsétlen áldozatát.

— De így nagyon nehéz lesz megtalálni, sóhajtott Dénessy.

— Bizony nehéz. Hanem mondd csak, barátom, ha szemben állnál Panin gróffal, felismernéd-e őt.

Dénessy vállat vont.

— Nem ismerném, viszonzá. Ne feledd el, hogy már teljesen besötétedett, midőn a gázott történt. Lidiát is csupán hangjáról ismertem fel?

A herczeg nagyot sóhajtott.

— Szegény nővérem! rebegé. De összeszedve magát szilárdabb hangon folytatá:

— Mindegy! Nem szabad csüggednünk. Ha Panin grófot otthon találjuk, mindketten felmegyünk hozzá.

Dénessy beleegyezőleg bólintott.

Hallgatólag folytatták utjokat, míg a gróf lakása elé értek.

— Ez az, mondá Woronyeczky, egy sötét régi ház előtt állva meg barátjával. Itt lakik Panin gróf s egyedül lakja az egész házat.

Dénessy csöngetett. Nem kellett sokáig várakozniok. A kapu csakhamar feltárult s a portás előttük állt.

— Mi tetszik? kérdé mogorván.

Woronyeczky herczeg egy aranyat csúsztatott kezébe, mire kiderült a mogorva arc.

— Itthon van, Panin gróf? kezdé azután.

— Itthon.

— De ugy-e bár nem rég tért haza!

— Ellenkezőleg, egész este nem távozott otthonról, válaszolt a portás s a lehető legelfogulatlanabb arcot mutatta.

— A gazember be van tanítva, gondolá magában Woronyeczky, majd hangosan tevé hozzá:

— Bizonyosan tudja ezt?

— Természetesen.

— Ugy jelentsen be minket a grófnak, parancsolá a herczeg.

— De uram, ellenkezik a portás, meg fogja engedni, hogy ez az idő látogatásra igen szokatlan.

— Megengedem, de mondja meg urának, hogy látogatásunk célja oly sürgős, hogy nem tűr egy percznyi halasztást sem.

— A gróf úr ugyan rendszerint későn fekszik, de ha mégis alva lelném, csak nem költtetem fel.

— De költse fel mindenesetre.

— Azt nem merem tenni.

— Csak tegye meg, én mindenért felelek.

— S kit jelentsek be?

— Woronyeczky herczeget és barátját Dénessy Aurélt. A portás mélyen meghajolt.

— Ez más, mondá tiszteletteljesen. Ez esetben engedelmeskedem. Tessék belépni páholyomba, míg uramhoz megyek.

A portás ezzel szobájába vezette az urakat, míg ő maga felsietett az emeletre.

— Nos mit szólna a portás állításához, hogy ma az egész estét itthon töltötte, kérdé Dénessy barátjától, midőn egyedül maradtak.

— Csak azt mondom, hogy ez a gazember be van tanítva, felelt a herczeg. Panin gróf, mint látom, előre gondoskodott minden eshetőségről.

— Ugy látszik! Volt ideje zsákmányát biztos helyre rejteni, ő maga pedig bizonyára sietve tért haza.

A barátok még néhány szót váltottak. A portás nem sokára visszatért.

— Még ébren találtam a gróf urat, mondá. Nagyon csodálkozik ugyan, hogy minek köszönheti e rendkívüli szerencsét, mind a mellett hajlandó az urakat elfogadni. Kegyeskedjenek követni.

A portás ezzel előlhaladt s az emeletre vezette az

urakat. Feltárva egy nagy szárnyas ajtót, udvariasan belépésre szolitotta fel őket.

A herczeg és Dénessy szó nélkül engedelmeskedtek. A mint beléptek, a szárnyas ajtó becsukódott utánuk.

Az ifjak körültekintettek. Magas széles szobában találták magukat, mely pazar fényüzéssel volt bútorozva, de mégis bizonyos komor benyomást tett. A padmalyról aláfüggő csillár világította meg a termet, melynek közepén mahagoni asztal diszelt. E mellett állt Panin gróf, jobb kezével könynyedén az asztalra támaszkodva, míg tekintetét élesen függesztette a belépőkre.

— Jó estét! gróf úr, kezdé Woronyeczky herczeg. Különös ügyben jöttünk. De engedje meg, hogy mindenekelőtt barátomat, Dénessy Aurélt bemutassam.

Panin gróf, ki elhagyva az asztalt, vendégei elé ment, most kézszorítással üdvözölte őket, míg Dénessyre sajtáságos fürkésző tekintetet vetett.

— Foglaljanak helyet, uraim, mondá. Bármennyire meglepő is e kései látogatás, én csak nagyon örvendhetek neki. Rég láttuk egymást, herczeg úr!

— Ugy van, gróf úr! S valóban nem értem, hogy önt mi vezette Magyarországba.

— Családi ügyek, tisztán családi ügyek, mosolygott Panin gróf szeretetreméltóan. De szabad kérdenem, hogy miként van kedves nővére?

A herczeg és Dénessy összenéztek e vakmerő kérdés hallatára. A herczeg, ki jól ismerte a grófot, tudta mindjárt, hogy ez ravasz cselfogás; ellenben Dénessy kétkedni kezdett a gróf bűnös voltában.

Woronyeczky herczeg összeránczolta homlokát és megsemmisítő tekintetet lövellve a grófra, így szólott kihívó hangján:

— Hogyan, gróf uram, ön ne tudná jobban nálamnál, hogy miként van nővérem.

— Valóban, nem értem önt, felelt Panin a világ legártatlanabb arczával.

— Mert nem akar érteni, mondá Woronyeczky növekedő haraggal. Tudja meg tehát, hogy ép nővérem miatt jöttünk önhöz.

— Ön egyre rejtélyesebbé lesz, herczeg úr, mosolygott Panin gróf.

— Ne csűrjük, csavarjuk a dolgot, pattant fel türelmetlenül Woronyeczky. Lidiát ma este elrabolták.

— Oh, iszonyú, suttogá Panin és arcza a legőszintébb sajnálkozást fejezte ki.

A herczeg ajkába harapott.

— Én üldöztem a rablókat, kik a Dunán menekültek, vette fel a szót Dénessy. Azonban, fájdalom, csolnakom felborult és így magam is majdnem áldozattá lettem.

Panin gróf vállat vont.

— De mit tartozik mindez én reám? kérdé. Azt hiszem, ez az ügy közelebbről érdekli a rendőrséget, mint engem, noha a legőszintébb részvétellel viseltetem a herczeg-kisasszony iránt.

— Közreműködését akartuk kikérni, nővérem keresésénél, jegyzé meg a herczeg.

— A legnagyobb örömmel állok szolgálatukra, ambár nsm tudom, hogy mikép vehetnék hasznomat, miután az itteni viszonyokat nem ismerem.

— Mindamellett gróf urat tartom legilletékesebbnek arra, hogy Lidia sorsáról felvilágosítást adjon.

— Oh, pattant fel a gróf, most már értem! — Tehát engem gyanusítanak a rablással, tevé hozzá mosolyogva.

— Ön mondotta gróf úr és nem én!

— Kérem! — E vádat ugyan nagyon különösnek találom, mind a mellett rendelkezésükre bocsátom lakásomat. Tessék átmotozni.

— Azt nem fogjuk tenni, jelenté ki Woronyeczky herczeg. De még egyszer felszólítom barátilag, adja ki nővéremet.

— Furcsa követelés, melyet én egyáltalán nem tudok megérteni, viszonzá Panin gróf. Végül is a testvéri szeretet nem igazolhatja, hogy ily módon lép fel ellenem.

— Nem is érzésekből indulok én ki, hanem a tényekből, szolt Woronyeczky tompán, elfojtott dühvel.

— Tényekből? Ön talán sértegetni akar? herczeg úr, felelt Panin gróf ingerült hangon. Nem tartoznám ugyan eltűnni e fellépést, de miután a Woronyeczky nevet viseli és házam vendége — elnézéssel leszek ön iránt.

— Elnézéssel viseltetik, ismétlé gúnyosan a herczeg. Ön elfeledi, Panin gróf, hogy ha valakinek elnézésre van szüksége, úgy ön az.

— Herczeg úr!

— Csak ne jöjjön ki sodrából. Mindenesetre jegyezze meg magának azt az egyet, hogy én nem mint vendége állok itt, hanem mint bírāja!

— Mint bírám, kiáltott Panin dühösen, herczeg úr ön egyre jobban megfélekedzik magáról. Panin gróf nem tűr bírót maga felett. Távozzék innen!

— Nem addig, míg felvilágosítást nem adott a ma esti csolnakázásról, felelt a herczeg szilárdul, kihívó tekintettel.

— Én, uram, ama rejtélyes csolnakázásáról, valamint nővéréről mit sem tudok. Érje be válaszommal.

— Nem érhetem be, gróf úr, mert az ellenkezőjéről vagyok meggyőződve.

— Meggyőződve?

— Igen!

— Hozzon bizonyítékot!

— Fájdalom, oly bizonyítékaim nincsenek, melyeket a törvény annak tekintene, de nekem elég bizonyosság sejtő szívem.

— Nos akkor ön engem hazugul nőrablással vádolt s ezért rágalmazónak nyilvánítom!

Ez arczátlanságra Woronyeczky elvesztette hidegvérét, dühösen kapott kardjához.

A folyosó egy része beszakadt s egy emberi alak
csúszott az összeesküvők közé.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

De Dénessy hirtelen közbe lépett.

— Békesség, barátom, mondá csititólág s megragadta a herczeg karját. Csak nem veszed komolyan ez ember sértegetését.

Woronyeczky herczeg lebocsátotta kardját s mély lélegzetvétellel, tompa hangon így szólt:

— Igazad van barátom! Egy Woronyeczky herczeget egy Panin gróf meg nem sérthet.

Paninhoz fordulva így folytató:

— A rágalmazó czimet visszaruházom önre! Ez idő szerint nincs itt több keresni valóm. De jegyezze meg, gróf úr, hogy a Woronyeczkyek veszedelmes ellenfelek és veszélytől, akadálytól nem riadnak vissza. Nővéremet meg fogom találni és esküszöm, hogy jaj, százszor jaj elrablójának.

A herczeg ezzel büszkén, fölemelt fővel, meghajlás és köszöntés nélkül lépdelt az ajtó felé. Dénessy sötét arcczal követte.

A szárnyas ajtó feltárult és bezáródott utánuk. Lesiettek a lépcsőn s a portás szó nélkül bocsátotta ki őket.

Midőn künn álltak az őszi éjszakában, a herczeg, lelkében a boszú gondolatával, visszafordult az épület felé.

— Megállj, gazember, rebegé fogcsikorogva. Egykor majd fegyveresen állunk szemközt és kardom fogja kiontani utált véredet! Megállj! Eszedbe jusson ez az éjszaka.

— Nyugodtabban, barátom, csitította Dénessy a herczeget. Csakugyan feltétlenül hiszed, hogy Panin gróf rabolta el hugodat.

— Oly bizonyos vagyok abban, hogy akár esküt tennék reá, szólt Woronyeczky.

Dénessy mély sóhajjal felelt. S a jó barátok némán folytatták utjokat az éjszakában.

Fenn a kivilágított teremben, ajkán diadalmas mosollyal ült Panin gróf.

— Csak dühöngjetek, dörmögé magában. Lidia az enyém és nincs az az ördög, a ki kiszabadithatná hatalmamból.

Igy gondolkozott Panin gróf és jogosultan. Hogyan fogják meglegelni Woronyeczky herczeg és Dénessy Aurél Lidiát?

Hiszen a Duna hullámai nem árulják el a titkot, hogy a csolnak hol kötött ki.

A Zúgliget fái sem fecsegnek egy bizonyos nyárilak rejtelseiről?

S ha meg is találják egykor Lidiát, talán már akkor megtörte a hosszú rabság, talán meggyalázta aljas elrablója?

Talán? . . . De nagy hatalom élt Lidia szívében, a hűséges szerelem, mely minden vézszel szembe száll, mely akár milyen helyzetben is megőrzi az erényt.

E nagy hatalommal nem vetett számot Panin gróf és arra sem gondolt, hogy él még a felhők felett a mindenható Isten.

11. fejezet.

A szabadítók munkája.

Ez idő tájt gyakran megesett, hogy ha egy-egy elkésett úri ember tévedt éj idején a neigebeli környékére, hogy úgy rémlett előtte, mintha a föld alól tompa moraj hangzanék föl.

Persze senki sem tudott számot adni e titokteljességről, noha ez már a kaszárnnyában tanyázó több katonának is feltűnt.

E rejtélynek pedig igen természetes magyarázata volt. A titkos tanács tagjai ásták a földalatti utat Kossuth börtönéhez.

A szabadítók munkája már jó előre haladt s remélhették, hogy két további éjszaka után a börtönig hatolnak.

Ezek az előkelő, többnyire gazdag fiatal urak nem restelték finom kezükbe fogni az ásót, kapát, nem restelték a kiásott földet önkezüikkel részint a pinczébe, részint az udvarba hordani.

Ez éjszakán is fáklya fénye mellett látjuk őket dolgozni. A fáklyák a földalatti út falaiba vannak szúrva s míg néhányan ásnak, mások a földet hordják ki.

— Nehéz munka, jegyzi meg épen Málnássy Béla egy pillanatra pihentetve ásóját s megtörülve izzadó homlokát. De mégis aránylag gyorsan hatolunk előre.

— Ugy van, mondá Verő Gábor, hanem ovatosnak kell lennünk, nehogy a föld beszakadjon felettünk.

— Erre én is gondoltam, vágott közbe az ősz Rezes Andor. Ha a föld felettünk egy jó darabon esetleg beszakadna, még ha nem is történne bajunk, balul járnánk, mert tervünk a parancsnokság tudomására jutna, titkunk el lenne árulva.

— Vigyázni fogunk, szólt Málnássy Béla. Igaz ügyért küzdünk, isten nem fog elhagyni bennünket.

Ezzel folytatták munkájukat s fel-felhangzott közben a csákány tompa ütése, hol nehezebben engedett a föld.

Igy mult el két nap.

* * *

Kossuth Lajos ez alatt a sötét, dohos pinczebörtönben sinlődött. Azóta nem vezették újabb kihallgatásra. Már el is hagyta szívét a remény, hogy valaha kiszabadul innen. A titkos tanács levelére ugyan gyakran gondolt, de azt hitte, hogy az bizonyára mit sem tehetett érdekében.

E napon délben, midőn a börtönőr behozta a sovány ebédet, jelentőségteljes tekintetet vetett a fogolyra s hirtelen kis czédulát rejtett a vizes korsó alá.

— Este felé beszélni fogok önnel, addig olvassa ele czédulát, suttogá s gyorsan osont ki.

Kossuth csodálkozva pillantott utána. Nem tudta mire vélni, hogy a porkoláb egyszerre oly jó indulatot mutat iránta, noha eddig folyton a legmogorvábbán viselkedett.

— Honnan jöhet e levélke, gondolá magában. Talán ismeretlen jó akaróm dolgozik kiszabadításomért. Vajjon ki

lehetett az a szöke tündér, ki a nyárilakban oly titokteljesen megjelent! — No, majd meglássuk.

Ezzel gyorsan a korsóhoz lépett s kivonta alóla a czé-
dulát. Feszült várakozással hajtotta szét s kíváncsian tekin-
tette meg az aláírást.

— Ah, tehát mégis a titkos tanácstól, suttogá összerán-
czolt homlokkal.

Gyorsan végig futotta a néhány sorból álló rövidke tar-
talmat s arczán a legnagyobb meglepetés rajzolódott.

— Nagy isten! kiáltá magánkivül, tehát szabad leszek,
szabad valóban, nem álom, kápráztat ez csupán?

Ujból és ujból elolvasta a levélkét, mely így hangzott:

»Tisztelt honfitárs!

A titkos tanács nem feledkezett meg az önnek adott
ígéretről s azóta folyton dolgozott. Ön még ez éjjelen
szabad lesz. Ne lepje meg, ne nyugtalankodjék, ha bármi
neszt hall is ez éjszakán. A börtönőrt megvesztegettük, föl-
tétlenül bizhat benne. A közelebbit majd elmondja ő.

Hazafias üdvözlettel:

A titkos tanács.»

Kossuth elrejté a levélkét és gondolkodva dőlt fekhelyére.

— Még ez éjjelen, suttogá. Oh mily hosszú az idő addig
is. S vajjon sikerülni fog e a titkos tanács terve. Hát ha va-
lami véletlen akadály jön közbe? S aztán minő úton-módon
akarják eszközölni a kiszabadítást. Miképen szándékoznak
hozzám találni?

Lassan, lassan telt az idő. A nap leáldozott és teljesen
homályba borult a börtön. A börtönőr még egyre késett, noha
Kossuth nagyon szeretett volna véle beszélni.

A mint teljesen elsötétedett, valami zajt vélt hallani.

— Mit jelent e tompa zaj, melyet néhány nap óta hal-
lok, mormogá magában. S úgy rémlik előttem, mintha éjsza-
káról-éjszakára közelebb jönne. Csak benézne már hozzám a
börtönőr.

E pillanatban a kulcs halkán csikordult a zárban. Az ajtó feltárult és tolvajlámpával kezében lépett be a börtönőr.

— Csendesen, suttogá, miközben óvatosan betette a börtön ajtaját; majd nyugodtabban folytatá:

— Elolvasta a levélkét?

— Elolvastam, felelt Kossuth.

— Nos, meg is értette?

— Megértettem, hogy ki akarnak szabadítani, de hogy miképen, azt nem értem. Kérem, magyarázza meg.

— Hallja azt a tompa zajt? kérde a börtönőr, a fal irányába mutatva.

— Hallom, felelt Kossuth, már több éjszaka óta hallom, de nem tudtam megmagyarázni magamnak az okot.

— Szabadítóik közelednek önhöz.

— Hogyan, pattant föl Kossuth. e szerint a föld alatt fúrnakutat hozzám.

— Igen, uram. Nehány lelkes ifjú, egy idő óta fárad az út elkészítésével s egész éjüket erre fordítják.

— Oh azok a nemes ifjak, mondá Kossuth meghatva. De mivel érdemeltem ezt tőlük.

— Azzal, hogy a haza minden reménye önbe van helyezve, felelt a börtönőr. Oh, kérem, én is magyar ember vagyok és feltétlenül szolgálatára állok.

— Köszönöm! De a föld alatti út fúrásával mennyire haladtak.

— Még az éjjel idáig hatolnak. Csak figyelje a zajt. Lát-hatja, hogy barátai mily rendületlenül dolgoznak.

— Tehát okvetlenül szabad leszek még ezen éjszakán!

— Okvetlenül!

— Vajjon azonban nem lesz e figyelmes más is e különös zajra?

— Nem hiszem.

— Pedig könnyen feltételezhető, vélekedék Kossuth. S ez esetben nemcsak a terv dölne dugába, de azok a nemeslelkű ifjak is nagy veszélybe sodornák magukat.

— A ki nem mer, az nem is nyer, veté ellen a börtönőr. Egy óra múlva ásokkal fogok itt megjelenni. Mi innen kezdjük meg a munkát és így segítünk a szabadítóknak.

— De mi lesz önből, ha én elmenekülök?

— Én sem maradok itt, a fiatal urakkal megyek, akik megígérték, hogy gondoskodnak rólam. Most távozom s egy óra múlva visszatérek.

A börtönőr ezzel távozott. Kossuth ismét egyedül maradt s a fekhelyre dőlve átengedte magát gondolatainak.

Hazája sorsával foglalkoztak eszméi. Ismét szabad lesz, ismét a hon ügyének szentelheti magát. Véget fog vetni az önkénykedésnek, boldoggá, szabaddá fogja tenni a magyart, mert hiszen a boldogság és szabadság ugyanaz. Boldog csak a szabad ember lehet.

A képzelet gyönyörű színekben ecsetelte a jövőt. De hirtelen felriasztotta ábrándjaiból a kulcs csikordulása. Ismét a börtönőr lépett be s gondosan betevé maga után az ajtót, belülről a kulccsal zárta el.

— Így ni, mondá, a földre tevé a lámpát és bő köpenye alól két ásót és csákányt húzott ki. Most már munkához láthatunk. Többé nem lépem át ezt az ajtót. De meg is untam e csúf életet, mindig csak honfitársaimat hurczolják ide, mindig csak a magyarok, édes véreim kinját kell látnom.

Kossuth felállott és megragadta az egyik csákányt.

— Hol kezdjük meg a munkát? kérdé.

— Amott, felelt a börtönőr a hátulsó falra mutatva és szintén szerszámot ragadt fel a földről.

A fal csakhamar döngött az óvatos, tompa ütések alatt. Felváltva hol a csákányt, hol az ásót használták.

Szakadatlanul folyt a munka és bár lassan, de mind a mellett folyton előre haladtak, míg a távolból a közeledő ifjak munkájának zaja hallatszék.

Ugyan ezen napon szabadult ki a boldogtalan granátos, ki Lőven hadnagy meggyilkolása alkalmából ama valomásokat tette, hogy az ördög járt a kaszárnya udvarán baka képében és mintha nem is nadrágot, de szoknyát viselt volna a köpönyeg alatt.

Mint tudjuk a szegény granátos néhány napi rövid vassal bűnhődött őszinteségeért, de most kiszabadult.

Szabadsága első napját, egy kis borozásra akarta felhasználni. Engedélyt kapott, hogy a zárórakon túl is kimeradhat.

Betért egy közeli korcsmába, hol közel éjfélig mulatott. Ekkor emelkedett fel s bizony nem állt lábán teljes szilárdsággal.

Tántorogva ment a kaszárnya felé, midőn hirtelen úgy rémlett előtte, mintha a föld alól zúgást hallana.

— Teringettét, dörmögé, mi lehet az. Csak nem lármaznak annyira a pokolban, hogy ide is felhallhatjuk.

Habozva állt meg s gondolkozott, hogy mit tegyen. Egyre világosabb lett előtte, hogy nem téved.

— Ejnye, dörmögé magában, mi dolog ez. Hát nekem mindég ördögökkel gyűl meg a bajom? Honnan származnék ez a zaj, ha nem a pokolból. — Már most mit tegyek? Tegyek e jelentést a százados úrnál, vagy pedig hallgassak. Ha jelentést teszek, esetleg megint egy heti kurta vasat kapok. Már pedig — isten ugyse — a kurta vasat nem szeretem! Ha pedig hallgatok, bántani fog a lelkiismeret, ami szintén baj. Aztán isten tudja, mily szerencsétlenség származik abból. — Jelentsem be? — Ne jelentsem be?

Végig olvasta a kabátja gombjait, és az került ki, hogy tegyen jelentést.

— Jaj, szent Kleofás, mondá füle tövét vakarva, most már igazán jelentést kell tennem. Látom, hogy az isten is akarja, hogy vasra verjenek. No nem bánom! Isten neki fakeszt! — Próba szerencse!

E bölcs magánbeszéd után azonnal a kaszárnyába ment.

Thun századost még íróasztala mellett találta. De e kései háborgatás miatt nem kevésbé boszankodott.

— Te vagy az, mondá felpillantva. No mi kell megint. Talán újból ördögökkel verekedtél?

— Nem én, kapitány uram, felelt a granátos. Hanem jelentést akarok tenni.

— Szólj hát egymásután.

— Könnyű ezt mondani, kapitány úrnak, de bajos nekem a szólás.

— Miért bajos?

— Hát azért, mert nem szeretem a kurta vasat.

A kapitány mosolygott.

— No csak, hadd hallom a jelentést, mondá szelidebb hangon.

— Nem szólok én kapitány uram, míg meg nem igéri, hogy nem veret vasra.

— No nem veretlek, türelmetlenkedék Thun. Hanem szólj egymásután. Mi a kő ért?

— Hát kapitány uram, beszélte a granátos, a mint az elébb haza felé tartok, úgy rémlett előttem, mintha a kaszánya közelében a föld alól zajt hallanék.

— Tán a pokolból? jegyzé meg boszúsán a kapitány.

— Én is azt gondoltam mindjárt, kapitány uram, szólt alázatosan a granátos, ki szentül hitte, hogy a százados azt komolyan mondta.

Thun élesen nézett végig rajta.

— Mondd csak ficzkó, szólt fölemelkedve íróasztala mellől. Mondd csak, honnan jössz ily későn?

A legény arcza nagyon siralmassá változott.

— Istenem, sóhajtá, mi tagadás benne, én bizony egyenesen a korcsmából jövök.

— Mindjárt gondoltam, mosolygott Thun. Köszönd ficzkó, hogy oly előre látó voltál és kicsaltad ígéretemet, hogy ki-mélni foglak, mert különben istenemre újra vasra veretnélek.

— Köszönöm jó akaratát, kapitány úr, de higgye meg, hogy igazat beszélek, mert tetszik tudni — borban van az igazság!

— Feküdjél le, gaz kópé, magam elmegyek és meggyőződöm, hogy mi igaz a bolond beszédből. Mondd csak, merre hallottad a zajt.

— Majd elvezetem, kapitány urat.

— Nem kell, hiszen alig tudsz lábadon megállni.

A granátos pontosan leirta, hogy merre hallá a zajt s aztán a laktanyába ment, hol nyugodtan lefeküdt és nem sokára mély álomba merült, mint oly ember, ki dolgát jól végezte.

Thun százados felkötötte kardját, köpenyét felvette és aztán a kijelölt helyre sietett, hogy meggyőződjék mégis, mi igaz abból, amit a granátos állított.

Kilépve a kaszárnyából óvatosan, fülelve haladt tova az éjben, de egy ideig mit sem hallott.

— Oh, az a részeg ficzkó elbolondított, dörmögé boszúsan. Ugyan minek is hallgattam reá. Tudja isten, mit hallott a korhely és e miatt kizavar az éjszakába.

Fel akart hagyni a hallgatódzással, de még néhány lépést tett előre. Azonban hirtelen meglepetve állott meg.

— Mi ez, suttogá elképedve. A föld alól tisztán hallotta a csákány ütések tompa zaját.

Egy pillanatig dermedten állt.

— Fele sem tréfa, folytatá nagy felindulással. Ép idején érkeztem, hogy valami sötét tervet megakadályozzak. Vajjon mi céljuk lehet és kik ezek. Talán aknáat fúrnak, hogy levegőbe röptsék a kaszárnyát. Ah ez lehetetlen! Hiszen akkor az egész város megszűnne. De mi mást céloznának e földalatti munkával?

Sötét arccal vesztegelt és megfeszítette minden gondolkodási képességét.

— Megvan! kiáltá hirtelen. Más nem lehet, földalatti utat fúrnak, hogy valamelyik foglyot kiszabadítsák! De ki

lehet az a fogoly, kit ily rendkívüli fáradságra méltatnak. Természetesen senki más, mint Kossuth Lajos. — No megálljatok, majd meghiusítom a bölcs szándékot. — Ép idején! — No lám, az a részeg fráter megérdemelné, hogy aranyba foglaljuk.

Gúnyos hahotára fakadt s a kaszárnyába akart menni, hogy fegyverre szólítsa katonáit.

Veszve látszott mindent. A nagy fáradsággal folytatott munka — Kossuth Lajos — a titkos tanács nemeslelkű ifjai.

De ekkor váratlan eset történt.

A mint Thun százados egyet lépett, hogy a kaszárnyába siessen, a gúnyos hahota ajkán hirtelen az ijedség sikoltására változott, a föld megingott, megnyílt alatta és eszméletét veszítve, zuhant a mélybe.

12. fejezet.

A nyaraló titka.

Ideje, hogy felkeressük Woronyeczky Lidia herczekisaszszonyt, kit Panin gróf oly galádul kerített hatalmába.

A herczeg és Dénessy hasztalan fáradoztak Lidia fölkeresésében. A szegény leány eltűnt nyomtalanul.

Mint említettük Panin gróf a Zúgligetben vásárolt nyaralót, hogy ott tarthassa fogva Lidiát.

Látták azon este összezsapni a hullámokat Dénessy felett s miután sietve eveztek tova, azt már már nem láthatták, hogy a halászok megmentették az ifjút.

Lidia azt hitte, hogy kedvese a vízbe fulladt és hangos sikoltással ájult el.

— Megszabadultunk az üldözötől, kaczagott Panin gróf. Partra a csolnakkal, fiúk!

Az inasok engedelmeskedtek és a csolnak csakhamar a parthoz ütődött.

— Emeljétek ki a leányt, parancsolá a gróf. Itt a közelben vár a kocsi, vigyétek oda.

Parthoz kötötték a csolnakot, aztán kiemelték Lidiát s Panin után vitték Vagy kétszáz lépésnyire a parttól, várakozott a kocsi.

Csakhamar ide értek. Mindenekelőtt Lidiát helyezték el, utána beszálltak az inasok.

— Én visszatrek Pestre, mondá Panin. Ti vigyétek a kisasszonyt a nyaralóba. Öröködjétek felette szigorúan, de különben minden kívánságát teljesítsétek. Csak távoznia nem szabad a szobából.

— Értem, méltóságos uram, felelt az egyik inas, kit Ivánnak hívtak.

— Jól vigyázzatok, szólta Panin sötéten, éltetekkel feleltek a lányért. Holnap kijövök hozzátok.

— Igen is, méltóságos úr.

— Mehettek!

A gróf kezével intett s a fogat elrobogott. Panin egy perczig utána nézett s meglegedetten fordult a lánczhid felé.

— Gyalog megyek át, mormogá, miközben lépteit sietette. Mielőbb palotámba kell jutnom, hogy elhárítsak magamról minden gyanút.

Áthaladt a lánczhidon és a kerepesi-út felé fordult. Kocsira nem mert ülni, nehogy ily módon árulja el magát.

Midőn hazaért, oda fordult portásához, kit még Oroszországból hozott.

— Oszip! mondá, jegyezd meg magadnak, ha netán keresnének, itthon vagyok és az egész estét — érted! — az egész estét itthon töltöttem.

A portás meghajolt.

— Megértettem, méltóságos úr óhaját, viszonzá alázasosan.

A gróf felsietett a lépcsőzeten és termeibe lépett. — Mint tudjuk, a portás eleget tett ura óhajának. Később Woronyeczky herczeg és Dénessy kérdezősködtek a gróf után:

mint tudjuk, a portástól azt a választ nyerték, hogy a gróf az egész estén nem távozott el otthonról.

Az ezután Panin gróf és Woronyeczky herczeg meg Dénessy közt lefolyt jelenetet egy előbbi fejezetben irtuk le.

Lidia herczegnőt a gróf inasai a nyaraló első emeletére vitték eszméletlenül. Ott két szoba állt rendelkezésére. Egy nappali és hálószoza.

A nyaraló a Zúgliget egy félreeső helyén emelkedett. Teljesen a fák közé volt rejtve.

Az inasok a nappali szoba pamlagára fektették Lidiát, szeszszel dörzsölték homlokát, míg eszmélete visszatért és szemét kinyitva, csodálkozva pillantott körül.

— Az istenért, suttogá megrémülve, mert lassankint visszatért az emlékezet is, hol vagyok, hová hurczoltak.

— Panin gróf nyaralójában, felelt Iván.

Lidia felpattant.

— A Megváltó kinjára kérem önöket, bocsássanak, esengett Lidia.

— Azt nem tehetjük, felelt Iván közönyösen. De legyen nyugodt a herczegkisasszony Itt nem lesz semmi baja.

— Bocsássanak, ismétlé Lidia.

— Soha!

A herczegkisasszony kimerülten hanyatlott vissza a pamlagra és szép szemei könyekkel teltek meg.

— Bátyám gazdagon meg fogja önöket jutalmazni, zokogott Lidia.

— De a gróf viszont keményen büntetne, veté ellen Iván.

— Nem kellene tovább a gróf szolgálatában maradniok. Bátyám fizet mindenkinek száz aranyat, ezret is, ha visszavisznek hozzá.

Iván szeme megcsillant a kapzsiságtól. De nagyon félt Panin gróf haragjától, meg társa árulásától s így nem mert alkudozásba bocsátkozni.

— Hagyjuk ezt, viszonzá. Mi Panin gróf szolgálai vagyunk. Parancsol vacsorát kisasszony. Ott van minden az asztalon.

Ezzel a szoba közepén álló fényesen megterített asztalra mutatott, hol a legpompásabb sütek, tészták, finom borok ékeskedtek.

— Nem kell semmi, sóhajtott Lidia. Ha nem könnyörlnek rajtam, ha nem akarnak innen kiszabadítani, úgy hagyjanak magamra.

Az inasok tiszteletteljesen hajoltak meg és visszavonultak.

Lidia egyedül maradt. Nyöszörgés szakadt fel kebléből. Ráborult a pamlag karfájára és sirt, sirt keservesen. Végre azonban mégis kiapadt a forrás. A könnyek gyérebbe omlottak, végre teljesen megszűntek. A szép hercegnő valamivel nyugodtabb lett.

Fölemelkedett. Körülnézett a szobába, melyet a padmalyról lecsüngő csillár világított meg. Benézett a hálószobába is, hol a tiszta, vetett hófehér ágymintegy pihenőre hivogatta.

Majd ismét visszatért a nappaliba. Az étkeket, borokat nem érintette, csupán kevés vizet ivott. Attól tartott, hogy a borokba altató, vagy izgató szer van keverve.

Odalépett az ablakhoz és kinyitva az ablaktáblákat, megpillantotta az erős rácsozatot. Kinézett az éjszakába, de a fákön kívül nem látott egyebet.

— Oh istenem, hogy meneküljek innen, sóhajta újból betéve az ablaktáblákat. S vajjon mi történt Dénessyvel. Talán ott pihen már a Duna fenekén.

Ujra elfojtották szavát a könnyek. Szíve elfacsarodott és csak nagy nehezen szűnt meg, jóval később a sirás.

— Oly fáradt vagyok, rebegé, mégis le kell pihennem. De nem merek aludni itt. De hadd látom — talán belülről elrekeszelhető az ajtó.

Oda sietett és csakhamar az öröm gyenge kiáltása lebbent el ajkáról.

— Tehát mégis némileg védhetem magam, suttogá és elé tolta a reteszt, melynek felfedezése megnyugtatólag hatott reá.

Zárva lévén az ajtó, eloltotta a nappaliban az égő lámpát és a hálósobába lépett, melyet éji lámpa halvány fénye világított meg.

Lidia térdre borult az ágy előtt és halk imát rebegett az egek urához, hogy védelmezze meg szomorú helyzetében. Az ima szavai megkönnyítették lelkét. Felöltözve dobta magát az ágyra és rendes lélegzetvétele arról tanuskodott nem sokára, hogy mélyen alszik.

Csak órák múlva ébredt fel. A mint kinyitotta szemét, még mindig égett az éji lámpa, melynek fénye nélkül sötétség uralkodott volna a szobában.

Lidia sebtén felemelkedett.

— Ah, hiszen nappalnak kell már lenni, suttogá s az ablakhoz sietve, feltárta az ablaktáblákat.

Csakugyan nappali világosság áradt be. De erős őszi ködös nap volt, mely nagyon leverőleg hatott Lidia kedélyére.

Miután eloltotta az éji lámpát, a másik terembe ment. De e küszöbön meglepetve hökkent vissza.

— Hogyan lehetséges ez, rebergé, hiszen én tegnap este elreteszelttem az ajtót. Talán feltörték.

Lássuk mi okozta Lidia meglepetését.

Az ablaktáblákat valaki, mialatt aludt, kinyitotta és mosdóvizet készített be. A tegnapi vacsorát is kivitték és reggeli terítéket helyeztek az asztalra, melyen kávé, tej gözölgött.

Lidia mindenekelőtt az ajtóhoz sietett és álmélkodva győződött meg, hogy a retesz most is úgy elé van tolva, mint az este volt s így az ajtón senki sem jöhetett be. De e körülmény csak növelte rémületét.

— Szörnyűség, kiáltá magánkivül, s én már biztonságban hittem magamat. De hogyan jutott be ide valaki. Ah, sejtem, ide titkos ajtó vezethet.

E gondolatra hideg borzongott végig testén, megtekintette, megtapogatta a falakat, de a titkos ajtónak nyoma, nem látszott sehol. Majd az asztalra vetette tekintetét.

— A tej, a kávé még gőzölög, folytatá magánbeszédét, így hát csak igen rövid idő előtt hozhatták.

Gondolkodva ült az asztalhoz és kevés tejet ivott, néhány falat zsemlyét evett, hogy ne veszítse el végképen erejét.

Elvégezve a szerény reggelit, félretolta a reteszt és csengetett.

Az ajtó nem sokára megnyilott és Iván lépte át a küszöböt.

— Mit parancsol a méltóságos kisasszony? kérdé és udvariasan meghajolt Lidia előtt.

— Ki hozta a reggelit?

— Én voltam oly bátor.

— De hiszen az ajtót elreteszelttem, veté ellen Lidia. Hogyan jutott be ide.

Iván mosolygott.

— Ez oly titok, méltóságos kisasszonyom, viszonzá, melyet nem árulhatok el.

— Oh, sóhajtott Lidia, sejtem ezt a titkot. E szobának titkos ajtaja van.

Iván vállat vont.

— — Meglehet, viszonzá közönyösen.

— Ha már egyáltalán nincs semmi irgalommal irántam, legalább mondja meg, hogy a fal melyik részén van az a titkos ajtó.

— Hiszen akkor szökését tenném lehetővé, ha ezt elárulnám, vélekedék Iván.

— S miért ne tenné ezt. Gondolja meg, ha nővére kerülne hasonló helyzetbe.

— Nincs nővérem.

— De csak volt szerelmes életében valaha? Képzelve el, ha a nő, kin rajongó szeretettel csüngött, ily kéjencz hatalmába kerülne.

— Nekem mit se szabad elgondolnom, mit se szabad elképzelnem, viszonzá Iván sajnálkozó pillantást lövelve Lidia-ra. Nekem engedelmeskednem kell csupán.

— S ha egyszer, egyetlen egyszer nem engedelmeskednék, oly nagy baj lenne ez?

— Nagy baj, mert Panin megölné.

— Oh ne féljen. Nincs Oroszországban, önt meg fogják óvni a magyar törvények.

— Hiszen óvhatnak a magyar törvények, vélekedék Iván, hasztalan óvnak, mikor a grófnak oly hirtelen keze van.

— De hiszen nem kellene a gróf szolgálatában maradnia.

— Meghiszem, de a gróf nagyon gazdag és hatalmas, veté ellen Iván, nagyon messzi ér el a keze.

— Nem oly messzire, mint hiszi.

— Bizony nagyon messzire. Boszút állna rajtam és eltiporna mint egy férget.

— Megvédelmezi bátyám, igérte Lidia. Hiszen tudja, hogy Woronyeczky László herczeg szintén pazdag és hatalmas.

— Tudom.

— No lám, folytatá Lidia bátrabban, miután észrevette, hogy Iván ingadozik. Bátyám ezer aranyat fizet ki önnek, ha meg ment.

— Szép pénz!

— Ugy-e bár?

— Igen, igen, vakarta Iván füle tövét. De ha megmen-tem a herczegnőt, ki áll érte jót, hogy a pénzt megkapom.

— Micsoda, pattant fel Lidia villámló tekintettel, ön — egy nyomorult szolga kételkedni mer egy Woronyeczky herczegnő szavába.

Iván vállat vont.

Néhány perczig mély csend uralkodott a szobában, csupán a herczegnő ziháló lélegzete hallatszott.

Iván leskelődve nézte a szép foglyot.

Lidiában küzdött a büszkeség az eszélyességgel e pilanatban.

Mit tegyen?

Ha lelke sugallatára hallgat, úgy egyszerűen végét szakítja minden alkudozásnak rögtön.

De ekkor elébe lebbent Dénessy arcza és a Woronyeczky herczegé.

Ha most visszalép, úgy talán többé nem nyílik alkalmá a szabadulásra.

Pedig viszont akarja látni minden áron kedvesét és fivérét.

Hiszen oly borzasztó búcsú nélkül szakadni el azoktól, kiket szeretünk, kikhez oda forrott lelkünk.

Ezek a gondolatok kavargtak Lidia fejében, mialatt a szobában mély csend uralkodott.

13. fejezet.

Harcz a föld alatt.

A fáklya világok kísérteties, komor lobogása mellett erősen folyt a munka a földalatti folyosóban.

Az ifjak arczán végig csak úgy csurgott az izzadság. Alig engedtek maguknak időt a pihenésre.

E pillanatban túl a földrétegen szintén zaj hallatszék, mire az ifjak örömkialtásra fakadtak.

— A börtönőr derék ember, megtartja szavát, szólát Málnássy Béla. Túl is dolgoznak, egy óra múlva találkoznunk kell.

— Hál istennek, sóhajtott Woronyeczky herczeg és Dénessy Aurél, kik szintén jelen voltak. — Lidiát mind e napig hasztalan nyomozták. A szerencsétlen leánynak nyoma veszett, noha az ifjak a legnagyobb buzgalommal keresték.

A mai estén azonban nem tagadhatták meg segítségüket

barátaiktól. Hiszen ez éjszakán kellett kiszabadítani a haza nagy fiát, Kossuth Lajost.

— Csak óvatosan, fiúk, szólalt meg az ősz Rezes Andor, ki magas kora daczára nem rettent vissza a munkától. Csak óvatosan! Ha a csákányt használjátok, ne üssetek nagyokat, mert meg is hallhatják s az erősebb rázkódtatás következtében a föld réteg beszakadhat felettünk.

Mindannyian megjegyezték maguknak a figyelmeztetést. Dénessy Aurél azonban nem is hallotta. Lelke messzi járt, szép kedvesénél, Woronyeczky Lidiánál. Szive elszorult, ha elgondolta, hogy a gaz Panin gróf hatalmában van.

Keze ezalatt mintegy öntudatlanul kezelte a csákányt. Egyszerre szive nagy elkeseredésében oly erős ütést mért az előtte levő földrétegre, hogy az egész föld alatti folyosó megrengett.

— Az istenért, mit tettél. hebegé Rezes Andor.

De már ekkor sűrűn hullott a föld az elől állókra, különösen Dénessyre. A folyosó egy része beszakadt s egy emberi alak csúszott az összeesküvők közé, míg a leomló föld a fáklyák nagy részét eloltotta.

Ijedt felkiáltások voltak hallhatók és általános rémület támadt. De a hátul állók mind a mellett teljesen érintetlenül maradtak és bajtársaik segítségére siettek.

Ekkor kitünt, hogy a baj nem olyan nagy, mint a milyennek látszott. A folyosó csekély része szakadt be s azon át Thun százados hullott eszméletlenül közéjük.

Egyébiránt senkinek sem történt baja, csupán port kellett nyelniök. A földet lerázták magukról és teljesen sértetlenül álltak bajtársaik előtt.

— Nincs semmi baj, kezdé Málnássy Béla, ki az elsők közt volt. De ki az istennyila hullott ide közénk.

Woronyeczky herczeg egy égve maradt fáklyát kapott le a falról és a lehullott arczába világított.

— Biz ez Thun százados, kaczagott Málnássy Béla. De vajjon egyedül volt-e.

— Egyedül, állítá Rezes Andor a nyílás felé figyelve, felülről nem hallatszik semmi zaj. Ugy látszik, nem vették észre a százados szerencsétlenségét.

— Nem azt, vélekedék a herczeg is. De mi történjék most ez úri emberrel.

— Meg kell kötözni, határozá Málnássy. Majd Kossuth helyén a börtönben hagyjuk.

Thun százados megkötöztetett, de e közben visszanyerte eszméletét, kinyitotta szemét és csodálkozva tekintett körül.

Megjegyzendő, hogy a titkos tanács tagjai munka közben álarczot viseltek s így Thun százados egyiköket sem ismerhette fel.

— Hol vagyok, kérdé álmélkodva. Hideg borzongás futott végig testén, midőn megpillantá a föld alatti folyosóban a fáklyák komor fényénél sürgölődő álarczos alakokat.

— Legyen nyugodt, százados úr, szólt Málnássy Béla, de az álarcz alól igen különösen hangzék szava.

— Mit akarnak velem? nyöszörgé Thun százados. E hang oly ismerős előttem s mégis oly idegen.

— Mivel sem törődjek százados úr. Maradjon veszteg. Ez esetben nem lesz bántódása.

— De hát hol vagyok?

— Azt megtudja majd idején.

— Mit akarnak velem?

— Egyáltalán semmit. Csupán azért őrizzük, hogy ne ártson nekünk.

— S meddig leszek az önök rabja?

— Egy-két óráig csupán.

Thun százados könnyebbülten lélegzett.

— De hát voltaképp mi az önök célja? kérdé. Ugy emlékszem, hogy a föld beszakadt alattam és sejtem, hogy egy földalatti folyosóba buktam.

— Jól sejti, kapitány úr, viszonzá Málnássy Béla gúnyosan. Nem tartoznánk ugyan önnek felvilágosítással, mind

a mellett nem titkoljuk szándékunkat. Mi Kossuth Lajost akarjuk és fogjuk kiszabadítani.

— Kossuthot, szörnyűködék Thun.

— Öt!

— Soha! kiáltani fogok, ordítani, de azt nem tűröm, felelt a százados és erős hangon tevő hozzá:

— Segítség!

Málnássy Béla villámgyorsan rántotta ki oldalán függő kardját s az aczél hegyét a megkötözött torkára illeszté.

— Még egy szót, mondá fenyegetőleg, és kardom torkát fúrja át.

Thun mukkanni sem mert.

— Vigyázzon, kapitány úr, folytatá Béla sötéten. Ön a mi hatalmunkban van. Ne feledje el, ha kiáltani merészel, megöljük.

— Hallgatni fogok, ígérte Thun.

— Vigyétek hátra a pinczébe, fordult Béla a tanács két tagjához s kardját vissza dugta a hüvelybe.

A következő pillanatban fölemelték az illetők a százados és hátra vitték.

— Most munkához, vezényelt Béla.

— De hát ha fenn észre veszik a nyilást, jegyzé meg aggodalmasan Rezes Andor.

— Nem tehetünk róla, meg kell koczkáztatnunk, háttározá Béla. Kettőztessük meg erőnket. Hiszen csak egy órai munka az egész. Aztán akár észrevehetik e nyilást.

S folyt tovább a munka. Az ifjak minden erejüket megfeszítették.

Kossuth Lajos és a börtönőr szintén szünet nélkül dolgoztak.

Ez alatt az ör szokott körútját végezte a börtön folyósóin. A börtönőr tudta, hogy ez rendszerint igen felületesen szokott történni s abban bizott, hogy az ma sem lesz máskép.

Azt azonban nem tudta, hogy a katona, ki az őrző-ját rendesen végezte, ezuttal megbetegedett és szolgálatát más teljesítette.

Az új ör persze nagyobb figyelemmel végezte tisztét. Minden ajtónál megállt hallgatódzva.

Igy eljutott Kossuth börtönajtájához is és természetesen feltűnt a zaj neki nyomban.

— Mi lehet az, mormogá s hallgatódzva illesztette fülét az ajtóhoz. Teringettét — tevé hozzá — oda bent valami szerszámmal dolgoznak, még pedig, úgy látszik ketten vannak. — Megyek a börtönörhöz, a kulcsok úgyis nála vannak. Majd együtt győződünk meg, hogy mi történik odabent.

Nem habozott tovább. Végig rohant a folyosón a fölvezető lépcsőig, ezen gyorsan felsietett, három lépcsőt ugorva egyszerre.

A lépcsőzet mellett volt a börtönőr szobája. A katona kopogtatott, de semmi válasz.

— Talán alszik már, mormogá s erősen megrázta a kilincset, mire az ajtó megától feltárult.

— Hiszen nyitva van, tevé hozzá s belépett a szobába.

Nevén szólította a börtönört, de mélységes csend uralkodott.

— Teringettét, tanakodék a katona, talán oly mélységesen alszik az atyafi. De mi ez! — Hiszen az alvó lélegzet vétele sem hallatszik.

Sietve gyufát gyújtott, melynek lángjánál gyertyát vett észre. Ezt meggyújtotta s kezébe vette a gyertyát, körülvilágította a szobát, de egy élő lelkét sem látott.

— Üres, egészen üres, mormogá a megütközés jeleivel. De nézzük csak, amott a falon lógnak a börtönkulcsok. Az illető pinczebörtön a 20-ik számú volt.

Sorra megtekintette a kulcsokat, de épen a huszadik számu kulcs hiányzott.

— Itt baj van, vélekedék az ör. Vajjon mit jelentsen ez. Talán szerencsétlenül járt a börtönőr, a mint belépett a rabhoz, az leütötte, talán meg is ölte. Avagy egy gyékényen árul a fogolylyal.

Az ör az irodába ment, hol a napos káplárnak jelenté a dolgot.

— Fele sem tréfa, vélekedék ez s felkölté Löven hadnagy utódját, Dörner hadnagyot, elmondta neki, hogy mi történt.

— Ez furcsa, jegyzé meg Dörner hadnagy, mialatt felöltözött. A börtönből zaj hallatszik. A börtönőr eltűnt a kulccsal nyomtalanul. Mindenesetre tisztába kell jönni a dologgal.

A hadnagy az öltözködéssel gyorsan elkészült. Maga mellé vett tiz katonát s lesietett velök a börtönhelyiségekbe.

A huszadik számú börtön előtt tisztán hallották a zajt.

— Teringettét, szitkozódék Dörner hadnagy és az ajtóhoz lépve, erősen megdöngette.

— Nyissátok ki! harsogá, aki erre. arra —

A börtönben erre elnémult a zaj, de távolabbról hallatszék valami.

— Nyissátok ki! ismétlé türelmetlenül Dörner és meg-rázta az erős vassal vert ajtót.

Semmi válasz.

— Nyissátok ki, ismétlé Dörner harmadszorra, vagy rátok töretem az ajtót.

Válasz ezuttal sem adatott, de a munka bent fokozódott zajjal kezdődött meg. Látszék, hogy az illetők felhagytak minden óvatossággal, miután az már úgyis fölösleges volt.

— Hozzatok feszítő vasat! kiáltá Dörner hadnagy tájékozva a dühtől. Majd megtanitom szökni a kutyákat.

Két katona elrohant és csakhamar a feszítő vassal tért vissza.

— Dologra! vezényelt Dörner.

A katonák azonnal feszegetni kezdték az ajtót, mely azonban nagyon erős volt és több perczig ellenállott erőlködésüknek.

Bent ez alatt szünet nélkül állt a zaj. Dörner hadnagy dúlt-fült nagy dühében.

— Még most sem tudtok boldogulni ezzel a nyomorult ajtóval, förmedt a katonákra. Oh ti ügyetlen bitangok.

— De hadnagy uram, veté ellen az egyik baka. Nagyon erős ez az ajtó. Nem oly könnyű felfeszíteni mint gondolja.

— Hallgass kutya! tájékozott a hadnagy. Vagy ereszszen engem ide, tevé hozzá ingerülten s úgy ellökte a bakát, hogy az néhányat körben perdült, mint valami karika.

Csakhogy a hadnagy úr ezzel mit sem ért el, sőt időt vesztett. Ő mit sem értett az ajtó felfeszítéséhez s a katonáknak titkos vigyorgással szemlélte erőlködését.

— Ördög vigye, hagyott fel a munkával Dörner. Ide ficzkó, válts fel, de szaporán feszítsétek az ajtót — azt mondom!

A hadnagy visszalépett és helyét újból az előbbi baka foglalta el. Az ajtó csakhamar erősen recsegett, töredezett.

— Mindjárt beléphetünk hadnagy úr, ujjongott az előbbi baka.

— No végre!

Az ajtó e pillanatban nagy robajjal szakadt be. Ugyanekkor belülről hangos rivalgás hallatszék.

— Utánam fiúk!

E kiáltás Dörner hadnagy ajkáról lebbent el, a ki kivonta kardját és az ajtó romjain elsőnek ugrott a börtönbe. A katonák kivont oldalfegyverrel követték.

Mielőtt elbeszélésünket folytatnák, néhány percczel előbb lefolyt eseményekre kell visszatekintenünk.

Kossuth és a börtönőr erősen dolgoztak, midőn hirtelen dőngetni kezdték az ajtót és Dörner hadnagy felszólította őket, hogy ajtót nyissanak.

Meglepetve hagytak fel a munkával. Kossuth nem veszté el hidegvérét, de a börtönőr olyan lett, mint a fal és minden tagjában remegett.

— El vagyunk árulva, suttogá kétségbeesve. Oh istenem, vége mindennek. Ezért kivégeznek.

— De ki árulhatta el önt? kérdé Kossuth hidegvérrel.

— Az isten tudja, sopánkodék a börtönőr. Valami szerencsétlen véletlenség folytán derülhetett ki csupán ez a gondosan rejtegetett titok.

Ezalatt elhangzott Dörner hadnagy második felszólítása is s most épen harmadszorra követeli az ajtó kinyitását.

Kossuth felragadta az eldobott szerszámot és e szavakkal fordult a börtönörhöz:

— Az ajtó ellenáll néhány perczig. Dologra. Nem lehetünk már messze szabadítóinktól.

— Igaza van uram, vélekedék a börtönőr.

Mindketten munkához láttak és csakhamar hallatszék az ajtó feszegetése.

— Jövünk, csak bátran előre, hangzék e pillanatban egy hang, mintha sirból jönne.

Kossuth összerezsent. Azonnal tisztába volt magával, hogy a szabadítók nagyon közel lehetnek.

S e közben folyton veszedelmesen recsegett mögöttük az ajtó s minden pillanatban beszakadással fenyegetett.

Dörner hadnagy kétségbeesett dühvel ordított fel:

— Adjátok meg magatokat a császár nevében!

A szabadítók egyre közelebb értek. Még egy ütés s leomlott az utolsó válaszfal is.

A mélyből hatalmasan biztatólag dörgött ekkor:

— Éljen Kossuth Lajos!

Iván elfelejtette őt figyelmeztetni a küszöb előtt fekvő
részegre.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A lelkesült ifjak a nagy férfiú előtt állottak, kit nagyon megviselt a börtön levegője, de büszkeségét nem tudta megtörni.

Ekkor kelt ajkaikról az az örömrivalgás, mely egyszerre reszketteté meg a levegőt az ajtó beszakadásával.

A titkos tanács tagjai azonnal észrevették a nagy vesélyt s körbe fogva Kossuthot, magukkal sodorták. A börtönőr szintén hozzájuk csatlakozott.

— Csak meneküljetek, mi utjokat álljuk, kiáltá Málnássy Béla s intett Woronyeczky herczegnek.

Kivont karddal állották Dörner hadnagy és embereinek utját, lépést hátrálva a folyosó felé.

Az első összeccsapásnál Málnássy Béla megsemmisítette a hadnagyot, míg Woronyeczky herczeg egy bakát sujtott le.

Dörner ép jobb karján sérült meg. Tajtékozva a dühtől, baljába fogta a kardot.

Az első roham vissza volt verve. A katonák nem mertek egyhamar támadni és hőseink időt nyertek a folyosóba hátrálni, mely oly tág volt, hogy egy ember kényelmesen harcolhatott.

— Lépj mögém, kiáltá Woronyeczky. Te vagy az ifjabb, a gyöngébb. Ha elesnék, elfoglalhatod helyemet.

Béla ellenvetést akart tenni, de Woronyeczky nagy erővel fogta meg karját és maga elé lóditotta a földalatti útba.

Ő aztán szembe fordult a katonákkal, kik Dörner szidalmára újabb rohamot próbáltak.

A folyosó falába itt-ott fáklya volt tűzve és ezek rémletes világánál folyt a harcz a föld alatt.

Málnássy Béla folyton barátja mögött tartotta magát szorosan, hogy szükség esetén segélyére lehessen.

A katonák nem sok hasznát vehették túlnyomó erejüknek. Egyszerre csak egy ember harcolhatott a herczeg ellen.

Woronyeczky már hármat sujtott le üldözői közül s a katonák vonakodtak újabb támadást intézni. Dörner pedig harcképtelen volt.

— Hozzatok puskát, dühöngött a hadnagy. Le kell lőni a gazokat. Hivjatok le egy egész századot!

A katonák örvendve, hogy van ürügy a távozásra, mindannyian el akartak sietni, hogy a parancsot teljesítsék. De Dörner visszatartotta őket.

— Ti gyávák, sziszegé, csak egy menjen!

S úgy is történt, csupán egy katona távozott.

— Most sietve vonuljunk vissza, súgta oda Woronyeczky Málnássynak. Azt hiszem, Kossuth már biztonságban van. — A puska ellen ugyan nem érne sokat személyes bátorságunk.

Óvatosan, de gyorsan hátráltak, Dörner követte őket megmaradt néhány emberével, de újabb támadást nem mertek intézni.

A földalatti út Rezes Andor házának pinczéjébe vezetett. Innen lépcsőket tartott egy csapó ajtó felé.

Az ifjú vitézek a pinczébe értek. Itt visszaverve a katonák egy újabb támadását, felrohantak a lépcsőzeten.

Dörner ép üldözésükre akarta hajszozni embereit, midőn a pincze egyik zugából nyöszörgés érte fülét:

— Dörner hadnagy! *Magyar Nemzeti Könyvtár*

— Mi az, rebegé a hadnagy meglepetten s a pincze-sarokba pillantva, ott egy megkötözött egyenruhás alakot pillantott meg.

Egy fáklyát kapva le a falról, a földön fetrengő alakhoz lépett és megvilágította.

— Thun százados! kiáltá és a legnagyobb csodálkozás jeleivel ejtette el a fáklyát.

— Én vagyok.

— De hogyan került ide?

— Azt ne keresse most, inkább vágja el kötelékeimet, melyek egészen megnyomorítanak.

A hadnagy lehajolt s épen maradt bal kezével teljesítette feljebbvalója óhaját.

Aztán talpra segítette Thun századost, ki nyöszörögve dörzsölte elzsibbadt tagjait.

Woronyeczký és Málnássy ezalatt felértek. A titkos gomb egy nyomására felpattant az ajtó és nyitva állott előttük a szabadság útja.

A csapó ajtó az udvarra vezetett.

Ugyan ekkor érkezett meg a segítség. Málnássy Béla kinn állva, visszakiáltott:

— Jó mulatást hadnagy úr, kapitány úr! — Viszontlátásra!

— Tüzet! vezényelt dühösen Dörner hadnagy.

Nehány katoná arczához kapta puskáját és lőtt, de a golyók csak a lecsapódó nehéz ajtót érték.

14. fejezet.

Az arany hatalma.

Lidiát akkor hagytuk el, midőn Ivánnal kiszabadulása felett alkudozott s megharagudott a szolga kihívó magavi-selete miatt.

Lidia felindulása azonban csakhamar csillapult. Belátta, hogy nem szabad ez embert ingerelnie és nyugodtabban tévé hozzá:

— Megbocsátok önnek! De higgye el, hogy bátyámnál sem határoz az az ezer arany. — Különben fogadja ezt felpénz gyanánt.

Leoldotta a nyakán ékeskedő gyöngyfüzért, lecsatolta kézcuklójáról a finom készítményű karpereczet s oda nyujtotta mind ezt Ivánnak.

Iván mohó szemmel kapta el az ékszereket, mint a kutya az odavetett csontot; — megcsókolta a herczegnő kezét és a zsákmányt zsebébe csúsztatta.

— Parancsoljon velem, kegyelmes herczegnő, suttogá alázatosan.

— Ez ékszerek néhány száz aranyat érnek, viszonzá Lidia, de megjegyzem, hogy ezen felül megkapja az ezer aranyat, csak eszközölje ki szabadságomat.

— Mindent el fogok követni, ami módomban áll, igérete Iván.

— Jól van, köszönöm. Hát mikép hiszi szabadságomat eszközölhetni.

Iván összeránczolt homlokkal gondolkozott néhány perczig. Rövid szünet után így szólt:

— A házban kivülem ketten vannak. A másik inas és a kocsis. Mindketten rendszerint a földszinti előszobában tanyáznak, melyen keresztül kell menni, ha az ember ki akar jutni a nyaralóból.

— Tehát valami úton, módon el kell őket onnan távolítani.

— Az szinte lehetetlenség. Legalább az egyik mindig ott lebzsel, miután a gróf szigorúan ráparancsolt.

— Akkor erőszakhoz kell nyulnunk.

— No persze, hiszen ezzel mindent elrontanánk.

— De akkor mit tegyünk az isten szerelmeért, türelmetlenkedék Lidia.

— Cselhez folyamodunk, szólt ravasz szemhunyorítással Iván. A példaszó is azt tartja, többet észszel, mint erővel.

— S minő cselt gondol ön?

— Le fogom itatni a kópékat az este, erre úgyis nagy hajlandóságuk van.

— Kitünő gondolat, szólt Lidia és halvány arcza az örömtől kipirult.

— Ha majd holt részek lesznek, feljövök, intek kisasszonynak és kivezetem innen,

— Oh ön igen derék ember, köszönöm.

— Kérem, kegyelmes herczegnő, majd akkor mondjon köszönetet, ha minden sikerült. — De most lemegyek, mert

feltünést fog okozni, hogy ily soká maradok. Majd később többet.

Iván ezzel udvariasan meghajolt s kisietett a szobából, melyet bezárt maga után.

Remény és kétség közt maradt vissza Lidia. Folyton Dénessyt látta maga előtt, amint összecsaptak feje fölött a hullámok.

Ugyan e nap folyamán jelent meg Panin gróf a nyaralóban, még pedig délelőtt.

— Nos, kérdé a gróf, mi ujság?

— Semmi, méltóságos úr, felelt Iván.

— Rendben van-e minden?

— Igen.

— Hogy érzi magát a szép fogoly?

— Mintha nem tetszenék neki a kalitka, vélekedék Iván alázatosan, sokat sir.

— Szegényke, mosolygott Panin gróf, no majd megszokja a mostani állapotot. Felmegyek hozzá.

Gyorsan felhaladt a lépcsőzeten és a következő pillanatban a szép herczegleány előtt állott.

— Jó napot, herczegkisasszony, mondá és mosolyogva hajolt meg Lidia előtt.

Ez megvető tekintettel mérte végig.

— Tehát az ön hatalmában vagyok?

— Mint láthatja, herczegkisasszony.

— S mi czélja van e galád tettel?

— A legtisztességesebb. Szeretem önt. Különben ezt elég gyakran megmondtam Lengyelországban.

— És szerelmét ily különös módon akarja bebizonyítani? kérdé Lidia gúnyosan.

— Az igaz szerelem mitől sem riad vissza, viszonzá a gróf és lángoló tekintetét vetett a herczegnőre. Megesküdtem, hogy birni fogom önt és eskümet akarom beváltani.

— Oh, gróf úr és azt hiszi, hogy ily módon szívemet meghódítja?

— Szive is meg fog hódolni, ha teste az enyém leend, felelt sötéten az orosz gróf.

— Se lelkem, se testem nem lesz az öné soha! jelenté ki Lidia az elszántság hangján.

— De hiszen én szeretem önt, miért nem akar enyém lenni.

— Mert nem szeretem és **többé nem is szerethetem** soha, miután lényét is megismerteté velem.

A gróf közelebb lepett.

— Lidia, mondá a **szenvedélytől** rekedt hangon, min-dent, amit tettem, arra az ön **íránt való** szenvedély készítet-t s azért bocsásson meg nekem.

— Igen, megbocsátok, **viszonzá** Lidia hirtelen, de csak egy feltétel alatt.

— S mi az a feltétel? kérde Panin gróf leselkedő te-kintetet vetve a nőre.

— E feltétel az, hogy szabadon bocsát.

Panin rekedten kaczagott.

— Téved, herczegnő, mondá, ha tőlem ily örült nagy-lelkűséget tételiez fel.

— Sejtém ezt, szólt Lidia megvetőleg.

— Különben szabaddá lehet, de ehhez szintén egy feltételt kötök.

— S mi az?

— Hogy éléb nőmmé leend.

— Soha!

— Ugy kérésére, hogy szabadon bocsássam, én is azt felelem: **soha!**

— Vigyázzon, gróf úr, bátyám keresni fog engem.

— Oh már is kereste, felelt Panin kaczagva, **sőt ná-lam is volt.**

— Hogyan, kérde Lidia nagy felindulással, bátyám ön-nél volt?

— Igen, a mult éjjel kerepesi-úti lakásom. Ön **utám** kérdezősködött.

— És aztán?

— Aztán én kijelentém, hogy az ön hollétéről mit sem tudok s ő bocsánat kérések közt távozott.

Lidia nyöszörögve rogyott egy székre és kezével takarta el arcát.

Szünet keletkezett. — Végre Lidia lebocsátotta kezét és villámló szemmel fordult az orosz grófhhoz:

— Ön nyomorult!

Panin meghajolt, mintha Lidia valami hizelgő, lekötő szót mondott volna.

— Miért nem akar enyém lenni? kérde aztán. Talán mást szeret?

Lidia nem felelt.

— Mást szeret, igen mást, folytatá Panin. Azt az ifjút, ki a múlt éjjel üldözött bennünket.

— Lehet, sóhajtá Lidia tompán.

Panin gróf nagyon jól tudta, hogy Dénessy megmenekült, de ráakart ijeszteni Lidiára s azért így szólt:

— Tudom jól, hogy önt az ifjú szerette, de hiszen e szerelemnek vége.

— Miért? riadt fel Lidia.

— Azért, mert Dénessy a hullámok közt lelte halálát.

— Oh, iszonyú, rebegé a hercegnő és arcza olyan lett mint a fal.

— Nos, még mindig vonakodik az enyémmé lenni?

— Még mindig. S most még úgy sem leszek az öné, mert ön okozta Dénessy halálát.

— Ah, hercegnő —

— Ne szóljon kérem, hagyjon magamra — távozzék! Panin baljós tekintetet lövelt Lidiára.

— Jól van, viszonzá, megyek, de távozásom előtt egyet akarok még mondani.

— S mi az?

— Hogy ön e nyaralót csupán mint nôm,

vagy mint halott fogja elhagyni, kiáltá Panin gróf rekedt kaczagással s az ajtót becsapva maga után, távozott.

Lidia dermedten bámult utána.

— Iszonyú ember, sóhajta Lidia. S Dénessy meghalt. Oh Istenem, akkor végy engem is magadhoz.

A pamlaghoz vonszolta magát s oda roskadt könyezve.

Délben feljött hozzá Iván az ebéddel s a legfinomabb étkeket rakta az asztalra.

— Kegyelmes hercegnő, mondá, nyugodtan érintheti ez ételeket. Nincs bennök bódító, a borban sincs semmi ártalmas szer.

— Panin gróf eltávozott? kérde Lidia.

— Azonnal, a hogy innen lejött, viszonzá Iván. Ugy látszik, a kegyelmes hercegnő jól megleczkéztette, tevé hozzá kaczagva, mert nagy felindulással távozott.

— Hagyjuk ezt, mondá Lidia megvető ajkbigyesztéssel. Mikor szabadulhatok innen?

— Még az éjjel kísérletet teszek társaim leitatására, szólt Iván.

— Jól van, köszönöm.

— Várja be mindenesetre jeladásomat s ne feküdjék le addig.

— Be fogom várni, igérte Lidia.

Iván ezután visszavonult és lement társaihoz.

— Én nem tudom, fordult hozzá a kocsis, mi beszélni valód van ezzel a hercegnővel.

— Mindig agyon beszél az a fehér cseléd, viszonzá Iván. Hiszen tudod, hogy milyenek a nők, akár leány, akár asszony, mind szereti a szót szaporítani.

— Igazad van, bólintott fejével helyeslőleg a kocsis.

Igy állt be az éjszaka. Iván fenn meggyújtotta a lámpákat Lidia szobájában és lejött. — Künn esett az eső.

— Nagyon unalmas az idő, jegyzé meg a kocsis. Semmi dolgunk itt. Ugyan mihez fogjunk.

Iván zsebéből egy piszkos pakli kártyát vont ki, melynek

láttára a másik inas és a kocsis szeme gyönyörködve csilant fel.

— Ezzel mulathatunk, mondá Iván.

— Igazad van, ujjongott a másik kettő. Lássunk nyomban a kártyázáshoz.

— De a kártyajáték nem elég multság, veté ellen Iván. Egy kis jó bor is kellene, hogy közbe torkunkat öblögethessük.

— Hiszen bor, még pedig finom bor van itt elég, vélekedék a kocsis.

— Igen, csakhogy azt a kisasszonynak szánta a gróf úr, veté ellen a másik inas.

— Eh mit! kiáltott Iván, igyunk abból a finom borból. A herczegnő eddig úgy sem ivott egy csöppet sem.

— Igen, de a grófnak mit fogunk mondani, töprenkedett a másik inas, kit Vladimirnak hívtak.

— Haha! kaczagott Iván, de ostoba ficzko vagy Vladimir. Azt fogjuk mondani a grófnak, hogy a kisasszony itta meg a bort.

— Helyes, mosolygott a kocsis, meg kell vallanom, Iván, kitünő ötleteid vannak.

— De a gróf úr majd nagyon részegesnek fogja tartani a herczegnőt, sopánkodék Vladimir.

— Azzal ne törődj, felelt kaczagva Iván és a kocsis szintén hahotázni kezdett.

Nem haboztak tovább. Nehány üveg finom bort állítottak az asztalra s megkezdődött a kártyajáték.

Kitünően mulattak. Kis összegben játszottak ugyan, de teljes odaadással. S mondani sem kell, hogy közben szorgalmasan üritgették a poharakat.

— Kitünő bor, csettentett Vladimir nyelvével s újból felhajtotta a poharát.

— Haha! izlik, gúnyolódék Iván, no lám, ha magad vagy, nem is támadt volna ily kitünő gondolatod.

— Igazad van, viszonzá Vladimir és hálás tekintetet lövellt czimborájára.

A néhány üveg bor csakhamar elfogyott és Iván újabb palaczkokat állított az asztalra.

— A gróf úr ugyancsak részegesnek fogja tartani a herczegnőt, jegyzé meg kaczagva a kocsis.

— Majd azt fogjuk mondani, hogy bujában ivott oly nagyokat, felelt Iván.

Vladimir helyeslőleg kaczagott és jó kedvében öklével döngette az asztalt.

Tökéletesen be volt már rúgva, úgy, hogy a kártyákat sem ismerte meg. A székről nem sokára a szőnyegre hanyatlott s ott aludt nagyokat horkolva.

— Jó helyen van, mosolygott a kocsis. Innen legalább nem eshet le.

— Igazad van, czimbora!

— Ígyunk ketten tovább, folytatá a kocsis. Hagyjuk ezt a ostoba kártyajátékot, elég volt ebből.

Ezzel megvetőleg lökte el a kártyajátékot, úgy hogy az egyes darabok szerteszét röpültek a szobában.

A kocsis keményebb természetű volt és jobban győzte az ivást, úgy, hogy Ivánnak újabb palaczkokat kellett az asztalra helyeznie.

Iván e mellett módjával ivott. De hogy gyanút ne költson, még is gyakran ki kellett ürítenie poharát, úgy, hogy ő is nehéznek kezdé érzeni fejét.

— Hogy szeretlek, kedves czimborám, dadogá a kocsis részegen és ölelgetni kezdte Ivánt.

Ez nyugodtan türte az ölelkezést s miután a kocsis egyre ivott, szeretete is egyre növekedett, úgy, hogy utóbb csókolgatni kezdte a szegény Ivánt.

Végre ebbe is beleunt s felugorva, tántorogva kezdett táncolni a szobában, miközben egy orosz dalát dúdolta.

Így folyt a multság, miközben Iván egyre leste, hogy mikor fog a bor erőt venni a tánczoló.

Nem kellett sokáig várnia.

A táncz és ének csakhamar kimerítette a részeg erejét. Elterült a földön versenyt horkolva Vladimírral.

Iván nagy boszúságára épen azon ajtó előtt dőlt el, melyen Lidiához kellett felmenni, úgy, hogy testén kellett átlépni.

— Ostoba ficzko, mormogá, no de hiszen alszik, mint a tejfel. Mind a mellett várok egy kissé.

Félóráig várt türelemmel. Miután ezen idő alatt az alvók nyugodtan aludtak tovább, fölemelkedett s kissé bizonytalan léptekkel tartott az ajtó felé. Az arany hatalma teljesen Lidia kezébe adta.

Felment Lidiához, ki felöltözve a legnagyobb izgalommal várta.

— Nos, kérdé a belépőtől, sikerült-e terve? Menekülhetek?

— Tervem pompásan sikerült, felelt Iván kaczagva. A ficzkok holt részegen feküsznek oda lent. Ágyút lehetne el-sütöni fülök mellett, nem ébrednének fel.

— Ugy menjünk, emelkedett fel Lidia kipiruló arc-czal és kendőt kapva fel a divánról, abba burkolódzott.

Iván udvariasan kinyitotta az ajtót és előre bocsátotta a herczegkisasszonyt.

— Tessék.

A herczegnő sietve haladt le a lépcsőzeten, de miután a félrészeg Iván elfelejtette őt figyelmeztetni a küszöb előtt fekvő részegre, Lidia keményen keresztül botlott a kocsis testén.

— Szent isten! sikoltá elfojtott hangon a megrémült herczegnő.

A kocsis szitkot mormogott, kinyitotta szemét s kísérletet tett, hogy felemelkedjék. De a bor gőze lehúzta fejét. Szeme újból lezáródott és csakhamar ismét erősen horkolt.

A halálra rémült Lidia meghökkenve látta a kocsis

ébredési kísérletét, de miután ismét elaludt, a könnyebbülés sóhaja emelte keblét.

— Bocsánat, kegyelmes hercegnő, rebegé Iván alázatosan. Az én hibám ez. Elfeledtem e körülményre figyelmeztetni.

— Jól van, felelt Lidia, csak vezessen ki e rettentő helyről, mert attól félek, hogy rám szakadnak e falak.

— Kövessen, kegyelmes hercegnőm, mondá Iván és felzárta a szabadba vezető ajtót.

Lidia kilépett. Hullott ugyan az eső. Fújt a szél, de ezzel nem törődött, csakhogy ismét szivhatta a szabadság édes levegőjét.

— Csak szegény szolga vagyok, fordult Iván Lidiához, de azért fogadja el karomat hercegnő. A talaj nagyon sikamlós, így biztosabban fog haladhatni.

Lidia nem szólt, de karját a szolga karjába fűzte s így haladtak tova a Zúgliget fái közt. Az eső keményen locsolta őket s a lombokról is hullott a nedvesség. Az őszi szél megczibálta ruhájukat, fürteiket és kísértetiesen zúgott a sárgult, gyérült lombok között.

A hercegnő mind ezzel nem törődött, csakhogy szabad volt, ismét szabad.

— Hová menjünk? kérdé Iván.

— Pestre, herceg bátyámhoz.

— Ugy a Duna felé tartsunk a merre legközelebb érhetjük, mondá Iván. A lánczhid messze van, addig nem bírná a járást, kegyelmes úrnőm. A Dunán majd lelünk valami csolnakot, mely átszállítson minket a pesti partra.

— Jó. Csak válaszsza a legközelebbi utat!

Szegény Iván nem sejtette, hogy mennyivel jobb lett volna ránézve, ha a lánczhid felé megy. Nem sejtette, hogy a legközelebbi pillanatok, mily végzetessé lesznek rá nézve.

Hosszú, fáradságos volt az út, az átázott földön. Czipőik minden pillanatban leragadtak, úgy hogy lábaikat alig birták emelni a nagy sárban.

Különösen a hercegnő szenvedett sokat finom czipellőjében, mely egyáltalán nem készült ilyen útra és csakhamar tökéletesen át volt ázva és a kis láb is megnedvesedett, fázott.

De ez elkényeztetett hölgynek bámulatos erőt adott a gondolat, hogy e fáradoalmak leküzdése után szabad lesz.

Az eső örökös zuhogása, a fák kisérteties zugása között haladtak tova és hosszú, fáradságos út után elértek a Dunapartra.

— Most hol találunk révészt, aki átszállítson a viharban, rebegé Lídia.

— Talán lelek valami csolnakot a part mentében, viszonzá Iván. Végül evezni jól tudok.

Megindultak tehát a part mentén, hogy csolnakot keressenek, de a hercegnő már nagyon kimerült volt.

— Nem birom tovább a fáradoalmakat, suttogá bágyadtan. Oh hagyjon engem, Iván, hagyjon meghalni és meneküljön egyedül.

— Azt nem teszem, viszonzá Iván, ki egyre bensőbb ragaszkodással viseltetett a jóságos hercegnő iránt.

— De én nem tudok már menni.

— Ugy vinni fogom. Még erős vagyok, állítá a szolga, ki valóban izmos testalkattal dicsekedhetett.

Lidia ellenkezett ugyan, de Iván ennek dacára ölbe fogta és úgy haladt vele tova.

Hirtelen azonban két lovas közeledett az éjszakában. A nedves átázott földön nem hallatszott a patkók dobogása és a szökevények csak akkor vették észre a lovasokat, midőn majdnem előttük álltak.

— Állj, ki vagy? hangzék a kiáltás az egyik lovas ajkáról.

Iván rémülten ismert Panin gróf hangjára. A nagy ijedség megfosztotta minden erejétől, dermedten állt s karjaiból földre csúsztotta a hercegnőt.

Mielőtt folytatnánk elbeszélésünket, magyarázzuk meg, hogy Panin gróf mikép került oly hirtelen ide.

Ez éjszakán a grófot szobájában sajátságos nyugtalanság fogta el. Mintha valami benső hang súgta volna neki, hogy az elrablott hercegnő szabadságát készül visszaszerzeni.

— Eh! ugrott fel hirtelen a pamlagról, a hol ült, mi tartóztat vissza attól, hogy meggyőződjem, mi történik a nyárilakban. Nézzük csak, milyen idő van.

Az ablakhoz lépett és kinyitotta.

— Kellemetlen idő, mormogá kitekintve. Az eső hull, hideg szél fúj. Hanem mindegy. Jártam én már ilyen éjszakán a szabadban. Átnyargalok Budára. — Betette az ablakot.

Csengetett, mire az ajtó megnyilt és egy inas lépett be.

— Péter, fordult hozzá Panin gróf, nyergeltess nyomban két lovat.

— Micsoda, álmélkodék a szolga, méltóságos úr ki akar lovagolni?

— Igen, s te elfogsz kísérni.

— De ebben az időben.

— Szót se! pattant föl a gróf villámló szemmel. Tudod, hogy nem szeretem az ellenmondást.

Péter szó nélkül hajolt meg és távozott.

Nem sokára azzal a jelentéssel tért vissza, hogy nyergelve van. A gróf csakhamar csipőig érő meleg kabátban a paripáján ült, Péter a másik lóra pattant és kilovagoltak az udvarból.

A lánczhidon keresztül nyargaltak, fáradságos út után elérték a zügligeti nyaralót.

A nyaralót rácsos vaskerítés környezte, melynek kapuja szintén rácsozott volt. Mennyire meg volt lepve, midőn a kaput tárva, nyitva lelte.

— Mit jelentsen ez, kiáltá fellobogó haraggal. Itt valaminek történni kellett.

Az udvarra lovagolt és leugrott paripájáról, a kantárszárat Péternek dobva.

Tajtékozva sietett a nyaraló felé és akkor döbbsent meg csak igazán, a mint ennek ajtaja is engedett a kilincs nyomására.

— Ez is nyitva, sziszegé. Megálljatok kutyák, ezért lakolni fogtok.

Az előszobába lépett s ott lelte a földön heverő szolgákat. Egy tekintetet vetett az asztalra és az ott álló üres palaczkok után ítélve, rögtön tisztában volt, hogy mi történt itt.

— Ébredjetek részeg kutyák! orditá és a kezében levő lovagló korbáccsal kiméietlenül kezdte csapdosni az alvókat.

Ezek kísérletet tettek ugyan a feltápaszkodásra, de oly részegek voltak, hogy mindannyiszor visszahullottak.

Panin gróf végre felhagyott e dühös ébresztési kísérlettel és felrohant a lépcsőzeten, abban a reményben, hogy Lidiát talán mégis fent találja.

De keserves csalódás várta. Csakhamar meg kellett győződnie, hogy a kalitka üres, a madár kirepült.

— Iván! Iván! kiáltá és újból leroht a lépcsőzeten, de Ivánnak is hült helyét találta.

— Az a nyomorult szöktette el bizonyára a hercegnőt, mormogá Panin. Talán engedte magát megvesztegetni. Csak kerüljön kezembe — jaj — lesz neki.

Az előszobában találta Pétert, ki a lovakat künn fához kötötte és bejött urához.

Egyesült kísérleteiknek sikerült végre az alvókat annyira felrázni, hogy a holtra rémültek mégis szolgálhattak némi összefüggéstelen válaszszal.

Csakhogy ebből Panin nem tudott kiokosodni. Végre is csak annyit sejtett, hogy Iván bizonyára leitatta czimboráit, hogy a hercegnőt elszöktethesse.

— Utánuk, Péter! kiáltá Panin türelmét veszelve. Csak gyalog menekülhettek, talán megleljük őket még az uton.

Kisiettek és újból a nyeregbe vetették magukat. Vágtatva iramodtak tova.

* * *

Igy történt, hogy Panin gróf csakugyan utólérte a szerencsétleneket.

Mint említők, Panin gróf hangjának hallatára annyira erőt vett a rémület a szegény Ivánon, hogy dermedten állt. De Lidiát is az ájulás környezte.

A sötétség oly nagy volt, hogy Panin nem ismerte fel egyelőre áldozatait. Leugrott a lóról, közelébb lépett.

— Ah, ti vagytok, jó madarak! dörgé arczukba tekintve. Nesze neked, hűtelen kutya, tévé hozzá Ivánhoz fordulva.

A következő pillanatban felcsillant a sötétben Panin kardja és a védtelen szolga fejére csapott le, ki tompa jajjal rogyott a sárba.

Lidia hangos sikoltással ájult el és szintén a sárba hull, ha az időközben lováról leszállott Péter fel nem fogja karjaiban.

— Menj a pokolba, folytatá ez alatt Panin gróf és úgy megrúgta a szerencsétlen Iván testét, hogy a partról legurult a Duna háborgó hullámai közé, melyek mohón csaptak össze felette.

— Haha! kaczagott az embertelen lelkű gróf, ez meglakolt érdeme szerint. Végy magadnak példát Péter, hogy Panin gróf, hogyan bünteti a hűtelen szolgát.

— Méltóságos uram, hebegé a rémült Péter, ki iszonyodva látta ura borzalmas tettét és szívből sajnálta a szegény Ivánt.

— Lóra! parancsolá sötéten Panin gróf és maga is nyeregbe termett. Add fel azt a szép ájult hercegnőt, folytatá, visszaviszszük a kirepült madarat a kalitkába.

Péter szó nélkül engedelmeskedett és Panin ölébe fogta az ájult Lidiát. Péter ezalatt felszállt a lóra.

Az úr és szolga alakja nem sokára eltűnt a sötét éjszakában.

A gyilkosság színhelyéről az áldozat vérének a zuhogó eső mosta el s a Duna hullámai erősebben háborogtak, mintha vádat akarnának emelni a gonosz emberiség ellen.

Vagy talán nem is azért háborognak a hullámok, hanem mert egy sötét alak kétségbeesett harczot folytat velük és ők nem akarják kibocsátani zsákmányukat?

E kérdésre nem adhatunk határozott választ, az éjsötét leple mindent eltakar.

15. fejezet.

M e g a d j u k.

Kossuth Lajos és a titkos tanács tagjai ama végzetes éjszakán szerencsésen elmenekültek. A titkos tanács házának udvarán lovak voltak előkészítve, úgy, hogy nem kellett gyalogosan kísérteni meg a menekülést.

Midőn Woronyeczky herczeg és Málnássy Béla kiléptek a pinczéből és a csapó ajtót lebecsátották maguk után, még három ló állt az udvaron.

— Rátok vártam, szólalt meg egy hang és Dénessy Aurél lépett hozzájuk.

— Hol vannak a többiek, hol van Kossuth? kérde Málnássy Béla izgatottan.

— Túl Ungon, Beregen, mosolygott Dénessy. A terv szerencsésen sikerült. Azóta messze járnak. Hanem most már lóra, mert hallom, hogy a csapó ajtót fessegetik a németek.

Csakhamar nyeregben ültek mind a hárman és vágatva távoztak a városból.

Mire a katonáknak sikerült felfeszíteni a csapó ajtót, az üldözöttek hült helyét találták és boszúsan kellett mindannyioknak a kaszárnyába visszavonulni.

A szökevények szerencsésen megérkeztek Pozsonyba,
Kossuth.

hol Kossuth mindaddig rejtve maradt, míg a kamarilla engedve a nemzeti felháborodásnak, felmentette őt a vád alól és Lovassy Lászlót, meg Wesselényit is szabadon bocsátotta.

De ezeket nagyon megviselte a börtön levegője. Lovassy László megőrült, Wesselényi Miklós szeme világát veszítette el.

Megnyílt ezalatt a pozsonyi országgyűlés és Kossuth itt mint képviselő nagy szerepet játszott. Bekövetkezett a végzetes 1848-diki év. Előbb Párisban, később marcziusban kitört a bécsi forradalom, mely azonban Metternich miniszter elbocsátásával véget ért, de csak egyelőre, mert később — mint látni fogjuk — újra fellobogott.

Pesten is lezajlott a marczius 15-iki nagy nap, mely hazánkban örök emlékezetű. Az ifjúság vezérei: Petőfi, Jókai, Irinyi és Vasvári Pál kihirdették a 12 pesti pontot, melyekben többek közt sajtószabadságot és független miniszteriumot követeltek. Petőfi elszavalta az ezen alkalomra irt »Nemzeti dalt«, a mely óriási lelkesedést keltett. Budán, a sajtóvétség miatt fogva tartott Táncsics Mihályt kiszabadította az ifjúság.

Pozsonyban ezalatt a király megegyezésével megalakult az első független magyar miniszterium, melynek tagjai közt Kossuth és Batthyány Lajos is szerepeltek. De a kamarilla fondorlatai folytán a király, V. Ferdinánd vonakodott megerősíteni a miniszteriumot.

Megkezdődött a kamarilla működése az alvidéken is. A szerbeket, ráczoikat, horvátokat izgatták föl a magyarok ellen. Horvátország új bánjává Jellasics József neveztetett ki, édes hazánk egyik legnagyobb ellensége.

És felhangzott a kiáltás, veszélyben van a hon, fel mindenki, aki magyar, aki polgár!

Megkezdődött a honvédek toborzása. Hangzott mindenfelé e dal:

Muzsika szól, verbuválnak,
Csapj föl öcsém katonának!

Bécsben májusban új forradalom ütött ki és V. Ferdinánd elmenekült fővárosából.

A magyar országgyűlés Pozsonyból Pestre tette át székhelyét. Julius 5-ike volt azon nevezetes nap, melyen a nemzet képviselői legelőször gyűltek össze az ország fővárosában, mely ekkor először lett színhelye az országgyűlésnek. De ennél mégis nevezetesebb a július 11-iki ülés.

A képviselők e napon mind egybe gyűltek. A karzat szorongásig megtelt a hazáért lelkesülő ifjakkal és hölgyekkel. Ez utóbbiak között ült a szép Málnássy Margit is, arczán a lelkesültség pirjával.

Már folyt a tanácskozás a teremben, midőn Kossuth, ekkortájt gyenge, beteges lévén, karon fogva vezettette magát be. Tüntető éljenek közt foglalta el a szószéket. A szép Málnássy Margit szívéhez érezte tódulni mind a vért s egy pillanatig szeme annyira káprázott, hogy mit se látott. — Kossuth is észrevette és felismerte a szép hölgyet, ki a gellérthegyi nyaralóban megintette és látása új erőt támasztott ereiben.

Kossuth így kezdé beszédét:

— Uraim, midőn a szószékre lépek, hogy önöket felhivjam: »mentsék meg a hazát«, e percznek irtóztató nagyszerűsége szorítva hat keblemre. Ugy érzem magamat, mintha isten kezembe adta volna a tárogatót, mely felköltse a holtakat, hogy ha vétkesek vagy gyöngék, örök halálba sülyedjenek; ha pedig van bennök élet, örök életre ébredjenek.

Ugy áll e perczben a nemzet sorsa, uraim, önök kezében; és isten kezökbe adta a mai határozattal a nemzet életét, de kezökbe adta halálát is.

S folyt tovább Kossuth ajkáról a helyeslés felkiáltásai-val félbeszakított lelkes beszéd. Leirta, hogy a haza, mily veszélyben van, a horvátok, a szerbek nyílt lázadásban és mindenféle bujtogatások folynak. Jellasics nyíltan hirdeti a pártütést a magyar kormány ellen. Bécs meg akarja fosztani Magyarországot jogaitól. Ausztria azt kívánja, hogy a magyar

fizesse adósságait, véres veritékével. Rajzolta továbbá az általános európai helyzetet s e nagyszerű szavakkal végzé:

— Én uraim, felhivom önöket ezen határozatra: mondják ki önök azt, hogy azon rendkívüli körülményeket, melyeknél fogva e hongyülés rendkívülileg is összehivatott, méltó tekintetbe vevék, a nemzet el van határozva, koronájának, szabadságának, önállóságának védelmére a legnagyobb áldozatokat is meghozni és hogy e tekintetben oly alku, a mely a nemzetnek önállását s szabadságát legkevésbé is sérthetné, egy általában el nem fogad, hanem minden méltányos kívánatokat akárki irányában is örökön teljesíteni kész, miszerint békét eszközölhessen ha lehet, vagy visszaverhesse a harczot, ha kell!! felhatalmazza a kormányt arra, hogy a szükséghez képest 200,000 fegyverest állíthasson, vagyis a jelen haderőt 200,000-re emeltesse s ezen első perczben 40,000 embert mindjárt kiállíthasson és a többit a szerint s úgy, mint a szükség fogja kívánni. 200,000 embernek kiállítása, fegyverrel ellátása s évi tartása 42 millióba kerül, 40,000 ember kiállítása pedig 8—10 millióba kerül. — — — — — Adja meg tehát a képviselőház a 200,000 főnyi katonát s az erre szükséges pénzrőnek előteremtését.»

E szavak után elhallgatott a szónok. Kifáradva a hosszú beszéd alatt, pihennie kellett. A teremben siri csend uralkodott.

Ekkor emelkedett föl Nyári Pál s mintha esküdnék, égre emelt kézzel kiáltott:

— Megadjuk!

Erre az összes képviselő testület, mintegy elragadtatva a jelenet nagyszerűségétől, egy szívvvel, egy lélekkel fölállotak a padokban, százszorosán ismételve Nyári szavait:

— Megadjuk, megadjuk!

S fenn a karzaton a szép Málnássy Margit ajkáról is önkéntelen e szó lebbent el: »megadjuk!«

E nap estéjén Kossuth otthon ülén, szolgálja azzal a jelentéssel lépett be hozzá, hogy egy fiatal szép leány sűrűs ügyben óhajt vele beszélni.

— Vezesd a fogadó terembe, parancsolá Kossuth meglepetve. Magam is oda megyek nyomban.

Midőn Kossuth néhány percz múlva a fogadó terembe lépett, a szép Málnássy Margitot találta ott, kinek nevét még mindig nem ismerte.

— Ah, kezdé Kossuth felcsillogó szemmel, ön az, valóban örvendek, hogy ismét láthatom.

— Mindenekelőtt engedje meg, uram, hogy üdvözöljem mai fényes beszéde alkalmából, mondá Margit lelkesen.

— Hagyjuk ezt, viszonzá Kossuth elboruló homlokkal. Akkor leszek méltó az üdvözlésre, ha csakugyan sikerül a hazát megmentenem.

— Nem úgy uram, kiáltott Margit, ön mindent elkövetett s az ön neve kiolthatlan betűkkel fog vésetni a történelem könyvébe. Engedje meg, hódolatom jeléül, kezét ajkimhoz szoríthatni.

S mielőtt Kossuth ellenezhette volna, a szép Margit megragadta s ajkaihoz vonta kezét.

— De kisasszony, ön megszégyenít, tiltakozék Kossuth.

Midőn erre Margit mély pirulással sütötte le szemét, a nagy férfi így folytatta:

— Közölje velem legalább nevét. Hónapok óta ismerem anélkül, hogy nevét tudnám.

— Uram, viszonzá Margit, most már teljesíthetem óhaját. Pesten a magyar az úr és többé mitől se kell tartanunk. Névem Málnássy Margit.

— Híven emlékezetembe vésem e nevet és feledni sohsem fogom, ígérte Kossuth.

— Köszönöm, suttogá Margit és mintha az üdvösség érzete árasztotta volna el szívét.

— De mondja kisasszony, folytatá Kossuth, az a lelkes fiatal ember, kivel azon estén a lánczhidon találkoztam

és kinek segélyével később a börtönből elmenekültem, nem rokona az önnek? Legalább oly feltűnő a hasonlatosság.

Margit arczába szökkent a vér, szelid mosoly jelentkezett arczán, de aztán elkomolyodva szólt:

— Az illető testvérbátyám, Málnássy Béla és csakúgy gondolkodik, mint én. — Hanem egy kérésem volna, uram.

— Csak szóljon, felelt Kossuth biztatólag, ha hatalmamban áll, mindenesetre teljesíteni fogom.

— Ambár gyöngé nő vagyok csupán, én is szeretnék tőlem telhetőleg küzdeni az ügyért, melyért ön küzd.

— A küzdelemre férfiak valók, mondá Kossuth ünnepléses komolysággal. A nő maradjon tűzhelye mellett.

— De uram, ebben a nehéz időben minden heverő erőre szükség van, jegyzé meg Margit.

— Igaz, de hát mire használhatnók önt, mosolygott Kossuth.

— Én mitől sem riadok vissza! kiáltá Margit felvillogó tekintettel. Ha kell, még kardot is rántok, ha kell, hirt viszek a táborba; ha kell, belopódzom az ellenség táborába, hogy erejét, szándékát kikémleljem! — Igen, uram, folytatá a leány fokozódó hévvel, a haza érdekében még attól sem riadok vissza, hogy kémmé legyek.

Kossuthot e lelkes kifakadás gondolkodóba ejtette. Nehányszor föl-alá sétált a szobában, majd megállott Margit előtt.

— Kisasszony, mondá mély komolysággal, az ön ajánlata valóban nagyon kecsegtető. Mint kém, tényleg tehetne szolgálatokat.

— Ennek örvendek, uram, felelt a szép leány. Tehát rendelkezék velem.

— De figyelmeztetem, hogy e pálya nagyon veszedelmes, könnyen életével lakolhatna a honszeretetért.

— Nem félek a haláltól.

— Ez derék. Ép szükségünk van valakire, a ki a szerbek közé fáradna, hogy az ottani viszonyokat kipuhatolja. Tud ön szerbül?

— Tudok.

— S elvállalná e küldetést?

— Minden gondolkodás nélkül.

Kossuth összeránczolta homlokát, percznyi habozás után így válaszolt:

— Nem lehet, hiába, nem lehet. A szerbek közé csupán férfit küldhetünk.

— Jól van, viszonzá Margit hirtelen. Ugy Béla fivérem fog oda menni. Ő is kitünően birja a szerb nyelvet. Én, örömet ez esetben egyelőre pihentetem, remélem később szükség lesz reám.

— Fivére? szólt Kossuth. Bátor ifjúnak tanultam ismerni. De kész lesz-e ezen küldetést elvállalni?

— Mindenre vállalkozik, a mire én akarom, jelenté ki Margit mosolyogva.

— Ez más. Ez esetben kérem holnap hozzám küldeni. Ajánló leveleket fogok neki adni Kiss Ernő és Damjanich tábornokokhoz s ellátom továbbá a szükséges utasításokkal.

— Még egyet, uram!

— Szolgálatjára, kisasszony.

— Woronyeczky lengyel herczegről szándékozom szólni, mondá Málnássy Margit.

— Névről ismerem.

— Nos, a herczeg saját költségén titokban lengyel legiót toborzott össze, melyet saját kardjával egyetemben a magyar kormánynak ajánl fel és reméli, hogy szolgálata elfogadtatik.

Kossuth szeme szinte ragyogott az örömtől és lelkesülten válaszolt:

— Köszönet a nemeslelkű herczegnek. Nagy szüksége van szegény hazánknak ily hősi karokra. Nagyon örvendének, ha fivérével együtt a herczeg is elfáradna hozzám holnap.

— Mindketten el fognak jönni, ígérte Margit.

Még néhány barátságos szót váltott a haza nagy fiával s távozott.

Midőn lakására ért, a pamlagra dőlve, a legnagyobb rajongás hangján suttogá:

— Oh mennyire szeretem. Meg tudnék halni érte. Szemének egy tekintete drágább nekem a világ minden kincsénél. — Gyönyör lesz nekem harczolni az ügyért, melyért ő harczol.

* * *

Másnap Málnássy Béla és Woronyeczky lengyel herczeg megjelentek Kossuthnál.

Kossuth elmondta a szükséges utasításokat és átadta a Kiss Ernőhöz és Damjanichhoz intézett ajánló leveleket. Miután Woronyeczky kijelenté, hogy lehetőleg barátja közéletében óhajt maradni, Kossuthtól azt a megbízatást nyerte, hogy lengyel csapatával vonuljon a szerbek ellen.

Málnássy és Woronyeczky még e napon távoztak Pestről.

A titkos tanács többi tagjai is felajánlották Kossuthnak szolgálataikat, amit a nagy férfi természetesen szívesen fogadott és beosztotta őket a hadseregbe.

Dénessy Aurél pedig azt a megbízatást kapta, hogy Erdélyországba utazzék az oláh vidékre, hol szintén folytak a kamarilla izgatásai. Dénessy erre annál is inkább szívesen vállalkozott, mert Woronyeczky Lidia herczegkisasszonyt mindeddig nem tudta megtalálni és hallotta, hogy Panin gróf az oláhságban vásárolt valami várkastélyt. Sejté, hogy Lidiát talán ott tartja fogva és remélte, hogy lesz alkalma a szeretett leányt megmenteni. Utazását azonban Kossuth kívánsága folytán még néhány nappal el kellett halasztani.

Vészterhes napok közeledtek.

Senki sem tudhatta hogy mit rejt a jövő, de annyi bizonyos volt, hogy a magyarnak élet-halál harczot kell küzdenie.

De Kossuth szíve rettegést nem ismert.

— Hiszen én is magyar vagyok, viszonzá Aniella és szép szeme lelkesülten ragyogott fel.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

16. fejezet.

A szerb lázadók között.

Midőn Málnássy Béla és Woronyeczky herczeg Kossuth megbizásából az Alvidékre utaztak, már nyiltan kitört a szerb lázadás. A mozgalom egyik főbujtatója Stramirovics György egy szerb származásu nemes család tagja volt. A mozgalmak gyúpontját Ujvidék képezte.

A szerbek ez időben épen hatalmuk csúcspontján állottak.

Titel közelébe vezetjük az olvasót, a Duna partjára, hol a közelben a Tisza omlik beléje.

Alkonyodik az idő. A sziklás, erdős part egyik magaslatán két férfi áll szerb nemzeti viseletben. Az idősebb magas, vállas alak szolgának látszik, az ifjabb gyöngye testalkatú fiatal ember. A szolga neve Petrikás volt. Hosszu puskával voltak felfegyverezve mindketten, melyet azonban gondtalanul dobtak volt félre.

— Petrikás, szólalt meg az ifjú, azért hivtalak e magányos partra, hogy háborítlanul beszélhessek veled.

— Szolgálatjára állok, fiatal úr! felelt az óriás szolga.

— Tudd meg tehát, hogy én unoka nővéremet, a te urnődet, a szép Aniellát szeretem, folytatá az ifjú.

Petrikás vállat vont.

— Azt elég rosszul teszi a fiatal úr, viszonzá. Hiszen tudja, hogy Aniella menyasszonya Stramirovics György szerb vezérnek.

— Tudom! kiáltá az ifjú fellopogó tekintettel. Menyasszonya, de még nem neje. Oh ha el kellene rabolnom is őt, Aniellának enyémnek kell lenni. Légy segítségemre Petrikás, én gazdagon meg foglak jutalmazni.

— Én szándékát nem segíthetem elő, fiatal úr. Midőn Aniella atyja haldokolt, halálos ágyán esküt tettem, hogy oltalmazni fogom leányát, sohsem hagyom el.

— Nagyon rosszul tartod úgy meg esküdet, ha engeded, hogy Aniella a Stramirovics neje legyen, veté ellen az ifjú. Hiszen az a finom lelkű leány sohsem szeretheti azt a vad vérengző szerbet, ki boldogtalanná fogja tenni. Három nap múlva megtartják a menyegzőt és te nem is mozdítod izmos karjaidat, hogy úrnődet megmentsd.

— Mit tehetek én, a szegény szolgál, vélekedék Petrikás. Az én kedvemért nem fog a kisasszony nemet mondani a hatalmas szerb vezérnek.

— Tehát Aniella szereti őt?

— Aniella még félig gyermek, fiatal, vad, mint a harmadfüves csikó. Tudja is ő mi a szerelem. Stramirovics nemes ember, fiatal, derék. Aniella hozzá megy, mint hozzá menne máshoz. Ez mindegy!

Petrikás ezzel oly elvető kézmozdulatot tett, mintha a házasságot oly közönyös dolognak tekintené, mihez voltakép neki és úrnőjének semmi köze. Majd így folytatá:

— Persze, ha Aniella kisasszony azt mondaná nekem: »Petrikás, én Stramirovics György hitestársa nem akarok lenni, mert az úrfit szeretem!« — No akkor, istenemre senki másé nem lenne, míg a karom fegyvert tud emelni.

— Annál jobb, ha rá nézve közönyös a vőlegény, jegyzé meg az ifjú leskelődő tekintetet vetve a szolgára. Ez esetben nem fog engem visszautasítani, mihelyt azt az átkozott vezért el tesszük láb alól. — Légy segítségemre Petrikás! — Szóktessük el innen Aniellát! — Vigyük a Felvidékre a magyarok közé, hol Stramirovics boszúja utól nem érhet minket. Pénzem van elegendő, hogy bárhol is gond nélkül élhessünk, még ha el is vesztí Aniella a környékben fekvő birtokait.

— Ha Aniella kívánja, úgy megölöm a szerb vezért, jelenté ki Petrikás.

— Az mit sem ér, veté ellen az ifjú. Emberei megrohannának és megölnének bennünket. Különben is minden út el van zárva, a Dunát is hajót őrzik, úgy hogy nem menekülhetnénk.

— De hát mit tegyünk?

— Tudod-e merre van a magyarok tábora? Tudhatod ezt azon tisztectől, kik úrnöd házában naponta megfordulnak.

— A magyarok hol itt vannak, hol ott. Amily csekély a számuk, vitézségük csodálatos. Különösen a Woronyeczky herczeg valóságos ördög, nem fél senkitől.

— Igazad van, ha Woronyeczky hajlandó volna minket segíteni, nincs annyi szerb hőse Stramirovicznak, akik képesek lennének minket meggátolni abban, hogy Aniellát elszöktessük. De miképen hatoljunk hozzá. Nem tudsz valami útat-módot.

— Nem én, viszonzá Petrikás. A szerb fölkelők elfoglalták a maguk számára minden csolnakot, hiszen az ember még csak halászni sem mehet.

— Ez boszantó, dörmögé az ifjú. De nézd csak, mi készülődik ott.

Petrikás a jelölt irányba tekintett és arczán érdeklődés rajzolódott.

Már azelőtt is volt látható két szerb hajó, melyek bizonyos távolságban egymástól horgonyoztak a part mentén.

Az alkony homálya alatt egy nagyobb csolnak igyekezett a hajók mellett elsuhanni. De alig hagyta el az első hajót, puskalövés dördült el annak fedélzetéről, ami magára vonta a másik hajó figyelmét, mely nagy hirtelenséggel felszedte horgonyát s a Duna közepébe evezve elzárta a csolnak utját.

A két hajó e közben jelkeket váltott és az első hajó is megindult az üldözésre.

A szolga és az ifjú egy tekintetre meggyőződtek, hogy itt üldözésről van szó.

— Teringettét, kiáltá az ifjú, e csolnak jó szolgálatot tehetne nekünk, ha a gaz szerbek el nem találják sülyeszteni.

E közben a csolnakon hallatlan vakmerőséggel vonták fel a magyar nemzeti lobogót s a piros, fehér, zöld szín vigan ringatódzott az alkonyi szélben. A csolnak kormányja mellett álló férfi most felállott és látszék, hogy ő viszi a vezényletet a kis járművön, melyen kivüle még 12 férfi volt

A csolnak jó távol volt mindkét hajótól, mind a mellett puskalövések dördültek a magyar nemzeti lobogó felé. E lövések azonban egyelőre nem okozhattak kárt.

A tér azonban egyre szűkebbre szorult. A két hajó lassan bár, de egyre közeledett és a csolnakra nézve lehetetlenség volt mellettök elsuhanni.

Lövés, lövés után dördült el, de a kormány mellett ülő férfi mindeddig oly páratlan ügyességgel kezelte a kormányt, hogy a golyókat szerencsésen elkerülték.

A parton álló két férfi a legnagyobb érdeklődéssel csodálta e rendkívüli látványosságot, de e pillanatban figyelmüket más zaj vette igénybe. Ugyanis mögöttük hirtelen lódobogás hallatszott fel.

— Lánczos lobogós, kiáltá az ifjú visszafordulva, Aniella jön. Csak ki ne törje nyakát — Istenemre a legjobb lovasz sem merne így vágtatni a sziklák között.

Petrikás örömében kezével csattogtatott.

— Ez aztán a leány! Hogy lovagol. Teremt ugyse, olyan bátor, mint a csolnakban ülő férfiak — a magyarok.

A hajók lövéseinek dördülései között vágtatott fel a sziklás partra a bátor lovasnő. Ezüst sarkantyúit mélyen nyomta lova szügyébe s egy ugrással a férfiak mellett teregett. A ló oly pompásan volt idomítva, hogy az ugrás után mereven állott meg, mint a fal.

— Lánzhordtát! kiáltá Aniella, a szép bátor lovasnő. Micsoda átkozott lármát csinálnak e szerbek? Remélem, hogy ezek csupán üdvölvések az én tiszteletemre.

— Itt véres komolyságról van szó, jegyzé meg az ifjú.

Nézz csak arra Aniella. A szerbek honfitársaink egy csónakát vették üldözőbe.

Megjegyzendő, hogy Aniella és unoka fivére, az ifjú ugyan a szerbek közt laktak, szerb viseletben jártak, de magyar származásuak voltak, s ez mintegy büszkeségüket képezte. Családi nevük is magyar volt — Erdőssy. Az ifjú keresztnéve Sándor.

Igy történt, hogy Sándor a magyarokat honfitársainak mondta.

Aniella mosolyogva nyújtá kezét a lóról unokafivérének.

— Valóban nem szép tőled, hogy magamra hagysz a sok gavallér között, mikor tudod, hogy vőlegényem is eltávozott, mondá. Nem tudtam, hogy merre vagy s megnyergeltem paripámat, míg az urak a kártyaasztal mellett mulatnak.

Aniella körülbelül 18 éves feltűnő szépségű, karcsú középtermetű barna leány volt. Most előre hajolt lován, hogy a folyón lejátszódó látványt megfigyelhesse.

A szép lovasnő is szerb nemzeti ruhát viselt. Szép vállára könnyű puská volt vetve.

— Édes istenkém, véd meg azokat a szegény embereket, suttogá, miután Sándor néhány szóval megmagyarázta neki a helyzetet.

— Bizony nagyon bajos a helyzetük, jegyzé meg Petrikás, a szolga fejcsóválva.

— Odaadnám legszebb ékszeremet, ha azzal segítve volna rajtok, sóhajtá Aniella. Utóvégre még is honfitársaim ők.

— Vigyázz, Aniella, nehogy vőlegényed, Stramirovics meghallja, hogy a magyarokat honfitársaidnak mondod, szólt Sándor gúnyosan. — De becsületesre, bátor ficzkók, ismét kísérletet tesznek elhaladni a hajó mellett.

— Ördög és pokol! szitkozódék a szolga. Inukba szállt a bátorság — meg akarják magukát adni.

S tényleg míg a csónak lassan a hajó felé tartott, a magyar nemzeti lobogó el lett távolítva. A szerbek diadal-

kiáltással kísérték a fedélzetről a megadás e látszólagos jelét és előkészületeket tettek, hogy a zsákmányt átvegyék.

A csolnak lassan közeledett a hajó felé. A legénység bevonta az evező lapátokat. A kormányos egyenesen állott és látszólag tétlenül támaszkodott a kormányrudra.

Az éj ezalatt gyorsan közeledett, úgy, hogy a parton állók csak szemük megerőltetésével vehették ki a vizen lefolyó eseményeket.

A csolnak a hajóhoz ért, melynek fedélzetéről a tisztek és matrózok lekiáltottak a magyaroknak, hogy jöjjenek fel és egy kötelet dobtak le. A kormányos megragadta a kötelet és segítségével a csolnakot szorosan a hajóhoz vonta. A következő pillanatban hallották a parti sziklán állók, amint egy erőteljes hang magyarul vezényelt:

— Tüzet!

Tizenhárom pisztolylövés dördült a hajó fedélzetére s ugyan e pillanatban egy erős lökéssel távolította el csolnakát a kormányos, a többiek evezni kezdtek és gyorsan haladtak el a hajó mellett, a Duna egy közeli kanyarulata felé.

A szerbek közül a magyarok pisztolylövésai többeket leterítették s mire a szerbek magukhoz tértek, a csolnak eltűnt a kanyarulat mögött.

Ezalatt egészen beesteledett. Sűrű felhők vonultak az égre, vihar volt keletkezésben.

17. fejezet.

A n i e l l a.

A Duna ott, hol Aniella állott kísérlőivel, kis öblöt képezett, ide menekült a csolnak.

— Szent atyám! kiáltá Aniella, a sziklás öbölbe jönnek. Itt könnyen szétszúródhat a csolnak, vagy pedig a szerb hajók elvágthatják útját.

— A bolondok, vigyorgott Petrikás. De mit törődik velük Aniella kisasszony. Menjünk haza, különben úgy átázunk, hogy no!

— Soha! jelenté ki határozottan a bátor leány. Az esőtől nem félek. Tudni akarom, hogy mi történik a magyarokkal.

A közeledő vihar, a sötétség, az üldözöttek előnyére látszék szolgálni. A hajók távol egymástól a part felé közeledtek és úgy látszék, nem tartották czélszerűnek a sötéttségben folytatni az üldözést, mert ismét horgonyt vetettek.

Hanem ekkor a közelebb levő hajóról csolnakot bocsátottak le, melyet a kellő fegyveres legénységgel láttak el.

— Jézusom, így akarják a magyarokat megtámadni! kiáltá Aniella és leugorva lováról, önkéntelenül könnyű puskája után nyúlt. — Segítsünk nekik, Petrikás, segítsünk!

— Ugyan mit gondol, kisasszony, viszonzá közönyösen az óriási szolga. Azok a szerbek nem oly hősök, hogy ily csekély számmal meg mernék támadni a magyarokat. Látja, ni — a csolnak a partra evez. Csupán figyelmeztetni akarják a tábort a magyarokra, nehogy ezek a szárazföldön meneküljenek.

A magyarok csolnakja e pillanatban nem volt látható, mert szorosan a szikla alá érkezett bizonyára, melyen Aniella állott kísérelével.

— Hajoljon csak a szikla fölé Petrikás, parancsolá Aniella. Talán megtudhatja, hogy mi történt az üldözöttekkel.

Petrikás szó nélkül engedelmeskedett. A sziklára vetette magát és egy kinyúló követ megragadva, bátran kihajolt a tátongó mélység fölé. A menny távolban már tompán dörögött s a sötétben a szélről megkuszált víz mintegy világított.

— Mit lát Petrikás?

— Atyám csontjaira, felélt a szolga. A magyarok csolnakát látom, épen itt vannak a szikla tövén.

— Szóljon le hozzájuk! — Mondja, hogy jó barátok vannak a közelben.

Petrikás hatalmas hangon kiáltott le, de persze szerb nyelven.

— Adjanak életjelt! Jó barátok vannak a közelben — magyar érzelműek.

Csakhamar válasz hallatszott, de magyarul.

— Ha csakugyan magyarok, kiket az isten és a véletlenség hozott ide, úgy mondják meg, hogy hol az ellen és mit csinál.

Ugyanis a kis öbölből a magyarok nem láthatták a hajót.

Petrikás erre szintén magyarul felelt, mert úrnőjétől megtanulta e nyelvet. Elmondta, hogy a hajók horgonyt vetettek és hogy csolnakot küldtek a partra, mely a szerbeket bizonyára rájuk fogja figyelmeztetni.

A hű szolga vállára támaszkodva, most Aniella is a mélység fölé hajolt.

— Önök nem maradhatnak ott lenni uraim, kiáltá a szép nő ezüstcsengésű hangján, mely az őszinte részvétől reszketett. Nem telik bele félóra és kitör a vihar.

— Bárki is ön, szép kisasszony, válaszolt egy hang a mélyből, fogadja köszönetünket részvéteért. Tanácsa jó, de ha innen kievezünk észrevehetnek a hajón, a part pedig oly meredek, hogy ki nem köthetünk.

— Csak evezzenek az öböl szélére, uraim, szólt Aniella. Ott aztán várakozzanak kissé, mi is nyomban ott leszünk.

A szép leány talpra ugrott és Petrikás is fölemelkedett.

— Ismersz talán oly helyet, hol az öbölben ki lehet kötni? kérde az ifjú Sándor álmélkodva.

— Nincs oly keskeny gyalogút, mit a környéken nem ismernék, kaczagott a leány. Kérdezd meg Petrikástól. Vagy tizszer lementünk a torkolathoz. Előre, előre!

Aniella ezzel elől haladt. Petrikás épen követni akarta, midőn Sándor keze nehezedett vállára.

— Az égre, Petrikás, suttogá, ez aztán a szerencse. A magyarok épen kapóra jönnek. Nesze — folytatá, egy aranyat

nyomva a szolga kezébe — de aztán ragadd meg az alkalmat, hogy tervünket megvalósíthassuk.

— Kész vagyok, viszonzá Petrikás, de tudja meg fiatal úr, hogy Aniella kisasszony akarata törvény rám nézve.

A fiatal ember elbizottan intett fejével, mintha bizonyos volna benne, hogy Aniella meghódol neki. Aztán mindketten sietve követték a leányt, a ki a sziklán hagyta az engedelmességhez szokott lovat és a keskeny gyalogúton sietett tova.

E keskeny úton csakugyan egészen a vizig tudott hatolni. Az öböl szélén már ott várt reájok a csolnak. A legénység az evező lapátokra támaszkodva a pisztoly agyat tartotta kezében.

— Uram, szólt Aniella, lépjenek a száraz földre. Nincs egy percznyi vesztegetni való idő. A halogatás romlásukat okozhatná.

A kormány mellett álló férfi néhány szót sűgött társainak, mire a pisztolykakasok csattogása volt hallható. Aztán a kormányos egy ügyes ugrással künn termett s a következő pillanatban Aniella előtt állott, egyik társa követte.

Mi e két fiatal emberben Woronyeczky herczegre és Málnássy Bélára ismerünk, a kik néhány vitézzel a szerb tábor kikémlelésére indultak, de mint láttuk, a szerbek észrevették s üldözöbe fogták őket.

— Kisasszony, kezdé Woronyeczky herczeg, mindenekelőtt engedje meg, hogy én és barátom köszönetet mondjunk a segítségért, melyre minket idegeneket méltatott.

— Hiszen én is magyar vagyok, viszonzá Aniella és szép szeme lelkesűlten ragyogott fel.

— Mind a mellett kisasszony, folytatá a herczeg, néhány kérdést kellene önhöz intéznem, mielőbb többi társaim követhetnének.

— Csak kérdezzen uram.

— Megjegyzem, hogy nem gyanakodom, de végre is felelős vagyok társaim életeért. Legyen szives tehát meg-

magyarázni, mikép történik az, hogy e parton, mely jelenleg elleneink, a Magyarország ellen fellázadt szerbek hatalmában van — jó barátokat találunk?

— Az én nevem Erdőssy Aniella, viszonzá a leány. Atyám neve Erdőssy Gábor volt, ki azelőtt Pesten lakott és a magyar ügynek sok jó szolgálatot tett.

— Ez igaz, vágott közbe az eddig hallgatagon álló Málnássy Béla. Erdőssy Gábor nevét ismerem, mindig jó hazafi volt.

— Akkor bocsásson meg, kisasszony, vette fel újból a szót a herczeg, hogyan történik az, hogy önt itt találjuk?

A sötétség elrejté a mélységes pirt, mely a fiatal leány arczán jelentkezett.

— Ön bizonyára nem tudja uram, hogy atyám birtokai e környéken vannak, viszonzá Aniella. Mikor atyám e birtokokat vásárolta és Pestről ide vonult vissza, nem sejtette, hogy Magyarország szerb alattvalói egykor galádul pártot fognak ütni a magyarok ellen. — Kastélyom a közelben van, én mint nő, ugysem avatkozhatom a politikai viszályokba. De önök emberek, mi több honfitársaim és nem akarom, hogy a szerbek kegyetlenkedéseinek legyenek áldozatai. — Mitől se tartsanak. Ez ifjú itt unokafivérem, Erdőssy Sándor. Szolgám, a derék Petrikás, szerb ugyan, de tud magyarul és engem annyira szeret, hogy kedvemért mindenre kész.

— Köszönöm kisasszony. Most már feltétlenül megbízom önben, felelt Woronyeczky herczeg, lekötelezetten meghajolva. — Mit csinálnak a szerb táborok?

— Stramirovics 11.000 emberrel Titelnél táboroz és csapatai az egész környéket beszágulják. Kastélyom táján is sok a szerb, beszélte Aniella. A tisztek most ép szobáimban mulatnak. — Alibunárnál 5000, Perlasznál 4000 és Karlovicznál 8000 ember táboroz.

— Köszönet e felvilágosításért, szép kisasszony. S a hajók mit csinálnak?

— A közelebb fekvő hajó vagy öt percnyi távolságban vetett horgonyt. Ez öbölből nem szabad kievezniök, mert különben észrevétnének a hajóról.

— Tudom s ép e miatt a száraz földi utat kell választanunk, mondá Woronyeczky és visszafordulva a csolnak felé kiáltá:

— Hé, fiúk!

— Parancs?

— Pillanatra még uram, lépett közelebb Aniella és finom kis kezével önkéntelenül érintette a herczeg karját. Az elébb csolnak szállt a partra, hogy a kastélyom körül táborozó szerb csapatot önökre figyelmeztesse.

— Ugy van, uraim, szólalt meg most Erdőssy Sándor legyenek óvatosak.

— Mennyien lehetnek a kastély körüli szerbek? kérdé Woronyeczky herczeg.

— Vagy ötszázan.

— Stramirovics itt van?

Aniella elpirult, lesütötte szemét és csak habozás után felelt.

— Nincs, jelenleg Titelben időz a főcsapatnál és csak három nap mulva jön ide.

— A gazember, sziszegé a herczeg, hallottam kegyetlenségeinek hírét.

Aniella arczán még erősebb lett a pir.

— A vihar kitörőben van, mondá Aniella, egy tekintet vetve a sötét égboltra. A szerbeket ez idő valószínűleg vissza fogja tartani az üldözéstől. Mind a mellett nem tudom, hogy mikép menekülhetnének.

A lég ezalatt egyre nyomasztóbb lett. Távol villámok czikáztak és az ég tompám dübörgött.

— Nincs talán a parton csolnak, melyet hatalmunkba kerithetnénk? kérdé Málnássy Béla.

— A szerbek távol és közel minden vizijárművet hatalmukba keritettek. viszonzá Aniella. Meg kell vallanom,

hogy magam is mintegy fogoly vagyok, noha a környéken szabadon bolyonghatok. De azt alig engednék meg, hogy bizonyos határt átlépjek.

A herczeg gondolkodott egy pillanatig.

— Ugy csak egy mód van hátra, mondá eltökélten. Fiúk, fordult a parancsra váró legénységhez, a csolnakot ki fogjuk emelni a partra, egy darabig vállainkon viszzük fölfelé, míg újra nyugodtan a vízre bocsáthatjuk. — Egymásután fiúk, mert szabadságunk és életünk forog a koczán.

A magyar és részint lengyel vitézek habozás nélkül ugráltak a vízbe és övig vízben állva igyekeztek a csolnakot a partra emelni.

— Segits nekik, Petrikás! kiáltá Aniella.

Az óriási szerb a vízbe ugrott és a következő pillanatban segítségével sikerült a meredek partra emelni a csolnakot.

E közben erős szél támadt, mely üvöltve borzolta fel a Duna hullámait. Vakító villámok czikáztak, melyek fényénél először láthatta Aniella tisztán a herczeg arczát és tisztí egyenruháját.

Most miután a csolnak ki volt emelve, mindannyian néhány pillanatig szüneteltek, mialatt a herczeg a villámok fényénél először csodálhatta a fiatal leány szépségét, kinek erélye megmentette őt.

— Kisasszony, mondá megragadva és ajkához emelve Aniella kezét, a mentés legnehezebb munkáján túlestünk és mindezt önnek köszönhetjük. Mi bátor férfiak mindig imáinkba fogjuk foglalni Erdőssy Aniella nevét. A zápor néhány percz múlva megered.

— Attól nem félek.

— De mégis felkérem, szép megmentőnk, hogy távozzék most rokonával és szolgájával. — Mi feljebb a parton majd találunk alkalmas helyet, hol csolnakunkat a vízre bocsáthatjuk.

— Én elvezetem önöket oly alkalmas helyre, jelenté ki Erdőssy Sándor hevesen.

— De e viharban?

— Megszoktam a vihart, szólott Sándor elvetőleg. Jöjjenek, kövessenek!

— Tehát legyen, mondá a herczeg. Fiúk emeljétek vállatokra a csolnakot és előre! — Bocsánat kisasszony, hogy szolgáljával egyedül hagyom visszatérni és unokafivérét egyelőre magammal viszem.

— Nem uram, jelenté ki Aniella eltökélten. Én e partról nem távozom addig, míg nem tudom biztosan, hogy a mentés sikerült —

— De kisasszony.

— Ez az előre nyúló sziklacsúcs meg fog védeni a zápor ellen, jegyzé meg Aniella. S imám fogja kísérni az önök lépteit.

— S kimaradása nem fog gyanút okozni a szerbek között?

— Nem, felelt Aniella halkán, mert a szerb vezérek egyike jegyesem.

— Jegyese, szólott megütődve a herczeg.

— Az!

A legények már előre haladtak a csolnakkal, csupán Málnássy Béla állott némán a herczeg oldalán, ki úgy lát-szék nehezen vált a szép Aniellától.

— Még egyet kisasszony, mondá rövid szünet után. Hadd tudjam meg, hogy mily név alatt gondoljak később Erdőssy Aniellára. Lehet, hogy a csaták tüzében kardom találkozik férje kardjával, de ha nevét tudom, szép megmen-tőmre gondolva, kimélni fogom őt. — Mondja meg kérem, mondja meg — jegyese nevét.

A szép Aniella mély szégyenérzettel fordította félre fejét és oly halkán, hogy a vihar zúgásában alig volt hallható, suttogá e nevet:

— Stramirovics.

Bármily halkan is volt kiejtve e szó, a lengyel herczeg meghallotta és visszahökkent, mintha kigyó csipte volna meg. Hirtelen elbocsátotta Aniella kezét, melyet búcsúzóra újból megfogott.

— Tehát Stramirovics az ön jegyese, szolt Woronyeczky mélyen meghatva, az a pokolból szabadult ördög, ártatlan nők és kisdedek mézszárlója?

Aniella szemébe könny tolult.

— Uram, suttogá.

— Kisasszony, folytatá a herczeg, azt még megbocsátottam volna önnek, hogy hazája egy ellenségének nyújtja kezét, szívét, ha az illető különben bátor, tisztességes férfi, de Stramirovics gyáva véreb. Inkább veszttem volna a Duna hullámai között, csak ne hallottam volna soha e nevet.

Itt a herczeg szünetelt és Aniella megsemmisülve állott, úgy, hogy egy szót sem tudott kiejteni.

— Tudja meg, kisasszony, folytatá a herczeg, én nem vagyok magyar. Bölcsöm idegen földön ringott, de meg fogom önnek mutatni, hogy mire vagyok képes a magyar honért, habár saját gyermekei szövetkeznek e hon hóhéraival.

A herczeg ezzel hirtelen karon fogta Málnássy Bélát és emberei után sietve csakhamar eltűnt az éj homályában.

Aniella utána kiáltott, de szavát elnyelte a vihar és az e pillanatban megeredő zápor.

A szép leányt ájulás környezte. Petrikás az előre nyuló szikla csúcs alá vitte, hogy ott a vihar elől oltalmazva legyen. A lovat is ide vezette a hűséges szolgál.

Egy óráig dühöngött a vihar, omlott a zápor, úgy, hogy a föld vas sarkában ingadozni látszék. A Duna hullámai tajtékozva háborogtak. Egy óra múlva azonban elcsendesült a szél, megszűnt a vihar.

A felhők oszladozni kezdettek és csakhamar a hold nyájas világa árasztotta el a vidéket.

Mozdulatlanul, lova nyergére támaszkodva állott a szép

Aniella, némán bámulva, maga elé. A hű Petrikás hasztalan halmozta el a leghizelgőbb szavakkal, nem hallgatott rája.

Csak akkor riadt fel, midőn Petrikás a legnagyobb meglepetés jeleivel kiáltotta el magát. Szeme megelevenült és a szolgálta által mutatott irányba tekintett, hol a vihar kitörése előtt a hajó horgonyt vetett.

Az a hely most üres volt.

A hajó eltűnt, míg a másik a leljebb horgonyzó még mindig nyugodtan vesztegelt régi helyén.

Aniella mereven bámult az üres helyre, nem értette, hogy hová lehetett a szerb hajó.

18. fejezet.

Hová lett az eltűnt hajó.

Térjünk vissza Woronyeczky herczeg és Málnássy Bélához, kik Aniellát elhagyva embereik után siettek, kik Aniella unokafivére Sándor vezetése alatt már jó darabot haladtak.

Woronyeczky és Málnássy azonban csakhamar utólérték őket. A vihar oly hevesen dühöngött, hogy csak nagy nehezen lehetett előre haladni, de az izmos, edzett férfiak legyőztek minden akadályt és csakhamar a part oly részén tették le a csolnakot, hol vizre volt bocsátható.

Sándor most Woronyeczkyhez lépve suttagá:

— Uram, nem ismerem az ön nevét, de bár ki is legyen, hallgasson meg öt perczig.

— Mit akar?

— Egy ajánlatot szándékozom tenni, mely önt gazdaggá fogja tenni —

A herczeg elutasító kézmozdulattal felelt és legényeihez fordulva kiáltá:

— Bocsássátok vizre a csolnakot, vigyázzatok, hogy sziklához ne ütődjék! — Ragadjátok meg az evezőket és tartsátok készen fegyvereiteket.

— Uram, mindenre, ami szent, kérem, hallgasson meg, esedezett Sándor. Aniella megmentéséről van szó.

A herczeg a legnagyobb meglepetés jeleivel pillantott a fiatal emberre.

— Aniella megmentése, suttogá.

De hirtelen erőt vett magán és látva, hogy a csolnak már a vizen lebeg, tovább vezényelt.

— A csolnakba, fiúk, — legyetek készen az evezésre! Te is szállj be, Béla barátom — rögtön követlek!

E szavak után ismét Sándorhoz fordult:

— Szóljon, hát uram, mert minden percz drága, mondá türelmetlenül.

— Aniellát meg kell menteni a szerb zsarnokoktól, viszonzá az ifjú. E végből szeretnék a bátor lengyel herczeggel, Woronyeczkyvel beszélni.

Woronyeczky ugyanis azon rövid idő alatt, mióta lengyel légiójával lent időzött a szerb csatatéren, rettegetté tette nevét a szerbek előtt. Lovas csapatával ott termett, hol legkevésbé várták és a megrohanásokban páratlan volt. Ép azért számított reá Sándor, Aniella megmentésénél. Azt persze nem sejtette, hogy most a herczeggel beszél, mert Woronyeczky eddig nem nevezte meg magát.

— A herczeggel kíván beszélni, mondá most, úgy jön jön velünk, mi csapatához tartozunk.

Sándor habozott.

— Nos, türelmetlenkedék a herczeg, mire vár még. Ugorjon a csolnakba, minden pillanat drága. — Itt nincs idő a hosszas meggondolásra.

Sándor még mindig tétovázott. Woronyeczky a düh elfojtott kiáltásával ragadta meg hirtelen a megdöbbsent ifjút és mielőtt ez meggondolhatta volna, hogy mi történt vele,

a herczeg izmos karjai már a csolnakba emelték, s ő maga is utána ugrott.

A következő pillanatban felhangzott Woronyeczky vezényszó, az evező lapátok a vízbe merültek és a csolnak neki vágott a Duna háborgó hullámainak.

A kormány mellett rettenhetlen szivvel állott Woronyeczky, lábainál félig eszméletlenül feküdt a fiatal Erdőssy Sándor.

De mit jelentsen ez?

Erdőssy Sándor tágra nyitotta szemét. A csolnak a helyett, hogy felfelé evezett volna, a kormányos által lefelé vezéreltetett, a hajók felé, úgy, hogy egyenesen a veszélybe rohantak.

A vihar folyton dühöngött és az éj oly korom sötét volt, hogy egy lépésnyire sem lehetett látni. — Sebesen közeledett a csolnak a hajóhoz.

A herczeg és Málnássy Béla halkán beszélgettek egymással, mintha tanácskoznának.

— Uram, szólalt meg végre Sándor, összeszedve magát és a herczeghez fordult, hiszen ön egyenesen a veszélybe rohan, melyből alig menekülhet. — Hogy értsem ezt?

A herczeg és Málnássy Béla elmosolyogtak, jelentőség-teljesen pillantva egymásra.

— Azonnal meg fog érteni uram, viszonzá a herczeg, csak figyeljen arra, hogy mit fogok vitézeimnek mondani.

A herczeg ezzel a legénységhez fordult és halk, de tisztán érthető szavakkal mondá a következőket:

— Fiúk, az éj sötétsége kedvez nekünk, észrevétlenül juthatunk a gaz szerbek hajójához. Azok nincsenek támadásra elkészülve. Nehány pillanat múlva csolnakunk a hajó oldalán fog szétszúzódni, mi gyorsan, nesztelenül a fedélzetre mászunk és elfoglaljuk a hajót.

A bátor fiúk halk éljennel fogadták e vakmerő tervet.

— Uram, mondá most a herczeg a fiatal Erdőssynek. Ha csolnakunk a hajóhoz ütődik, mindenikünknek a maga

életéről kell gondoskodnia. Tehát ne hagyja el magát, szedje össze minden erejét. Ha szerencsésen elfoglaljuk a hajót, úgy szavamra mondom, beszélhetni fog nem sokára Woronyeczky herczeggel.

A csolnakot a vihar sebesen sodorta a hajó felé.

— Vigyázzatok, fiúk, vezényelt Woronyeczky, dobjátok az evezőlapátokat a vízbe — se testünknek, se lelkünknek nem kellenek többet. — A fegyvert tartsátok készen — és isten legyen irgalmas lelkeinknek.

A háborgó Duna elsodorta az evező lapátokat és a következő pillanatban a jármű, melynek gyöngye deszkái 14 emberélet és a halál között válaszfalat képeztek, a hajó éles orrához ütdött.

A könnyű deszkák recsegve váltak szét a bátor vitézek lábai alatt, de az összeütődés percze elég volt, hogy a végzetes pillanatra elkészült legények megragadják a hajó oldalán lecsüngő lánczokat, köteleket. Ezen fölfelé kapaszkodva ugrottak a fedélzetre.

Egyetlen vitéz, egy felvidéki magyar fiú törte karját az összeütődés következtében, úgy, hogy nem tudott megkapaszkodni. De azért áruló jaj nélkül engedte magát elnyeletni a hullámok által — örökre. Csak egyetlen halálkiáltás se lebbent el hősi ajkáról.

Ilyen vitézek termettek negyvennyolczban. Aki ma hallja, mesének gondolná, pedig igaz.

De a vihar tombolásán keresztül egy másik halálkiáltás hallatszott, mely egy szerb tiszt ajkáról lebbent el, aki néhány közlegénynyel mint ő volt kirendelve a fedélzetre. A fedélzetre ugráló sötét alakok láttára ijedten felpattant, de mielőtt lármát csaphatott volna, Málnássy Béla kardja ketté hasította a fejét.

Woronyeczky herczeg csakhamar meggyőződött, hogy legényeinek nagyobb része a fedélzeten van. Ő maga a hajó lánczába kapaszkodva, jobbjával jutott fölfelé, míg baljával

a reszkető Sándort vonta maga után, ki segítsége nélkül elvesztette volna az egyensúlyt.

— Le a szerbekkel! kiáltotta el magát önkéntelenül egy alföldi fiú.

— Csendesen, ficzkó, förmedt reá elfojtott hangon Woronyeczky. Ne uszitsd nyakunkra idő előtt a fedélzet alatt szunnyadókat. Előre, fiúk, zárjátok el a hajószobából fölvezető ajtót.

Egyetlen gyöngye pisztolylövés dördült el. A kormány mellett örökös szerb lött a herczegre, kinek kardja azonban a következő pillanatban mellét járta át. A szerb golyója nem talált, de ő véreben fetrengett Woronyeczky lábainál.

Emberei ezalatt a fedélzet őrségét kaszabolták le. A rövid kardok minden csapása talált és vagy egy ellent ölt meg, vagy harczképtelenné tette.

— A hajószoba ajtajához! dörgött most Woronyeczky hangja a viharon keresztül.

Málnássy Béla vezetése alatt többen elésiettek és eltorlaszolták az ajtót, úgy, hogy alulról egy lélek sem jöhetett a fedélzetre.

A hajó legénysége 46 emberből állott, de ezek közül tíz — köztük egy tiszt — a csolnakkal a szárazföldre ment jelentést tenni. Ezek mindeddig nem tértek vissza. Hat ember a fedélzeten örökös, ezeket lemészárolták s így a fedélzett alatt, a hajószobában még mindig harmincz fegyveres szerb volt.

E pillanatban talán a fedélzeten támadt zaj következtében alulról döngetni kezdték a hajószoba ajtaját és dühös szitkok hallatszottak szerb nyelven.

Woronyeczky nem vesztette el lélekjelenlétét.

— Metszétek el a horgonylánczát, parancsolá. Felfelé kell kormányoznunk a hajót, nehogy a másik hajó, vagy a paron örökös szerb csapat figyelmessé legyen reánk.

A herczeg ezzel maga is nehéz fejszét ragadott fel, hogy elvágja a horgonykötelet.

— Béla! kiáltott oda bajtársához, tartsd szemmel a hajószoba ajtaját. Nehogy a gazok felfeszítsék.

A herczeg ezzel a horgonyhoz rohant, de ekkor egy golyó süvöltött el füle mellett.

Woronyeczky visszafordult és egy szerb tiszt fenyegető arcát látta maga előtt, ki ép most ugrott a fedélzetre és utána több sötét alak kapaszkodott fölfelé.

A szerb kardja szétforgácsolódott a fejsze nehéz vasán, míg a fejsze csapása őt homlokán találta és a mint visszabukott a hullámok közé egy legényét is magával sodorta.

Ujból kezdődött a harcz a fedélzeten.

De hát mi történt? — Honnan támadt ez uj ellenség?

Megmagyarázzuk. A csolnak tért vissza a 10 szerb harczossal a vihar daczára.

Woronyeczky a két ellenség megsemmisítése után elvágta a horgonykötelet, a szél most belefogódzott az időközben kifeszített vitorlába és ragadta magával a hajót.

A herczeg a kormányhoz ugrott, mivel sem törődve, mert a hajót kellett megmentenie, nehogy sziklához csapódjék.

Védtelen melle felé egy dühös szerb rohant szurony szegezve. A herczeg nem nyulhatott fegyver után, mert ha elbocsátja a kormányt, vége a hajónak és a rajta levő vitézeknek.

Egy pillanat — és a bátor hős pályájának vége szakad.

A hajószoba ajtajánál őrködő Málnássy Béla észrevette a veszélyt, melyben barátja forog.

A megdöbbenés kiáltásával rohant elé. Félre csapta a herczeg mellére szegzett szuronyt és a következő pillanatban kardja a szerb torkába furódott, ki nyöszörögve roskadt össze.

Ezalatt a többi vitézek ujra megtisztították a fedélzetet az ellentől. Aki szerb maradt a fedélzeten, mind halott volt.

— Köszönöm, barátom! kiáltá a herczeg és hálateljes tekintetet vetett Bélára.

— Szóra sem érdemes, viszonzá ez mosolyogva. Csak azt tettem, amit te is megtettél volna értem.

A kifeszített vitorla gyorsan ragadta fölfelé a Dunán a hajót, mely már messze járt, midőn az idő kitisztult.

Woronyeczky most szemügyre vette legényeit, kik közül kettő hiányzott. Egyik, ki tört karral bukott a hullámok közé; másik, ki a szerbek csapásai alatt vérzett el. E mellett majdnem mindenikük kapott kisebb-nagyobb sebet, de azért szemek örömteljesen csillogtak a vakmerő tett sikerülése felett.

Sándort is beszámítva most tizenketten voltak.

A fedélzeten fekvő szerb holttesteket a vízbe dobták, de puskáikat elszedték.

A vihar teljesen megszűnt. Csupán mérsékelt szél fújt. A hold szépen sütött.

— Töltsétek meg a puskákat, fiúk! parancsolá Woronyeczky. Nyolczan álljatok lövésre készen a hajószoba ajtaja elé. — Itt az ideje, hogy teljesen urai legyünk a hajónak. — Béla, a kormányt rád bízom.

Málnássy Béla szó nélkül váltotta föl barátját, kinek parancsára az ajtóra torlaszként halmozott lánczokat és egyéb tárgyakat, most eltávolították a vitézek.

Aztán lyukat vertek a hajószoba ajtajában, melyből alulról azonnal két-három szurony és puskacső nyúlt kifelé.

— Hagyjatok fel e dőre ellenállással! dörgött a herczeg hangja. A hajó az én hatalmamban van és aki nem engedelmeskednék, azt megöletem. Van-e egy tiszt köztetek, a kivel alkudozásba bocsátkozhatom.

Volt még egy tiszt, a ki jelentkezett, hogy kész meghallgatni az ellen vezérének ajánlatait.

— Uram, mondá a herczeg, még bátor harczosoknak sem válik szégyenére, bátor ellenség által legyőzetni. A hajó a mi hatalmunkban van és már oly messze járunk a szerb tábortól, hogy önök segítségre egyáltalán nem számíthatnak. Adják meg tehát magukat.

Lenn rövid viharos tanácskozás hallatszott, melynek elcsitulása után megszólalt a tisz.

— Mik a feltételek? kérdé.

— Önök át fogják adni fegyvereiket és esküt tesznek, hogy nem harcolnak ellenünk, felelt a herczeg.

— Jó! — Tovább!

— Aztán egy helyen letelepednek a fedélzeten és nyugodtan viselik magukat, mindaddig, míg partra nem szállunk és Damjanich táborába nem kísérik önöket.

— Súlyos feltétel.

— De ezért megígérem önöknek, hogy bántódása egyiküknek sem lesz.

Néhány perczig suttogás hallatszott a fedélzett alatt. Aztán kijelenté a tisz, hogy elfogadják a feltételeket.

A lefegyverezés és esketés gyorsan ment végbe. A katonák egyenkint léptek ki, Woronyeczky herczeg lábai elé rakták fegyvereiket és esküt tettek a keresztre, melyet kezében tartott.

Aztán a hajó egy sarkába vonultak egy csoportban és Woronyeczky hat embere örködött felettük lövésre készen tartott puskával.

A szerbek ajkairól boszús szitok lebbent el, midőn látták, hogy mily kis számu sereg diadalnaskodott felettük. Ők még mindig harminczan voltak.

De ha hajlandók is lettek volna megszegni az esküt, csak egy tekintetet kellett vetniök a magyarok elszánt arczaira, hogy visszarettenjenek a támadás gondolatjától is.

— Most fiúk! kiáltá vigan a herczeg, csakugyan urai vagyunk a hajónak és megérdemeljük, hogy kitűzzük a magyar nemzeti lobogót. De fájdalom, a miénk a vízben pihen.

— Oh nem! kiáltott Málnássy Béla. levettem a rudról a vásznat és testem köré csavartam, mielőtt elhagytuk a csónakot.

— Csakugyan! kiáltá Woronyeczky kitörő örömmel. Add ide.

Levették a szerb lobogót és a hajnali szellő csakhamar vigan játszadozott a magyar nemzeti három szinnel.

* * *

Igy történt, hogy a szép Aniella és Petrikás, csak hült helyét látták a szerb hajónak a vihar elvonulása után.

19. fejezet.

A magyar táborban.

Damjanich táborában a visszatérő Málnássy Bélát és Woronyeczky herceget nagy örömmel fogadták.

Miután átadták foglyaikat és jelentést tettek Damjanichnak, ez melegen szoritott velük kezét.

Erdőssy Sándort a herceg sátorába vezettette addig is. E fiatal ember még mindig nem tudta, hogy kinek a hatalmába került.

Miután Damjanich-csal végzett, Woronyeczky egyenest sátorába sietett, hol Sándor türelmetlenül várta.

— Nos, uram, kezdé az ifjú türelmetlenül, gondoljon végre rám is, mert ügyem sürgetős.

— Most már szolgálatjára állok, viszonzá Woronyeczky herceg és egy tábori székbe vetette magát, üléssel kínálva meg Sándort is.

Ez helyet foglalt.

— Vezessen tehát haladéktalanul a híres lengyel herceghez, folytató aztán.

— Ah, vagy úgy, jegyzé meg Woronyeczky elmosolyogva, kinek csak most jutott eszébe, hogy még az ifjú előtt nem nevezte meg magát.

— Nos, miért mosolyog? kiáltá Sándor boszúsan, ki gúnyolódásra magyarázta a mosolygást. Hiszen megígérte, hogy ha a hajóra követem, úgy beszélhetek Woronyeczky herceggel.

— Ezt megigérttem!

— Váltsa be tehát szavát, követelte Sándor. Én követtem önt a hajóra, most vezessen a herceghez. Vagy talán nincs itt, és ön csupán ide bolondított, — folytatá fellángoló tekintettel.

— Legyen nyugodt! Már is szemben áll Woronyeczky herceggel, mert én vagyok az.

— Ön! kiáltott az ifjú és a legnagyobb meglepetés jeleivel ugrott föl a székről.

— Én vagyok felelt a herceg nyugodtan. De most legyen szives megmagyarázni, hogy mivel lehetek szolgálatára.

Az ifjú még mindig annyira meg volt lepette, hogy csak levegő után kapkodott és nem tudott szóhoz jutni.

— Üljön le uram és térjen magához, folytatá a herceg gúnyosan, beszéljen, ha dolga olyan sürgős.

Sándor lassan visszanyerte önuralmát.

— Igen, herceg úr, viszonzá mély lélegzettel és visszahelyezkedett a tábori székre. Mint mondtam, Aniella megmentéséről van szó.

— Nos? Országos Széchényi Könyvtár

— Stramirovics György, a kegyetlenségéről híres szerb vezér eljegyezte magának Aniellát.

— S mit tartozik ez reám? kérde Woronyeczky és közönyösen vonogatta vállát.

— Ez önre tartozik herceg úr, mert önnek a menyegzőt meg kell gátolnia, szolt Sándor a visszafojtott indulattól reszkető hangon.

— Nekem? felelt a herceg elvető kézmozdulattal. Ha Aniella kisasszony a szerb véreb neje akar lenni, nekem nem lehet az ellen kifogásom.

— Nem így, uram! felelt az ifjú. Aniella nem szereti a gaz szerb vezért.

— Nem szereti? kérde a herceg s arczán hirtelen a legmélyebb érdeklődés rajzolódott.

A kendő kiesett a nő szájából, ki erre hangos sikoltást hallatott.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Nem bizony!

— De akkor miért adja neki kezét, szívét. Hogy értsem ezt?

— A dolog nagyon egyszerű, herczeg úr. Stramirovics nagyon hatalmas és nagyon gonosz ember. Ha Aniella vissza utasítja kezét, kegyetlen boszút állt volna.

— Ez már más, jegyzé meg a herczeg és redőkbe vont homlokkal emelkedett föl, hogy nehányszor végig sétálja a sátort.

Az ifjú leskelődő tekintettel követte a herczeg minden mozdulatát.

— Herczeg úr, mondá, Aniella megmentette önt, önnek most kötelessége, hogy megmentse Aniellát.

— Igaza van, uram, felelt a herczeg Sándor előtt megállva. De hát mit tegyek?

— Már eddig is nagyon sok időt vesztegetett, mert holnap megtartják a menyegzőt.

— S ön azt követeli, hogy én e menyegzőt gátoljam meg?

— Mindenesetre.

— De hogyan?

— Én istenem, hiszen ez nagyon egyszerű, felelt az ifjú Erdőssy Sándor türelmetlenül fölemelkedve. Vegyen maga mellé néhány száz vitéz harczost. Én rejtett úton elfogom vezetni Aniella kastélyához. Megrohanjuk a násznépet és Aniellát elraboljuk.

— De ki tudja, szólta Woronyeczky kétkedőleg, ha kedves lesz-e Aniella kisasszonyra nézve, ha nászát ily durván megzavarjuk?

— Esküszöm, hogy igen!

— Jó, jelenté ki a herczeg, holnap hajnalban útra fogunk kellni. Kétszáz vitéz lengyel lovast veszek magam mellé. Málnássy barátom is el fog kísérni. Ne mondja senki, hogy Woronyeczky herczeg hálátlan.

— Köszönöm, herczeg úr! kiáltá Sándor örömsugárzó arczczal.

Woronyeczky herczeg áthatólag pillantott rá.

— Ugy látszik, mondá élesen, ön nagy szeretettel csüng Aniella kisasszonyon.

— Ez nagyon természetes, hebegé az ifjú. Hiszen ő unokanővérem.

— Ah, az persze változtat a dolgon, jegyzé meg a herczeg hangjában némi gúnynyal.

Percznyi szünet után így folytatá:

— Meg fogja engedni, hogy most magára hagyjam.

— Oh kérem!

— Málnássy barátomat kell felkeresnem, hogy ez ügyben értekezsem vele.

A herczeg ezzel könnyedén bólintva fejével, távozott. Málnássyt otthon találta, ki nagy örömmel fogadta kedves fegyvertársát.

— Ujságot hoztam, mondá Woronyeczky, miután helyet foglalt.

— Kíváncsivá teszesz, mosolygott Málnássy.

— Ujabb kalandról van szó, velem tartasz-e?

— S még ezt kérdezheted is! kiáltá Málnássy szemrehányólag. Veled tartok, ez nagyon természetes és magától értetődik.

A herczeg most elmondta, hogy Aniella megmentéséről van szó, kit a szerb vezér erővel nejévé akar tenni.

— Persze, hogy meg kell mentenünk azt a szegény magyar leányt! kiáltá Béla tüzzel. Még akkor is kötelességünk volna ez, ha nem viselkedett volna oly nemeslelkűleg irántunk, ha életünket nem mentette volna meg.

— Én is úgy vélekedem, jegyzé meg a herczeg. Tehát holnap indulunk, kétszáz lovast veszek magam mellé csapatomból.

Ebben megegyeztek és a barátok most egyébről kezdtek beszélni. Woronyeczky megemlékezett Lidiáról is.

— Szegény nővérem, mondá bánatosan, vajjon az élők közt időz-e még.

— Tehát semmi nyomára sem akadtatok? kérdé Málnássy Béla.

— A legcsekélyebbre sem. Pedig Dénessy Auréllal elrablása óta folyton kerestük.

— Nagyon szomorú ez!

— Végre feladtam minden reményt. Szegény nővérem bizonyára nem él már, különben ily hosszú idő — nyolcz hó óta csak adott volna némi életjelt magáról.

— Ne csüggedj, barátom, szólt Málnássy biztatólag. Talán egyszer meghozza azt a véletlen, amit annyi fáradsággal nem tudtál elérni.

— Nem hiszem, sóhajtott a herczeg. Dénessy azonban ki megvallotta nekem, hogy Lidiát szereti és általa szeretetik, még mindig remél. Ő még folyton Lidia felkeresésével fáradozik. Adja isten, hogy megtalálja. Én szívesen fogadnám őt sógoromnak

A jó barátok még néhány szót váltottak, aztán elváltak, hogy meg tegyék az előkészületeket a veszélyes kalandra.

Országos Széchényi Könyvtár

20. fejezet.

A játék szenvedélye.

Felvirradt a szép Aniella menyegzői napja. A kastély közelében templom is volt s ott kellett majd végbemennie az esküvőnek.

Aniella kastélya különben egy kisebb szerb helység szélén emelkedett s igen csinos épület volt. A helységben e napon rendkívüli élénkség uralkodott. Aniella megvendégelte az egész falut. Ingyen bort osztogattak ki és egy szabad téren egész ökröt sütöttek.

Petrikás sürgött-forgott mindenfelé. Nagy tekintélyben állott a faluban, mert tudták, hogy urnője kegyeli és reá biz mindent. Ő fogadta fel, ő küldte el a cselédeket, szóval valóságos minisztere volt Aniellának.

Most virágfüzerekkel diszitteti a házat, a templomot, szépen elrendez mindent.

Petrikás különben ma nagyon rossz kedvű, mi onnan van, mert úrnője is az. Mióta Aniella harmad nap előtt megmentette a magyarokat, azóta alig lehet egy szavát venni.

A menyegzői előkészületeket oly szomorúan teszi meg, mintha temetési előkészületek lennének.

Stramirovics már megérkezett és egy tágas teremben mulatott a szerb tisztekkel. Künn a falu népe tánczra kerekedik széles jó kedvében s egy csoport szerb tiszt szivarozva, nevetve nézi a mulatókat.

Az esküvőnek este felé kell történni. Stramirovics azonban nem sietteti. Bor mellett jól telik ideje. Most meg épen kártyázni kezdenek és mikor Stramirovics játszik, még menyasszonyáról is megfeledkeznek.

* * *

A nagy terem, hol a vőlegény mulatott, tágas, mélyen lenyúló ablakokkal volt ellátva, és e pillanatban igen tarka látványt nyújtott.

Hosszú asztal nyult végig a termen, mely rakva volt boros üvegekkel és mindenféle ételnemüekkel, nyalánkságokkal.

A falhoz vert poharak, üvegek darabjai bizonyítják, hogy a társaság már órák óta mulat és ugyancsak magas a kedve. Aniella nincs jelen — ő undorodik az ilyen mulatságtól és siratja, hogy ily ember nejévé kell lennie.

Az asztal főhelyén ült Stramirovics, a hirhedt szerb vezér, a magyarok esküdt ellensége. Előtte nagy halom ezüst és arany pénz hevert, mert nagyban folyt a játék.

A bankot a Stramirovics mellett ülő Detrovics szerb

ezredes adta. Stramirovics előtt szemlátomást apadt a pénzhalom, mind oda uszott Detrovicshoz.

Detrovics fiatal körülbelül harmincz éves csinos szöke férfi volt. Az ügyesség, melylyel a kártyákat kezelte, a nyemrényeket behúzta, a veszteségeket kifizette, mind arra vallott, hogy gyakorlott játékos.

Tizenöt-húsz tiszt tolongott még az asztal körül, de csak a kisebb részük játszott, a többiek iddogálva, lármázva szemléltek a kártyajáték esélyeit.

A szobában tovább Aniella néhány inasa volt jelen, akik kiszolgálták a vendégeket.

— Ördög adta, jegyzé meg egy százados, ez a Detrovics ezredes elnyeri mind a pénzünket. Itt van az utolsó tiz arany, én ezt még megteszem.

Egy pillanat mulva a százados utolsó aranyát is elvesztette.

— Itt van és menjen vele a pokolba, kiáltá és dühösen lökte Detrovicshoz a pénzt.

— Mit bánja azt a rongyos tiz aranyat, veté közbe egy másik tiszt. Nézze csak, Stramirovics vezér mennyit vesztett már.

— A ki szerencsétlen a kártyajátékban, szerencsés a szerelemben, kaczagott Detrovics bankadó, ravasz mosolylyal keverve meg a kártyákat. Stramirovics vezérnek vesztenie kell ily ünnepélyes napon. Elöttem különben úgy rémlett, mintha már kétszer láttam volna a szekrestyést az ajtóban megjelenni és inteni, hogy a pap már várakozik.

Stramirovics nagyot ütött öklével az asztalra.

— Nem mozdulunk innen ezredes! kiáltá a játéktól és veszteségtől felhevülve. Az esküvő ráér, a menyasszony nem szalad el és ön játszani tartozik, mert eddig folyton nyert.

— Én örömmel állok szolgálatjára vezér uram, felelt Detrovics. De óva intem, hogy ne játszó tovább, mert ily szerencsés napon jogszerint vesztenie kell.

Stramirovics szitkot morgott.

A szenvedélyes kártyajátékos szokása szerint minél többet vesztett, annál inkább felhevült, annál meggondolatlanabbul és annál nagyobb összegeket tett.

Csakhamar elvesztette maradék pénzét és hitelre akart játszani.

— Sajnálom uram, szolt ekkor Detrovics ezredes, akár-mily tisztelettel viseltetem a vezér iránt, de a játék elején kikötöttük, hogy »hozomra« nem játszunk. — Kérdezze meg az uraktól.

— Ugy van! kiáltottak erre a tisztek. Detrovics ezredesnek igaza van.

— Lánczos, lobogós, nem érdemes e miatt vitatkozni! kiáltá Stramirovics. Mire becsüli e gyémántokat, ezredes. Tudom, hogy maga ért ilyesmihez.

A szerb vezér zsebéből ezzel egy bőrtokot vont ki, melyből ritka szép gyémántos ékszerek csillogtak elé. Fülönfüggők, karperecz, nyakék. A tisztek a legnagyobb meglepetés jeleivel kiáltottak fel és mindannyian megbámulták e nászajándékot.

E pillanatban Petrikás lépett a terembe és az asztalhoz közeledett. Tekintete a gyémántokon akadt meg, kapzsi vágygyal.

Az ékszereket éppen Detrovics tartotta kezében és az égő gyertyák fényében csillogtak meg kedvtelve.

Ugyanis az éj már teljesen beállott, úgy, hogy gyertyákat kellett gyújtani.

— Ötszáz aranyat adok értök, jelenté ki Detrovics, miután a gyémántokat alaposan megvizsgálta.

— Ördög adta! szitkozódék Stramirovics, én ezer arannyal tartozom érte egy ujvidéki zsidónak. De hát legyen — érje be Aniella egyelőre egy virágbokrétaival. Ide a pénzt ezredes! — Ti meg, gazemberek — fordult a szolgálkhoz — mit álltok itt szájtátva, hozzatok pezsgőt — egymásután.

A szolgálk engedelmeskedtek és a vezér egy nagy pohár pezsgőt hajtott le.

Az ezredes kifizette az aranyakat. E pillanatban Stramirovics tekintete a mintegy lebüvölten álló Petrikáson akadt meg.

— Mit állsz itt ficzkó, förmedt reá. Gyujtsátok meg a röppentyüket, mindjárt megkezdődik a menyegző. Ez a pár játszma nem fog már sokáig tartani. Aztán jól végezz mindent, mert esküszöm, hogy most utoljára játszod az urat e házban.

Petrikás vigyorogva tűnt el.

— De mondják csak, uraim, szólalt meg most a százados, ki az elébb úgy sajnálta a tiz aranyat, még mindig nem derült ki, hogy mikép tűnt el a hajó a partról.

— Csak az ördög vihette el, vélekedék Detrovics ezredes és nagy jámborán keresztet vetett.

— A magyarok lehettek az ördögök, kaczagott egy másik tiszt.

— Majd meglakolnak ezért, szólt fogcsikorogva Stramirovics. Elpusztítjuk őket mind egy lábíg.

— Azt hiesztelik, hogy Jellasich a horvát bán is megindult már ellenük, jegyzé meg Detrovics.

— Persze, hogy megindult, jelenté ki Stramirovics. Én biztos forrásból tudom ezt.

A tiszték meglepetve kiáltottak fel.

— Bécsből pedig Windischgrätz indul ellenük, mondá Detrovics. Erdélyben az oláhok lázongnak. Hogy fognak boldogulni azok a nyápicz magyarok?

— Hiszen mi egyedül is elbirnánk velök, mondá megvetőleg Stramirovics és elbizottan ütött kezével kardjára.

— De azt mondják, hogy Damjanich kitünő tábornok, veté közbe a százados.

— Ő is szerb származású, a hite hagyott, no de nem félünk tőle! kiáltá Stramirovics. Csak kerüljön sor ütközetre, meglátod, úgy fognak szaladni, minf a nyúlak.

— De Woronyeczky herczeg eddig igazán több vakmerő tettet vitt véghez, állitá Detrovics.

— Ugyan mit beszéltek, boszankodék Stramirovics. Azok a megrohanások mit sem bizonyítanak. — Még nem talált emberére. — Rohanna meg csak engem, majd megtanítám keztyübe dudálni.

— No, no, szólt intőleg a százados, nem jó a falra festeni az ördögöt.

— Eh, bolondság! — De mit vesztegetjük a drága időt, mondá Stramirovics. Folytassuk a kártyázást.

Künn e pillanatban örömrivalgás hallatszott. A röppen-tyüket sütötte el Petrikás és a nép ujjongott a látványnak.

Stramirovicsot azonban a megújuló játék vette igénybe. Menyasszonyról, menyegzőről — az egész világról megfeledkezett.

Száz aranyat tett és nyert.

— Győzelem! kiáltá és örömtől ragyogó arczczal söpörte be a nyereményt.

— Három mester, szólt erre Detrovics!

— Nem bánom!

— Mennyit tesz?

— Kétszáz aranyat!

Stramirovics újból nyert és most már 800 aranya volt.

— Első mester, szólt közönyösen Detrovics ezredes és kifizette a nyereményt. Mennyit tesz? folytatá aztán.

— Megint kétszáz aranyat.

A tiszték érdeklődve tolakodtak közelebb, hogy megfigyeljék a játékot. Stramirovics újból nyert és most már pénze ezer aranyra szaporodott.

Detrovics nem törődött a veszteséggel. Az elébb nyert eleget.

— Második mester, mondá, no most jön az utolsó.

— Megteszem mind az ezer aranyat! kiáltá Stramirovics, a szenvedélytől lángoló tekintettel.

— Jó, felelt Detrovics.

Kiosztotta a kártyákat — Stramirovics veszített és olyan fehér lett mint a fal.

Szemét vér futotta el, dühösen pattant fel és mielőtt a bankadó besöpörte a nyere ményt, nagyot ütött öklével az asztalra.

— Megteszem a bankot, hörgé, megteszem az egész bankot.

— Uram, felelt Detrovics, a három mesternek vége — nem játszom tovább.

— Micsoda! pattant fel vadul villogó tekintettel Stramirovics és kirántva törét a Detrovics előtt heverő aranyrakás közepébe döfte.

— Az eleven sátánra, uram, folytatá, ön nem fogja addig félbe hagyni a játékot, míg én játszani tudok. Nem vagyok én szegény földönfutó. Megteszem e kastélyt e parkkal és melléképületekkel együtt kétezer aranyért.

— Uram, felelt Detrovics gúnyos hidegséggel. E kastély menyasszonyának tulajdona — önnek még nincs reá joga.

— De menyasszonyomra csak van jogom, sziszegé a játék szenvedélyétől neki vadult férfi. Tudom, ezredes, hogy maga szerelmes Aniellába. No hát — megteszem a menyasszonyomat a bank ellen.

Halálos csend követte a szemtelen kihívást, melynek hallatára még a mámor is elszállott a tisztek fejéből.

Szünet után megszólalt Detrovics.

— Vezér uram, megvallom, hogy ajánlata nagyon csábító, de én el nem fogadhatom.

— Miért nem?

— Mert önnek nincs hatalma Aniella felett, míg nem az ön neje. Ön nem kényszerítheti őt, ha vissza is lép, hogy az én nőm legyen.

— Átok és halál, hörgé fogait csikorgatva Stramirovics. De most olyasmit fogok megtenni, ami kétségkívül az enyém. Tehát a nászéjszakát ezer arany ellen.

Szemtelen vihogás hangzott erre. A részeg szerb tisztek tapssal kölcsönöztek kifejezést tetszésüknek.

Detrovics ezredes is elvesztette szokott hidegvérét. —

De arcza, a helyett, hogy neki pirult volna, halványabb lett, mint rendesen és nem szólt.

— Nos, ezredes, türelmetlenkedék Stramirovics vezér, elfogadja e ajánlatom, vagy nem?

— Nem!

— Villám és halál! szitkozódék a felhevült játékos, én nem bocsátom el innen, míg nem folytatjuk a játékot.

— De vezér —

— Micsoda, hát a szép Aniella nem ér meg önnek ezer aranyat. Hiszem tudom, hogy bolondulásig szerelmes volt beléje.

— Jól van, felelt Detrovics ezredes szilárdul. Tehát elfogadom ajánlatát. De restelném, hogy ily szép leány nászéjszakájaért csupán ezer aranyat adjak — megteszem ellenében az egész bankot.

— Ördög és pokol! kiáltá Stramirovics. A kisasszony valóban büszke lehet, hogy ön oly nagyra becsüli.

— Bizonyos, hogy önről nem lehetne ugyan ezt állítani.

Stramirovics keze a tör után nyúlt, mely mindig ott volt az asztalba szúrva az aranyrakás közé. De dühénél erősebb volt a játék szenvedélye. Nem emelte a tört Detrovicsra, hanem visszalökte hüvelyébe.

— Ugyancsak érdemes e miatt vitázni, mondá megvetőleg. Én sohsem titkoltam, hogy csupán jószágai miatt veszem nőül Aniellát.

— Ehhez semmi közöm, veté ellen Detrovics. Tehát játszunk, de becsületszavamra mondom, hogy nem játszom többet, bármelyikünknek is kedvezzen a szerencse.

— Ördögbe — ne beszéljen annyit, előre — dörmögé a vezér és szeme mohón tapadt az ezredes előtt heverő aranyhalomra. A játék rettentő szenvedélye még mámorát is el látszott fojtani. Homlokán hideg veriték gyöngyözött.

De ismét vesztett.

Midőn ezt az ezredes kijelenté, Stramirovics visszahanyatlott székére — ez újabb szégyen elkábitotta.

Tompán bámult maga elé, míg senki sem merte megszólítani. A társaság csupán suttogva társalgott egymással, noha mámorosak voltak mindannyian és a mámor most már erőt vett Stramirovicson is.

Detrovics ezredes ezalatt a legnyugodtabb lelkiismerettel zsebelte be a dús nyereményt és az ékszer mellzébe rejtette.

21. fejezet.

A v e r e s n á s z .

Petrikás, az Aniella hű szolgálja megjelent az ajtóban, mire Stramirovics vezér felriadt tompultságából és ráivallt Petrikásra:

— Menj urnódhez és vezesd a templomba. Jelentsd ki a vendégeknek, hogy megkezdődik az esküvő.

Néhány pillanat múlva megszólalt a templom kis hangja. A vendégek elésiettek, hogy a meglehetősen szűk templomban helyhez jussanak. Petrikás pedig az előkészületek után ment jelenteni a vőlegénynek, hogy a menyasszony az oltárnál várja.

A vőlegény megragadta a vőfély karját és támolygó léptekkel a többi tisztek által követve, haladt a kastély mellett levő templomba, mely már zsúfolásig telve volt, úgy, hogy sokan kiszorultak.

A templom azelőtt a kastélyhoz tartozó épület volt és csak később alakítottatott át templommá. Innen volt az, hogy földig érő ablakai voltak.

Két ilyen földig érő ablak között ékeskedik az oltár. A menyasszony szolganőitől környezve, fején sapkával és köpenybe burkolódzva állt az oltár közelében. A pap is megjelent már, hogy elvégezze a szent szertartást.

— Kisasszony, mondá Stramirovics gúnyosan, a meny-

asszonyhoz támolyogva. Bocsásson meg, hogy oly sokáig vártam a tiszteletre, hogy nevemet viselhesse. De ön azért mit sem veszít, mert egy férj helyett kettőt kap.

Aniella álható tekintetet vetett rá.

— Hogy érti ezt, uram? kérdé hidegen, haragtól elhalványuló arczczal.

— Erről később fogunk beszélni, kedvesem, kaczagott Stramirovics. De minek ez a sapka és köpeny, mely elrejtí elöttünk szépségét. Öltözeke tudom úgyis, elég ragyogó, noha bizonyos szerencsétlenség folytán e ragyogást nem növelhetem, mint eleinte szándékom volt.

Most Detrovics lépett elé.

— Kisaasszony, mondá, engedje meg, hogy vőlegénye beleegyezésével az ő helyét foglaljam el és önnek ez ékszert ajánljam fel.

Ezzel kivonta a Stramirovicstől nyert ékszert és térdre ereszkedve nyujtotta át a szép Aniellának.

— Uraim, felelt Aniella büszkén, anélkül hogy elfogadná a feléje nyujtott ékszert, Erdössy Aniella már viseli azt az egyetlen ékszert, melyet mint magyar honleánynak viselnie illik.

Gyors mozdulattal bocsátotta le válláról a köpenyt, és dobta le fejről a sapkát. Haját, vállát, karját és melét magyar nemzeti színű kokárdák és szalagok ékesítették.

A megdöbbenés és harag felkiáltása hallatszott. Az általános elkeseredettség tört ki e nyílt és merész kihívásra.

— Villám és halál! kiáltá Stramirovics, mit jelentsen ez, mire bátorodik ön vetemedni?

— Ez azt jelenti uram, felelt Aniella büszke bátorsággal, hogy e kastély itt az én tulajdonom és e kastély úrnője sosem fogja honfiait megtagadni. Ha ön azonban minden áron egy magyar nő férje akar lenni, ám hurczoljon az oltár elé, de esküszöm, hogy Erdössy Aniella magyar hazáját sosem fogja megtagadni.

— Nyomorúlt teremtés, uraddal mersz daczolni, kiáltá tajtékozva Stramirovics és csapásra emelte kezét, de e pillanatban egy jobb érzésű fiatal szerb őrmester ugrott védőleg a fenyegetett menyasszony elé.

— A szent szűzre, vezér úr, rebegé a fiatal őrmester, gondolja meg, hogy méltatlanság volna egy gyöngé nőt — megütni.

Aniella hálás tekintetet vetett az ifjúra, ki azonban csakhamar átlátta, hogy képtelen lesz Aniellát megvédeni a vihar elől, melyet ő maga idézett fejére.

— Félre, ficzkó! förmedt Stramirovics a bátor őrmesterre. Mi jutott eszedbe, hogy egy magyar leány védelmére mersz kelni. Majd megtanítom őt, hogy mi a szerb becsület és letépem róla ez átkozott színeket.

Durva kézzel kapott a szép leány hajába és a társaság üvöltése, kaczagása közt tépte le a kokárdákat, szalagokat.

Aniella halálsápadtan lépett vissza. Szeme vészesen villogott, míg fehér fogait összezsikorgatta. Finom kis keze az oldalán függő csinos kis tört rántotta elő.

De a szerb vezér durva erőszakkal ragadta meg kezét és kicsavarva onnan a tört, a földre dobta.

— Csipni akarsz, kigyó, sziszegé, majd kitöröm méreg fogaidat. Le a térdre, elvetemült és le e rongyokkal.

Az embertelen vőlegény vadállati dühvel tépte le szegény Aniella melléről a szalagokat és azzal együtt a ruhát is, úgy, hogy a kebel csaknem meztelen maradt. Voltak ugyan egyes jobb érzésű szerbek is, kiknek a durvaság nem tetszett, de egyikük sem mert kikötni a rettegett vezérrel, hanem nagy láрма támadt.

Aniella kebeléből sikoltó segélykiáltás szakadt fel, mely keresztül hangzott minden lármán.

— Segítség! Petrikás! segítség!

— Jövök, jövök! hangzott a hűséges szolga dörgő hangja és Petrikás előre hajtott fővel, mint a rohanó bika, törtetett keresztül a tömegben imádott úrnője megmentésére.

De gyorsabban, mint ő, jelent meg a boszúálló. Dördülés, villámlás, az ablakok beszakadtak, a gaz vezér a levegőbe dobta karját és földre hanyatlott hangos halálkiáltással. Golyó furódott mellébe és vére a menyasszony ruhájára fecscent.

E pillanatban óriási erővel lett félre tolva az oltár melletti ablakok mellett álló csoport. Az ablakon keresztül egy férfi rohant a templomba, kit másik kettő követett:

Az első férfi még kezében tartotta a füstölő pisztolyt és a következő pillanatban Aniella mellett állott.

— Elé ti gyávák, kik csupán nőkkel mertek hősködni! dörgött az idegen hangja. Le a fegyverekkel — itt a boszúálló!

— Éljen Woronyeczky! éljen a szabad magyar! hangzék odakünn egy lovas csapat csatakiáltása lengyel nyelven.

Künn lovak nyeritettek — pisztolyok, puskák ropogtak, kardok csattogtak — s közbe hallatszott a szerbek rémült kiáltása:

— Árulás, árulás!

Ugyan ez a kiáltás halatszott a templomban is és Detrovics ezredes kivonta kardját, a templomban levő tisztársaival megrohanta az idegeneket, kik azonban készen varták a megrohanást. Petrikás is segítségükre sietett. Detrovics csakhamar sebet kapott és a különben is halálra rémült szerbek kiszorítottak a templomból.

Künn ezalatt dühöngött a harcz és hallatszott az ujjongó kiáltás:

— Éljen Kossuth Lajos! éljen Woronyeczky herczeg.

Aniella halálsápadtan bámult ismeretlen megmentőjére, ki azonban nem volt előtte többé ismeretlen, mert ugyanazt a deli alakot látta maga előtt, kit három nap előtt oly nagylelkűleg mentett meg.

Lelkesült szemmel csodálta a hős férfit a mint a harczy vágytól kigyulladó szemmel üzte maga előtt a futó szerbeket.

Hiszen e férfi szemrehányása a búcsúnál keltette föl

lelkében a szégyenérzetet. E férfi szemrehányásai birták őt arra, hogy oly bátran szembe szálljon hazája ellenségeivel.

Woronyeczky herczeg — mint láttuk — idején érkezett. Az őt kísérő férfiak Málnássy Béla volt és Aniella unokafivére, Erdössy Sándor.

— Hál istennek, sóhajtá ez utóbbi, a mint a templom megtisztult a szerbektől. Még idején érkezünk. A férfi, ki nejévé akart tenni, ime itt hever lábaid előtt és te szabad vagy ismét.

— Te itt, Sándor, felelt Aniella könnyebbült lélegzettel. Ah értem — te vezetted ide megmentőimet. — Ezért örökre hálás leszek. De arra esküszöm, hogy e férfi itt férjem úgy se lett volna soha, meghaltam volna inkább.

— Annál jobb, hogy ezt beláttad, felelt Sándor. Én sokat szenvedtem érted és remélem, hogy meg fogsz ezért jutalmazni. De légy készen engem követni — e pillanattól fogva oltalmam alatt állsz.

— A te oltalmad alatt, azt hiszem mindkettőnket egy hatalmasabb vett pártfogásába, viszonzá Aniella.

A szép leány tekintetével megmentőjét kereste, ki azonban Málnássy Béla barátjával elhagyta már a templomot, hogy künn embereinek parancsokat osztogasson, mert a harcz egyre vadabbul döhögött.

Aniella és Sándor is kisiettek Petrikás által követve s csakhamar látták, hogy a kastély és templom előtti téren mily nagy zavar uralkodik.

Woronyeczky herczeg és Málnássy Béla lovasaikkal ép idején érkeztek. Még jó távol lehettek, midőn fülökbe hangzott az esküvőre hívó harang. — A harang szavára megsarkantyúzták paripáikat. Örült sebességgel vágattak előre, nehogy elkéssenek. Woronyeczky és Málnássy nyargaltak a csapat élén és mint láttuk ép jókor érkeztek a templomba.

Mig ők Aniella védelmében fáradoztak, a lovasok megrohanták a kastély körül mulató szerb harczosokat, kik a megrohanást nem várva, többnyire leítették magukat, mások

elhányták fegyvereiket, úgy, hogy most rémülve futkostak ide oda és igen csekély ellenállást fejtettek ki.

Ki lovát kereste, ki fegyverét, más meg csupán egérutat lesett, hogy csupasz életét menthesse meg legalább. Az általános zűrzavarban az elérohanó tisztek vezényszavára egy lélek sem hallgatott.

Egy-egy csapat összeverődött ugyan és szembe szállt az ellennel, de Woronyeczky hősi lovasai az ilyen csapatokat gyorsan szétkergették.

Patakként folyt a vér a templom előtt. — Csatarivalgás, halálkiáltás mindenfelé.

A mint Málnássy és a herczeg a templomból kiléptek, felpattantak lovaikra és a csapatok élére álltak.

Negyedóra alatt el dőlt a győzelem. A szerbek teljesen kiverették a helységből és az éj oltalma alatt vad futásban menekültek. Woronyeczky mindaddig lovasai élén maradt, míg meg nem győződött, hogy a szerbek elpusztultak a helységből.

Petrikás is derekasan vett részt a harczban. Nem egynek életét oltotta el honfitársai közül, kiknek vezére oly galádul mert bánni Aniellával, mert Petrikás Aniellát szerette mindenek felett.

A futó ellenséget, mely úgy is túlnyomó volt, nem lehetett az éjszakában üldözni, miután könnyen kelepczébe csalhatták volna a lovasokat.

Woronyeczky öröket állított ki s aztán megengedte embereinek, hogy lovaikról leszállva a menyegzői lakoma maradványait költsek el a fáradságos harcz után. A paripáknak is szükségük volt a pihenésre.

Miután minden intézkedés megtörtént, a herczeg Málnássy Béla kíséretében visszatért Aniellához.

— Kisasszony, kezdé a herczeg, én unokafivére kijelentésére jöttem, hogy ön szabadulni kíván e szerb lázadó zsarnokoktól s én azt hittem, hogy életünk megmentőjének

tartozom e lovagi szolgálatot megtenni. Ha talán túlbuzgó voltam, úgy bocsásson meg.

Aniella arczán gyenge pír jelentkezet, midőn hévteljesen szorított kezét a herczeggel és Málnássyval.

Aztán így szólt, Woronyeczkyhez intézve szavait:

— Uram, Sándor unokafivérem szivembe látott, kitálalta óhajomat.

— Ennek örvendek.

— Arczom elpirul, ha arra gondolok, hogy mily sokáig nem jutott eszembe, hogy hazámnak mivel tartozom.

— E szégyenérzet becsületére válik kisasszony, viszonzá Woronyeczky.

— Oh esküszöm! kiáltá Aniella lelkesülten, hogy ezentúl csak a magyar szabadságnak fogok élni. Kész vagyok életemet, véremet, vagyonomat feláldozni a haza oltárán. S oh uram, ön az, kinek szavai életre keltették szivemben e lelkesültséget. Ön szabadított meg ez átkozott gazoktól s önnek ezért határtalan hálával tartozom.

— Kisasszony, ön túlozza érdememet, felelt szerényen a hősi herczeg. Ha távozni akar innen, úgy elkisérem harczosaimmal a magyar táborba, honnan talán Pestre utazhatna.

— Igen, önnel megyek, ön legyen az én oltalmazóm ezentúl is, rebegé Aniella és szemében a szerelem lángja gyulladt ki.

A herczeg zavartan pillantott rá.

— Ezentúl, mondá, csak az lehet az ön oltalmazója, kisasszony, aki szivét bírja.

— Nem értem önt, uram, jelenté ki Aniella és álmélkodó tekintetett lövelt a herczeg arczába.

A herczeg oldalt fordult és Sándorra mutatott, ki néhány szolganő segítségével az értékesebb tárgyakat igyekezett összecsomagolni.

— E fiatal ember szerelmét kezével fogja megjutalmazni, mondá Woronyeczky komolyan.

Aniella megütődött.

— Hogyan, uram! kiáltá, Sándor az én férjem! Csaknem oly örült az a fiú, hogy ilyesmi jusson eszébe.

— Már pedig határozottan arra gondol, hogy önt nejévé tegye.

— Nagyon téved, ha nálam ehhez hajlandóságot tétel fel! kiáltá Aniella büszkén. Én az ő neje soha sem leszek!

— Miért nem?

— Mert nem szeretem!

A herczeg könnyebbülten lélegzett, mintha szívéből nehéz teher gördült volna le.

Néhány pillanatig némán álltak egymással szemben, arczaik a legellentételesebb érzelmeket tükrözték.

Málnássy Béla látta, hogy mi készülődik itt és elég gyöngéd volt visszavonulni.

Most megszólalt Aniella halkán, mint elhaló hárfa-hang, de a herczeg azért tisztán értette minden szavát.

— Apátlan, anyátlan árva leány vagyok, kinek oltalmazóra szüksége van. Csak ma este győződtem meg, hogy mily átok elhagyott, védtelen nőnek lenni. Becsületemet teték kártyára, mint valami árút.

— Most velünk fog jönni.

— A magyar táborban is csak oly védtelen volnék, mint itt, sóhajtá Aniella. A férfiak ritkán kiméletesek a magányos nők iránt. — S most távozzék uram, távozzék, mielőtt a szerbek új erővel térnek vissza. Nekem nincs jogom ily bátor férfiak életét tovább is veszélyeztetni.

A herczeg megragadta a szép Aniella kezét és szinte mámoros hangon rebege:

— Kisasszony, akarja, nekem megadni a jogot, hogy önt oltalmazam, önért éljek, haljak.

Aniella minden tagjában reszketett.

— E jog, uram, viszonzá, csupán a férjet illeti meg.

— Igen, kisasszony, — férfi vagyok — harcos —

nem szeretem a sok szót. — Akar-e ön Woronyeczky herczeg neje lenni?

Aniella ismét megreszketett, de mostan a gyönyörtől.

— Hogyan! kiáltá fellángoló tekintettel. Ön az — ön Woronyeczky herczeg, kinek nevéhez már is annyi hősi tett fűződik.

A bátor lengyel mosolygott. — Jól esett neki, hogy tetteiről még a szép leány is tudomással bir.

— Kisasszony, folytatá Woronyeczky órájára pillantva. Negyedóra múlva távoznom kell innen. Ön még adós a válaszszal, hogy akar-e oltalmazójául elfogadni.

A szép leány lángoló tekintetet vetett a nemeslelkű férfiúra. Aztán megragadta kezét és magával vont a kivilágított templomba, hol szó nélkül húzta meg a harangot.

A szolgák elérhantak a harangszóra, élükön Petrikással.

— Urnőm! kiáltá ez utóbbi, mire való e harangozás, mely figyelmessé teszi az ellenséget.

— Hol van unokafivérem? kérdé Aniella. És hol a pap?

— Sándor úr itt jön, felelt Petrikás a belépő ifjúra mutatva. A pap pedig a kastélyban imádkozik.

— Hivd ide! parancsolá az úrnő, mire Petrikás elrohant, mig Aniella a többi szolgákhoz fordulva, folytatá:

— Gyujtsátok meg a szentelt gyertyákat, aki engem szeret, az legyen mellettem, életem legszentebb pillanatában. Nászra vártatok — mitől se féljete — meglesz a nász.

Sándor örömpreső szívvvel hallotta Aniella e szavait és közelebb lépve, megragadta unokanővére kezét.

— Tehát a herczeg szavai meghatották szívedet! kiáltá. Gyermekkorai barátodat, a férfit, ki szeret, jobban mint életét, boldogítani akarod kezedd, mielőtt e boldogtalan helyről távozol.

Aniella a csodálkozástól tágra nyílt szemmel lökte vissza unokafivérét.

— Megörültél, Sándor! viszonzá felháborodva. Völegé-

nyem nem te vagy, vőlegényem az, ki életemet és becsületesemet megoltalmazta.

— Átok és halál! szitkozódék Sándor, mit jelentsen ez? A herceget mernéd választani?

Az ifjú haragtól égő arczczal ragadta meg kardmarkolatját.

— Szabad magyar leány vagyok-e, vagy nem? viszonzá Aniella.

— Igen, ön szabad, szólalt meg most Málnássy Béla, ki ezalatt szintén a templomba lépett.

— Ényém-e ez a kastély, vagy nem, folytatá Aniella megsemmisítő tekintetet lövellve unokafivérére. Jogositottalak-e téged valaha reményre csak egy szóval, csak egy tekintettel is? — A herceget szeretem, mióta az ég villámai először megmutatták őt nekem — övé lesz Aniella élete ez órától fogva.

A szép leány megragadta Woronyeczky kezét, miután ezalatt megjelent a pap is az oltár mellett, oda vonta. De Sándor elállta utjokat, szeme szikrákat szórt és száján fehér hab látszott.

— Átok reád, hálátlan! kiáltá az ifjú magánkivül.

— Vissza, rebegé Aniella, ki egy pillanatra megrémült unokafivére kinézésétől.

De Sándor nem tágitott.

— Nem engedem, folytatá növekedő dühvel, nem engedem, hogy e jött-ment kalandóré légy. Az enyém vagy. Én mentettelek meg, én szeretlek, jobban mint bárki más. — Oh Aniella légy enyém, gazdag vagyok, sokkal gazdagabb, mint hiszed.

Aniella visszanyerte ezalatt önuralmát és büszkén fölegyenesedve viszonzá:

— S ha te bár maga a király volnál, az sem csábitana engem. Itt áll az a férfi, kit szivem magának választott és nem fogom őt elhagyni soha.

— Ugy pokolba mindkettőtökkel, sziszegé Sándor és kirántotta kardját.

Woronyeczky herczeg eddig némán, mozdulatlanul nézte a vitát, de most villámgyorsassággal ragadta meg Sándor csapásra emelt karját és oly erősen szorította meg kézcsuklyóját, hogy kardját elejtette. Aztán mint valami pelyhet, dobta oda néhány harcosának, kik a templomba léptek, hogy a menyegzőt szemléljék.

— Gyarló ficzkó, mondá megvetőleg, tanuld jobban ismeri Woronyeczky herceget, mielőtt orozva fegyvert mersz emelni ellene.

— Kötözzétek meg a ficzkót, el vele — de ne öljétek meg, vérét nem akarom, folytatá a herczeg embereihez fordulva. S aztán lóra bajtársak, legyetek készen az indulásra.

A harcosok eltávoztak a halálsápadt Sándorral.

A templomból a súlyosan sebesült Stramirovics vezért és a holt szerbeket elvitték volt, de bizony a vért még senki sem mosta fel és a vőlegény, menyasszony kénytelen volt a vérben taposni.

A fiatal pár az oltár elé lépett és míg a pap rájuk adta az egyházi áldását és végezte a szent szertartást, künn felhangzott a lóra ülő vitézek lármája.

Az esküvő ép véget ért, midőn Petrikás a templomba rohant és lelkendezve kiáltá:

— Fegyverre, herczeg úr! A szerbek visszatérnek, csapatjaik körülrajzák az egész helységet.

Lövések dördültek el a távolban, melyet a kiállított és most visszavonuló örök válthattak az ellenséggel.

Woronyeczky szívéhez szorította ifjú nejét és míg baljával ölébe emelte, oda fordult Aniella cselédeihez e szavakkal:

— A ki Woronyeczky herceget és nejét követni akarja, az jöjjön.

Ölbe vette a szeretett nőt, körültolongva a cselédség által.

A hold megvilágította a templom és kastély előtti téren álló lovas csapatot — a távolban egy-egy puska lövés vilámlott, dörgött.

— Ide a lovakat emberek! parancsolá Woronyeczky.

Hirtelen azonban megreszketett — arczán a legnagyobb meglepetés rajzolódott és előre hajolt, hogy jobban hallja a falu előtt felhangzó dörgést.

— Teringettét! kiáltá, mi ez? — Hiszen ezek ágyúlövések.

Aniella hozzá simult.

— Mi lelt kedvesem? — Miért vagy annyira meglepetve?

— Ezek az ágyúlövések, felelt Woronyeczky. Nem tudtam, hogy az itt tanyázó ötszáz szerb ágyúkkal is rendelkezik. — No de mindegy! — Üljünk lóra — ifjú hitvesem!

Aniella tartóztatta egy pillanatra.

— Ötszáz, hebegé, e szerint nem tudod, hogy Stramirovics tegnap 2000 emberrel és tíz ágyúval érkezett ide.

— S most az egész serég reánk tör, 2500 ember, patant föl a herczeg.

A következő pillanatban lóra ült és Aniella szintén.

— Maradj mellettem, szólt ifjú nejehez a hős és hangosan kiáltva folytatá:

— Hol vagy Béla?

Málnássy elé vágatott.

— Itt vagyok!

— Kérlek czimbora, végy magadhoz vagy harmincz lovast, képezd ezekből az elő csapatot. Vágjatok le mindenkit, a ki elétek kerül. Én a többivel követlek. Vigyázz kérlek, mi ketten vagyunk felelősek a kétszáz vitéz életeért.

— Megbízatsz bennem, pajtás, felelt Málnássy Béla és elvágatott.

Csakhamar kiszemelt harmincz lovast és ezekkel előre nyargalt.

Woronyeczky rendezte a többieket. Aniella mellette lovagolt, másik oldalán nyargalt a hű Petrikás, kezében hosszú lándzsával, szeretett úrnője védelmére.

Az általános zürzavarban többé senki sem ügyelt Sándorra, kinek sikerült elillannia.

Egy gyalog csapat állta el a kastély közelében Málnássy útját. De a lovasok rohama két oldalt üzte ezeket. Málnássy kardja fel-felvillogott az éjszakában és mindenik csapásra egy ellenség rogyott le. Pisztolyok, puskák durrogtak és a lovasok közül is nem egy bukott le a lóról halálkiáltással.

Ujabb és újabb szerb csapatok rajzoltak elé részint lovon, részint gyalog, akik égtek a vágótól helyrehozni az elébbi kudarcot, annál inkább, mert meggyőződtek, hogy mily kis csapat által verettek ki a helységről.

Most egy nagyobb lovas csapat állta Málnássy Béla útját, melyen nem tudott keresztül törni és vissza lett szorítva, de csakhamar észrevette ezt Woronyeczki és megszorult barátja mentésére sietett.

Az egyesült két csapat újból szétverte az ellent, de minden lépést vér jelzett. Petrikás derekasan harczolt és hatalmas lándzsájával nagy pusztítást vitt végbe a szerbek között.

Őrült futásban vágattak előre, de két oldalt egyre sürűbben rajzoltak a szerbek, kiknek lovassága pihent paripáival jobban győzte a futás versenyét.

Woronyeczky csakhamar belátta, hogy mily veszély fenyegeti mindnyájukat, ha elvágják előlük a menekülés útját.

Gyorsan határozott.

— Petrikás! kiáltá, mindenre, a mi szent, oltalmazd nőmet. Ide mellém Málnássy Béla!

A két barát egymás mellé szorított paripával nyargalt végig a sorokon és a herczeg kiosztotta a parancsokat.

— Vissza a kastély felé! ez volt a jelszó.

A csapat megfordult és e nem várt fordulatra zavar támadt az üldöző szerbek között. Egy nagy csapat Woronyeczky után indult.

A herczeg hirtelen jobbra vetette paripáját és Málnássy Bélával, továbbá nyolcz lovassal a legvitézebbek közül, áttört az ellenség sorain. Az így támadt hézagon törtetett át

Petrikás Aniellával és a többi lovasokkal. Nehány jó vitéz ugyan halálos sebbel hanyatlott le lováról, de a többiek mentve voltak.

— Éljen Kossuth Lajos! éljen Woronyeczky herczeg! dörgött a lovasok csatakiáltása.

A szerbek ugyan újból megkisérelték az üldözést, de sikertelenül.

Woronyeczky herczeg 20 vitézt vesztett el, de a szerbek közül vagy kétszázan heverték a csata véres terén.

21. fejezet.

Az elrablott menyasszony.

Woronyeczky és Málnássy Béla egyelőre mentve voltak és folytatták fáradt paripáikon utjokat az éjben. De azért folyton veszélyben lebegtek, mert a szerbek sűrűen rajzottak a vidéken, melyen keresztül kellett hatolniok, hogy Damjanich táborába jussanak.

S csakugyan már a következő reggelen újból szembe kellett szállniok a boszút lihegő szerbekkel.

De egyelőre meg kell válnunk barátainktól, hogy az időközben Pesten lefolyó eseményeket figyelemmel kísérjük.

Mint tudjuk, az álnok Megyváry Gábor a Málnássy Bélával vivott párbajban, súlyosan megsebesült.

Hanem a példaszó is azt tartja, hogy rossz pénz nem vész el. Megyváry Gábor sokáig feküdt sebesülten, de végre is teljesen felépült a tavaszra.

Folyton a fővárosban tartózkodott, leste az alkalmat, hogy boszút állhasson Málnássy Bélán és hatalmába kerítse a szép Málnássy Margitot.

Mindeddig azonban nem kínálkozott alkalom terveit megvalósítani és magába kellett fojtani dühét.

— Hogyan jutott ide tisztelendőséged? kérde az ifjabbik fegyveres.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Titkába csupán egy szolgáját avatta be, Pétert, akit nagy ajándékokkal lekötöztetett, úgy, hogy érte mindenre hajlandó volt.

Egy juniusi napon Péter lélekszakadva tért vissza a városból s rögtön urához sietett.

— No, mi történt? kérde Megyváry, midőn Péter oly sokat mondó arcczal nyitott be hozzá.

— Nagyságos uram, nagy dolog történt, viszonzá Péter ravasz szemhunyorítással.

Megyváry vállat vont.

— Tudom, mit akarsz mondani, jegyzé meg unottan. A kitörni készülő forradalomról — az országgyűlés viselt dolgairól! — No de meg vallo, ezek nem érdekelnek!

— De nagyságos úr —

— Ej, hadd ez ostoba híreket. Én nem szándékozom a vagyonomat a haza oltárán feláldozni, nem szándékom fegyvert fogni —

— Az istenre kérem, nagyságos uram, hallgasson már meg. Hiszen nem a forradalomról van szó.

— Hát miről?

— Málnássyéről! Széchényi Könyvtár

— Micsoda! pattant fel nagy érdeklődéssel Megyváry Gábor, mi történt velök? — Szólj gyorsan, ne fesszits kinpadra.

— Hiszen Málnássyékkel még voltaképp semmi sem történt, de történhet ezután.

— Nem értelek.

Péter közelebb lépett.

— Elérkezett a boszú pillanata, mondá jelentőségteles pillantással.

Megyváry szeme felcsillant.

— A boszú pillanata? kérde felhevülten, beszélj világosabban, mert fogytán a türelmem.

— Tehát Málnássy Béla nincs Pesten és így Margit huga oltalmazó nélkül maradt.

— Ah, most már tudom, hogy mire czélzasz, rebegé Megyváry fellángoló tekintettel. Hanem az a kérdés, hogy Málnássy Béla mikor tér vissza?

— Talán soha!

— Soha! kiáltá Megyváry.

— Ugy van.

— S miért nem térne vissza?

— Kossuth megbízásából a szerbek közé utazott, kik tudvalevőleg nyílt lázadásban vannak és a magyarokat nem szokták mostanában kimélni.

— Ezt tudom.

— E szerint könnyen megeshet, hogy Málnássy is elpusztul, mint annyi más.

— Igazad van, Péter, de ránk nézve az a fő, hogy ő egyelőre távol van. Ha később vissza is tér, csak nővére hült helyét fogja találni.

— Én is gondoltam, nagyságos uram, szólt Péter ravasz vigyorgással.

— Beszéljük meg, hogy mikép keritsük hatalmunkba Málnássy Margitot, ajánlotta Megyváry.

— Én már gondolkoztam e felől, jelenté ki Petér és ha tetszik, előadhatom tervemet.

— Az illető ház, hol Málnássyék laknak, mint a nagyságos úr is tudja, egy emeletes.

— Igen!

— Az első emeletet Málnássyék lakják egyedül. A földszinten pedig csupán bolt és raktár van. Így hát éj idején a házban nincs senki, csupán Margit, egy öreg nőrokona és egy öreg szolga.

— Minderről van tudomásom.

— A kellő tolvajkulcsokkal már elláttam magam, hogy a házba behatolhassunk.

— Hiszen te nagyon derék előrelátó ficzko vagy, vágott közbe Megyváry Gábor.

Íróasztalához lépett, néhány aranyat vett ki, hogy Pé-

ternek nyujtsa, ki a csengő pénzt hálás vigyorgás közt csúsz-tatta zsebébe.

— Folytasd, parancsolá Megyváry.

— Hogy hol van Margit kisasszony hálósobája, azt véletlenül tudom.

— Honnan?

— Egy izben, mikor még jóba volt nagyságos úr Málnássyékkel, reggel mentem a kisasszonyhoz, valami üzenettel. Azt hiszem Petőfi költeményeit vittem a kisasszonynak, ki a hirre, hogy ott vagyok, ép hálósobájából lépett ki.

— Ez kitűnő és lehet-e észrevétlenül hatolni a hálósobába?

— Hogyne, vélekedék Péter. A néni és a szolga távol alszanak és Margit kisasszony hálósobájába az előszoba egy mellékajtaján is behatolhatunk.

— A terv most már tisztán áll előttem, jegyzé meg Megyváry. Kocsisomba feltétlenül megbizhatok. Holnap éjjel mi behatolunk a házba. Hintóm a ház közelében fog várakozni, Margitot megkötozzük, száját betömjük és úgy von-szoljuk le a kocsiba.

— Épen így gondoltam én is, veté Péter közbe s elégedetten dörzsölte kezeit.

— A kocsin jövök aztán ide Margittal. Itt fogom őrzeni lakásomon a titkos szobában, mindaddig, míg meg nem adja magát, míg vagy nőmmé, vagy szeretőmmé nem lesz.

— Ezzel hát tisztában volnánk. Remélhetőleg észrevétlenül fogjuk végrehajtani a tervet.

— E miatt nem aggódom, szólt elbizottan Megyváry. Majd aggodalmasabban tevé hozzá:

— Csak az a bökkenő, hogy Margit eltűnése nagy fel-tűnést fog kelteni.

— Alig hiszem, veté ellen Péter, a kisasszony, ha fivére távol van a fővárostól, úgy is nagyon elvonultan él és mint öreg szolgáljuktól hallottam, sohse hagyja el a lakást.

— Ez más, jegyzé meg Megyváry könnyebbülten, e szerint mitől se kell tartani.

A beszélgetés véget ért. Megyváry és szolgálja megtették a rablási előkészületeket.

Málnássy Béla ezalatt már a szerbekkel harczolt és nem sejté, hogy Megyváry mily galád terveket forral.

* * *

A következő éjjel egy óra felé Málnássyék háza közelében kocsi állt meg.

A kocsiból két álarczos, köpenybe burkolt férfi lépett ki. Talán mondanunk se kell, hogy az illetők Megyváry Gábor és szolgálja Péter.

Ovatosan nyitották ki a tolvajkulcs segélyével a kaput és a sötét kapualjba léptek.

Ekkor Péter gondosan ráfordította a kulcsot, nehogy a sötét tettet valaki háborgassa.

Ezután tolvajlámpát vett ki köpenyege alól és felhaladtak a lépcsőzeten.

— Hogy meg lesz a kisasszony lepetve, szólt e közben Megyváry tompa hangon, sötét mosolylyal. Bizonyára nem vár engem.

— Aligha, mosolygott Péter gúnyosan, majd nagy szemeket mereszt, ha felferjük álmából.

— Oh, mily kéjjel tölt el a boszú e pillanata. Meg esküdtem neki, hogy enyém lesz mégis, ellenzése daczára és ime beváltom eskümet.

— Nos, azt hiszem, a kisasszony feloldotta volna a nagyságos urat esküje alól, jegyzé meg Péter halk kacagással.

— De én nem oldom fel magamat és ezzel nem is érem be. Boszút akarok állni Málnássy Bélán is. Nem fogok addig pihenni, mig a föld alá nem fektetem.

Megyváry szeméből a halálos gyűlölet villámai lobogtak elé. Ha Margit e pillanatban látta volna ez arcot, bizonyára megrémül.

Felhaladtak a lépcsőzeten és az ajtó elé értek. Péter előszedte kulcsait.

— Óvatosan, suttogá Megyváry.

A kulcs halkan csikordult a zárban, lélegzetüket visszafojtva léptek a gazok az előszobába.

Most Megyváry tartotta a lámpát és Péter biztos léptekkel haladt a hálószoza felé.

Megnyomta a kilincset, mire az ajtó nyilott.

— Nincs is bezárva, suttogá Megyváryhoz visszafordulva. Kövessen, nagyságos uram!

Péter halkan lépett a szobába, Megyváry követte, de bármily megrögzött gonosztevő volt, szive oly hangosan dobogott, hogy attól tartott, felkelti az alvót.

A szép berendezésű szobában finom párnák között pihent egy női alak. Csendes lélegzetvétele elárulta, hogy alszik.

Megyváry a földre tette a gyöngén világító lámpát és úgy irányozta, hogy a fény ne érje az alvót.

— Gyorsan, parancsolá aztán. Végezzünk úgy, hogy ne is kiálthasson. Én száját tömöm be, te pedig, kötözd meg.

Egyszerre léptek az ágyhoz. A szegény alvó felriadt, de ekkor szája be volt már tömve és halálos rémületében a legcsekélyebb ellenállást sem tudta kifejtteni. Csakhamar meg volt kötözve.

— Könnyebben ment a dolog, mint hittem volna, suttogá Megyváry, megtörülve izzadó homlokát.

— Hanem most kotródjunk innen, mielőtt észrevehetnének, ajánlotta Péter.

— Emeljük fel, gyorsan le vele a kocsiba.

A könnyű. női alakot hirtelen felemelték és vitték kifelé. A szegény megkötözött egy hangot sem tudott kiejteni.

Szerencsésen kijutottak és Péter óvatosságból a kaput ismét bezárta. De ez a rövid késedelem végzetessé vált.

A kendő kiesett a nő szájából, ki erre hangos sikoltást hallatott.

— Ördög és pokol! szitkozódék Megyváry, még most

találunk rosszul járni, mikor majdnem célzt értünk. Elrablott menyasszonyom, úgy látszik, nem jól érzi magát! — Gyorsan a kocsiba Péter! — Előre!

E közben ismét betömték a nő száját, kinek a sötétben arcát nem láthatták. De ekkor siető férfi léptek közeledtek.

— Ugy látszik, valaki meghallotta a sikoltást, jegyzé meg Péter, a kocsiba emelve a nőt. Gyorsan, nagyságos úr, gyorsan. Kerülő utakon kell haza hajtatnunk, hogy az esetleges üldözöt tévútra vezessük.

— Megálljatok, gazemberek! dörgött e pillanatban egy érczes férfi hang, mely Megyváry és Péter előtt nagyon ismeretesnek tetszett, úgy, hogy mindketten összerezzenek.

— Hajts, ha életed kedves, hajts! kiáltott oda Megyváry a kocsisnak, ki szolgájával ezalatt elhelyezkedett a hintóban.

A kocsis a lovak közé csapott, mire a hintó szélességgel iramlott tova a Duna irányába.

— Itt valami galádság történhetett, vélekedék a férfi, ki az elébb a gazokra kiáltott. — Borzasztó szerencsétlenség hogy nincs kocsi a közelben, mert így sikertelen lesz az üldözés, de megkísérlem.

A férfi néhány gyors lépést tett a kocsi után, de végre belátta, hogy hasztalan az üldözés s egy utca lámpánál felháborodva állott meg.

S az utca lámpa megvilágította a nemes, haragtól felháborodott arcot — Kossuth Lajos arcát.

23. fejezet.

Végzetes tévedés.

Megyvárynak tehát szerencsésen sikerült menekülnie, egy óráig hajszolta mind a mellett mindenféle utakon lovait és csak azután mert haza hajtatni.

Szerencsésen feljutott lakásába áldozatával, kit Péter segélyével a titkos szobába vitt.

— Gyujtsd meg a lámpát, parancsolá itt Péternek. Hadd tekintse meg a kisasszony új otthonát.

Aztán a fogolyhoz fordulva folytatá:

— Bocsánat, szép hölgyem, hogy a vendéglátás élvezetét ily különös módon szereztem meg magamnak. Kötelességeitől azonnal megszabadítjuk és remélem, hogy ezentúl otthonosan fogja magát érzni.

Péter meggyújtotta a lámpát és Megyváry most oda lépett a fogolynőhöz, ki a pamlagon hevert, hogy kivegye szájából a kendőt és feloldozza.

A lámpa fénye ép a nő arczára sugárzott, de Megyváry csak akkor pillantott reá, mikor már föléje hajolt.

De e pillanatban a legnagyobb meglepetés kiáltásával ugrott vissza, mintha kigyót látott volna.

Péter, ki még mindig a lámpával bibelődött, a kiáltásra visszafordult és meglepetve nézett urára.

— Mi lelte a nagyságos urat, kérdé meghökkenve.

Ura elképedt arczából nem következettett egyebet, hogy a szegény megörült hirtelenében.

Megyváry egy ideig nem tudott szólani, csak kapkodott levegő után.

Végre nagy nehezen összeszedte magát és villámló szemmel, fölemelt kezekkel közeledve az ijedten hátráló Péterhez, hörgé:

— Nyomorult, te vagy mindennek oka — légy átkozott!
Ezzel megtántorodott és hanyatt vágódott a földön eszméletlenül.

* * *

Nyomban meg fogjuk látni, hogy mi okozta Megyváry nagy felindulását.

Kossuth gondolkodva állt meg az utcasarkon. Az első pillanatban nem tudta mit tegyen.

— Női sikoltást hallottam, suttogá. Itt csupán nőrablásról lehet szó. A kocsi Málnássyék háza mellett állott. — Szent isten — minő gondolatom támad. Málnássy Béla nincs hon — hátha az ő távollétét valami gazember arra használta fel, hogy merényletet kövessen el huga ellen.

Összeránczolta homlokát, tétovázva állt.

— Bizonyosat kell tudnom, folytatá hirtelen. Meg kell minden áron mentenem azt a nemeslelkű leányt, ki értem annyiszor fáradt, sőt életét kockáztata.

Gyorsan visszafordult és néhány pillanat múlva csengetett már Málnássyék kapujánál.

Több izben kellett ismételnie a csengetést, míg végre csoszogó léptek hallatszottak közeledni a kapu felé.

— Ki az? kérdé belülről egy mogorva hang.

— Én vagyok!

— Ki az az én?

— Kossuth Lajos!

E név hallatára a meglepetés kiáltása hallatszött belülről és a kapu sietve feltárult.

— Bocsánatot kérek, hebegé hajlongva a vén szolga, de ki gondolta volna, hogy ily nagy tisztelet érjen bennünket az éj kellő közepén.

Kossuth elutasító kézmozdulatot tett.

— Hagyjuk ezt, viszonzá. Nagyon fontos ok kényszerített e háborgatásra. Nem történt e házban semmi?

A szolga a legnagyobb csodálkozás jeleivel nézett a haza nagy fiára.

— Mi történhetett volna nálunk? Nem történt itt semmi.

— A kisasszony itthon van, nincs neki semmi baja?

— A kisasszony? hebegé a szolga zavarodottan.

— Igen, ő! felelt Kossuth szigorúan, aki gyanút kezdett táplálni a vén szolga iránt, hogy egy gyékényen árult a gazokkal.

A szolga valóban oly zavartan viselte magát, hogy a gyanu érthető volt. Most is csak hebegett és nem ejtett ki egyetlen szót sem.

— Mire magyarázzam e zavart? kérde Kossuth ismét. Feleljen hát! — Málnássy Margit kisasszony itt van?

— Bizony nincs itthon, kérem alásan, viszonzá a szolga. Kossuth visszahökkent.

— Nincs hon? dörgé.

— Nincs, de az nem oly baj.

— Ember! fortyant fel Kossuth, tehát az ön tudtával történt, hogy úrnőjét elrabolták?

— Elrabolták? álnélkodék a szolga

— Nos, igen! — Miért színleli a csodálkozást, vén gazember!

A szolga sértődve lépett vissza.

— Bocsánatot kérek uram, de gazember nem vagyok! viszonzá felháborodva. Ezt még Kossuth Lajostól sem tűröm, bármily nagyra becsülöm is őt. Kis koromtól fogva a Málnássy családot szolgáltam. Becsületben öszültem meg. Tessék megkérdezni a Málnássy testvérektől, hogy volt-e reám panasz.

— Lehet, hogy elragadt a hév, ne nehezteljen, szólt Kossuth engesztelőleg. Hanem magaviselete oly zavart, hogy gyanút keltett lelkemben.

— De micsoda gyanút?

— Az elebb erre közeledve, kocsit láttam a ház előtt állani és hirtelen női sikolt hallok. Láttam még a mint egy nőalakot emelnek a kocsiba, mely aztán gyorsan távozott. Én megkísértem az üldözést gyalogszerrel, de persze, sikertelenül.

— Hallatlan! kiáltott fel a szolga, és kit rabolhattak el?

— Épen az a bökkenő, előttem úgy rémlik, mintha e házból történt volna a rablás.

— E házból?

— Igen s attól tartok, hogy Málnássy Margit kisasszony lett az áldozat.

— Az teljesen lehetetlen, szólt a szolga a legnagyobb határozottsággal.

— S miért lehetetlen?

— Mert a kisasszony nincs honl

— De akkor hol van?

— Egy vidéki rokonához utazott a legnagyobb titokban, fivére távozása után.

Kossuth könnyebbülten lélegzett.

— Hál istennek, rebegé, majd erősebb hangon tévé hozzá:

— De annyi bizonyos, hogy valakit elraboltak. Most csak az a kérdés, hogy kit rabolhattak el.

— Az a kérdés, helyeslé a szolga, de e házból ugyan csak senkit sem rabolhattak el.

— Pedig csaknem határozottan merném állítani, hogy a rablás e házból történt.

A szolga fejét csoválta. Egy pillanatig összeránczolta homlokát, mint a ki nem képes valamit megérteni, de hirtelen elkiáltotta magát:

— Szent isten, mi jutott eszembe — ha csakugyan úgy volna.

Kossuth meglepetve nézett rá.

— Mi lelte? kérdé.

— Azt hiszem, itt végzetes tévedés történt, viszonzá a szolga.

— Hogyan?

— Margit kisasszony ugyan nincs itthon, de az öreg nagynéni igen.

— Nos?

— Hátha a nőrablók abban a hitben voltak, hogy a kisasszonyt hurczolják el, a sietségben a nagynénit vitték magukkal.

Kossuth önkéntelenül elmosolyodott.

— Ez meglehet, vélekedék. No akkor ugyan csak furán jártak.

— Erről rögtön meggyőződhetünk, tessék követni a nagynéni hálósobájába.

Felsiettek a lépcsőzeten. A szolga sejtelve alaposnak bizonyult. Megyváry Gábor a nagynénit rabolta el — tévedésből.

— No nem baj, vélekedék a szolga mosolyogva. A nagynéninek nem lesz semmi baja. A ki elhurczolta, vissza is fogja hozni.

Kossuth megnyugodva távozott, ő is osztozott a szolga nézetében.

* * *

Most már érthetővé vált a kedves olvasó előtt Megyváry határtalan meglepetése.

Országos Széchényi Könyvtár

24. fejezet.

Egy szerzetes kalandja.

Mielőtt folytatnók elbeszélésünket, egy barát kalandjával kell foglalkoznunk, mely az illetővel Budán esett meg s mely szorosan bele tartozik történetünk keretébe.

Jámbor derék barát volt Kleofás különben, csak egy gyöngéje volt, hogy nagyon szerette a jó borocskát.

Az alvidékről menekült Budára. Kolostorát feldúlták a szerbek és tisztességes területtel bíró hasacskája ekkor nagy veszélyben forgott.

Kleofás barátnak azonban sikerült életét megmen-

teni és daczára köpczös voltának szerencsésen eljutott Budára, hol egy kis mellék utczában lakott.

Jámbor emberek adományaiból tengette életét. Különb-
ben a tengődés nem esett oly nehezére, mert az adomá-
nyokból borocskára is került.

Gyakran megesett, hogy a derék barát sokáig maradt
egy-egy budai korcsmában és hajnal felé vetődött csak haza.

Ép ezért nem találta lakásadója feltünőnek, midőn egy
izben reggelre kelve Kleofás barátot nem lelte hon.

— Jól elmulat a barát, gondolá mosolyogva. No de
mégis megnézem, mit csinál.

Ezzel elballagott a korcsmába, mely Kleofásunk meg-
szokott tanyája volt.

Itt azonban nagy meglepetésére azt hallotta, hogy Kleo-
fás szokása szerint már hajnalban elhagyta a korcsmát.

— Teringettét, mormogá, haza felé tartva, hová lehe-
tett a barát. Csak nem az ördög vitte el. Ugyan megérde-
melné az a korhely fráter!

A lakásadó azonban isten igazában csak akkor csodál-
kozott el, midőn dél lett, este lett és a barát még mindig
nem tért haza.

* * *

Győződjünk hát meg mi, hogy mi történt szegény Kleo-
fással.

A mint hajnal felé meglehetősen illuminált állapotban bak-
tatott haza felé, az utca két oldaláról hirtelen két izmos
legény ugrott elé.

— Megállj! förmedtek a barátira.

Ez visszahökkent.

— Mit akartok? fiaim, hebegé. Pénzem nincs, de ál-
dásommal szolgálhatok.

— Nem kell nekünk se pénzed, se áldásod, kaczagtak
a legények.

— Hát mit akartok?

— Téged akarunk, barát!

— Engem, rebegé Kleofás keresztet vetve. Már minek kellenék én nektek?

— Nagy szükségünk van reád, tehát ne vonakodjál, jer velünk.

— Nem megyek! szólt Kleofás határozottan és folytatni akarta utját.

— Itt maradsz! förmedt reá az egyik legény s a következő pillanatban tört rántott elő.

— Minden jólét-lélek, dicséri az Urat, hebegé Kleofás, maradok fiam, maradok, csak azt a gyilkos szerszámot tedd el.

— Elteszem, barát és megígérem, hogy nem lesz semmi bántódásod, ha ellenszegülés nélkül követsz minket.

— De hát az isten szerelmeért, hová akartok engem vinni?

— Azt ne kérdezd, ha kedves az életed.

— Én istenem, hogy ne volna kedves.

— Tehát jer!

A barát füle tövét vakarta.

— Legalább azt mondjátok meg kedves fiaim, szólt esdő hangon, hogy van-e ott bor, a hová visztek?

— Meghiszem azt! kiáltá az egyik legény nyelvével csettentve. Van ott mindenféle bor, tokaji, szegszárdi, villányi, de még malaga és pezsgő is.

— Oh szent Kleofás! kiáltá Kleofás meghatottan, miért nem mondtátok ezt mindjárt. — Megyek, hogy ne mennék! Vezessetek, kedves hiveim az Úrban.

A legények mosolyogtak.

A másik utcza sarkáig vezették a barátot, hol kocsi várakozott.

— Bocsánat, barát, de be kell kötnünk szemedet, szólt az egyik legény.

— Minek?

— Erre nem felelhetek, de feltétlen engedelmességet követélek.

— Legyen, sóhajtott a barát, egy jó italért sokat eltűr az ember. De tokajit, pezsgőt kapok elegendőt.

— Annyit, hogy akár fürödhetsz is benne, viszonzá a legény, mialatt bekötötte a szerzetes szemét.

Miután ez megtörtént, a két legény kocsiba emelte a szerzetest, és ők is beszálltak.

Most megindult a kocsi és robogott, robogott sokáig. A legények közül egyik sem szólt.

Kleofás végre ünni kezdte a dolgot. A torka is száradt, jól esett volna neki egy korty tokaji.

— Atyámfia! az Úrban, mondá végre békétlenkedve, hová a pokolba visztek engem. Annyit mondok, ha rászédtek engemet addig fogok imádkozni, míg az ördög visz el.

— Volna is foganatja a te imádnak, kaczagott az egyik legény. No de légy nyugodt barát, mi nem csalunk meg. Megkapod a borporcziót és a hajad szála sem fog meggömbülni.

A barátot kiemelték a kocsiból, valami épületbe vezették, fölhaladtak a lépcsőzeten s végre egy teremben állottak meg vele, hol leoldták szeméről a köteléket.

A barát egy komor arczu férfi előtt találta magát. A szolgák mélyen meghajolva vonultak vissza.

Kleofás mély lélegzettel pillantott körül. Künn már reggelnek kellett lennie, de az ablaktáblák zárva voltak és a szobát nagy karos tartókban égő gyertyák világították meg.

— Uram, szólalt meg a komor arcú férfi, ön bizonyára nem sejtí, hogy miért vezettettem ily különös módon kastélyomban?

— Bizony nem sejttem, sóhajtott Kleofás, de mielőtt folytatnók a magyarázatot, szabadna kérem egy pohár borocskát. Kis gyomorerősítőre van szükségem, mert az út fáradalmai nagyon megviseltek.

— Oh kérem, viszonzá a házi gazda s az asztalhoz lépett, melyen ezüst tálczán pohár és üveg tokaji bor állott.

Töltött s egy kézmozdulattal kínálta meg a barátot, ki

nem kínáltatta magát soká, hanem felhajtotta a nemes italt — körömpróbaig.

— Kitünő, mondá nyelvével csettentve, most szóljon uram, mivel lehetek szolgálatára.

— Mindenekelőtt esküt követelek öntől, hogy amit itten lát, hall, tesz, azt soha senkinek sem fogja elárulni.

— Ez különös kívánság, jegyzé meg Kleofás fejét csóválva.

— Remélem, nem szándékozik ellenszegülni, szólt az ismeretlen és a falról egy pisztolyt vett le.

E mozdulatra inába szállott Kleofás minden bátorsága.

— Világért sem, mondá sietve, leteszem az esküt, uram, ha kívánja háromszorosan is.

— Ott a feszület, esküdjék, parancsolá az ismeretlen és az asztalra mutatott, melyen finom készítményű ezüst feszület állott.

Kleofás sóhajtva lépett az asztalhoz és kezét a feszületre tévé, halkán mondá az esküt, melyet az ismeretlen kívánt tőle.

— Ez is megvan, mondá aztán, mi következik most?

— Ön esküvési szertartást fog itt végezni.

— Esküvőt?

— Igen.

— De uram —

— Szót se! szólt szigorúan a komor arcú férfi. Mindaz elő van készítve, mi a szent szertartáshoz szükséges.

— Jó, ezt is megteszem, nyugodott meg sorsában Kleofás barát.

— Foglaljon helyet, kérem, egy pillanatra, míg a menyasszony befejezi az öltözködést.

Kleofás leült. A komor arcú férfi távozott, de nyomban az egyik legény állított be, hogy örködjék.

Néhány pillanat múlva a barátot egy kápolnává átalakított szobába vezették. Az oltár előtt az előbbi komor arcú férfi előtt halovány szép leány állott menyasszonyi

diszben. Kleofásnak megesett a szive a szegény teremtésen, kit az oltár elé isten tudja minő erőszakkal kényszerithettek.

Mind a mellett mit tehetett egyebet, elvégezte az esketési szertartást. Egymásba tette a férfi és nő kezét. A leány megtört szívvél, halálsápadt arczczal rebegé az igent.

— Szegény menyasszony, gondolá Kleofás.

Az esketési szertartás végeztével az elébbi terembe vezették vissza Kleofást, hol akkor az asztalon izletes reggeli állott néhány üveg finom borral.

A komor arczu férfi egy arannyal telt erszényt nyujtott át Kleofásnak.

— Ime, fogadja fáradságaért s most lásson a reggelihez. E napot bizonyos okoknál fogva kastélyomban fogja tölteni s holnap reggel nyugodtan távozhat. Ismétlem, haja szála sem fog görbülni, ha esküjét megtartja. De ha megszegi, bárhol is leend, utól éri önt az én kezem. S most isten önnel. Mi az életben aligha találkozunk többé.

A komor arczú férfi ezzel visszavonult és helyette újból a szolgál lépett be.

Kleofás zsebébe csúsztatta az aranyakkal telt erszényt és aztán leült reggelizni. A sülték, sütemények, de mindek felett a borok, oly pompásan izlettek neki, hogy mindenről megfeledezett.

Végtelen gyönyörrel szörpölte a nemes italt és palaczk palaczk után ürült ki. A szolgál mosolyogva nézte a barátot.

Igy telt el az egész nap. Kleofás kitünően érezte magát. A komor arczú férfit többé nem látta, csupán a két szolgál sürgölődött körülötte. E mellett az ablaktáblák folyton zárva voltak, noha már rég világos nappalnak kellett lennie.

Kleofás mindezzel nem törődött. — Vigan beszélgetett a szolgálakkal és a bor sohsem fogyott el az asztalról, noha Kleofás mindent elkövetett, hogy fogyjon.

Igy állt be az este, mikor pompás vacsora került az asztalra.

A vacsora elfogyasztása után Kleofás azzal az ajánlattal állott elő, hogy kártyajátékkal töltsék az időt.

— Igen ám, szólt erre az egyik szolga, de az isten tudja, hová tettük a kártyákat.

— Sohse fáradj, kedves testvérem az Úrban, viszonzá a barát kenetteljesen, én hordok magammal mindig kártyákat.

Ezzel ruhájából egy pakli piszkos kártyát vett elő és diadalmasan csapta az asztalra.

— Ez aztán a derék barát, vélekedék a másik szolga.

Megkezdődött a mulatság, de bebizonyult, hogy a barát nem csak kitűnő ivó, de kitűnő játészó is. A szolgák pénzét mind elnyerte.

Ezek persze roppantul dühöngtek, de a barát verte mellét és nagyokat kaczagott, ruhájába rejtve a nyert pénzt.

— Sohse búsuljatok, kedves barátaim, szólt vigasztalólag. Azoké a mennyország, kik földi kincsekkel nem birnak.

— Lemondunk mi a mennyországról, csak pénzünket add vissza, mondák a szolgák. Te barát vagy, neked jobban megárt a földi kincs, mint nekünk.

— Én nekem nem, vélekedék Kleofás szemeit elforgatva. Én annyira vértézve vagyok az ördög kísértése ellen, hogy akár mennyi arany terhelje zsebemet, üdvösségem nem szenved kárt.

Mit tehettek a szolgák, jelentőségteljes tekintetet váltottak és kínálták erősen borral a barátot.

Kleofásnak nem kellett sok kínálás. Csak öntötte magába a bort, mint valami üres hordóba.

— Hol van uratok és fiatal felesége? kérdé végül.

— Elutaztak.

— Hová?

— Azt nem kötjük az orrodra.

— Ugy látszik, a fiatal menyecskének nem volt valami nagy kedve a házassághoz. Oly sápadt volt szegényke, mintha halálos bánat rágódnék szíven.

— Ne törődj ezzel barát. Elvégezted az esketési szertartást. A többihez semmi közöd.

— Jól van, nyugodott bele Kleofás. De hát engem meddig fogtok itt tartani.

— Csupán ez éjszakán. Holnap visszaviszünk Budára, még reggel.

— Oly hamar, sopánkodék Kleofás, kinek nem volt inyére, hogy e jó élettől meg kell válnia. — Legalább ebédre tartsatok itt.

— Lehetetlen, barát.

— Miért?

— Mert holnap délelőtt mi is elutazunk az uraság után.

— Különös, dörmögé Kleofás. Majd hangosabban tevé hozzá:

— De legalább azt mondjátok meg atyámfiak, hogy hol a pokolban vagytok.

— Eszünk ágába sem jut ezt megmondani, kaczagtak a szolgák.

Ily beszélgetések közt telt el az idő. A sok ital végre Kleofás vas természetét is legyőzte. Elaludt és ledőlt a székről, mint valami szalmazsák, azonban nyugodtan folytatta álmát.

A két szolga mosolyogva nézte a részeg barátot, ki erősen horkolt.

— Tudod mit Vladimir, szólt az egyik szolga. Most visszavehetjük pénzünket.

— De a barát lármát talál csapni, Oszip, felelt a másik.

— Hiszen alszik, mint a bunda?

— Majd felébred.

— Csak itt ne ébredjen fel. Kifosztjuk aranyaiból és nem várunk reggelig. Rögtön elviszszük és lelektetjük az erdő valamelyik távoli zugába, ott aztán folytathatja álmát.

— Aranyba foglaltatlak, Oszip, hiszen neked kitünő gondolataid vannak.

A két álnok szolga lehajolt a barátához. Nem csak a

saját pénzüket vették vissza, de az arannyal telt tárczát is elrabolták, melyet Kleofás az esketésért kapott.

— Mit fog szólni a barát, ha felébred és se pénz se posztó, jegyzé meg nevetve az egyik szolga.

— Akár mit szól, nekünk nem árthat, felelt a másik. Nem fog többé ránk találni, hogy uraságunknál bepanaszoljon, mert ez esetben volna nekünk hadd el hadd.

— De most vigyük innét.

— Bajos lesz egyszerre elvinni, hiszen olyan kövér, hogy szörnyűség.

A szolgák ezzel lehajoltak s daczára izmos voltak, csak nagy erőfeszítéssel tudták kiczipelni a kövér barátot.

Vonszolták ki a nyári éjszakába. Sűrű facsoportok alatt haladtak sokáig, sokáig. Csak úgy izzadtak, nyöszörögtek és gyakran le kellett tenni a súlyos terhet, hogy pihenjenek.

— No itt letehetjük, mondá végre az egyik szolga. Átkozott barát, de mondhatom, mély álma van.

A szolgák ezzel egy fa alá fektették a barátot, ki tovább horkolt, mintha a legkényelmesebb ágyban feküdne. A szolgák elsiettek és csakhamar eltűntek az éj homályában.

Kleofás aludt tovább.

* * *

Hajnali csipős szél lengedezett, midőn Kleofás felriadt mély álmából.

Felült és álmélkodva pillantott körül. Erdőben találta magát, nem értette, hogy miként jutott ide. Azt hitte, még mindig álmodik.

Előtte két fegyveres ember állott paraszt ruhában. Ugy látszik, ezek költötték fel.

— Hogyan jutott ide tisztelendőséged? kérde az ifjabbik fegyveres.

Kleofás ámult, bámult.

— Atyámfia! az úrban, viszonzá, én csak álmomban juthattam ide, ha ugyan nem álmodom még egyre.

— Bizony nem álmodik tisztelendőséged, arról biztosíthatjuk, felelt az előbbi.

Kleofás barát fölemelkedett és óvatosan megtapogatta minden tagját.

— Ugy látszik, hogy igazad van, kedves hivem, sóhajta. Azok a gonosz lelkek felhasználták álmomat arra, hogy ide hurczoljanak! — Oh Istenem és még csak reggelit se adtak — a gonoszok, ezért megérdemlik a poklot! — Hogy fentem pedig a fogamat a reggelire.

— Jöjjön velünk, tisztelendő, adunk mi jó reggelit.

Kleofás nem felelt. Arczán hirtelen halálsápadtság jelentkezett. A legnagyobb rémülettel tapogatta meg ruháját.

— Mi lelte? kérdé az előbbi, betyár kinézésű legény.

— Fiam, kedves fiam, jajgatott a barát, megloptak, meg-raboltak, megöltek! — Ha számot tartotok a mennyországra, úgy üldözzétek a gazokat.

— Kit üldözzünk és kik tettek oly nagy kárt a tisztelendő úrban.

— Hiszen ha tudnám, mondá Kleofás panaszosan. De egy betűt sem tudok. Nem tudom, hol raboltak meg, nem tudom ki rabolt meg.

— Tán álmodta az egészet?

— Nem álmodtam, fiam, nem álmodtam. Nézd meg ezt a kezemet, látod-e, ordított Kleofás a legény orra elé tartva kezét.

— Hogy ne látnám, felelt ez, hiszen elég kövér.

— No hát ép úgy láttam én az aranyakat, itt tartottam őket a tenyeremen. Óh istenem, sujtsd le minden vilámodat a gazok fejére, kik egy szegény hiveddel ily galádul bántak.

— Jöjjön velünk, tisztelendő, ajánlotta a legény. Majd kipuhatoljuk a tolvajokat és megbüntetjük.

— De hát kik vagytok ti, voltaképen?

— Betyárok.

Kleofás visszahökkent.

— Mi — micsoda, kérdé hebegve, kik vagytok?

— Betyárok ismétlé az elébbi legény, büszkén kiegyenesedve. Ne gondolja ám az úr, hogy holmi kapcza betyárok. — Mi a Rózsa Sándor bandájához tartozunk.

— No még ez kellett csak, sóhajtott Kleofás keresztet vetve. Vödörből, csöbörbe jutottam. — Fiaim, fiaim, hátha nálatok vannak az én szép aranyaim?

— Micsoda! pattant fel sértődve a legény. Ne mondjon ilyet az úr, ha kedves az élete.

Kleofás hátrált.

— Lassabban, fiaim, lassabban, hebegé.

A betyár közelebb lépett.

— Tudja meg az úr, folytatá a betyár közelebb lépve és kezeivel hadonázva, tudja meg, hogy a Rózsa Sándor bandájából senki sem oly alávaló, hogy alvókat fosztogasson. Szembe merünk mi szállani az élőkkel is.

— Ez más, fiam, bocsáss meg, menttegetődzött Kleofás, ki különben is belátta, hogy gyanúja alaptalan. De mondd csak, hogy hívnak?

— Magunk között Betekints Jancsinak, már pedig azért mert szeretek a csárdákba és szép leányok szemébe betekinteni. — A társam neve pedig Iván. — Kevés szavú ember és mindig ily mord arcú, de ha tenni kell, mindig az elsők között áll.

Az idősebb betyár, ki vagy harmincz éves lehetett, eddig tényleg egy szót sem szólt, mogorván támaszkodott egy fatörzshöz és néha, néha, egy sötét tekintetet lövellt a barát felé.

— Nos, tisztelendő, folytatá Jancsi, hajlandó-e velünk jönni? Mi nem kényszerítjük, de ha velünk jön, Rózsa Sándor igazságot tesz magának, mint annak, a rendje. — Itt a kezem, csapjon bele.

Kleofás habozott egy pillanatig. De végül nem volt mit veszítenie. Belecsapott a betyár kezébe.

— Veletek megyek! kiáltá elszántan. De mondjátok meg, hogy hol vagyunk most voltaképen?

— A Zúgliget szélén.

Kleofás gondolkodva rázta fejét, de azután így szólt:

— Messze van-e Rózsa tanyája?

— Nincs messze, csak induljunk.

Kleofás nem tett több ellenvetést és elindult a két betyárral Rózsa Sándor tanyájára.

25. fejezet.

Segélykiáltás az éjszakában.

Ismét leszállt az éj Magyarország fővárosára. Két sötét alak halad a Dunapart mentén. Kalapjukat mélyen szemükre húzták. Könnyű köpenyükbe úgy burkolódtak, hogy az arcz is el van takarva félig.

A Dunaparton nem járt ekkor már egy lélek sem.

A lámpák is csak gyéren égtek erre, úgy, hogy a férfiak óvatossága voltaképp felesleges volt.

— Kormányzó úr, szólalt meg az ifjabb férfi, ki a köpeny alatt tiszti egyenruhát viselt, azt hiszi ön, hogy azon ember segítségével kezébe keritheti a fontos okmányokat.

— Ezt feltétlenül hiszem, viszonzá a másik. Ismerem én a magyar fajt, hadnagy úr. Még a romlottságban is nemmes vonásokat őriz meg. Ha az az ember szavát adja, úgy be is fogja váltani.

— S meg fogja ön magát ismertetni előtte? kérdé a hadnagy.

— Világért sem. Mint a kormány megbízottja fogok fellépni.

— De hát ha felismeri?

— Attól nem tartok, ő a pusztákon töltötte életét s így nem volt alkalma engem láthatni.

— De azt beszélük, jegyzé meg a hadnagy, hogy az az ember mindenütt megfordul, a legnépesebb városok utczáin is.

— Sok olyat beszélnek, a mi nem igaz, hadnagy úr, viszonzá az idősebb férfi. Sok a mende-monda az ilyen emberekről. Megvallom, hogy nem szívesen veszem igénybe segítségét, de fájdalom, e nehéz időkben nem igen lehet változtatni az emberekben.

— S mennyi jutalmat ígér neki, kormányzó úr?

— Ezer aranyat. — Kétszáz aranyat pedig rögtön átadok, nyolczszázat azonban csak az okmányok ellenében. Részemről —

A beszélő itt hirtelen félbeszakította beszédét és önkéntelenül megragadta a hadnagy karját.

— Hallotta-e? kérde suttogva, segélykiáltás az éjszakában.

— Erre felé nagyon rossz a közbiztonság, viszonzá a hadnagy. Legjobb lesz utunkat folytatni, mert kormányzó úrnak nincs jogában életét kockáztatni.

— Ez gyávaság volna, hadnagy uram. Hallja-e a kiáltást? Most tompábban, elfojtottabban hallatszik. Gyorsan — kövessen.

Az idősebb, de azért még java férfi korában levő úr gyors léptekkel sietett előre a Duna parton.

Egy helyen, hol lépcsők vezettek le, a lámpa vagy gonosz szándékból, vagy a szél által eloltatott. A két férfi előtt úgy rémlett, daczára hogy nagy sötétség uralkodott, mintha a lépcsőkön sötét csoport mozogna, aztán tisztán hallottak egy rekedt, tompa kacaját.

— Hohó — jön valaki — le az elrablott menyasszonynyal a nászi ágyba — hideg lesz ugyan, de csak le vele, szólott egy durva hang.

— Mi történik itt! — Megálljatok! dörgött az idősebb férfi hangja.

Tompa szitok volt a felelet. Vagy húsz lépésnyire lehetett a csoporttól, mely hirtelen eltűnni látszék.

— Utánam, hadnagy, itt lesz a gaztett elkövetve! kiáltá a férfi elrohánva.

A hadnagy gyorsan mellette termett. Nem sokára a lépcsőzeten állottak. A kis csoport az elébb ért már le és e körülmény magyarázza meg a hirtelen eltűnést.

Alulról a halálos ijedelemtől kifakad nyöszörgés volt hallható.

— Megálljatok, vagy lövök! dörgé a hadnagy.

A két férfi lerohant. Két sötét alakot láttak, amint egy harmadikat a vízbe akart dobni, az azonban kétségbeesetten védekezett.

— Ördög és pokol — Péter — dobd a vízbe az el-lenszegülő ringyót.

— Segítség! hallatszott egy női hang, úgy látszék, hogy e pillanatban esett ki szájából a kendő.

A két alak hirtelen elbocsátotta az áldozatot, ki a lépcsőre zuhant és a Dunába gurul, ha az idején érkezett két férfi meg nem ragadja.

A gonosztevők éltek az alkalommal és szitkozódva ugrottak meg.

— Vigyük fel a szegényt, mondá a férfi elborultan. Fölösleges volna az üldözés a sötétségben.

A hölgyhöz fordulva folytatá:

— Megsérült-e, nagysád?

— Köszönöm, uraim, viszonzá. Teljesen sértetlen vagyok. Csupán a gaz merénylet folytán támadt rémület tett elébb oly tehetetlenné.

— Hiszen ezt a hangot ismerem! kiáltá a hadnagy közelébb lépve és átható tekintetet vetve a nő arcára, folytatá:

— Ön az nagysád, az én kedves Málnássy barátom nagynénje!

— Meghalok, hörgé, hozzatok egy papot, hogy legalább
lelkem üdvét mentsem meg.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Én vagyok, felelt a szegény nagynéni. De kicsoda ön, ki annyira ismer?

— Persze e sötétség, hozzá a tisztí ruha felismerhetlenné tett.

— Mégis tudom már ki ön! kiáltá örvendő a nagynéni.

— Nos?

— Dénessy Aurél, Béla egyik legjobb barátja.

— Az vagyok nagysád!

— De e tisztí ruha?

— Én is fegyvert fogtam a haza oltalmára, viszonzá az olvasó által jól ismert Dénessy Aurél. Legközelebb Erdélybe utazom, hogy a lázadó oláhok ellen küzdjek.

— S ki ez a másik úr, kinek megmentésemet köszönhetem? kérdé a nagynéni.

Az illető férfi eddig szó nélkül hallgatta a beszélgetést. Most is némán vonta szét köpenyét, úgy, hogy a nő arcába láthatott.

— Kossuth Lajos, rebegé a nő megrendülve.

Mielőtt a haza nagy fia meggátolhatta volna, a nagynéni lehajolt és csókot nyomott kezére.

— De nagysád! tiltakozék Kossuth visszalépve.

— Kormányzó úr, rebegé a nő, bocsánat, de elsodort a meghatottság. E pillanatot sohsem fogom feledni, bármily hosszúra nyúlnék életem.

— De hogyan került ide? veté közbe Dénessy Aurél.

— Hallottak elrablásomról?

— Igen, viszonzá Kossuth. Tudom, hogy nagysád valami végzetes tévedés áldozata volt.

— Ugy van!

— Vettem észre, hogy a merénylet voltaképp Málnássy Margit kisasszony ellen irányult.

— Kormányzó úr, jól van értesülve, a gazok engem tartottak Margitnak és azért hurczoltak magukkal.

— De kik voltak azok a gazok? kérdé Kossuth. Én minden követ megmozdítottam az ön érdekében. De eddig mit sem

tudtam elérni. Lehetetlenségnek látszott a rablót kifürkészni. Szerencsére e véletlen jött segélyünkre.

— A rabló Margit egy visszautasított kérője volt, — Megyváry Gábor.

— Ah! kiáltá Dénessy meglepetten, ugyanaz, kivel Béla párbajt vívott és kit megsebesített.

— Kár, hogy meg nem ölte, mondá a nagynéni.

— De hát miért akarták önt meggyilkolni?

— Mert felismertem Megyváry Gábort, aki attól tartott, hogy árulója leszek. Ily módon akart elnémitani szolgálja segítségével. Midőn észrevette, végzetes tévedését, annyira megrémült, hogy elájult. Szolgája életre hozta. Egy ideig fogva tartott s most így akart velem végezni.

— A nyomorult, mondá Kossuth sötéten. Most elmenekült és lakására bizonyára nem mer visszatérni. De remélem, hogy előbb-utóbb utóléri a büntető igazságszolgáltatás keze.

— Hanem most mindenekelőtt haza fogjuk kísérfi nagysádat, hogy kipihenje fáradalmait, mondá Dénessy és karját nyújtá a hölgynek.

A nagynéni elfogadta és mindhárman megindultak a város felé.

— Miért utazott el Margit kisasszony? kérdé Kossuth útközben.

A nagynéni megzavarodott. Csak hosszabb szünet után tudott válaszolni.

— Nem jól érzi magát Pesten, ha bátyja nincs itt.

Kossuth nem tett erre több megjegyzést, noha feltűnt neki, hogy a szolga hasonlóképf zavarodott meg, mikor Margit után kérdezősködött.

Mi lehetett ennek az oka?

26. fejezet.

Rózsa Sándor tanyáján.

Miután Kossuth és Dénessy hazakisérték Málnássyék nagynénjét, visszasiettek a Dunaparra.

— Elkésünk, mondá Kossuth kedvetlenül, mert még ma éjjel kell mindennek megtörténni.

— Még nincs olyan késő, felelt Dénessy órájára pillantva. De itt a csolnak, siessünk!

Kossuth és Dénessy a csolnakba léptek. Nehány pillanat múlva a Gellérthegy tövében kötöttek ki.

Partra ugrottak és a hegy oly részénél állottak meg, hol a hegy sűrű bokorzattal volt benöve.

— Mégegyszer bátorkodom figyelmeztetni, kormányzó urat, hogy Rózsa Sándor egyike a legveszedelmes rablóknak, szólott Dénessy a partra szállás után. Hiszen az anyák az ő nevével ijesztik gyermeküket.

Kossuth fejét könnyedén megcsóválta.

— Eh, mit! viszonzá, az ördög sem oly fekete, mint a minőnek festik. Részemről nem félek és mitől sem riadok vissza.

Dénessy meghajolt.

— Ez más, mondá nyugodtan. Erre nem tehetek más megjegyzést, minthogy rendelkezék életemmel és véremmel.

Kossuth mosolygott.

— Noha azért vettem magam mellé, mert sokat tartok bátorságáról, mondá, mindamellett azt hiszem, hogy ezuttal életére, vérére nem lesz szükség. Mindenesetre megkövetelem öntől, hogy akár mit lát és hall, nem fogja magát ifjú heve által elragadtatni.

— Ezt megigérem.

— Továbbá, még egyre kérném.

— Parancsoljon velem, kormányzó úr!

— Becsületszavát kérem, hogy mind azt titokban fogja tartani, a mit ez úton tapasztal, úgy kívánja ezt Magyarország érdeke.

— A legnagyobb készséggel adom becsületszavamat, jelenté ki Dénessy Aurél.

— Jó, akkor menjünk.

— Szabad kérdenem, hogy hol reméli a rablókat találhatni? kérdé most Dénessy.

— Azt nem tudom, hadnagy úr. Nekem csupán annyi jutott tudomásomra, hogy itt a Gellérthegy tövéén valami őrt fogunk találni, aki Rózsához vezet.

E pillanatban értek a sűrű bokrokhoz. Hirtelen, mintha földből nőtt volna, emelkedett fel előttük egy fenyegető alak, puskája csövét rájuk irányítva.

— Ki vagy? hangzék.

— Jó barát! felelt Kossuth.

— Mi a jelszó?

— Buda és Pest!

— Kinek a megbizásából jönnek?

— A magyar kormány megbizásából. De minek e sok kérdés. Vezessen bennünket nyomban Rózsához. Ő vár reánk

— Most már tudom, felelt a betyár. A kapitány úr elfogadja önöket.

A betyár gyufát vett elő zsebéből és egy tolvajlámpát gyújtott meg. Ennek fényénél figyelmesen tekintette meg a két idegen urat.

— A kapitányhoz azonban csak egy feltétel alatt vezethetem az urakat.

— S mi az a feltétel?

— Hogy fegyvereiket itt leteszik és szemük bekötni engedik.

Dénessy ép határozottan vissza akarta utasítani e feltevést, de Kossuth egy parancsoló mozdulatára visszafojtotta

az ellenmondó szót és Kossuth példáját követve, kardját lecsatolta és pisztolyaival együtt átnyújtotta.

Az őrt álló betyár erre tapsolt kezével, mire szétváltak a bokrok és egy másik betyár lépett elő, kinek halk utasítást adott. Aztán elkérte az urak kendőjét és ezzel könnyedén bekötötte szemüket.

Miután ez megtörtént, kezébe fogta a lámpát és jobbjával Kossuth kezét ragadta meg; a másik betyár a hadnagyot vezette.

A bokrokon keresztül egy barlangba hatoltak. Ugyanazon barlang volt az, melyből titkos folyosón Málnássy Margit Kossuthoz hatolt, midőn megintette. — De a betyárok nem ebbe a folyosóba, hanem egész más irányba vezető földalatti útba léptek.

A dohos levegő csakhamar sejtette a két férfival, hogy minő helyen jár. A betyárok mindannyiszor figyelmeztették őket, ha lépcsőn kellett föl vagy lehaladni. Ha kezüket ki nyújtották, meggyőződhetek, hogy minő szűk helyen járnak.

Végre egy szélesebb lépcsőzethez értek, melyen felhadtak. A mint felértek egy széles barlangban találták magukat, melyen üde szellő lengett át. E barlang a Gellérthegyől távol eső hegy meredek oldalán volt. A hegy meredeksége miatt a barlang hozzáférhetetlen volt, miután nyaktörő, meg nem mászható út vezetett ide. Csupán annak számára volt e hely hozzáférhető, ki a hegy alatt elágazó titkos utakat ismerte, mint Rózsa Sándor és bandája.

A barlangban több nagy tűz égett, melyek körül festői csoportozatban heverték a betyárok, többen szeretőikkel.

A betyárok közül az egyik oda fordult az urakhoz s elmondta, hogy jelenlétükről értesíti a kapitányt, ezzel eltávozott. A másik betyár kissé visszavonult, de azért szemmel látszott őket tartani.

— Hosszú utat tehattünk a föld alatt, jegyzé meg Dénessy halkan.

— Igaza van, hadnagy úr.

— Kormányzó úr parancsára történt, hogy fegyvereimet átadtam, folytatá Dénessy körülhordozva tekintetét a barlangban. Ugy látszik, kedves helyre jutottunk, hol azonban a fegyver nem fölösleges. Ha megtámadnának bennünket, puszta kézzel kellene védekeznünk.

— Hiszen ha rossz szándékot táplálnának irántunk, úgy a földalatti úton kényelmesen végezhetek volna velünk, veté ellen Kossuth.

— Ez nem tagadható, jegyzé meg Dénessy. Aki azonban katona, nem jól érezi magát fegyvere nélkül. — De micsoda ének az, milyen gyönyörűen nótázik a ficzko.

Egy hatalmas hang énekelte Petőfi Sándor egyik hazafias dalát, még pedig a »Talpra magyar«-t:

Talpra magyar, hí a haza.
Itt az idő, most, vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok,
Ez a kérdés, válaszszatok!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok többé,
Nem leszünk!

Az utóbbi négy sort karban énekeltek többen. Majd egy bordalra gyújtottak, de a hatalmas hang, mindig kihaltszott a többi közül.

— A szent szüzre! kiáltá Dénessy, itt az ember megsüketülhetne.

Kossuth érdeklődve szemlélte e jelenetet. — Három tűz rakás körül tanyáztak a rablók szeretőikkel, megannyian szálás, fiatal legények. Vagy huszan lehettek a férfiak, leány pedig vagy öt.

Az első tűz fölött rúdon lógó vaskatlan lógott, míg a két más tűznél két legény egy frissen vágott juh oldalbordáit sütötte. A nők is többnyire a vacsora elkészítésével foglalkoztak.

A hatalmas hang tulajdonosában a mi kövér Kleofás barátunkra ismerünk, kiről nem is tételeztük volna fel, hogy

ily kitünően tudjon énekelni és aki a betyárok közt — Rózsa Sándor tanyáján már egész otthoniasan érezte magát.

Kleofás a vacsorát készítő betyárokat látta el éneklés közben a szükséges utasításokkal, mert a szakács mester-séghez nagyon értett. Különben egy nagy ködarabon ült a tűz mellett, keze ügyében nagy korsó bor állott, melyből gyakran nagyokat húzott. Piszkos ruháját neki gyűrte, úgy, hogy izmos lábszára térdig látható volt.

A barát közelében két legény hevert, Betekints Jancsi és a mogorva arcú férfi, mindketten az énekre figyeltek.

Nem messze a tüztől puskájára támaszkodva állott Rózsa Sándor, a puszták királya és hallgatta a betyár jelentését, egy finom szivart úrias hanyagsággal tartva fogai között.

A barát hirtelen istentelen káromlással szakította félbe az éneket.

— Oh te átkozott gaz betyár! mordult az egyik szakácsra. Hiszen elégeted azt a finom pecsenyét; — azt a bárány oldalbordát! — Villám és halál, tiz aranyba fogadnék, hogy a gazficzkó egy női oldalbordával sokkal gondosabban bánna.

Rózsa Sándor oda fordult a baráthoz:

— Csendesen barát, mondá. Idegennek jönnek. Ne hozz szegényt a szentegyházra.

A jelentést tevő betyár eltávozott a vendégekért. Kleofás nagyot húzva a korsóból, szemügyre vette a közeledőket.

— Sándor fiam, jegyzé meg fejcsóválva a tiszti ruha láttára, vajjon tanácsos-e ily vendégeket fogadni?

— Mitől se tarts, Kleofás barát, felelt a betyár mosolyogva. Csak viseld gondját a pecsenyének!

A látogatók elé sietett.

— Ide, uraim, ha nincs ellenökre! kiáltá, arrébb vezetve a tüztől a látogatókat és halkabban folytatá:

— Mint értesültem, önök beszélni kívántak velem és szabad kíséretet követeltek. Remélem, hogy az úton idáig

nem alkalmatlankodtak önöknek embereim többel, mint a mennyi épen szükséges volt biztonságunk érdekében.

— Nincs semmi panaszunk, jelenté ki Kossuth mélyebben burkolódzva köpenyébe, nehogy felismerjék.

Dénessy azonban ilyesmitől nem tartott és a tűz melletti csoportozatot közéről fokozódott érdeklődéssel nézte.

— Szabad kérdenem, hogy az urakat mi vezeti hozzám? folytató Rózsa Sándor.

— Ön az a férfi, kit Rózsa Sándornak nevez a nép? kérdé Kossuth.

— Én vagyok, felelt a betyárok vezére önérzetesen. S ez állításomat valamennyi emberem bizonyíthatja.

— Nem szükséges.

— Ugy térjünk a dologra.

— Igenis, én csupán egyszerű hivatalnoka vagyok a kormánynak, de előjáróim, a kormányzó és a miniszterek nagy bizalommal viseltetnek irántam s azért engem biztak meg e kényes ügygyel.

Rózsa fejével bólintott.

— Értem, uram.

— Én azonban egyedül önnel akarok beszélni, úgy, hogy más senki ne hallja.

— S ez az úr itt? kérdé Rózsa Sándor, Dénessyre mutatva.

— Ez az úr barátom, felelt Kossuth, azért jött velem, hogy szükség esetén oltalmazzon.

Rózsa büszkén emelte fel fejét.

— Attól nem kellett tartani, viszonzá. Senki sem merte volna az urat érinteni! — De attól tartok, hogy most a hadnagy úr, unatkozni fog, míg mi beszélünk.

— Oh nem, felelt Dénessy mosolyogva. Ha elvezetne a tűznél tanyázó társasághoz, igen lekötelezne.

— Lánczos lobogós! kiáltá Rózsa Sándor elégedetten. Látom, az úrnak van bátorsága, kár hogy nem lett betyár. Jöjjön hát!

Rózsa Sándor a fiatal hadnagyot a legközelebbi tűzhöz vezette és gúnyosan fordult a korhely szerzeteshez e szavakkal:

— Kleofás barát, egy czimborát hozok. Egy pap és egy katona oly ritka jelenség tanyánkon, hogy meg kell egymással ismerkedniök. — Helyettesítsd a gazdát Kleofás, hogy vendégünk ne unatkozzék.

— Minden jólét-lélek dicséri az urat! kiáltá Kleofás, egy egyenruhás ember, a betyárok között. — Jöjjön czimborá, üljön ide mellém. Talán van hangja, hogy énekelhet velem valami élő vagy holt szent tiszteletére. Vagy talán tetszik egy kis kártyajátékkal mulatni! Mindenesetre fogja ezt a telt pohárt — éj idején nagyon jó az egészségtelen nedvesség ellen. — Mondja, hogy hívják?

— Nincs miért eltitkolni nevemet, mosolygott az ifjú hadnagy, Kleofás szomszédságában egy köre telepedve. Nevem Dénessy Aurél.

— Teringettét, ez szép név, vélekedék Kleofás. Isten hozta Dénessy uram és ne lássak négy hétig egyebet Duna viznél, ha ma kitűnően nem fogunk mulatni.

Rózsa Sándor ezalatt órájára tekintett és intett Ivánnak. Ez közelébb lépett.

— Iván, mondá a betyár kapitány, itt a cselekvés ideje. Végy magadhoz néhány embert és állj lesbe. Azt a kocsit el kell fogni, de tartózkodjál minden felesleges kagylatlenkedéstől. — Vért ne ontsatok!

— Igen, ha szép szerével megadják magukat, felelt Iván sötéten. Az ördög törődik egy kis vérrel. — Mogorván intett néhány betyárnak, kikkelt eltűnt egy titkos folyosóban, minő kettő vezetett a barlangba.

Rózsa Sándor visszatért a várakozó vendéghez.

27. fejezet.

A z a l k u.

— Legyen szives követni uram, kezdé a betyár kapitány. Oly helyre fogom vezetni, hol senki meg nem lehet bennünket.

Kossuth némán bólintott fejével és követte az előre haladó kapitányt, aki a barlang nyílásához vezette.

Mint megjegyeztük e nyílást be s kijáratul nem lehetett használni. miután úgy szólva, a hegy derekán volt és a hegy úgy fel mint lefelé oly meredek volt, hogy nyaktörő vállalat lett volna megmászni. E tágas nyílás tehát mintegy szelelő ablak gyanánt szolgált.

Kossuth itt megállott. Gyönyörű kilátást világított meg a hold kelő világa. Láta a Dunát és a Buda alatt Kelenföld felé elterülő szép vidéket.

A nyílás közelében ülőhelynek szolgáló több nagyobb ködarab állott. Innen végig lehetett tekinteni az egész barlangot is.

A betyár helyet foglalt egy kövön és vendégét is hasonló üléssel kínálta meg.

— Köszönöm, felelt Kossuth visszautasító kézmozdulattal. Én állni fogok.

— Ez esetben én sem ülhetek, jelenté ki a betyárok kapitánya.

Nyomban felemelkedett és a haza nagy fia most szemben állott a betyárral.

— Különös megbizásom van önhöz. Rózsa kapitány, vette fel Kossuth tompa hangon a szót. A kormány oly tettel bizná meg, melyet ha végre hajt, nem csak jutalomra, de elismerésre is számíthat.

Itt elhallgatott a kormányzó, mintha feleletet várna, de a betyár meg sem mozdult, mintha lelke távol járna és nem foglalkoznék a kormány elnézésével.

Kossuth folytatá:

— A tett jutalma, ha siker koronázza, ezer arany és előleg gyanánt kétszáz aranyat fogok most átadni.

Rózsa fejével bólintott.

— Jól van, viszonzá hidegen. — De hát voltaképen mit kell ezért a pénzért tennem?

— Hajnaltájban Kelenföldön keresztül egy kocsi fog hajtani.

— Értem!

— E kocsit nem lehet félre ismerni. Négy fogatú zárt hintó, bécsi gyártmány. A kocsiban egy öreg úr ül fiatal nejével. A szolgál mellett egy inas ül a bakon. Így hát ellenszegülésről szó sem lesz, mert az öreg úr nem szeret verekedni.

— Ezt is értem.

— Arról van szó, hogy e kocsit megállítsák. A hintó hátulján láda van, mely kis pénztár szekrénykét tartalmaz.

— Ah! és ezt a pénztár szekrénykét raboljam el egy harmadik számára.

— Tegyen vele, amit akar. Azt az ön lelkiismeretére bízom. Nekünk nem kell a pénztár szekrényke, hanem van abban egy bőrtárcza, fontos iratokkal, erre van szükségünk, ezért fogja kapni az ezer aranyat.

— Oh uram, a bőrtárcza 10 annyi értékű bankjegyet tartalmazhat.

— Biztosíthatom, hogy a tárczában okmányokon kívül nincs egyéb. Különben kötelezem magam, hogy az illető jelenlétében fogom felbontani a tárczát, aki átadja.

— Jó!

— Természetes, hogy az utasokban nem szabad kárnak történni.

— Én is így gondoltam.

— Tehát elfogadja a megbizatást?

Rózsa Sándor összeránczolta homlokát.

— Igen, uram, viszonzá. De meg kell jegyeznem, hogy itt egy kis tévedés forog fenn.

— Hogyan?

— Dragon gróf és neje — mert úgy hívják az illetőket, mint ön jól tudja — nem hajnalban fognak Kelenföldön átutazni, hanem félóra múlva.

Kossuth meglepetve lépett vissza.

— Ön tudja az illetők nevét. De hát honnan szerzett ily alapos értesülést?

— Nekem mindenfelé vannak jó barátaim, mosolygott a rabló kapitány.

— De hát ha félóra múlva haladnak át Kelenföldön, úgy már el is késtünk.

— Nem késtünk el, mert embereim e pillanatban már lesben állanak.

— Valóban, ez mesés!

— Tudom azt is, hogy a börtárcza a kamarilla iratait tartalmazza Jellasicshoz, ki jelenleg a Balaton felé indult hadával. Dragon grófnak bizonyos ügyek miatt erre kellett kerülnie és így történik, hogy ma utját Kelenföldön át veszi.

— Szórul, szóra igaz. — De mindegy, ime fogadja az előleget.

Kossuth ezzel két zacskót vett ki zsebéből, melyet a kapitánynak nyújtott át.

— Köszönöm, uram, viszonzá, de ezt a pénzt nem fogadom el.

— Hogyan értsem ezt?

— Ingyen óhajtom tenni a szolgálatot a kormánynak!

— Ingyen?

— Igen, uram, én is magyar vagyok, mint az úr és kötelességem, hogy hazámért tegyek valamit. Óhajtom, hogy a nekem szánt összeg hadi célokra szolgáljon.

Kossuth nem felelt. A rabló e nemeslelkűsége meglepte.

A betyár pedig várni látszott, hogy szóljon. De miután látta, hogy vendége néma marad, ő vette fel újból a szót.

— Miért tovább e titkolódzás? Én tudok mindent és úgy azt is tudom, hogy mily előkelő vendéget tisztelek e pillanatban tanyámon.

— Ah, rebegé Kossuth meglepetten.

Rózsa térdre borult előtte.

— Engedje meg uram, szólott lelkesülten, hogy a haza nagy fiának, Magyarország kormányzójának ily módon fejezzem ki hódolatom és engedje meg, hogy úgy magamat, mint társaimat felajánljam a hadi szolgálatra. És ez esetben csapatomat száz emberre szaporítanám.

Kossuth látta, hogy fel van ismerve, hasztalan lett volna minden további titkolódzás.

— Keljen fel, kapitány, mondá méltósággal. Ajánlata felett gondolkodni fogok. Remélem, hogy elfogadható lesz.

Rózsa felállott.

— Köszönöm, kormányzó úr, egyelőre ennyivel is beérem, viszonzá.

E pillanatban a tűz felé fordult s arczán meglepetés rajzolódott.

— Lánccos, lobogós! kiáltá, mi ez? Ugy látszik a kormányzó úr kísérője a hadnagy, összekapott a baráttal és birokra mennek.

— Czivódás, rebegé Kossuth. A hadnagy fegyver nélkül van és emberei megölhetnék. Siessen hozzájuk, kapitány.

— Nem szükséges, kormányzó úr, felelt Rózsa. Az egész csak tréfa lesz. Embereim közül senki sem merné bántani vendégemet. A mi pedig a hadnagyot illeti, legény a gáton és nem kell attól a veszekedő baráttól féltetni. De mi az — nem hall semmit onnan túlról.

Rózsa ezzel figyelve hajolt előre Kelenföld felé, míg tekintete a tűz mellett lejátszódó jelenetet kísérte figyelemmel.

28. fejezet.

Kleofás barát diadala és kudarca.

Térjünk vissza a tűz mellé, hol Kleofás barát csakhamar beszédbe elegyedett Dénessyvel és az ismerkedést azzal kezdte, hogy a hadnagyot kikérdezte vajjon ismeri-e a budai hirhedt helyeket, hol jó bor és szép leány egyaránt eladó. Kleofás barát e téren nagy tájékozottságot mutatott.

Fejcsóválva szólt Dénessy.

— De mondja meg Kleofás barát, miként van az, hogy oly szent ember mint ön, ily egyáltalán nem szent helyeken szokott megfordulni.

A szerzetes elforgatta szemeit és így válaszolt keneteljes hangon:

— Hadnagy úr, ön nem érti ezt. Én, aki vértézve vagyok a sátán minden kísértése ellen, bátran megfordulhatok minden helyen, anélkül, hogy lelkem kárt szenvedne. A bort pedig nem szabad megvetnünk ifjú barátom, mert az tartja meg az életet bennünk. Már pedig a szentek azért küldtek a földi siralom völgybe, hogy itt maradjunk minél tovább. Ebből következik, hogy innunk kell. S ha nem igaz, amit mondtam, úgy süssön meg az ördög háromszor, mint ezt az eretnekek szent Lőrinczczel cselekedték.

Dénessy mosolygott. Kivonta vigyázatlanul telt erszényét és egy aranyat nyujtva át Kleofásnak, mondá:

— Engedje meg, hogy bölcs tanításait ez arannyal háláljam meg.

Kleofás mohón kapta el az aranyat és kapzsi tekintetet vetve a tömött erszényre, viszonzá:

— Köszönet e nagylelkűségért hadnagy uram. Szóljon, mivel lehetek szolgálatára, Énekeljek-e valami szép bordalt?

Vagy talán áruljam el, hogy hol lakik Rózsika, az a fekete szemű szépség, a híres budai leány.

— Minderre nem vagyok kíváncsi, felelt Dénessy nevetve. Én csak azt óhajtom tudni, hogy miként jutott ide?

Kleofás füle tövét vakarta és a hadnagyra sanditva mondá:

— S ezt csakugyan tudni óhajtja?

— Mindenesetre, különben nem kérdeztem volna.

— Nehéz erre megfelelnem, jegyzé meg a barát. Anynyit azonban elárulhatok, hogy valami nagy úr oka az egésznek.

— Nagy úr? csóválta fejét Dénessy. Mi köze egy nagy úrnak a betyárok rejtekhelyéhez?

— Ép az a bökkenő. Egy különös kalandom volt, melyről azonban nem szabad szólanom.

— Ez érdekes, mondá Dénessy és beszédközben rövid óralánczával, melynek végén kis arczképtartó volt, öntudatlanul játszadozott.

— Tehát egy barátnak is lehetnek kalandjai, tevé hozzá a fiatal hadnagy. Lekötelezne, ha elmondaná.

— Azt épen nem tehetem, szabadkozott a barát, eskü köt.

— Eskü?

— Még pedig nagyon szigorú, felelt Kleofás, hirtelen azonban a meglepetés kiáltását hallatta.

— Mi lelte? kérdé Dénessy és álmélkodva tekintett körül. Hiszen itt nem történt semmi.

A barát csakhamar visszanyerte önuralmát. De lássuk, hogy mi okozta felindulását.

Az arczképtartó, mely Dénessy óralánczát ékesítette felpattant és Woronyeczky Lidia képét mutatta. E kép hatott oly meglepően a barátira, mert benne a fiatal nőre ismert, akit ama titokteljes házban özszeeskettett a sötét árczú férfival.

— Nos, folytatá Dénessy, miért oly hallgatag, barát. Mi lelte?

— Oh semmi, válaszolt Kleofás, csupán a szívembe

nyilallott. — De mondja csak hadnagy úr, micsoda hölgyecske arczképét hordozza magánál? — Hát azért nem akarta tudni a sötét szemű Rózsika lakását, tevé hozzá ravasz szemhunyoritással.

Dénassy arcza elborult.

— Ne szóljunk erről, barát, mondá majdnem fenyegető hangon. Nem szeretem felujítani a mult sebeit!

A barát erre nem mert megjegyzést tenni. Dénessy pedig szótlanul bámult a tűzbe, úgy, hogy szünet keletkezett.

Kleofás végre nem állhatta e csendet tovább és ruhájából elékerítette az általunk jól ismert piszkos pakli kártyát, melynek segélyével a szolgákat is kifosztogatta pénzükből. — Így szólt:

— Hagyja a szomorúságot hadnagy uram. Játszunk addig, míg a vacsora elkészül.

— Bocsánat, Kleofás barát, de én a kártyajátékokban nem vagyok járatos.

— Ugyan, veté ellen a barát, ki még nem feledkezett meg Dénessy tömött tárczájáról. Hiszen az nem baj. A huszonegyet csak tudja, kedves uracskám. — Én fogom adni a bankot önnek és a betyár uraknak itt. Jer ide Betekints Jancsi és ti is többiek! — Te pedig szakács, ne égesd el a sültet, még ha teszel is néhány garast.

Betekints Jancsi néhány játszani vágyó betyárral közelebb lépett, a nők is kíváncsian csoportosultak, míg a barát a kövön, melyen ült, készült a bankot adni.

— De hallod-e barát, szólt Betekints Jancsi intőleg, ne akarj aztán bennünket megcsalni.

Kleofás, úgy elforgatta szemeit, hogy csak a fehérje látszott.

— Ugyan, kedves atyámfia az úrban, viszonzá szemrehányólag, hogyan léphetsz fel ily vádakkal egy szent férfiú ellen.

Most kivette az elébb kapott aranyat és hízlegőleg fordult Dénessyhez.

— Nemes uram, ha már megtisztel minket társaságával, remélem, lesz szives ez aranyat ezüstpénzre váltani.

Az ifjú hadnagy készséggel vonta ki tárczáját és az aranyért járó ezüstpénzeket oda számlálta a köre. Kleofás barát átvette az ezüstpénzt, de nagy sietségében elfeledte az aranyat átadni, hanem szemfényvesztő ügyességgel tünnette el ruhája bő ujjában, miközben hangosan kezdett kiabálni:

— Kezdődik a játék, uraim, akinek kedve tartja, tegyen!

Dénessy mosolyogva nézte a barát ravaszságát, de azért nem szólt, sőt tett néhány ezüst huszast és el is vesztette. E közben figyelemmel kísérte a barát játékát, ki a legszemtelenebb módon csalt.

A betyárokat ingerelte a játék ördöge és szorgalmasan tettek, de pénzüik mindig a barát bankjába úszott. S ha néha egy-egy betyár mégis nyert, Kleofás minden áron el akarta hitetni, hogy tévedés forog fenn. A bank egyre szaporodott, de azzal arányban nőtt Kleofás kapzsiséga.

A betyárok szitkozódtak, hogy egyre vesztettek, különösen Betekints Jancsi, ki e pillanatban tette meg utolsó váltó forintját. De ekkor szerencsétlenségére ügyetlenül vetette fel a ravasz barát a kártyákat, úgy, hogy egy félre-csúsztatott kártya kiesett a csuha ujjából és a csalás nyilvánvalóvá lett.

Jancsi marka villámgyorsasággal szorította a köre Kleofás kezét:

— Lánczos, lobogós! szitkozódék, mondtam, hogy a barát csalni fog. A veres disznónak is csuhája ujjában kell lennie.

A tisztelendő atya pufók arcza egészen neki veresedett a haragtól. Nem félt a betyároktól, de attól tartott, hogy a nyereményt vissza kell adni.

Kiszabadította kezét a betyár markából, miközben a keresett kártya csakugyan kiesett a csuha ujjából és felkapva botját olyat sujtott a betyár felé, hogy ha az ügyesen ki nem kerüli, földre terítette volna.

— Szent József, kiáltá Kleofás felháborodva, te zsebmetsző, te pusztai betyár, majd megtanítlak tiszteletre a szent férfiak iránt. — Egy rongyos váltó forint miatt csalással vádolni az embert, mert egy kártya véletlenül félrecsúszik. Oh te semmiházi, mindjárt kiporollak, hogy megemlegeted!

Jancsi dühbe jött és elérántva törét, megrohanta a barátot, de a leányok sikoltozva léptek közbe és a betyárok, ismerve Rózsa szigorú fegyelmét, igyekeztek kicsavarni a tört Jancsi kezéből.

Kleofás barát azonban egyáltalán nem félt. Csuhájába rejté a pénzhalmazt és aztán kezében a vastag bottal, méltóságteljesen lépett ki a küzdőterre.

— Jer hát ide gazember! kiáltá kihívólag. Oly igaz, minthogy szent férfiú vagyok, meg foglak tanítani illendőségre. Csak ereszszétek, ne legyen a nevem Kleofás, ha félek tőle.

Dénassy is felállott, hogy a barátot védelmezze, de visszalépett, midőn látta, hogy a barát harcra kész. A betyárok pedig azt ajánlották, hogy ha verekedni akarnak, dobjanak el minden fegyvert és menjenek birokra.

Az ellenfelek ebbe beleegyeztek.

Kleofás nyomban eldobta a botot, mert most már elemében volt, és felgyürte csuhája ujját. A betyárok pedig kaczagva csoportosultak körülöttük, mert e birkozás nekik multságul szolgált.

Betekints Jancsi azonban veszedelmes ellenfél volt. A korcsmákban sokat hősködött azelőtt s inai megedzöttek. A két ellenfél néhány pillanatig harcra készen, de tétlenül nézett farkasszemet és a betyárok biztató kaczagása közt csupán szitokkal halmozták el egymást.

De csodálatos, Jancsi elébb fogyott ki a cifra káromkodó szavakból mint a barát, kinek szájából a szitkok úgy bugyborékolnak, mint valami kimerithetlen forrás.

Jancsi tehát megunva a dolgot, a barátára vetette magát.

Ez azonban készen várta. Átfogták egymást, de Kleofás bizonyult erősebbnek, a következő pillanatban már Jancsin ült és oly módon kezdte agya-bugyálni, hogy szörnyűség volt nézni is.

Megragadta szegény Jancsi haját és fejét kimért tempóban csapdosta a földhöz.

— Átkozott ficzkó, megtanítalak atyám fiát rágalmazni, te ágról szakadt bitang. Összezúzlak ficzkó, ha nem esküszöl meg, hogy Kleofás barát becsületes játékban nyert.

— Segítség, boldogságos szűz, hiszen szétzúzza fejemet! hörgé Jancsi fulladozva, míg száját, torkát ellepte a por.

A betyárok elérhantak és a káromkodó barát hatalmából kiszabadították a szegény Jancsit.

•Kleofás fölemelte botját és odább állva, mint valami pulyka fujta fel magát és folytatta a káromkodást.

Jancsi ezalatt némileg újra magához tért.

— Bármit mondasz is barát! kiáltá dühösen, ha kell, leteszem az esküt oltár előtt, hogy megcsaltál. Itt a hadnagy úr is látta.

— A gonosz lélek beszél belőled, Jancsi! kaczagott Kleofás barát, kit a diadal elbizottá tett. A hadnagy úr gavallér ember és jó barátom, az egész társaság előtt bizonyítani fogja, hogy szabályszerűen játszottam, a legnagyobb becsülettel.

— A hadnagy úr döntsön, helyeslék a betyárok, mondja meg a becsületére, hogy Kleofás barátnak vissza kell-e adni a nyeremény vagy nem.

A barát jelentőségteljesen hunyorgatott szemével Dénessy felé. De a jeladás mit se használt. A hadnagynak tetszett a mulatság és vállat vonva jelenté ki:

— Ha a legények becsületemtől teszik függővé a döntést, Kleofás barát, úgy fájdalom, csak annyit mondhatok, hogy nekik jogukban áll pénzüket visszakövetelni.

— Micsoda! fortyant föl Kleofás, csak nem akarja azt mondani —

— Hogy bal keze valószínűleg tévedésből, több ízben cserélte el a helyes kártyát, vágott közbe a hadnagy nevetve. Én feltételezem ugyan, hogy ily szent férfiúval az pusztán szórakozottságból történt, de állításom fentartom, daczára az iménti hőstettének, tiszteletes testvérem.

— Az ördög a testvéred, nem én! kiáltá a dühtől lihegye Kleofás barát. Ezzel a tarka ruháddal egyetemben úgy összecsepellek, hogy egy egész csontot sem vihatsz majd szent Péterhez.

Dénassy kaczagva állt fel.

— Bottal, ököllel ugyan nem verekedem, barát, de ha kész szabályszerű birkózásra, úgy rendelkezésére állok.

— No majd lefektetlek a földre, te henczegő ficsur, hogy elmegy a nevető kedved, kiáltá a barát.

A fiatal hadnagyra vetette magát és átkarolva egyszeriben a földre igyekezett vágni. De bal lábát hátraszegve, várta Dénassy a támadást, és mielőtt Kleofás tisztába jöhetett, hogy mi történik vele, már megragadta a csuháján lógó kötelet és czombját, fejét széles mellének vetve.

Egy pillanatig védte magát a barát, de aztán köpczös alakja a levegőbe emelkedett és Dénassy fején keresztül oly erővel dobta a földre, hogy minden csontja recsegett belé.

Dörgő éljennel fogadták a betyárok a hadnagy diadalát és a barát kudarczát.

Kleofás pedig nyöszörögve ült fel és szemeit dörzsölve nevetségesen siralmas arczczal bámult legyőzőjére.

29. fejezet.

Mégis folyt vér!

— Kapitány, szólalt meg Kossuth a barlang szélén, nem hallott ön semmit. Elöttem ugy rémlett, mintha lödobogást, ostopattogást hallottam volna.

— Dragon gróf hintója, azonnal látni fogjuk, viszonzá Rózsa

E pillanatban teremtette a földre Dénessy a barátot, mit Rózsa Sándor jól látott és kaczagva tapsolt hozzá.

— Éljen a hadnagy, kiáltá lelkesülten, megtanította a ravasz barátot.

E pillanatban lenn a hegy alatt a hold fényétől megvilágítva feltűnt a négyfogatu hintó.

Ugyanekkor éles fütyű hallatszék és sötét alakok ugrottak elé, megragadva a lovak kantárszárát, feltartóztatva a hintót.

— Dragon grófra ugyan ráijesztenek legényeim, mosolygott Rózsa Sándor. A milyen bátor, bizonyára a felesége szoknyája alá fog bujni.

— Remélem, nem történik szerencsétlenség.!

— Nem, hiszen ki ellenszegülne — az öreg gróf fél a puskaportól.

— E pillanatban a kocsi mellett gyöngé villám cikázott fel és az éj homályán keresztül egy pisztolylövés durranása hallatszott.

— Ördög és pokol! — mi ez? — Ennek nem lett volna szabad megtörténni? kiáltá Rózsa Sándor, oda kell mennem.

Gyorsan fölállott. — Kossuth lassu léptekkel követte.

Midőn a tűz mellé értek, arról győződtek meg, hogy ott nem igen vettek tudomást a hegy tövében történteokről.

A barát a tűz mellett ült, ruháját levetette és két fiatal leány által borral dörzsöltette megroppant tagjait. Daczára panaszos nyöszörgésének e műtét jól eshetett neki s miközben Dénessyvel és a betyárokkal társalgott, folyton utasításokat adott a lányoknak, hogy mikép tegyék hatásosabbá a dörzsölést. Nem feledkezett meg arról sem, hogy belsőleg is használja a bort orvosság gyanánt, folyton jókat huzott a korsóból.

— Remélem, nem neheztel Kleofás barát, mondá a

fiatal hadnagy kezét nyujtva. Becsületes, nyílt küzdelemben győztem.

— Oh maga ravasz ficzkó, felelt a barát, miért nem mondta elébb, hogy ismeri a birkózás minden fogását. — Oh hogy fájnak tagjaim! — Nem volt szép magától, ifju ember, hogy így bánt el az isten egy szolgájával. — A gögösség, a hét halálos vétek egyike készítette arra, hogy ne akarjon kudarcot — szenvedni! — Én oly szépen fektettem volna a földre, hogy azt hitte volna, egy grófné ágyába esik. Hé szakács, add ide a pecsenyét, de hintsd meg előbb sóval! — Ti pedig, ti gaz betyárok, mit kaczagtok oly csufosan. — Véletlenség volt az egész — megbotlott a bal lábam.

— Igen, a levegőben, kaczagott az egyik betyár.

Most Dénessy vágott közbe.

— Örülök Kleofás barát, hogy nem neheztel reám, a miért oly hatalmas ellennel szemben összeszedtem minden ügyességemet. — Remélem, e két arany el fogja felejtetni fájdalmait, különösen ha hozzá számítjuk a harmadikat, melyet a felváltásnál elfelejtett visszaadni.

Dénessy két aranyat nyujtott Kleofásnak, ki mohón vette át.

— Köszönöm, hadnagy uram, mondá aztán hálálkodva. Ön nemeslelkü fiu és meg fogom áldani, mielőtt elválunk. — A pecsenye kitünő — folytatá falatozva, megkezdődhet a vacsora.

A barát újból felvette ruháját és a barátság helyre volt állitva. Jancsi sem neheztelt többé, miután a hadnagy megboszulta a barátot.

Rózsa Sándor az elébb eltűnt az egyik folyósóban. most visszatért a betyárokkal. Négy betyár egy puskából készített hordágyon vitt egy férfi testet. Velük együtt egy nő is jött, előkelő öltözetben, ki azonban a barlang hátterében maradt.

— Fiuk tegyétek le ide, parancsolá Rózsa Sándor a

betyároknak, de óvatosan. — Ti lányok, ápoljátok. — Attól tartok, hogy szegény sulyosan sebesült. — Csak volna orvosunk!

Dénessy most elé lépett.

— Orvosnövendék voltam azelőtt, ha nincs ellenvetésük, segíték a sebesültön, a mint tudok.

Letérdelt a sebesült mellé, ki a távozott rablók közül való volt.

— Hogyan történt ez? kérde Rózsa Sándor szigoruan. Hát szigoru tilalmam daczára mégis folyt vér.

— Mitől sem tehetünk, felelt meg a sötétarczu Iván, ki — mint tudjuk — vezérelte a kis csapatot. Mi megállítottuk a kocsit, és Pista, ki most ott hever vérében kinyitotta a kocsiajtót. A gróf halásápadtan dőlt vissza a kocsi párnáira, de a grófnő nagy bátran pisztolyt fogott ránk — lövés dördült el — szegény Pista adta meg az árát.

A sulyosan sebesült kinyitotta szemét, téveteg pillantott körül — mire görcsösen kapott a sebhelyhez.

— Meghalok, hörgé, hozzatok egy papot, hogy legalább lelkem üdvét mentsem meg

Rózsa a baráthoz fordult.

— Tedd kötelességedet, Kleofás, parancsolá. Könnyítsd meg a boldogtalannak az utat, melyet mindnyájunknak meg kell tenni. Rázd le a bor gözét

— Kormányzó ur, folytatá halkan Kossuthoz lépve, ki az árnyékba vonult vissza. Legjobb lesz, ha eltávozik, őreim vissza fogják kísélni. Lekötelezne, ha megengedné, hogy a hadnagy ur itt maradjon. Ugy látszik, ért a sebészethez és a szegény fiúnak szüksége van a segélyre.

— Nekem nincs ellenvetésem, ha a hadnagy kész maradni, viszonzá Kossuth.

— Oly biztonságban lesz itt, mint Ábrahám ölében, ígérte Rózsa Sándor. Az iratokat ki fogom kerestetni és elküldöm. Ajánlatomat remélem elfogadja a magyar kormány. Ha tetszik egy pillanatra a csoportozathoz léphetünk.

Kossuth némán bólintott fejével és a rablóvezérrel a tűzhöz közeledett, hogy néhány szót intézzzen Dénessyhez. Ugyanezen pillanatban lépett Kleofás is a sebesülthez.

Pista, a sebesült betyár teljesen visszanyerte eszméletét és a körülötte sürgölődő leányok ülő helyzetbe hozták. Tekintetét azonban bizonyos rémülettel emelte a barátra.

— Mindenre, a mi szent, rebegé. Tartsátok tőlem távol, ő nem hallgathatja meg gyónásomat, mert bűnös, mint mi többiek.

Dénessy ki eddig a sebesülttel foglalkozott és bekötözte sebéit, a mint lehetett, most felállott és Kossuthhoz lépett.

— Hadnagy ur, mondá ez halkan. Én távozom, de óhajtom, hogy ön itt maradjon a beteg mellett. Meg vagyok győződve, hogy veszély nem fenyegeti, de viszont azt is tudom, hogy a félelem ön előtt idegen. Talán az iratokat is megkapja később. — Miként van a sebesült?

Attól tartok, hogy vége, felelt suttogva Dénessy. A golyó nyakát furta át a kulcscsont felett. — De talán ügyesebb kéz mint az enyém mégis megmenthetné.

— Akkor tegyen kísérletet és vitesse a pesti kórházba.

— Megkísérlem!

— Egy papot, nyöszörgé a sebesült. Hozzatok egy papot, ki üdvösségemet megmenti.

— Ego absolvo te! ego absolvo te! mormogá a barát a eloldás szavait és tarisznyájában egy feszületet keresett. Itt vagyok én Pista s úgy az égbe igazítom lelkedet, hogy a római pápa sem tudná különben. Siess fiu! — gyónd meg hányszor loptál, és ne titkold el, ha egy kicsit gyilkoltál is, — azt beszélík, hogy szeretted a szép leányokat is — hehehe — fiu.

Kleofás tökéletesen részeg volt, úgy, hogy azt sem tudta mit tesz, hatalmas hangján szerelmi dalt kezdett énekelni:

Ez a világ a milyen nagy
Te galambom oly kicsi vagy!

A nép most újból megrohanta Lamberget, ki néhány pillanat mulva sűrű szurások alatt vérében fetrengett a lánczhidon, hol kilehelte lelkét.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Vigyék el innen e korhely barátot, szólalt meg Kossuth szigoruan. Részeg és szégyenére válik az anyaszent-egyháznak.

Kleofás felpattant és csipőjére téve két kezét lármázni kezdett.

— Én korhely! Hogy meri ezt nekem mondani az ur, ki még az arcját sem meri megmutatni. No majd megmutatom az urnak —

Ezzel már gyürkőzni kezdett, de Dénissy fenyegetőleg lépett elébe, mire a barát szepegve hátrált.

— Mentsétek meg lelki üdvömet, könyörgött ezalatt a beteg! — Haha — mi az — a pokol tüze felém világít kigyók szívják vérem — a lelki üdvömet — mentsétek!

— Lázban beszél, vigyék a legközelebbi templomba, hogy legalább az utolsó kenet szentségében részesüljön, mondá Kossuth és visszalépett.

A következő pillanatban egy betyár kíséretében eltűnt a titkos folyosón.

* * *

Dragon gróf a kocsi megrohanása után elmenekült inasával. A kocsis a hintónál maradt és Dragon grófnét, miután szemét bekötötték, magukkal vitték a betyárok, ugy-szintén a szekrénykét is, mely pénzt és iratokat tartalmazta.

Dragon grófné mindedig egy betyár őrizete alatt állott a háttérben. Kossuth távozása után Rózsa Sándor oda lépett hozzá.

— Kicsoda ön, — mi a szándékuk velem? kérdé a szép grófné, talán meg akarnak gyilkolni.

— Ugyan méltóságos asszonyom, veté ellen Rózsa, hogyan tételezhet fel ilyesmit? — A mi nevemet illeti, Rózsa Sándor vagyok.

— Tehát mégis egy közönséges haramia, szólt megvetőleg Dragon grófné. Ezt a nevet hallottam már Bécsben.

— Ugy, jegyzé meg Rózsa büszkén felegyenesedve.

— Férjem elég gyáva volt megugrani, folytatá a grófné. Mindegy! Mint láttam a vasszekrényt elrabolták. A benne levő pénzt nem sajnálom, de volt benne egy tárcza is, mely iratokat tartalmaz.

— Tudtam, szólt Rózsa hidegen.

— Honnan tudja, kérdé a grófné álmélködva. Talán már átvizsgálták a vasszekrényt?

— Még ahhoz nem volt időnk. De erről már tudomással birtam, mielőtt embereim a kocsiját megrohanták.

— Oh, csakugyan?

— Igen.

A grófné türelmetlen mozdulatot tett.

— Az egyre megy, szólt aztán. Az iratok önnek teljesen értéktelenek. Mondja meg, mit kér értük, bármennyit is kér, megkapja.

— Köszönöm, szép asszonyom, de azokat az iratokat szándékom megtartani.

— Minek volna az önnek, kérdé a grófné meglepetve. Ötszáz aranyat kap érte.

— Nem adom.

— Ezer aranyat! Széchenyi Könyvtár

— Annyiért sem.

— Kétezeret.

— Ne fáradjon méltóságos asszonyom, mondá Rózsa Sándor gunyosan mosolyogva. Azokat az iratokat nem fogja megkapni, mert nem eladók.

A grófné elsápadt.

— Hogyan, kiáltá magánkivül, mit szándékozik ön azokkal az iratokkal csinálni.

— Erre ugyan nem tartoznék felelni. De miután szép asszony kérdezi, kivételt teszek és megmondom. A magyar kormánynak fogom elküldeni.

— Ah, tán ott többet fizetnek?

— Ott mit sem fizetnek, viszonzá. Rózsa daczosan hátra szegve nyakát. Nekik ingyen adom.

— No ilyen gavallérosságot nem tételeztem volna fel haramiavezértől, jegyzé meg az álmélkodó grófné és fokozódó érdeklődéssel nézte a rablók kapitányát.

— Jól van, tévé hozzá szünet mulva. Ne beszéljünk erről. De mi fog történni velem?

— A méltóságos asszony szabad és bármely pillanatban távozhat minden bántódás nélkül.

— Ön valóban oly nagylelkű, hogy csodálkozásba ejt. Kocsisomnak remélem nem történt baja?

— Nem! A hegy tövében vár önre.

A grófné a kijelentés következtében egészen jókedvűvé lett és kacajra fakadt.

— Ugy sem fogok egyhamar betyárok közé kerülni, mondá. Ha nincs ellenvetése, úgy vezessen a tüzhöz, embereihez. Nagyon szeretném őket közről megtekinteni.

— Ha méltóságos asszony meg akar bennünket tisztelni, úgy nagyon fogunk örülni.

— Vezessen kérem!

— Tessék követni.

Rózsa Sándor a szép grófnét a tűz körül tanyázó betyárokhoz vezette.

30. fejezet.

Az eladott halott.

Midőn Rózsa Sándor a grófnővel a tűz közelébe ért, egy betyár elkiáltotta magát:

— A kapitány.

A betyárok köre nyomban megnyílt előttük és a grófnő a haldokló előtt állott, kit Kleofás még egyre kínálgatott a vallás vigaszával, míg a fiatal hadnagy a leányok segítségével kinjait igyekezett enyhíteni.

A grófné, ki a háttérből mit sem láthatott, most meg

volt lepetve. A mint gyors mozdulatot tett, leesett a sapka fejéről és látható lett teljes szépségében.

— Boldogságos szűz — mi ez? hebegé.

— Az ön műve, méltóságos asszonyom, felelt Rózsa Sándor. Golyója nagyon is jó talált. Egyik legderekabb emberemet sebezte halálra.

— S ez az ur? kérde Dragon grófné és fesztelenül mutatott Dénessyre, ki csodálva szemlélte a szép nőt.

A grófné tüzes tekintetet vetett a szép hadnagyra, ki udvariasan köszöntette, mit ő könnyű fejbólintással fogadott.

— Ketten tusakodnak lelkeért, beszélt a beteg lázban. Üdvösségemet kívánják, oh mentsétek meg.

Ájultan hanyatlott vissza.

— A szegény lázban beszél, mondá résztvevőleg a hölgy. Nem lehet rajta segíteni.

— Oh kincsecském, százszor szép asszony, vegyült közbe tiszteletes Kleofás barátunk. Meg van írva, hogy a szeretet életre keltheti a holtakat is, mért nem tarthatná meg e szerint e gazficzkó életét! — Egyébíránt, ha —

— Csendesen barát, vágott közbe Rózsa Sándor. Mondja hadnagy uram, nem lehet a szegény fiun segíteni.

— A seb életveszélyes, jelenté ki Dénessy. De ha haladéktalanul elvihetnők valami kórházba, hol orvosi ápolásban részesülhetne, úgy talán lehetséges volna megmenteni.

— De hogyan szállítsuk át Pestre, szólt Rózsa Sándor kedvetlenül. Nincs kocsink.

— Én ajánlom fel kocsimat, szólalt meg hirtelen a grófnő. A sebesültet a kórházba fogom szállítani. Ugyis én vagyok oka mindennek, noha sem akartam megölni. — De —

— Parancsoljon!

— Szükségem van valakire, a ki elkísérje a beteget. Az ön emberei közül aligha bizná magát valamelyikük reám. Én tehát azt óhajtom, hogy a hadnagy ur jöjjön velem, ki úgy látszik, nem tartozik a bandához.

— Nyugodt lehet grófné, nem tartozik közénk, mosolygott Rózsa Sándor. Ha a hadnagy ur kész önöket elkísérni, nekem nincs ellenvetésem.

A betyárokhoz fordulva folytató.

— Készítsetek hordágyat puskatokból, takarjátok be szűrőkkel ne vesztegessetek egy pillanatot sem!

A grófné azalatt Dénessyhez lépett.

— Bár hogyan is jutott ön ide uram, mondá halkan, remélem, szolgálatot teszek önnek, midőn megszabadítom szép szerével e társaságtól, mely nem látszik épen veszélytelennek. Ön viszont védeni fog engem, és elkísér valami szállodáig.

— Szolgálatjára állok, grófné asszony, viszonzá Dénessy Aurél.

A betyárok gyorsan teljesítették kapitányuk parancsát s a sebesültet a hordágyra fektették.

A barát erőszakkal velük akart menni, de Rózsa Sándor parancsára visszatartották. Erre a grófnőhöz fordult, hogy alamizsnát kérjen tőle, s a grófné adott néhány forintot a tolakodónak. Rózsa ezalatt félrevonta a fiatal hadnagyot.

— Mondja neki, hogy a Kelenföldi-uton fogták el embereim, sugta halkan. Óvakodjék a fehér cselédtől. Fiatal emberre veszedelmessé válhat, mert nagyon szép. Az iratokat holnap önhöz fogom elküldeni valamelyik emberemmel.

— Jó, viszonzá Dénessy.

— Méltóságos asszonyom, fordult most Rózsa a grófnőhöz, megengedi egy szegény haramiának, hogy kocsijához elkísérje.

— Van ugyan már kísérem a hadnagy ur személyében, viszonzá a grófnő. De lekötelez bennünket, ha megmutatja az utat.

A grófnő tárczáját, melyet nem vettek el tőle, gögös mozdulattal dobta oda a betyárok közé, kik azért lelkesülten megéljeneztek.

— Éljen a méltóságos asszony.

A grófné könnyedén támaszkodott a fiatal hadnagy karjára.

— A boldogságos szűz kegyébe ajánlom, búcsuzott a barát is. Ha egyszer egy elnéző gyóntató atyára lesz szükség, úgy gondoljon reám, százszor szép asszony.

A grófné minderre nem figyelt. A titkos folyosóig hatolt Rózsa Sándor és a hadnagy kíséretében. Itt ugy neki, mint Dénessynek is bekötötték szemét és aztán levezették a hegy tövébe.

Midőn a szabad levegő körül lengedezte arcukat, a kötelékeket is levették szemükről.

A grófné kocsiját látta maga előtt. A kocsis nyugodtan ült a bakon és a szép nő meggyőződött, hogy a kocsi máhából a vasszekrényen kívül mi sem hiányzik.

— Lelkemre mondom, szólt a grófnő mosolyogva, nem képzeltem volna, hogy egy haramia ily udvarias lehet. Ezen-tul terjeszteni fogom jó hírüket, kapitány.

— A méltóságos asszony csak igazságos lesz irántunk, ha más gazemberekkel nem állit egy sorba, felelt Rózsa Sándor, ki szintén lejött embereivel.

— Emeljék most a kocsiba a beteget, hogy végre távozhassunk.

A betyárok az eszméletlen állapotban is nyöszörgő sebesültet a kocsiba emelték, szürbe tekerve. A fiatal hadnagy és a szép grófné ugy helyezkedtek el, a mint lehetett.

Rózsa Sándor búcsuzóra udvariasan csókolta meg a szép hölgy kezét.

— Viszontlátásra, mosolygott a grófné.

A rablóvezér katonásan tisztelgett és a fogat elrobogott Pest felé.

Rózsa Sándor visszatért embereivel a barlangba.

* * *

A grófné áthaladt Budán, a lánczhidon egy pesti kórház felé.

A kocsi rázkódtatása eszméltre térítette a sebesültet és halk nyöszörgése lehetetlenné tette a társalgást, miután vele kellett foglalkozni.

A kocsi a kórház ajtaja előtt állott meg. A tiszt kiugrott és mindaddig csengetett, míg a portás megjelent.

— Egy beteget hozunk, barátom, — ott a kocsiban, mondá Dénessy, egy forintot nyomva a kapus kezébe.

— Hivjon ide embereket, tévé hozzá sürgetőleg. Be kell vinnünk a boldogtalant és hivjon orvost is, meg irgalmas nővért, mert a szegény sulyosan meg van sebesülve.

A kapus eltűnt a tágas épület belsejében, míg a grófné szintén elhagyta kocsiját és a hadnagy karjára támaszkodva a kapu előtt állott meg.

A kapuban égő lámpa fényénél észrevette, hogy ruhájához vér tapadt. Az éj csendjében borzalmas hatást tett a sebesült nyöszörgése és ujbóli félrebeszélése.

A folyós felől közeledő férfiak nehéz lépése hallatszott.

— Jönnek — jönnek — egy lelkészt, hogy megmentsen! Hogy égnék szemei. — Ketten vannak — pedig nekem csak egy lelkem van — csak egy — lelkem —

— Különös képzelődés bántja a boldogtalant, sugta a grófné Dénessynek. Heves tekintete még a sötétségben is világít, úgy hogy borzadály fog el. Kocsimat a vér teljesen tönkre teszi, úgy, hogy többé nem fogom használhatni. Szinte bosszankodnék, hogy megsajnálтам a sebesültet, ha nem e körülménynek köszöném önnel való ismeretségemet.

— A portás újra megjelent fáklyával kezében, vele két ápoló jött hordágygyal, mögötte egy nő látszott, az irgalmas nővérek egyszínű sötét ruhájában; a fehér kendőt arczára huzva állott meg a kapu keretében.

A férfiak a hordágyat letették a kocsi mellé. Az egyik belépett és egyesült erővel igyekeztek kiemelni a sebesültet.

A fáklyá teljes fénye Dénessyre és a grófnéra esett, ki közönyösen nézte a rémes jelenetet.

A sebesült, mint látszik, az ápolók kezei alatt kilehelte

lelkét, mert a kötelék leoldódott és vértől borítva, mozduatlanul feküdt a hordágyon.

— Jöjjön ide, Klára nővér, mondá az egyik ápoló. Azt hiszem ezt az embert mindjárt a halottas kamrába vihetjük. Nincs már ebben egy szikra élet sem.

A tiszt és a grófné tekintete az apáczára irányult névnek említésére.

Klára nővér lassu léptekkel közeledett a hordágyhoz és egyik kezével a beteg üterét tapintva meg, a másikkal kissé hátrább vonta kendőjét.

Most a jelenlevők sajátságos látványban részesültek. Az apácza fehér kendője alatt oly arcz lett látható, mely vonásról vonásra hasonlított a grófnőhöz, csupán annyiban különbözött, hogy sokkal halványabb, szendébb és alázatosabb kifejezésű volt.

Dénessy bámulva nézte a jelenséget. Ugyanaz a fekete haj, ugyan az a sötét szem, piros száj, finom egyenes orr — csodálatos.

Mindnyájan meg voltak lepetve, a grófnő és az apácza nem kevésbé. De mielőtt meglepetésüknek szavakban kölcsönözhettek volna kifejezést, velőtrázó sikoltás reszketteté meg a levegőt.

A kiáltás a betyár melléből szakadt fel, kire az apácza érintése villamos ütésként látszott hatni, oly hirtelen riadt fel és oly görcsösen emelte föl felső testét. Sötét, üvegesedő szemei a halálos tusában rémületesen forogtak üregükben — szája kinyílt, ajkán véres hab jelent meg és kezét mintegy elutasítólag terjeszté maga elé.

— Ott, ott — kettő — most már három, hebegé rémületesen nyöszörgő hangon. Rám szabadították a pokol valamennyi ördögeit. — Oh, hogy tánczolnak körülöttem — oda lelkem üdvössége — megyek már, megyek!

Vérsugár tört elé szájából — villamos rázkódás reszketteté meg egész testét és visszahullva a hordágyra, kinyult fiatal teste.

A betyár halva volt.

A halott felett találkozott a két nő szeme. Az apáczára mély hatással volt e megrázó jelenet. A mint bizonyos kíváncsisággal szemlélte az előkelő nőt, érzé magában, hogy titkos kötelékek fűzik hozzá.

A grófné ellenben csaknem fenyegető mozdulattal nézte az apáczát, ki minden tekintetben vetélkedett vele. Nemcsak szépségben, de még az arczvonásaiban is.

Igy álltak pillanatig némán egymással szemben, mialatt egyre közelebb hangzottak a város felől közeledő férfiak léptei. Az apáczá azután halkan rogyott térdre, hogy imát mondjon a halottért, míg Dragon grófné türelmetlenül fordult a hadnagyhoz.

— Jöjjön hadnagy ur, mondá csaknem durván. Kisérjen el a szállodáig. Itt nincs már teendők.

Megragadta Dénessy karját és a várakozó kocsishoz vont. Beszálltak. Dénessy még visszapillantott és négy köpenybe burkolt férfit látott a hordágnál megállani, hogy mi célból, arról már nem győződhetett meg, mert a fogat elrobohott.

A fogat a grófné parancsára a Frohner szálloda felé tartott a legnagyobb sietséggel.

A négy férfi kíváncsian állott meg a halott mellett. Ezeknek közeledő léptei hallatszottak elébb.

— Mi történt itt? kérdé a férfiak egyike.

— Oh kérem, felelt az ápoló, nagyon közönséges dolog a mostani viharos időben. Ezt a szegény ficzkót valahol ledurrantották. Az uraság, ki ide hozta, bizonyára az utszélén lelte. Kezeink között halt meg, mielőtt a kórházba vihettük volna, hogy az orvos megtekintse. S most már nincs más teendők, mint hogy a halottás kamrába vigyük.

— Tehát egy halott! jegyzé meg az elébbi köpenybe burkolt férfi és társaival halkan néhány szót váltva, így folytatá:

— Szándékunk volt a halottas kamrából hozni egy halottat, de ha átengedik ezt a ficzkót, jó borraivalót adunk.

— De uram, szabadkozzék az ápoló. Majd meg engedékenyebb hangon tevő hozzá:

— Igaz, hogy nincs még kórházban és tehetünk vele a mit akarunk. Nem fogja senki sem számon kérni. De mi-nek van szükségük a halottra?

— Egy orvosnak kell, felelt a köpenyeges. Oly fontos kísérleteket akar tenni a hullán, hogy majd egész Pestet meggyógyítja. — Itt van öt pengő forint, de ne habozzának tovább — nincs időnk.

Néhány percz múlva szegény Pista betyár hullája egy az idegenek által magukkal hozott zsákba lett bedugva s aztán elvitték.

Jóval e borzalmas alku megkezdése előtt tért vissza Klára nővér a kórházba.

31. fejezet.

A sötét arcú Iván.

Dénessy Aurél a Frohner szállodába kísérte a szép Dragon grófnőt. Itt udvarias bucsút vett és haza sietett. Nővére, Lenke már pihent s ő is haladéktalanul nyugalomra tért, mire nagy szüksége volt az átélt izgalmak után.

De nagyon zavaros álmok gyötörték. Folyton a betyárok tanyáját látta maga előtt a szegény vérező Pistával. Majd meg Dragon grófnőt és a hozzá annyira hasonló apáczáat. Néha ezek arcza Lidia arczára változott át, ki esdően nyujtotta feléje kezét, míg szemeiből könnyzárpor szakadt.

Végre megvirradt. Dénessy fáradtabban kelt fel, mint lefeküdt. Mind a mellett nem volt tovább maradása az ágyban. Felöltözködött, reggelizett, de nővére egy szavát se tudta venni.

Később szobájába vonult vissza, hol szivarozva töl-

tötte az időt, míg a szolga azzal a jelentéssel lépett be hogy egy ember van odakünn, a ki a nagyságos urral óhajt beszélni.

— Mit akar? kérdé Dénessy.

— Azt állítja, hogy azt egyedül a nagyságos urnak mondhatná meg.

— Jól van, bocsásd be.

A szolga távozott és csakhamar kopogtak az ajtón.

— Szabad, kiáltá Dénessy.

Az ajtó megnyílt és egy parasztosan öltözött férfi lépett be.

— Mit hoztál? kérdé Dénessy.

— Rózsa Sándor kapitányom megbízásából jövök, felelt a hirnök, kibén a sötét arczu Ivánra ismerünk.

Most már Dénessy is visszaemlékezett, hogy a betyárok tanyáján feltűnt neki a mogorva arczu férfi.

— Ah s mit küld a kapitány? kérdé és érdeklődve állott fel.

— Ama bizonyos iratokat, felelt Iván és átnyújtotta a börtárczát.

Dénessy átvette és gondosan zárta el íróasztalába.

— Fogadd fáradságodért mondá aztán, s egy aranyat nyújtott át Ivánnak.

Ez nem fogadta el.

— Köszönöm, uram, viszonzá, de e szolgálatért nem fogadhatok el díjazást.

— Teringettét, gondolá Dénessy. Ezek aztán a gavalér betyárok. — Majd hangosabban tévé hozzá:

— Jól van, köszönöm tehát a szivességet. Remélem, azonban, hogy egy pohár bort nem utasítasz vissza.

— Ez megtiszteltetés, melyet köszönettel fogok elfogadni, viszonzá Iván.

— Helyes, barátom, ülj ide az asztalhoz — így velem szemben — beszélgetünk kissé borozás közben.

Mindketten helyet foglaltak.

Dénessy szokása szerint ismét a kis aranylánczczal játszadozott, melynek végén az arczképtartó volt.

Csendesen iddógáltak.

— A kiejtésed idegenszerű, mintha nem is volna magyar, jegyzé meg Dénessy.

— Nem is vagyok az, viszonzá Iván.

— Hát micsoda nemzetségbeli?

— Lengyel.

— Hogyan szakadtál akkor a betyárok közé?

— Hosszu története van annak, felelt Iván sóhajtvá, nagyon hosszú története. Egy orosz gróf szolgálatában jöttem Pestre, de persze soha eszem ágába sem jutott, hogy a betyárok közé menjek.

— És hogyan mentél mégis közzéjük?

— A boszu vágya sarkalt erre.

— A boszu vágya, álmélkodék Dénessy, és kin akartál boszút állani?

E pillanatban felpattant az arczképtartó Dénessy ideges kezei között és látható lett Woronyeczky Lidia herczegnő arczképe.

Iván meglepetve kiáltott fel.

— Mit jelentsen ez? kérdé Dénessy. Mi lepett meg annyira.

Iván levegő után kapkodott és csak nagy nehezen tudta e szavakat kinyögni:

— Ez arczkép itt!

Most Dénessyn volt a meglepetés sora.

— Ez arczkép? kérdé álmélkodva. Ismered talán e kép eredetijét?

— Ismerem!

— De honnan?

Iván vállat vont és nem felelt.

— Felelj, kiáltá Dénessy ingerülten. Honnan ismered e kép eredetijét. És ha ismered, mondd meg kicsoda.

— Woronyeczky Lidia herczegnő.

Dénessy felpattant és rendkívüli izgatottságában megragadta Iván mellét és dühösen rázta.

— Csakugyan ő, kiáltá magánkiül. Ember, ha életed kedves, tégy vallomást, hogy hol láttad a grófnőt?

— Mindenekelőtt bocsásson el uram, mert ily módon nem fog boldogulni.

Dénessy most elbocsátotta Ivánt és megsemmisülve rogyott vissza székébe.

— Szólj hát, mondá csendesebben. Hiszen te végül miről sem tehetsz. Panin gróf az oka mindennek.

— Igen, Panin gróf és én az ő szolgálatjában állottam, viszonzá Iván.

— Folytasd, mondá Dénessy, nagy erővel fékezve meg kitörni készülő indulatját.

— Panin gróft szolgáltam, ki elrabolta Woronyeczky Lidia herczegnőt, beszélte Iván.

— Oh, a mi sejtelmünk, suttogá Dénessy.

— A gróf egy zugligeti nyaralóba vitette szép áldozatját, folytató Iván.

— Egy zugligeti nyaralóban, riadt fel Dénessy. Oh mi átkutattuk érte az egész vidéket.

— Panin gróf előrelátó volt és gondoskodott arról, hogy a rejtekhely fel ne fedetessék.

— Jó és mi történt tovvbb.

— A gróf szép foglyát áreám és két szolgatársamra bízta. Nekem megesett a szivem a szép herczegnőn és megbeszéltem vele, hogy megszöketem iszonyatos fogságából.

— Tovább, tovább, türemetlenkedék Dénessy. A m int leste a betyár szavát, mindent élet szemébe gyült.

— Hogy rövid legyek, mlindjárt másnap leittam társaimat és elmenekültem a herczegnővel. A Duna felé sietünk, hogy csolnakon átkelve fivéréhez, Woronyeczky herczeghez menjünk. Szerencsésen elértünk a Duna partra, ekkor —

— Tovább, tovább, lihegé Dénessy.

— Ekkor a mint csolnakot kerestünk a víz mentén honnan, honnan nem, Pannin gróf termett előttünk lovon egy lovas szolga kíséretében.

— Szörnyű.

— Még csak most következik a java, folytatá Iván mély lélegzetvétellel. A gróf reánk ismert és lesujtott kardjával, aztán a Dunába lőkött. A szegény hercegnőt pedig magával hurczolta. Az én sebem nem volt halálos, mert sapkám mérsékelte a vágás súlyát. A hideg víz eszméletre térített és nagy nehezen bár, a felszínén tartottam magam, de a hullámok egyre beljebb sodortak. Végre egy hajóhoz jutottam, melybe megkapaszkodtam, segítségért kiáltva. Észrevettek és a fedélzetre emeltek. Valami alföldi teherszállító hajóra jutottam. Eszméletemet veszítve roskadtam össze Midőn magamhoz tértem, egy alföldi jómódu paraszt házában találtam magamat. Megmentőm elmondotta, hogy hetekig feküdtem seblázban. Ő hajóján magával vitt ide otthonába. Ekkor már tél volt. Nemsokára teljesen felgyógyultam. Tavaszig a parasztgazda házában maradtam, de folyton egy gondolat foglalkoztatott, hogy miként álljak boszut Pannin grófon. Tavasszal egy izben a betyárokkal találkoztam a pusztán és az a gondolatom támadt, hogy közénk állva, lesz alkalom boszut állani. Rózsa Sándor elé vezettettem magamat, az bevett a bandába. Nemsokára annyi ügyességet mutattam, hogy nélkülözhetetlenné váltam a bandában. S minden fontos megbizatással engem tisztel meg a kapitány, ha ő nem lehet a vezető.

Iván itt szünetelt. Pannin gróf e szolgálja az égi rendtetés folytán csaknem csuda által menekült a hullámok közül sebe daczára.

— S Pestre miként jöttetek? szakította félbe Dénessy a csendet.

— Az én ajánlatom folytán, viszonzá Iván. Én ide vágytam, hogy boszut állhassak a grófon s addig mesterkedtem, míg rábirtam a bandát, hogy Pest táján üssünk

tanyát. Rózsa erre annál inkább ráállott, mert szolgálatait készült felajánlani a veszélyben forgó haza oltalmára.

— Nos, kérde Dénessy szorongó szívvvel, találkozta-e azóta Panin gróffal vagy Woronyeczky hercegnővel.

— Nem még.

— S miért nem?

— Mert csupán néhány napja, hogy Pest környékén tanyázunk és eddig nem szabadulhattam. Hanem ma este szándékozom kikémlelni a nyári lakot.

Dénessy felállott.

— Jól van, monda elszántan, veled megyek.

— Hogyan, uram, szólt Iván szintén fölemelkedve miért érdeklődik annyira a hercegnő iránt.

— Nincs okom ezt eltitkolni, válaszolt a fiatal hadnagy. Woronyeczky Lidia jegyesem és én halálosan szerelmes vagyok beléje.

— Ez más, de annál jobb. Tehát a hercegnő öné lesz de a gróft hagyja nekem!

Iván sötét szemei e szavak közben fenyegető villámokat löveltek.

— Az alku áll, kiáltá Dénessy. Szövetkezzünk. Egyesült erővel fogunk működni. Nekem a hercegnő, neked a gróf! — Kezet rá! —

S az előkelő fiatal gavallér kezet szorított a haramiával.

Ha Panin gróf sejti, hogy e pillanatban rá nézve mily vészes szövetség kötöttetett. —

De ő mit sem sejtett. Teljes biztonságban vélte magát. Pedig már fenték a boszu pallosát, mely egykoron le fog csapni fejére.

— Azt hallottam ugyan, folytatá Dénessy, hogy Panin gróf Erdélyországban kastélyt vásárolt és oda vonult vissza. De mindenestre előbb a nyári lakot vizsgáljuk meg. Ha pedig ott nincs, úgy Erdélyországba megyek. Kész vagy-e oda követni?

— Oh, a pokolba is, nagyságos uram, ha Panin gróf oda rejtőzött, kiáltá sötéten Iván.

— Helyes. Az ilyen embert szeretem. Estére hol fogunk találkozni?

— Tizenegy órakor a lánczhid előtt.

— Jó, ott leszek állig felfegyverkezve, viszonzá Dénessy. Ily két elszánt férfi, mint mi vagyunk akárhová is bátor-kodhat hatolni.

— Ugy van, nagyságos uram. Tehát ne feledje. Tizenegy órakor a lánczhid előtt. Jöjjön leovon, én is azon jövök, mert jó nagy utat kell tennünk.

Dénessy beleegyezőleg bólintott fejével és Iván eltávozott.

32. fejezet.

Vérontás a lánczhidon.

Dénessy Aurél a betyár távozása után magához vette az iratokat tartalmazó tárczát és átadta Kossuthnál.

Kossuth nyájasan fogadta, de Dénessy nem maradt soká. Az iratok átadása után csakhamar távozott.

Nem volt türelme sehol, egy ideig bolyongott az utcán és eljutott a lánczhid közelébe, hol nagy népcsődület vonta magára figyelmét.

Hangos kiabálás hallatszott a tömeg közepéből. A nép valami hintót állított meg és Dénessy fülébe e kiáltás harsogott:

— Megölték!

A fiatal hadnagy a kocsiig iparkodott a tömegen törtetni, de ez csaknem kivihetetlennek bizonyult.

Lássuk mi történt.

Hogy a hidon lefolyt jelenetet megérthessük, egy kis visszatekintés szükséges.

A bécsi kamarilla gróf Lamberg Ferencz altábornagyra

bizta önkényüleg az összes fegyveres csapatok feletti parancsnokságot és a boldogtalan gróf elfogadta e megtiszteltetést s Budára jött.

Hire szaladt Pesten és Budán, hogy Lamberg megérkezett s a budai népet hatalmába akarja keríteni és az országgyűlést feloszlatni és e végből ágyukat vonat fel a budai bástyákra.

E rémes hírek a böszültségig korbácsolták fel a nép szenvedélyét.

— Megöljük, zúgott mindenfelől a neki dühödő tömeg, meg kell halnia, hogy a haza mentve legyen.

Lamberget figyelmeztették a fővárosi nép ingerültségére, de ő gúnyos mosolylyal válaszolt. Azt hitte, csak altábornagyi kardját kell megcsörtetnie és rögtön szétszalad a lázadó nép.

Zsebébe dugta tehát az írásbeli rendeleteket és kocsiba ült, hogy Pestre hajtvá, feloszlassa önkényüleg a magyar országgyűlést.

Midőn Lamberg a lánczhidhoz ért, a híd másik feléről hatalmas tömeg eredt a kocsi felé és a düh elkeseredettségével átkot és pusztulást kiáltott az áruló fejére.

A lánczhidon átvonuló népcsoport találkozott Lamberggel. A mint a bérkocsihoz értek, megállították.

— Kiül benn? kérdé egy kaszával felfegyverzett alak.

— Térjete ki, felelt oda a kocsis gögösen, tudjátok meg, hogy a ki benn ül gróf Lamberg altábornagy ő méltósága.

A kocsis persze azt hitte, hogy e kijelentésre a népcsoport szepegeve fog meghátrálni. De ép az ellenkező hatást érte el, mert hisz épen Lamberg grófot keresték halálra.

Támadt most nagy riadalom, kardokkal és kaszákkal rohanták meg a kocsit, Lamberget nyakán egy tördőfés sebesítette meg és kirántották a kocsiból.

— Le az árulóval, dörgött a tömeg, börtönbe vele.

Lamberg most már látta, hogy nagyon veszélyes hely-

zetbe sodorta magát s kérve-kérte a dühöngőket, hogy Kossuthhoz vezessék.

A nemzetőrök közül is többek léptek közbe.

— Ne ontsátok vérét, mondá az egyik Ez mindenestre törvénytelenység volna. Tartóztassuk le mint foglyot és adjuk át a képviselőháznak. Majd az ítél felette.

— Nem, ne bocsássátok, kiálltották erre a tömeg közül számosan. Felakarja oszlatni az országgyűlést — a magyar vesztét akarja. — Halál reá.

— Halál reá! dörgé a néptömeg és félreszorította a nemzetőröket, úgy, hogy Lamberg védtelenül maradt.

Egy sor ezredbeli katona jutott ekkor a közelbe és Lamberg ehhez fordult.

— Én altábornagy vagyok, mondá megtörve a nagy veszélytől, védelmezzen, hiszen feljebb valója vagyok, miután ön katona.

— Igen, katona vagyok, felelt az illető. de nem hazaáruló, mint az úr.

E szavakkal visszalépett.

A nép most újból megrohanta Lamberget, ki néhány pillanat múlva sűrű szurások alatt vérében fetrengett a lánczhidon, hol kilehelte lelkét.

Ekkor ért Dénessy a hely színére. Gróf Lamberg halva volt, mit sem tehetett érte, kiadta a rendeletet, hogy a holttestet a kórházba vitessék s aztán haza ment lakására.

A képviselőház borzadva értesült a gyilkosságról. Azonnal összeült és Kossuth indítványára, Pest városánál nyomozást rendelt a merénylet elkövetői ellen.

Az altábornagyot másnap csendben eltemették.

* * *

Dénessy hadnagy a lánczhidon lefolyt borzadalmas jelenet után mély megilletődéssel jött haza és szobájába vonult. Ott szándékozott maradni mindaddig, míg az Ivánnal való légyottra elmehet.

Késő délután a szolga azzal a hirrel jött be, hogy egy kövér barát óhajt a nagyságos ural beszélni.

Dénassy rögtön sejtette, hogy a látogató Kleofás barát lehet s azért parancsot adott bebocsátására.

Csakugyan Kleofás lépett be.

— Oh, hát valóban ön az, kiáltá Dénassy, vendége elébe menve.

— Én vagyok, az Ur szegény szolgája, viszonzá Kleofás kenetteljes hangon.

— S mi vezeti hozzám, kérdé Dénassy mosolyogva. Talán újból birkózni óhajt.

— Isten ments, rettent vissza Kleofás, még most is fájnak tagjaim az esteli földre sujtástól. Egész más ügyben jövök, ha hajlandó meghallgatni.

— Oh hogyne! Hanem foglaljon elébb helyet. Remélem egy pohár bort nem fog visszautasítani.

— Ez bűn volna, megvetése Isten adományának, rebegé Kleofás. Már pedig én bűnnel nem akarom terhelni lelkemet s azért elfogadom a felajánlott bort.

Kleofás az asztal mellé telepedett. Dénassy töltött és a barát nagy élvezettel kezdte szürcsölni a nemes italt.

— Ugy! Ha tetszik, most eláadhatja, hogy mi ügyebaja van.

— Hát hogy elején kezdjem a dolgot, tegnap este bizonyos körülmény szeget ütött fejembe. Elmentem tehát ma reggel az itteni apátkanonokhoz és szigorú esküm alól felmentettem magam.

— Ah, ez érdekes.

— Az eskü szava tehát nem köt többé. Szabadságomban áll szólani és szólani is fogok. Emlékszik még, hogy tegnap este hirtelen nagy meglepetés vett rajtam erőt

— Emlékszem.

— S ön nem érté a meglepetés okát?

— Megvallom nem.

— Ugy tehát megfogom mondani.

— Kíváncsi vagyok.

— Meglepetésem oka az volt, hogy az ön kis aranytartója felpattant és egy arczkép lett láthatóvá.

— Ej, riadt fel Dénessy, annak az arczképnek különös varázsereje van. Tehát önre is az hatott oly különösen.

— Mért rám is?

— Csak folytassa kérem, aztán megfogom magyarázni megjegyzésemet. — E szerint ön ismeri Panin grófot, e gaz orosz.

— Panin grófot, álmélkodék Kleofás. Atyámfia az Urban, ön tévedt.

— De hát miért czélzott ez arczképre. Nézze meg újból, ismeri-e? Dénessy ezzel kinyitotta az aranytartót és az arczképet a barát elé tartotta, aki figyelmesen megtekintette.

— Ő az, ő az, kiáltá aztán magánkiül. Ez arczkép eredetijét nem rég láttam.

Dénessy összerezsent.

— Hol látta? kérdé izgatottan.

— Nem tudom, felelt a barát.

— Nem tudja, mondá Dénessy kételkedő pillantást vetve Kleofásra. Ej, ej barát ön talán valami rossz tréfát csinál. Mondja tehát, mi a neve ezen úrhölgynek.

— Azt sem tudom, felelt Kleofás, de sülyedjek el itt nyomban, ha csak egyetlen hazug szót is mondok. Hanem figyeljen hadnagy uram, elmondok mindent részletesen.

— Figyelek! Beszéljen!

Kleofás barát most hiven elmondotta kalandját apróra, hogy miként szöktették meg, miként kellett az esketési szertartást végeznie és miként itatták le és lopták meg.

Dénessy az elbeszélés alatt hűlni érze ereiben a vért. Pillanatig sem kételkedhetett, hogy itt Panin gróf és Woronyeczky Lidia herczegnő esküvőjéről van szó

Az orosz gróf Isten tudja minő pokolbeli eszközökhöz nyúlt, hogy megtörje a szegény leány erejét, hogy az igen szó kimondására kényszeritse.

Bárhogyan is történt, Dénessy érzé összefacsarodni szívé a nagy gyötirelemtől — Lidiát elvesztette örökre.

De ha el is vesztette, azért nem hagyja eme zsarnok, amaz elvetemült hatalmában és most még erősebb volt lelkében az elkeseredés, mint valaha, hogy megmenti a szegény leányt.

— Leteszem rá a hitet, hogy az a halvány leány ugyanaz volt, kit az arczkép ábrázol, végzé Kleofás elbeszélését.

— Köszönöm bizalmát, barát, felelt Dénessy. Tehát azt egyáltalán nem sejti, hogy hol végezte a szent szertartást.

— Bizony nem.

— Van önben bátorság.

— Azt hiszem, hadnagy uram, szólt Kleofás önérzetesen. Ezt azzal is bebizonyítottam, hogy oly otthonosan érzem magam a rablók között.

— Ez csakugyan bizonyíték. De még egy kérdésem van önhez. Tud-e lovagolni.

— Én mindenhez értek, hadnagy uram. Lovagolni is tudok.

— Kitűnő. Hajlandó volna-e engem elkisérni ma éjjel lovon.

— Hová?

— Azt majd megtudja annak idején, szólt Dénessy. Most csak az a kérdés, hogy hajlandó-e elkisérni. Természetesen nem kívánom ingyen fáradságát.

A fiatal hadnagy íróasztalához lépve tíz aranyat vett ki és Kleofásnak nyújtotta át, ki azt mohón kapta el és csuhájába rejté.

— Köszönöm, hadnagy ur. Megyek* önnel most már a kárhozat tüzébe is.

— Megjegyzem, szólt Dénessy intőleg, hogy veszélyes kalandról van szó, melynél vér is folyhat.

— Én magától az ördögtől sem félek, jelenté ki Kleofás.

Ezt a botot magammal viszem és aztán kössön ki velem, akinek kedves az élete.

Megsuhogtatta vastag botját, melyet ide is magával hozott.

— Jól van, mondá Dénessy szomorú mosolylyal, pisztolyokkal különben el fogom látni. Tíz órakor keressen fel.

Kleofás barát még néhány pohár bort hajtott fel s aztán áldást imádkozva vendéglátója fejére, távozott.

Dénessy egyedül maradt. Szomoruan hajtotta le fejét és Lidiára gondolt, ki most már minden kétséget kizárólag más neje és rá nézve elveszett. — Később belépett hozzá nővére, Lenke.

— Miért vagy oly szomorú, Aurél? Kérdé tőle helyet foglalva oldalán.

— Rossz híreket hallottam szegény Lidiáról, viszonzá Dénessy.

— Hogyan? kérdé Lenke megdöbbenve.

— Sejtelmünk, hogy Panin gróf rabolta el, most már bebizonyult.

— Szörnyű, kiáltá Lenke iszonyodva, de honnan tudod mindezt.

Dénessy elmondta mindazt, amit Ivántól hallott és Lenke rémülten hallgatta.

— Tehát való, sóhajta, midőn fivére végzett.

— Való, ismétlé Dénessy s rövid szünet után kétségbeesve tevé hozzá.

— Fájdalom, hogy nem csak ez való, de Lidia ereje megtört Panin gróffal szemben és neje lett a gazembernek.

— Neje lett, iszonyú! szörnyűködék Lenke. De ez megint miképen jutott tudomásodra.

— A baráttól tudom, ki az esketési szertartást végezte, viszonzá Dénessy és közölte Lenkével Kleofás vallo-
mását is és hogy minő kirándulást szándékozik tenni még ez éjjelen.

— Nem igyekezek visszatartani, sóhajta Lenke. Tu-

dom, hogy végtelenül szereted Lidiát. De hát Woronyeczky herczeg erről mit sem tud.

— Egy betűt sem. Ő halottnak hiszi nővérét és a szerbekkel csatáz.

— És Málmássy Béla?

— Vele van, de mint Kossuthtól hallottam vissza fogja hivatni, hogy egy fontos küldetéssel bizassék meg.

A testvérek beszélgetése ezzel véget ért. Lenke visszavonult.

* * *

Tíz órakor megjelent Kleofás barát. Dénessy szívélyesen fogadta. Azután ismerve a szent férfiú gyöngéjét, mindenekelőtt egy üveg jó borral kínálta meg, melyet Kleofás gyorsan elfogyasztott.

— Most fegyverkezzünk, szólt Dénessy és a falról két pisztolyt véve le, ezeket a barátnak nyújtotta át, ki azonban nem akarta elfogadni.

— Minek az nekem atyámfia az Urban, szabadkozék kenetteljesen. Elég nekem ez a bunkós bot, hogy valakit Pilátushoz küldjek vacsorára.

— Szükség esetére jó az ilyen lövő szerszám, jegyzé meg Dénessy, legjobb kardját csatolva derekára. Csak vegye magához tisztelendő testvér.

— No a hadnagy ur kedvéért, jelenté ki Kleofás csuhájába rejtve a fegyvereket.

Dénessy még két jó pisztolyt s egy tört csatolt övére.

— Ez elegendő lesz, mondá aztán s kilépve nyergeltetni parancsolt.

Nem telt bele sok idő s a fiatal hadnagy miután nővérétől érzékenyen elbucsuzott, a barát oldalán lovagolt ki az udvarból. Kleofás oldalt ült a nyeregben mint valami kisasszony.

Tizenegy órakor értek a lánczhid elé, hol Iván már várakozott.

Visszadöbbsent, midőn látta, hogy Dénessy másodmával érkezik.

— A barát, kiálta boszusan lovagolva Dénessy elé. Minek hozta ezt magával a hadnagy ur. Gyóntatóra nincs szükségünk. Ennek otthon a helye a kályha mellett.

— Befogod azt a módatlan szádát, förmedt a barát a betyárra. Hogy mersz így beszélni az Ur egyik fölkezt szolgáljáról. Vagy tán azt akarod hogy megmutassam neked, mi a tisztesség.

— Békesség, szóló szigoruan Dénessy. Te meg Iván ne neheztelj. Elmondom nyomban, hogy miért van itt Kleofás barát.

Ezzel lehetőleg röviden elmondta Kleofás kalandját s így végzé:

— Bizonyosat akarok tudni. Ha Kleofás barát csakugyan Panin gróft és Woronyeczky Lidiát eskette össze úgy megfogja az épületet bensejéről ismerni, habár esetleg üresen találjuk is azt.

— Az már más, felelt Iván megnyugodva. Most már nincs ellenvetésem. Különben én tényleg a Zugliget szélén leltem alva a barátot és így bizonyosnak vehetjük, hogy Panin grófra és Woronyeczky herczegnőre adta az áldást.

Dénessy nem tett erre több megjegyzést és szótlánul lovagoltak mindhárman a lánczhidon keresztül a Zugliget felé.

Iván jól megjegyezte magának az utat és teljes biztonsággal vezette kísérőit.

Végre hosszas fáradságos lováglás után, a nyaraló közelébe értek.

— Szálljunk le lovainkról, szólalt meg Iván megrántva a paripa kantárszárat, úgy, hogy a nemes állat megállott.

A másik kettő követte a betyár példáját.

— Gyalog kell a nyaralóba közelednünk, folytatá Iván. Nehogy észrevegyenek. Lovainkat a fához fogjuk kötni.

Mindhárman leugrottak lovaikról és a fához kötötték.

— Hogy van, szép fogoly? kérdé Detrovics, az
üdvözlés után.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Aztán nesztelenül közeledtek a nyaralóhoz, mely mély csendbe burkolva feküdt előttük.

Észrevétlenül értek a nyaraló főajtájához. Iván itt egy tolvajlámpát gyújtott meg és kulcsokat szedett elő.

— Mindenről gondoskodtam, suttogá, ki fogjuk nyitni az ajtókat. Önök pedig legyenek támadásra, védelemre egyaránt készen.

Dénassy meglazította övében a pisztolyokat, hogy esetleg könnyebben használhassa. Kleofás barát pedig bunkós botját szorongatta erősebben markába.

A fiatal hadnagy szíve elszorult, hogy elgondolta, mily közel volt hozzá kedvese és ő mit sem tett érte. Hiszen ha tudta volna, hogy a Zugliget rejti el egyetlen kincsét.

A sötét arczu Iván ezalatt egy kulcsot illesztett a zárba, mely megfelelt s az ajtó feltárult.

Beléptek. A földszinten mély sötétség uralkodott, mintha lakatlan helyen lettek volna.

— Menjünk fel, ajánlotta Iván, úgy látszik, Panin gróf tényleg elutazott és egy lélek sincsen itt.

Az emeletre bátrabban haladtak. Mindenfelé csend, sötétség, csupán Iván tolvajlámpája világított.

Alig léptek az első terembe, midőn Kleofás meglepetve kiáltott fel.

— Ez az, ez az, kiáltá hangosan megfélekedve minden óvatosságról. Itten iddogáltunk, itten kártyáztunk.

— Tehát mégis, rebegé Dénessy, ki eddig mindig azt remélte titkon, hogy Kleofás más párt esketett össze.

— A másik terem volt átalakítva kápolnává, folytatá Dénessy a mellékszoba ajtajára mutatva.

Dénassy oda tekintett, de hirtelen ijedten hőkent vissza, szeme tágra nyílt és az ajtóra tapadt, míg görcsösen ragadta meg Iván karját.

— Nézze, suttogá az ajtóra mutatva, nézze!

Iván meglepetve pillantott a jelölt irányba és az ő arcán is a legnagyobb csodálkozás rajzolódott.

— Csakugyan, suttogá elhalványodva, az ajtó hasadékon gyöngé fény hatol ki, ott kell valakinek lennie.

Kleofás, ki ezt szintén észrevette, egyre-másra vetette magára a keresztet.

A férfiak habozva állottak oly kisérteties volt e világosság a magányos lakban, hogy bátor sziveiket is elfogta a rémület.

Dénassy volt az első, aki megemberelte magát.

— És ha a pokol valamennyi ördöge is tanyáz ottan, én bemegyek, kiáltá elszántan és az ajtó felé lépdelt.

Kleofás és Iván követték.

Dénassy kivonta kardját és kinyitotta az ajtót, átlépte a küszöböt.

De alig vetett egy pillantást a szobába, midőn halott-halványan tántorodott vissza.

— Szent Isten, mi ez? suttogá és a kard nagy csöröpöléssel hullott ki erőtlen kezéből.

Kleofás és Iván dermedten állottak, mintha lábaik gyökeret vertek volna a földben.

Nem tudtak mozdulni, égnek meredt hajuk minden szála.

De hát mit láttak, minő iszonyatos dolog fagyasztotta meg a bátor férfiak ereiben a vért.

E sötét rejtély megoldását egy későbbi fejezetre tartjuk fenn, egyelőre megkivánja történelmünk egysége, hogy figyelmünkkel másfelé forduljunk.

33. fejezet.

Harcz a rengetegben.

Ideje, hogy Woronyeczky herczeget ifju nejét, Aniellát és Málnássy Bélát fölkeressük.

Elmondottuk, hogy Woronyeczky csapata 20 ember vesz-

teséggel szerencsésen keresztül tört az üldöző szerbeken.

Woronyeczky 180 lovasá vezette folytatta útját, míg az üldözők raja a távolban vészett el.

A ló és a legénység azonban egyaránt nagyon kimerült volt. Éjfélután értek egy völgybe, melyet kisebb erdőkkel fedett dombok koszorúztak. E völgyben ütöttek tanyát, miután a kifáradt elgyötört paripáknak okvetlen pihenésre volt szükségük.

Kigyultak a tábornokok. Woronyeczky herceg kiállította az öröket és a fáradt csapadt pihenésnek engedte át magát.

Reggelfelé futva érkeztek az örök a táborba, hogy a dombokon a szerbek előőrsei mutatkoznak. Rögtön talpon, termettek a lovasok, felhangzott a kiáltás «lóra!» s készen állott a kisdéd had.

— Azt hiszem megint meggyül a bajunk, mondá Málnássy Béla a kelő napfényében csillogtatva meg kivont kardját.

— Ha harcolni kell, harcolni fogunk, viszonzá Woronyeczky és a szintén nyeregben ülő Aniellához fordulva folytatá: .

— Szegény ifju hitvesem, örök halálos veszedelmek, fegyvercsatogás közt ünnepeljük nászējünket.

Aniella mosolyogva felelt:

— Katona felesége vagyok és a katona sorsa csak ilyen lehet.

Woronyeczky melegen szorította meg a bátor lelkű nő kezét s kiadta a vezényszót «előre!»

Az előcsapatot husz lovas képezte Málnássy Béla vezérlete alatt.

Mielőtt folytatnók elbeszélésünket egy körülményről kell még jelentést tennünk.

Mialatt az elmúlt éjjelen Woronyeczky herceg körüljárta az öröket, vajjon ébren vannak-e és nem kell-e semmi-

nemű meglepetéstől tartani, Aniella és Málnássy Béla együtt maradtak az őrüznél.

Málnássy komoran bámult a tűz fényébe, mi feltűnt Aniellának.

— Mi lelte önt? kérdé részvétteljesen.

— Pestre gondolok, felelt Málnássy.

— Ah, és ezért szomorodott el, jegyzé meg az ifjú hölgy. Férjem említette, hogy önnek nővére van. Talán ennek sorsa aggasztja.

— Nem, felelt Málnássy Béla halkán, noha gondolataim összefüggésben lehetnek nővéremmel. Ön legjobb barátom neje és az Isten tudja, valami titkos vonzalom von önhöz, megmondom tehát, egy titok terheli lelkemet, melyet legjobb barátaim sem ismernek. Nem tudom miért de e pillanatban szükségét érzem annak, hogy titkomat valakivel közöljem.

— Közölje hát velem, mondá Aniella felvillogó tekintettel, talán jóhelyen lesz.

— Köszönöm, de csak egy feltétel alatt.

— S mi az a feltétel?

— Hogy soha, legalább míg élek, vagy engedélyt nem adok reá nem közli senkivel sem titkomat.

— Ezt örömet megigérem.

— Még a herczeggel sem.

— Se vele, se bárki mással.

— Köszönöm, felelt Béla és aztán Aniella füléhez hajolva megsugta a titkot.

Aniella visszahökkenet és a legnagyobb meglepetés jeleivel bámult Málnássyra ki szomoruan mosolygott.

— Ezt sohasem hittem volna, kiáltá.

— Mindegy, most már tudja és őrizze meg titkomat.

— Meg fogom őrizni, szólt Aniella szilárdul.

Ép akkor tért vissza Woronyeczky az őrjáratától s mindhárman pihenni tértek.

Reggel tehát megindult a kis sereg és az elő-

csapatott Málnássy Béla vezette. A mint azonban a völgy torkolatához közeledett, onnan egy fiatal szerb lovas vágta-tott elő, csupán egy lándzsával felfegyverkezve. A félelem legcsekélyebb jele nélkül közeledett az előcsapathoz, mely megállott.

— Állj ki vagy, dörgé Málnássy szerbül.

— Jó barát vagyok, felelt a fiatal szerb és lebocsátva lándzsáját Bélához nyargalt.

Miután egyedül volt, ebben senki sem gátolta meg.

— Ki vagy? kérdé ismételten Béla.

— Nevem Dimitri, Aniella kisasszony az én urnőm és miatta jövök, hogy megintsem önöket, felelt a szerb. A csapat vezérével, Woronyeczky herczeggel akarok beszélni.

— Jól van, jelenté ki Málnássy, várjuk be itt.

Ép egy szikla tövében állottak. A főcsapat Woronyeczky herczeggel lassan közeledett. A herczeg és Aniella rég észrevették Dimitrit s Aniella megmondta férjének, hogy kicsoda az a fiatal szerb.

Dimitri Woronyeczkyhoz nyargalt.

— Tudom már ki vagy, kezdé a herczeg, szólj gyorsan, mi vezet ide.

— Az aggodalom kegyes urnőmért.

— Hogy, hogy?

— A szerbek üldözőbe fogták az önök csapatját, magyarázta Dimitri. Körül vannak véve és alig fognak menekülhetni.

A hír természetesen nagyon kellemetlenül hatott a vezérre, ki azt hitte, hogy csupán mögötte rajzanak a szerbek és előtte még szabad az út.

— De e völgy torkolata előtt csak nem tanyáz az ellenség? mondá aztán erőt véve magán.

— Épen ott áll lesben a szerb sereg zöme, felelt Dimitri. Detrovics ezredes vezeti őket, ki az este csupán könnyű sebet kapott.

— Bizonyos vagy ebben. fiu?

— Lépjen a herczeg úr e sziklára, innen láthatóvá lesz az ellenség.

Woronyeczký lángoló tekintetet lövelt az ifju szerbre, kinek nyugodt magatartása azonban minden gyanút eloszlátott. Leugrott a lóról és megmászta a sziklát. Ennek te-
tejről csakhamar meggyőződött, hogy a szerb igazat szólt.

A völgy torkolatán túl szerb gyalogosok és lovasok mutatkoztak. Vagy 1200 emberre becsülte őket a herczeg. Midőn lement a szikláról, már felhangzott csatakiáltásuk is és a völgy torkolata felé nyomultak.

Woronyeczký gyorsan visszatért a völgybe és a nyeregbe pattant. Szokott hidegvérrel osztogatta ki a parancsokat és csatarendbe állította embereit.

Málnássy Bélával rövid tanácskozást tartott, melynek eredménye az volt, hogy minden áron elő kell nyomulni hogy esetleg jobb állásba helyezhessék magukat, hol a túlnyomó ellenséggel bátran szembeszállhassanak.

Aniella arcán a legcsekélyebb félelem sem mutatkozott. Feltétlenül megbízott ifju férje hősiségében — Woronyeczký az ifju szerbhez fordult.

— Köszönöm szivességedet, derék ifju, mondá. Hála néked, hogy nem ér váratlanul az ellenség támadása.

— Urnőmért tettem, felelt Dimitri.

— De figyelj reám. Az ellenség annyira túlnyomó, hogy minden vitézségünk mellett sem fogunk boldogulni, ha csak a közelbe nem vethetjük magunkat valami fedett állásba. — Te ugy-e bár ismered e vidéket?

— Mint a zsebemet.

— Nem tudnád tehát megmondhatni, hogy hol találhatunk egy védett állásra.

Dimitri hirtelen felelni akart, de visszafojtotta szavait és percnyi habozás után szólt csak így:

— Ismerek a közelben egy zárdaszerű kastélyt, hol egy magyar ur lakik szolgájával. Ez illető sok jót tett velem és békességben él mindenkivel. E kastély fallal van

környezve és védhető, de nem szeretném a tulajdonos jó tetteit azzal meghálálni, hogy háborút, pusztulást viszek nyakára,

— Ha a kastély tulajdonosa magyar, úgy nem fog reád neheztelni, ha minket hozzá vezetsz, veté ellen a herczeg. De nincs felesleges időm! — Málnássy barátom, végy magad mellé harmincz lovast és fogadd azzal az ellen első rohamát.

Málnássy engedelmeskedett. míg Aniella, ki hallotta a Dimitrivél folytatott párbeszédet, most ehhez fordult.

— Dimitri, mondá kérő tekintettel, ha megmentésem érdekében jöttél, úgy nem fogod megtagadni kérésemet, hogy az illető kastély merre fekszik.

Dimitri kezét bal felé nyujtá.

— Ama domblánczolatán túl, mondá, egy kies völgy fekszik. E völgy közepében emelkedik a kastély.

E kijelentés nagyon fontos volt a kis seregre nézve. A fiatal szerb most gyorsan megmagyarázta, hogy miként lehet legkönnyebben elérni a kastélyt és a herczeg e szerint osztogatta ki a parancsokat. Az előre vágatott Málnássyhoz lovast küldött azzal a hirrel, hogy igyekezzék e szerint bal felé hatolni.

A kisdéd csapat balra fordult az ellenségtől körülrajzva. A harcz kezdetét vette. A karabélyok durrogtak, a kardok csattogtak és vér pirosította a zöld füvet. A levegő a puska-por füstjével és halálkiáltással telt el. A szerbek hol elé rohantak, hol visszaverve hátrálni kényszerítettek.

Woronyeczky csapata persze sokkal figyelmeztettebb volt és ügyesebben tudott bánni a fegyverekkel, de ez előnyök ellen a szerbek tulnyomó számukat vetették mérlegbe, mely ennélfogva az ő részükre billent.

Woronyeczky lovasai keményen szorongattattak s a vezérnek csak nagy nehezen sikerült a sorokat a felbomlástól megóvni.

A balfelöli domb oldala csakhamar egyetlen csatatérre

változott. Az ellen már megtizedelte a derék lovasokat, kik perczről, perczre nehezebben állták a sarat s helyzetük egyre veszélyesebbé vált.

E pillanatban az ellenség nyakra-főre furódott a lovasok közé. Woronyeczky vagy ötven lovassal vissza lett szorítva. A másik csapatnál azonban szerencsére ott maradt Málnássy Béla, ki megóvta a kis sereget attól, hogy eszét veszítse.

Aniella és Dimitri, Málnássy közelében voltak.

— Segitsen Málnássy, segítsen a herczegnek, kiáltá hirtelen Aniella. Kudarcz fenyegeti. Törjünk át az éken, hogy kiszabadithassuk.

Aniella kiáltását a herczeg elbukása okozta. Forgója eltűnt a harcban és köpönyege a földet érinté. — Testén keresztül látszottak törni a lovasok — villogó karddal, lengő forgóval.

Málnássy megragadta a magánkívül levő Aniella kezét, ki szintén kardot fogott és meggyőző hangon kiáltá:

— Semmi vigyázatlanság herczegnő, nekem kell biztonsága felett örködnöm.

De Málnássynak nem volt többé ideje Aniellával törödni, mert az ellen két oldalról intézett erős új támadást nyíltan azzal a szándékkal, hogy a kis csapatot teljesen megsemmisítse. Óriási zavar, kétségbeesett küzdelem támadt.

Aniella, ki mint említettük szintén kardot fogott, most megsarkantyúzta paripáját és arra az oldalra fordította, hol férjét látta elbukni.

— A magyar hazáért és Woronyeczkyért, kiáltá a bátor nő, a kardot megforgatva feje felett.

De hősisége vesztét volt okozandó. Sorának mozdulata elválasztotta övétől, kik ember-ember ellen harczolva a végmegsemmisülésnek voltak kitéve.

Egy óriási vad szerb rohant ekkor Aniellára és Petrikás nem volt mellette. A fiatal nő veszve lett volna, ha az ifju Dimitri nem örökdik felette, ki egyedül maradt mellette.

Ez megforgatta a lándzsáját, mely a támadó szerb szemébe furódott, úgy, hogy hörögve fordult le lováról.

Málnássy Béla ezalatt visszaverte a rohamot és egyesült a Woronyeczky alatt elszakadt csapattal. De mielőtt Aniella férje lovasaihoz keresztül vághatta volna magát, hátulról két izmos kéz fonta át és a kardot kicsavarták kezéből.

— Szép urnő, kiáltá egy hang, nekem jogom van önre. — Ne ellenkezzék tehát, ön foglyom.

— Detrovics, sikoltotta Aniella rémülten, felismerve az ezredest, Stramirovics méltó társát. — Bocsásson el nyomorult, tévé hozzá felháborodva.

De a gyáva kaczagta a szegény fiatal nő tehetetlen erőlködését.

— A hadi szerencse biztosabban adja kezembe, mint a kártyák szerencséje, szólt Detrovics ezredes. Jogomból nem engedek egy szemernyit sem. Ide vitézek, vegyétek oltalmatokba e hölgyet, éltetekkel feleltek érte.

Aniellát Detrovics emberei saját övével gyorsan megkötözték és két ember kivezette a dulakodásból.

De a szép fogoly nő hálásan emelte szemét ég felé, mert a mint utoljára visszapillantott a csata mezőre, észrevette lovon ülő férjét, újból bátran látta lengedezni tollforgóját, a mint csapatának maradékával a dombtető mögött eltűnt.

A kétségbeesett helyzetből, melybe a bátor lengyel herczeg került, ki lováról lezuhan egy lándzsaszúrás következtében, mely karját érte — Málnássy egy gyors lovas rohammal mentette meg. Woronyeczky maga gyorsan felemelkedett és egy ellent lelőve lováról, csakhamar nyeregbe pattant. A nagy veszély, melyben szeretett vezérük forgott, utolsó erőfeszítésre ösztönözte a vitézeket, úgy, hogy keresztül törtek a szerbeken s elérték a dombtetőt, hol egyesültek.

Innen karabélyaik egy sorlövésével üzték vissza a

szerbeket s mielőtt Detrovics újból elérhette őket már a völgybe értek, már a zárdaszerű kastély falai mögött tüntek el. Körülbelül 140 ember maradt még s ennyi elegendő volt, hogy oly bátor vezér alatt, mint Woronyeczky, a fedett állásban megvédje magát a túlnyomó szerbekkel szemben.

34. fejezet.

Az eltűnt vitézek.

A kastély egy zárdaszerű épületből állott, melyhez kis kápolna csatlakozott. Az egészet egy omló félben levő fal fogta körül kis tornyocskákkal minden sarkon. A kastélyról is hullófélben volt a vakolat, de mind a mellett elég védhető állapotban volt és hatalmas vassal vert tölgyfaajtó vezetetett udvarára.

A kastélytól csekély távolságban kis patak kigyózott a völgyön át, hogy a Duna felé vegye útját.

A lovasok leszállottak paripáikról és a falak mögött állást foglalva karabélyaik sorlövésével fogadták a szerbeket. Dimitri, az ifju szerbnek is sikerült menekülnie és most a herczeg mellett állott.

Woronyeczky és Málnássy vezéreket az udvaron egy aggastyán fogadta, a kastély tulajdonosa.

— Kik önök és mit akarnak házamban? kérdé az aggastyán szigoruan. Hogyan merészelnek ide fegyveres erővel tolakodni és miért öntözik vérrel e völgyet, mely eddig a béke színhelye volt.

— Uram, viszonzá Woronyeczky, most nincs idő me-tegetődzésre és magyarázatokra. A szükség parancsol. Ez ifju szerb árulta el nekünk a kastély létezését. Ön magyar-nak látszik és így nem fogja tőlünk megtagadni segítségét, kik hazája ügyéért harczolunk.

— Ez ifju dőreséget követett el, midőn ide vezette önöket, sóhajtott az aggastyán.

— Nincs időnk értekezésre, uram, jelenté ki Woronyeczky türelmetlenül. A harczos joga nem ismer melléktéteket. Engedje át a kastélyt embereimnek és mondja meg, hogy nőm hol van.

— Woronyeczky ugyanis azt hitte, hogy Aniella az elsők között jutott a menhelyre és bizonyára bent időz a kastélyban.

— Neje, jegyzé meg az aggastyán álmélkodva. Én nem ismerem az ön nejét.

— De hát hol van, hol Aniella?

— Az én tudtommal nő egyáltalán nem lépett az udvarra.

A bátor vezér sebe daczára egy ugrással lent termett a lóról. Arcza halotthalvány lett a gondolatra, hogy veszély érte szeretett nejét.

Néhány kérdés meggyőződte, hogy Aniella nincs a menekültek között. Málnássy, a hű Petrikás elszakadtak oldala mellől, a harcz hevében és nem vették észre, hogy mi történt Aniellával.

— Átok dőreségemre, hogy idegenekre bízam a drága élet oltalmát, kiáltá a herczeg magánkivül. Bocsássatok, hogy nőmet megkeressem.

A vitézek némán, szótlán csüggedéssel nézték vezérük kétségbeesését.

— A fájdalom igaztalanná tesz, mondá Málnássy Béla meghatottan. Mi nem tehetünk róla, bármi történt is ifju hitveseddel. De ne hidd mindjárt a legrosszabbat. Lehet, hogy csupán fogoly és még lehetséges lesz menekülnie.

Most Dimitri lépett elé:

— Én oldala mellett voltam, jelenté ki büszkén.

— Hogyan, riadt fel Woronyeczky, és talán nem volt bátorságod oltalmára kelni.

— Oh dehogyan nem. Egy reátamadó szerbet megöltem.

Az urnőt aztán elfogták, de nincs halva, bizonyosan tudom.

A herczegre e hír megnyugtatólag hatott. Legalább tudta, hogy neje még él és így viszontlátást remélhetett. Most föltámadt benne a kötelességérzet és tudatára jött, hogy mint vezérnek meg kell óvnia hidegvérét, mert a bátrak élete reá van bízva.

E gondolattal visszatért szokott erélye is. Felkötötte sebesült kezét s kiadta a parancsokat a netaláni ostrom visszaverésére.

Bárhova ment a herczeg, az ifju szerb, Dimitri mindig oldala mellett maradt. Megmutatta neki a belső berendezést s figyelmeztette a fal gyöngébb részére.

A kastély tulajdonosa, az aggastyán öreg szolgájával egy belső terembe vonult vissza.

Az ostrom nem váratott sokáig magára. Detrovics vezetése alatt támadtak a szerbek. Detrovics minden áron el akarta fogni a híres Woronyeczky herczeget s ezért a dicőségért kész volt serege felét feláldozni.

De bármily hevesen történt is a roham, helyt álltak Woronyeczky vitézei s fél órai gyilkos küzdelem után tetemes veszteséggel kergettettek vissza a szerbek, kiknek meg kellett győződniök, hogy a kised csapat ellen csupán ágyukkal boldogulhatnak, már pedig azt távolábról kellett hozatni, Aniella kastélya tájáról.

Detrovics kiadta a parancsokat és hirnökei gyors lovakon távoztak ágyukért. Ezalatt az ezredes körülvette lövőtávolban a kastélyt, hogy egy lélek se menekülhessen.

Fegyverszünet támadt, mert mindkét részen nagy volt a kimerültség s hozzá melegen tűzött le a nap. Woronyeczky és Málnássy felhasználták az időt, hogy megtegyenek minden előkészületet a szükséges védelemre. De bármit tettek is, annyi bizonyos volt, hogy nem tarthatják magukat sokáig, mert sem elegendő lőszerrel, sem élelmi készlettel nem rendelkeztek.

Midőn alkonyodott újból megkezdődött az ellenséges-

kedés. De a szerbek beérték azzal, hogy lövéseikkel zaklassák és foglaltassák az ellent. Woronyeczky belátta, hogy e magatartás veszélyes tervet rejteget és sötét arczczal, sejtelmekből telt lélekkel bámult át az ellen táborába, de Aniella nyomát nem látta sehol, pedig szerelemsovár tekintete az imádott nőt kereste.

A rossz sejtelmek nem bántották alaptalanul Woronyeczky szivét. Midőn a nap leáldozott, észrevette, hogy ágyuk érkeznek a szerb táborba.

Mihelyt pedig a szerbek az ágyukkal kezdik meg az ostromot, a falak nem lesznek képesek ellenállani és a kisdéd csapat menthetetlenül elvész.

E gondolatok foglalkoztatták Woronyeczkyt, a mint sötét arczczal figyelte távcsövén keresztül az ellen mozdulatait. — E pillanatban lépett hozzá a fiatal szerb, Dimitri.

— Herczeg úr, mondá, mint ön is észrevette ágyuk érkeztek, a szerb táborba. Az ellenség sokkal túlnyomóbb. Ily esetben nem szégyen a hátrálás.

Woronyeczky fejét rázta.

— Körül vagyunk fogva, a hátrálás lehetetlenség, veté ellen komoran. Itt nincs más út, mint karddal kezünkben elesni.

— Tanácskozzék herczeg úr a kastély tulajdonosával, higgye el, hogy az aggastyán igen bölcs, igen tapasztalt, nem hiába fehérült meg a haja.

— Megengedem, sóhajtott Woronyeczky. De ő nem katona. Mit segíthet rajtunk egy aggastyán, hol mi férfiak, kik megszoktuk, hogy szembe nézzünk a halállal, tanács-talanok vagyunk.

— S én meg vagyok győződve, hogy ez az aggastyán segíthetne mindnyájunkon, ha akarna, viszonzá az ifju jelentőségteles tekintettel. Ugy az erdőbe vezethetne bennünket, hogy azok a gaz kutyák hasztalanul keresnék nyomunkat.

— Ha az aggastyán képes volna erre és nem tenné,

úgy gyalázat ősz fejére, pattant fel az ifju lengyel herczeg. Különben a szerbek őt is lemészárolnák velünk együtt.

— Tegyen herczeg úr kísérletet, beszéljen vele, ajánlotta Dimitri.

— Jó, megteszem, felelt Woronyeczky és haladéktalanul a házba sietett.

* * *

Woronyeczky herczeg belépett az aggastyán szobájába.

— Uram, bocsássa meg, hogy újból alkalmatlankodom, miután a forgandó szerencse arra kényszerített, hogy kastélyát halál és pusztulás színhelyévé tegyem. De nézze kérem, én nem lehetek kimélettél, mikor annyi ember életéért felelnem kell. — Hallja tehát, hogy mi történt.

Az aggastyán felemelte fejét és várakozásteljesen pilantott Woronyeczkyre.

— Nos, kérdé, mi történt?

— A szerbek táborába ágyuk érkeztek, mihelyt ezekkel megkezdik az ostromot, a falak összeomlanak.

— Bizonyos.

— Megadni hasztalan adnók meg magunkat, mert ez a vad ellen úgy is lemészárolna. Így tehát nem marad más hátra mint hősi halállal halni. — Jöttem, hogy önt előkészítem a halálra, mert attól tartok, hogy Detrovics ezredes önt sem fogja kimélni.

— Mi egy aggastyánnak élete, jegyzé meg a kastély tulajdonosa keserűen. Én megbocsátok önnek, mint jó keresztényhez illő.

Szünet keletkezett. Woronyeczky várta, hogy az aggastyán többet is fog mondani. Miután azonban néma maradt, ő vette fel a szót.

— Uram, mondá jelentőségteljesen, igaz magyar-e ön?

— Hogy ne volnék az! riadt fel az aggastyán.

— Lássá, uram, én nem vagyok magyar, lengyel vagyok és mégis eljöttem hazámból, hogy küzdjek a mindenkítől elhagyott magyarok sorai között. Az egész világ a ma-

gyar ellen fordul. Erdélyben az oláhok lázonganak, itt a szerbek, Bécs felől, az osztrákok nyomulnak az országba, Horvátországból Jellacsics.

— Szegény hazám, sóhajtott az aggastyán meghatva, hogy én már kardot nem foghatok.

Woronyeczky meg volt elégedve a hatással, melyet szavai okoztak s így beszélt tovább:

— Ime itt állok 140 harczosommal. Mindenkor készek vagyunk halni a magyar hazáért, de itten hasztalanul vérenénk el. A magyarnak abból csak kára lehetne, mert e nehéz időben kár minden vitézért, kit hiába áldozunk föl.

Az aggastyán egy perczig tétovázva állott, de aztán íróasztalához lépve egy megsárgult pergament iratot vett ki onnan.

— Ön meggyőzött, uram, mondá nyájasan. Bocsássa meg előbbi ridegségemet! — E kastély nagyon régi épület s ez irat egy földalatti folyosóról tesz említést, mely valahová mélyen az erdőbe vezet.

Woronyeczky szeme felvillant.

— Én különben sohasem győződtem meg, mi igaz e hirből, folytatá az aggastyán s átnyújtá a fontos iratot.

— Hol van a titkos folyosó bejárata? kérdé Woronyeczky reszketve az izgalomtól.

— A kápolnában, az oltár alatt, három metszett kereszt jelöli a követ, mely eltávolítható.

— Köszönöm, uram, kiáltá Woronyeczky. Most már mentve vagyunk.

De aztán hirtelen elkomolyodott és homlokára téve kezét, csüggedten rebegé:

— Szegény Aniella, szegény ifju hitvesem. Ha menekülnék innen, ki lesz szolgálva védelem nélkül a gazok önkényének, anélkül hogy megtudhatná, hová fordultam.

Dimitri, az ifju szerb, ki követte a herczeget és eddig szótlanul állott az ajtóba, most előlépett.

— Legyen nyugodt, herczeg úr, mondá. Én hirt fogok vinni Aniella úrnőnek s ha lehet megszöktetem.

Woronyeczky kezét nyujtá Dimitrinek.

— Ifju, ha ezt megteszed, úgy áldjon ezért isten. Nehány sort fogok írni, hogy átadd Aniellának. Mihelyt lehet, kiszabadítom, addig legyen állhatatos s most előre!

A herczeg szólitotta Málnássyt s vele meg az ifju szerb-
bel a kápolnába ment, az aggastyán által vezettetve.

A kápolnában tanyázott a katonák nagy része. Bátor-
ságuk ugyan nem volt megtörve, de egyikük sem remélt
többé menekülést.

Dimitri egy fáklyát gyujtott s az oltárhoz lépett az
aggastyánnal.

— Ha az irat igazat mondott, úgy ez a kő a kérdé-
ses, szólt az ősz férfi. Ime a kereszték, bár az idő által
roppantul megviselve.

A fáklya fényénél csakugyan láthatóvá lön a három
kereszt jele, bár félig elkopva, eltörülve.

— De hogyan távolítsuk el a követ? kérdé Wor-
nyeczky herczeg.

— E kő itt titkos ajtó, most csak az a kérdés, hogy
milyen fortélylyal nyitható ki.

Woronyeczky megrázta a követ és igyekezett félretolni,
lenyomni, de hasztalan erőlködött. A reménytől kipirult
arcza újból elhalványult s nagy veritékcsöppek gyöngyöz-
tek arczán.

— Mindez hiába, mormogá, erőszakkal kell eltávolí-
tanunk ez átkozott követ.

— Engedj engem ide, mondá Málnássy s most ő tett
kísérletet a kövel, de eredménytelenül.

Most Dimitri lépett közelebb s engedélyt kért, hogy ő is
kísérletet tehessen.

Végigvilágított lassan a fáklyával a kő sarkain.

A többiek azonnal megértették, hogy mi a Dimitri

szándéka s a mint figyelemmel kísérték, hirtelen látták, hogy a fáklyát valami rejtett léghezam lobogtatja.

— A folyosó megvan és nem omlott be, kiáltá Dimitri s most már tudom miként nyílik a titkos ajtó.

Ezzel felkapott egy fejszét s annak pengéjével a kő egyik sarkát a portól és szennytől megtisztította s aztán a pengét teljes erejével szorította oda.

Örömkialtás hallatszik.

— Megvan, kiáltá Dimitri.

A kő engedett, nehéz recsegés lett hallható s a kő csapó-ajtóként emelkedett fel s egy sötét nyílást mutatott, melyből tiszta lég áradt kifelé.

Lépcsők vezettek a végzetes mélységbe. Mindannyian megkönnyebbültek, noha a katonák eddig nem is tudták, hogy miről van szó.

— Fiu, fordult Woronyeczky herczeg csillogó szemmel Dimitrihez, mindannyian neked köszönhetjük életünket, sőt szabadságunkat is. — Málnássy barátom, folytatá, végy magad mellé néhány embert és a látszat kedvéért folytasd a lövöldözést a szerbek ellen, nehogy valamit észrevegyenek.

— Igen!

— A többiek gyűljenek ide a kápolnába. A lovakat persze nem vihetjük magunkkal: — Egy óra múlva legyetek készen az indulásra, te maradsz utoljára embereiddel, vitéz Béla barátom! — S most Dimitrivel megvizsgálom, a földalatti folyosót, hogy járható-e.

A herczeg parancsai teljesítettek.

Ő maga Dimitrivel lehaladt a mélységbe s csakhamar eltűnt a sötétben.

Lehaladva vagy huszonöt lépcsőn a herczeg és kísé-
rője egy boltozatos folyosóban találták magukat, mely teljesen száraz volt. Alig mentek öt perczig, tisztán hallották fejük felett a szerb tábor zaját, kiabálást, lépteket, lódobajt.

Egyre beljebb hatoltak és a folyosó lassankint emel-

kedni látszott. Az ellenség lármázása elnémult, de a helyett más zaj hatolt füleikhez.

Bátran haladtak tovább s csakhamar hűs lég áradt feléjük. Mos értették meg, hogy honnan származott a zaj. A titkos folyosó a patak partján végződött egy domb tövében s sűrű bokrok által volt takarva.

Átkuszva a bokrokon kiléptek a szabadba, a patak partjára s körültekintettek. E helyen már hire, hamva sem volt az ellenségnek.

— Mentve vagyunk, kiáltá Woronyeczky örömteljesen, most gyorsan vissza barátainkhoz.

Alig léptek a mélységbe vissza, midőn a puskaropogáson keresztül, egy nehéz lövés dörgése hallatszott. A szerbek megtették ágyuikkal az első kísérletet.

E körülmény sietésre ösztönözte Woronyeczkyt és kísérijét. A kápolnában visszamaradtak nehezen is vártak reájuk és midőn kiléptek a sötét nyílásból örömrivalgással fogadtattak.

A herczeg kiadta a parancsot, hogy rendben vonuljanak a mélységbe, ő ezalatt kisietett az udvarra Málnássyhoz.

A falakat már érte néhány ágyulövés. Ép midőn a herczeg kilépett, találta egy ágyugolyó a kaput, úgy, hogy felpattant.

A szerbek diadalkiáltással rohantak elé, de akkor észrevették, hogy a kapu mögött erős torlasz emelkedik, melyet Málnássy emeltetett, azonkívül a falakon levő örök jól célzott golyókkal fogadták őket.

Visszavonultak tehát, az ágyukra bizva az akadályok elhárítását.

A herczeg belátta, hogy néhány ágyulövés megsemmisíti a kapu előtti torlaszot és gyorsan kiadta a parancsot a visszavonulásra az utolsó öröknek is.

A tüzelés elnémult a falakon. Woronyeczky és Málnássy mint utolsók léptek a folyosóba és a titkos ajtó bezárult utánuk. Ugyanekkor hallották az ágyuk újból való

dördülését, a golyók rombolását és a szerbek vad ordítását, kik most a kastélyt minden oldalról megrohanták.

Milyen nagy volt azonban meglepetésük, midőn egy élő lelket sem találtak sehol.

Detrovics ezredes vad dühvel fürkésztetett át minden zugot. De hasztalanul. Nem találták az ellent sehol.

A vitézek eltűntek nyomtalanul.

A szerbek végre felgyújtották a kastélyt s azzal vigasztalták magukat, hogy az elrejtőzött vitézek bizonyára benn égnek.

36. fejezet.

Aniella rabságban.

Térjünk vissza Aniellához.

Detrovics ezredes, miután a szép fiatal nőt elfogta, biztonságba vitette.

Miután Woronyeczky herczeg csapatával a kastély falai mögé menekült, a szerbek biztos távolságban ütöttek tanyát s Aniellát egy sátorba vezették.

Hogy mit érzett Aniella, midőn férje oldalától elszakadva, egyszeriben kegyetlen ellenei között találta magát, toll le nem írhatja. Fájdalma még nagyobb lett volna, ha az utolsó tekintet meg nem győződte, hogy a herczeg ismét lovon ül és övéi környezik.

Detrovics a tábor közepén, jó messze a kastélytól üttette fel sátorát s Aniella a sátorba vitetett. A bejárat előtt őr állott, hogy a szökés teljes lehetetlenségnek látszott. Mind a mellett Aniella csak arra gondolt s alig találta magát egyedül, miután levették kezéről a köteleket, körülpilantott a sátorban. Több fegyvert látott maga előtt s hirtelen egy széles tört ragadva azt ruga, mhája alá rejté, anélkül, hogy az őr észrevette volna.

A táborból a kastélyt nem igen lehetett látni s ez fájt Aniellának.

Hallotta azonban az ostrom zaját s midőn Detrovics visszatért a táborba vitézeivel, szive majd megszakadt, mert azt hitte, hogy mindennek vége. Férje és vitézei elestek.

Az őrhöz e pillanatban egy katona lépett, kinek szavai felkeltették Aniella figyelmét.

— Lánczos lobogós, kiáltá a katona, esküszöm, bajtárs, hogy a nyomorult kutyákat irgalmatlanul lekaszaboltuk.

— Valóban, kiáltá az ór.

— Természetesen egy lélek sem menekült, felelt az előbbi henczegve. Magam apritottam össze vagy hatot.

Az ór gunyosan mosolygott.

— De hát ekkor miért küldött Detrovics ezredes ágyukért?

— Pusztá szeszélyből, állitá a henczegő. Az ezredes élvezetett hisz találni ebben, hogy az üres falakat össze-lövöldözze.

— Az üres falakat, szólt az ór kétkedőleg.

— No, hiszen az igazat megvallva nehánynak sikerült a gazficzkók közül a falak mögé menekülni, szólt az előbbi hős alkudozó hangon. De ezek térden fognak könyörögni, irgalomért, mihelyt az ágyukat megpillantják.

— Jól van, szólt az ór, valami zsákmányra nem tetél szert.

— Két aranygyűrű az egész, egy halott ujjáról huztam le.

— Nem játszanánk arra, ajánlotta az ór, öt aranyat teszek a két gyűrű ellen.

— Helyes, felelt a másik.

Az ór a sáternak támasztotta a puskát s aztán egyenruhájából egy megviselt pakli kártyát vett elő.

A játszma megkezdődött s a henczegő veszteségével végződött, ki kedvetlenül adta át a két gyűrűt, morogva távozott.

Aniella szíve megkönnyebült a hirre, hogy ágyukat hoznak. Tudta, hogy a szerb, csupán henczegett és a herceg meg Málnássy erősen védik magukat, úgy, hogy a szerbek nem bírnak velök s kénytelenek ágyukat hozatni.

Buzgó imát röpitett az egek urához, hogy az ágyuk minél későbbben érkezzenek.

Eltökélte továbbá, hogy megadást fog színelelni Detrovics előtt, hogy ily módon elaltassa gyanuját és módot leljen a szabadulásra.

Detrovics nem kevésbé csodálkozott, midőn sátorába lépett és Aniella nyugodtan, sőt barátságosan fogadta.

— Hogy van, szép fogoly? kérdé Detrovics, az üdvözlés után.

— Meglehetősen, uram, felelt Aniella. A hadi szerencse az ön kezébe adott, ön ugyan eleinte nem bánt velem gavallérhoz illő módon, mind a mellett talán hálát adhatok az égnek, hogy sorsom ily fordulatot vett.

— Hogy értsem ezt? álmélkodék Detrovics. Én azt hittem, hogy ön halálosan szerelmes a hercegbe.

— Uram, felelt Aniella ügyes színleléssel. Stramirovics gyalázatos viselete felháborított s azért az első jött-mentnek karjába dobtam magam. De azért már is megbántam tette-met, melynek folytán kastélyomat és a hozzá tartozó szép birtokot elvesztettem.

Detrovics közelebb lépett.

Ő a számítás embere volt és szeretett volna gazdag feleségre szert tenni.

— Köszönöm e kijelentését, szép úrnő, mondá udvariasan. Azt hittem, ellenszegülő fogolyra találok s ime egy kedves okos hölgyhöz van szerencsém.

— Ne hizelegjen!

— Eszem ágába sem jut, csak igazat mondtam. Nekem ugyanis jogom van önre és ha hajlandó volna hitvesemmé léve, engem a halandók legboldogabbikává tenni, úgy ki fogom eszközölni, hogy birtokát vissza kapja.

— De uram, veté ellen Aniella, nem tudja, hogy nekem férjem van.

— Hallottam a gyors esküvőt, mosolygott Detrovics, de mit tesz az! Nehány óra mulva úgy is özvegygé leend, mert Woronyeczkyt és vitézeit megsemmisitem.

Aniella keze önkénytelenül az elrejtett tör után nyúlt, de erőt vett felindulásán.

— Ezredes úr, mondá nyugodtan. Ha valóban oly boldog leendek, hogy özvegységre jutok, akkor sem lehetek öné.

— Ugyan miért nem?

— Stramirovics ugyan súlyosan megsebesült, de azt hiszem nem halt meg.

— Nem, sőt fel fog épülni.

— Nos, ő neki régebbi jogai vannak reám.

— Attól ne tartson, kiáltott Detrovics büszkén, ő eljátszotta önre minden jogát. Senki sem fogja rossz néven venni, ha ily ember nejévé nem akar lenni.

Az udvarias ezredes ezzel frissítőket hozott s elbizottan folytatta az udvarlást.

Aniellának csak nagy erőfeszítéssel sikerült megfékeznie haragját, fájdalmát.

Aggodalma perczről-perczre növekedett, mert a szökésre még mindig nem mutatkozott a legcsekélyebb kilátás sem.

Detrovics ezredes erős őrizet alatt átszállította a Dunán Aniellát, mert csapatának egy része ott táborozott Perlasz közelében.

37. fejezet.

Aniella cselfogása.

A kastély felgyújtása után Detrovics is átkelt a Dunán és táborához csatlakozott.

A győzelemmel nem volt megelégedve, mert mi bizo-

nyosat sem tudott. Titkon furdalta a gondolat, hogy hátha mégis sikerült a herczeknek menekülnie.

— De lehetetlenség, mormogá aztán, hiszen körül volt véve a kastély, onnan egy lélek sem szabadulhatott.

E gondolattal nyugtatta meg magát s Aniella sátorába lépett. A harczot illető kérdéseire azonban kitérőleg felelt.

Aniellát majd megemésztette a nyugtalanság. Előtte a Duna hömpölygött. Sovárogya pillantott arra, ha madár lehetne, hogy keresztül röppenne rajta.

Mindenfelé őrtüzek lobogtak, különben a hold is sütött. Aniella abba bizott, hogy a szerbek tivornyázni fognak, lerészegednek.

De ebben is csalódott. Detrovics ezredes nem szerette a szeszes italokat.

A sátor közelében tűz lobogott. Itt ült Aniella, Detrovics és két tiszt.

Ez utóbhiak játszottak, végre az egyik földre csapta a kártyákat.

— Elég volt ebből ennyi, mondá bosszusan. Ma üldöz a szerencsétlenség. Képzelve ezredes ur, ötven aranyat vesztettem és paripámat a derék «Negrót».

— Ismerem, testvérek közt megért száz aranyat, felelt Detrovics. Rég megvettem volna öntől, ha a «Szellő» nem lenne az enyém.

— Lánosz lobogós, fogadnék ezredes ur, hogy a Negro tulszárnyalja a Szellőt.

— Alig hiszem, szolt fejszóvalva Detrovics, ön téved, őrnagy úr!

A vesztő őrnagyí rangot viselt.

— Fogadjunk hát ezredes úr!

— Ön elfelejti őrnagy, hogy a Negro többé nem az őné.

A másik tiszt kijelenté, hogy oda kölcsönzi a paripát.

— Tehát miben áll a fogadás, szolt most az őrnagy.

— Én megteszem ezüsvetü pisztolyaimat, az ön ékes

markolatu kardja ellen. — A cél ott a fenyő csoport a dombon, hol az utolsó örök állnak.

— Jó, az alku áll, jelenté ki Detrovics, hozassa ide a lovakat.

Ez gyorsan megtörtént. A derék paripákra ráadták a nyeret s a fogadók a nyeregbe pattantak. Számosan gyűltek a tűz mellé, hogy figyelemmel kísérjék a versenylovaglást.

Megadatott a jel és a lovasok indultak.

Eleinte Detrovics volt előnyben a «Szellő»-vel, már fogadtak is ennek győzelmére.

A helyzet azonban hirtelen változott. Lovasától sarkantyúzva a derék Negró néhány merész szökést tett s elhagyva a Szellőt elsőnek ért a célhoz a tömeg diadalkiáltásai között.

A versenyfutók visszanyargaltak. Detrovics nagyon bosszankodott, nem épen a veszteség miatt, de hogy fölmulhatlannak hitt paripája kudarczot vallott.

Aniella elgondolta, hogy mily boldog volna, ha a paripáknak egyikére ülhetne. E pillanathban tekintete saját lovára a «Sárgára» esett, mely egy szerb katonától tartva a sátor közelében állt.

— Az ördög avatkozott a dologba, szép urnő, fordult Detrovics Aniellához, miután leszállt a lóról. Én a Szellőt ma az ön szemei előtt akartam diadalra vezetni s ez az alattomos paripa cserben hagyott. — Mondhatom, első ízben történik és mihelyt jobb lóra teszek szert, haza vezetem.

Ezzel Detrovics egy katonához fordult s megparancsolta, hogy hozza ki a sátorból ékes markolatú kardját, mely most már az őrnagy tulajdona.

Aniella a Szellőhöz lépett és gyöngéden czirogatta nyakát.

— Derék állat, uram, mondá aztán, megtette, ami tőle telt. De én csak egy lovat ismerek, mely a Negróval megtudna küzdeni.

A szoba közepén asztal állott, melyen véres hulla feküdt.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Ördög és pokol, hol az a ló?

— Az ön tulajdonában.

— Az én tulajdonomban, álmélkodék az ezredes. S hol van, merre.

— Az a sárga ott.

— Terringettét, az volna oly kitűnő futó. Mondhatom, nem látszik meg rajta.

— Pedig biztosíthatom, ezredes ur, állítá Aniella, hogy mellette kudarczot vallana a Negro.

— Ismeri e lovat?

— Az enyém volt s most az öné.

— Oh, csókolom kezét, felelt Detrovics ezredes udvariasan. Ön igen jól tudja, nagysád, hogy rabszolgája vagyok s mind az öné, ami az én tulajdonomat képezi! — De vezessétek ide a lovat ficzkók! — Megtesszük a kísérletet.

Helyeslés hangzott a körben.

— Ki fogad rá, uraim? kérdé Detrovics a tisztekhez intézve szavait.

Tizen ajánlkoztak a Sárga ellen fogadni. E paripa ugyan izmosnak látszott, de nem valami különös jó futónak.

Megnyergelték a paripát és Detrovics hátára pattant. De hasztalan ránczigálta a kantárszárát, hasztalan sarkantyúzta, a sárga nem mozdult, mintha lába gyökeret vert volna.

Aniella vidáman kaczagott. Már kigondolta a szökés tervét, de óvakodott, nehogy hidegvérét elveszítve, elárulja magát.

— Ön hasztalan fárad, uram, mondá! A Sárga nem fog mozdulni.

— De hát mért nem, miért oly csökönyös, boszankodék Detrovics.

— A Sárga nem közönséges ló, több esze van! — Csak akkor száguld, ha én ülök a hátán.

Detrovics fejét csóválta.

— Ez különös, mormogá.

— Engedje, hogy én üljek a nyeregbe, szólt Aniella buzgón. Én megfogom mutatni, hogy mily könnyű szerrel szégyeníteni meg a Negrót.

Az ezredes gyanakvó pillantást lövelt a mosolygó Aniellára.

— Szép nagysád, jegyzé meg sötéten, ez pompás alkalom volna a szökésre.

— Aniella hangosan kaczagott.

— Ugyan hogyan jutott ilyesmi eszébe, mondá könnyedén. Hiszen mindenfelé örök állanak. Csak nem félnek az ön katonái egy fegyvertelen nőtől.

— Félni nem félek, de —

— Micsoda de? — Különben, a mint akarja. Én csupán azt nem akartam, hogy a diadal az őrnagy uré legyen, oly gavallér, ki az én kezemre pályáz, ne resteljen szavamra néhány aranyba fogadni.

Boszusan fordított hátat Detrovics ezredesnek, ki leugrott a nyeregből.

— Szavamra, szép hölgy, ön teljesen félreértett, szólt engesztelőleg, csupán azért tettem ellenvetést, mert boldogságomat nem akartam kockáztatni.

A katonákhoz fordulva folytatá:

— Hé, fiuk, üljön tíz ember lóra és nyargaljon a dombra, oda hol az ör áll! — S most tiszt urak, én ötven aranyat teszek a mi szép fogolynónk paripájára.

A szerbek mindannyian tudták, hogy kitűnő lovasnő s a bizalom melyet lova iránt mutatott, nagy érdeklődést keltett.

A tiszték élénken megjegyzéseket tettek a két lóra, mielőtt a versenyfutási előkészületek történtek.

Aniella látta mint lovagol tíz ember előre, hogy esetleg elzárják előle az utat, ha túl akarna nyargalni a czélon. Balra örök állottak ugyanis, jobbra pedig a Duna zárta el az utat.

Holdas, csillagos éj volt, úgy, hogy tisztán lehetett látni a vagy kétezer lépésnyire fekvő czélt.

Aniella megőrizte hidegvérét, pedig szive oly hevesen dobogott, hogy majd szétvetette mellét.

Hogy arczának lázas pirját elrejtse, buzgón foglalkozott lovával.

Miután minden rendben volt, Detrovics oda lépett Aniellához.

— Nos nagysád, mondá, tegye le a próbát ügyességeről s ne engedje, hogy lova szégyent valljon.

Aniella fejével bólintott.

— Minden lehetőet megteszek.

Detrovics ezredes oda nyujtá térdét a felszállásra. Aniella kis lábával érinté s a következő pillanatban férfi módra ült a nyeregben.

— Nos, kész a futásra?

— Igen, ezredes úr!

A tekintet, melylyel Aniella a szavakat kísérte oly sajtós volt, hogy Detrovics már megakarta ragadni a zablát és visszavenni a fogadást.

De keze már önkéntelenül megadta a jelt s a két ló neki iramodott a tömeg lelkesítő ujjongása közt.

A Sárga eleinte derekasan repült, de már kétszáz lépésben elhagyta a Negro s a távolság egyre nagyobbodott.

Hirtelen azonban a hölgy lovát az egyenes útról letérni látták, és jobbra fordult, a Duna felé, mely alig lehetett ötven lépésnyire.

Az első pillanatban azt hitték, hogy a ló elragadt a szép lovasnővel és rémület rajzolódt minden arczon, ami azonban csakhamar a harag kifejezésének adott helyet.

Tisztán látható volt, hogy a partra érve miként sarkantyúzza meg Aniella lovát, miként kényszeríti, hogy a Dunába ugorjon s csakugyan hatalmas ugrással termett a meredek partról a hullámok közt.

Hallani lehetett, amint ló és lovas felett összecsapott

a víz s midőn felbukott mind a kettő, Aniella diadalmasan kiáltott vissza.

— Éljen Kossuth Lajos!

Detrovics tajtékozott a dühtől. A boszorkány rászedett bennünket! — Megszövik, kiáltá magánkivül! — Villám és halál! — Utána czimborák! — Fogjátok el, fogjátok el!

Az ezredes a partra rohant. — A nézők, melyek tanulni voltak a különös versenyfutásnak, minden oldalról eléstettek, valamint az örök is.

Zürzavar támadt.

— Hol a csolnak? — Csolnakba fiuk! — Kényszerítsétek a lovakat a vízbe! Üldözzétek, üldözzétek.

De a csolnakok jó messze voltak s a lovasok nem mutattak nagy kedvet paripáikkal a Duna mélységes hullámai közé ugrani.

— Ördögbe is — az áruló boszorkány elmenekül! — Inkább vesszen el, inkább fesse vére a Dunát! — Lőjetelek utána!

Számos puska dördült el és golyózápor repült a bátor nő után, kit azonban egyik sem talált.

Aniella nem veszté el hidegvérét pillanatra sem, férfias bátorság honolt szívében. A mint felismerte a veszélyes helyzetet, levetette magát a hűséges lóról és lassan úszott utána, farkába fogódzva.

A Sárga így könnyebben uszott és tágult orrlyukkal igyekezett a másik partra jutni, de az ár egyre lefelé sodorta s a nemes állat, meg a bátor nő ereje lassan tünetezni kezdett.

A víz gyakran összecsapott már Aniella feje fölött és megfulással fenyegette.

— Oh Istenem rebegé imádkozva, ne engedd, hogy itt elveszek az ellenség közepette, engedd, hogy viszont láthassam férjemet. Hisz oly fiatal vagyok még, alig éltem

és már is meghaljak. Ne hagyj el mindenható Istenem, légy velem e nagy veszedelemben.

De mindhasztalan! — Aniella bénulni érzé karjainak izmát, míg a nemes állat hörgésszerű fuvása szintén arra vallott, hogy ereje megtör.

Utolsó erőfeszítéssel emelte ki Aniella fejét a vízből és a mentő part felé nézett. De még távol volt, nem remélte elérhetni.

— Mi atyánk, ki vagy a mennyekben, rebegé, de folytatni nem tudta.

Dermedő keze már kétszer bocsátotta el a ló farkát, mely végső erejével uszott tovább.

Aniella most a ló sörényét ragadta meg és a halálos tusában így a hűséges állat fejét is a víz alá húzta.

A Sárga heves mozdulatot tett fejével és Aniella érzé a mint a nedves szőr kicsúszott kezéből.

— Férjem, suttogá.

A szegény nő elveszté eszméletét. Mintegy álomban érzé, hogy idegen erő ragadja meg és viszi a hullámok felett — vajjon az életbe — vagy a túlvilágba — tűnő eszmélete nem tudta azt.

Midőn Aniella ismét visszanyerte eszméletét, a parton feküdt és a hűséges Sárga arcát, kezét szaglálta.

Csak néhány pillanat múlva tért annyira vissza emlékezete, hogy a múlt eszébe jutott. A fogak nyoma ruháján arra vallott, hogy a Sárga mentette meg egyedül.

A hű paripa a végkimerülés percében szilárd talajra ért midőn a hullámok urnője testét elakarták sodorni melőle, fogaival ragadta meg ruháját úgy vátte ki a partra.

Aniella megrázta vizes haját és egy tekintetett vetett vissza a nedves sirra, melyből csak ügygyel-bajjal menekült. Túl a másik parton égtek a szerbek örtüzei s most egy csolnakot látott közeledni.

— Még egyszer feszítsd meg erődet, hűséges Sargám, mondá Aniella, megczirogatva a derék állat nyakát. Az

üldözők amott jönnek s többé nem szabad minket itt találni.

A Sárga biztató nyerítéssel válaszolt, mintha csak megértette volna urnője szavát, ki most a nyeregbe pattant és csakhamar eltűnt az erdő homályában.

— Vajjon él-e még ifju férjem, gondolá lovaglás közben. Alig vagyunk egy napi házások s már mennyi keserves dolgot kellett elszenvednünk, már el is szakadtunk egymástól s vajjon egyesülhetünk-e valaha. A jó ég tudja!

A regg már szürkült, midőn Woronyeczky Aniella a völgybe ért, melyben a kastély állott.

Mennyire megdöbbsent, midőn annak helyén csak üszkös romhalmazt pillantott meg. A szerte hasadt széles romfalak még akkor is füstölögtek.

Többé nem kétkedhetett Aniella. Woronyeczky és barátja Málnássy bizonyára e romhalmaz alatt aluszszaák örök álmukat vitézeikkel.

Aniella leszállt a lóról, térdre roskadt s ima lebbent el ajkáról. Imádkozott a halottért sűrű könnyhullatás közt. Oh soh'se fogja férjét viszontlátni, soh'se, még csak holttestét sem, még csak sir sem fog domborulni felette.

— Mindenható igaz Isten, rebegé Aniella, te elhagytad őt az életben, ne hagyd el a halálban. Ő bizonyára nálad időz már a mennyek országában. Boszuld meg halálát, boszuld meg a gaz rablókon. — Oh én nem fogok szünni zokogni érte, a férfiak legnemesbikjeért! — Oh Istenem, fogadd atyai kegyelmedbe vitéz bajtársait is, kik véle oldala mellett estek el! Amen.

Aniella fölkel és kendőjével megtörülte könnyes szemét.

— Oh nemcsak tehetetlen könyekkel áldozok neki, folytatá, boszút fogok állani érte gyilkosain, iszonyú boszút, erre esküszöm.

Égfelé emelte ujját s ott a reggeli nap fénye mellett rettentő bosszúállási fogadalmat tett.

— Szegény Málnássy, rebegé aztán, te is pihensz itt,

titkoddal egyetemben. Valóban csodálatos lény voltál. Kár érted, de megboszullak téged is.

Lovára támaszkodva, néhány perczig tétlenül állott, de aztán felriadt.

— El innen, suttogá, a szerbek még könnyen ide vetődhetnének. Nem kedves előttem az élet ugyan, de mégis meg kell őrzennem, hogy megtarthassam a szent fogadalmat, mert az lesz ezentúl életem egyedüli célja.

Nyeregbe pattant.

Megeresztett kantárszárral vágatott el a vész színhelyéről s nemsokára eltűnt az erdő fái közt.

38. fejezet.

A vándorló halott.

Woronyeczky herczeg és Málnássy Béla kíséred csapattal szerencsésen elérték Damjanich táborát.

Itt várta már Málnássy Bélát Kossuth levele, mely az ifjút visszahívta Pestre. Málnássy elutazását másnap reggelre tűzte ki és az estét együtt töltötte Woronyeczkyvel.

— El kell válnunk, mondá Woronyeczky szomoruan, barátom, nehezemre fog esni téged nélkülözni, hisz annyira megszoktam, hogy a nehéz csatákban oldalam mellett lás-salak.

— Mindenbe bele kell törődnünk, felelt Málnássy. Remélhetőleg találkozunk még. Mibelyt lehet, visszatérek ide.

— Nem tudom, de mintha valami sejtélem súgná, hogy sok víz folyik le addig a Dunán, mig mi találkozunk, sóhajtá Woronyeczky.

— Nekem is nehéz a szívem, de ilyen a katona sorsa, bele kell nyugodnunk.

— A bánat kétszeresen fog gyötörni Aniella elvesztése miatt, rebegé a lengyel herczeg.

— Ne féltsd azt az állhatatos nőt, vigasztalta Málnássy Béla hősi barátját. Nem lesz neki semmi baja a szerbek között.

— Ki tudja, veté ellen a herczeg, a szerbek nem oly udvariasak, megölhették az én szegény Aniellámat s én nem lehettem oldala mellett, hogy védelmezsem.

— Oh nincs semmi baja Aniellának! ő oly szép, oly kedves, hogy a leggonoszabb kéz is irtózna legyilkolni. Különben Dimitri elindult felkeresésére.

— Igen, elindult, de ki tudja, milyen sikert fog elérni.

— Mindenesetre értesíts barátom, ha Aniella visszatérül hozzád, amit bizton remélek! S most pihenjünk le, mindkettőnknek szüksége van a nyugalomra.

— Igaz, igaz, mondá Woronyeczky fölemelkedve, de alig hiszem, hogy képes leszek aludni az éjjel. — Holnap reggel még találkozunk, úgy-e?

— Mindenesetre!

A két jó barát kezet szorított egymással s elvált.

A következő reggelen Málnássy Béla csakugyan elhagyta a tábort, hogy Pestre utazzék, Kossuth parancsát követve.

Országos Széchényi Könyvtár

Kossuth, Magyarország kormányzója a hivatalában ül Pesten, és egymásután fogadja a kihallgatásra jelentkezőket.

Az előszobában számosan tolonganak. Többek között egy fiatal hadnagy is, ki egy sarokban foglalt helyet és szivarozva várja, hogy mikor kerül reá sor.

E pillanatban megnyílik az ajtó és egy másik tiszt lép be.

A két egyenruhás ifju tekintetete egymásra esik és meglepve kiáltanak fel.

— Béla!

— Aurél!

— Hogyan kerülsz te ide?

— S neked mi dolgod itt?

Kölcsönös felkiáltásokkal közeledtek egymáshoz az ifju tisztek, kikben Málnássy Bélára és Dénéssy Aurélna ismerünk.

— Szólj hát Béla, mikor érkeztél, mondá Dénéssy. Hanem jer elébb, foglaljunk helyet, ama sarokban ép két üres szék állott. Ugyis soká kerül reánk a sor.

— Helyes, barátom, felelt Málnássy. Rég nem találkoztunk már, itt az ideje, hogy kibeszéljük magunkat.

A két barát helyet foglalt.

— Nos, barátom, kezdé Dénéssy, szivarral kínálva meg barátját, ki azt elfogadta és rágyújtott, mindenekelőtt, mondd el te élményeidet.

— Világért sem, felelt Málnássy nyugodtan pöffékelve a füstöt. Rajtad a sor fíczkó. Te itt időztél a fővárosban, Magyarország központján s így sokkal többet tudhatsz, mint én, ki a szerbekkel verekedtem csupán s ezenkívül mit sem tudok a világról.

— No jó, szólt Dénéssy, tehát elmondom, mi minden esett meg velem, noha nem csekélység mindenre visszaemlékezni.

— Annyi kalandod volt?

— Bizony annyi! — De halld mindenek előtt — volt-e már otthon?

— Igen, felelt Málnássy Béla csodálkozva, de miért kérded?

— Meg van annak a maga oka, tudod-e, hogy Margit hugodat el akarták rabolni.

— Hugomat?

— Igen.

— Kiécsoda?

— Az a gaz Megyváry Gábor.

— Oh úgy, szólt Béla elmosolyogva, de hugomnak nem sokat árthatott.

— Tehát tudod, hogy Margit kisasszony vidékre utazott?

— Tudom!

— Hanem végzetes tévedés történt. Megyváry hugod helyett az öreg nagynénit rabolta el.

Málnássy elkaczagta magát.

— Megjárt a jámbor, kiáltá jó kedvvel.

— Nincs ezen semmi nevetni való, szólt Dénessy és elmondotta, hogy a szegény nagynéni majd áldozata lett a gazoknak, ha ő és Kossuth meg nem mentik.

Málnássy elkomolyodott.

— S mi történt Megyváryval? kérdé.

— Eltűnt nyomtalanul, viszonzá Dénessy. De most figyelj tovább. Az éjjel is nagyon különös kalandom volt.

— Megint kaland.

— Bizony mondhatom, hogy ilyesmi nem esik meg mindennap az emberrel.

— Hadd hallom!

Dénessy mélyen föllélegzett s aztán így beszélt.

— Bővebb részletezésbe nem bocsátkozhatom. Lehetőleg rövid leszek. Tehát figyelj minden szóra!

— Csupa fül vagyok.

— Tudomásomra jutott, — azt ne kérd, hogy mily uton, — hogy Panin gróf rabolta el tényleg Woronyeczkij Lidiát és egy zugligeti nyaralóban őrizte.

— Ez meglepő hír, jegyzé meg Béla elfojtott hangon, a legnagyobb meglepetés jeleivel.

— Bizony nagyon meglepő volt reám nézve. Én tehát a múlt éjjel két férfi kíséretében az illető nyaralóhoz lopódtam, folytatá Dénessy.

— S ki volt az a két férfi?

— Egy betyár és egy barát.

Málnássy fejét csóválta.

— No ez különös társaság volt. Betyár, barát és katonatiszt.

— Kérlek, tedd meg a kedvemért és ne csudálkozzál most semmin, vágott közbe Dénessy türelmetlenül. Hárman tehát a nyaralóhoz lopódtunk s miután zárva találtuk,

tolvajkulcs segélyével felnyitottuk. A földszinten nem találunk semmit, az első emelet első szobájában szintén semmi.

Mindenütt sötétség, csend. — Ekkor a szomszédszobába vezető ajtóra pillantok és dermedni érzem ereimben a vért, mert az ajtó hasadékan gyöngé fény hatolt keresztül.

— Érdekes, mormogá Málnássy.

— Figyelmesek leszünk e körülményre mindhárman s egy perczig tétlenül vesztegelünk. Én tértem először magamhoz. Kírántom kardomat s az ajtó felé sietek. Társaim követnek. — Az ajtó feltárul! — Én átakarok lépni a küszöbön, de az elembe táruló látványtól megdöbbenve, ijedten visszatántorodom s a kard kihull kezemből. Társaim is dermedten, mozdulatlanul állottak.

— Nos, mit láttatok? kérdé Málnássy és várakozva pillantott barátja arczába.

— Iszonyu volt, rebegé Dénessy és megtörülte izzadó homlokát.

— De szólj már!

— Még most is borzadok, ha visszagondolok rá.

— Ugyan, türelmetlenkedék Málnássy. Hát semmi áron sem akarod megmondani, hogy mit láttál?

— Dehogy nem, már is elmondom, folytatá Dénessy elbeszélését. **A szoba közepén asztal állott, melyen véres hulla feküdt, feje mellett egyetlen szál gyertya égett.** Ez sugárzott keresztül az ajtó hasadékon.

— Szent Isten, riadt fel Málnássy elfojtott hangon, csak nem a Woronyeczky Lidia hullája feküdt előttetek.

— Hál' Istennek nem, viszonzá Dénessy, mert akkor meg kellett volna örülnöm.

Málnássy kebléből a könnyebülés sóhaja emelkedék. Dénessy rövid szünet után folytatá.

— Férfi hulla volt, de a legkülönösebb a dologban, hogy ismerőse.

— Ismerős?

— Igen. Én ugyanis a megelőző estén bizonyos körülmények folytán oly helyzetbe jutottam, hogy egy súlyosan sebesült betyárt kellett a kórházba szállítanom. Pistának hívták. Szegény Pista meghalt, a mint a kocsirol leemelték s én eltávoztam. Nos és ott a nyaralóban ama betyár hullája feküdt előttem.

— Megfoghatatlan!

— A barát és a velem jött betyár álmélkodva kérdeztek tőlem, hogy miként került ide a szegény Pista holtteste. »Nem tudom viszonzám én, hiszen a kórházba vittem, s ott hagytam! Becsületemre mondhatom!« — Törtük a fejünket a rejtélyen. Végül pedig újra átkutattuk az egész nyaralót az utolsó zugig.

— Nos és mi volt az eredmény?

— Semmi, épenséggel semmi! A hullán kívül mit sem találtunk, hiába fáradtunk.

— Már pedig a hulla magától nem jöhetett a nyaralóba, jegyzé meg Málnássy.

— Erre a bölcs gondolatra mi is jutottuk, de végül mégis majnem azt kellett hinnünk, hogy a hulla felkelt és ide fáradt a nyaralóba.

— Megfoghatlan rejtély, melynek megoldását az időre kell bízni, vélekedék Málnássy.

— Mi is abban állapodtunk meg. Végül eltemettük a szegény Pista betyárt a nyaraló előtt s haza tértünk.

— De hát a kórházban nem tudakozódtál, kérde Málnássy.

— Hogyne tudakozódtam volna. Alig keltem fel reggel, legelső utam oda vezetett. Felkerestem a két ápolót s kérdőre vontam, hogy hová lett Pista hullája. Ezek zavarba jöttek s azt állították, hogy a halottas kamrában kell lennie, mert még nem temették el. Rögtön oda mentem.

— S a hullát persze nem találtad ott?

— De ép az a csudálatos, hogy ott találtam.

— Ott találtad, rebegé Málnássy álmélkodva. De hát, hogy értsem ezt ?

— Én magam sem értettem.

— Talán tévedtél?

— Nem. Jól megtekintettem a hullát, a seb helyét. Nem lehetett más, Pista betyár ott feküdt a halottas kamrában, noha az előző éjszakán a zugligeti nyaraló előtt eltemettük.

— Szörnyü rejtély! hisz ez valóságos vándorló halott. A kórházból a nyaralóba, onnan meg vissza sétál.

— Elöttem különben úgy rémlett, beszélt tovább Dénessy, mintha a halott jelenléte a halottas kamrában az ápolókat szintén meglepte volna. Különben ezt nem állíthatom biztosan, annyira oda voltam a csodálkozástól.

— Ez csaknem hihetetlen eset, jegyzé meg Málnássy. De mi történt azután?

— Semmi. A halottat eltemették s én itt vagyok és csodálkozom.

— De igyekezned kell, hogy meggyőződj a valóságról, vélekedék Málnássy.

— Természetes, még az éjjel felakarom ásni a zugligeti sirt.

— Ezt helyeslem, meg fogsz így győződni, hogy a halott ott van-e, mert ha nincs, akkor érdekében állott valakinek a sirt felásni és a holtat viasszaszállítani a kórházba.

— De ha ott van ?

— Ez esetben valami hasonlatosság ejthetett tévedésbe.

— Arról szó sincs, én akár esküt teszek le rá, hogy nem csalódtam, mondá Dénessy a bizonyosság hangján. De föltéve, hogy tévedtem, még akkor is hogyan került a hulla a nyaralóba, hol egy élő lelket se láttam.

— Ez rejtély, melynek magyarázatát az idő talán meg fogja hozni.

E pillanatban került a sor Dénessyre, ki kezét szorított Málnássyval s belépett Kossuthhoz.

Öt percz múlva visszajött s megint oda ment barátjához.

— Béla, mondá, nekem délután utaznom kell Erdélybe. Így szól Kossuth szigorú rendelete. Így hát a sirt nem vizsgálhatom meg.

— Megvizsgálom én, ajánlkozott Béla.

— Oh nagyon köszönöm, barátom.

— Csak ird le pontosan, hogy a Zugliget melyik részén van a kérdéses nyaraló.

Dénessy ezt elmondta.

— Most már tudom, szólt aztán Málnássy Béla. Még az éjjel átvizsgálom a sirt.

A barátok ezzel kezét szorítottak s elváltak. Dénessy elhagyta a szobát, Málnássy várakozott tovább.

A felett gondolkodott, a mit barátjától hallott, de a vándorló halott rejtélyét nem tudta megfejteni.

El volt tökélve, hogy az éjjel megtekinti a sirt.

De ember tervez, Isten végez, Málnássy Béla ez éjjelen nem teljesíthette szándékát, bizonyos körülmények folytán, melyekről később fogunk szólni.

39. fejezet.

Utra késsen.

Dénessy Aurél a mint elvált barátjától egyenesen haza ment.

— Lenke, mondá nővérének, a mint belépett, még ma délután utazom.

— Még ma délután? kérdé Lenke elszomorodva.

— Igen, kedves hugom, de e miatt ne szomorkodjál, hiszen ez katona dolog. Majd visszatérek még.

— Oh Istenem, sóhajtá Lenke könybe lábbadó szemmel, hátha nem látlak többé, ha az oláhok közt kellene meghalnod.

— Akkor is keresztényi megnyugvással kellene sorodat viselned.

— Oh túl nem élnék, Aurél.

— Ne beszélj így, Lenke, avagy elfelejtet, hogy mily veszélyben forog a haza, hogy most minden magyarnak sikra kell szállnia.

— Igazad van bátyám, felelt Lenke megtörülve könyves szemét. Nem is kölcsönzők többé kifejezést aggodalmaimnak, hanem inkább előkészitek mindent az utra.

— Ez lesz a legjobb, kedves hugom, mosolygott Dénessy és csókot lehelve huga arczára, visszavonult dolgozó szobájába.

— Nem telt bele sok idő és Ivánt jelentette a szolga, ki rögtön bebocsáttatott.

Iván belépett és bizalmasan üdvözölte az ifju hadnagyot.

— Nos, Iván, kérdé Dénessy, megkaptad-e Rózsa Sándortól a megegyezést, hogy velem utazhatsz.

— Igen, mikor elmondtam, hogy a hadnagy urnak van szüksége reám, azonnal a legnagyobb készséggel adta meg a beleegyezést, hogy elhagyjam a bandát, felelt Iván.

— Nagyon jó, kiáltá Dénessy, tudja meg, hogy még ma délután utazunk.

— Oly hirtelen.

— Kossuth kívánja.

— Különben én örvendek, hogy mielőbb utra kelünk, legalább reményem van mielőbb boszút állhatni Pánin grófon.

— Nekem sincs többé nyugtom Pesten, vállá meg Dénessy. Már szinte repülni szeretnék Erdélybe, hogy viszont lássam, megmentsem Woronyeczky Lidiát.

— Ez természetes!

— Feladatunk azonban igen nehéz, szólta Dénessy, mert azt se tudjuk, hogy merre van voltakép Panin gróf kastélya.

— Majd kitudom én, jegyzé meg sötét elszántsággal Iván. Habár a föld alá rejtőznék az orosz gróf, onnan is előkeritem.

— Én sem fogok visszariadni, bármily akadályok gördülnek elénk.

— S kerüljön csak egyszer kezem közé a gróf, majd visszadom neki a kölcsönt becsületesen, fenyegetődött Iván.

— Óh nagy leszámolásunk van azzal az emberrel. mondá Dénessy. Hanem most jó lesz Iván, ha felkészülsz, az utra.

— Nekem nincs nagy előkészületre szükségem, felelt a volt rabló. Most eltávozom s egy óra múlva visszatérek.

Ezzel elhagyta a szobát.

Iván gyorsan elvégezte dolgait és visszatért új urához.

Még aznap délután Dénessy Aurél, miután meleg búcsút vett nővérétől, Iván kíséretében elhagyta Pestet, hogy Erdélybe menjen.

Országos Széchenyi Könyvtár

Térjünk vissza Málnássyhoz.

Dénessy távozása után nemsokára rá került a sor.

Belépett, Kossuth ki igen szívélyesen fogadta, melegen szorított vele kezét.

Málnássy jelentést tett a felvidéki eseményekről mit Kossuth nagy érdeklődéssel hallgatott.

— S most, kormányzó ur, kérdé Béla, szabad-e kérem, hogy mivel lehetek szolgálatára.

Kossuth redőkbe vonta homlokát.

— Nagyon fontos és nagyon veszélyes küldetésről van szó, viszonzá.

— Azt hiszem, hogy már is bebizonyítottam, hogy gyáva nem vagyok, jegyzé meg Béla.

— Oh fiatal barátom, ön már is nagyon sokat tett,

jelenté ki Kossuth. De a visszahívás meg kell vallanom részemről kissé elhamarkodva történt.

— Hogy-hogy?

— Mert e küldetésre nem férfi szükségeltetnék, hanem nő.

— Hiszen ez pompás, felelt hirtelen Málnássy. Ez esetben a küldetés hugomra bizható, ki úgy is rég vágyik valamit tenni a hazáért.

— Margit hugát gondolja.

— Világos, más nővérem nincs.

— S nem riad attól vissza, hogy e küldetés elvállalása mily veszélybe sodorhatná nővérét.

— Kormányzó ur, felelt Málnássy Béla, nővéremet egyáltalán nem féltetem, mert az ő szívében lakik annyi bátorság, mint enyémben.

— Valóban, meggyőződtem, hogy Margit kisasszony rendkívüli nő, jegyzé meg Kossuth.

— Ő szereti hazáját s ép ezért kész lesz minden áldozatra.

— Jó, de én arról értesültem, hogy nincs Pesten, hanem vidékre utazott.

Málnássy sajátságosan mosolygott.

— Nővérem már visszatért és ha tetszik, úgy egy óra múlva jelentkezni fog kormányzó ur lakásán.

— Legyen tehát, mondá Kossuth kezét nyujtva az ifjunak. Pihenje ön ki az út fátadalmait s küldje hozzám Margit kisasszonyt. A haza érdekében elfogadom szíveségét.

Málnássy Béla meghajolt a nagy házafi előtt s távozott. Haladéktalanul sietett a Hatvani-utczában levő lakására.

* * *

Egy óra múlva Málnássy Margitot Kossuth előtt találjuk.

Kossuth.

A fiatal leány pirulva nézte a nagy férfit, ki iránt szíve olthatatlan érzelmeket táplált.

Hiszen csupán miatta kész kitenni magát a legnagyobb veszélyeknek, melyektől irtózik a gyöngé női szív, csupán miatta lakik szívében férfihoz méltó bátorság. Azért az ügyért akar ő harcolni, melyért a szeretett férfi küzd.

— Fivérem mindenről értesített, jegyzé meg Margit. Kész vagyok csekély erőmet a haza rendelkezésére bocsátani.

— Gondolja meg, kisasszony, hogy mire vállalkozik, jegyzé meg Kossuth szelid komolysággal. Oly munka az, hogy férfinak is becsületére válnék, ha képes megfelelni ennek.

— Engem mi sem riaszt vissza uram, jelenté ki Málnássy Margit. Szükség esetén álruhát öltök. Felöltözöm kártyavető cigánynőnek, zsidóasszonynak, kofának, vagy bárminek s úgy kémlelem ki az ellen haderejét.

— Hogy tud ön lelkesedni, mondá Kossuth mély meghatottsággal.

Margit elpirult. Oh ha tudta volna a nemeslelkű férfi, hogy voltaképp miből meríti ő erejét.

— Mi lesz a feladatom? kérdé Málnássy Margit halkan.

— Kettős a feladat, viszonzá Kossuth, mindenekelőtt Jellasics bán táborába kell mennie s az ő haderejét ki-puhatolnia. Erről aztán értesitse Móga tábornokot, ki Jellasics ellen indult. Jellasicsot úgy Székesfehérvár közelében fogja találni. — Mihelyt ezt elvégezte, Bécsbe fog sietni, hogy értesitse a bécsi forradalom vezérférfiait a következőkről. — Nagy kötelességemnek ismerem, hogy midőn a bécsi nép érdekeinket oly nagy buzgalommal előmozdítja, ha ők az irántunk mutatott rokonszenv miatt valamely bajba kerülnének, őket mi se hagyjuk cserbe. Azért minél nagyobb erőt igyekszünk gyűjteni, hogy őket a veszélytől megóvjuk. Ezért igyekezni fogunk, hogy Jellasics hadát

szétverve, mielőbb Bécs alatt teremhessünk, hogy a hős bécsi népet szabadsága kivívásában segíthessük.

Kossuth még sokáig beszélt Málnássy Margittal, részletes utasításokat adva neki, melyeket azonban itt elmondani felesleges volna.

Málnássy Margit még e napon elutazott Pestről.

40. fejezet.

A gyümölcsáros leány.

Jellasics bán gyűlevész hada a Balaton viruló partjain iszonyú pusztítást vitt végbe s aztán Székesfehérvár alá vonult szeptemberben, hol egyesülvén Hartlieb osztrák tábornok seregével, tábora mintegy 30,000 emberből állott s minden ellenállás nélkül vonult be Székesfehérvárba.

A Móga tábornok parancsnoksága alatt álló magyar hadtest csupán 16,000 főből állott, de a naponként érkező és jól felfegyverzett honvédek és nemzetőrök által egyre gyarapult. Székesfehérvártól mintegy másfél órányira táborozott Pákozd körül.

Móga gondoskodott arról is, hogy Jellasics vagy pedig valamely hadosztálya, váratlanul át ne kelhessen a Dunán s a fővárosban ne teremhessen, e végből küldte ki Görgey Arthurt, ki akkor még csak őrnagy volt, egy ezer főből álló szabadcsapattal a Csepel sziget védelmére.

* A magyar táborban lázas harczvágygyal néztek az útközet elébe. A sereg neheztelt, mert Móga tábornok védelmi állást foglalt el és tartózkodott a támadástól. Be akarta várni, hogy Jellasics táborában szóladjon meg a csatára hívó első ágyudörej.

* * *

Székesfehérváron ezalatt nagy élénkség uralkodott. Az

utczákon tisztek, katonák jártak osztrák egyenruhában s mindenfelől tarka látvány tárult a néző elé.

A nagyobb épületeken fekete-sárga zászlók lobogtak és a népség rettegett Jellasics haragjától

Székesfehérvár egyik nyilvános piaczn egy százados lépdél végig, mi Thun kapitányra ismerünk benne, ki rég elhagyta Pestet s most Jellasics táborához csatlakozott Hartlieb tábornokkal.

Thun százados elgondolkodva halad, midőn hirtelen egy kellemesen csengő hang szólítja meg.

— Tessék őszi baraczkot venni, kapitány uram !

Thun százados fölpillant. Gyönyörű szőke leányt lát maga előtt bokorugró kurta szoknyában, piros csizmában. A leány karján csinos kis kosarat hordott, mely telve volt hamvas őszi baraczkokkal.

— Ej be csinos vagy kicsikém, kiáltott fel Thun százados, ki nagy tisztelője volt minden női szépségnek.

Kísérletet tett, hogy megcsipdesse a leány arczát, de az ügyesen tért ki.

— Ha nem vesz baraczkot a kapitány ur, hát hagyjon békiben és eresszen utamra, szólt durczásan a paraszt lány.

— Hisz a baraczkot ráér eladni, mosolygott Thun. Beszélgessünk egy kicsit.

— Majd holnapután kis kedden, szabadkozék a leány fitymáló ajakkal. Megszid ám az édes szülém, ha egy kosár baraczkkal oly soká maradok.

— Ha csak az a baj, galambom megveszem én az egész kosarat.

— Igazán, kapitány ur, szólt a leány s durczás arcza egyszeriben mosolygóvá változott. Az isten is megáldja, ha megteszi. Lássá, annyit kell szaladni egy kosár baraczk miatt s a tiszt urak olyan furcsák, ugy szeretnek tréfálódzni, pedig szegény leánynak nincs ideje a tréfára, mert dolga után kell látni.

— Hát, hogy hívnak kicsikém.

— Mariskának.

— Ez nagyon szép név, jegyzé meg Thun százados. Nos, Mariskám, beláthatod, hogy e kosár baraczkot nem vihetem én haza s ezért néked kell elhozni.

— Örömetst megteszem, ha kapitány úr kívánja, felelt Mariska a világ leártatlanabb arczával, mintha mi különöset sem találna abban, hogy őt a kapitány ur lakására hívja.

Különben a közelben volt a kapitány lakása s csak hamar odaértek.

Mariska szépen az asztalra tette baraczkos kosarát.

Thun százados nyomban kifizette az árát, de még a kosarat is megvette.

— Köszönöm, kapitány ur, felelt Mariska zsebébe csusztatva a pénzt s távozni akart.

— Hohó, ragadta meg kezét Thun, te kis fruska, hát már el akarsz hagyni.

— Mi dolgom lehetne, szegény parasztleánynak a kapitány ur lakásán? felelt Mariska és zavartan simogatta fehér kötenyét.

— Aki olyan szép, mint te, az nem szegény, felelt a kapitány és gyönyörködve nézte a szép leány piruló arcját.

— De nem maradhatok itt, kapitány uram, ugyis félek ebben a városban.

— Mitől félsz?

— Hát a sok katonától.

— Hiszen azok nem bántanak.

— De mikor oly sokan vannak, lehetnek talán háromezren is.

Thun százados szörnyen elkaczagta magát a leány tudatlanságán.

— Háromezer, ismétlé fékezhetlen jó kedvvel Tudod hogy Jellasics bán tábora éppen harminczezer emberből áll. Mariska összecepta kezét.

— Harminczezer ember, mondá álmélkodva, én bizony azt hittem, hogy ennyi ember talán egész Magyarországon sem lakik.

— No, nó, lakik annál több is, mosolygott Thun, ámbár meglehet, hogy ha a magyarok tovább is így viselik magukat, oly irgalmatlan pusztítást viszünk végbe köztük, hogy igazán nem maradnak többen.

— De mondja kapitány ur? kérde Mariska ártatlan kíváncsisággal. Miért verekednek maguk voltakép, mikor oly szépen, békességben megférhetnének egymás mellett.

— Azt nehéz volna elmagyarázni te néked, galambom, szólt Thun megczirogatva Mariska arcát. Nem értesz te ilyesmihez. Inkább csókolj meg, tudom, ahhoz többet értesz.

Mariska ijedten lépett vissza.

— Világért sem, kiáltá.

— Ej, miért nem, te kis fruska.

— Megtiltotta a szülém.

— Nem kell a szülédnek mindent tudni?

— Dehogy nem, mit gondol a kapitány ur! felelt nagy komolyan Mariska. Anyámnak mindent el kell mondanom.

— Oh istenem, tevé hozzá hirtelen siránkozó hangon. Csak az a baj, hogy miként jutok haza.

— Hová, hol lakol.

— Pákozdon.

— Micsoda, riadt fel Thun, te Pákozdon lakol. Hisz ott a magyar sereg táboroz.

— Igen, kapitány ur, felelt Margit a zavar legcsekélyebb jele nélkül.

— De akkor, hogy kerültél ide.

— Hát mielőtt még a katona urak bevonultak volna a városba, érkeztem meg Pákozdról anyámmal. Halljuk szülémmel, hogy mi van készülóban, mire ő aszondja: Mari te, ha már behoztuk a baraczkot, kár volna elpocsékolni. A tiszt urak majd jól megfizetik. Én hazamegyek, te pedig eladod a baraczkot. — De anyám, mondom én, hátha aztán

a katona urak többé nem eresztenek vissza! — Dehogy, nem, feleli anyám, csak ne légy oly gyámoltalan, kérd meg szépen valamelyik tiszt urat, hogy adjon «paszirseint», majd akkor áteresztenek. De aztán ne maradj soká s egyszerűen otthon légy! — Követem alásan kapitány ur hát így esett a dolog, folytatá Mariska, ha már oly szives volt irántam, hogy megvette a baraczkot, tegye meg azt a szívesseget is, hogy innen valahogyan szabadulhassak.

Thun kapitány redőkbe vonta homlokát, néhányszor föl-alá sétált a szobában, mintha valami felett mélyen gondolkodnék.

— Te lány, kezdé hirtelen Mariska előtt megállva s átható tekintetet szegezve rá, akarsz-e százszor annyit keresni, mint a mennyit a baraczknál kerestél.

A leány csodálkozva pillantott a kapitányra s habozott, mintha nem lelne szót a válaszára.

— Nos, miért nem felesz, türelmetlenkedék Thun. Hát nincs kedved a nagy keresetre.

— Volna biz az, ha tisztességgel juthatnék hozzá, felelt Mariska szeliden. Szegények vagyunk kérem alásan és elkelne a jó kereset.

— Jól van, Mariska, mondá Thun, tehát száz forintot fogsz kapni, ha megteszed, amit kívánok.

— Száz forintot, ámult-bámult Mariska, az nem lehet. Kapitány ur bizonyára csak meg akar tréfálni.

— Becsületszavamra mondom, galambom, hogy a legkomolyabban beszélek, jelenté ki a százados.

— De hát mit kell tennem azért a nagy rengeteg pénzért.

— Potomságot, felelt Thun megvető kézmozdulattal. Át fogsz menni Pákozdra.

— Hisz úgy is ezt akarom.

— Pákozdon össze fogod járni a sereget s megtudod, hogy hány emberből áll a magyar sereg, hány ágyujok van

és hogy milyen a harci kedvük, szeretnének-e verekedni vagy nem?

— Értem, kapitány ur.

— Ha mindezt hiven megtudtad, eljössz ide hozzám s elmondod, a mit megtudtál.

Mariska fejét csóválta.

— Jól van, kapitány ur, viszonzá, de hát kitől kérdezzem meg mindazt?

— Szép leány vagy, beszédközben mindent kitudhatsz a tisztektől.

— És mondjam azt is, hogy a kapitány ur óhajtja tudni mindazt.

Thun százados e szóra visszahökkent, mintha kigyó csipte volna meg. E leány oly ártatlan volt, hogy majd lemondott arról, hogy kémlelésre használja fel.

— Oh te szerencsétlen, kiáltá Thun, világért sem szabad azt mondanod. Érted-e?

— Értem, kérem alásan!

— Kérdezd csak úgy, mintha pusztá kíváncsiságból kérdeznéd és vigyázz, nagyon vigyázz!

Mariska vállat vont.

— Ugyan minek vigyáznék, mondá ajkbigyesztve. Mi van már abban ha a kapitány ur tudni akarja, hogy hány katona van a magyar táborban.

Thun önkénytelenül elmosolyodott.

— Igazad van, nincs abban semmi, de azért csak úgy tégy mint én mondom és ha eleget tudsz, úgy a legnagyobb titokban térj vissza Fehérvárra.

Ebben szépen megegyeztek. Thun még több utasítást adott a szőke Mariskának, irattal is ellátta, hogy az örök átbocsássák.

Midőn Mariska távozott és Thun százados egyedül maradt, elégedetten dörzsölte kezeit.

A legszebb módon tettem szert egy kitűnő kémre, mormogá. Ez az ostoba leány nem is sejti, hogy minő ret-

— Te vagy az galambom, riadt fel örömteljesen Thun.

K. 13.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

tenetes dolgot készül tenni, hogy hazáját árulja el. Oly együgyű a kicsike, hogy csodálatos. Fogadni mernék, hogy ártatlanságában a legkitünőbb módon felel meg föladatainak. Majd elvezetem aztán Jellasicshoz, ezért bizonyos előléptetésem, bizonyos az őrnagyi rang és a kicsikém is itt marasztalom. Nagyon kedves órákat remélek vele együtt tölteni.

Mint látjuk, Thun elégedett volt magával, de kevésbé lett volna az, ha látja, hogy minő gunyos mosoly jelent meg Mariska ajka körül a mint az utcára lépett.

Mariska lassan haladt az utcán végig, egy mellék-utczából hirtelen eléje került két őrnagy, kik nagy beszélgetésbe voltak merülve.

— Tehát téged bizott meg Jellasics a kém szemle vezetésével, Fligelli barátom, kezdé az egyik.

— Igen, viszonzá a másik önérzetesen. Nehéz feladat de én nem félek a magyaroktól. Remélhetőleg néhány nap múlva bevonulunk Pestre s a lázadók nyakára hágunk.

— Én alig hiszem, szólt az előbbi, a magyarok mindig tudtak verekedni. Nem hiszem, hogy oly könnyen átengedik fővárosukat.

— Ha engedik, ha nem, majd megleczkéztetjük őket.

— Mikor indulsz a kém szemlére?

— Délután két órakor.

Mariska, ki lassan haladt a tisztek után, elégedetten bólintott fejével és másfelé irányította lépteit.

37. fejezet.

A székesfehérvári ütközet.

Délután egy óra lehetett, midőn Móga tábornok sátra előtt egy szép fiatal szőke paraszt leány jelent meg.

— Vezessen be a tábornok úrhoz, szólt a leány, az őrt álló honvédnek.

— Aztán mi dolga a tábornok úrnál, galambom, nincs ám annak ideje a szerelmeskedésre.

— Ne tréfáljon, szólt a leány komolyan, semmi kedvem az eféle ostoba beszédet meghallgatni. Jelentsen be a tábornoknál.

— Ejnye de fennhangon beszél, mintha valami nagyságos kisasszony volna, neheztelt az őr. Már most azért sem jelentem be.

— Ugy bejelentés nélkül lépek a sátorba, jelenté ki a leány.

— No csak az kellene még! Hanem adj egy csókot akkor —

— Szót se többet, rivalt a leány a honvédra, úgy hogy az visszahökkent. Fontos ügyben jövök, mely nem tűr mulasztást. Magára vessen, ha feltart és kellemetlenségei lesznek e miatt.

A honvéd nem mert többé ellenvetést tenni s miközben a sátorba lépett, halkán mormogá:

— Akármilyen legyek, ha ez nem valami úri dáma, ki paraszt ruhába öltözött.

Móga tábornok ép Perczel őrnaggyal beszélgetett. Azonnal kiadta a parancsot, hogy bocsássák be a leányt.

Ez belépett s illedelmesen köszönt. Móga és Perczel érdeklődéssel pillantottak reá.

— Mit hoztál galambom? kérdé Móga.

A leány nem felelt, keblébe nyult s egy iratot véve elő, azt átnyújtotta a tábornoknak szó nélkül.

Móga átvette az iratot, bizonytalan arcczal hajtotta szét, de alig vetett egy pillantást reá, midőn a legnagyobb meglepetés jeleivel hökkent vissza.

Perczelhez lépett s megmutatta neki az iratot, ez is nagyot bámult.

— Kossuthtól. kiáltá.

Móga most udvariasan fordult a szőke leányhoz.

— Bocsánat, nagysád, szolt lekötelezőleg, nem sejtettem, hogy a parasztruha előkelő urhölgyet rejt. Kérem, foglaljon helyet és mondja, hogy mivel lehetek szolgálatára.

Mindnyájan helyet foglaltak.

— Kapitány úr, felelt Málnássy Margit (mert hisz ő volt), én már megbízatásomnak részint eleget tettem.

Móga csodálkozva pillantott a hölgyre.

— Hogyan? kérdé.

— Már voltam Székesfehérvárott Jellasics bán táborában.

— Lehetetlen, kiáltottak Móga és Perczel egyszerre.

— Pedig úgy van, mosolygott Margit. Ép most jövök onnan. Sikerült kitudnom mindent.

— Valóban, szolt Móga felcsillogó szemmel. Mennyiből áll Jellasics hadereje.

— Mióta Hartlieb tábornokkal egyesült, serege 30,000 emberre szaporodott.

Margit most elmondta részletesen, hogy minő hadosztályokból áll a bán serege, hány ágyu felett rendelkezik.

— Nagysád, mondá Móga tábornok, ön valóban végtelenül lekötelez bennünket. Csodálom, hogy gyöngye nő létere honnan meríti e nagy bátorságot.

— A haza szeretete az én bátorságom, felelt Margit mély komolysággal, de még van jelenteni valóm.

— Szóljon kérem.

— Jellasics táborából Fligelli őrnagy délután két órakor kémszemlére fog indulni.

— Ez fontos hír, jegyzé meg Móga felcsillogó szemmel. Kérem őrnagy úr, folytatá Perczelhez fordulva, legyen gondja rá, hogy Fligelli őrnagy többé vissza ne térhessen Jellasicsshoz.

Perczel némán hajolt meg és gyors léptekkel hagyta el a sátort.

— Még nem mondtam el mindent, szolt most Margit.

Fehérvárott ugyanis mint egy együgyű gyümölcsáros leányka szerepeltem. Sikerült is barackjaimat Thun századosnak eladni. Thun pillanatig sem kételkedett, hogy közönséges parasztlány vagyok s lakásába vezetett. Ott rá akart birni, hogy kémleljem ki a magyar tábornok s hozzak neki hirt róla.

— Ej, a vén róka, mosolygott a magyar tábornok, ép a legjobb helyre fordult.

— Én persze megígértem, hogy óhaját teljesítem, minek ő végtelen örült s iratot adott, melynek ellenében az örök átbocsátottak. Ime tehát, mint kém állok a tábornok ur előtt s engedélyt kérek, hogy ismét Székesfehérvárra mehessek.

Ez utóbbit Margit csupán tréfából mondotta.

— Megadom az engedélyt, felelt Móga hirtelen.

— Hogyan, tábornok ur, ön ismét a medve barlangjába küldene? kérdé megütődve Margit.

— Ha visszatérne oda, nagy szolgálatot tehetne nekünk, jegyzé meg Móga.

— Mennyiben?

— Ha Jellasics elé vezetik, mondja meg ő neki színtén, hogy Pákozdnál 16,000 magyar áll s ezeknek semmi kedvük sincs a harcra.

— De én az ellenkezőjét tapasztaltam, minek mondjak hát valótlan?

— E valótlansággal lekötelezné ügyünket, mert Jellasics bizonyára támadna. Az én hadam gyöngébb s ép e miatt nem szeretnék támadólag lépni fel.

— Ez érthető, jegyzé meg Margit. Ily körülmények közt természetesen el kell fogadnom a megbízatást.

A hőselkü Málnássy Margit így rászánta magát, hogy ismét visszatérjen az oroszlan barlangjába.

Kezet szorított Móga tábornokkal, ki gondoskodott arról, hogy az ifju nő külön sátorban pihenhesse ki fáradalmait.

Ezalatt Fligelli őrnagy egy csapat lovassal elhagyta Székesfehérvárt s vigan poroszkált Pákozd felé.

Körülbelül az ut felét tehette meg, midőn egy épület csoport mellett elhaladva, hirtelen a Perczel által vezetett magyar huszárok rohanták meg.

Az épületek elrejtették a lesben álló huszárokat s az osztrákok, kik e meglepetésre nem voltak elkészülve csekély ellenállást fejtettek ki. A huszárok csakhamar szétugrasztották őket. Az egyik rész lekaszaboltatott, a másik rész Fligelli őrnagygyal egyetemben elfogatott és csak kevésnek sikerült Székesfehérvárra menekülni.

A huszárok diadalmasan tértek vissza a foglyokkal a táborban, hol nagy örömrivalgással fogadtattak.

Csupán két ifju nem osztozott az általános örömben. E két ifju Petőfi Sándor és Vasvári Pál volt.

— Én nem tudom, jegyzé meg Petőfi Sándor, mit örülnek ez apró csetepaténak.

— Ugy van, felelt hasonló hangon Vasvári Pál, Jellasics bán itt táboroz az orrunk előtt és mi nem merünk nyílt csatába ereszkedni.

— Móga nem mer támadólag fellépni, mert nem igazi hadvezéri tehetség, jegyzé meg a nagy költő.

— Fél, mert talán Jellasicsnak néhány ezerrel több a katonája.

— Mintha a magyar, ha lelkesült, nem diadalmaskodott volna számtalanszor nagyobb ellenség felett.

— Reméljük, hogy a tétlen állapot nem fog már sokáig tartani s rövidesen történik valami, sóhajtott Vasvári.

— Szükséges is, mert különben hüvelyünkbe rozsdásodik kardunk, viszonzá Petőfi.

Kezet szorított Vasvárival és tova lépdelt. A mint egy csapat katona mellett elhaladt, ezek a markotányosné körül tolongva vigan daloltak s épen Petőfi egyik újabb dalát.

A nagy költő megilletődve állott meg s elmerengve hallgatta.

*Korcsmárosné maga nem jót forral.
Minek késik oly soká a borral?
Tudja, hogy nincs pénzem? Majd lesz nekem
A harcz után, akkor megfizetem.*

*Korcsmárosné szép leánya, rózsám,
Jöjjön ide, jöjjön ide hozzám,
Csókoljon meg kérem igen szépen,
A harcz után feleségül veszem.*

* * *

Málnássy Margit akadálytalanul tért vissza Székesfehérvárra és rögtön fölkereste Thun századost.

Estére járt az idő, a mint kopogott a kapitány ajtaján.

— Szabad, hangzék belülről.

Margit benyitott.

— Te vagy az galambom, riadt fel örömteljesen Thun, ki Margitot még mindig az egyszerű paraszt Mariskának hitte. — No hát megfeleltél-e annak, amit kívántam tőled.

— Igen, kapitány ur, viszonzá Margit, mindent tudok,

— S nem gyanakodtak reád.

— Már miért gyanakodtak volna? kérde Margit ügyesen színelve az egyszerű parasztleányt.

— Hiszen te aranyat érsz, mosolygott Thun, jer, el foglak vezetni Jellasics tábornokhoz.

— Jaj, oda nem megyek, szabadkozték Margit ijedten.

— Hát mért nem?

— Me't oly nagy urral nem is tudnék beszélni, kapitány ur. Hiszen én csak szegény parasztlányka vagyok.

— No ne félj, nem lesz semmi bajod Jellasicsnál, felelt Thun mosolyogva.

— Én mégis félek tőle.

— Jer csak, jer, hiszen utóvégre nem esz meg.

Margit égett a vágytól, hogy találkozzék Jellasicscsal, de azért még egy darabig szabadkozott s csak nagy nehezen bírta rá Thun, hogy kövesse.

Oly ügyesen viselte magát Margit, hogy az osztrák kapitány pillanatra sem gyanakodott.

Elmentek tehát Jellasicshoz, hol rögtön bebocsáttattak.

Jellasics már Thun által értesült, hogy Margitot mily küldetéssel bízta meg.

— Tábornok ur, itt hozom kihallgatásra a már említett kémet, ki sikeresen oldotta meg feladatát, kezdé Thun.

Jellasics érdeklődő tekintetet vetett a leányra, kinek rendkívüli szépsége őt is meglepte.

— Nos, kicsike, kérdé, tehát összejártad a magyar tábor?

— Igen, nagyságos uram, felelt halkán Margit, a legnagyobb zavart színelve.

— No ne légy oly félénk, mondá Jellasics nyájasan közelebb lépve. Mondd csak hány emberből áll a magyar tábor?

— Tizenhatezer főből.

— Csupán ennyi, kiáltá Jellasics örvendve. Hiszen akkor mitől se tartsunk! — S minő a harczi kedv oda át?

— Hja, nagyságos uram, igen rosszul állanak, felelt Margit most már nagyobb bátorsággal, mintha lassankint bele találná magát a helyzetbe.

— Hogy érted azt, hogy rosszul állanak? kérdé Jellasics.

— Csupa tanulatlan ujonczból áll az egész sereg, állítá Margit, mindannyian félnek a harctól s ép ezért nem intézett Móga eddig támadást Fehérvár ellen.

— Hiszen ez pompás, ujjongott Jellasics, holnap okvetlenül megtámadjuk őket, kapitány.

Thun százados tiszteletteljesen hajolt meg.

Jellasics még néhány kérdést intézett Margithoz s aztán kegyesen bocsátotta el.

* * *

A magyar táborban ugyanekkor jelent meg az országgyűlés küldöttsége, hogy a fővezért ütközetre szólítsa föl.

Ludvigh János és Csepeczky Ferencz voltak az országgyűlési biztosok, kik megérkeztek után haladéktalanul tanácskozást hívtak egybe a sukorói templomban, hol felolvasták az országgyűlési végzést és Ludvigh lelkes szavak közt jelenté ki a következőt:

— Az ország elvárja a vitéz hadseregtől, hogy ne a pesti, hanem a zágrábi utat mutassa meg az ellenségnek.

Móga másnap csatarendbe állította a hadsereget.

A jobb szárny Mülbák ezredes vezetése alatt a csalai szőlőkben foglalt állást. Székesfehérvártól Bicskébe vezető úton, a közép Holtse tábornok által Sukoró előtt az országúton helyezkedett el, míg a balszárny a velencei mocsaras tó előtt állott.

Harcvágygyal sóvárogták a csatára intő parancsszót a magyarok. De Móga szigorú rendeletet bocsátott ki, hogy bármily közel jöjjön is az ellenség, a magyar sereg békén maradjon, míg Jellasics meg nem kezdte a harcot.

Jellasics, ki teljesen megbizott Margit hireiben nem soká váratott magára.

Még délelőtt megszólalt a horvátok részéről az első lövés támadóra. Jellasics kirohanást intézett Fehérvárról s teljes haderejével támadta meg a magyart, biztosnak vévé a győzelmet.

Az első sorba állította a legkülönb vitézeket s főtámadásait mindenekelőtt a jobb szárny ellen irányította. A velencei tónak akarta szorítani a magyarokat s azt hitte, hogy az nem is oly nehéz.

A jobb szárny azonban vitézül állta meg a sarat, míg a közép Sukoró felől elényomulva segélyre jött s hátrálni kényszerítette Jellasicsot.

A horvát bán most összeszedte egész német lovasságának tömegét s ezzel megrohanta nagy erővel a magyar gyalogságot. De a mi lovasságunk is résen állott, készen várta a csatát. A völgyben állomásozó honvéd tüzérek fel-

ugrattak egy dombra s rettentő tüzeléssel üdvözölték a rohanó ellent.

A német vasasok közt az ágyugolyók rettentő pusztítást vittek végbe. Leirhatlan zavar támadt s hanyatt-homlok menekültek vissza Székesfehérvár felé.

Jellasicsot megdöbbsentette ez újabb kudarcz, melyet a kisebb számú magyar sereggel szemben szenvedett. Nem mert újabb harcza ereszkedni és Székesfehérvárra hátrált.

A magyar sereg vitézül megállta az első csatát. Több száz német és horvát borította a csatatért, míg a magyarok vesztesége holtakban és sebesültekben csupán 44 ember volt.

Móga tábornok most Martonvásár felé indította a magyar hadat. E hely meglehetősen emelkedett dombokon s vizdus patak mellett fekszik, úgy, hogy előnyös védelmi helyül szolgált.

Jellasicsnak azonban nem volt többé kedve, újabb támadással tenni próbára a magyarok vitézségét. Katonái elvesztették minden bátorságukat. A tiszték látva a sereg levertségét szintén nem tartották tanácsosnak újabb ütközetbe bocsátkozni.

A fölingerült magyar nép tömegesen kelt föl mindenfelé s a magyar hadsereg naponkint újabb csapatokkal szaporodott.

Megrémült Jellasics s attól tartott, hogy most a magyarok lépnek fel támadólag.

Ép ezért Thun századost küldte a magyar táborba mint hirnököt, hogy néhány napi fegyverszünetet eszközöljön ki.

Móga tábornok elfogadta Thun századost.

— Tábornok ur, kezdé Thun, a szerencse ezuttal önöknek kedvezett.

— A szerencsét mi csupán vitézségünknek köszönhetjük, felelt Móga.

— Bárhogyan is van, folytatá Thun, de annyi bizonyos, hogy e nehéz harcz mindkét felet kimerítette.

— Ez természetes.

— Ép ezért tábornokom, Jellasics bán ajánlatot tesz fegyverszünet kötésére.

Móga gunyosan mosolygott.

— Oh úgy, mondá megvetőleg, most Jellasics úr tesz ajánlatot, ő ki mindeddig sosem volt hajlandó meghalgatni a magyarok ajánlatait.

Thun vállat vont, nem tudott erre mit felelni.

— A büszke bán tehát alább hagyott a nagy büszkeségével, folytatá Móga. S milyen feltétel alatt óhajtja megkötni a fegyverszünetet s milyen időre.

— Egy hétre, azzal a feltétellel, hogy mindkét fél eddigi állásában marad.

— Egy hét az sok, jegyzé meg Móga. Csupán három napi fegyverszünetet adhatok.

S így köttetett meg a fegyverszünet, három napra.

Thun százados visszatért a hirrel, melynek a megrémült Jellasics nem kevésbé örült.

Málnássy Margit egy dombról nézte a csatát s végtenül örvendett a magyarok diadalának.

* * *

Midőn Thun százados visszatért a magyar táborból Székesfehérvárra, Málnássy Margit kereste fel, ki még mindig Székesfehérvárott időzött.

A vesztett csata daczára Margitra senki sem gyanakodott. Végül is ő nem tehetett arról, hogy a magyarok oly vitézül harczoltak s a mi a csapatszámot illette, azt hiven mondta el.

— Kapitány úr, kezdé Margit, a mint Thun lakásába lépett, irást kérek.

— Micsoda irást? kérdé Thun.

— Olyat, hogy az örök kibocsássanak és visszatérhessek Pákozdra.

— Már mi dolgod volna Pákozdon, felelt Thun. Ott élnél szegényesen reggeltől estig dolgozva anyádnál.

— Az mindegy, veté ellen Margit, csak nem hagyhatom el anyámat.

— Hagyd el őt, lépett szenvedélyesen közelébb a kapitány. Jer velünk Bécsbe, vagy utazz el rögtön oda s várj reám lakásomon.

Margit csodálkozást szinlelt.

— Hogyan? kérdé, önök visszakészülnek Bécsbe? Én azt hittem Pestig meg sem állnak.

Thun szitkot mormolt fogai között.

— Azok az átkozott lázadók veszélyesebbek mint hittem, viszonzá.

Nagy ellenállást fejtenek ki és miután mi segítséget nem kapunk, kénytelenek leszünk hátrálni.

Margit képzelhetőleg megörült Thun ajánlatának. Ime alkalom kínálkozott, hogy Bécsbe juthasson minden veszély és feltartóztatás nélkül.

— Nos, kérdé Thun, elfogadod-e ajánlatom kicsikém? Selyembe foglak járatni, úri dáma leszel, csak menj Bécsbe és ne törődj Pákozddal.

Margit lesütötte tekintetét.

— Jól van, kapitány ur, viszonzá, elfogadom az ajánlatot. De én magyar leány vagyok és hogyan jutok el Bécsbe baj nélkül.

Thun megörült.

— Ne félj, kiáltá, majd ellátlak a szükséges iratokkal, hogy hajad szála se görbül és gyanu nélkül jutsz el Bécsbe.

— S mit csináljak ott?

— Várni fogsz reám lakásomon. Azt hiszem, Windischgrätz már megfélekezte a bécsi forradalmárokat. Minket pedig úgyis nem sokára Bécsbe kergetnek a magyarok.

— S ha már megvártam kapitány urat Bécsben, mi lesz akkor?

— Csak módjával, szólt Thun százados csititól, nagy szükségünk lesz reád Bécsben.

— Ugyan mi szükség?

— Azt majd megtudod. Egyelőre utazzál csak Bécsbe és várj reám lakásomon, Lipótváros Rembrandt-utca 28, melyet egy öreg gazdasszony őrizetére bízam. Egy kis levélkét fogsz átadni számára, mert anélkül nem fogadna be. Beleegyezel?

— Bele, felelt Margit halkán és lesütötte szemét. A kapitány azt hitte, hogy szégyenérzetből, de hogy azért tette, hanem pusztán az okból, hogy elrejtse a szemében fellobogó diadal érzetét.

Málnássy Margit megkapta a levélkét és a szükséges iratokat s még e napon elhagyta Székesfehérvárt, hogy Bécsbe utazzék.

42. fejezet.

K e g y e l e m !

Rózsa Sándor ezalatt nehezen várta, hogy ajánlata a kormány által elfogadtassék, tudniillik, hogy száz főből álló szabad csapattal a hadseregbe léphessen, miután korábbi tetteiért kegyelmet adtak neki.

A kegyelemlevél azonban soká késett és Rózsa Sándor egyre rosszab kedvű lön.

— Az ember csak meg se halhat becsülettel, mondá bizalmas emberének, Pisze Gáspárnak.

— Ugy van az, kapitány ur, felelt Pisze Gáspár. Már pedig szép dolog lenne kényünkre aprítani a haza ellenégeit.

— De meg szükség is van reánk, veti oda kedvetlenül Rózsa Sándor. Mindenfelől támadják a magyart. A mi karunk erős és mégis itt kell ülni a kuczkóban.

Este volt már. A tüzek lobogtak a barlangban.

Hirtelen riadalom támadt, két betyár által vezetve fiatal karcsu előkelő tartású ur közeledett Rózsa Sándorhoz.

A betyárok kapitánya rögtön sejtette, hogy nagy ur áll előtte és udvariasan kérdezte, hogy ki tisztelte meg szerény tanyáján.

— Gróf Andrássy Gyula vagyok, felelt a délczeg fiatal ember, a Kossuth által aláírt kegyelem levelet hozom.

Nosza támadt nagy öröm a betyárok között. Egymás keblére borultak, sirtak örömben, éltették Kossuthot, a hazát, a lovagias ifjú grófot, kiben elég bátorság volt, hogy közéjük merjen lépni.

Rózsa Sándor már következő napon lesietett az alföldre s miután száz emberre szaporította csapatját, Damjanich táborába sietett, mert úgy szólott Kossuth parancsa.

* * *

A lágerdorfi csata volt az első, melyben a Rózsa Sándor csapata részt vett.

Lagerdorf Versecz és Fehértemplom közt fekszik s ekkor a magyarokra nézve a közlekedést roppant megnehezítette. A magyarok ép ezért mindenekelőtt Lagerdorfot igyekeztek hatalmukba keríteni s ők kezdték a támadást.

Damjanich két század vörös sapkással, Woronyeczky herczeg lovasaival s a Rózsa Sándor szabad csapataival az ugynevezett puszták fiaival kezdte a támadást.

Alig ért a magyar sereg ágyulövésnyire, megdördültek a szerbek ágyui.

De a magyar tüzérek se vesztegeltek s Freudenreich tüzérfőhadnagy hathatósan viszonzott minden lövést.

A vörös sapkások elemőkben voltak e véres napon. Rettenhetlen bátorsággal rohanták meg az ellent és heves szuronycsata után hátrálni kényszerítették. A szerbek visszahúzódtak egész a Karas folyóig.

De alig értek ide a szerbek, villámgyorsasággal támadták meg egyik oldalról Woronyeczky lovasai, a másiktól pedig a székely gyerekek rontottak rájuk.

Zürzavar támadt erre a szerbek között. Eszeveszett futásnak eredtek s a mint átakartak vágni a Karason, számtalanon lelték halálukat a Karas hullámaiban.

Az első, ki benyomult Lagerdorfba Földvály Károly volt, ki a vörös sapkások élén harczolt. Fél szemre vak lévén, azzal szokta magát tréfálni, hogy csak félig látja a veszélyt.

No ez a félszem is sok volt a szerbeknek, mert közülök nagyon soknak elvette a szeme világát.

Rózsa Sándor is kitüntette magát e csatában. Midőn a magyar sereg előre nyomult, Orsova felől szintén ellenség mutatkozott.

A közelgők szétugrasztására Rózsa csapatának egy része küldetett ki, mely fényesen meg is felelt feladatának.

Rózsa Sándor mindenütt jelen volt, öt szerbet lött agyon, hetet pedig levágott. De daczára, hogy folyton sűrűn hullott körülötte a golyó, mi baj sem történt, mintha az ólom nem is fogta volna.

E csatában tüntette ki magát Szivkovics István főhadnagy is, ki midőn egyik barátját körülfogták a szerbek és lova az iszapban akadt megmenekülés közben, két emberrel az ellenség egész csapatját feltartóztatta, mi alatt barátja kiszabadult az iszaptól.

Mire a nap leáldozott, Lagerdorf Damjanich hatalmában volt.

Woronyeczky herczeg az ütközet hevében folyton Detrovics ezredest kereste, hogy boszut álljon rajta Anielláért.

Aniella ugyanis nyomtalanul eltűnt és Woronyeczky herczeg már holtnak hitte ifju nejét, kiről mi hirt sem halott, pedig az elfogott szerbeknél folyton utána kérdezősködött.

Dimitri sem tért vissza, a derék ifju szerb, ki azzal az ígérettel hagyta el Woronyeczkyt, hogy Aniellát felkeresi.

43. fejezet.

A szerbek réme.

Damjanich nevét rettegték a szerbek. Ő maga is szerb lévén, valóságos réme volt hitsorsainak, kik iránt végtelen gyűlölettel viseltetett, úgy hogy egy izben ily proklamációt bocsátott hozzájuk.

«Ti kutyák! Én elmegyek, de mondom nektek, hogy békén legyetek; mert különben visszajövök s kiirtalak mind benneteket egyenkint a földszinéről s aztán önmagamát lövöm föbe, hogy az utolsó rácznak is magva szakadjon.»

* * *

Damjanich Alibunárnál is győzelmet aratván elindul Jerkovácztól felé, mely helység már rég óta bünrováson volt.

Ekkor történt, hogy Rózsa Sándor szabad csapatával elszakadt a főseregtől s egy szerb helységbe vetődött.

Itt nem találtak semmi ellenállásra s miután alkalom szüli a tolvajt, felébredtek bennök a régi rossz hajlamok-rabolni, fosztogatni kezdtek kényükre.

A szerb pap elég vigyázatlan volt, elhagyni lakását, hogy megintse a garázdálkodókat.

Hiszen bár ne tette volna, mert volt oka keservesen megbánni bátorságát.

Kilépett az utczára és a korcsma előtti térre sietett. Hol Rózsa Sándor javában mulatott embereivel.

Fegyverneki hármasság, .

Érted lettem, rózsám betyár.

— Oh ti istentől elrugaszkodott gazok, pattant a betyárok közé a pap, hát nem féltek attól, hogy az isten haragos villáma csap le közétek.

A betyárok kaczagtak.

— Tán prédikálni akar a tisztelendő ur, kérdé Rózsa gúnyosan.

— Bizony erre nagyobb szükségtek volna, mint a nótázásra, veti oda a pap.

— Ha olyan nagy prédikáló kedve van, álljon hát az asztalra, jó lesz az, szószék helyett, ajánlotta kaczagva Píze Gáspár.

— Nem fogod be a szádat, te sátán fajzata, förmedt a beszélőre a pap.

Betekints Jancsi pedig, ki már tökéletesen berúgott, egy kupa bort fogott s azzal lépett a paphoz.

— Ne lármázzon hát szerelmetes, tisztelendő uram, mondá szeliden nyájas szemhunyoritással. Inkább igya meg ezt a kupa bort.

A pap erre dühbe jött.

— Pokolba boroddal, kiáltá felháborodva és úgy ütötte ki Betekints Jancsi kezéből a kupát, hogy annak piros tartalma ép a betyár arczába locscsant.

A többiek kaczagtak, de a szelid Betekints Jancsi rémitő mód megharagudott.

— Hé, aki erre, arra! kiáltja el magát s a következő pillanatban a megrémült papra vetve magát, leteperte a földre.

A többiek közelébb nyomultak. Píze Gáspárnak tetszett a tréfa s egy teli kupa bort hozva megitta a szegény papot, ki hasztalan kapálódzott, prüszkölt, be kellett vennie az italból.

Rózsa Sándor még biztatta szilaj legényeit, a helyett, hogy a korlátok közé szorította volna őket.

A pap átkozódott. Rémületesen nevetséges volt e látvány.

— Miséztessük meg a papot, kiáltá hirtelen Píze Gáspár.

— Igen, igen, teszi hozzá Rózsa Sándor, misét akarunk hallani tisztelendő ur.

A szegény papot elbocsátották, ki most libegve állott a betyárok között.

— Hóhér kötele nektek, nem mise, ti pokol fajzatjai, kiáltá magánkivül. Bocsássatok.

Ezzel távozni akart, de Piske Gaspár elállta útját.

— Tapodtat sem megy innen, tisztelendő uram, szólt gúnyosan a betyár. Mond-e misét vagy nem?

— Oh ti elvetemültek, csak nem akartok csúfot üzni a legszentebb dolgokkal, felelt a pap.

— Most ne prédikáljon, vegyült közbe Betekints Jancsi. Majd ha a szószékbe áll, akkor nem bánjuk, lepiszkolhat kedve szerint.

A pap nem felelt. Sötét mogorva arcczal nézett a földre.

Piske Gaspár vállon ragadta és istenesen megrázta.

— Mond-e kend misét, vagy nem? kérdé durván.

— Nem mondok.

Piske Gaspár dühbe jött. Felkapta puskáját és megfordítva, annak végével fenyegette meg a papot.

— Te kutya, leütlek mint egy kutyát, ha nem engedsz.

A pap rémületében egyetlen szót sem tudott kimondani. Azt hitte, hogy elkövetkezett utolsó órája.

De ekkor Rózsa lépett közbe.

— Tedd le azt a puskát, Gaspár, mondá szigoruan. Mond ez úgy is misét.

A pap visszanyerte beszélő képességét.

— Nem mondok, viszonzá, megölhetnek, de én nekem nem szabad engedelmeskedni.

— Ugy, fordult hozzá Rózsa Sándor, és velem, a kapitánynyal is mer dacolni.

A pap csupán vállát vonogatta, de szólni nem szólt. Belátta, hogy itt hiába való minden beszéd.

— Feleljen hát, förmedt rá Rózsa Sándor.

A pap hallgatott. — Rózsa Sándor boszusan fordult oda társaihoz.

— No majd megmiséztetjük ő kigyelmét, kiáltá gú-

nyosan. Fogjátok meg, vigyük a templomba, majd felöltöztetjük mi a misemondó ruhában.

A betyárok a tetszés hangos zajával fogadták a parancsot. Vadul kaczagtak mindannyian.

A pap többé alig tudott ellenállani. Nehány izmos betyár megragadta és vitte a templom felé. A többiek kaczagva követték. E visszatetsző menet nem vált Rózsa Sándor becsületére.

A falu lakosai rémülten menekültek a puszták vad fiai elől.

A menet a templomhoz ért, melynek ajtaját zárva találták.

— Nyissátok ki, parancsolá Rózsa Sándor, kerítsétek elé a kulcsot.

— Igen, de hol van? kérdé Gáspár.

— Hát hol lehet másütt, mint a harangozónál, felelt Rózsa.

— Igen, keressük meg a harangozót, kiáltottak többen a betyárok közül és elsiettek.

Átkutatták a harangozó lakását, minden zugot, de nem találtak senkit. A harangozó oly alaposan bujt el, hogy talán meg sem lelik soha.

Visszátértek végre a templomhoz és jelentést tettek a kapitánynak, hogy nincs harangozó.

— Már hogy ne volna, kiáltá Rózsa, csak keressétek jobban.

— Már jobban nem kereshetjük, veti vissza Piszé Gáspár. De talán valami egérlyukba bujt az isten adta.

— Akkor hát feszítsétek be az ajtót, határozá Rózsa. E miatt fel nem hagyunk tervünkkel.

A betyár kapitány, mint látjuk, nem jött egy könnyen zavarba. A betyároknak tetszett ez újabb rakoncátlankodás, mert a katonai fegyelmet nagyon megűnták. Vihogva dőltek a templom ajtónak, mely beszakadt.

Nyitva volt tehát a templomba vezető ut. A betyárok orditozva, nevetve léptek a szentélybe.

A szegény szerb pap már inkább holt volt, mint eleven, midőn a betyárok iszonyu tombolás között adták rá a misemondó ruhát.

Nem tett egy ellenszegülő mozdulatot sem az isten adta. Hagyott magával csinálni mindent.

Midőn feöltöztették, vitték fel az oltárra, hogy kezdje meg a szertartást.

— Nem, előbb prédikáljon, vigyük a szószékre, ajánlotta Piske Gáspár.

— Igen, a szószékre, orditoztak a betyárok. Prédikációt akarunk hallani.

Megragadta a szegény papot és a szószékig hurczolták. Itt azonban sikerült a boldogtalannak kiszabaditania magát és ész nélkül rohant ki a templomból.

Futott szegény, mint a kergetett nyúl, végig a falu utczáin. A betyárok vad kaczagással utána.

Nagyon szájalmas látványt nyújtott a szerb pap, a mint a misemondó ruhában minden tiszteletreméltóság nélkül szaladt, ugrott, mint egy őrl.

A betyárok folyton sarkában voltak. A mint a helységből kiértek, egy lovas szerbet láttak közeledni.

— Ez kém, ez szerb kém, kiálták a betyárok s nem ügyeltek többé a papra.

Többen a közeledőre fogták puskájukat.

A szerb fehér kendővel integetett, mintha mondani akarná, hogy nem mint ellenség jön, de Piske Gáspár mégis célba vette, hanem Betekints Jancsi félreütötte a puskát.

— Csak nem lövi le az istenadtát, Gáspár bátya, jegyzé meg rosszalólag.

— Már pedig lelövöm.

— Hát nem látja, hogy fehér kendővel integet. Nem rossz járatban van.

— Ne bánom én, akármivel integet, de ez kém, szerb kém.

— Ha az, majd felakasztjuk, veté ellen Betekints Jancsi. Csak nem félünk egyes embertől. Engedhetjük, hogy hozzánk közeledjék.

Pisze Gáspár nem felelt. Mielőtt Betekints Jancsi megakadályozhatta volna, arczához kapta a puskát. A lövés eldördült és a szegény szerb előre bukott lova nyakára, görcsösen kapaszkodva a ló sörényébe.

A megriadt paripa, vágatva közeledett s csakhamar a betyárok közelében termett. Betekints Jancsi elébe ugrott és izmos marokkal ragadva meg a kantárszárat, megállásra kényszerítette a paripát.

A súlyosan sebesült szerb melléből csordult a vér. Nehézkesen emelkedett fel kissé a nyeregben és szemrehányólag pillantott körül.

— Ti vitéz harcosok lehettek, nyöge alig hallhatóan De jó, becsületes emberek nem vagytok, mert nem értitek a békesség jeleit.

— Mit tett Gáspár bátya, fordult Jancsi sötéten Piszéhez.

Ez vállat vont.

— Mit tettem volna, mondá kihívólag. Egy kémet löttem le.

— Kém nem vagyok, felelt a sebesült, inkább jó hirt hoztam egy magyar vezér számára.

Betekints Jancsi még mindig tartotta a reszkető paripa kantárszárát.

— Nem szállna le kigyelmed, kérdé a sebesülttől. Ez igent bólintott.

Betekints Jancsi leemelte a szegény szerbet a nyeregből és a földre fektette, aláterítve subáját.

— Hozzatok vizet, parancsolá.

Egy fiatal betyár elsietett. A sebesült pedig elájult.

Csakhamar vizet hoztak. A sebesültet felmosta Betekints Jancsi és sebét is bekötözte valamennyire.

A szerb kinyitotta szemét és hálásan pillantott a körülötte forgolódó betyárra.

— Hol van Woronyeczky herczeg? kérdé halkan.

— A főtábornál, felelt Jancsi.

— Messze innen?

— Egy vagy kétórára.

— Vigyenek hozzá, esdett a beteg.

— De minek?

— Beszélnem kell vele.

— Most nyugalomra van szüksége, felelt Betekints Jancsi. A seb veszélyes és ha a táborba szállítjuk, belehalhat.

— Mindegy, szólt a sebesült, érzem ugyanis, hogy sebem halálos. Én többé fel nem gyógyulok.

— Ne csüggedjen el, jegyzé meg Jancsi vigasztalólag, nagy az isten hatalma.

— De csudákat még sem tesz gyarló halandók kedvéért, sóhajtott a szerb, meg kell halnom. De vigyenek Woronyeczky herczeghez, beszélnem kell vele, beszélnem minden áron.

A betyárok összenéztek.

— Hát oly fontos az ügy? kérdé Betekints Jancsi.

— Nagyon fontos, állítá a sebesült, a herczeg nagy halálával lesz az iránt, ki engem hozzá vezet.

Jancsi társaihoz fordult.

— Készítsünk hordágyat puskáinkból, ajánlotta szomoruan. Isten bocsássa meg bűnét Gáspár bátya, hogy e szerencsétlent meglötte.

Gáspár mogorván támaszkodott puskájára és egy szót sem szólott.

— Igen, vigyük a táborba, kiáltották a betyárok és összerakva puskáikat, néhány szürt terítették a rögtönzött hordágyra, hogy úgy szállítsák a sebesültet a táborba.

Betekints Jancsi ott forgolódott a szerb körül és meg-

ütközve látta, hogy mint torzulnak el vonásai, mint veri ki arczát a halálveriték.

— Késő már, mondá meghatva.

A sebesült már azt sem tudta, hogy mi történik körülötte.

— Aniella — urnöm, rebegé, meghalok önért — hirt viszek a magyarokhoz — Woronyeczky herczeg — beszél-nem kell vele — oh hogy ég sebem.

Lezárult szemét kinyitotta s egy pillanatra visszatért még fejébe az értelem. — Megragadta Betekints Jancsi kezét.

— Ha istent ismer, suttogá elhalóan, úgy mondja meg — mondja Woronyeczkynek — nekem végem van — én nem szólhatok — mondja neki — hogy Aniella —

Itt elakadt hangja — hörgés szakadt fel kebléből —

— Szóljon, szóljon, sürgeté Betekints Jancsi, görcsösen ragadva meg a haldokló karját.

Ez a betyárra pillantott, de szeme hirtelen elfordult, mereven megakadt. Tagjait a görcs összerántotta, és megint elnyujtotta — halva volt.

Betekints Jancsi fölemelkedett, levette kalapját, keresztet vetett és imát mondott a halott lelki üdvéért.

A többiek követték példáját. Piske Gáspár kivételével, ki mogorván sötét arcczal állott.

Rózsa Sándor a faluban maradt vissza. Csak most érkezett embereihez.

— Mi történt itt? kérdé meglepetve, midőn megpillantá az agyonlőtt szerbet.

Betekints Jancsi állott elé és elmondott mindent hiven.

— No te ugyan kitettél magadért, jegyzé meg Rózsa Sándor rosszalólag fordulva Piske Gáspárhoz. Lelőni egy egyes embert, ki nem is védte magát

— Nem a világ az az egy szerb, felelt oda könnyen Piske Gáspár.

Rózsa Sándor ép szigoruan akarta megdorgálni embe-

rét, de nem szólhatott, mert e pillanatban, Betekints Jancsi a legnagyobb meglepetés hangján kiáltott fel.

A betyárok mindannyian csodálkozva pillantottak ifjútársaikra.

— Hát téged mi lelt? kérdé Rózsa.

— Nézze, nézze kapitány, hebegé Betekints és ujjával az országut felé mutatott.

Mindannyian arra pillantottak és szintén meglepetve kiáltottak fel.

Távol az országuton nagy porfelleg emelkedett, mintha lovas csapat közelednék.

— Talán szerbek, kiáltott fel Rózsa Sándor. Ez a ficzkó itt valami előőrs lehetett.

Most Pisze Gáspárnak állott feljebb és hetykén lépett a vezérhez.

— No úgy-e, mondá diadalmasan, én rögtön láttam, hogy ez valami kém és még engem megszidnának, mert végeztem a ficzkóval.

Rózsa nem felelt erre.

— Lóra fiuk, fordult legényeihez, ne találjon készületlenül az ellenség.

A betyárok a faluba siettek, a halottal többé nem tördött senki.

A csapat csakhamar lovon ült és kiszáguldott Rózsa Sándor vezetése alatt a falu alá, hogy itt várja be az ellenséget.

Csatarendben helyezkedtek, miután ez megtörtént, Rózsa Sándor szemügyre vette a rohamosan közeledő lovasokat.

Hirtelen elkiáltotta magát és kaczagva fakadt.

— Hiszen azok nem szerbek. Istenemre, azok Woronyeczky lovasai.

A betyárok csakhamar meggyőződtek, hogy vezérüknek igaza van. Woronyeczky herczeg tényleg elszakadt csapattával a főseregtől, hogy Jerkovácznál egyesüljön vele.

A betyárok csatarendje természetesen feloszlott, most már többé nem kellett ellenségtől tartaniok.

Nagyrészők leszállt a lóról is és ismét a halott köré gyülekeztek.

Woronyeczky herczeg ezalatt lovásaival a betyárokhoz ért és kölcsönösen üdvözölték egymást.

Az ifju herczeg leszállott lováról és a betyárok vezéréhez lépett.

— Innen együtt fogjuk folytatni az utat, mondá.

Rózsa Sándor helyeslőleg bólintott.

— A mint a herczeg úr parancsolja.

— Mi ujság? kérdé Woronyeczky tovább. Nem történt semmi?

— Semmi sem, minthogy embereim egy szegény szerb ficzkót, kit kémnek tartottak, ledurrantottak.

— Hol?

— Itt a falu előtt.

— Egyedül jött?

— Egészen egyedül.

— S talán fegyveresen kelt ki önök ellen?

— Nem, az istenadta mit sem vétett, mondá Rózsa Sándor vállvonogatva.

A herczeg rosszalólag csóválta fejét.

— Akkor fölösleges kegyetlenkedés volt a boldogtalan ledurrantani, jegyzé meg bosszusan.

— Igaza van, herczeg úr. Hiszen meg is szidtam a tettet.

— Hol a halott?

— Amott ni, felelt Rózsa Sándor ujjával mutatva az irányt.

Woronyeczky oda fordult, de miután a betyárok a halott körül csoportosultak, mit sem láthatott.

Közelebb lépett. A betyárok tiszteletteljesen nyitottak neki utat a halottig s a herczeg a halavány élettelen arcba pillantott.

— Ismételje csak önkéntes. a mit az elébb mondott, folytatá Drugecz, szurós tekintetet lövelve Aniellára.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Hiszen ezt az arcot ismerem, kiáltá hirtelen s meglepetve hökkent vissza.

A halott fölé hajolt, éles tekintetet vetett reá és aztán elborult arczczal emelkedett fel.

— Hiszen ez Dimitri, Aniella szolgálja, jegyzé meg fejcsóválva. Ez magyar érzelmű szerb és nem kém. Bizonyára fontos hirt hozott. Megbocsáthatlan hiba volt agyonlőni.

Pisze Gáspár hátra huzódott, míg Betekints Jancsi a herczeghez sietett.

— Én is rosszaltam e felesleges gyilkosságot, mondá a fiatal betyár.

— Ki volt oldala mellett, midőn meghalt? kérdé Woronyeczky.

— Én, felelt Betekints.

A herczeg átható pillantást lövelt rá s aztán szigoruan kérdé:

— Kész vagy-e kérdéseimre igazat felelni?

— Szolgálatjára, herczeg úr.

— Szólt tehát valamit a halott, midőn a golyó találta. Nem mondta, hogy mi járatban van?

— De bizony mondta.

— Nos hát minek járt erre?

— A herczeg urat kereste.

— Engem?

— Igen.

— S mi végből?

— Mint állította, nagyon fontos ügyben jött. Súlyos sebesülten emeltem le a lóról, de ő azt követelte, hogy haladéktalanul vigyem a herczeg úrhöz. Felszólításomra bajtársaim hordágyat is készítettek puskáikból, hogy a sebesültet a táborba vigyük. De időközben a boldogtalan nagyon rosszul lett, haldokolni kezdett, úgy, hogy hiába vittük volna innen el.

Betekints itt szünetelt.

Woronyeczky herczeg eddig a legnagyobb érdeklődés-

sel leste a betyár minden szavát, s hogy most elhallgatott, türelmetlenül kiáltott :

— Folytasd.

— Nem igen van mit folytatnom, felelt Betekints Jancsi. A boldogtalan vesztét érezte s kérve-kért engem, mondja meg Woronyeczky herczegnek, hogy Aniella —

A herczeg görcsösen ragadta meg a betyár karját, magánkívül kiáltá:

— Ember, ha irgalmat ismersz, ne feszíts kinpadra. Mit mondott a haldokló? — Hogy Aniella — tovább, tovább, egymásután.

— Mindenekelőtt bocsássa el karomat, mert széttöri szólt Betekints Jancsi.

A herczeg elbocsátotta.

— Beszélj, parancsolá.

— De hát mit beszéljek?

— Ember, sziszegett Woronyeczky, ne hozz ki soddromból. Folytasd mit mondott a haldokló? — Hogy Aniella, — tovább, az istenért tovább.

— Nincs tovább, felelt a betyár és agyonszorongatott karját dörzsölgette.

A herczeg visszahökken.

— Nincs tovább? hebegé.

— Nincs.

— Hogy értsem ezt?

— Csak úgy, hogy a haldokló e szavakkal: hogy Aniella — kilehelte lelkét és így többet szólni nem tudott.

Woronyeczky herczeg megsemmisülve állott. Régóta mit sem hallott Anielláról és imé most hír érkezett tőle s ezt sem hallhatta, mert a lánok némán kiterítve holtan feküdt előtte és meg nem szólalhatott többé, magával viszi a sirba a hirt, Aniella halál hírét, vagy talán segítségért való üzenetét.

A herczeg két kezével eltakarta arcát és lova nyakára támaszkodott megtörve.

Igy állt néhány perczig miről sem tudva, míg végre Rózsa Sándor lépett hozzá és gyöngéden érintette vállát.

— Herczeg úr, monda megilletődve, nem értem ugyan az összefüggést, de sejtem, hogy Aniella ön előtt, igen drága lény lehetett.

— Ugy van felelt Woronyeczky bágyadtan. Aniella nőm volt.

A betyárok vezérének arczán a legnagyobb meglepetés rajzolódott.

— Neje? kiáltá.

— Az, de csupán egy napig. Menyegzőnk után a szerbek fogságába esett s azóta hirt sem hallottam róla.

— Szomorú, nagyon szomorú.

— Dimitri, ez a hűséges ficzkó, ki most holtan fekszik előttünk, hü cselédje volt Aniellának és elindult felkeresésére. Ime visszatért a hirrel és most nem szólhat, nem tudhatom meg, hogy mi történt imádott nőmmel.

— Értem fájdalmát, herczeg úr, jegyzé meg Rózsa Sándor, de bármiként van is, csüggednie nem szabad.

— Hogy ne csüggednék, mikor szeretett nőmet talán megölték a gaz szerbek.

— Ezt nem hiszem, viszonzá Rózsa. Miért ölték volna meg ez ifju nőt. Aniella bizonyára él és ki fogjuk szabadítani a szerbek kezeiből.

A herczeg csak fejét rázta.

— Aniella meghalt, suttogá.

Rózsa Sándor megcsörtette kardját.

— És ha meghalt, mondá keményen, az igazi férfinak ilyenkor sem szabad csüggednie. Ön vezére e vitézeknek, herczeg úr, felelős mindannyiért s ép ezért nem szabad magát érzelmeinek átengedni, mint más közönséges ember.

Woronyeczky herczeg büszkén felemelte fejét, arcza szigorú, sötét kifejezést öltött.

— Igaza van, mondá érczként csengő hangon. A va-
41*

lódi férfinak nem szabad sohasem csüggednie, de szálljon átok a nyomorultra, ki ezt a boldogtalant megölte.

Ezzel megigazitotta kardját, csákóját s egy ugrással a nyeregbe termett.

— Lóra mindannyian, parancsolá, ön is ültesse fel embereit, Rózsa kapitány, hogy együtt indulhassunk.

Rózsa helyeslőleg bólintott fejével és intve embereinek nyeregbe vetette magát.

Nemsokára az emelkedő porfelleg jelezte a csapat távozását.

Dimitri holttestét magukkal vitték.

A szerb pap, kinek az általános zűrzavarban sikerült menekülnie, csak most bátorkodott rejtekéből előbujni.

Rózsa Sándor e vad tréfája később kitudódott s e miatt meg is dorgálták a szilaj betyár vezért.

44. fejezet.

A boszuálló szerető.

Emlékszünk, hogy Aniella szerencsésen elmenekült a szerbek táborából. De midőn megpillantá a lerombolt kastélyt, azt hitte, hogy ifju férje meghalt.

Megesküdött, hogy Detrovics ezredesen megfogja boszulni férje halálát.

Szerencsére pénzzel el volt látva és egy közeli szerb faluba vágatott, hol olyan férfi ruhát vásárolt, minőt szerb harcosok viselnek.

E ruhát, valamint a fegyvereket magával vitte egy erdőbe, hol átöltözködött szerb harcosnak.

A férfi ruha pompásan illett reá, oly nyalka legény vált belőle, hogy még. Egy patak, tükrébe nézte magát, csupán a bajusz hiányzott, de erről is gondoskodott.

Álbajuszt ragasztott orra alá, és most nem kellett attól tartania, hogy felismerik.

Elindult tehát égvé a boszúvágytól, hogy Detrovics ezredes csapatját felkeresse.

Detrovicsot végtelenül bosszantotta, hogy a biztos zsákmányt kibocsátotta körmei közül, hogy egy nő tuljárt az ő eszén.

De mit volt tennie. Megkellett nyugodnia sorsába s azzal biztatta magát, hogy Aniella a Duna hullámai között lelte halálát.

Néhány nap múlva történt, hogy az örök egy fiatal szerb vitézt vezettek hozzá, ki nem volt más mint Aniella, de oly ügyesen viselte a férfiruhát, hogy senki sem hitte volna nőnek.

Midőn Aniella belépett Detrovics sátorába, mélyen meghajolt az ezredes előtt, ki vizsgálódva jártatta végig tekintetét rajta.

— Mi a kívánságod? kérdé aztán.

— Mint önkéntes óhajtók a híres Detrovics ezredébe lépni, felelt Aniella.

— Mért épen az enyémbé. *Magyar Nemzeti Könyvtár*

— Mert az ezredes úr emberei legvitézebbek, legtöbb hőstettet vittek végbe.

Detrovics eléggőten mosolygott. Tetszett neki e hizelgés, noha egyáltalán sohasem művelt valami hőstetteket.

— Csinos fiu vagy, mondá enyelegve. Azt hiszem, hogy a leányoknál több szerencséd lehetne, mint a háborúban.

— Téved, ezredes úr, felelt Aniella komolyan. Nekem semmi kedvem a kuczkóban ülni és leányoknak tenni a szépet, míg népem vérzik a csatamezőn.

Helyesen gondolkodol barátom vélekedék Detrovics. Mi is a neved.

— Zsifkovics Dezső.

-- Elöttem ismeretlen név.

— Majd ismertté teszem.

— Bátran beszélj, fiu, mosolygott Detrovics megveregetve Aniella vállát, de a háboru nem oly könnyű, mint gondolod.

— Nem is gondolom könnyűnek, felelt Aniella vállát vonva. Egyébiránt régi nemesi családból származom és őseim számos ütközetben vettek részt.

— Ez mindenesetre jó ajánló levél, de remélem nem sokára kitünteted magad annyira, hogy tisztté emelhetlek.

— Remélem, ezredes ur.

Detrovics ép el akarta bocsátani a fiatal önkéntest, midőn hirtelen szétvált a sátor függőnye és egy porlepett vítéz lépett be.

Messziről jöhetett, véres harczból, látszott megviselt ruháján, melyen portól lepett vérfoltok tarkálottak.

— Mi ez, Drugecz őrnagy, fordult Detrovics a belépőhöz, honnan érkezik ön?

Az őrnagy melle zihált, annyira ki volt merülve, hogy nem tudott felelni.

— Egy székét, lihegő.

Detrovics egy székhez vezette az őrnagyot, hová ez kimerülten rogyott.

Néhány percnyi szünet keletkezett. Az ezredes várta, hogy Drugecz elébb magához térjen.

Az őrnagy törülgette izzadt porlepett arcát s igyekezett leküzdeni nagy felindulását.

— Talán már jelentést tehet, őrnagy, kérdé végre Detrovics ezredes. Honnan jön?

— Lagerdorfból?

— Talán csata történt ott?

— Az!

— Győztünk.

Drugecz tagadólag rázta fejét és fájdalmas tekintetet vetett az ezredesre.

Ez visszatántorodott.

— Hogyan, kiáltá a legnagyobb meglepetés jeleivel, ha jól értem, Lagerdorfnál csata történt, mely a mi vere-ségünkkel végződött.

Drugecz sóhajtott.

— Ugy van, lihegő.

Képzelfhető, hogy Aniella a legnagyobb figyelemmel hallgatta e beszélgetést. Midőn most arról értesült, hogy a magyarok győztek, a szerbek vereséget szenvedtek, szeme örömteljesen csillant fel, és alig tudta visszafojtani az öröm, a diadal kiáltását.

— Mondjon el hát mindent, sürgeté Detrovics az őrnagyot, mikép folyt le a lagerdorfi ütközet.

Az őrnagy mélyen lélegzett s aztán lehorgasztott fej-jel válaszolt:

— Mi Lagerdorfnál erős sánczaink mögött teljes biz-tonságban éreztük magunkat, midőn Damjanics hirtelen reánk támadt vörös sapkásaival és a puszták fiaival. Mi öldöklő tüzzel fogadtuk a magyarokat, mind a mellett ki-szorítottak sánczainkból. Midőn pedig a lengyel lovasok is közénk vágtak, hátrálni voltunk kénytelenek. Egy jó bará-tom is elesett, Zsifkovics kapitány, kit Woronyeczky her-czeg szurt le.

Aniella e hirre nem tudott magán uralkodni, felsi-koltott.

— Ki ez, pattant fel Drugecz őrnagy és a háttérben álló Aniellára bámult.

De Detrovics ezredes szintén csodálkozva függeszté tekintetét az ifjura.

— Mit jelentsen ez ? kérdé aztán.

Aniella nem tudott felelni. Ő halottnak hitte ifju fér-jét, Woronyeczky herczegét s ime most azt kellett hallania, hogy még él, hogy részt vett a lagerdorfi csatában hol va-lami Zsifkovics nevű kapitányt szúrt le.

— Nos, türelmetlenkedék Detrovics sötéten nézve

Aniellára, mit jelentett az elébbi sikoltás, mely inkább asszony ajkára illett volna, mint férfiéra, ki kardot viselt.

Aniella nem felelt erre, de arczából kikelve sietett Drugecz őrnagyhoz.

— Őrnagy úr, rebegé, mondja az égre, ki szúrta le Lagerdorfnál Zsifkovics kapitányt?

— Woronyeczky herczeg.

— Tehát ő él.

— Hogyne élne, kiálta Drugecz, ki azt litte, hogy valami örülttel van dolga.

Aniella mélyen felsóhajtott. Woronyeczky tehát nem halt meg. Valami megfoghatlan módon sikerült menekülnie.

Lélekjelenléte, nyugalma visszatért, de belátta, hogy Detrovics előtt gyanussá tette magát.

Ez most közelebb lépett és boszúsan ragadta meg karját.

— Nem magyaráznád meg barátom az előbbi sikoltást? kérdé leskelődő tekintettel.

Aniella zavarba jött. De hirtelen egy mentő gondolat villant keresztül agyán. Lesütötte szemét és színlelt szomorúsággal felelt:

— Szivesen megmagyarázok mindent, ezredes uram, viszonzá, ha kész meghallgatni.

— Hogy ne volnék erre kész, felelt gunyosan. Csak beszélj egymásután — fiu! — kíváncsivá tettél.

— Nos a dolog egyszerű. Volt szerencsém elébb nevetem emliteni, állítá Aniella. Nevem Zsifkovics és a Lagerdorfnál elesett kapitány bátyám volt. Az ő halál híre lepott meg oly fájdalmasan.

Detrovics csalódott arczczal lépett vissza. Nem várt ily kielégítő választ, de azért tekintetét le nem vette Aniella arczáról.

Drugecz őrnagy lépett most részvétteljes barátsággal Aniellához.

— Hogyan, kérdé, az ön neve Zsifkovics?

— Igen, őrnagy ur.

— És Zsifkovics kapitány az ön bátyja volt?

— Igen, szeretett bátyám, kinek halála gyógyíthatlan sebet ütött szivemen, színlelé Aniella.

— Zsifkovics legjobb barátom volt, jegyzé meg Drugecz. Mélyen fájlalom, szegény fiú, hogy bátyja halálát oly kiméretlenül közöltem önnel. De valóban nem sejthettem, hogy oly közeli rokon áll előttem.

— Ez természetes, felelt Aniella, őrnagy úr, miről sem tehet. Különben is katona dolog a halál, melynek mi harczosok természetesen ki vagyunk téve.

— Igaza van fiatal ember, helyeslé Drugecz. Ugy látszik, ön mint önkéntes állott a seregbe.

— Eltalálta, őrnagy úr, felelt Aniella. Dicső bátyám nyomdokába akarok lépni.

— Ez kitünő czél, mondá dicsérő hangon az őrnagy, remélem ön becsületet fog hozni a Zsifkovics névre.

— Feltétlenül. De most már elég erős vagyok. Beszélje el, őrnagy ur, hogy miként történt szeretett bátyám halála.

— Én nem voltam az ütközet ama helyén, felelt Drugecz őrnagy, Fájdalom, nem siethettem így szeretett barátom védelmére. Az ütközet hevében valahogy összeesapott az átkozott Woronyeczky herczeggel. Rövid, de hősi tusa fejlődött ki, mely azzal végződött, hogy Woronyeczky kardja barátom szívére szegezte át.

Aniella lesütötte szemét, hogy az őrnagy ne lássa a benne felvillámló örömet, melyet Woronyeczky hőstette folytán érzett.

Szerette volna itt kikiáltani, hogy: «az az ifju férjem, én magyar vagyok, gyűlöllek titeket.»

De megfékezte magát, hogy alkalmat találjon a szökésre, mert most már csak az volt egyetlen vágya, hogy mielőbb eljusson a magyar táborba.

Drugecz őrnagy ezalatt Detrovics ezredeshez fordult.

— Igaz, mondá, parancsot hoztam az ezredes úr szá-

mára, hogy mielőbb induljon Jerkovácz felé. Ott fog egyesülni Rajecz vezérünk seregével.

— Ah, jegyzé meg Detrovics, talán Jerkovácz körül csatára is kerül a dolog?

— Minden valószínűség szerint ott újra szembe szállunk a magyarokkal, vélekedék Drugecz őrnagy.

— Hiszem, hogy visszafizetjük a multkori kudarcot, szólt Detrovics, mellét kifeszítve.

E pillanatban Aniella lépett elé és mélyen meghajolva mondá:

— Bocsánat, uraim, de *testvér bátyám* halála mélyen megrendített. Meg fogják tehát engedni, hogy visszavonuljak.

Tisztelgett és heves mozdulattal fordult a sátor kijáratára felé. Nem vette észre, hogy Drugecz őrnagy meglepetve néz utána.

— Zsifkovics önkéntes, kiáltá, jöjjön csak vissza egy pillanatra.

Aniella visszafordult.

— Parancsol, őrnagy úr?

— Lépjen közelebb.

Hölgyünk engedelmeskedett.

— Ismételje csak önkéntes, amit az elébb mondott, folytatá Drugecz, szúrós tekintet lövelve Aniellára.

Ez ámult, bámult. Nem tudta mire magyarázni az őrnagy megváltozott magaviseletét. S nem is tudta, hogy voltaképp mit feleljen.

Drugecz boszúsan toppantott lábával.

— Nos, kiáltá durván, nem hajlandó ismételni elébbi szavait. Vagy megsüketült hirtelen, hogy nem érti kérdésemet.

— De őrnagy ur, hebegé Aniella, nem tudom, hogy voltaképp mit ismételjek.

— Minő rokonságban állott ön Zsifkovics hadnagygyal?

— Mondtam már — bátyám volt, felelt Aniella a legnagyobb csodálkozással.

— Testvérbátyja?

Aniella habozott. Érezte, hogy gyanússá tette magát. De mit volt most már tennie. Bele kellett nyugodnia sorába és valahogy kieviczkelni a bajból.

— Nos, felelt hidegvérrel, Zsifkovics kapitány testvérbátyám volt, igenis. Egyáltalán megfoghatatlan előttem, hogy őrnagy ur miért csodálkozik ezen, mikor néhány perczce elébb e rokonságot igen természetesnek találta.

Drugecz gúnyosan mosolygott.

— Ah úgy, mondá éles tekintettel, néhány perczczel elébb azt hittem, hogy Zsifkovics kapitány nagybátyja önnek és ezt természetesnek találtam.

Drugecz egy perczig szünetelt s ez alatt Aniella hűlni érzé ereiben a vért.

— Ön azonban, folytatá az őrnagy gúnyosan, most elég vigyázatlan volt kibökní, hogy Zsifkovics kapitány testvérbátyja — s ezt nem találom természetesnek.

— Hogyan? hebegé Aniella.

Drugecz odafordult Detrovics ezredeshez.

— Ezredes úr, mondá szigorúan, fogassa el ezt az embert, mert csaló, de lehet, hogy a magyarok kéme.

— Rég sejtettem ilyesmit, jegyzé meg Detrovics ezredes gúnyos mosollyal.

— Uram, rebegé Aniella halálsápadtan. Magyarázatot kérek, hogy Zsifkovics kapitány miért nem lehetett testvérbátyám.

Drugecz mosolygott.

— Miért, kérdé szúrósan, nem mondaná meg elébb, hogy miként nézett ki Zsifkovics kapitány.

Aniella nem felelt. Ő sohasem látta Zsifkovicsot. Bármit mondjon, még nagyobb gyanúba ejti magát. Érzé, hogy kelepczébe került, melyből nehezen fog szabadulni, vagy épenséggel soha sem!

Drugecz őrnagy figyelemmel kísérte arczjátékát s várta feleletét. De miután nem szólt, így beszélt tovább:

— Látja, ifju ember, ön csalónak, kémnek egyaránt ügyetlen. Hiszen azt sem tudja, hogy miként nézett ki Zsifkovics kapitány, nem hogy rokonságban lett volna vele. Ő öreg, ősz ember volt, bár még egészen izmos. De így ifjú testvéröccse, mint ön, nem lehetett neki. Ennyi az egész. S most ezredes úr, hívja be az őrséget s vitesse el ezt a boldogtalant. Agyon kell lövetni, vagy pedig kötesse a legközelebbi fára.

— Bölcs tanács, mosolygott Detrovics. No de kár volna így fiatal életért.

— Hogyan, pattant fel Drugecz, elfeledi, uram, hogy háborúban nincs idő a megfontolásra, kiméletre.

— Nem feledtem el.

— Nos, akkor nincs egyéb hátra, mint a fiatal csalóval rögtön végezni.

— Nem, nem, hisz most már ismerem a kicsikét, szólt Detrovics.

Gyorsan Aniellához lépett s mielőtt az ifju hölgy megakadályozhatta volna, eltávolította a kis bajuszt, mely mégis férfias kinézetet kölcsönzött neki.

Aniella megsemmisülve állt. Kiáltani akart, de hangja megtagadta a szolgálatot.

— Látja, őrnagy úr, kaczagott Detrovics ezredes. Ez a fiatal ember voltaképp fiatal leány.

Az őrnagy meglepetve, de egyszersmind érdeklődéssel nézett Aniellára.

— Fiatal hölgy, jegyzé meg fejcsóválva. Sohse hittem volna:

Aniella csak állt, dermedten állt. Átkozta önmagát, hogy így vigyázatlanságra vetemedett.

— Most már értem az előbbi sikoltást, mely rögtön gyanús volt előttem, folytatá Detrovics. Nem Zsifkovics halála miatt sikoltott hölgyecskénk. Nem fájdalom-, de öröm-

kiáltás volt az. Ugy látszik, hogy Woronyeczkyt holtnak hitte s most azt kellett hallania, hogy él.

— Hogyan, kiáltá Drugecz őrnagy, mennyiben érdekli Woronyeczky herczeg sorsa e hölgyet?

— Ezt rögtön meg fogja tudni, őrnagy úr, viszonzá Detrovics és megragadta Aniella kezét. Engedje meg, hogy bemutassam önnek e hölgyet — Woronyeczky Aniella herczegnőt.

— Woronyeczky Aniella, álmélkodék Drugecz, valóban e kalandos házasságról hallottam már valamit, de mesének véltem.

— Nem mese az, hanem tiszta valóság, viszonzá Detrovics.

Aniella végre némileg visszanyerte önuralmát. Kirántotta kezét Detrovics kezéből és tompán szólalt meg:

— Uram, a sors ismét kezébe adott önnek, de az sohasem méltó férfihöz, hogy gyöngé nő felett gúnyolódjék.

Detrovics meghajolt.

— Bocsánat, szép hölgy, kiáltá színlelt udvariassággal, ám nem gúnyolódok. A sors volt oly kegyes irántam, hogy ismét kezembe adta. De most jobban fogom megőrizni, kis hamis, mint első ízben. Ezuttal nem engedem, hogy versenylovaglást tegyen.

Aniella lehajtotta fejét csüggedten és nem felelt.

— Csak azt nem értem, folytatá Detrovics, hogy a Duna hullámai közt nem lelte halálát. Hogyan menekült onnan?

— Ezredes úr, felelt Aniella hidegen, nincs kedvem tovább társalogni önnel. Vezetessen egy sátorba, hol egyedül lehetek.

— Óhaja parancs nekem, mondá Detrovics meghajolva De előre is figyelmeztetem szép hölgy, hogy szökési kísérletet ne tegyen, mert úgy is fölösleges volna.

— Ez már az én gondom!

— Nem úgy, szép Aniella, jegyzé meg Detrovics első-

tétülő arczczal. Ha újból szökési kísérletet tenne, oly esz-
közökhöz kellene folyamodnom, hogy —

— Nos, folytassa, hogy —

— Hogy végtelenül fájlálnám, mert legrosszabb eset-
ben kész vagyok önt lánczra is veretni, jelenté ki a szerb
tiszt sötét, gúnyos arczczal.

Aniella felháborodva hökkent vissza.

Dühösen toppantott lábával.

— Lánczra veretni engem, kiáltá. Oh látszik, ezredes
ur, hogy mennyire ismeri ön a lovagiasság szabályait. De
mit lehet öntől kívánni, egy szolgálalkü szerbtől. Magyar
férfi ilyennel sohsem fenyegetne szerb leányt.

Detrovics ezredes arczát sötét pirosra festé a kitörni
készülő harag.

— Szép hölgyem, mondá intőleg. A példákra én mit
sem adok, ön az én foglyom és az én kényemtől függ. Én
tetszésem szerint járok el és nem indulok a magyarok
példájára.

— Természetes, felelt Aniella büszke méltósággal. A
hiéna még ha akarna is, nem viselkedhetnék úgy, mint az
oroszlán.

— Detrovics ajkába harapott.

— Aniella, sziszegé visszafojtott dühvel, ön engem
erőszakkal ki akar hozni sodromból.

— Nem, nem kiáltá Aniella, vessünk véget e párbe-
szédnek. Vezessen el innen.

Detrovics ezredes kilépett és Drugecz őrnagy szem-
ügyre vette Aniellát.

— Mily szép, gondolá magában, kigyulladó vérrel. Oh
ha enyém lehetne.

Ép meg akarta szólítani Aniellát, midőn hirtelen szét-
vált a sátor függönye. Detrovics tért vissza két ór kísé-
retében.

— Örök, parancsolá Aniellára mutatva, vigyétek e férfi
ruhába öltözött nőt, a szomszéd sátorba, mely úgysis üres,

örkődjetelek felette gondosan, mert fejetekkel fogtok felelni érte. Egyébiránt bántódása ne legyen!

Az örök tisztelegtek.

— Parancsára ezredes úr.

Középre fogták Aniellát, ki némán, szó nélkül távozott velük és egy tekintetre sem méltatta a két főtisztet.

Ezek csillogó szemmel bámultak utána, midőn pedig eltűnt a függöny mögött, egymásra pillantottak.

— Gyönyörű teremtés, jegyzé meg Drugecz őrnagy. Ilyen feleség jó volna.

— Meghiszem, felelt Detrovics. Nem is fogok addig pihenni, míg özvegygé és áztán nőmmé nem teszem.

Kelletlen felelet lebegett Drugecz ajkán, de visszafojtotta. Hirtelen szerelemre gyúlt Aniella iránt és megfogadta titkon, hogy e remek szépséget magáévá teszi.

Kérdezősködött utána és Detrovics elmondott mindent. Hogy miként ment férjhez Woronyeczkyhez, mikép fogta ő el és mily ritka ügyességgel menekült.

— Túljárt az eszemen, végzé Detrovics ezredes. Kisiklott hatalmamból, no de sebaj. A véletlen, vagy inkább a kegyes sors ismét kezembe adta és ezuttal lesz gondom, hogy ne szökhessék el újra.

— Kár is volna ily szép zsákmányért, jegyzé meg Drugecz halkan.

— Hanem most távozom, magára hagyom őrnagy úr, jelenté ki Detrovics. Ki kell osztanom a rendeletet, hogy néhány óra múlva útra kelünk Jerkovácztól felé.

Felcsatolta kardját és kezét szorítva az őrnagygyal, kisietett a sátorból.

Drugecz egy székbe vetette magát és sötétben nézett a távozó után.

— És ha meg kellene halnod, sziszegé hirtelen fölrettenve, Aniella mégis az enyém lesz.

45. fejezet.

Az árulók

Aniellát a szomszédos sátorba vezették, hol kimerülten rogyott egy tábori ágyra, és gondolatainak engedte át magát.

Vége, vége volt mindennek. Ismét Detrovics rabja lett, kinek hatalmából egyszer menekülhetett csupán, mikor még hitt neki. De most már teljes lehetetlenség volt a menekülés, mert Detrovics alaposan kételkedik benne.

S talán végkép erőt vett volna a kétségbeesés szegény nő lelkén, ha az a gondolat nem vigasztalja, hogy a szeretett férfi, a hős Woronyeczky herczeg még él.

— Igen, igen, sutlogá magában, ő él, és isten meg fog engem is segíteni. De mikép juttassak hozzá hirt. Oh ha tudná, hogy itt sinlödöm keserves rabságban, tudom eljönne, hogy kiszabadítson. Oh mit tegyek, istenem, mikép juttassak hozzá hirt?

Könnyei megeredtek. Sokáig zokogott, míg végre kiapadt a könnyek forrása és ő mégis nyugodtabb lett valamivel.

— Oh istenem, rebegé s esdőleg emelte ég felé tekintetét, mindenható atyám, légy velem, ne hagyj el e nehéz szükségben. S örködj férjem élete felett, mint örködtél annyiszor.

E pillanatban hirtelen összerezzent. Ugy rémlett előtte, mintha közvetlen közelében lépteket hallott volna, tompa, nesztelen lépteket.

— Ki az, rebegé s egy szökéssel lent termett a tábori ágyról.

Egy szerb harczost látott maga előtt.

— Mit akar? sutlogá félénken.

A szerb fejét csóválta és ujját illesztve ajkára, tompán válaszolt:

— Nagyságos úrnőm! Hát csakugyan nem ismer reám, hű szolgájára?

Aniella alig tudott egy sikoltást elfojtani s nagy örömeben a férfi nyakába borult.

— Te vagy az, csakugyan te vagy!

— Én vagyok, úrnőm.

Aniella most lefejtette nyakáról karjait és gyöngéd hangon jegyzé meg.

— Oh én jó Dimitrim, hát nem feledkeztél meg rólam.

— Csendesen urnőm, szólt intőleg a hűséges szolga. Nevem ki ne mondja, mert az könnyen árulómmá lehetne.

— Jó, hűséges cselédem, felelt Aniella, De mondd, mikép jutottál ide.

— Megfogadtam Woronyeczky herczegnek, hogy úrnőmet felkeresem, bárhol legyen is.

— Ah, tehát szerencsésen elmenekültetek a kastélyból?

— Világos. Nagyon szoritottak akkor bennünket, de egy földalatti úton ép akkor sikerült menekülnünk, mikor a szerbek megkezdték az ágyuzást.

— Ah úgy, mosolygott Aniella. De mondj el mindent részletesen.

Dimitri ezt megtette. Miután azonban mi úgy is ismerjük a menekülés történetét, Dimitri elbeszélését fölösleges feljegyeznünk.

Aniella a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta Dimitri elbeszélését, ki így végzé:

— Szerencsésen sikerült eljutnom ide a táborba. Senki rám nem ismert. Tegnap jöttem. Mindenfelől kémlelődtem, de urnőmet nem láttam sehol. Multkori szökéséről csak ma értesültem. Ép azon törtem fejemet, hogy mikép és hol keressem önt, midőn az elébb elmenve Detrovics ezredes sátora előtt, ráismertem önre, a mint a két őr kivezette.

-- Rám ismertél?

— Rögtön, daczára a férfiruhának mely pompásan illett. Oh ha ebben látná önt a herczeg, még szerelmesebb lenne.

Aniella pirulva sütötte le szemét.

— Ne tréfálj, Dimitri, mondá. Most nincs idő a tréfára. Szólj inkább, adj tanácsot, hogy mikép meneküljek innen.

— Dimitri füle tövét vakarta.

— Nagyon bajos lesz ez, kedves urnóm, az egyik ór jó ismerősöm és megengedte, hogy bejöjjek néhány szóra. De többet ő sem fog megengedni és a szökés lehetetlen.

— Oh istenem, sóhajtott Aniella.

— A herczeg pedig nagyon aggódik, folytatá Dimitri. Halottnak hiszi urnőmet.

Aniella összerezzent.

— Halottnak hisz, rebegé. Ugy-e nagyon fáj neki e gondolat?

— Meghiszem azt. De én vigasztaltam, hogy ne higgye mindjárt a legrosszabbat.

— Ezt jól tetted.

— Hanem mi lelte, nagyságos urnóm, hogy szerencsés menekülése után visszatért ide?

Aniella fejét rázta. Perczig nem szólt, de aztán így válaszolt.

— A mint sikerült menekülésem, a kastélyhoz vágattam és azt romokban leltem. Persze, azt hittem, hogy ti is a romok alatt vagytok.

— Pedig mi már akkor biztonságban voltunk, veté közébe Dimitri.

— Ezt azonban én nem tudhattam, majd kisírtam a két szemem férjem miatt, kit halottnak véltem. A mint könyeim elapadtak, sötét dacz vett erőt lelkemen és megfogadtam, hogy Detrovics czredesen boszút fogok állani férjem halálaért.

— Ej, ej, csóválta fejét Dimitri.

— Így történt, hogy férfiruhát vásárolva a táborba jöttem és mint önkéntes ajánlkoztam. Fájdalom, kissé ügyetlenkedtem. Detrovics fölismert és elfogatott. — Most segíts, Dimitri.

Ez redőkbe vonta homlokát és egy pillanatig gondolkodott, aztán oda fordult Aniellához:

— Szeretett úrnőm, mondá reszkető hangon, én a jelen körülmények között ki nem szabadithatom.

— Mit beszélsz, Dimitri, rezzent össze Aniella fájdalmasan, te el akarsz hagyni. Visszarettensz a veszélytől, félted magad?

— Arról szó sincs, viszonzá a hűséges szolga. Én örömet áldoznám fel magamat úrnőmért. De minden hiába volna. Ha odaadnám életemet is, azért ki nem szabadulhatna.

Aniella nem szólt. Csak fejét hajtotta csüggedten mellére.

Dimitri meghatva lépett közelebb és gyöngéden érinté úrnője karját.

— Azért ne csüggedjen, mondá biztatólag. Még nem veszett el minden.

A fogoly nő elutasító kedvetlen mozdulatot tett finom fehér kezével,

— Hagyj engem, Dimitri, szólt ridegen. Hagyj engem e rabló körmei között és mentsd meg a magad bőrét.

— Szeretett úrnőm, felelt Dimitri, e szemrehányó hangot igazán nem érdemeltem meg.

Aniella elfordult.

— Ne fordítsa el tőlem kedves arcját, esdett a hűséges szolga. Én szeretem önt és nem akarom oktanul veszélybe dönteni. Hanem azért van tervem megmentésére.

Aniella élénken oda fordult Dimitrihez és megragadva kezét, suttogá:

— Szólj, Dimitri, az égre, szólj!

A hűséges ifju oda hajolt füléhez és elfojtott hangon rebegé a következőt:

— Azonnal lóra ülök és a magyarok táborába sietek. Ott felkeresem Woronyeczky herceget és értesitem az ön helyzetéről. A magyarok és a szerbek közt bizonyára csakhamar újból döntő csata fog vivatni és hős férjének lesz alkalmá, hogy önt kiszabadítsa.

Aniella visszafojtott lélegzettel leste a szolga mindenik szavát. Most elbocsátotta kezét és a könnyebülés sóhajával egyenesedett fel.

— Jól van, Dimitri, siess férjemhez. Mondd neki, hogy élek és szeretem hiven. Gondoljon reám, hűséges hitvestársára. Én mindig csak reá gondolk. Siessen mentésemre, csókolom, ölelem ezerszer.

— Igen imádott úrnőm, rebegé Dimitri, nem fogok addig pihenni, míg Woronyeczky herczeggel nem beszéltem.

— S ha beszéltél vele, úgy siess üzenetével vissza hozzám.

— Ezt is megteszem.

— Esküdjél meg.

Dimitri ég felé emelte három ujját és szilárd férfias hangon mondá:

— Esküszöm! a mindenható Istenre, lelkem üdvére, hogy szavamat beváltom.

— Jól van, most ne késs tovább, ülj lóra és indulj.

— Igen, úrnőm, viszonzá Dimitri és megcsókolva úrnője kezét, elhagyta a sátort.

Senki sem gyanakodott reá és nyeregbe pattanva, észrevétlenül hagyhatta el a tábort.

Aniella reménytől dagadó szívvél maradt vissza. Nem sirt többé, bizott Dimitriben.

* * *

Hogy a szegény Dimitri küldetése mily gyászos véget ért, elmondottuk már.

Pisze Gáspár, e köszivű betyár lelötte lováról és Dimitri nem adhatta át az üzenetet Woronyeczky herczegnek,

sőt mielőtt hirt adhatott volna Anielláról, kilehelte lelkét.

Woronyeczky későn érkezett a hely színére és csak annyit tudott meg, hogy Dimitri Anielláról hozott hirt, de hogy vajjon mit, az nem juthatott tudomására, mert a halott néma ajka nem szólalt meg.

A herczeget ez nagyon bántotta. Lám, most alkalma lett volna hirt hallani Anielláról és egy ostoba golyó elnémitotta a hirnököt.

Csüggedten indult Jerkovácz felé és útközben Dimitri holttestét eltemettette egy rácz temetőben, megadva neki a katonai tisztességet.

* * *

Damjanich ezalatt véres csatát vívott Alibunárnál s itt is diadalt ült a szerbek felett.

Woronyeczky lovasaival és Rózsa Sándor szabad csapatával Jerkovácz előtt egyesült.

A mint Damjanich közeledését észrevették a jerkovácsi lakosok, iszonyúan megrémültek s fehér zászlókkal jöttek a győző elébe, nehogy haragját magukra vonják.

Damjanich bevonult a helységbe és katonásan rövid beszédet intézett a lakosokhoz, melyekben felhívta őket, hogy legyenek hivek a magyarokhoz és álljanak el a szerbektől.

A jerkovácziaiak égre-földre esküdöztek, hogy ők a magyarok legalázatosabb hivei.

— Hiszen ez nagyon derék nép, jegyzé meg Woronyeczky herczeg, ki Damjanich közelében állott.

Damjanich hallotta e megjegyzést s oda fordult a fiatal herczeghez.

— Kötve kell hinni a komának, mondá mosolyogva. De miután seregünk kifáradt, pihenésre van szükségünk, hogy holnap edzett erővel indulhassunk Tomassovácz ostromára.

Ki lett adva a rendelet, hogy a sereg lepihenhet, de a jerkovácziak véres ármányt forraltak.

* * *

Detrovics ezredes Tomassovácznál egyesült egy másik szerb csapattal s ott együttal pihenőt tartott.

A vitélő ezredes urat éppen Aniellánál találjuk.

Szegény Aniella türelmetlenül várta Dimitri visszatér-tét és nem tudta mire magyarázni, hogy hűséges szolgálja egyre késett.

Detrovics ezredes társalgása nagyon terhére volt, de fájdalom, nem adhatta ki neki az utat.

— Nos szép hölgyem, jegyzé meg éppen mosolyogva Detrovics. Ereje még mindig nincs megtörve, még mindig hajlandó velem daczolni?

Aniella lehajtá fejét.

— Ezredes úr, mondá bágyadtan, bármit mondanék is önnek, hinni úgy sem hinne nekem s azt tételezné fel rólam, hogy félre akarom vezetni.

Detrovics mosolygott.

— S talán nem is igen természetes részemről e fel-tételezés? kérdé gúnyosan. Ön elég okot adott arra, hogy ne higgyek önnek.

— Ezt megvallom.

— Oly ártatlanul mondja ezt, hogy hajlandó volnék hitelt adni szavainak, jegyzé meg Detrovics.

Aniella vállat vont.

— Mindenesetre résen leszek, folytatá az ezredes. Na-gyon szeretem önt és nem akarom elveszíteni.

Aniella ép felelni akart, midőn kinyílt az ajtó és egy ór lépett be.

— Mit akarsz, förmedt Detrovics a belépőre, kinek e háborgatás nem tetszett.

— Ezredes úr, felelt az ór, két jerkováczi ember ér-kezett a táborba s azt óhajtják, hogy ezredes úrhoz vezet-tesse nek.

— Mit akarnak?

— Nem tudom.

— Kérdezd meg tőlük.

— Már megkérdeztem.

— S mit feleltek?

— Hogy egyedül az ezredes urnak mondhatják el, felelt az ő. Egyebet nem tudtam belőlük kivenni.

Detrovics föl-alá sétált nehányszor a szobában. Redőkbe vont homloka után ítélve, erősen gondolkodott.

— Talán hirt hoznak a magyar táborból, mondá aztán. Ámbár nem hiszem, hogy Damjanich már Jerkovácza ért volna. Mindenesetre bocsásd be őket.

Az őt tisztelgett s elhagyta a termet.

Az ajtó nem sokára újból megnyílt és két jerkováczi ember lépett be. Mélyen meghajoltak Detrovics ezredes előtt.

— Nos mit hoztatok? kérdé Detrovics, könnyű fejbólintással válaszolva az alázatos köszöntésre.

— Jerkovácziak vagyunk, felelt az idősebb.

— Ezt már tudom, jegyzé meg Detrovics türelmetlenül. Nem is ezt kérdeztem, hanem, hogy mit hoztatok?

A szerbek Aniellára pislogtak, mintha az ő jelenléte nem tetszenék neki. — Detrovics észrevette ezt.

— E hölgy előtt szólhattok, mondá megnyugtatólag, mert úgy sem fogja elhagyni a mi táborunkat.

Természetes, hogy Aniella is nagyon kíváncsi volt a szerbek hireire.

— Mi egyenest Jerkovácza jövünk, vette fel a szót az idősebb szerb paraszt. Damjanich ép ma érkezett oda.

— Micsoda, pattant fel Detrovics izgatottságában észre sem véve Aniella megrezzenését. Tehát Damjanich már Jerkovácza ért.

Az árulók igenlőleg bólintottak.

— Már ott van, folytatá az előbbi, beszédet is tartott a néphez, hogy szitsanak a magyarokhoz, de mi testestől,

lelkestől szerbek vagyunk. Nekünk hasztalan beszélt. Mi szerb katonákat bujtattunk el a pinczékben, padlásokon, kiket éj idején le fogunk vezetni, hogy orvul megtámadják a magyarokat.

— Kitűnő gondolat, ujjongott Detrovics, míg Aniella fehér lett, mint a fal.

— Az elrejtett fegyveresek azonban nem elegendők arra, hogy a magyarokat megsemmisítsék, folytatá a szerb. Ezért siettünk ide, hogy az ezredes urat felszólítsuk, miszerint siessen seregével Jerkovácra.

— Már esteledik az idő, jegyzé meg Detrovics kitekintve. Ép álmukban fogjuk meglepni a magyarokat.

— Ugyis nagyon fáradtak, mondá kárörvendő mosollyal az áruló jerkováczi. Ha álmukban lepjük meg őket, nem lesznek képesek a legcsekélyebb ellenállásra.

Detrovics az ajtó felé akart indulni, hogy kiadja az indulási rendeletet, de az ajtónál hirtelen visszafordult.

— Igaz, mondá, nem tudjátok, hogy Woronyeczky herczeg lovasaival ott van-e Damjanich táborában.

— Ott van, viszonzák a jerkováczi árulók.

Detrovics eléggülten mosolygott és gúnyos tekintetet vetett Aniellára, ki két kezét dobogó szívére szorította, hogy az szét ne vesse mellét.

— Jöjjetek, fordult Detrovics a szerbekhez és velük egyetemben elhagyta a szobát.

Aniella egy pillanatig megsemmisülve maradt ülve, de aztán hirtelen fölegyenesedett.

— Meg kell őket mentenem minden áron, kiáltá nagy felindulással. Meg kell menteni férjemet, honfitársaimat!

A vetélytársak hevesen csaptak össze

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

46. fejezet.

A vetélytársak találkozása a csatában.

Sűrű éj nehezedett Jerkovácra. A magyarok mi rossztól sem tartva nyugodtan aludtak. Oly édes volt a szender a nehéz harcok után.

S mialatt a magyarok nyugodtan aludtak, a padlásokról, pinczéből mindenütt fegyveres szerbek bujtak elő és a falu előtt sorakoztak, hogy a Tomassováczról érkező rácokat bevárják.

Rettentő meglepetés leend ez a magyarokra nézve.

Mindenki alszik, senki sem gondol a veszélyre, mely lecsapni készül az alvók fejére.

— De mégis . . . a falu közepén egy magányos szobában mécsvilág mellett férfi virraszt.

Ki lehet ez a sötét arcú ifju ember, ki egyedül virrasztott, hol mindenkit elnyomott az álom.

Talán szerb, ki a jeladásra vár?

Nem, a virrasztóban Woronyeczkyre, a hős lengyel herczegre ismerünk, ki nem tud elaludni, mert Aniéllára gondol.

A szobában szalmazsákon még egy alak látszik, Petrikás, a hűséges szerb, ki azóta el nem hagyta Woronyeczky herczegét. — A hűséges ember mélyen alszik, rajta erőt vett a fáradság.

— Kedves Aniéllám suttagá magában Woronyeczky herczeg, miattad kerül az álom. Vajjon viszont foglak-e látni valaha. Talán az égben időzöl az angyalok között. Ha tudnám ezt, a legközelebbi csatában a halált keresném.

Itt elhallgatott. Nem is sejté a nemes herczeg, hogy a halálhoz nagyon közel van.

— Élek és élni akarok, folytatá, talán mégis élsz még Aniéllám és sikerülnöm fog téged megmenteni a szerb rab-

lók körmei közül. — Mi ez, rezzent össze, hirtelen félbeszakítva magát.

Fölemelkedett és vizsgálódva tekintett körül.

— Ugy rémlett előttem, mintha neszt hallottam volna a padláson, mormogá aztán. Bizonyára tévedtem. Ki járna most ottan, legfeljebb valami egerésző macska. — Nem jó így virrasztani, az álomtalanság nagyon emészti erőmet, mire pedig nagy szükségem van. Istenem, de ha nem tudok aludni.

Az ablakhoz lépett és kitekintett az éjszakába.

— Sűrű, ködös éj, mormogá, nem látni egy lépésnyire sem. Mit tegyünk ilyenkor? — Bizony ez az éj nagyon alkalmas volna megrohanásra. — Pedig ha ki is állítottak öröket, azok bizonyára alszanak. Talán jó volna, ha körültekintenék a faluban. Valami megmagyarázhatlan nyugtalanság gyötör, mintha balsors fenyegetne mindannyiunkat.

Visszalépett az ablaktól s egy pillanatig gondolkodva állt.

— Ej mit, miért a habozás. Ugy sem tudok aludni. Körül nézek.

Gyorsan felcsatolta kardját. Felkötötte pisztolyait s köpenyébe burkolódzva kilépett az őszi éjszakába.

Lassú léptekkel haladt végig a helység utcáin ki a falu felé.

— Barátságtalan éj, dörmögé összébb vonva mellén a köpenyt, nem lát az ember semmit. Leszúrhatnának, anélkül, hogy védelemre kelnék.

Ép egy utczába akart fordulni, mely kivezetett a faluból, midőn hirtelen meglepetve állott meg.

— Teringettét, szitkozódék halkan, ki érkezhét ilyenkor lovon?

Woronyeczky nem tévedt. Csakugyan sietve közeledő lödöbögés hallatszott.

A herczeg úgy állt, mintha lába gyökeret vert volna.

Balkezébe fogta az egyik pisztolyát és a ház árnyába húzódva, várta a lovas közeledtét, ki ép feléje látszott tartani.

A lódobogás egyre közelebb ért. Woronyeczky még lélegzetét is visszafojtotta, nehogy az legyen árulója.

Egészen a falhoz lapult, hogy ne vétessék észre. Pedig ez óvatosság fölösleges volt, miután a sötétségben, úgy sem lehetett látni.

A lódobogás folyton közeledett s a herczeg megtette az előkészületet, hogy a homályból hirtelen előlépve, megragadhasa a ló kantárszárát, megállithassa az éjjeli lovast.

Most közvetlen közelében hallatszott a lódobogás, de a sötét éjben Woronyeczky legfeljebb a ló és lovas nagyon homályos körvonalaait láthatta.

Elérkezett a döntő pillanat. — Az ismeretlen lovas Woronyeczky mellett készült elhaladni.

Az ifju herczeg hirtelen elé ugrott és biztos kézzel ragadta meg a ló kantárszárát jobbjával, míg bal kezével a pisztolyt fogta a lovasra, ki a meglepetés sóhaját hallatta.

— Szót se, förmedt Woronyeczky az ismeretlenre. Ne kiálts, ha kedves életed. Mondd meg ki vagy és légy óvatos, mert a legelső hazug szóra, gyanús mozdulatra koponyádat zúzom szét golyómmal.

A lovas nem felelt. Ugy látszik nagyon megrémült és most görcsösen kapaszkodott a ló sörényébe.

— Mit jelent ez, folytatá Woronyeczky megütödvé. Miért nem felelsz?

— Kedvesem, suttogá a lovag.

E hangnak hallatára Woronyeczky annyira meg volt lepette, hogy még a pisztolyt is kiejté kezéből.

— Anellám, édes Anellám, kiáltá gyönyörtől ittas hangon. Ide keblemre, ifju hitvesem.

Aniella az öröm sikoltásával csúszott a nyeregből a herczeg karjai közé.

— Férjem, liheg.

Woronyeczky melegen szoritotta keblére ifju hitvesét, csókjaival árasztotta el arcját.

— Aniellám, rebegé magánkívül az örömtől, hogy jutottál ide. Én már mint holtat sirattalak.

— Élek, kedvesem, élek, viszonzá a nő és melegen simult hercegi férjéhez, ajkához szoritva ajkát.

— Most már nem szomorkodom többé, mosolygott Woronyeczky miután a viszontlátás örömének első heve lecsillapult. De mond édesem, miért nem juttattál hozzám hirt.

Aniella gyöngéden bontakozott ki férje karjaiból.

— Hiszen én üzentem, mondá.

— Kivel?

— Dimitrivel, állítá Aniella. Ó mennyre-földre fogadta hogy felkeres téged.

— Ez szándékában is volt, felelt a herceg sajnálkozva. De szegény fiu nem válthatta be szavát. Egy nyomorult lelőtte, midőn táborunkhoz közeledett és kilehelte lelkét, mielőtt elmondhatta volna üzeneted.

— Szegény Dimitri, sóhajtá Aniella egy könnycseppet törölve ki szemeiből. Nagyon jó fiu volt, kár érte.

— Kár érte ismétlé a herceg. De mondd, édesem, miként jutottál ide és még hozzá férfiruhában.

Aniella összeresztette.

— Oh kedvesem, nincs most idő annak elmagyarázására, viszonzá reszkető hangon. A jerkovácziak árulók, nyakatokra hozzák a tomassováczi szerbeket. Azonnal itt lesznek Detrovics vezetése alatt, ki az én kinzóm is volt.

— Detrovics foglya voltál, édesem?

— Igen, de ezzel most ne törődj! Hanem gondolj magad és bajtársaid megmentésére. Én Detrovicscsal jöttem erre. Utközben, illetőleg közel Jerkovácshoz, sikerült jó paripámon a szigorú őrizet daczára az éj védelme alatt me- nekülni. — De ne késs tovább, az égre költsd fel bajtársaidat. — Istenem, mi ez!

Ágyuk dördültek meg — fegyverek ropogtak.

A szerbek egyesültek és Jerkovác minden utcájának egy ágyut szögezve, megkezdték a tüzelést.

Woronyeczký baljával megragadta kedvesét és magával vonta lakása felé, melynek közelében lovasai pihentek.

A magyarok ezalatt már fölriadtak álmukból és bőszerűen a galád árulás miatt, talpra ugortak és fegyvereik után kapkodtak.

— Fegyverre, fegyverre, hangzott a vérfagyasztó vészkiáltás.

A dobosok szilaj kezekkel verték az ébredőt. A veres sapkások sorakozni siettek. De alig léptek ki a házakból, midőn mindenfelől golyók fogadták őket, a padlásokról, a házak ablakaiból, az utcái fasorokról is.

Sötét volt az éjszaka és csupán a lövések villámai világították meg rémitő fényvel.

Woronyeczký jobbában kardját villogtatta és már három szerbet vágott le, ki elállta útját.

A lövések dördülései között szerencsésen eljutott lakására, hol Petrikás már várta és fegyveresen fogadta.

— Az istenért, herczeg úr, rebegé hol volt, hol járt Valami szerbet fogott el. Nem kell vele sokat teketóriázni, szúrjuk át.

Aniella még mindig a szerb harczosok ruháját viselte, miután a mécses igen szerényen világította meg a szobát Petrikás nem ismerte meg azonnal.

Az ifju hölgy azonban most előre lépett, úgy, hogy a fény épen arczára sugárzott.

— Petrikás, mondá szemrehányólag, hát te meg akarnál engem ölni.

Petrikás az öröm kiáltásával rogyott Aniella lábai elé.

— Urnóm, szeretett urnóm, rebegé gyönyörítas hangon. Bocsásson meg, de nem sejtettem önt ily ruhában.

— Jól van, Petrikás, felelt Aniella szeliden. Tudom,

hogy nem ismertél rám. De most kelj fel, mert nincs ám időnk az érzelmésekre.

Ezalatt Woronyeczky lovasai közül számosan sereglettek az udvarra.

— Petrikás, fordult a herczeg a hű szolgálához, nekem vezérhez illően csapatom élére kell állnom. Aniellát rád bízom, őrködjél te felette, mert én nem tehetem s most előre! vágjuk ki magunkat e veszedelmes helyzetből. — Csak Detrovicscsal találkoznom — tudom megemlegetné Jerkóváczt.

Mindnyájan kisiettek, lóra ültek, Aniellának más paripára kellett ülnie, miután az övé valahol az útfélen maradt

A lovasok egy része egybe gyűlt, hogy a többiek hol voltak, ki tudta volna azt megmondani. Talán az orvul támadó szerbek golyói által térítették le, vagy elvágva bajtársaiktól, magukra hagyva védték életüket.

Nem volt idő a habozásra. Woronyeczky a lovasok élére állt, miután Aniellát még egyszer Petrikás lelkére kötötte.

— Előre, hangzék a vezényszó.

A lovas csapat kirohant az udvarból s az utcán csakhamar megütközött az ellenséggel. Összegomolyodva küzdtek a sorok. Nem tudta már senki, hogy merre a barát, merre az ellenség s megesett, hogy a magyarok egymásra tüzeltek.

Folyt az utcai harcz. A veres sapkások szuronynyal rohanták meg a túlnyomo ellenséget, mely ugyan többször visszaszorította őket, de ők mindannyiszor újból kezdték a támadást.

Damjanich mint oroszán harczolt s egy csapat élére állva, utat nyitott magának a szerbek legsűrűbb sorai között. Kijutott a faluból s egyesült a veres sapkásokkal.

A magyar tüzérek is ágyuik mellett termettek és heves kartácstüzzel üdvözölték a támadókat.

Woronyeczkynek is sikerült menekülni a faluból és a

szabadban termelt szintén Aniellával, ki felett a hű Petrikás örködött. Künn a falu előtt összeszedte a herczeg szétrobbant lovasságát.

Hajnalodott már, mikor a magyar csapatok Jerkovácza előtt egyesültek. Mentve voltak immár, noha Jerkovácza a szerbek hatalmába került.

De Damjanich nem hagyta annyiba. Midőn a hajnal fényénél tájékozhatta magát, kiadta a vezényszót:

— Előre, Jerkovácza!

Visszavezette seregét az áruló falura, hogy a csalárd ellent elrettentő példaképen büntesse meg.

Heves harcz fejlődött ki. Golyózápor környezte Damjanichot, ki azonban ezzel mit sem törődve, hidegvérrel osztogatta parancsait.

A szerbek tulnyomó számban is lévén, a jerkovácziak által támogatva makacs ellenállást fejtettek ki. Dühöngött az ágyútűz, szuronycsatára is került a dolog.

Patakokban folyt a vér. Az egymással életre-halálra küzdők ordítása, a sebesültek jaja reszketteté meg a levegőt.

S ott hol a csata leghevesebben dühöngött, két ellenséges magas rangu tiszt pillantotta meg egymást . . . Detrovics ezredes és Woronyeczky herczeg, a vetélytársak.

Hirtelen egymás felé fordították paripáikat és végtelen dühvel rontottak egymásnak. Érezték, hogy e nap döntő, hogy innen csak egyiknek szabad élve távoznia.

A paripák is osztozni látszottak gazdáik haragjában.

Dühösen toporzékoltak és fújták a levegőt tárgult orrlükeikből.

A vetélytársak hevesen csaptak össze. A kardok szikráztak. Mindkettő erősen ült a nyeregben, mindkettő kitünnően értett a kardforgatáshoz.

Ki lesz itt a győztes?

Az aczél csengett, a vivók gyűlöletteljes tekintettel méregették egymást.

Kölcsönösen merítették ki minden vivási ügyességet, cselfogást.

De hiába! — Ha az egyik bármily ügyes döntő csapást mért, készülten találta a másikat annak felfogására.

Perczekig tartott már a küzdelem. A paripák körben forogtak s a vivókon lassankint kimerültség vett erőt.

De itt nem volt szabad lankadni, mert az lett volna a bizonyos halál.

E pillanatban Detrovics ezredes diadalkiáltást hallatott, melyre távolabbról éles ijedt sikoltás felelt.

Mi történt? — Semmi egyéb, minthogy Woronyeczky egy pillanatra fedetlen hagyta bal vállát.

Detrovics felhasználta a kedvező alkalmat és a következő perczben kardja Woronyeczky vállát érte, honnan buzogni kezdett a vér.

A Petrikás őrizete alatt távolban álló Aniella észrevette a vetélytársak küzdelmét és lélegzetét visszafojtva figyelte a harcz esélyeit.

Szive elszorult a rettentő félelemtől, ha Woronyeczky herczeg látszék hátrányban lenni.

De most . . . de most . . . tisztán látta, hogy Detrovics kardja az imádott férfi vállát érte, kinek vére buzogni kezdett, míg ő maga megrendült a nyeregben.

Detrovics diadalkiáltására ijedt sikolylyal felelt Aniella. Aztán ájultan hanyatlott a mellette örködő Petrikás karjai közé.

E pillanatban egy nagyobb lovas csapat keverődött össze a küzdők körül, úgy, hogy Petrikás nem láthatta mi történt a sebesült Woronyeczky herczeggel.

Lovára emelte Aniellát és távolabbra vitte a mezőre, hol biztonságban volt.

Aniella ijedt sikoltása szint oly korai volt, mint Detrovics diadalkiáltása.

Woronyeczky herczeg erősen tartotta magát és fel-

használta azt a másodpercet, míg Detrovics kardja vállára csapott és gazdáját fedetlen hagyta.

Villámgyorsasággal csillant fel Woronyeczky herczeg fegyvere és mielőtt Detrovics felfoghatta volna a gyilkoló aczélt, az már szívében járt.

— Nesze Anielláért, kiáltá Woronyeczky herczeg diadalmasan.

Detrovics ezredes jaj nélkül fordult le lováról halálra találva. Holttestét a rohanó huszárok paripáinak patkói tiporták szét.

A harcz most már rövid ideig tartott. A magyarok mindenfelől előre nyomultak. Kiszorították Jerkováczból a szerbeket, kik ész nélkül futottak meg Pancsova és Dobrica felé.

Ezer szerb holtteste borította a csata véres helyét.

Az árulás miatt felháborodott honvédek rettentő boszút állottak Jerkovácson. Felgyújtották a falut, elrettentő példaul.

* * *

Mikor Aniella a hü Petrikás ápoló kezei között kinyitotta szemét, a csata véget ért és csupán az égő Jerkovácز festé rémes pirossággal a reggeli eget.

— Hol van férjem? suttogá Aniella, a mint visszatért az emlékezési képessége.

Petrikás nem tudott mit felelni. A csata eldőlt ugyan és a szerbek vereségével végződött, de a magyar csapatok a futók üldözésével voltak elfoglalva s így nem lehetett tudni, hogy mi történt Woronyeczky herczeggel.

Aniella izgatottsága kétségbeeséssé fajult, midőn Petrikás nem is válaszolt.

— Az égre, Petrikás, szólj, rebegé esdőleg. Mi történt a herczeggel.

— Legyen nyugodt, úrnőm, szólta Petrikás csititólag, még nem tudom, mi történt a herczeggel, de reméljük a legjobbat.

— Te eltitkolod a valót, zokogott Aniella. Férjem meghalt. Ah, bizonyára holtan fekszik a csatamezőn.

Aniella ezzel felegyenesedett és rémülten nézte az égő helységet.

— Jerkovácztól ég, kiáltá megdöbbenve.

— A magyarok gyújtották fel boszuból, jegyzé meg Petrikás. A szerbek futva-futnak, a merre utat lelnek.

— De hát mi lett a hercegből?

Petrikás vállat vont.

— Nem tudom, viszonzá.

— Bizonyára elesett?

— Ezt nem hiszem, jelenté ki Petrikás. Ő bizonyára még az élők között időz. Isten, ki oly sokáig oltalmazta ezúttal is megfogja védeni.

— Oh nem, nem, zokogá Aniella, meghalt. Csak azért láttam viszont, hogy ismét elveszítsem.

Sirva borult a földre.

Petrikás könybe lábadó szemmel nézte szeretett úrnőjét. De nem tudott egy vigasztaló szót se mondani, hiszen ő is halottnak hitte Woronyeczký herceget.

Ekkor egy bekötött vállú férfi közeledett feléjük. Már egészen mellettük állt s még egyikük sem vette észre.

— Aniella, rebegé a férfi.

A földön fekvő egy ugrással felpattant. Zokogása megszűnt, könyein keresztül mosolyogni, nevetni kezdett.

— Te vagy, te vagy édes hercegi férjem, kiáltá és a legnagyobb örömmel vetette magát Woronyeczký keblére.

— Én vagyok, angyalom. viszonzá az ifjú hős csókokkal halmozva el hitvese arcát.

— Hát nem estél el?

— Akkor nem állhatnék itt, mosolygott Woronyeczký.

— Hát Detrovics ezredessel mi történt?

— Halva fekszik a csatatéren, viszonzá Woronyeczký, többé nem fog téged kinozni, édesem. Kezem által esett el. Megbüntettem.

— Én vitéz férjem, rebegé Aniella, szorosabban simulva férjéhez. De oh istenem — tévé hozzá hirtelen megdöbbenéssel. Láttam, hogy te is megsebesültél . . s mi ez? — Be van kötve vállad.

A herczeg nevetett.

— Bohóság, mondá könnyedén. E seb oly könnyű, hogy nem érdemes róla beszélni. Nehány nap alatt beheged.

— Hál istennek, suttogá Aniella.

Engedjük most Woronyeczky herczegnek és Aniellának a viszontlátás örömeit élvezni, mi pedig nézzünk Bécsbe, hogy ott regényünk hősnőjét, Málnássy Margitot felkeressük.

47. fejezet.

A forrongó Bécs.

Október elején a különben oly kedélyes Bécs utczái vad tolongás és sivár izgatottság színhelyei voltak. Ekkor lett közhírré, hogy magyar miniszterré önkényüleg valami báró Vécsey Ádám neveztetett ki s kimondatott szintoly önkényüleg a magyar országgyűlés feloszlása.

Bécs is elégedetlen volt alkotmányával s e miatt a magyarokhoz szított.

Nemzetőrök, munkások, egyetemi ifjak tanoncok, szóval mindenféle népség kíváncsian tolongott az utczán, egymás között a legkalandosabb híreket terjesztve, a miniszterek elbocsátását, sőt kivégzését követelték.

Valami bizonytalan érzés sejteté a néppel, hogy a város nagy események előtt áll. Forrongás volt mindenfelé. Nemzetőrök alakultak és a bécsi magasabb iskolák tanulói szintén hadi csapattá alakultak, melynek neve akadémiai légión volt s egyenruhát viselt.

Sok kicsapongás, rablás történt már ekkor. Védelmi

előkészületek is foganatosítottak. Felszagatták az utcák kövezetét és torlaszokat emeltek.

* * *

Bécs egyik elővárosában, Gumpendorfban egy korcsma emelkedik, mely a «Vadászhoz» van czimezve. Az őszi idő daczára még székek, asztalok álltak a korcsma előtt. Ép alkonyatra jár az idő és számosan söröznek, boroznak e helyen.

Katonák is vannak jelen, kik a közeli kaszárnyából jöttek ide, hol granátos zászlóalj feküdt.

A granátosok összeszűrték a levelet a nemzetőrökkel és az akadémiai légióval.

E granátos zászlóalj különféle elemekből volt alkotva s talán ép ezért fogadta be könnyebben a forradalmi eszméket. A granátosok ennél fogva nem igen hallgattak a tisztek szavára.

A miniszterium előtt ez a körülmény nem képezett titkot és el is tökélték, hogy e zászlóaljat mielőbb eltávolítsák Bécsből.

Az iddogáló katonák közül csaknem mindenkinek ott volt a szeretője, varróleányok, gyári munkásnők, cselédleányok. A polgárok vendégelték a katonákat és igyekeztek őket rábeszélni, hogy ne hagyják el Bécset, még ha a miniszterium kívánja is.

Egy külön asztalnál, sarokba húzódva fiatal nő ült, ki érdeklődéssel figyelte a mozgalmas jelenetet.

— Ördög vigyen, ha én innen megyek, kiáltá egy hosszú granátos a polgárok biztatására s az asztalvéget a hol ült megdöngötte öklével.

— A magyaroknak igazuk van, ha pártot ütnek, tevé hozzá eléggülten és kebléhez szorítva kedvesét szerelmesen kiáltá: Csókolj meg Juczi, csókolj meg galambom.

— Szívesen, kedves Ferim, kaczagott a fekete szemű, telt keblű nő, szorosabban simulva a hosszú granátoshoz.

— De miért vágsz oly sanyarú pofát? Tán nincs pénzed? Ad majd kölcsön ez a finom úr egy huszast.

A könnyű nyelvű leányzó ezzel hamisan pillantott egy szemben ülő fiatal emberre, ki az akadémiai légió egyenruháját viselte és ki élénken beszélgetett két nemzetőrrel, kik bátor kinézésük után ítélve magyarok lehettek.

— Adj egy csókot szép hajadon, és nem huszast, de forintokat kapsz, mosolygott az ifju és megcsörgette zsebében a pénzt.

A mily kihívóan viselkedett a leányzó eddig, mostan fülig pirult. Kedvese füléhez hajolva suttogá:

— Feri, nem tetszik nekem ez a finom fiatal úr! — De a kedvedért megteszem — csókot adok neki.

Gyors elhatározással ugrott ki kedvese öléből és az ifjú légiónárius karjai közé vetette magát.

Ez hevesen keblére szorította a hajadont és háromszor megcsókolta. Aztán elbocsátva a leányt, két aranyat dobott az asztalra.

— Nesze, igyatok, mondá mosolyogva.

A granátos felkapta az aranyakat és italt hozatott, úgy maga, mint czimborái számára.

A sarokban ülő ifju nő figyelmét mindez nem kerülte el.

A granátosok mulattak nagyban. Az ifju legionárius pedig mellettük maradt. Éltették a magyarokat és forradalmi dalokat énekeltek.

A légiónárius e pillanatban fölemelkedett és körültekintett. Tekintete hirtelen az egyszerűen öltözött magányos nőn akadt meg, ki erre a fejét takaró kendőt mélyebben húzta szemére.

Az ifju egy pillanatilag habozva állt, de aztán gyors léptekkel sietett a magányos nőhöz.

Ez fölemelkedett és távozni akart, de a légiónárius elállta útját.

— Bocsánat, mondá elfojtott hangon. Hasztalan húzza arczába a kendőt, én megismerem.

Az egyszerűen öltözött nő elutasító kézmozdulatot tett finom fehér kezével.

— Nem akar rám ismerni, folytatá az ifju rábeszélő hangon. Mit jelentsen ez ?

— Bocsásson, suttogá a nő.

— Nem bocsátom. Előbb tudni akarom, hogy mit jelent e titkolódzás, ez álruha.

— Ahhoz semmi köze.

— Margit kisasszony, mondá az ifju szemrehányólag, mivel érdemeltem én voltaképen e bizalmatlanságot? Nem mindig jó barátja voltam kedves bátyjának, nem mindig hű tagja a titkos tanácsnak.

Az egyszerűen öltözött nő csakugyan senki más nem volt, mint régi ismerősünk, a szép Málnássy Margit, ki Bécsbe jött, hogy érintkezésbe lépjen a forradalom vezérférfiaival.

Az ifju, ki ráismert és megszólította Verő Gábor volt, tagja a titkos tanácsnak és Málnássy Béla jó barátja. Midőn Bélának párbaja volt a gaz Megyvárral, Verő szerepelt, mint egyik segédje.

Bécsbe csupán azért jött, mert remélte, hogy itt jó szolgálatot fog tehetni a magyar ügynek.

Margitnak ugyan nem volt inyére, hogy Verő felismerte de végül tudta, hogy ez megbízható ifju, jó magyar érzelmű s azért fölösleges lett volna tovább alakoskodni.

— Igen, viszonzá tehát halkan, én vagyok, Málnássy Margit. De ne szóljon senkinek jelenlétemről.

— Megbízhat bennem, viszonzá Verő megnyugtatólag. De mi dolga önnek itt.

— Ugyanezt kérdezhetem öntől ?

— Igaza van, Margit kisasszony, és én nem is kések a felelettel, jegyzé meg Verő. Csupán azért jöttem ide, mert hiszem, hogy itt használhatok magyar hazámnak.

— Ez szép öntől. Nos, én hasonló okból jövök.

— Ön, a gyöngé nő?

— S mi van ebben?

— A nőnek a tűzhely mellett a helye.

— Ilyen nehéz időben nem, mikor oly rettentő veszélyben forog a haza, szól Margit ünnepélyesen.

— De hol van fivére, Béla, csóválta fejét Verő. Miért nem jött ő.

— Béla másfelé van elfoglalva.

— Ugy? S ön pusztá jószántából jött ide?

— Nem! Kossuth megbízásából.

Verő arcán meglepetés rajzolódott.

— Kossuth megbízásából, ismétlé és csodálkozó tekintetét Margit arczára függesztette.

— Nos, igen, felelt az ifju leány zavartalanul. Mit csodálkozik ezen?

— Egy gyöngé nőre bizni ily nehéz feladatot.

— Nő sokkal alkalmasabb ilyen megbízatásra, jelenté ki Margit.

— S miből áll voltakép a megbízatás?

— Érintkezésbe kell lépnem a forradalom vezérfiaival.

— E részben szolgálatjára állok, felelt Verő. Én úgyis jól ismerem valamennyit. — El fogom hozzájuk vezetni.

— Köszönettel fogadom ajánlatát, felelt Margit lekötözöleg. — De nézze — tévé hozzá hirtelen — mi törté-
nik ott?

Mialatt Málnássy Margit és Verő beszélgettek a granátosok istentelen lármát csaptak forradalmi nótáikkal.

Egy arra menő hadnagy figyelmessé lett a zajra és a granátosokhoz lépve, összeszidta őket s reájok parancsolt, hogy a kaszárnyába takarodjanak.

A granátosok ugyan egy pillanat előtt égre, földre fogadták, hogy nem fognak engedelmeskedni, de most még sem mertek a hadnagy parancsával dacolni.

Az egyetlen, ki némi ellenszegülő magatartást mutatott az a hosszú granátos volt, ki Verőtől pénzt kapott. De a hadnagy egy szigorú tekintetére ez is megjuhászott.

Ekkor lépett közbe Verő és sötét arccal fordult a tiszthez.

— Mit akar hadnagy ur? kérdé gúnyosan. A zsarnok katonái uralomnak vége. Az önök fénykora lejárt és kényszerülve lesznek visszatérni polgári foglalkozásukhoz. Ez emberek bár egyenruhát viselnek, szabadok, ön itt nem parancsol.

A hadnagy tájékozott a dühtől.

— Micsoda forradalmi beszéd ez, kiáltá fölfortyanva. Majd katonáihoz fordult és dühösen tevé hozzá :

— Fogjátok el a lázadót.

Egy kéz se mozdult, hogy a hadnagy parancsát teljesítse. A legionárius gúnyos kuczajra fakadt.

— Azt hiszi, hadnagy uram, kiáltá büszkén, hogy e férfiak itt képesek lennének kezét emelni a zsarnok ellenségei és az ő igaz barátjuk ellen.

— Akkor istenemre, én magam fogok fellépni, sziszegé a hadnagy és előre ugorva vállon ragadta Verőt, a legiónárust.

— A császár nevében, foglyom vagy, folytatá. Ide granátosok Lockinger és Péter. Parancsolom, hogy e lázadót a kaszárnyába vezessétek!

Miután így nevükön szólítottak, nem mertek a katonák nyíltan ellenszegülni.

Ámbár mogorván és kellenetlenül, de mégis szót fogadtak és a hadnagyhoz léptek.

Ez baljával tartotta a foglyot, míg jobbjaival kardját vonta ki.

— Helyet, a császár nevében helyet, kiáltá, ki ellenszegülni mer, az viselni fogja a következményeket.

Verő midőn a tiszt megragadta ellenszegülni készült s kezével már mellzsebébe kapott.

Azonban hirtelen mást gondolt. Belátta, hogy elfogatásával csak felingerlik a népet, különösen, ha erőszakkal hurczolják végig az utcán. Ép ezért eltökélte, hogy csupán szenvedőleges ellenállást fog kifejteni.

A két nemzetőri ruhát viselő magyar a közelben állott s csak intésére vártak, hogy kiszabadítsák.

— A második utca sarkán, súgta nekik oda Verő magyarul.

Málnássy Margit döbbenve látta ez elfogatást. De ő, a gyöngye leány csak nem szállhatott szembe a katonákkal.

A tiszt a két granátos kíséretében magával vonta Verőt, ki a lépésről-lépésre növekedő és zúgó tömeghez fordult.

— Hogyan, kiáltá, szabad polgárai vagytok ti Bécsnek, egy önerejéből felszabadult nép, hogy türitek, hogy egy férfi börtönbe hurczoltassék, mert jogotokat védte. Szégyen reátok — szégyen e gyávaságra.

A zúgás, tombolás, — a néptömeg elkeseredése perczről-perczre növekedett. Elállták az utat.

— El kell bocsátani a legionáriust. Ő mit sem vétett. Barátja a népnek, hangzott mindenfelől a böszült kiáltás.

— Nem türjük e zsarnokságot, tomboltak mások.

A nők is közelébb tódultak s igyekeztek magukkal vonni a legiónárust, ki a legcsekélyebb félelmet sem mutatta.

E perczben két tiszt törtetett a tömegen keresztül s az egyik odakiáltott a hadnagynak, hogy a legközelebbi rendőrségi állomásra vigye a foglyot, mert a kaszárnya előtt nagy tömeg gyűlt egybe, mely veszedelmes magatartást tanusít.

De késő volt már e tanács.

A elfogatás hire már elhatott a kaszárnyáig s most onnan elé hullámozott a felböszült tömeg. Élükön a legiónáros két magyar ismerőse állt.

A tiszt azonban a tömeg követelése daczára sem akarta elbocsátani a foglyot.

— Csöcselék, riadt a szabadság embereire, majd meg-

fékezlek benneteket! Granátosok, ki a karddal és vágjátok le az ellenszegülőt.

Ezzel csapásra emelte kardját, de Verő villámgyorsasággal ragadta meg kézcsuklyóját és kicsavarta kezéből a fegyvert.

A tömeg lefegyverezte ezalatt a granátosokat és Verőt két honfitársa az éj oltalma alatt magával ragadta, csak a legközelebbi utcásarkon állottak meg, hol mitől se kellett tartaniok.

— Hál istennek, sóhajtá Verő, de most valakit elvesztettem, kit nem tudok hol keresni.

— Itt vagyok, hangzék Málnássy Margit hangja. Remélem, engem gondolt.

— Önt kedves kisasszony, kiáltá Verő felvillámló tekintettel. Czimborák, fordult aztán társaihoz — éjjél után fel foglak keresni. Addig menjetek a torlaszokhoz.

— Jól van, felelt a két czimbora.

Verő légionárius ezzel karját nyújtotta Margitnak és elsietett vele.

Országos Széchényi Könyvtár

48. fejezet.

A sarokház titka,

Bécs egyik terén a várpalota közelében akkoriban díszes ház állott.

E téren az éjjelen mozgalmas élet uralkodott a város forrongása következtében.

A sarokház csendesnek látszott; csupán az első emelet ablakai voltak bágyadtan megvilágítva s a lebecsátott redőnyök által eltakarva.

De a ki a házmester páholya mellett elhaladva az udvarba lépett volna, bizonyára észreveszi, hogy a pompásan kivilágított és az udvarra nyíló szobákban nagy társa-

ság lehet jelen, noha a redőnyök itt is meggátoltak minden megfigyelést.

A házmester, egy öreg kövér férfi egy kőpadon ült a ház előtt és a téren sürgölődő élénk tömeget nézte.

Ügyet sem vetett arra, hogy a házba egyre-másra többen léptek. Rendesen férfiak, mélyen a szemre húzott kalappal, feltűrt gallérral, hogy mindenki által fel ne ismeressenek, továbbá nemzetőrök, legionárusok.

A házmester, úgy látszik megszokta e mozgalmasságot s a jövevények járatosak lehettek a házban, mert könnyen eligazodtak.

A lépcsőzet előtt különben egy ór állott, ki minden belépővel néhány szót váltott elébb s csak azután bocsátotta fel az illetőt.

E pillanatban egy fiatal ember lépett a házba, karján egy igen egyszerűen öltözött nővel.

* * *

E titokteljes sarokház tulajdonosnője Dragon grófnő volt, kivel még Pesten ismerkedtünk meg, mikor a betyárok elfogták s aztán Dénessy Aurél kíséretében távozott.

Dragon grófnő akkoriban osztrák érzelmű volt. De Pesten időzve néhány napig, nagyon megkedvelte a magyarokat s eltökélte, hogy az ő pártjukra fog állani.

Férjével összezőrdült és válópert indított ellene. Viszszatérve Bécsbe, háza gyűlhelye lett a forradalom vezérférfiainak s a magyarokkal is fentartotta az összeköttetést.

A grófnőt egyedül találjuk egy csinnal butorozott teremben. Visszavonult egy pillanatra a társaságtól, mely a nagy terembe gyűlt egybe.

Dragon grófnő jobb keze egy doktor Lazáre nevű legionárus volt, ki azonban fájdalom inkább haszonlesésből, mint meggyőződésből csatlakozott a forradalmipárthoz, melyhez a szép grófnőt a kalandvágy fűzte.

A forradalmi párt a minisztereket gyűlölte, ezek között leginkább Latourt.

Lamberg meggyilkolásának és a szabadságharcz kitörésének híre eljutott Bécsbe s itt előkészületek történtek újabb felkelésre.

A grófnő előtt az asztalon több levél és újságlap feküdt.

Ekkor megnyílt az ajtó és egy szolga lépett be.

— Verő legionárus, jelenté.

— Beléphet, határozza a grófnő.

A következő pillanatban Málnássy Margit lépett a terembe, Verő legionárus által vezetve.

— Oh, mosolygott a grófnő, ön talán, kedvesét is magával hozta Verő úr. Gratulálok izléséhez. A kicsike nagyon csinos.

Margit fülig elpirult. Boszús mozdulatot tett. Ez a fogadtatás egyáltalán nem tetszett neki.

— Grófnő asszony, viszonzá Verő mély komolysággal. Ily komoly időben nincs kedv a tréfára. Nem dicsekedhetem, hogy e hölgy, kit karomon vezetek valaha csak a legcsekélyebb kegyben is részesített.

— No, no, intett a grófnő, csak ne haragudják meg mindjárt maga vad magyar. Tréfa volt az egész.

— Nőerényből nem szabad tréfát üzni, jelenté ki Margit ünnepélyesen.

A grófnő ajkába harapott. E megjegyzés neki mintegy szigorú rendreutasítás volt, miután ő nem igen becsülte meg a nőerényt.

— Hagyjuk ezt, mondá kedvetlenül. Mivel lehetek szolgálatukra?

— Pestről jövök, felelt Margit jelentőségteljes tekintettel.

— Pestről, riadt fel a grófnő.

— Igen.

— Kinek megbizásából?

— A magyar kormányzóéból.

— Ez más, mondá Dragon grófnő a legnagyobb ud-

variassággal. Most már tudom, tevé hozzá engesztelőleg, hogy viselete álöltözet és előkelő úrnőhöz van szerencsém. Foglaljanak kérem helyet.

Verő és Margit leültek.

Dragon grófnő erre különféle kérdéseket intézett Margithoz, ki mindenre megfelelt és előadta, hogy mi jövetelének célja. Elmondta továbbá, hogy Jellasics kudarcot vallott és a magyarok valószínűleg nemsokára Bécs alatt fognak teremni, hogy segíthessék Bécs hősies polgárait.

Dragon grófnő mindezt nagy figyelemmel hallgatta s midőn Margit végzett így szólt:

— Remélem, néhány napig Bécsben fog időzni, míg döntő lépés történik.

Margit bólintott.

— Ugy szándékozom, viszonzá.

— Kérem Verő úr, fordult a grófné a legionárus-hoz, legyen szives a szép kisasszonyt a nagy terembe vezetni, hol vendégeimmel megismerkedhet. — Később még beszélünk! — Nekem egyelőre még dolgom van itt — várok valakit.

Verő felemelkedett és Margitnak karját nyujtva, meghajolt a grófnő előtt s az ifju hölgyet kivezette a teremből.

* * *

A grófnő nem volt sokáig egyedül.

Csakhamar feltárult újból az ajtó s egy legionárus lépett be. Mint felhevült arcából ki volt olvasható, sietve jött.

— Mi hír az elővárosokban? kérde Dragon grófnő hozzá fordulva.

— A gumpendorfi munkások megfogadták, hogy az erőszaknak sem engednek, viszonzá a legionárus. A máriahilfi munkások idején fognak elé sietni támogatásukra.

— Tudva van-e, hogy a granátos zászlóalj mikor fog kivonulni Bécsből?

— Senki sem tudja, csupán a tisztek s ezek svarczgelbek mind.

A grófnő türelmetlenül toppantott parányi lábacs-kájával.

Bő házi ruhát viselt, széles ujjakkal, melyek látni engedték a gömbölyű, vakító fehérségű kart valahányszor a grófnő egy mozdulatott tett kezével.

A pongyolát arannyal áttört öv tartotta össze. Ez övben finom kis tör diszlett, gyémántokkal kirakott fogóval.

A grófnő tudott a törrel bántani.

Azt beszélték róla, hogy egy előkelő lovagot, ki elhagyta őt és a szakadás okául valami botrányos kalandot emlegetett, úgy ellátta e törrel, hogy e szerencsétlen lovag sokáig feküdt az ágyat s kicsibe mult, hogy nem halt bele.

A öv felett aranyzsinórok diszitették a ruhát, mely félig nyitva volt és a finom csipkés inget látni engedé, mely szorosan simult a domború, gyönyörű mellhez.

Haját leeresztve viselte e csábító, hódító szépségű asszony.

A legionárust elbocsátotta s aztán felemelkedett s a nagy terembe ment, hol számosan voltak egybegyűjtve a forradalom vezérférfiai közül.

Verő Gábor és Málnássy Margit is itt voltak. A grófnő mosolyogva intett feléjük.

A grófnő belépésére általános mozgalom támadt. Ő a terem közepéig ment s ott egy kis asztal mellett foglalt helyet.

Miután tanácskozni kezdtek. Abban állapotnak meg, hogy a granátos zászlóaljzat semmi szín alatt sem engedik távozni és Latournak minden áron le kell köszönnie.

— Délig a városnak kezünkben kell lennie, végzé a grófnő, aki ellenáll, az haljon meg.

— Helyes, hangzék a teremben.

Mig a férfiak vitába merültek, hogy minő pontokon intéztessék a támadás, egy kéz érinté a grófnő vállát.

Öreg szolgálja volt.

— Mi baj? kérdé Dragon grófnő.

— Valaki van itt, súgta a szolgál.

— Kicsoda?

— A hadnagy.

A szép szirén szeme felvillant és önérzetes mosoly jelentkezett ajkán.

— Mondd Marcsának, hogy vezesse hálótérembe, parancsolá.

— Már megmondtam.

— S a két férfi, az a két idegen ott van-e még a veres teremben?

— Ott vannak.

— Nem türelmetlenkednek?

— Eszükbe sem jött, felelt a szolgál nevetőleg. Nehány üveg jó bort raktam be nekik. Nagyon alacsony rangúak lehetnek. Az őr be sem ereszti őket, ha a méltóságos asszony le nem jön. Mig a bor tart, azok addig nem mozdulnak a veres teremből, ha csak bottal ki nem verik őket.

— Elmehetsz, felelt a grófnő.

A vén szolgál meghajolt és távozott.

Dragon grófné ismét oda lépett a társasághoz és egyik bizalmas emberének oda súgta:

— Maradjon itt — legfeljebb félóra múlva értesülve leszek mindenről — s akkor végleg intézkedhetünk.

Kaczér tekintetet vetett a tükörbe, mely telt és mégis finom alakját mutatta. Kezének egy könnyed mozdulataival rendezte haját s a legközelebbi ajtón kilépett a folyosóra.

Ennek végén, egy előszoba mögött volt a grófnő hálótérme.

49. fejezet.

A szirén csábdala.

Van egy régi rege, mely azt tartja, hogy a tenger veszélyes helyein gyönyörű szép nők laknak a sziklákon, kik bűvölően énekelnek.

Nagyon szép e szirének csábdala, de jaj a hajósnak, aki meghallja, az többé nem ügyel kormányra, sziklára és vagy valami zátonyon zúzódik szét, vagy menthetetlenül örvénybe vész.

Ilyen veszélyes a szirének csábító dala.

Mai napság azonban a tengerekben nem laknak már szirének. Legalább senki sem hallja éneküket. A szirének mostanság köztünk járnak és jaj annak, kire kivetik hálójukat.

Ilyen szirén volt Dragon grófnő. Egymás után hódította a férfi sziveket. Nem tudott neki senki ellenállni.

* * *

A mint a grófné kilépett a folyosóra, gyorsan végig haladt azon és az előszobába nyitott, hol egy öreg asszony őrködött, a grófnő dajkája, ki kiskora óta mindig a szép nő mellett volt.

— Marcsa, fordult hozzá a grófnő, vigyázz, hogy senki se háborgasson bennünket. Ha valamire szükségem lesz, csöngetni fogok.

A vén cseléd mosolygott.

— Igen, angyalom, aranyos grófnőm, viszonzá. Hiszen tudja, hogy a vén Marcsában megbízhat. Szerencséje lesz szivecském. A hadnagy úr egészen odáig van. Már tizszer kérdezte, hogy hol a méltóságos asszony.

E rövid párbeszéd nagyon halkán folyt le. A grófnő arcán könnyed pir jelentkezett. Fejével bólintott s gyorsan visszavetette a nehéz bársony függönyt.

A függöny megnyílt, a dajka redős keze a márvány-
asztalkára tette a táskát s aztán eltűnt.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A termet bágyadtan világította meg egy a padmalyról lefüggő és tejüveggel ellátott lámpa.

Erős parfümszaggal volt telítve a szoba levegője.

A terem egyik oldalán pompás alacsony pamlag diszlett, két végén márványasztalkák állottak. Az egyikén egy pár finom pisztoly hevert.

A hadnagy kiről itt szó van, a granátosok egy fiatal hadnagya. Névszerint Tréger Leó. Szerelmes volt Dragon grófnőbe és a grófnő türte udvarlását, részint mert nagyon csinos fiatal ember volt, részint mert tőle titkokat remélt kitudni.

Dragon grófnő attól nem tartott, hogy Tréger Leó hadnagy elárulja őt. Annyira szerette a grófnőt, hogy kinpadra feszithették volna, még sem szól. De különben is Tréger Leó mit sem tudott a grófnő titkaiból. Mindig egy melléklépcsőn vezették a terembe s nem sejtette, hogy a többi termekben mi történik.

A mint a grófnő a terembe lépett, a hadnagy háttal ült feléje, a terem közepén az asztal mellett és beléptét nem vette észre.

Egy könyvben lapozgatott, mely azonban nem igen köthette le figyelmét, mert szeme czéltalanul révedezett el a könyv lapjai felett. Világos, hogy egészen más gondolatok foglalkoztatták.

A grófnő mögéje lopódzott, átfogta két gömbölyű karjával nyakát s maga felé fordítva fejét, hosszú forró csókot nyomott a férfi ajkára.

— Szégyeld magad Leó, mondá aztán szemrehányólag. Szégyeld magad.

Mióta nem voltál nálam s most sem láttalak volna viszont, ha nem küldök érted.

Leó hadnagy zavartan hebegett néhány mentegetődző szót. A szép grófnő már büvkörébe vonta a jámbor katonát.

Szemét lesütötte, arcza kigyult s mig melle viharosan hullámozott, kezei remegtek.

— Miért vagy oly félénk Leó, folytatá a grófnő!

A hadnagy nem felelt.

— Mi lelt, toppantott, a grófnő türelmetlenül kis lábával. Talán neheztelsz reám.

A hadnagy felemelte szemeit, melyeket megdöbbenéssel, alázatos esengéssel, sóvárgó vágygyal és tudja isten még milyen kifejezéssel emelt a szép szirénre.

— Mit beszélsz, angyalom, viszonzá halkan. Hogyan neheztelnék én reád, én a szegény hadnagy az előkelő urhölgyre.

A grófnő pajzánul kaczagott és visszasimitva az ifjú barna haját, homlokon csókolta.

— Te bohó fiú, mondá nyájasan. Szegénynek mondd magad? Hiszen pénztáram rendelkezésedre áll.

— De édesem!

— Csak egy szavadba kerül és duslakodhatsz aranyban, ezüstben.

— Otilia — ez volt a grófnő keresztnéve, kiáltá az ifju hadnagy fellángoló arczczal. Nem kell nekem a te aranyad. Aljas ficzko az, aki — azt akarta mondani: szeretőjétől, de még idején kiigazitotta így — aki egy asszonytól pénzt fogad el.

— Ugy érted, hogy neked olyasmi kell, ami aranynál becsesebb, jegyzé meg a grófnő kaczer mosoly kíséretében.

Leo nem felelt.

— Jer, ülünk ide a pamlagra, folytatá a grófnő. Így sokkal kényelmesebben fecseghetünk.

Magával vont a széles divánhoz s egymás mellett foglaltak helyet. Az egyik márványasztalkán egy üveg tokaji állott két pohárral.

A grófnő töltött az egyikbe s miután ajkaival érinté, a hadnagynak nyujtá.

Ez udvariasan elfogadta a poharat s ugyan oda il-

lesztve ajkát, hol a grófnő ajka érintette a pohár szélét, annak tartalmát egy hajtásra kiürítette, miközben tekintetét lángolóan függeszté a szirénre.

— Ez már helyes, Leó, tapsolt kis kezével Dragon grófnő. Így tetszesz nekem. Csak szépen engedelmeskedjél hölgyednek.

— Oh örömet, rebegé a hadnagy.

— Ez esetben a jutalom nem fog elmaradni, szólt a hölgy biztatólag és újból megtölté a poharat.

Aztán kezét a hadnagy kezére tévé, így folytatva:

— Annál inkább nehezteltem, amiért nem jössz, mert hallottam, hogy a granátos zászlóalj holnap elhagyja Bécset. Igaz-e ez?

— Igaz!

— S a magyarok ellen indul?

— Ez is igaz!

— Mikor vonulnak ki? kérdezősködött tovább a szirén átható tekintetet lövelve a hadnagyra.

Ez összerezzen.

— Azt nem tudja senki, viszonzá.

Mintegy véletlen mozdulattal félretolta a szép övet a grófnő, úgy, hogy a kis tör a földre esett.

Mig lehajolt a tör után, elől felnyílt a pongyola és a csipkés ing és a hadnagy láthatta a gyönyörű keblet.

— Hazudsz, Leó, szólt a csábító hölgy szigorúan. Mikor vonulnak ki a granátosok?

— Hat órákor, viszonzá a hadnagy.

Az erős, izmos férfi reszketett, mint a nyárfalevele.

— S merre mennek?

— A Tábor hidja felé. Nem akartják, hogy a Wieden elővárosán is áthaladjanak.

— Látod, hogy mindent tudsz. Igyál, Leó, mosolygott a szép hölgy s megkínálta vendégét a tüzes itallal.

— De ez nagy titok, rebegé a tiszt.

— Titok? — Előttem, legjobb barátnőd előtt csak

nem fogsz titkolódní. Remélem, hogy te nem mégv velük.

— Még nem!

— Oh te csúf férfi — s egy ilyen hírt nem sietsz velem közleni. Megérdemelnéd, hogy megbüntesselek, hogy ne szeresselek többé.

De a grófnő nem büntette a tisztet, sőt megragadva lázas kezét, szívére tette s így beszélt tovább:

— Nézd, Leó, hogy dobog érted e szív. Mondd csak, miként lehet az, hogy te itt maradsz?

— Auersperg grófhoz vagyok vezényelve, ha majd kivonul.

— Kivonul? — Hiszen Auersperg gróf Bécsben táboroz. — Hová kell innen vonulnia.

A szép Dragon grófnő szeme csillogott és odasimult az ifjuhoz.

A hadnagy még egy kísérletet tett, hogy kivonja magát a grófné büvköréből. Érzékisége már fel volt keltve, fiatal vére pezsgett s nem tudta, mit beszél.

— Otilia, rebegé esdőleg, kérlek ne kérdezz.

— Miért ne?

— Mert nem szabad szólanom.

— Hát akkor csókolj meg és ölelj, imádott Leóm, suttogá a grófnő szenvedélyesen.

Forró csókokkal halmozta el az ifjut, melyeket az nagy hévvel viszonzott. Egészen kebléhez szoritotta telt karcsu idomait.

A grófnő szemei mély tűzben lángoltak — vére forni kezdett — keble zilálva szívta a levegőt — de mind a mellett pillanatra sem veszté el önuralmát, nem tévesztette szem elől czélját.

— Mit akar Auersperg gróf — mi történjék itten? kérdé ismét.

— Nem biznak a bécsiekben —

— Csak folytasd.

— Nagyon forröng a nép s ha nem maradnak békén, úgy a katonaság kivonul Bécsből.

— S hova vonul?

— Csak a város elé, mert a város falai között nem lenne biztonságban.

— S hol ütné tanyát mégis?

— A Schwarczenberg-féle kertnél, viszonzá a hadnagy, mindaddig, míg a horvátok jönnek és —

— Nos — és? riadt fel a grófnő és az ifju ölébe dobva magát, arczát égő arczához szoritotta.

— És a prágai herczeg — Windischgrätz, nyöszörgé a hadnagy.

A grófnő felugrott.

— Tehát a kamerilla egy uj cselszövényt szőtt, kiáltá. A miniszteriumban árulók ülnek. Honnan tudod ezt Leó?

— Kérlek, Otilia!

— Szót se, türelmetlenkedék a grófné kigyuladó arczczal, felelj kérdésemre.

— Fejemet játszom el!

— Nézz ide! viszonzá a szirén és csábító mosolylyal állott az ifju elébe.

Ez nem tudott ellenállani ennyi bájnak, mely tökéletesen megfosztotta esztétől.

— Én másolom a sürgönyöket, melyek naponta Schönbrunba a császári családhoz intéztetnek, rebegé megtörve. Én gondoskodom azok elszállításáról.

A grófnő szeme felvillant.

— Hol vannak a mai iratok? kérdé.

A hadnagy habozott.

Dragon grófnő ekkor újra ölébe vetette magát s letépte a ruhát valláról, úgy hogy a gyönyörű test láthatóvá lön.

A fiatal ember mohón ölelte át a hófehér nyakat — ajkát mámorosan tapasztotta a domboru kebel lángoló halmaira.

— Hol vannak az iratok? ismétlé a grófné. Beszélj, beszélj!

— A szolgálati táskában, mely a velem jött káplárnál van, viszonzá Leó.

— S hol a káplár?

— Lent a házmesternél!

Dragon grófnő tudta jól, hogy a fiatal embert nem szabad karjaiból kibocsátani, nem szabad engedni, hogy eszméletre térjen.

Egyik karjával átölelte és szorosan karolta magához, míg a szabad kezével a márvány asztalkán ékeskedő csengtyűt rázta meg.

Azonnal — de mint árnyék nesztelenül — emelte fel a dajka a függönyöket.

Redős arcza elégedetten vigyorgott, midőn látta, hogy a grófnő mily helyzetben van, melyből szabadulni nem is tett kísérletet.

— Mit parancsol aranyos méltósága?

— Menj le a káplárhoz, ki a házmesternél vár, viszonzá Dragon grófnő. Mondd meg neki, hogy a hadnagy úr kéri a táskát, melyet ide kell hoznod! Menj, siess!

A dajka eltűnt.

A grófnő forró csókja eszének végső maradékától is megfosztották az ifju hadnagyot. Egyre hevesebben ölelte magához a szép német asszonyt, ki kigyóként csavaródott testére.

— Leóm, édesem, suttogá.

A függöny megnyílt, a dajka redős keze a márványasztalkára tette a táskát s aztán eltűnt.

A hadnagy mit se látott, mit sem hallott, csupán a szép grófnőt látta, csak az ő hangját hallotta.

A grófnő most felemelkedett, kibontakozván az ifju karjaiból.

— Várj rám, Leó, suttogá, félóra mulva visszatérek

Ezzel megragadta a táskát és magával akarta vinni, de az ifju hadnagy fölugrott s kiragadta kezéből.

— Otilia, az égre, kiáltá a legnagyobb felindulással. Mit gondolsz? E táskát nem szabad kiadnom kezemből.

— Hát ez a te szerelmed, viszonzá a grófnő szemrehányólag. Mindig esküdöttél, hogy kész vagy életedet is feláldozni értem. Most egy kis szivességre kérlek s ezt is megtagadod.

Az ifju dermedten állt.

— Szeretlek, imádlak, rebegé fejét lehajtva. De ezt ne kívánd tőlem, ezt ne!

— S én csak ezt kívánom! Attól akit szeretünk meg nem tagadhatunk semmit. Te nem szeretsz engem Leó.

— Ne mondd ezt, édesem, viszonzá a hadnagy. Mindent megteszek érted, de eskümet meg nem szeghetem.

A grófné rendbehozta ruháját s aztán szigorú tekintet veve az ifjura, mondá:

— Jól van. Nem könyörgök tovább. De elszakadunk egymástól örökre.

— Otilia, kiáltá a hadnagy szivszaggató hangon.

— Ne szólj! Hagyj el, többé be ne lépj palotámba. Vége köztünk mindennek. Távozzál, el szemem elől!

Az ifju hadnagy megtörve borult térdre a szirén előtt.

— Nem élhetek nélküled, kiáltá magánkivül. Tégy velem, amit akarsz, rabod vagyok! Vedd az iratokat, vedd életemet.

Ezzel alázatosan odahajolt a nő lábához és megcsókolta.

— Így, ez már más, jegyzé még Dragon grófnő, büszkeségtől sugárzó arczczal. Felkelhetsz Leó.

Az ifju fölállott és megsemmisülve rogyott a pamlagra.

A grófnő kiragadta a táskából a fontos iratokat.

— Várj itt reám, fordult a hadnagyhoz, futó csókot lehelve homlokára.

E szavakkal kisietett a szobából. A hadnagy tágra nyitott szemmel bámult a szirén után.

50. fejezet.

Bem tábornok

Dragon grófnő az iratokkal kezében kilépett az előszobába, hol a dajka ült.

— Marcsa, fordult ehhez, tudom, te hü vagy hozzám. Örkdjél! — Jaj lesz neked, ha csalódnék benned!

— Aranyos méltósága — a véremet is odaadnám érte, istenemre mondom, esküdött a dajka. Nyugodtan távozhat örködni fogok.

— Jó, maradj itt, mig visszatérek.

A grófnő ezzel tovább haladt, mindenekelőtt a nagy terembe ment, hol Verő Gábort és Málnássy Margitot szolitotta maga mellé. A teremben ekkor jelen volt már Lazáre legionárus is, egy cselszövő álnok ember, mint említettük, ki a grófnő jobb keze volt.

Ezt is hívta a grófnő s velük együtt ment a veres terembe, hol mint elébb szó volt róla két férfi várakozott.

Az egyik férfi Schütte Károly volt névszerint, nagy politikai agitátor, kit mindenütt találni lehetett, a hol forradalmak készültek s a forradalmi pártok fejeivel folyton összeköttetésben állott. Kitűnő szónok hireben állt.

A másik férfi jelentéktelen külsővel birt s igen gyöngének látszott. Arcza fakó, vereses volt, járása, midőn a belépők elé ment, szintén nagyon ügyetlennek mutatkozott, csupán szeme árulta el a tevékeny lángoló lelket. Lengyel zsióros kabátot viselt, melyet a becsületrend keresztje díszített.

E keresztet a jelentéktelen külsejű férfi csatamezőn szerezte, mert e férfi Bem tábornok volt.

— Ah végre itt van, grófnő asszony, kiáltá Bem, Az idő telik és nagyban vártuk. Mi hírek Magyarországon?

— A lehető legjobbak, viszonzá a grófnő. Ime egy hirnök Pestről.

Ezzel Málnássy Margitra mutatott, ki előkelő könnyedséggel hajtotta meg fejét.

— Ugy van uraim, szólt aztán. A magyarok kitesznek magukért. Jellasics Székesfehérvár előtt kudarcot szenvedett és bizonyos, hogy hátrálni lesz kénytelen.

— Ismerjük a magyarok hősiességét, jegyzé meg Bem. Oly kiváló népet, mint a magyart nem kell félteni, mert az nem hagyja magát.

Mindannyian helyet foglaltak, csupán a grófnő maradt állva, kezét az asztalra támasztva s így szólt.

— Latour, ez áruló miniszter parancsot adott, hogy a granátosok egy órával később vonuljanak ki.

— S miért e parancs?

— Hogy Latournak ideje legyen a pályaudvarba vezető utat s magát a pályaudvart katonákkal megrakni.

— Ez boszantó, vegyült közbe Verő. Az elővárosok nemzetőrei még nem szokták meg a harcot, úgy, hogy reguláris csapatokkal nem mérkőzhetnek.

— Ez igaz, mondá a grófnő. De Auersperg herczeg semmi szin alatt sem akarja visszavonni a rendeletet, mely a granátosok kivonulását parancsolja és ha ezek nem engedelmesskednének, kész erőszakhoz is folyamodni.

— Az elővárosokban nagy az izgatottság és a jó akarat sem hiányzik, vélekedék Lazáre legionárus.

— Attól függ minden, hogy a granátosok milyen magatartást fognak tanusítani, mondá Bem.

— Ők a mi hiveink, állitá a grófnő. A mi ügynökeink egészen nyíltan alkudoznak a kaszárnya kapuk előtt és ablakokon keresztül a granátosokkal, kik kötelezték ma-

gukat, hogy semmi esetre sem fogják használni fegyverüket a nép ellen és visszafordulnak, mihelyt komoly ellenállásra találhatnak.

— Helyes, szólt Bem röviden.

— Mi mindenesetre azzal az előnnyel dicsekedhetünk, hogy kitűnő erélyes tábornokunk van, szólt Dragon grófnő Bemet értve.

Ez mozdulatot tett kezével — nem szerette a hízelt.

— De a többi csapatok? kérdé.

— Az ördög vigye őket! — Valamennyi svarczgelb és nem lehet velük boldogulni.

— Ez esetben a helyzet veszélyes, csóválta fejét Bem. Reguláris csapatokkal szemben mindig nehéz megállani holmi népfelkelőknek.

Az osztrozkaí hős szavai csüggesztőleg hatottak a jelenlevőkre.

Csak a grófnő maradt nyugodt és mosolyogta a férfiak aggodalmát.

— Mindegy, mondá a szilárd elhatározás hangján, holnap mindenesetre döntő napot kell felidézünk.

— S mért épen holnap?

— Mert ily kedvező alkalom többé nem fog kinálkozni s a veszély az ajtó előtt áll. A csapatok nincsenek itt teljes számban, mert egy részük Schönbrunt őrzi. A granátosok zászlóalja a mi pártunkon áll és csupán ürügyet várnak, hogy átmehessenek a néphez. Itt a bizonyíték, hogy a kivonulást fedező csapatok egy órával később indulnak.

Dragon grófnő ezzel kiválasztott egyet a magával hozott iratok közül s az asztalra dobta.

— Ha késlekedünk, folytatá, úgy mindennek vége. A nép most lelkesült és ég a vágytól, hogy szembeszállhasson zsarnokaival. Az egyetemi légió és a nép elegendő leend, hogy a pályaudvarban levő katonasággal végezzen.

A grófnő itt szünetelt. De miután senki sem tett megjegyzést, beszélt tovább:

— Ott ama másik szobában 20 férfi várakozik, kik minden pillanatban készek csatára való felszólalásunkat a néppel közleni. Miénk a nép lelkes tömege és ki még most is haboz, az a zsarnokok barátja! — Auersperg parancsot kapott, hogy vonuljon ki Bécsből, s a város előtt táborba szállva, várja be Windischgrätzet, ki néhány nap múlva seregével szintén ide érkezik.

Bem redőkbe vont a homlokát. Hogyan, kiáltá, Windischgrätz, Prága hóhérja — a magyarok esküdt ellensége!

A grófnő egy másik iratot dobott az asztalra.

— Ime a bizonyíték, jegyzé meg nyugodtan, hogy parancsot kapott északról szállni meg Bécset, ugyanezt kell tennie Jellasicsnak délről.

Az iratot meglekintették, mire általános szörnyűködés támadt.

— Ily körülmények között tényleg nem halaszthatjuk tovább a harcz kitörését, uraim, mondá Bem és gyorsan néhány változást tett az előtte fekvő csataterven.

Bem tábornok titokban érkezett Bécsbe, hogy a forradalmi ügyet elősegitse. Most így folytatá beszédét az előtte fekvő csatatervre mutatva:

— E pontban kell a torlaszokat emelni a kivonuló granátosok ellen. E veres pontok pedig azon helyeket mutatják, hol a nemzetőröknek kell holnap támadniok.

— S ön tábornok úr, hol leend? kérdé a grófnő.

Bem fölemelkedett s az ablakhoz tipegve kissé fel-emelte a függönyt.

— Azt hiszem, mondá, hogy részemről legtanácsosabb leend itten tanyát ütnöm. Innen legjobban intézhetem a csatát.

— Jó, ugy most gyorsan a legionárusokhoz, hogy szétvigyék a parancsokat.

— Mindenekelőtt, vágott közbe Bem, tudni szeretném, hogy mily erős a legionárusok csapata.

— Tíz század.

— Tehát ezerötyszáz ember?

— Ugy van tábornok ur!

— S a külvárosok nemzetőrei, kikben megbizhatunk?

A grófnő gondolkodott egy pillanatig s aztán így szólt:

— A külvárosok összes nemzetőrei 114 századot tesznek ki, tehát összesen 11,000 embert, ebből Wieden és Máriahilfre 4000 esik.

— S a belváros?

— A polgár ezreddel és a lövészekkel együtt csupán négyezer — ennek fele megbizhatlan.

— Mindegy! — A haderő elég tetemes. Csupán az a kérdés, hogy miként fogják megállani a tűzpróbát. A legmegbizhatóbb nemzetőröket mindenesetre a pályaudvar és a Táborhidhoz kell rendelnünk. A legionárusok egy része legyen tartalékban szükség esetén, ezek igazán bátrak és megbizhatók. A belvárosban mindenekelőtt az István templomot és a veres torony kapuját kell elfoglalni. Kik őrzik az István templomot?

— A karinthiai negyed nemzetőrei, viszonzá Dragon grófnő, ki mint látszik mindenről alaposan volt értesülve.

— Van-e megbizható zászlóalj a wieden-i külváros nemzetőrei között?

— Van, a Mózer zászlóalj.

— Ugy az vonuljon az István-tér felé. Valamelyik házból intéztessék lövés a zászlóaljra, így aztán lesz ürügy a harczra. A templomot mindenesetre hatalmunkba kell keríteni. Az ép oly fontos, mint a katonai raktárak.

A többiek helyeselték a tábornok nézetét, ki folytatá a parancsok kiosztását, melyeket Schütte jegyzett fel.

— Mindenről, hogy mi történik, végzé Bem, ide kell hirt küldeni a legmegbizhatóbb legionárusok által.

— De miért akar tábornok úr titokban maradni? kérdé Lazáre legionárus. Hiszen nagy lelkesedést keltene, ha köztudomássá lenne, hogy Bem a fővezér.

— Megvannak az okaim, hogy mért akarok csupán akkor nyíltan fellépni, ha Bécs segített magán, viszonzá Bem.

— Megvallom, vegyült közbe Málnássy Margit, hogy annak is megvan a maga előnye, ha a fővezérlő hatalom titokban működik, mert a nagy tömegben azt a hitet kelti, hogy földöntuli erő áll rendelkezésére s öröklik felette.

— Különben is elég hatalommal rendelkezünk, jegyzé meg Dragon grófnő. Ami pártunkon van a nép s így a ki-menet miatt nem kell kétségbeesnünk. — Pénzt fogok ki-osztani a nép vezérei között, hogy még jobban hozzánk simuljanak.

Bem tábornok elvető mozdulatot tett kezével s aztán így szólt:

— Most az, a kérdés, hogy mi történjék az áruló miniszterekkel. — Mindenekelőtt Weszenbergről van szó. — Elég-e, ha lemond?

— Elég, felelt Dragon grófné s a többiek is helyes-lőleg nyilatkoztak.

— Jó, viszonzá Bem. De most az a kérdés, hogy mi történjék Latourral.

Dragon grófnő összenézett doktor Lazáre legioná-russal.

— A legelkeseredettebb ellenségünk, mondá a grófnő. A nép gyölölete ellene irányul.

— Az egyre megy, vágott közbe Bem. Nem árthat, ha nem miniszter. Azt hiszem elég, ha leköszön.

— Soha! — Az árulónak meg kell halnia, kiáltá Dra-gon grófnő szenvedélyesen. Csak bizza őt a népre, mely áldozatot követel. Az ő halála pecsételi meg Bécs szabad-ságát.

— Ugy látszik, jegyzé meg Bem éles tekintettel, grófnő asszony személyesen gyűlöli Latourt.

— Lehet.

— De hát mit vétett önnek a boldogtalan?

A grófnő szeme villámokat szórt, kezét görcsösen szoritotta mellére.

— Ő az oka, hogy azzá lettem, mi most vagyok, viszonzá tompán. Ő kebelbarátja volt férjemnek és sógoromnak; ő volt az, ki erőszakkal kieszközölte, hogy a vén Dragon gróf neje legyek, e szennyes fősvényé, kinek nevét viselni most is kénytelen vagyok. Ő ingerelte fel később férjemet ellenem. Az ő cselszövényeinek köszönhetem, mind azt a megvetést, mely az utolsó időben ért.

A grófnő végtelen haraggal mondta ki e szavakat, de Bem vállat vont.

— Igaza van, grófnő asszony szólt a legnagyobb közönnyel. Egy férfi részéről aljasság így viselkedni, de mi egy nemzet szabadságáért küzdünk, s holmi aprólékos magánboszuval nem törődhetünk.

— Eh mit, jegyzé meg Lazáre legionárus ajkbigyesztve. Egygyel több vagy kevesebb. Miért czivódní e miatt?

A tábornok sötét tekintettel válaszolt s aztán felemelkedett.

— Azt hiszem, végeztünk, mondá. A haszontalanul ontott vér a tettes fejére szálljon.

— Amen, rebegé Margit halkan.

Minden tekintet meglepetve fordult az ifju nő felé.

Szünet keletkezett, melyet Bem tábornok szakított félbe a következő szavakkal:

— Holnap nagyon sok dolgunk lesz s ép ezért néhány óráig pihenni óhajtanék.

Schütte agitátor is köpenyét fogta, míg Lazáre doktor a nagy terembe ment, hogy a határozatokat kihirdesse.

— Viszontlátásra uraim, kiáltá Dragon grófnő, vagy mint győzők Bécs torlaszain, vagy útba Kufstein várbörtö-

nei felé. Tessék pihenni, akinek tetszik. Nekem nincs addig nyugtom, míg a koczka nincs elvette.

A grófnő ezzel távozott, miután intett Verőnek és Málnássy Margitnak, hogy kövessék. Az előszobába vezette őket s arra kérte, hogy legyenek türelemmel.

Verő és Málnássy Margit megigérték ezt s a grófnő szétválasztva a függönyt, belépett.

51. fejezet

A véres színház.

A grófnő beléptére a pamlagon ülő Tréger Leó hadnagy halálsápadt arcczal emelkedett fel.

A szép asszony hozzá lépett.

— Csak ülj le, mondá gyöngéden mily rosszul nézel ki, mintha beteg volnál.

— Az is vagyok, viszonzá a hadnagy és kimerülten roskadt a pamlagra vissza.

— Maga bohó fiu, mosolygott a grófnő. Majd komolyabb hangon, szigoruan tévé hozzá:

— Valóban megérdemelnéd, hogy magázzalak ezért a férfiatlan magaviseletért.

A hadnagy nem felelt, csupán arczát temette kezeibe. A szép asszony helyet foglalt mellette.

— Nos, mondá türelmetlenül, talán dacsoskodni akarsz velem. Azt mondom, Leó, ne ingerelj.

A hadnagy lebocsátotta kezét. — Otilia, jegyzé meg szemrehányólag, miért gyötörsz. Add vissza a iratokat, add vissza becsületedet.

A grófnő tagadólag rázta fejét.

— Az iratok nálam vannak, e szerint igen jó helyen, mondá gunyosan. Azokat vissza nem kapod.

— Ugy elvesztem.

— Miért vesztél el?

— Mert agyon fognak löni, mihelyt visszatérek a kaszárnýába, sôhajtott az ifju hadnagy.

— Agyonlônek? ismétlé a grófnô és kaczagva fakadt. A hadnagy megütôdve nézett rá.

— Te kaczagsz, rebegé elhalványuló arczczal, hát oly nagy örômdre szolgál, hogy engem meg fognak ôlni?

— Te bohó, felelt a grófnô még mindig nevetve, azon mulattam, hogy te ezek után gondolhattál arra, hogy visszatérj a kaszárnýába.

— Hogyan, Otilia, álmélkodék a hadnagy, nem értelek.

— Szegény jámbor, szólt szánakozólag a grófnô. Hát csakugyan nem értesz? — Pedig a dolog nagyon egyszerű. Neked semmi szin alatt nem szabad visszatérned a kaszárnýába.

— Nem, bármit tettem is, de visszatérek, jelenté ki a hadnagy.

A grófnô mosolygott.

— Bizonyos vagy ebben?

— Mindenesetre.

— Pedig nem fogsz visszatérni, szólt a szép szirén és az ifju nyaka körül fonta karjait. Ugy-e maradsz? — évé hozzá lángoló tekintettel. — Oh maradj, maradj, édessem, én nem akarlak elveszteni téged, hisz oly rideg volna nélküled ez élet, oly rideg.

A hadnagy ereiben pezsgett a vér. Nem volt ahhoz ereje, hogy ellenálljon.

— *Maradok, felelt szerelemittasan. Tied vagyok egészen!* Tégy velem amit akarsz, én engedelmes rabszolgád leszek. Mindent megteszek, a mit követelsz.

A grófnô szeme diadalmasan csillant fel. Tetszett neki, hogy ennyire meghódította a fiatal embert.

— Itt van a jutalom, rebegé és foró csókot nyomott az ifju hadnagy ajkára.

— Leó ha szóval elmondhatnám, hogy mennyire szeretlek.

— Parancsolj velem, kiáltá Leó hadnagy, én kész vagyok mindenre.

— Jó, parancsolok. Tehát mindenekelőtt követelem, hogy a zászlót, melynek eddig hive voltál, elhagyjad.

Leó felpattant.

— Otilia, kiáltá a legnagyobb felindulás jeleivel, nem tudod, hogy mit követelsz.

— Nagyon jól tudom, felelt a nő. De azzal nem érem be, hogy azt a zászlót elhagyjad. Kérlek, követelem tőled, hogy csatlakozzál a fölkelőkhöz.

— Soha!

— Neked is azon a párton kell állni, melyen én állok. Gondold meg, ha szavam nem fogadnád, úgy esetleg abba a helyzetbe kerülnél, hogy ellenem kellene harczolnod.

A hadnagy lehajtotta fejét.

— De eskü köt zászlómhöz, rebegé.

— Oh te hűtelen, kiáltá a grófnő, csupán az az eskü érvényes, melyet nekem esküdtél.

— Igaz, viszonzá a hadnagy fellángoló szenvedélyvel s majd elnyelte tekintetével a szép asszonyt. Ott az én helyem, a hol te vagy. Veled maradok, a te pártodra állok, habár ezért isten valamennyi villáma sujtana is.

— Így, kedvesem, mondá Dragon grófnő elégedetten, s most elfogsz kísérni, úgy-e?

— Ahová parancsolod.

Dragon grófnő az előszobába sietett és beszólította Verő legionárust és Málnássy Margitot.

Ezek a szobába lépve, visszahökkentek, megpillantván a granátos egyenruhát viselő hadnagyot.

— Mitől se tartsanak, jegyzé meg a grófnő, midőn észrevette zavarukat. A hadnagy úr feltétlen hive a forradalmi pártnak.

A hadnagy meghajolt.

— Az vagyok, viszonzá.

— S most négyen egy kis sétát fogunk tenni, mondá a grófnő.

Margit csodálkozva nézett a grófnéra.

— Hogyan? kérdé. Mostan, éjnek idején és még hozzá ily késő.

— Nem az utcán fogunk sétálni, hanem a színházba megyünk.

— Színházba, ilyenkor? kérdé Margit növekedő csodálkozással.

— Nos, igen.

— Megvallom, jegyzé meg Margit kedvetlenül, én nem azért jöttem Bécsbe, hogy mulassak. Oly időket élünk, midőn színházakra semmi szükség.

A grófnő nevetett.

— Nem is közönséges színházról van itt szó, viszonzá nyugodtan. Nagyon különös színház ez. — Már a neve is oly furcsa.

— Mi a neve?

— A «Véres színház.»

— Véres színház, rebegé Margit, no ez ugyancsak különös színház lehet.

— Az is, felelt Dragon grófné. Oly látványosságot fog-nak adni ma este, melyet tudom nem felejt világ életében. Margit megborzadt.

— Félénk nem vagyok, mondá aztán büszkén fölegyenesedve. De hát voltaképp mi szükség van arra, hogy azt a látványosságot végig nézzük.

— Nagyon szükséges és küldetéséhez tartozik, szólt a grófnő komolyan.

— Küldetésemhez?

— Ahhoz, mert hiszen azért jött Bécsbe, hogy a forradalom helyzetét megismerje.

— Természetes.

— Így a «Véres színházba» is el kell jönnie.

— Ez esetben kész vagyok, jelenté ki Margit a legnagyobb hidegvérrel.

— Az urak is velünk jönnek, folytatá Dragon grófnő Veróhoz és a hadnagyhoz fordulva.

— Ezek beleegyezésük jeléül némán hajtották meg fejüket.

— Azt hiszem, szólt aztán a hadnagy, egyenruhám feltűnést fog kelteni.

— Feltűnést és gyanút keltene, ha látnák, viszonzá Dragon grófné, de látni nem fogják. Mind a négyen egyforma köpenybe fogunk burkolódní, úgy, hogy az alatta levő ruha ne lássék.

— Ez más, felelt a hadnagy.

A grófnő csengetett, mire a függöny szétvált és a dajka lépett be.

— Mit parancsol aranyos méltósága? kérdé vigyorogva.

— Hozz négy álarczot, tovább négy köpenyt, azokból a szürkékből.

— Igenis, csókolom kezét.

A vén banya elsietett.

Nem telt bele sok idő és ölében négy köpenynyel s négy álarcczal tért vissza, mely tárgyakat a pamlagra helyezte s aztán megállt, mintegy várva úrnője további parancsait.

— Mehetsz, mondá ez.

A dajka nesz nélkül hagyta el a szobát, a nehéz függönyök becsapódtak utána.

— Ugy, kiáltá Dragon grófné, most mindenikünk kösön egy álarczot.

Maga ment elől a jó példával és vidáman kötötte föl álarczát, mintha csak álarczos bálba készülne.

A többiek követték példáját. Csakhogy nem oly jó kedvvel tették, különösen Margit érezte hangulatát igen nyomottnak.

— Most vegyük fel a köpenyt, mosolygott a grófnő s magára öltötte azt is.

A többiek szintén ugyanezt tették s így felismerhetlenné váltak. Azt sem különböztethette volna meg a beavatatlan, hogy melyik a nő, melyik a férfi.

— Menjünk, fordult most a grófnő társaihoz, megengedik, hogy én vezessem önöket.

Ezzel a falhoz lépve, ott egy gombot nyomott meg, mire titkos ajtó pattant fel, mely kis terembe vezetett, honnan rejtett lépcső vezetett le az utcára.

— Kövessenek, suttagá a grófné.

Mindnyájan beléptek a terembe s az ajtó bezárult utánuk.

Lesiettek most a lépcsőzeten s csakhamar kiléptek az utcára, az őszi éjszakába.

Országos Széchényi Könyvtár

49. fejezet.

A látványosság.

Málnássy Margitra kábító hatással voltak az est változatos képei, s mintegy mámorosan haladt az utcán kísérlőivel a házak árnyában.

Gondolatai annyira elfoglalták, hogy az utcák szokatlan élénksége fel sem tűnt neki.

Népcsoportok álltak mindenütt az utcasarkokon és

fenyegető magatartással viselkedtek. Lázasan folyt a beszéd s halált kiáltottak Latour hadügyminiszterre.

Midőn már egy darab utat haladtak, Dragon grófnő hirtelen egy sötét kapualjba vezette társait.

— Mielőtt folytatnók utunkat, jegyzé meg szokatlan komolysággal, meg kell vallanom, hogy nagyon veszélyes útra indultunk. Azért, akinek tetszik, most még visszafordulhat.

— Nem fordulunk vissza, előre, feleltek egyhangulág a többiek.

— S ön kisasszony, intézte szavait Dragon grófnő Margithoz, ön sem retten vissza?

Margit büszkén szegte hátra nyakát és ha álarcz nem takarja, látni lehetett volna, mint gyúl ki arcza.

— Én és félni, viszonzá elvetőleg, grófné asszony persze nem sejti, hogy hányszor álltam meg bátran én oly veszélyben, midőn férfi talán elvesztette volna lélekjelenlétét.

— Szeretem nőben e ritka bátorságot, szólta a grófnő az elismerés hangján. De még egyet! — Mindnyájuktól becsületszavukat kérem, hogy bármit látnak, hallanak, bárkire ismernek, szólni nem fognak s egy hanggal sem árulják el magukat,

— Becsületszavunkat adjuk, viszonzák a hadnagy és Verő, a legionárus.

Margit nem szólta.

— Nos, fordult hozzá a grófnő, ön talán vonakodik szavát adni.

Az ifju leány összererezte.

— Nem, nem, viszonzá hirtelen, elgondolkoztam csupán, de szavamat adom én is.

— Jól van, menjünk tehát és még egyszer ismétlem, ne feledjék, hogy mi e látványosság néma nézői vagyunk.

Dragon grófné ezzel kilépett társaival a sötét kapualjból s folytatták utjukat.

Margitnak feltűnt, hogy több izben egy-egy alak suhant el mellettük, az övékéhez hasonló öltözetben, szürke köpeny, fekete álarcz.

Végre egy sötét ház előtt állottak meg, melybe egy mellékajtnál léptek be.

— Ez a «Véres színház», sugta meg Dragon grófnő társainak.

A mellékajtó előtt folyosó nyílt, melyet azonban hatalmas, vállas férfialak állott el.

A lámpa bágyadt fényénél Margit az első tekintetre meggyőződött, hogy az őr szintén álarczot visel és állig fel van fegyverezve.

— Kik vagytok! kiáltá.

Dragon grófnő csendet intett társainak, kik helyett ő felelt.

— A szabadság barátai!

— Mi a jelszó?

— Halál Latourra!

— Lépjetek be.

A jelszó hallatára Tréger Leó hadnagy meghökkenett. Még mindig nem felelte el teljesen, hogy néhány óra előtt, a párt ellensége volt s azonkívül ő Latourral némi rokonságban is állott.

De késő volt már visszatérni s aztán nem is lett volna ereje elhagyni Dragon grófnét.

A rövid folyosó végéről egy lépcsőn haladtak felfelé, aztán a grófnő egy ajtót nyitott ki, s egy keskeny csaknem homályos folyosóba léptek, mely a «Véres színház» első emeleti páholysorát fogta körül.

A grófnő balra fordult s egy oldalpáholyt nyitott ki. Intett tarsainak, hogy kövessék. Miután ez megtörtént, gondosan bezárta az ajtót.

A színház belseje nagyon különös, kísérteties látványt nyújtott. A nézőtér homályba volt burkolva, de a fényesen kivilágított színpad lámpái annyira mégis eloszlatták a

homályt, hogy látható volt, miszerint a többi páholyokban és a földszinten számos szürke köpönyeges alak és fekete álarczos alak mozog.

A földszintről néhány lépcső vezetett fel a szinpadra, melyen szintén több álarczos alak csoportosult egy a közepén elhelyezett asztal körül. E mögött szószék magaslott.

A szinpad egyébiránt Bécs egyik utcáját ábrázolta. Jobbra néhány lépcső vezetett fölfelé, mintegy az utca egyik épületébe.

A lépcső legfelsején egy egyelőre ki nem vehető hossz-
szas tárgy feküdt, melyet valami terítő borított.

A szószékre e pillanatban egy férfi lépett, kit Margit az álarcz daczára megismert.

— Ez Megyváry, jegyzé meg önkéntelenül. Hogyan került ez ide?

— Csendesen, szólt Dragon grófné intőleg. Ne feledje el ígérését, Ezek itt az igazi forradalmárok, s nem azok, kiket palotámban látott. Van itt minden nemzetségbeli.

Miután Megyváry befejezte szónoklatát, lelépett és helyét egy másik álarczos foglalta el.

Ez lángolóbb beszédet tartott. Elmondta, hogy egész Európán végig leng a szabadság szellője. Ők sem maradhatnak részvétlenek ott, hol mindenki sikra száll jogaiért szembe kell szállni a zsoldosokkal és biztosítani az alkotmányt. Utalt arra is, hogy a magyarok mily hősieleg viselkednek és nem fognak késlekedni, hogy Bécs segítségére siessenek. Beszélt a sérelmekről, melyeket Bécs szenvedett az utóbbi időben s melyekért leginkább a miniszterium s a miniszterek között Latour felelős. Tehát Latournak halni kell, halál Latourra.

Dörgő helyeslés követte a beszédet s a záj megremegette az egész épületet.

— Halál Latourra, halál az áruló hadügyminiszterre, dörgött a teremben száz hang.

Leó hadnagy önkéntelenül felugrott a sötét páholyban

s kardmarkolatját keresve már tiltakozó szót akart hallatni a gyűlés határozata ellen, midőn Dragon grófné még idején ragadta meg kezét.

— Azt akarja, hogy legyilkoljanak minket? kérdé szigoruan, gondoljon becsületszávára és legyen esze.

A hadnagy lehajtotta fejét és visszahanyatlott ülésére.

— Krisztus hét sebére, rebegé, szeretném tudni, hogy ki ez az álarczos szónok, ki úgy felizgatta e titokteljes gyülekezetet.

— Ne legyen oly kíváncsi, hadnagy úr, jegyzé meg Dragon grófné gúnyosan. Nagyon jó, hogy ez urak sem sejtik, hogy e szürke köpönyeg a granátosok tisztí egyenruháját leplezi, mert ha ezt sejténék, mind a négyen el lennének veszve menthetetlenül.

A zaj lecsitult és az álarczos szónok így beszélt tovább:

— Bécs lakói, — a szabadság és népjog harcosai, ime ajánlatot teszek, hogy Latourt, az árulót ítéljétek el. Mit határoztok?

Egyetlen szó — egyetlen hang dördült keresztül a termen:

— Halál reá!

— Ki a halálbüntetést óhajtja, emelje fel jobb kezét, folytatá a szónok, ki egyszersmind az elnök tisztét is látszott viselni.

Mintegy közös akaratra a színpadon levő valamennyi férfi jobb kezét ég felé emelte. Csupán egyetlen álarczos nem követte a többiek példáját.

— Ki az a szónok? türelmetlenkedék újból a hadnagy.

— Ha ép minden áron tudni akarja, hallja tehát, dr. Lazáre, viszonzá a grófnő.

— S az, aki nem szavazott a halálítéletre.

— Schütte agitator, de csitt figyeljen.

Az elnök, Lazáre kihirdette az ítéletet.

A Tábor hidtől tiz-húsz lépésnyi távolságban merült föl a pár.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Halál tehát a közös határozat — egy szavazat kivételével. És mikor?

— Holnap, kiáltá egy hang.

— Én protestálok, vegyült közbe Schütte agitátor, a jobb érzelmű férfiú. Beérhetjük azzal, ha Latour leköszön. Minek még vérét is ontani.

— Ön le van szavazva, viszonzá Lazáre, az elnök. Így tehát ellenzése figyelembe nem vehető.

Schütte lehajtotta fejét. Mit tehetett. Hallgatott, mert ellenmondásával csak növelte volna a tömeg izgalmát.

— Kinek keze hajtsa végre az ítéletet, folytatá az elnök.

— Döntsön a sorshuzás, viszonzák többen.

— Helyes, kiáltá Lazáre

Husz üres papirdarabkát helyeztek egy kalapba, merl épen annyian voltak a szinpadon. A papirdarabkák üresek voltak, csupán az egyiken állott e három szó:

— A nép ítélete!

Egy nyugalmas megfigyelőnek azonnal észre kellett volna vennie, hogy minden elő volt készítve.

A kalapot az asztalra helyezték. Mindenki oda lépett s egy czédulát húzott.

Tizenkilenczen üres czédulát huztak, de a huszadik magasan lobogtatta kezében a végzetes papirdarabot, melyen e néhány szó állott: A nép ítélete.

Az illető negyven éves férfi volt s a munkásosztályba tartozott.

— Éljen a szabadság! Halál Bécs ellenségeire, kiáltá és a tömeg szavait százszorosan ismételte.

Lazáre átölelte az illetőt és Bécs megmentőjének nevezte. A szinpadon levők hozzája tolongtak és kezet szorítottak vele.

Lazáre, mint elnök csengetett, mire lecsillapult a zaj.

— Nem elég, hogy a kar csapásra kész, mondá de a sikert biztosítani kell magunknak. Van-e valakinek ajánlata?

— A dolog nagyon egyszerű, vélekedék egy összeesküvő. Barátaink egy része a hadügyminisztérium épülete elé gyűl. Latour ki fog lépni, hogy a népet megnyugtassa s akkor leszúrja az, kit a sors kijelölt.

— De én nem ismerem, jegyzé meg félénken a gyilkosjelölt. Meg kell őt nekem mutatni, nehogy tévedés történjék.

— Jelt fogok neked adni, tastvér, mondá az egyik összeesküvő, egy őszszakállas férfi.

— S minő jelt?

— Botommal bal vállára ütök.

— Miért épen a balra?

— Azt később fogod megtudni. Figyelj, Lazáre elnök szólni akar.

— Most az a kérdés, hogy mit tegyünk, ha az elitét esetleg megintik, szólt Lazáre.

— Attól nem kell tartani, vélekedék az ősz szakállas Köztünk nincsen áruló.

— Különben is azt hiszem, hogy holnap döntő lépés fog történni, folytatá Lazáre. De Latournak mindenesetre hálnia kell, még ha a forradalom dugába dölne is. — Holnap reggel tehát mindenki helyén legyen s most befejezem a gyűlést.

Ekkor az ősz szakállas lépett elé.

— Nem még, elnök, kiáltá, szót kérek!

— Halljuk, hangzék a teremben.

— Testvérek, szólt az ősz szakállas, egy kóborló, ki már az egész világot bejárta. Gerber Danielnek hívták. — Testvérek, mi bizonyosak akarunk abban leni, hogy az ítélet végrehajtójának dőfése találni fog. Mutassa meg nekünk, hogy szeme biztos, keze szilárd. — Színházban vagyunk úgy is — tartsunk próbát. Itt helyén van egy kis látványosság.

A felizgatott, vérre szomjas tömeg tetszésének tapssal adott kifejezést.

— Helyes, kiálták. Lássuk a főpróbát! Hozzatok egy bábut.

— Dőreség, kiáltá Gerber Dániel az ősz szakállas férfi. Minek volna egy kitömött báb? Az orvosok is min tanulják gyógyítani a betegségeket?

— Holttesteken!

— Ugy tegyünk mi is kísérletet egy holttesten, hogy miként kell Bécset meggyógyítani! — Nézzetek ide.

Gerber Dániel e szavakkal lovonta a terítőt a lépcsőn fekvő eltakart tárgyról.

A színpadon álló csoport önkéntelen borzongással hátrált — egy emberi alakot, egy holttestet láttak maguk előtt. A merev szemek, a lecsüngő állkapcsa eléggé bizonyították, hogy a testet rég elhagyta az élet.

Gerber Dániel intett két társának. Ezek hozzá léptek és segítségükkel a színpalhoz kötözte a hullát.

Málnássy Margit, de a többik is megborzadtak a látványra.

— Mitől se tartsanak, jegyzé meg Dragon grófnő, e hullát a kórházból szerezték.

Gerber Dániel kést nyomott a gyilkosjelölt kezébe s így szólt hozzá:

— Előre fiu! — Végezz egyetlen dőfessel! — Halál az árulóra.

Ugy látszik, hogy a tömeg elképzelte, miszerint csakugyan ellensége áll előtte, oly ujjongás kísérte a kiválasztott gyilkost, midőn elé ugrott és a hullát oldalt dőfte mellbe.

A dőfés oly heves volt, hogy a hullá a színpallal együtt lezuhant, vele azonban elbukott az egyensúlyt veszített gyilkos is s a hullával a földön hempergett.

Undorító, visszataszító volt e látvány — de annyira borzalmas, hogy nevetni senkinek se támadt kedve.

— Jól csinálta a munkát, tapsoltak többen. Bukjék el úgy a szabadság minden ellensége, mint ez bukott el.

— Biz ez elég neki, jegyzé meg egy hang. Szerencséjére már halott, különben most halt volna meg.

Gerber Dániel elutasító mozdulatot tett kezével.

— Kontár munka, szólt megvetőleg.

Közelebb lépett a hullához és szét bontva ruháit hidegen mutatott a sebre:

— Ha Latour gróf is ilyet kap, úgy rövid idő múlva ismét mint hadügyminiszter fog szerepelni — A tör félre csúszott a bordákon és a mellkasba sem hatolt.

A gyilkos szégyenkezve állt föl.

— Ördögbe is, sziszegé, én megtettem, ami tölem telt. Ha az úr jobban tudja, ám mutassa meg.

— Ujoncz késszurására nagyon bizonytalan a döfés a szivre, jegyzé meg gúnynyal Gerber Dániel. Gyakorlatlan kézből csupán egy seb öl feltétlenül.

— S melyik — mutassa!

— Hozzuk mindenekelőtt a testet ugyanabba a helyzetbe, melyben elébb volt.

Ez megtörtént.

— Most elnök, tesvér, fordult Gerber Dániel doktor Lazárehez, legyen kegyes jeladáskép a hulla balvállára ütni. Én pedig megmutatom, hogy a döfés mikép intézendő.

Lazáre nem szólt semmit, de botot ragadva fel a hulla balvállára ütött.

— A gróf, folytatá Gerber Dániel, szavát tettel egybekötve és a halott fejét fordítva, — önkéntelenül balra pillant, mihelyt az ütést megkapja. Ezt a pillanatott kell ki-zsákmányolnod. A nyak ilyenkor jobb felülről szabad s az üterek feszültek! — Mutassa meg csak fegyverét. A gyilkos átnyujtá a tört.

— Mást fogok önnek adni, nyugtatta meg Gerber a gyilkosjelöltet s ezzel ruhája alól egy széles spanyol tört vont ki s átnyujtá. E penge biztosabban fog célzt érni. Lépjen előre, — egészen Latour grófig, mert e holttest most

Latour grófot helyettesíti és döfje fegyverét szorosan a füle mögé.

E szavakkal ujjait a nyak azon részére fektetvé, hol az üterek érintkeznek.

— Felülről lefelé döfje a kést, folytatá aztán. E döféssel öli meg az indián ellenét oly biztosan, mint a hogy a nap reggel keleten fölkél.

Margit a páholyban fölemelkedett. — Minden tagja remegett az iszonyattól.

— Menjünk grófnő asszony, mondá tompa hangon. Eleget hallottam. Többre nem vagyok kíváncsi.

A grófnő megragadta kezét és kényszeríté, hogy leüljön.

— Maradjon, az istenért, suttogá, távozásunk e pillanatban gyanút keltene.

Margit rémülten fordította tekintetét a borzalmas szin-padi látványosság felé.

A gyilkosjelölt a holttest jobb oldalára lépett. Ördögi pontossággal végezte a döfést. A tör átmetszette az ereket és mélyen a fejbe nyomult.

Sötétpiros keskeny szél képződött a seb körül. A holttest megreszketett az erős lökés következtében, de nem bukott el, mint az előbb.

Tetszésnyilatkozás hallatszott, melynek elcsitulásával így szólt Gerber Dániel, az ősz szakállas.

— Ha keze holnap is ily kevésbé fog reszketni, úgy megszabadítja Bécset.

Lazáre elnök fölállt.

— Az ülés befejeztük, kiáltá.

Mintegy varázsütésre húnyt ki valamennyi láng egyszerre a «Véres színház» belsejében s mély sötétség burkolta be a szinpadot és a nézőtért.

Dragon grófnő kivezette kísérőit a folyosóra, melyet egyetlen lámpa világított meg bágyadt fénynyel.

Sötét alakok tolongtak ismerőseink körül és a kijárat

felé siettek. Ők is, mind a négyen szótlanul haladtak az árral.

Midőn kiléptek isten szabad ege alá a gyilkossági jelenet után mindannyian könnyebbülten lélegzetek fel, még Dragon grófné is.

— Ily látványosságból többé nem kérek részt, szól Margit és szemrehányó tekintetet lövelt a grófnőre.

Ez vállat vont s némán vezette tovább kísérőit.

53. fejezet.

A hullámok között.

Dragon grófnő visszavezette palotájába kísérőit, kiket a «Véres színház» jelenetei nagyon lehangoltak és már szinte fájlalták, hogy szavukat adták, hogy hallgatni fognak.

A palotába érve, Margit kijelenté, hogy a Rembrandt-utczába óhajtana menni.

Ő ugyanis nem jól érezte magát a grófné körében és ép ezért mielőbb szabadulni akart. Távozása valódi okát nem mondta meg, hanem ürügyeket hozott fel, hogy magyarok fogják ott keresni.

Mint emlékszünk a Rembrandt utczában volt Thun százados lakása, mely egy gazdasszony őrizetére volt bízva. Thun ide küldte Margitot, ki most elgondolta, hogy egyelőre csakugyan ott lakhat, miután Thun százados nincs Bécsben és talán nem is jön többé ide.

— De éj idején csak nem hagyja el palotámat, veté ellen Dragon grófnő, midőn Margit előadta óhaját.

— Nyomban távozom, jelenté ki Margit.

— De éj idején csak nem léphet ki az utcára, ön a magányos nő, mikor lépten-nyomon a részeg csöcselék bántalmazásának van kitéve.

— Én nem félek.

— A csöcselék azzal nem törődik, felelt a grófnő. Én javát akarom s óva intem, hogy különösen most ne lépjen ki az utcára.

— Fájdalom, kisasszony, hogy én nem kísérhetem, mondá Verő legiónárus. Én el vagyok foglalva. Rögtön barátaimhoz kell sietnem. Ugyis soká késtem.

— De én szabad vagyok, ajánlkozott Tréger Leó hadnagy. Ha tetszik, azonnal elkisérem a kisasszonyt. De jobbnak látnám, hogy inkább kora reggel menjen.

Margit végre nem tett ellenvetést s beleegyezett, hogy másnap reggel hagyja el Dragon grófné palotáját.

* * *

Nagy zsvíj uralkodott egész éjszaka az utcákon. Lármázó csoportok jártak mindenfelé. A csöcselék a ki nem világított ablakokat kövekkel verte be.

Torlaszokat emeltek mindenfelé, melyek arra szolgáltak, hogy a támadó lovasságot és tüzéséget feltartsák.

Már hajnalban négy órakor fegyveres nemzetőrök mutatkoztak az utcán, kikhez a nép is csatlakozott s csakhamar sűrű tömegek hullámozottak mindenütt.

A Lipót elővárosban, hol a Rembrandt-utca fekszik, szintén riadót verve szólitották fegyverre a nemzetőröket. Itt is nagy tömeg gyült egybe s torlaszokat emelt.

* * *

Tréger Leó hadnagy korán ült kocsiba Málnássy Margittal, hogy a fiatal hölgyet a Rembrandt-utczába kísérje.

A fogat keresztül robogott a népes, lázas utcákon a Tábor hidja felé, melyen keresztül kellett haladniok, hogy a Lipótelővárosba jussanak.

A hintó két üléses volt.

A fiatal hadnagy bizonyos rokonszenvet érzett a szép

szöke Margit iránt s oldala mellett enyhülni érzé a szenvedélyt, mely a grófné iránt emésztette.

Leó még mindig hadnagyi ruhát viselt s nem gondolta meg, hogy a gyűlölt ruhával mily könnyen felingerelheti a népet.

Még mindig nagyon rossz kedvű volt, mert lelkifurdalást érzett az árulás miatt, melyre szerelme csábította. Hasztalan igyekezett önmagát megnyugtatni, hogy a szabadságharczosok pártjára állott és azt helyesen tette. A nyomott hangulat mind a mellett nem oszlott el. Ha a cél helyes is volt, de az eszköz, az árulás még sem illett igaz lelkű férfihoz.

A mint egymás mellett ültek a tovarobogó kocsiban. Málnássy Margit szelid mosolylyal pillantott a sötét arcú fiatal emberre.

— Miért e szomorkodás? kérdé gyöngéden. Hadnagy úr, csak nem oly udvariatlan, hogy oldala mellett egy ifjú hölgyet unatkozni hágy.

— Valóban, szép kisasszony, felelt Leó, bocsánataért kell esedeznem. De ma olyan a kedélyállapotom, hogy alig tudnék mulattató lenni.

A néptömeg zugása hallatszott és noha a kocsi ajtaja zárva volt, mégis csaknem lehetetlenné volt téve a társalgás.

Így jutottak a Tábor-hidra, hounan a Lipótvárosba szándékoztak. De a hid közepén hirtelen megállott a kocsi.

A tiszt kinyitotta a kocsiajtót és boszúsan kiáltott oda a kocsisnak:

— Előre!

— Lehetetlenség, nagyságos uram, kocsin áthaladni, tömve van emberekkel a hid.

Leónak be kellett látnia, hogy a kocsisnak igaza van. Valóságos népvándorlás volt ez.

A granátos hadnagy széles homloka e látványra önkéntelenül redőkbe vonult s kezét kardmarkolatára fektette.

— Előre mégis, parancsolá fogcsikorgatva.

— Le a zsoldosokkal, kiáltott hirtelen a tömeg, a mint a kocsiba pillantva, észrevette a gyűlölt hadnagyi egyenruhát.

A fékevesztett tömeg előtt többé nem volt akadály, nem tisztelt semmit se szentnek. Sziszegéssel, szitkokkal halmozták el a tisztet, sőt némelyek arra vetemedtek, hogy dobálni kezdték.

Nem kérdezte senki sem, hogy a hadnagy és a vele való nő kicsoda. A dühödt forrongó nép most már csak vére szomjazott.

A hadnagy még elég vigyázatlan volt kihajolni a kocsiból.

— Hajts, szólt oda a kocsisnak, ereszd meg a gyeplőt. A ki a lovak elé mer állni, azon vágtsd keresztül.

Tréger Leó hadnagyban a méltatlan bánásmódra felébredt a katona.

A kocsis a lovak közé csapott s a hintó néhány lépésnyire haladt, de hirtelen mint haragos tenger zúgott föl a tömeg, számtalan kéz ragadta meg a lovak kantárszárát úgy, hogy azok nem mozdulhattak.

A tömeg veszett lármájából jól sejté az ifju hadnagy, hogy itt ugyancsak meggyül a baja és hasztalan szólna a tömegnek, hogy ő a nép pártján van szintén. Nem adna neki hitelt senki.

— Ki a kocsiból, ki a kocsiból, bögött a tömeg.

— Ugy van, testvéreim, fogjátok ki a lovakat, szólt egy mély hang.

A hadnagy újból kihajolt s egy félíg nevetséges, félíg ijesztő látvány tárult elébe,

Ijesztő volt a háborgó tömeg, nevetséges egy számaron lovagló barát, ki a népszónok szerepét látszék játszani.

Előve elárulhatjuk, hogy a barát senki más nem volt; mint Kleofás, a mi régi ismerősünk, kivel Budán és a be-

tyárok tanyáján találkoztunk. Rózsa Sándor azonban lement az alvidékre és így Kleofás társaság nélkül maradt.

Az érdemes barát ezért újból nyakába vette a világot és így jutott el Bécsbe, hol csakhamar szokása szerint ismeretséget kötött s mint látjuk, már vezérszerepet is visz.

Leó hadnagy még a barátot csodálta, midőn ismét felhangzott a tömeg kiáltása:

— Le a zsoldosokkal, le a zsarnokság szolgáljaival. Éljen a szabadság!

A lovakat kifogták és a megdöbbszent kocsist kaczagva rántották le a bakról. Vad rongyos alakok tolongtak a hadnagy felé.

— Lépjén ki kisasszony, mondá egy csavargó. Ez úri ember bizonyára meg akarta szöktetni, de én egy aranyért és egy csókért oltalmamba fogadom.

Margit visszahökken, —

— Ki e hölgyecskével! — Testvérpoharat fog inni velünk, ordított egy másik.

Margitot elfogta a női gyöngeség és félénken simult a hadnagyhoz.

— Mentsen meg e vad alakoktól, rebegé.

A tiszt kiugrott a kocsiból és magával vonta a fiatal hölgyet.

— Vissza, fiúk, kiáltá sötéten. Nyissatok utat! Tisztelet e hölgynek!

— Ördög és pokol, hangzék, egy valóságos hadnagy. Velünk kell jönnie.

— Igen, majd ő viszi a zászlót. Szamáron fog lovalogni. Le a nőcsábítóval.

A kiabálás kaczagással vegyült. A tömeg először csak gúnyolódni akart, de a gyűlött hadnagyi ruha felkelté az alvó szenvedélyt.

De a tiszt vállas alakja és elszánt arcza egyelőre még visszatartotta a tömeget, mely félkört képezett előtte.

Ezalatt a láрма tovább tartott.

— Ha hadnagyról van szó, kiáltá a mindig részeg Kleofás, úgy beleegyezésemet adom, hogy akaszszátok fel, vagy fojtsátok vízbe, már a szerint, hogy melyik halálnem felel meg jobban izlésteknek.

— Vissza, emberek, szólt újból a hadnagy fenyegetőleg. Vissza, mondom! Engedjétek utunkat folytatni, vagy istenemre vér fog folyni.

A tömeg előtérbe tolta Kleofást szamarastul, úgy, hogy most szorosan a tiszt és a szép Málnássy Margit elé került. Ez utóbbinak arcát fátyol takarta.

— Le a fátyolylyal! Hadd lássuk, hogy ki e hölgy.
— Kleofás barát fog itélni.

— Kyrie eleison, ordított ez. Kedves hiveim, nem hiába folyamodtatok igazságszeretetemhez. Vezessétek elem a két vádlottat, hogy annak rendje és módja szerint mondhasam ki az ítéletet.

— Gazember, kiáltá Leó s derekasan arczul teremtetten a barátot. Nem szégyelled magad, te korhely, szent hivatasoddal ily módon visszaélni.

Kleofás eleinte csak némán bámult a tisztre, de aztán rettenetes ordításba fogott.

— Le vele, le vele, izgatta a népet. A szentegyházat káromolja. Üssétek le az eretneket!

— Igen, helyeslé a felbőszült tömeg. Itassunk velük Duna vizet, a Duna csatornába vélők, hadd fürödjenek.

A mint azonban a tömeg támadni akart, Kleofás, ki még mindig a szamáron ült, nem tudott elmozdulni és az ütések őt érték. A megcsökönyszerződött szamár semmi szín alatt sem akart félreállni.

— Pokolba véled, te gaz fajzat, szitkozódék a tisztetreméltó Kleofás. Becsüljétek meg az egyház emberét.

Leó oda fordult Margithoz.

— Maradjon baloldalam mellett, suttogá, de karomat hagyja szabadon, hogy harcolhassak! — S most vissza csöcselék, és jaj annak, ki e hölgyet érinteni merészli.

Ekkor egy hosszú legény tolakodott elé s kihívó kacagással ragadta meg Margit karját . . . de vesztére.

A hadnagy villámgyorsan rántotta ki kardját, melynek lapja a következő pillanatban a támadó fejére csapott, úgy hogy az elbukott vérezve. Ugyan e pillanatban Leó lábának egy erős rugásával oly jól találta a szamarat, hogy az barátostul együtt a tömeg közé zuhant s többeket leütött estében.

Mig a tömeg kacagása, szitkozódása és tombolása közt a szamár és az elbukottak a földön hemperegtek, a tiszt baljával átfogta Margitot és jobbájában kardját forgatva, utat nyitott magának a hid karfájáig, úgy, hogy legalább hátát fedezhette.

— Ha vannak itt lovagias férfiak, úgy álljanak mellem, dörgé a hadnagy. A mig én élek, e hölgyet senki sem fogja érinteni.

Néhány józanabb ember csitítani igyekezett a felbőszült tömeget, látva, hogy a tréfából veszedelem leend. De most már késő volt. A tömeg haragudott a tisztre és nem tágitott többé.

Ehhez járult, hogy Kleofás barátnak sikerült feltápaszkodnia, és újból ingerelte a népet lázító beszédekkel.

Az ifju hadnagy körültekintett. Előtte az élő emberfal, melyet kivont kardjával még sikerült visszatartania. Mögötte a hid karfája megett a csatorna s a hideg dermedtő víz.

Belátta, hogy a túlnyomó erővel szemben még csupán néhány pillanatig tarthatja magát.

Egyetlen útját látta a menekülésnek maga előtt.

Jóval lejjebb egy ódon nagy ház állott a Duna partján, ennek lépcsőzete egészen levezetett a folyam partig.

Mint villám cikázott agyán keresztül a gondolat, hogy oly kitünő uszó mint ő elérheti a lépcsőzetet s akkor mentve leend. Tudta ugyan, hogy a víz nagyon hideg, de

remélte, hogy addig nem hagyja el ereje. Hiszen különben ő órákig lubiczolt a legnagyobb folyamokban.

— Van-e bátorsága kisasszony — reám akarja-e bizni életét? kérde suttogva, míg kardjának csapásai viszatartották a tömeget.

— Van bátorságom és kész vagyok önre bizni életemet, felelt Margit bámulatos hidegvérrel.

— Lépjen a karfára! — Támaszsa karját vállamra, de úgy, hogy mozdulataimat ne gátolja. A vízbe ugrunk, de én partra viszem.

Margit némán bólintott fejével és szorosan a hid karfájához simult.

A hadnagy jelentőségteljes tekintetet vetett reá, aztán előre ugorva hatalmas kardcsapásokkal hajtotta vissza a népet.

A félkör tágult. A támadók öt-hat lépésnyire hátráltak, mint mikor a hullámok visszacsapódnak, hogy annál hatalmasabban zúduljanak a partra.

De a hadnagy az újabb támadást már nem várta be. A kardhüvelyét lemetszve, kardját a tömeg közé dobta s mielőtt egy lélek is sejthette, hogy mi a szándéka, megragadta Margitot és a hullámok közé dobta magát véle együtt.

A csalódott néptömeg a düh, ijedség és csodálkozás kiáltását hallatta, midőn a pár eltűnt a hullámok között.

A merész, érélyes tett egy pillanatra nemcsak álmélkodást, de mintegy tetszést keltett a tömeg között, sőt még részvétet is!

— A szépséges hölgy! — Boldogságos szűz, meg kell fulladniok! — Mentsétek meg!

De Kleofás a karfához csoszogott és engesztelhetetlen gyűlölettel mutatott a habok közé.

— Oh ti ostobák! — A megfulás csak a mi fajtánknak való! — Pokolba véletek, ha engeditek menekülni őket s keressetek magatoknak más bolondot.

A Tábor hidtől tiz-husz lépésnyi távolságban merült föl a pár.

Margit a rettentő veszély daczára nem veszté el lélekjelenlétét s nem gátolta a hadnagy mozdulatait. Az ugrás és hideg víz mindkettőjüket elkábitotta ugyan, de azért a víz felett tartották magukat s midőn a hadnagy segíteni akarta Margitot, ez mosolyogva válaszolt, hogy ne törődjék vele, mert ő szintén kitünő uszó.

Usztak egy darabot, de a hideg víz dermesztette Margit tagjait, úgy, hogy kénytelen volt jobb kezét a hadnagy bal vállára tenni s így folytatni kábultan az uszást.

Leó hadnagy azonban győzte a fáradalmakat és daczára e nehéz ruházatnak és a szép tehernek, sikerült neki egy jó darabig uszni. A házat iparkodott elérni, mert csak ez esetben menekülhettek.

E látványra és Kleofás lázító szavaira újból föltámadt a tömeg elkeseredettsége. Szitkokat és átkokat röpitettek a bátor pár után s dobálni kezdték különféle tárgyakkal, melyeket épen kézbe kaptak.

A legtöbb dobás ártalmatlanul hullott le az üldözők mögött, vagy előttük, de egy izben mégis úgy látszék, hogy kő találta a bátor úszót, mert összerezcent a vízben, mire a tömeg hangos ujjongásba tört ki.

A következő pillanatban azonban a hadnagy már úszott tovább és oly messze volt a hidtől, hogy a dobás el nem érhette.

Ugyanekkor felhangzott a kiáltás, hogy jönnek a katonák!

A tömeg figyelme ennek folytán igénybe lett véve és többé egy lélek sem törődött a menekülőkkel.

De e szerencsés fordulatról a hadnagnak és Margitnak nem volt tudomásuk.

A fiatal ember óriási erőfeszítéssel iparkodott a kiszemelt házat elérni s mindent elkövetett, hogy Margittal együtt a víz felett tartsa magát. Eleinte ez könnyebb volt,

mert a levegő, mely Margit lenge ruháit dagasztotta, a terhet nagyon csekélyre apasztotta. De mindkettőjük ruhái egyre jobban teleszivódtak vízzel és ólomsúlylyal huzzák őket a mélybe.

Hirtelen szűrös fájdalmat érzett a fejben, melyet gyors bágyadság követett.

Nagy erőfeszítéssel emelkedve ki a vizből, észrevette hogy körülbelül még 20 lépésnyi távolságra van az illető háztól, melyhez minden áron el kellett jutnia.

Ugyanekkor látta, hogy a zavaros hullámok, melyeket karjaival osztott szét, vereses szint mutatnak. — Kétségkívül vér festette.

Leó hadnagy a nélkül, hogy magára gondolna kétségbeesett tekintetű vetett Margitra.

A szép ifjú nő erejének vége szakadt, A hullám, mely annyiszor átcsapott feje felett, az üldözők kiáltásai annyira elkábították, hogy eszméletét kezdé veszteni, mint azt a hadnagy a lezárt szemekből és a márvány arczból, mely egyre kékebb színű lőn, következtette.

Az a gondolata támadt hirtelen, hogy Margit szintén megsebesült és a leggyöngédebb néven szólította, de csak egy futó mosoly vallott még arra, hogy az eszmélet nem tűnt el teljesen. Ugyan ezen pillanatban érzé, hogy Margit keze lecsúszik válláról és ereje őt is elhagyja.

Még egyszer összeszedve magát egy erős tempóval ragadta ki a nedves sírből a süllyedő Margitot és a cél felé tört vele.

De nem bírta tovább a küzdelmet, szemei előtt elsötétült a világ. A nép moraja tompán hangzott utoljára fülébe s idegen hangokkal vegyült, melyek a fellegekből látszottak hozzá hatolni.

Aztán minden erős zugásba fult, mintha óriási hangokat kondítottak volna meg füle mellett. Tarka képek tánczoltak szemei előtt s süllyedt — egyre süllyedt.

Kezét görcsösen kinyújtotta s a vonagló élet utolsó megfeszítésével ragadta meg azt, amit elérhetett.

Az élet megdermedt. — — — — —

54. fejezet.

Utczai harc.

A tömeg figyelmét az üldözöttekről a granátos zászlóalj terelte el, mely az őrnagy, Richter vezetése alatt közeledett a Tábor hidja felé.

A hidra érve a granátosok megállottak és egyesek a nép közé keverődtek, hol ujjongó fogadtatásra leltek.

Más csapatok is közeledtek, melyekkel Richter a torlaszokat háritotta el.

Megjelentek a nemzetőrök is, köztük Lazáre doktor, a ki lázító beszédekkel ingerelte a népet

A torlaszokat a nemzetőrök újból helyreállították, midőn Bredy tábornok közeledett, hogy megtekintse a csapatokat, melyek már átkeltek a Duna csatornán.

Leszállott lováról és a hidon gyalog haladt át, miután az akadályok miatt lehetlen volt másképp folytatni az utat.

— Nézzétek — itt jön a zsarnokok eszköze, izgatott Lazáre. — Lássátok be végre, hogy csak erőszakkal lehet itt boldogulni! — Bredy tábornok szintén a nép ellensége — bűnhődjék tehát!

Orditozás volt a felelet. — Egy vállas munkás elé ugrott, hogy Bredy tábornokot a Dunába lökje, de néhány katona megmentette.

A munkás visszatért, néhány könnyű sebből vérezve.

— Derék ficzkó vagy, mondá neki Lazáre, és kezét szorított vele. Fényes példával akartál elől menni. Fájdalom, hogy terved dugába dőlt, de mitől se tarts. Én alkalmat adok boszuállásra. — Tudsz-e löni?

— Hogyne, viszonzá a munkás. Puskaműves volt a mesterségem. De a fegyvertárban megharagudott rám a főnököm. — Eltalálom a fekete pontot célzáblán.

— Fogd hát a puskát, szólt Lazáre halkán, mindjárt összeütközésre kerül a dolog. Az első sorlövésnél vedd célba a tábornokot — [megtenném magam, de rövidlátásom akadályoz.

Ekkor egy legiónárus közeledett, ki kezében levelet tartott, melyet fenlobogtatott.

— Bécs hős védői, kiáltá, sürgöny Magyarországból. Jellasits vereséget szenvedett. A horvátok szétkergettettek. Ne engedjétek, hogy a pogány granátosok a magyarok ellen induljanak, mert egy sem tér vissza.

A nép tombolt. — A granátosok közül sokan, megtagadták az engedelmességet.

A legiónárusok, vagy kétszázan, továbbá a nemzetőrök elállták a pályaudvarba vezető utat. Összesen lehettek vagy kétezeren. Ugyananyi volt a velük szemben álló katonaság is, beszámítva az engedelmességet megtagadott granátosokat.

A torlaszok miatt nem lehetett folytatni az utat s Bredy tábornok végül rászánta magát, hogy visszavezeti harczosait a kaszárnyába.

A parancs kiadását éljenzéssel fogadta a tömeg, de most már követelték, hogy a granátosoknak büntetlenség biztosíttassék.

A zaj növekedett, valóságos viharra fajult, mely nem csitulhatott a katonák kihívó magatartásánál fogva. A nép nem akart tágitani s egy ágyura tette kezét.

— Tüzet! vezényelt ekkor Bredy tábornok, fölemelve kardját.

Utolsó szava volt ez.

A Nassau-ezred sortüzet adott és holtak, sebesültek borították a tért.

A nemzetőrök erre szintén sortüzzel válaszoltak s Bredy tábornok egy gólyótól tatálva lehanyatlott lováról.

A nép jajgatva menekült s megkezdődött a rendszeres harc. A torlaszok mögül a legiónárusok tüzeltek a katonaságra. A nemzetőrök két ágyut keritettek hatalmukba és elleneikre irányították.

A gyalogság hasztalan tett kísérletet szuronynyal bevenni a torlaszokat. A legiónárusok hősileg viselkedtek s hozzájuk csatlakoztak a granátosok is.

Dühösen folyt a tüzelés, egyre több halott, sebesült, borította a tért, s végre a reguláris katonaság hátrálni volt kénytelen a gyakorlatlan, de bátor harcosok előtt.

* * *

Dragon grófnét a veres teremben találjuk, mely mint emlékszünk a nagy térre nyilott. Az átvirrasztott éj, az izgalmak nyomokat hagytak a grófné szépséges arczán. Testéhez simuló ruháját öv fogta körül, melyben két pisztoly diszlett.

A szobában jelen volt Bem tábornok is. A pomlagon ülve a legnagyobb lelki nyugalommal olvasgatott egy lapot. Az ő hidegvére sajátságos ellentétet képezett a grófné izgatottságához.

— Még mindig semmi hír, kiáltá Dragonné. Pedig már összeütközésre került a dolog. Hogyan maradhat ily nyugodtan tábornok? Nem hallja — hisz ez ágyudörgés volt. — Oly átkozotul nagy a lárma az utcán, hogy az ember a saját szavát nem hallja.

Bem vállat vont.

— Ön nem való tábornoknak, grófné asszony, viszonzá, a harcosnak nyugodtan kell sorára várnia. Hiszen csak imént kaptunk hirt, hogy Latour nem enged.

— Oh azok a férfiak! — Milyen lassuak, türelmetlenkedett a szép asszony. — Miért engedték meg, hogy

Latour védelmére három század katonaságot parancsoljon a hadügyminiszteriumi épülethez.

Bem gúnyosan mosolygott.

— Latour nem valami nagy bölcs, viszonzá. Én bölcsőbbnek hittem volna. Nem három századot, de az összes katonaságot kellett volna odarendelnie.

E pillanatban felszakították az ajtót s egy legiónárus rohant be vértől, sártól borítva.

— Hol Dragon grófné ? kérdé.

— Szóljon, uram, mondá Bem, én is e házhoz tartozom.

— Lazáre küld engem, viszonzá a legiónárus. A katonaság megkezdte a csatát s a nemzetőrök elfoglalták az ágyukat. A Tábor hid és a pályaudvar között javában áll a harc.

A lengyel hős könnyebbülten lélegzett — melle tágult és kis alakja nőni látszék a csata hírére.

— Így jól van, viszonzá, de hol Lazáre ?

— Azonnal követ.

A tér felől a nemzetőrök riadója hangzott fel lelkesítően.

— Mert itt az idő, hogy az ágyukat kieroszakoljuk, folytatá Bem. Siessen legiónárus! keresse fel Eigner nemzetőrpapancsnokot. Tudja-e, hogy hol található ?

— Tudom!

Mondja neki, hogy eroszakolja ki a fegyvertárból az ágyuk kiadását és vitesse azokat a veres torony bástyáira.

A legiónárus, ki Bemet nem ismerte, kérdőleg pillantott Dragon grófnéra.

— Menjen, menjen, minden rendben van, kiáltá ez és kitolta a bámulót az ajtón.

— Itt az ideje, hogy visszavonuljak, vélekedék Bem tábornok. — Vegye ön át a jelentéseket, grófné asszony.

Bem e szavakkal egy függöny mögé vonult, mely egy fülkét takart.

Alig tünt el alakja e függöny mögött. midőn két főember rohant a terembe.

— A mulatság megkezdődött, kiálták. A harcz javában áll.

A grófné szeme felvillant a diadal mámorától.

— Az István templom megbízható emberek kezében van-e?

— Hogyne!

Hirtelen megkondukt ugyanekkor a Szent István templom tornyának óriási harangja, vést hirdetve ércnyelvével

A vészharangolás még a szobában ülő összeesküvőkre is nagy hatással volt s mennyivel nagyobb lehetett a hatás, melyet a téren tolongó népre idézett elé.

— Fegyverre, fegyverre, zúgott a vészharang. — Fegyverre, dörgött a nép szava.

Őrült sebességgel robogott egy bérkocsi a ház elé s ott megállott. A ló összeroskadt. A kócsi ajtaját felszakítva Lazáre ugrott a kövezetre s felsietett a házba Dragon grófnéhez.

Az utczákon dühöngött a harcz és mindenfelé, a hős lelkű és elszánt legiónárusok és nemzetőrök diadalmaskodtak. Bem tábornok jól kigondolta a támadási tervet.

Dragon grófné palotájában egymást váltották a hírnökök.

A miniszterium proklamációt bocsátott ki, mely azonban a legcsekélyebb figyelemben sem részesült.

Most megrohanták a fegyvertárt, melyet néhány század katonaság védett ezek pusztító kartácstüzzel fogadták a népet és nemzetőröket. Viszont a katonákra a közelfekvő házak ablakaiból lövöldöztek.

A nemzetőrök és a nép közül sokan hullottak, de ezek helyére mások álltak a legnagyobb elszántsággal. Elragadva a lelkesültség hevétől rohant feltartóztathatlanul a halálba a tömeg. Fiatal emberek, sőt gyermekek, nők is vetették

magukat vad kéjjel a kartácstüzbe, mintha a halál nem is volna valami iszonyat, de a legnagyobb gyönyörűség.

Végül is a nép győzött . . . kiverte állásából a katonaságot . . . hatalmába kerítette a fegyvertárt.

Reszketve de férfias lelkének bátorságától tartóztatva, maradt Dragon grófné a szobában, melyből a harctér nagy része át volt tekinthető.

Midőn a kartácstüzelés megkezdődött, egy golyó az ablak keresztvasát zúzta szét, de Dragon grófné még is maradt.

Lazáre is jelen volt a szobában, de ő félénken húzódott az oszlopok mögé, nehogy egy eltévedt golyó őt találja.

Bem tábornok is előkerült rejtékéből és míg a legnagyobb csodálattal adózott Dragon grófnénak, csak megvető tekintete volt Lazáre számára.

Midőn a nép előre nyomult és a katonaság hátrált Dragon grófné puskát ragadva fel, a szétzúzott ablakhoz sietett, hogy a nép ellenségeire tüzeljen.

De Bem tábornok hozzá ugrott és még idején ragadta ki kezéből a fegyvert.

— Micsoda őrjöngés ez, kiáltá roszalólag. Idő előtt e házra akarja vonni a figyelmét?

A grófné nem mert ellenállani. A tábornok parancsaival szemben vége volt minden szokott önfejtésének. A lengyel hőssel nem mert daczólni.

Az utcákon mindenfelé torlaszok emelkedtek s a nép Latour fejét követelte.

55. fejezet.

Latour halála.

A hadügyminiszteriumi épület második emeletén reggel óta együtt ült az egész minisztertanács. Minden tíz perczben jelentés érkezett.

Három század gyalogság volt az épület előtt a miniszterium védelmére felállítva.

Hírnök hírnök után jött gróf Latour hadügyminiszterhez, hogy a szorongatott katonaságnak itt is ott is segílyt küldjön.

Latour tőle telhetőleg rendelkezett, de nem volt elég hadiereje hogy megfékezhetette volna a népet.

Midőn a forradalmiak diadalmaskodtak mindenfelé, a három század katonaság az utczárol a hadügyminiszteriumi épületbe vonult, hol két kartácscsal töltött ágyu állott.

Egyelőre közelébb jött az ágyudörgés s a hadügyminiszteri épületben elterjedt a rémhír, hogy a katonaság megfutott a nép előtt.

A miniszterek lázas gyorsasággal tanácskoztak, csak most látták be, hogy nem volt jó felingerelni a népet.

Latour kilépett a tanács teremből és szétküldte adjutánsait a parancscsal, hogy a tüzelés minden vonalon beszüntetendő, a nép életét kimélni kell.

Késő volt!

A nép ekkor hatalmába kerítette az ágyukat, és diadalmi mámorában határt nem ismert.

S most a tömeg a hadügyminiszteri épület felé hullámozott sűrű sorokban.

— Halál Latourra, halál az árulóra!

A legionáriusok egy követsége jelent meg a miniszte-

riumnál, élükön Verő Gáborral, ki tevékeny részt vett a harcokban. Latour ezek előtt kijelenté, hogy a miniszterium kész engedményeket tenni.

Verő megígérte hogy mindent elkövet a nép lecsillapítására, mely már ott tolongott az épület előtt.

Ki akart tehát az erkélyre lépni de az erkélyajtó zárva volt és a kulcsot nem találták sehol.

Verő nem habozott sokáig, felszakította az ablakokat és azon keresztül ugrott az erkélyre, de késő volt már. A viharban elenyészett hangja. Egy lélek sem figyelt szónoklatára.

— Halál Latourra, halál az áruló miniszterre, tombolt a tömeg.

Dragon grófné házából oda lehetett látni a miniszteriumi épületre és a szép grófné a legnagyobb érdeklődéssel nézte a rémes jelenetet.

Lazáre összeszedte minden bátorságát, midőn a grófné hozzá fordult és a szavakat sugta tülébe.

— Jusson eszébe a „Véres színház.“? — Tegye kötelességét.

Lazáre némán bólintott fejével, aztán kisietett a szobából és a grófné nem sokára látta őt a tömeg közé vegyülni.

A hadügyminiszteri épület kapuját fejszékkel döngették a bebocsátást követelő támadók.

A maroknyi katonaság hasztalan állott volna ellen, Latour ép ezért kiadta a rendeletet, hogy minden ellentállás beszüntetendő.

Azt hitte, hogy ily módon kiengeszteli a népet, csak hogy az engedelkenységet előbb kellett volna gyakorolni. Most már égbe kiáltott a legyilkoltak vére.

A tömeg behatolt az udvarra, köztük Lazáre is és vele több összeesküvő, kiket mult éjjel a «Véres színházban» látunk, velük volt a gyilkos jelölt is.

Lazáre a kapu közelében állt meg bizonyos helyen és fürkészőleg pillantott körül minden pillanatban.

A nép iszonyú zaj között halálra kereste Latourt. Az épület folyosói is megteltek munkásokkal, nemzetőrökkel.

Az általános zavarban több miniszternek sikerült menekülnie és észrevétlenül akart távozni Latour is, ki azonban balul járt.

Latour néhány jó barátja arra kérte őt, hogy vesse le fényes tábornoki egyenruháját, mely csak árulója lehetne és öltön közönséges polgári öltönyt.

A hadügyminiszter megfogadta a jó tanácsot s átöltözökdvén, egy titkos padlás szobában rejtőzött el, mely egyébkor különféle tárgyak elhelyezésére szolgált.

Alig rejtőzött el Latour, midőn a tömeg behatolt az ő második emeleti lakására s ott izzé porrá zúztak mindent, de a keresettet nem találták.

Lazáre türelmetlenül állt őrhelyén az udvarban, midőn a gyilkosjelölt lejött hozzá

Ördög és pokol, jelenté haragosan. Az a kutya elrejtőzött. Nem találjuk sehol, talán jó volna a házat felgyújtani.

— Még nem távozott, felelt Lazáre halkan, én jól ismerem ő kegyelmét és minden távozót gondosan megtekintek.

— De hát hol lehet mégis?

— Elrejtették!

— De hová?

Ez volt a nagy kérdés, melyre Lazáre nem tudott felelni.

A legionárusok több belátóbb főembere nem kívánta Latour halálát, sőt irtózott a gondolattól, hogy a nép a győzelmet gyilkossággal szennyezi be.

Ez okból felkeresték a képviselőház elnökét Verő legiónárussal egyetemben s ajánlatot tettek neki, hogy birja rá Latourt a leköszönésre.

Ez esetben a nép haragja volószínűleg enyhülni fog s

Megtörtént a második összecsapás, de Margit keze erősen tartotta a kardot.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ők ily körülmények között készek a leköszönt hadügyminisztert kivezetni az épületből és biztonságba hozni.

A ház elnöke félőrai gondolkozási időt kért, mit a legionárusok készséggel megadtak.

Az elnök igen helyesen úgy vélekedett, hogy Latour elrejtőzése csak rövid ideig tarthat az épületben, hol a tömeg minden pillanatban megelheheti és az esetben ugyancsak nem tarthat igényt kíméletre.

Ép ezért egy bizalmas embert küldött Latourhoz, a ki elmondta a hadügyminiszternek az aggodalmakat, melyeknek jogosultságát Latour is belátta.

— Menjünk tehát, mondá, hol találom az elnököt?

— Egy negyedemeleti szobában, felelt a hirnök. Majd oda vezetem kegyelmes urat.

— De a folyosó tömve van csöcselékkal, veté ellen Latour megborzadva.

— Mit sem tesz, vélekedék a hirnök. E polgári öltözetben senki sem fogja felismerni a hadügyminisztert.

Latour nem szólt többé. Belátta, hogy meg kell kockáztatni az utat, mert rejtekhelyén is örökös veszélyben fog.

Lejött tehát a padlás szobából és a folyosón a hirnökkel együtt áthaladt a tömegen, mely őt kereste.

Hogy mi történt ekkor a hadügyminiszteri szobában, biztosan senki sem tudhatja, de mindenki elképzelheti.

— Hová rejtőzött Latour?

— Halál a hadügyminiszterre!

De egyelőre senki sem ismert reá, szerencsésen eljutott a terembe, hol az elnök várta, ki nagy felindulással jött elébe s következőkép szólt:

— Kegyelmes uram, remélem, hogy hirnököm feltárta ön előtt a helyzetet.

— Teljesen, viszonzá Latour.

— Nos, mire határozá magát?

— Hogy leköszönök.

— Helyes, kiáltott a hirnök. Oly nagy a veszély, hogy itt nem gyávaság engedni. Irja meg kérem a lemondását.

Latour gróf ur asztalhoz ült és egy lap papírra írta a következőket:

Ő felsége beleegyezésével kész vagyok hadügyminiszteri állásomról lemondani.

Bécs 1848. október 6.

Latour s. k.
tábornagy

Az elnök magához vette az iratot és kiment vele hogy a népet megnyugtassa, csak hogy tudja isten mi okból, de a lemondás nem jutott a tömeg tudomására. Sokan az elnököt okolják e miatt, de lehet, hogy az iratot az általános zavarban nem hallgatta meg senki.

A gróf ez okmány kiállítása után biztonságba hitte magát, de több minisztertársa e hirrel jött be hozzá, hogy a nép most már lemondásával sem éri be.

A legionárusok most előléptek Verővel és ajánlkoztak, hogy Latourt kivezetik az épületből és megvédik.

Gróf Latour beleegyezett ebbe, annál inkább mert más menekülési útja úgy sem volt.

— A hátulsó lépcsőn fogunk lemenni, ajánlotta Verő, az a legközelebbi s azon talán legkevésbé keltünk fel-tűnést.

Latour igenlőleg bólintott.

Kiléptek s a szűk lépcsőzet felé tartottak, mely szintén zsufolásig volt már tömve, úgy, hogy a legionárusok alig tudtak keresztül hatolni a hadügyminiszterrel, kit többen fölismertek.

Kiült az arczokra a vérszomj, ökölbe gyűrődtek a kezek és megfenyegették Latourt, vad szitkok kíséretében. Tisztába lehetett mindenki a nagy veszéllyel, de a legionárusok testükkel fedezték Latourt s egyelőre megmentették minden testi bántalmazástól.

Az utolsó lépcsőzetre értek — már látható volt az udvar helyiség az ott hemzsegő emberáradattal.

A kapu közelében még mindig ott állt Lazáre és mellette az összeesküvők, kik Latour vérért szomjuhozták.

Latour a legionárusoktól kísérve leért az utcára. Bizonyára sejtette, hogy minő sors várja.

Alig tette lábát az udvarra, midőn Lazáre elkiáltotta magát:

— Ez a vén áruló, ki annyit vétett a magyaroknak és nekünk. Le vele.

A tömeg azonnal Latour felé rohant, kit a legionárusok védeni iparkodtak, de durva kezek rántották őket félre, minden ellenzésük dacára is.

Az ősz szakállu Gerber volt az első, ki botjával a gróf bal vállára ütött, de a gyilkos jelölt bátorságát vesztette s nem merde használni törét.

De elényomultak a többiek. Vad tolongás keletkezett. A legionárusok csitítani iparkodtak a tömeget s védeni Latourt, de elsodorta őket az ár.

Egy horvát szabó leütötte Latour fejéről a kalapot, mások hajába markoltak, tetteleg bántalmazták. Latour pusztán kézzel védte magát és védte őt Verő is, de erős ütés érte az ifju fejét, úgy, hogy eszméletlenül rogyott össze,

Verő elbuktával meg volt pecsételve Latour sorsa.

Egy munkás ruhába öltözött ember nagy kalapáccsal halálos ütést mért Latour fejére, ki összeroskadtt, ugyanekkor több gyilkos furódott testébe.

Latour kilehelte lelkét.

Az öröm rémes ujjongássá tört most ki, melyből az ablak mellett álló Dragon grófné és Bem tábornok megtudták, hogy Latour hadügyminiszter áldozata lett a nép dühének.

A gyilkosság következtében a felbőszült tömeg minden emberi érzésből kivetkezett.

Latour hulláját kivonszolták az utcára s felakasztot-

ták egy utczaí ablak rostélyára. Még akkor is szúrták, ütötték az élettelen testet, oly végtelen volt a bécsiek gyölölete.

Tagjait szétszaggatták, ujjait vagdosták le, ruháit tépték s estig lógott ottan a hulla.

A hadügyminiszter iszonyuan lakolt.

De vessünk fátyolt a rémséges jelenetre, melyet a fékevesztett tömeg idézett elé s a jobb érzelműek szívből kárhoztattak.

56. fejezet.

A dunaparti ház.

Bem tábornok és Dragon grófné tanúi voltak az iszonyatnak, melyet a nép Latourral elkövetett. Az ablakból mindent láthattak.

A hős lengyelt felháborította e kegyetlenkedés, de a nép dühével szemben tehetetlen volt.

Verő legiónárust, mint emlékszünk sulyos csapás érte fején, úgy hogy összerogyott, de néhány jó embere idején kiragadta a tolongásból.

Dragon grófné házába vitték, hol csakhamar magához tért, miután a seb nem volt oly veszélyes, mint eleinte hitték.

Nem sokára fel is kelt, miután fejsebét köttette be.

* * *

Már alkonyodott, midőn a nép a hadügyminiszteri épület előtt oszladozni kezdett, de a boldogtalan miniszter még mindig ott lógott fölakasztva s a nép nem engedte, hogy valaki levegye.

Ört is állítottak melléje, kit azonban elnyomott az álm.

Ekkor egy kocsi közeledett a végzetes épülethez s ott megállott, ketten voltak a kocsiban. A kocsis s kivüle egy férfi, a ki a legionarusok egyenruháját viselte és most kiszállott.

A lámpa fénye arczába világít és Verő legiónárusra ismerünk.

Karján fehér csomagot tart, melyet most kibont s a hullához lép, miután meggyőződött, hogy az őrs alszik.

A csomag egy fehér vászon lepedőt tartalmaz. Iszonyodva borzad vissza a szétmarczangolt hullától, de aztán erőt véve magán, ráborítja a lepedőt. Az elősiető kocsis segítségével a kocsiba emeli s aztán beszállnak s a fogat ismét lassan eldöcög.

Midőn az őrs felébredt, ámulva látta, hogy a hullát nincs sehol. Tágra nyitotta szemét és nem tudta mire vélni a dolgot.

A derék legiónárus szájalommal viseltetett még a zsarnok ellenségével szemben is és ha életét nem tudta megmenteni, legalább tisztességes temetéséről akart gondoskodni.

A bécsi nép diadalmaszkodott és kiverte a városokból a katonaságot. A fontos helyeket mind hatálmába kerítette.

* * *

Egy házba vezetjük az olvasót, mely szorosan a bécsi Duna-csatorna mellett emelkedik s melytől lépcsőzet vezet egészen a vízig, melyre erkély is nyúl ki.

Ugyan e nap reggelén két férfi ült az erkélyen. Egyik délczeg barna férfi, kinézése után ítélve csak magyar lehetett. A másik egy púpos németke, kin hosszú haja arra vallott, hogy művész bizonyára.

— Nos művész úr, kezdé a magyar, remélem megörökíti e végzetes napok eseményeit. Volna itt elég festeni való.

A festőművész vállat vont.

— A ecset visszaborzad e rémes dolgoktól, viszonzá. Legalább semmi kedvem, hogy én örökítem meg e véres jeleneteket. Inkább festenék egy madonna képet.

— S miért nem fest.

— Mert nincs modellem, sóhajtott a művész mély szomorúsággal.

— S e miatt tétlenül tölti idejét? kérde a magyar.

— Igen, uram, viszonzá a művész, mert hát mit te-
gyek. Én remekművet akarok csak alkotni. De nagyságod-
nak mindenesetre köszönöm, hogy volt oly kegyes házába
fogadni.

A magyar mosolygott.

— Tudja, festő uram, viszonzá, az ember unatkozik
egyedül és jól esik ily világlátott férfi társasága, mint az
öné.

A festő nem felelt. Hirtelen felugrott és a távolba lát-
szék révedezni tekintete.

— Teringettét, kiáltá, micsoda láрма az ott, a Tá-
bor hidon.

Az erkélyről kényelmesen oda lehetett látni a hidra.

— Csődület, viszonzá a magyar, hiszen azt már meg-
szokhatta volna, festő uram. Mindennapos az ilyen láрма
Bécsben.

— De ez úgy látszik jelentősegteljesebb a többinél, vé-
lekedék a festő.

— Meglehet, szólt a magyar. A mai nap könnyen vég-
zetessé válhat. Rögtön hozok látcsövet.

A szobába sietett, honnan csakhamar látcsővel tért
vissza, melyet szeméhez emelt s úgy kísérté figyelemmel
a hidon lefolyó eseményeket.

— Lánczos lobogós, dörmögé. Mi szándéka van a tö-
megnek? Egy kocsit fogtak körül. Valami katonatiszt védi
magát. Érdekes! — Agyon fogják verni a szegényt! —
Mulatságos látvány.

A kis festő szemrehányó tekintettel válaszolt.

— Szégyelje magát uram. Ön mulatságos látványnak mondja egy emberélet veszedelmét.

— Dőreség, szólt megvetőleg a ház ura. Tudja meg, a főnemességnek egyik szabálya az legyen, hogy a nép mulatságait nem kell zavarni. — De patvarba, tevé hozzá újra látcsővezve a hidat, a ficzkóban van bátorság — távol tartja magától a tömeget. — Ah és ott van Kleofás is, a kolduló barát, ki éjjelenként a korcsmákban mulatozik.

A kis festő éles szemmel rendelkezett és szivszorongva nézte a hidon lefolyó jelenetet.

— Különös nyugtalanság fogott el, suttogá. Ki az a nő, ki a tiszt oldala mellett van.

— Ily távolról még látcső segítségével sem ismerhető fel, viszonzá a háziur. — Keményen szorongatják a katonát, úgy látszik granátos tiszt. — Nem adnék egy fabatkát éle-
teért. Száz forintot teszek egy ellen, hogy agyonverik. — Nos, fogad e velem festő uram?

A művész még csak feleletre sem méltatta a kegyetlen ajánlatot.

— Szó a mi szó, a tiszt bátor legény, folytatá a háziur. A barátot szamarastul fellökte. s most a hid karfájához vonul vissza hölgyével.

Egy ideig szótlánul szemlélték a jelenetet, aztán ugyan egyszerre a meglepetés kiáltását hallották.

— Ördög és pokol, szitkozódik a festő, csakugyan a vízbe vetették magukat. — Hol a csolnak uram? A csolnakot gyorsan.

A háziur vállat vont.

— Kár, viszonzá, de Pista komornyikom az előbb a másik partra evezett vele.

— Oh istenem, sopánkodék a festő, e szerint még segítségükre sem siethetünk. E házat iparkodnak bizonyára elérni! — Ily hideg vízben úszni — szörnyűség! — A

nőt elhagyja ereje . . . A tiszt vállára teszi kezét . . . Nem fogja idáig kibírni a teherrel.

A festő fájdalomtelten kezével takarta el arczát. A tömeg újabb rivalgására riadt fel.

— Hol a nő, tán vízbe fulladt, kiáltá remegve,

— Még nem, a hadnagy magával viszi a vizen keresztül, de most . . .

— Mi az!

— Kövekkel dobálnak utánuk.

— Nem késhetünk tovább. — Siessünk le a lépcsőzethez. Valamit kell tennünk megmentésükért, kiáltá a művész.

— Jó, viszonzá a másik, menjünk le!

Elhagyták az erkélyt s lesiettek a lépcsőzeten, de a festő előbb egy kötelet is kerített.

Pillanat mulva lent állottak. A fiatal hadnagy, Tréger Leó és a hölgy, Málnássy Margit — mert hisz ők voltak — eszméletlenül látszottak a lépcsőzet felé sodortatni.

A festő most a vízbe dobta a kötelet s ezt ragadta meg görcsösen a fiatal hadnagy, midőn eszmélete elhagyta. Baljával még mindig Margitot fogta át, kiről halálos küzdelmek között sem feledkezett meg.

A festő a házi ur segélyével kivonta az élettelen testeket a vízből. A hadnagyot a házi ur ragadta vállára, míg Margitot a törpe festő vitte.

— Oh ez a valóságos madonna, kiáltá a művész lelkesülten, midőn a szép hölgy arczába tekintett. Ez után megfesthetném képemet remekül. De fájdalom, nem él már.

— Ne szónokoljon festő uram, hanem hozza utánam a hölgyet, förmedt a házi ur a törpére. Hozza utánam, mert különben csakugyan megtalál halni karjai között.

Felsietet. A hölgyet a festő az erkélyszobába vitte és ott lefektette a pamlagra, míg a házi ur a hadnagyot egy másik szobában helyezte el s egy szolgaleányt rendelt melléje, mint ápolónőt.

Midőn ez megtörtént és arról is meggyőződött, hogy a fiatal hadnagy még él, visszatért az erkélyszobába.

A festő ép azon fáradozott nagy odaadással, hogy életre keltse az ifju hölgyet.

— Keble emelkedik, él, él, kiáltá ujjongva a belépő felé.

Ez a pamlaghoz lépett, hogy szintén megtekintse az alélt leányt.

De alig vetett egy tekintetet a márványszerű arcza, midőn a legnagyobb meglepetés jeleivel hökkent vissza.

Aztan ismét Margit fölé hajolt, mintha meg akarna győződni arról, hogy nem pusztá káprázat az egész.

Szeme vad diadallal villant fel.

— Ez ő, ez ő, dörmögé. Tévedésről szó sem lehet. Sokkal jobban ismerem. Hányszor bámultam a márványszerű arczot. Megesküdtem, hogy enyém-leend. Mindent elkövettem, hogy birhassam őt, de hiába. Terveimmel felsültem. S most, midőn már lemondtam arról, hogy eskümet valaha beváltsam, most hozza őt elém a sors, kezembe szolgálja! . . . Mily váratlan diadal . . . De hogyan jutott Bécsbe? — Megfoghatlan.

A művész csodálkozva hallgatta a halk magánbeszédet, melyből azonban csak egyes szakadozott szavakat tudott megérteni.

A házi ur most elhallgatott s gyönyörrel szemlélte a szép arczot.

— Uram, fordult a művész a ház urához.

Ez felriadt.

— Mit akar? kérdé türelmetlenül s boszus tekintetet vetett a művészre, mintha a háborgatás miatt neheztelne.

— Uram, folytatá a művész, úgy látszik, ön e hölgyet ismeri.

— Ismerem.

— Végtelenül lekötelezne engem, ha felvilágosítással szolgálna róla.

— Ah talán szerelmes lett beléje? kérdé a házi ur

gúnyosan. Ez esetben szánom önt szegény barátom, mert annyi szent, hogy viszont szerelemre nem számíthat, mert a hölgy végtelenül büszke.

A művész felsóhajtott és végignézett a saját szálnalmas alakján.

— Szerelemre nem tartok igényt, mondá halkan. Ki szerethetne engem? — Még a legutolsó sem, pedig e hölgy itt méltó arra, hogy a legelső legyen. Lemondtam én minden földi boldogságról és megelégszem azzal, ha távolról imádkozhatom azt, kit szeretek. — Mily gyönyörű e hölgy! Ilyennek képzeltem a madonnát legszebb álmaimban.

— Izlése jó. — E hölgnél szebbet valóban én se láttam festő uram.

— Ki hát e nő?

— Egy magyar leány.

— Hazájabeli?

— Az!

— Mi a neve?

— Málnássy Margit, egy régi előkelő család sarja. Pesten lakik fivérével?

— S hogy került Bécsbe.

— Az épen megfoghatlan előttem is, jegyzé meg a házi ur. Én régóta ismerem Málnássy Margitot.

— Pesten ismerkedett meg vele? kérdé a festő érdeklődve.

— Épen ott, felelt a háziur komoran.

— Akkor szegény leány legalább örülni fog, ha eszméletét visszanyeri, hogy jó helyre, ismerőshöz került.

A házi ur sajátságosan mosolygott.

— Hogy örülni fog-e, jegyzé meg gúnyosan, azt nem tudom biztosan. Én részemről örvendek, hogy itt van.

A festő kérdőleg pillantott fel.

— Csak nem akarja azt mondani, hogy a hölgy neheztel önre? kérdé kedvetlenül.

— Biz az könnyen meglehet, hogy neheztel reám.

— Talán ellenséges viszonyban állottak?

A házi ur vállat vont és nem felelt. A festő újból kérdést akart intézni hozzá, de torkán akadt a szó.

Észrevette, hogy a megmentett leány megmozdul s ép azért gyorsan oda lépett.

Szive oly hevesen dobogott, hogy majd szétvetette mellét.

Alig tudta kivárni a perczet, midőn a gyönyörűséges leány ki fogja nyitni szemét.

S most . . . most . . . Ime a végzetes pillanat elkövetkezett.

Margit kinyitotta csodaszép szemét. A legnagyobb ámulattal tekintett körül, mintha nem tudná, hogy hol van. Majd a törpe festőn akadt meg tekintete, akinek arczáról csak szeretet, gyöngédség sugárzott.

A szép leány lehúnyta szemét. Azt hitte tán, hogy álmodik.

Kis vártatva újból fölpillantott s ezuttal a házi úr arczán akadt meg szeme, mely tágra nyílt a nagy rémülettől.

— Hol vagyok, suttogá a megdöbbenés hangján. Álom-e ez?

— Nem álom, kedves kisasszony, viszonzá a festő. Meg van mentve.

Megmentve? kérdé Margit, ki még nem tudott tisztán visszaemlékezni, hogy mi történt vele.

— Igen, mi voltunk olyan szerencsések a hullámok közül kiragadni, szólt mosolyogva a festő.

Margit egy perczig késett a válaszszal: Ez alatt lassanként visszatért eszmélete. Most már eszébe jutott, hogy Leó hadnagy a hullámok közé vetette magát s úszás közben elájult.

— Mi történt megmentőmmel? kérdé elszorult szívvvel. Remélem hogy ő nem lakolt nemeslelkűségeért a halállal.

— Nem, vegyült most közbe a ház ura, ő is meg van mentve.

Margit ijedt sikolt hallatott.

— Ön az, csakugyan ön az? kérdé tágra nyíló szemekkel. Avagy talán pokolbeli káprázat játszik velem?

— Én vagyok, kisasszony, viszonzá a ház ura gúnyos kacajjal.

— De hogyan jutott ön ide, mi dolga Bécsben, kérdé Margit tovább.

— Ugyanezt kérdezhetném öntől, kedves kisasszony, jegyzé meg a házi ur, már udvariasságból is kötelességemnek tartom kérdésére megadni a választ. Nos, Pesten nem éreztem már jól magam. Pénzem volt s így nem okozott semmi nehézséget lakhelyemet Bécsbe áttenni. Itt megvásároltam e házat, mely most oly szerencsés, hogy önt vendége gyanánt tisztelheti.

— Hogyan, rebegé Margit, én — én az ön házába jutottam?

— Parancsára, kedves kisasszony. A sors irgalmasabb volt irántam mint ön. Minden erőlködésem daczára nem sikerült önt hatalmamba keríteni, ime a sors kezembe adta.

— Iszonyu!

— Megesküdtem egykor, hogy ön az enyim leend. Ime az alkalom esküm beváltására.

— Oh istenem, sóhajtá Margit, miért nem veszttem inkább a Duna hullámai között.

— Minek pusztult volna el a hideg hullámsirban, mikor forró karjaim közt szebb élet várja.

— Soha, soha! — Én nem akarok az öné lenni.

— Majd meglátjuk gúnyolódék a házi ur, ki nem volt más, mint Megyváry, Margit régi imádója.

A törpe művész visszafojtott lélegzettel figyelte a párbeszédet és közben gyűlöletteljes tekintetet vetett Megyváryra, ki így folytatá:

— Nem feledtem el még azt a sebet, melyet rajtam fivérének gölyója ejtett egykor a városligetben.

— Nem feledte el, vágott közbe Margit élesen, úgy hát óvakodjék, mert Béla fivérem most is közel van.

— Hogyan, ő is Bécsben időz?

— Meglehet, hogy nem csak Bécsben, de épenséggel a közelben.

Megyváry vállat vont.

— Ön persze rémiteni akar. Én ugyan egyáltalán nem hiszem, hogy Málnássy Béla Bécsben időzzék, de ha itt is volna, azzal sem törődöm. Én nem félek tőle azért, mert egy izben neki kedvezett a szerencse. Lehet, hogy ha még egyszer kiállanánk, enyém volna a diadal.

— Azt hiszi?

— Hiszem, vagy nem hiszem! E miatt nem érdemes vitatkozni. Tény annyi: itt házamban mindenesetre teljes biztonságban vagyok s ön feltétlenül az én hatalmamba került.

— Ne feledje uram, viszonzá Margit, hogy bennem is a Málnássyak hősi vére foly.

— Ej mit, jegyzé meg elvetőleg Megyváry, ön csak gyöngé nő s nem lesz képes megdaczolni egy férfi akaratával.

Margit szólni akart, de a törpe festő hirtelen közbe lépett s Megyváryhoz intézve szavait, rosszalólag mondá:

— Uram, a kisasszonynak nyugalomra van szüksége s egyáltalán nem értem hogy miként gyötörheti ennyi fenyegetéssel. Legyen szives most beszüntetni a társalgást.

Megyváry ajkába harapott, de egyetlen ellenvetést sem tett.

— Legjobb lesz uram, ha elhagyja a szobát, vélekedék a művész.

— Elhagyni a szobát?

— Nos igen! Mert míg ön itt időz, a kisasszony lelki állapota nyugodt nem lehet.

Megyváry bosszús tekintetet vetett a törpére, de aztán az ajtó felé irányította lépteit.

Hirtelen azonban visszafordult és oda szólott Margitnak fenyegetőleg.

— Kisasszony, egyedül hagyom, de ne feledje el, hogy ön teljesen hatalmamban van s engem csupán engedékenységgel indíthat meg. Szökés ne jusson eszébe, mert a ház kijáratait gondosan fogom őriztetni.

Margit nem felelt és Megyváry gyors léptekkel hagyta el a szobát.

A szép fogolynő kétségbeesve takarta el arcát. Eszébe jutott a küldetés, melyet Kossuth, az a szeretett férfi bizott rá és most kénytelen itt raboskodni, hir nélkül hagyva a kormányzót.

Hirtelen a törpe művész lépett oda hozzá s füléhez hajolva suttogá:

— Kedves kisasszony, ne essék kétségbe, én meg fogom menteni.

Margit lebocsátotta kezét és hálás tekintetet vetett a törpére.

Országos Széchényi Könyvtár

57. fejezet.

A hátráló Jellasics.

Ideje, hogy visszatérjünk a magyarországi harczterre.

Jellasics fegyverszünetet eszközölt ki Móg tábornoknál három napra, mert azt hitte, hogy Roth és Philipovich tábornokok ezen idő alatt hozzá fognak csatlakozni.

De miután csak hirt sem hallattak magukról, inába szállt Jellasics bátorsága. S noha a fegyverszünet úgy szólt, hogy azalatt egyik félnek sem áll jogában táborhelyet változtatni, Jellasics mégis a fegyverszüneti idő letelése előtt felkötötte a nyúlak bocskorát és szép szerével, amugy suttomban szökött meg Székesfehérvárról.

Bizonyára úgy vélekedett, hogy ha szégyen is a futás, de hasznos.

Mire letelt a fegyverszünet ideje, Móga a magyar tábornok hült helyét lelte Jellasicsnak.

Ily gyönyörűséges hadi taktikákhoz értett Jellasics bán, e törhetetlen hős, ki azzal henczegett, hogy néhány nap alatt Pesten lesz és Magyarország nyakára teszi a lábát.

Alaposan elment a kedve a pesti úttól, a hős honvédek vették el. S a törhetetlen hős, hőshöz nem illő sietőséggel indult Bécs felé, betegeit és élelmiszereit visszahagyva Székesfehérvárott 1500 határőrrel.

Október 3-án érkezett a hős futó Győrre s a püspöki lakást választotta szállásul. De még sarczot is vetett a városra.

A győri polgármester megrémült. Feltette a várost a felgyűjtástól s azért Jellasicshoz járulván, a nép nevében fölkérte, állítólag német beszédben, hogy a várost kimélje meg a pusztitástól.

Jellasics kegyeskedett magyar nyelven válaszolni.

— Tudom, mondá, hogy Győr szab. kir. város és miután a császár tulajdona, természetes, hogy meg kell oltalmaznom a feldulástól.

A polgármester köszönetet mondva távozott, de azért a város népsége alig győzte várni, hogy Jellasics vad harczosaival minél előbb hagyja el a várost.

No nem kellett sokáig várakozniok. A magyar had előre nyomult és Jellasics futva hagyta el Győrt, folytatva útját Mosony felé s október 6-án Német-Óvárnál lépett osztrák területre.

Ekkor már kitört Bécsben a leirt véres forradalom.

* * *

Mint említettünk Jellasics Székesfehérvárra várta Roth tábornokot, de miután késett, ő idején megmentette bőrét, Roth tábornokot utasította, hogy kilenczezernyi emberből álló seregével és tizenkét ágyújával siessen gyors menet-

ben Székesfehérvárra, hogy a hátrahagyott határőrök biztosítsassanak.

Roth engedelmeskedett és sebbel-lobbal indult Fehérvár felé.

Móga tábornok Perczel Mór ezredest küldte ellene és Perczel parancsnoksága alá helyezte Görgei csapatát is a Csepel szigetről. Görgeit mélyen bántotta, hogy Perczel alárendeltje s a két vezér közt itt hintetett el a gyűlölség magva.

Az első összeütközésnél Görgei egy merész huszártámadással lefegyverezte Róth előhadát s tizenegy tiszttel együtt elfogta.

Róth erre a Sió felé hátrált, de a fölkelő nép a folyamom minden hidat lerombolt, mire Perczel felszólítására Roth feltétlenül megadta magát neki.

Künn a nyílt mezőn rakta le szégyentelten fegyvereit a határőrökből álló egész sereg.

Perczel, Görgeivel és a főbb emberekkel középük ment, mire a szegény bocskoros horvátok kezét-lábat siettek csókolni, mennyre-pokolra esküdöztek, hogy ők szeretik a magyarokat, sohasem voltak Magyarország ellenségei s csupán kényszernek engedtek, midőn Magyarországra fegyveres kézzel léptek.

Mig a legénység így nyilatkozott, a tisztek szitkozódva tépték le fekete-sárga kardbojtjaikat s a porba vágták; átkozták Jellasics bánt, ki ily gyáván hagyta őket cserbe.

Perczel most haditanácsot tartott s ezután visszakeresztelte hazájába az egész tábornokot. De előbb esküt kellett tenniök, hogy többé nem emelnek fegyvert a magyarra.

E kegyelemben Róth és Philipovics tábornokok nem részesültek, kik mint lázadók fogva maradtak és bűnvádi kereset indítottak ellenök.

Perczelt e szerencsés győzelem következtében tábornokká nevezték ki.

Jellasics október 8-án, már Bécs előtt állott, de a hős bécsi nép a várost már akkor hatalmába kerítette és a katonaságot teljesen kiverte, mely Auersperg tábornok alatt a város előtt foglalt állást.

A bécsi országgyűlés követet küldött Jellasicshoz, mielőtt Bécs alá ért, hogy ha jó szándékkal viseltetik, ne merje utját tovább folytatni semmi szín alatt.

— Mi közöm nekem az országgyűléshez, felelt nagy gőgösen Jellasics. Én csak a császár parancsára hallgatok, mert a császár szolgálja vagyok s utamat az ágyuk dörgeése szerint irányzom.

A követség visszatért Bécsbe. Ide belépni még se mert Jellasics és a város előtt egyesült Auersperggel.

Móga, a magyar tábornok nem üldözte Jellasicsot a kellő eréllyel s nem sietett idején a szorongatott Bécs védelmére. A Lajtha előtt tétlen vesztegelt s időt engedett, hogy Auersperg Jellasics és Windisgrätz seregével egyesüljön.

Mógának nem volt nagy kedve osztrák területre lépni és csak határozott parancsra vezette át táborát a Lajthán, hogy Bécs felé nyomuljon.

Ez október 17-én történt, de még ugyanaz nap meg gondolta magát és visszatért a Lajtha innenső partjára.

Kossuth ezalatt nyugtalanul várta, hogy Málnássy Margitról hírek érkezzenek, de a fiatal leány mindeddig semmi életjelt sem adott magáról.

— Istenem, gondolá Kossuth, tán kár is volt azt a gyöngye teremtetést ily nehéz feladattal megbizni. Talán az osztrákok kezébe került, kik kém gyanánt végezték ki. Oh akkor halála lelkemet terhelné. Nagyon szánám azt a szegény fiatal teremtetést. — Magam is leutazom a Bécs felé nyomuló táborunkba, talán ez alkalommal Margitról is hallok hirt.

Kossuth e rövid magánbeszéd után megtette az utazási előkészületeket.

58. fejezet.

A törpe festő szerelme.

Mint láttuk, Megyváry Bécsben házat vásárolt, mit könnyen megtehetett, miután nagy vagyonnal rendelkezett. A törpe festő, kit Luigi Antóniónak hívtak, olasz származású volt s egy-két festményvel magára vonta a figyelmet. Megyváry Bécsben ismerkedett meg vele és miután unatkozott, házába fogadta.

Bécsben ő részt vett politikai üzemekben is. Így történt, hogy a «Véres színházban» is láttuk. De azért bőrért nem igen szerette kockáztatni s lehetőleg távol tartotta magát a csatározástól.

Málnássy Margitot a szerencsétlen véletlen ép Megyváry házába sodorta, hol néhány napig betegeskedett, de aztán felépült.

A törpe festő ez idő alatt testvéri gyöngedséggel ápolgatta Margitot, ki kérdezősködött gyakran Leó hadnagy után. Ez szintén a javulás útján volt.

E pillanatban, hogy felvesszük elbeszélésünk fonalát, Megyváryt egyedül találjuk háza egyik termében.

Tiszta októberi nap van, gondolkozva jár föl-alá a sötétlelkű ember s néha kitekint az ablakon.

— Hahaha, kaczagja el magát hirtelen, valóban örvendhetek, hogy a végzet kezembe adta ezt a remek leányt, kinek bírásaért annyit sovárogtam. Nem leszek bolond, hogy most kibocsájtam kezemből. Ha feleségem nem akar lenni, úgy szeretöm leend. Hahaha, el tudok én bánni az ily makranczos hölgyecskékkel.

Ezzel félbeszakította sétáját s a pamlagra vetve magát, folytatá :

— Csak azt tudnám, hogy kit szeret, mert ily fiatal teremtésnek okvetlenül kell valakit szeretnie. Oh ha ismerném azt a férfit — tévé hozzá kitörő szenvedélylyel, ökölbe gyűrve kezét — halálra gyölölném, meg tudnám fojtani két kezemmel. Mily boldogság lehet az ily nő szerelmét birni. Oh ezt a boldogságot még az ég angyalai is megirigyelhetnék.

Elhallgatott és sötéten bámult maga mellé.

Ha sejtette volna, hogy az a férfi kit Málnássy Margit szeret, Magyarország kormányzója!

— — — — —

A törpe festő ezalatt a már általunk ismert erkély szobában, mely a Duna csatornára nézett, Margitot iparkodott szórakoztatni.

Margit már teljesen felépült s a pamlagon ülve hallgatja a törpét.

— Oh kedves kisasszony, mondja épen a festő. Miért vágyódik el innen annyira? Hisz egyelőre jó helyen van. Megyváry még nem alkalmatlankodott.

— De minden pillanatban ki vagyok téve annak, hogy szerelmével üldözni fog, veté ellen Margit.

— Ez esetben itt vagyok én védelmére, vélekedék a festő.

— De ki tudja, hogy képes lesz-e ön megvédeni ez erőszakos férfi ellen.

— Megvédeném egy világ ellen, kiáltá szenvedélyesen a törpe. Különben — tévé hozzá csendesebben — akkor is lesz idő a menekülésre, ha Mègyváry erőszakosan lép fel.

— Az istenért, türelmetlenkedék Margit, miért várjak én az utolsó pillanatra. Miért halasszam azt holnapra, a mit ma is megkísérelhetek?

A törpe esdőleg emelte rá szemét.

— Azért, viszonzá halkan, mert látása végtelen gyönyört okoz nekem. Már örület környékezte lelkemet, mi-

dön önt megpillantottam s azóta elhagyott a rém. Nyugodt vagyok! — csak egy a vágyam még, végzé sóhajtva.

— S mi az?

— Önt lefesteni. Oh engedje meg, kedves kisasszony! Végtelenül boldoggá tenne. Legyen néhány napig türelemmel, míg a festményt elkészítem.

Margit fejét rázta.

— Nem, nem, felelt erélyesen, ezt az óhaját nem teljesíthetem. Talál ön nálam szebb leányt is, aki méltóbb arra, hogy megörökítse.

— Nem találok, kiáltá a festő magánkivül. Lehet hogy találok szebb arcot, de nemesebbet soha. Ha nem teljesíti óhajomat, úgy életemnek nincs többé célja, úgy meg akarok halni.

— Oh, istenem, viszonzá Margit szomoruan, ön nem tudja, uram, hogy mit követel tőlem.

— De nagyon tudom!

— Nem tudja, ha mondom, mert különben nem lépne elé ily kivánságokkal. Emészt engem a nyugtalanság. Kín itt rám nézve minden pillanat. El innen, el, mielőbb!

— Hát hová vágyakozik annyira?

— Vissza, hazámba, Magyarországba.

— E vágya úgysis elérhetlen.

— Már miért az?

— Mert a császáriak körülzárva tartják Bécs városát, úgy, hogy innen még a madár sem távozhat, magyarázta a törpe.

— Kétségbeejtő, sóhajtott csüggedten Margit. De mind-egy! — Ha a madár nem lel utat-módot távozásra, lel majd a szerelem!

A törpe halálsápadtan ugrott fel.

— A szerelem, ismétlé megsemmisülve.

Margit csodálkozva pillantott rá.

— Nos, kérdé mosolyogva, miért döbbsen meg any

nyira, művész uram? Talán e szó szerelem ijesztette meg?

A törpe lehajtotta fejét.

— Szép kisasszony, jegyzé meg halkan, bocsássa meg, de nekem fájdalmat okoz, hogy minket el akar hagyni és hogy valami csinos magyar lovag kedvéért visszavágyik hazájába.

— Téved uram, szólt Margit, ön engem meg nem ért. Lehet, hogy szeretek valakit, oly tiszta, szent a szerelem, hogy tagadni semmi okom s legkevésbé önnel szemben, aki jó barátom.

— Tehát csakugyan szeret valakit, sóhajtott a törpe. Oh értem, értem. A szeretett férfi bizonyára epedve várja önt.

— Téved, nagyon téved, viszonzá Margit büszkén fölemelve fejét. A férfi, kit én szeretek, mit sem tud szerelemről és nem is fogja soha megtudni, hogy szivem érte égett.

— Hogyan, kiáltá a törpe, ön szeret és titkolja szerelmét. Hiszen önt nem szeretni lehetetlenség! — A férfi, kit ön szeret, mindenesetre szereti önt.

Margit szomoruan mosolygott.

— Megint téved, szólt halkan. Az a férfi nem szeret, sőt nem is törődik velem. Egészen más ügyek foglalják el és nincs is ideje szeretni.

A törpe csodálkozása növekedett és mintegy kételkedve rázta fejét.

— Ugyan kisasszony, mi nagyobb gondja lehet egy fiatal embernek a szerelemnél?

— Ebben a válságos időben még a fiatal embereknek sincs idejük szeretni, jegyzé meg Margit mély komolysággal. De az a férfi, ki szivemet bírja, már nem is oly fiatal.

— Nem oly fiatal?

— Nem, noha arról szó sincs, hogy öreg, mosolygott Margit. Ép a férfikor derekán van.

— Oh a balgatag, szólt a festő, lángoló tekintetet vetve a szép leányra és visszaülve székére. Ha én oly boldog volnék ily remek nő szerelmét birni, úgy nem törődném semmi mással. Lemondanék minden dicsőségről és szerelmemnek élnék.

— Ön rajongó, mondá gyöngéden Margit. Nem jó volna, ha minden ember így gondolkodnék! — Lássa engem most emészt a türelmetlenség, — tevő hozzá, hirtelen más tárgyra térve át, mert nem akarta a törpe udvarló szerelmi ömlengéseit meghallgatni.

— S miért e nagy nyugtalanság?

— Hiszen említettem már, hogy, híreket vágyom hal-
lani hazámból. Az utóbbi napok alatt mi sem jutott tudomásomra. Mi történt a világban? Ma az első napja, hogy igazán jól érzem magam s érdeklődni kezdek a külvilág iránt. Az izgalmakat kipihentem s újból cselekedni akarok mielőbb.

— Elmondom én, hogy mi történt? ajánlkozott a törpe.

— Nagyon lekötelezne ezzel, kiáltá Margit és szeme felvillant.

— Tehát Jellasics a magyarok által üldöztetve Bécs alá érkezett s egyesült Auersperg tábornokkal.

— Oh s hol vannak a magyarok?

— Valahol a Lajtha körül táboroznak.

— S miért nem nyomulnak előre?

— Ezt kérdezik a bécsiek is szivszorongva, veté közbe a festő. Itten nehezen várják a magyarokat és nagyon számitanak segítségükre. A késedelmezésnek, úgy látszik, Móga tábornok az oka, kinek nincs kedve osztrák területre lépni. De mint hirlik, Kossuth maga készül a táborba s megérkezésétől teszik függővé a bécsiek megváltásukat.

Most Margit ugrott fel.

— Hogyan, rebegé örömsugárzó arczczal, Kossuth a táborba készül?

De aztán hirtelen elborult az arcza és csüggedten hajtotta le fejét.

— Korai volt örömem, folytatá sóhajtva. Hiszen én rab vagyok, nem szabadulhatok. Nem láthatom őt, hazám nagy fiát, nem hallhatom csengő szavait, melyek gyarló halandó előtt isteni szózatnak látszanak.

Megtörve hanyatlott vissza a pamlagra, mint a ki teljesen kimerült, végkép el van csüggedve, lemond minden reménységről.

A festő meglepetve legelteté rajta tekintetét. Törpe volta daczára nagy eszü férfi volt, aki mélyen be tudott látni az emberi szivekbe. Most is nyomban kezdte sejteni a valót.

— Mindent tudok, rebegé s izgatottan emelkedett föl ülőhelyéről.

Daczára, hogy halkan ejtette ki e szavakat, Margit mégis meghallotta s kérdő tekintetet lövelt rá.

— Mit tud? kérdé aztán, midőn a törpe válasz nélkül hagyta tekintetét.

A törpe vállat vont.

— Engedje meg, hogy ne válaszoljak e kérdésre, mondá. Felkiáltásom önkéntelen volt és nem akartam, hogy hallja.

— Mindegy, de hallottam és tudni akarom, hogy mit tud.

— Nem mondhatom meg! jelenté ki határozottan a festő.

— Nem? kérdé Margit s oly melegen esdő tekintetet vetett a festőre, hogy ez szívét olvadozni érzé. Lássá, ön mindig azt állította, hogy milyen jó barátom s most midőn először intézek önhöz egy kérést, megtagadja azt.

— Ki tudna önnek ellentállani, adta meg magát a

festő. Legyen, teljesitem óhaját. Az alatt, hogy mindent tudok, azt értem, hogy —

Itt elakadt hangja.

— Nos, türelmetlenkedék Margit kis lábával toppantva, azt értem, hogy —

— Hogy tudom, ki az a férfi, akit ön szeret, felelt határozottan a festő és visszaült helyére.

— S oly bizonyos ön abban, hogy nem téved.

— Nagyon bizonyos!

— Ugy mondja meg az illető nevét.

— Ezt ne kívánja.

— De kívánom, durczáskodék Margit. Ne keresse magát annyira. Ha jó barátom, legyen teljesen őszinte irántam.

— Az leszek, viszonzá a festő mély lélegzetvétellel. Tehát a férfi, akit szeret az — az senki más, mint maga — Kossuth Lajos.

Margit visszahökkent.

— S hogyan tudja ezt? kérdé a legnagyobb felindulás jeleivel.

— Ön árulta el nekem!

— Én — hogyan? széchenyi Könyvtár

— Előbbi izgatott magaviseletével, midőn megemlítettem, hogy Kossuth a magyar táborba készül.

Margit lehajtottá fejét. Belátta, hogy vigyázatlanul viselte magát.

A festő azonban térdre ereszkedett előtte és ajkaihoz vonta kis kezét.

— Szép kisasszony, suttogá, ne nehezteljen reám, a miért szívébe láttam. Arról nem tehetek. S végül is az nem baj. Nyugodt lehet. Én önnek jó barátja vagyok s titkát meg fogom őrzeni. Néma leszek, mint a sir. Én végtelenül szeretem önt, de tudom, hogy rút vagyok és nem is esdem viszontszerelmét. Csupán azt esdem, hogy engedje meg, hogy közelében maradjak, hogy imádjam, mintha isten volna és mindig hiven kísérhessem lépteit. Ne tagadja

Lidia térdre borult s esdőleg ég felé emelve kezét, imádkozott.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

meg tőlem e kegyet, mely önre nézve csekélység, de nekem. a legnagyobb boldogság.

Margitot mélyen meghatotta a törpe festő e mély szerelme. Megindulva nyujtotta kezét neki.

— Igen, viszonzá, teljesitem óhaját. Barátnője leszek. Megengedem, hogy kövessen, bizalommal fogok ön iránt viseltetni. De egyet kötök ki.

— S mi az? — Örömmel teljesitem, rebegé a festő térden állva és arcza sugárzott az örömtől, míg Margit kezét ajkaihoz emelte újból s aztán nem bocsátotta el.

Margit folytatá.

— Feltételem az, hogy szerelemről soha sem beszél nekem. S most keljen fel mint jó barát s maradjon az. A szerelmest többé nem akarom látni.

A törpe engedelmessége jelül meghajtotta fejét s elbocsátva Margit kezét, fölemelkedett.

— Rabszolgája vagyok, szép urnöm, suttogá, feltételét elfogadom. Szerelmi szót többé nem fog hallani ajkaimról.

— Lássá, így már tetszik ön nekem, mosolygott Margit. S most foglaljon szépen helyet. Rabszolgámnak nem tekintem, hanem barátomnak.

A törpe leült.

— Mondja el kérem sorjában, hogy mi történt betegeskedésem alatt, folytatá Margit.

— Nos, a bécsiek győztek, viszonzá Margit. Az áruló Latour galád tetteért halállal bünhődött. A nép megölte.

— Iszonyú, rebegé Margit, de az isten igazságos.

— Továbbá a császár Olmütz várába menekült, de elébb egy nyilatkozatot bocsátott ki, melyet szívesen felolvasnék önnek, ha nem tartanék attól, hogy mint magyar honleány mélyen fel fog háborodni.

— Ne kiméljen engem, kedves barátom, viszonzá Margit. Csak olvassa fel azt a nyilatkozatot.

— De ön most van lábbadozóban és nagy kiméletre van szüksége.

— Nem, nem, én teljesen jól érzem már magam, kiáltá Margit. Csak olvassa fel azt a császári nyilatkozatot, melyet bizonyára csupán az átkos kamerillának köszönhetünk.

A festő újságlapot vett ki kabátja zsebéből s azt kibontotta.

— E nyilatkozat lábbal tiprása a magyar alkotmány-nak, viszonzá. De ön kívánta, tehát felolvasom.

S ezzel hangosan olvasá a nyilatkozatot, mely így hangzott:

— Midőn engem az október 6-án Bécsben elkövetett istentelenségek arra bírnak, hogy azon várost elhagyjam, mely a legvadabb és legelvetemedettebb szenvedélyek gyűpontja lőn, akkor még azon reményben lehettem, hogy lakossága egy részének vétkes őrjöngése tartós nem leend. Én fő- és székvárosom lakosainak különben egészséges és becsületes érzelmétől megvárhattam, miszerint egész erőszakkal oda munkálnak, hogy a földre ismert törvénynek a tisztelet, a gonosztevőknek az érdemlett büntetés, a városnak a fenyegetett élet- és tulajdonra nézve a biztonság a legrövidebb idő alatt visszaadassék.

Ezen várakozás meghiusult.

Nemcsak az, hogy a lázadás támasztóinak sikerült Bécsben a magukhoz ragadt hatalmat oly rettentő uralom által, milyenre a történet csak egy példát mutat, a részint félelem által ereje-vesztett, részint vad mámorba ejtett város felett megerősíteni, és ezáltal a törvényességre való visszatérését Bécs falai között meghíusítani, hanem még ezen falakon túl is nagyobbodott erővel terjedt ki lázító törekvéseik vészterhes hatása.

Egy nyílt lázadásban álló szomszéd tartomány-nyal felségsértő szövetekezések köttettek.

— Oh, vágott közbe Margit a fölháborodástól lángoló arczczal. Ez valóban érdekes. A király tökéletesen elfelejti, hogy meddig terjed a törvényesség határa. Magyarország

nyilt lázadásban levő szomszéd tartománynak nevezetik De hát az istenért, mióta tartománya Magyarország Ausztriának.

— Igaza van, helyeslé a festő. De ez még nem minden. Csak hallgassa tovább, kedves kisasszony.

Ezzel folytatá az olvasást:

— Státusaim minden részébe követek küldettek, hogy azon képmutató ürügy alatt: mintha a fenyegetett szabadságot kellene megvédeni, ott is, hol a rend eddigelé meg nem zavartatott, a lázadás zászlaját kitűzzék és az én meg békés, szabad intézmények törvényes kifejlődésének elébe néző országaimat a fejetlenség, polgárháború s enyészet iszonyatosságainak martalékul vessék.

Trónra léptem óta népeim java vot életfeladatomban. Kormányom története, különösen az utóbbi két hónap története ezt egykor tanusítani fogja.

De a gondviseléstől reám bizott kötelességekhez hűtelen lennék, ha oly törekvést tovább is elakarnék nézni, mely a trónt és a monarchiát az örvény szélére viszi és az általam megerősített alkotmányos szabadság helyébe rakonczátlan erőhatalom állapotát tenni igyekszik.

E kötelezettségekről megemlékezvén, vérző szívvél érzem magam kényszerülve, hogy a fejét már most minden szemérem nélkül fölemelő lázadással székvárosomban, mint szintén mindenütt, hol az magát mutatná, a fegyveres erő alkalmazása mellett szembe szálljak s ellene harcoljak, míg az egészen le nincs győzve a rend nyugalom és törvényesség ismét helyreállítva, és hű szolgálóimnak, gróf Lamberg és Latournak gyilkosai az igazság boszuló karjának át nincsenek adva.

Hogy ezen czélt elérjem, a birodalom minden részeiből seregeket küldök Bécs, a fölkelés fészke ellen és altábornagyomnak, Windischgrätz herczegnek átadom a fővezérséget minden seregek felett, egész birodalmamban, csupán

csak a gróf Radetzky tábornagyom parancsa alatt álló olasz hadsereget véve ki.

Egyszersmind felruházom az említett herceget a kellő teljhatalommal, hogy ő a béke munkáját birodalmamban saját belátása szerint a lehető legrövidebb idő alatt bevégeztesse.

A fegyveres lázadás kényszerítése és a csend helyreállítása után, miniszteriumom feladata leendő, hogy az alkotmányos országgyűlés tagjaival egyetértőleg, az eddigelé féktelen visszaéléssel kezelt sajtó, az egyesületi jog- és a honvéd törvényes korlátozása által oly állapot idéztessék elő, mely a nélkül, hogy a szabadságot szorítsa, a törvénynek erőt és tiszteletet biztosítson.

Midőn ezen kötelességeim és jogaim érzetében rendíthetlen szilárdsággal hozott határozataimat népeimnek tudtul adom, mindazok őszinte és hathatós közremunkálására számolok, kiknek császáruk, hazájuk, családjuk, javuk és az igaz szabadság szívéükön fekszik, és a kik jelen határozatomban az egyedüli szabadító módra ismernek, hogy a birodalmat a végromlástól, magokat a fejtelenség iszonyatosságai és minden társasági kötelekek felbomlásától megőrizték.

Olmütz, 1848, okt. 16. Ferdinánd s. k., Wessenberg s. k.

— Ennyi az egész, mondá a törpe festő és Margitra pillantott, ki eddig összeránczolt homlokkal, összeszorított ajkkal figyelt, de újabb megjegyzést nem tett, sőt most is néma maradt.

— Nos mit szól ehhez? folytatá, a törpe festő. Ezen királyi nyilatkozat által Magyarország szintén Windischgrätz hatalma alá rendeltetik Wessenberg osztrák miniszter ellenjegyzésével, Magyarország hire-tudta nélkül.

Málnássy Margit büszkén szegte hátra nyakát s így válaszolt.

— Magyarországnak megvan saját törvényes hadügy-minisztere, tehát Wessenberg osztrák miniszter ellenjegy-

zése semmit érő, e királyságra nézve. Magyarország alkotmányos jogai védelmére fogott fegyvert, de ha a király idegen hatalommal akarja meghódítani, leigázni, úgy ne beszéljen törvényes kifejtésről és a béke munkájáról. Magyarország majd tudja magát védeni, mint annyiszor tette már.

Margit ezzel ziháló kebellet emelkedett föl és az ablakhoz lépett. De onnan csakhamar idegesen fordult vissza.

— Barátom, szóltsd esdőleg, beláthatja, hogy ezek után nincs maradásom. Nekünk ma éjjel szöknünk kell innen. Ön velem fog jönni, elkísér?

A törpe szeme felvillant.

— Igen, viszonzául lelkesülten, ma éjjel együtt szöknünk és —

— Gondom lesz rá, hogy a szökés megghiúsítsassék dörgött e pillanatban feléjük egy hang.

Ijedten tekintettek a hang irányában és Megyváryt látták a küszöbön, ki egy pillanattal előbb észrevétlenül nyitotta ki az ajtót s miután észre nem vétetett, belépve, tudomására jutott a szökési terv.

Megyváry ördögi gúnymosolylyal legelté tekintetét a megdöbbent leányon.

59. fejezet.

A férfilelkű leány,

Margit csak egy pillanatra veszté el lélekjelenlétét s most összeszedve magát, bátran lépett Megyváry elé:

— Uram, kezdé, egyáltalán nem értem, hogy minő jogon merne engemet itt tartóztatni.

— Minő jogon? ismétlé gúnyosan Megyváry. Az erő-

sebb jogán. Ön az én hatalmamban van és én megesküdtem, hogy az enyém leend.

— De esküjének nem lesz képes megfelelni, jelenté ki Margit szilárdan. Oh ön még nem sejti azt, hogy minő lélek lakik bennem.

Megyváry kaczagott.

— Mit törődöm én az ön lelkével. Én csupán ezt a szép fiatal arcot nézem.

Most a festő lépett elé.

— Uram, én ugyan hálával tartoznék önnek, de ha Margit kisasszonynak a legcsekélyebb kellemetlenséget okozza, halálos ellene leszek, mert a kisasszony az én oltalmam alatt áll.

— No nézze meg az ember ezt a kis kakast, gúnyolódék Megyváry. Ön még fenyegetőzni mer, ön, kinek minden pillanatban ajtót mutathatok.

A törpe festő hevesen akart válaszolni, de Margit közbe lépett.

— Ne háborodjék fel kedves barátom, mondá. Megyváry urral én egyedül is végezhetek. Hagyjon kérem magunkat egyedül. Beszélni valóm van ezzel az úrral.

A festő meglepetve nézett Margitra.

— Mit kíván, kisasszony, rebegé, e szörnyeteggel hagyjam egyedül.

— Igen, igen, mosolygott Margit. Ne féltsen engemet. Bátran magunkra hagyhat.

— Jó, de legalább ígérje meg, hogy szükség esetén segélyért fog kiáltani, esedezett a törpe. Én majd a közelben leendek.

— Azt megígérem, mondá Margit, csak távozzék nyugodtan barátom.

A törpe festő még egy meleg tekintetet lövellt Margitra, aztán szó nélkül fordult az ajtó felé.

Nem vette észre, hogy Megyváry gúnyos tekintettel néz utána s a falhoz lépve egy gombra teszi kezét.

Alig lépte át a festő a küszöböt, alig zárult be utána az ajtó, midőn Megyváry megnyomta a gombot.

A törpe halálkiáltása hallatszék az ajtó előtt valami nagy robaj kíséretében.

Margit arcza halásápadtra vált. A legnagyobb rémülettel legelteté tekintetét Megyváry arczán, ki gunyosan vigyorgott.

— Mi ez? kérdé Margit halványan, midőn félig-meddig visszanyerte szokott hidegvérét. Mi történt az ajtó előtt.

Megyváry közelebb lépett.

— Oh semmi, viszonzá elvető kézmozdulattal. Egy gombot nyomtam meg a falban, mire az ajtó előtt titkos csapó ajtó nyílott meg a szegény törpe lábai alatt. E kelemetlen meglepetés következtében sikoltott oly nagyot.

— Oh szörnyeteg, kiáltá Margit magánkivül. Megölte azt a ártatlan embert.

— Ezt nem hiszem. Ha a törpe legényke nem ficzánkolt túlságosan, úgy baj nélkül jutott le a csapdán titkos börtönömbé. Legtöljebb néhány surlódást szenvedett. Az meg nem árt neki. Ebcsont beforr.

Margit szó nélkül rogyott a pamlagra és kezeivel eltakarta arczát.

Megyváry elégyült mosolylyal nézte

— Kétségbe van esve kicsike, gúnyolódék. Nincs többé oltalmazója, teljesen hatalmamban érezi magát. Vigyázzon! Nagyon helyesen fog cselekedni, ha békében él velem. Láthatja, hogy minő eszközökkel rendelkezem a daczoskodók megfékezésére.

Margit büszkén emelte föl fejét.

— Engem meg nem rémit, viszonzá. Én meg tudom magamat védni ily gaz merénylők ellen, oltalmazóra semmi szükségem.

— Nagyon bátran beszél. Csakhogy itt szóval boldogulni nem lehet. Ön az enyém lesz, habár a menny kelve is védelmére.

— S én nem leszek az öné, habár segítségére hívja a pokol valamennyi ördögét, viszonzá Margit, e gyöngé női testben férfias lélek lakik.

Megyváry mosolygott.

— Csak haragudjék, mondá kihívólag. Csak piruljon ki arcza a felháborodástól. Így szép, így ingerlő, így tesz nekem!

— Uram!

— Csak tovább e hangon. Csak daczoskodjék még sokáig. Hiszen az ellenállás fűszerezi a birást.

Margit leküzdte felindulását és megvető tekintettel, de hideg hangon válaszolt:

— Elég! Ön nem méltó arra, hogy szavaiért megharagudjam. Nem is háborodom fel többé. Csupán arra az egy szivességre kérem, hogy szabadítson meg társaságától.

— Ön nem igen udvarias, mosolygott Megyváry. De csak nem hiszi azt, hogy óhaját teljesitem.

— Ha jószántából nem teszi, úgy kényszeríteni fogom.

— Eh. Hiszen szerepet cseréltünk. Ön fenyegetődzik s végül majd nekem kell öntől félnem.

— Minek ez a sok szó! — Még egyszer kérem, hagyjon magamra.

Megyváry egy perczig habozva állt.

— Jól van, kiáltá hirtelen, kész vagyok kívánságát egy feltétel alatt teljesíteni.

— S mi az?

— Mondja meg, hogy miért nem akarja viszonzni szerelmemet.

— Ezt a kérdést nem értem. Vagy talán azt hiszi, hogy a szerelmet ki lehet erőszakolni, mint a pénzt.

— De hiszen ön akkor sem hallgatott meg, mikor alázatosan, kérve közeledtem önhöz, még akkor is visszatárasztott.

— Az ok nagyon egyszerű. Nem szerettem önt akkor sem és nem is fogom szeretni soha!

Megyváry arcza kigyúlt a haragtól.

— Nem szeret, nem is fog szeretni soha, sziszegé. Ennek csupán egy oka lehet.

Margit hátradőlt a pamlag párnájára, de egy szóval sem válaszolt.

— Igen egy oka lehet csupán. — Ön mást szeret, folytatá Megyváry növekedő haraggal.

Margit fölemelkedett.

— Nos, igen, eltalálta, viszonzá. Én csakugyan mást szeretek.

Megyváry e nyílt kijelentésre visszatántorodott s egy perczig egészen kijött sodrából, mintha a bánat törte volna meg.

De azután újból föltámadt szívében a [régi gonoszság, és Margithoz lépve böszülten suttogá:

— És ha mást is szeret! — Mindegy! — Enyém leend — enyém egyedül.

Ezzel át akarta karolni a karcsú derékot, de Margit felháborodva lökte vissza.

— Ne merészeljen engem érinteni, ha kedves élete, kiáltá jogos felháborodással.

Megyváry gúnyosan kaczagott s újból kísérletet tett Margitot megölelni. A szép ifjú leány már keblén pihent, a durva férfi ajka már csaknem ajkára tapadt, midőn összeszedve minden erejét, újból kiszabadította magát a kéjencz izmos karjai közül.

Margit tényleg csodálatos ügyességét fejtett ki, mintha izmai aczélból lettek volna.

Megyváry azonban üldözőbe fogta, a szép ifjú nő menekült s e közben egy a falon függő kardot kapott le.

Midőn az aczélt kezében érezé, szembe fordult ellenével.

— Most merjen közeledni hozzám, kiáltá lángoló, vilámló tekintettel. Istenemre mondom, fejét hasítom ketté.

Megyváry egy pillanatig megütközve állott meg, de aztán nevetve fakadt.

— No lám, a kis hős, jegyzé meg gunyosan. No majd megfosztjuk a játékszertől. Vigyázzon kicsike, a második összecsapásra kiütöm kezéből a kardot. No ne féljen, azért magában nem teszek kárt.

Megyváry ezzel kivonta kardját s megtámadta Margitot csupán azzal a szándékkal, hogy kiveri kezéből a kardot.

Hogy az rögtön sikerülni fog, abban egy pillanatig sem kételkedett.

A kardok összecsengtek. Mindjárt az első összecsapásnál Megyvárynak arról kellett meggyőződnie, hogy gyakorlott vívóval áll szemben.

Megtörtént a második összecsapás, de Margit keze erősen tartotta még a kardot.

— Nos, kiáltá gúnyosan a szép leány, még mindig nem veri ki kezemből a kardot. — Vigyázzon uram, nehogy önnel essék meg e kudarcz.

A kardok csengtek. Megyváry fogait csikorgatta. Nem tudott boldogulni a leánynyal, ki oly ügyesen bánt a karddal, hogy a legbátrabb férfiúnak is becsületére vált volna.

Megyváry már dühbe jött, szégyelte, hogy egy gyöngé leánynyal nem tud boldogulni. Dühé a kardok minden összecsapásánál fokozódott.

Nem kimélte többé Margitot. Képes lett volna megölni. De bárhová is sujtott kardja, mindenütt csengő, kemény aczéllal találkozott.

Sőt most a koczka fordult. Margit hirtelen kirohanást tett és támadólag lépett fel.

Most Megyvárynak kellett magát védelmeznie. Margit erősen szorongatta őt, csapásai sűrűen hullottak, úgy, hogy az erős férfi hátrálni volt kénytelen.

Margit mindenütt nyomában haladt. Csengett az aczél

s úgy látszék, hogy a böszült viadal nem fog egyhamar véget érni, mert mindkét fél nagy kitartást mutatott.

Különös látványt nyújtott a gyöngének látszó ifju leány, a mint bámulatos ügyességgel hátrálni kényszeríté a sötét arczu, izmos férfit.

A terembe betüzött az őszi nap és sugarait a csengő kardok aczélán villogtatá.

A harcznak azonban hirtelen vége szakadt. Margit két ügyes csapással kiverte ellenfele kezéből a kardot, úgy hogy a terem ellenkező felére repült.

Margit lebocsátotta kardját, míg Megyváry szemle-sütve állott előtte.

— Most megölhetném, kiáltá a bátorlelkü leány. De adjon hálát istennek, hogy én nemesebb ellenfél vagyok mint ön, kimélem életét, noha jól tudom, hogy az ön részéről kiméletre nem tarthatok igényt. — Távozzék.

Megyváry nem mozdult. Szeme vadul forgott — melle zihálva emelkedett.

— Bebizonyítottam önnek, folytató Margit, hogy meg tudom magamat védeni. Legyen ez jövőre önnek tanulság. Régi magyar vér foly a Málnássy család ereiben, mely még a nőkben sem tagadja meg magát. Isten önnel uram!

Megyváry nem válaszolt, sötét tekintetet vetve Margitra, némán fordult az ajtó felé s elhagyta a szobát.

Margit a könnyebbülés sóhajával dobta fegyverét az asztalra s a pamlagra ereszkedett.

— Hála istennek, sóhajtá kimerülten, megremegtettem a gazembert, ki ezentúl csak félve közelekedik hozzám — Oh erős voltam, mert erőt adott a szerelem!

* * *

Megyváry szobájában menve, dühös léptekkel járt föl és alá.

— Ilyen csúfság még sohsem esett meg velem életemben, dühöngé. Egy leánynyal szemben vallottam

kudarczot. Végtelenül resteltem a dolgot. De az a leány nem is leány, hanem valóságos ördög. Még férfi is ritkán tud ily ügyesen vivni. Csakugyan nincs oltalmazóra szükség. De azért is enyémnek kell lennie, enyémnek minden áron.

Fogcsikorgatva szorította kezét ökölbe. A pamlagra ült, hogy tervet gondoljon ki, melylyel Margit daczát megtörje.

60. fejezet.

A Duna hullámai.

Málnássy Margit egész nap háborítlanul maradt. Különb-
ben is elétolta a reteszt, hogy biztosítva legyen, ha eset-
leg Megyvárynak eszébe jutna látogatását ismételni.

Szép hösnönk azon törte a fejét, hogy miként szaba-
duljon ki innen. Most már nem is látott maga előtt oly
nehézségeket.

De nem akart egyedül menekülni. A törpét, ki oly
hősileg feláldozta magát érte, nem volt szabad itt hagy-
nia, meg kellett öt előbb menteni, hogy együtt eszközölhes-
sék a szökést.

— Oh istenem, sohajtott Margit, midőn nyugvóra
látta hajolni a napot, vajjon mit fog reám hozni ez éj-
szaka. Megszabadulok-e, vagy itt kell sínylemem tovább.

Fölmelegedett a pamlagra, melyen addig ült s az ab-
lakhoz lépett.

Vágyakozva repült tekintete abba az irányba, merre
a magyar tábornok gondolt.

— Nem, nem, itt nem maradhatok tovább semmi
szin alatt, kiáltá és türelmetlenül toppantott lábával. Kos-
suth hireimet várja, szüksége van azokra. Oh borzasztó! —
De a szegény festőt is meg kell mentenem, nem hagyha-
tom e gonosz ember kezei között, ki talán meg is ölné,
ha ugyan eddig meg nem ölte.

Redőkbe vonta homlokát és erősen gondolkozni látszott.

— Csak tudnám, hogy mikép hatolhatok hozzá, rebegé aztán. Sejtelmem sincs, hogy minő ut vezet ama titkos börtönbe.

Visszalépett az ablaktól, s néhányszor végigmérte lép-teivel a szobát.

Hirtelen megállt, mintha valami gondolata támadt volna. Felragadta az asztalról a kardot és annak markolatával körül kezdte kopogtatni a falat.

Egyideig semmi feltűnőt sem vett észre, s arcza jobban elkedvetlenedett, de egyszerre hirtelen kiderült.

Ujból megkopogtatta a fal azon részét, hol kedve megváltozott. — Csakugyan nem csalódott — a fal határozottan kongott.

Ujból és ujból kopogtatott, többé nem lehetett semmi kétség. A titok nyitja kezében van félig.

— Igen, igen, a fal ezen része foglalja magában a titkos börtön ajtaját. Ime két alig észrevehető gomb a falban. Ha Megyvári nem figyelmeztet elébb erre, úgy észre sem veszem. Most csak az a kérdés, hogy melyik a helyes?

Margit rövid gondolkodás után az ajtóhoz sietett, félretolta a reteszt s kinyitotta az ajtót.

Ezzel visszatért a fal gyanús részéhez és megnyomta a felső gombot.

Alig történt ez meg, midőn a küszöb előtt a padló egy része nagy robajjal kivált, hirtelen, nagy gyorsasággal süllyedni kezdett s aztán ujból felcsapódott.

Mindez pillanat műve volt. Margit a küszöbhez lépett most, de mi különöset sem látott.

— Furcsa, mormogá, ha ez a készülék leszállít valakit. úgy bizonyára fel is kell szállitania nyomban az illetőt. — Tegyük próbát!

Egy széket helyezett a padlóra s ujból a falhoz futva megnyomta a gombot.

A padló a székkal gyorsan a mélybe ereszkedett, de csakhamar újból felszállt, hanem a szék nélkül.

Margit a fejét csóválta.

— Különös készülék, mormogá, ezen semmi szín alatt sem szabad megkockáztatnom az utat, mert talán vissza sem térhetnék többé nézzük a másik gombot, de előbb bezárom az ajtót.

Ez meg is tette nyomban és a reteszt is elé tolta.

Ez óvintézkedés után, mely minden meglepetés ellen biztosította, Margit megnyomta a fal második gombját.

Csikorogva fordult ki a falból egy titkos ajtó és Margit meglepetésére látta, hogy e mögött fülke van, honnan lépcsőzet vezet a mélybe.

Margit nem habozott soká. Gyertyát gyújtott és azt balkezébe vette, míg jobbában kardot fogott, hogy szükség esetén védelmezhesse magát.

Istennek ajánlva lelkét lehaladt a sötét mélységbe, hová a lépcsőzet vezetett.

Számos lépcsőn haladt így le, míg végre szilárd talajt érzett lábai alatt.

Lenn a sötétben csupán annyit látott, hogy szűk folyosóban van.

Alig tett néhány lépést, midőn ajtó zárta el utját.

Margit megnyomta a kilincset, de az nem engedett. Az ajtó zárva volt.

Most a földre tette a gyertyát és gömbölyű vállát feszítette az ajtónak, mely azonban az erőlködésre meg se moczczant.

— Ki az? hallatszék e pillanatban egy hang az ajtó mögött.

Margit felismerte a törpe festő hangját.

— Én vagyok, viszonzá.

— Ön az, kedves kisasszony. Hogyan jutott ide a föld alá? Talán önt is bebörtönözte az a szörnyű ember.

— Nem! — Magam szándékából jövök.

— De mi célból?

— Hogy önt kiszabadítsam.

— Oh istenem, rebegé a festő, mivel érdemeltem ki öntől e nagy érdeklődést?

— Ön engemet a hullámok közül mentett ki, uram. Illő tehát, hogy én is tegyek önért valamit, midőn élete veszélyben forog.

— Ez igen nemeslelkű gondolkodás, kedves kisasszony, hallatszék a festő válasza. De én nem akarom, hogy ön miattam életét veszélyeztesse. Vonuljon kérem vissza és bizzon engem sorsomra.

— Ezt nem teszem!

— De ha én kérem erre. Meneküljön e rablóbarlangból egyedül.

— Soha! — Vagy ön is velem jön, vagy én is itt maradok, de önt gyáván cserben hagyni nem fogom, jelenté ki Margit határozottan.

— De hiszen nem is hatolhat hozzám, veté ellen a törpe. Az ajtó zárva van.

— Ezen segíteni fogunk, kiáltá Margit és kardjának néhány csapásával felpattant az ajtó.

Margit magasra tartva a gyertyát, belépett a sötét, dőhös helyiségbe s ott a tartót a közepén levő asztalra állította.

A törpe festő hálatelten sietett hozzája s ajkaihoz vonta kezét.

— Köszönöm, suttagá.

— Hagyjuk ezt máskorra, válaszolt Margit mosolyogva. Most gondoljunk inkább arra, hogy miként szabaduljunk ebből az egérlyukból.

Ekkor Margit valami tompa mozgást vélt hallani, mig erre ügyelt, a festő így szólt:

— Valóban különös hely ez. A készülék, mely ide lehozott, mielőtt felfelé emelkedett volna vissza, engem

nagy erővel le lőkött. Az elébb meg valami szék érkezett le hozzám.

— Azt én küldtem, mosolygott Margit.

— S mi végből?

— Próbát akartam tenni, hogy rábizhatom-e magamat a sülyesztőre.

— Ez jó gondolat volt.

— Miután a szék vissza nem tért, attól tartottam, hogy ha e mélybe ereszkedem le, vissza többé nem térhetek. Én tehát más utat kerestem.

— Nagyon helyes.

— Találtam is más utat. De miként van az, hogy a sülyesztő a lehozott tárgyat föl nem viszi.

— Nem tudom, az épen a készüllet titka, jegyzé meg a festő. Valami rugója van, mely az emelkedés pillanatában lelöki a rajta levő tárgyat.

— Bámulatos. De mondja, uram, micsoda zugás halatszik ide?

— Én is észrevettem ezt és az első pillanatban gondolkodtam e felett s csakhamar meg is oldottam a rejtélyt.

— Én nem tudok rájönni e titok nyitjára, vallá meg Margit. Mondja el kérem a megoldást.

— A megoldás nagyon egyszerű. A közelben a Duna hullámai hömpölyögnek s azok okozzák a zugást. Minket a Duna vizétől csupán e fal választ el.

Margit szokott bátorsága daczára hideget érzett testén végig borzongani.

— E szerint, ha a Duna most áttörné e falat, menthetlenül oda vesznénk, mert a hullámok bizonyára oly rohanva jönnének, hogy még futva sem menekülhetnénk.

— Nagyon valószínű, vélekedék a festő. Megvallva az igazat, én minden pillanatban vártam, hogy a fal beszakad s itt fulladok.

— Annál inkább nem türhetem, hogy tovább itt maradjon, jegyzé meg Margit. Jöjjön!

— De hova?

— Fel az erkélyszobába.

— Az veszedelmes volna. Én inkább bizom magamat a Duna hullámaira, mint Megyváryra. Véleményem szerint e föld alatti helységből kell utnak vezetni a szabadba.

— De ha téved, veté ellen Margit.

— Mindenesetre próbálkozhatunk. A ki keres, az talál. Oly mélyen nem lehetünk a föld alatt, hogy innen kiutat ne lelhessünk.

Ezzel fogta a gyertyát és körülvilágította a szobát. Mi feltűnőt sem találtak, egy csolnaknál, mely két két evező lapáttal is fel volt szerelve.

— Minek itt a csolnak? álmélkodék Margit.

— Talán hogy fekhelyül szolgáljon a foglyoknak, vélekedék a festő.

— Nem a legkényelmesebb ágy.

— Ugy látszik, hogy áldozatai kényelmével e lakura nem törődik, mosolygott a festő.

Ezzel folytatta a kutatást. Végigvilágította a falakat, de mi feltűnőt sem talált.

Végre is abba hagyta a kutatást és bágyadtan foglalt helyet egy széken.

— Igy nem boldogulunk, sóhajtott izzadó homlokát kendőjével törölve. Le kell mondanunk minden reményről.

— Csak csüggedni nem szabad, kiáltá Margit biztatólag. Most én fogok keresni. Ugy látszik, hogy nekem kell megelenni a szabadulás útját.

— Keressen csak, kedves kisasszony, önnek több szerencséje van, mint nekem.

Margit kezébe fogta a gyertyát s megvizsgálva a falakat odaért hol különösen hallatszott a zúgás.

Itten tétovázva állt meg és jobbjával vizsgálta a falat.

Ugy rémlett előtte, mintha itt kellene a kijáratnak lennie.

— Fogadni mernék, jegyzé meg rövid gondolkodás után, hogy e fal rejti magába a kijárat titkát.

A törpe felpattant.

— A világért se bolygassa a falat, kiáltá szepegeve.

— Ugyan miért?

— Mert még nyakunkba indítja az egész Duna csatornát és itt fulladunk.

— Nevetséges, kaczagott Margit. A dolog nem lesz olyan veszélyes.

Tapogatódzott a falon, hirtelen nagy robaj hallatszék. A gyertyát erős légáramlat oltotta ki.

Margit rémülve érezte, hogy zugó rohanó habok fogják körül jéghidegen testét s az ár bámulatos sebességgel növekedik.

— Jézus Mária, sikoltá a festő, hol van Margit kisaszszony? Meneküljön, meneküljön a kijárat felé. Velem ne törődjön, nekem úgy is el kell vesznem.

Margit felelni akart, de úgy érzé, hogy torkán akad a szó.

S a Duna csatorna hideg hullámai feltartóztatlanul rohantak be a nyíláson.

Vége az első résznek.

KOSSUTH LAJOS KÉME

TÖRTÉNETI REGÉNY

A SZABADSÁGHARCZ IDEJÉBŐL

IRTA

SZATHMÁRY JENŐ.

Országos Széchényi Könyvtár

MÁSODIK RÉSZ.

BUDAPEST.

SZÉKELY ALADÁR KIADÁSA.

I. fejezet.

A megtört szív.

Woronyeczky Lidia hercegnőt oly rég hagytuk magára, hogy itt az ideje, hogy vele foglalkozzunk.

Kleofás barát titok-teljes elbeszéléséből sejt annyit az olvasó, hogy Lidia megfoghatatlan körülmények folytán Panin gróf neje lett, noha voltakép Dénessyt szerette és az orosz gróf iránt határozott gyűlölettel viseltetett.

Midőn Panin gróf visszavitte Lidiát a zúgligeti nyaralóba természetesen gondoskodott arról, hogy többé ne legyen szökésre alkalma.

Egy izben álomitalt kevert Lidia italába és így történt, hogy a hercegnő Panin gróf szeretője lett.

Lidia nemsokára anyjának érezte magát s azután nem szegült többé ellene a gróf akaratának.

Megadta beleegyezését, hogy a gróf neje leend, mert azt óhajtotta, hogy születendő gyermekének atyja legyen.

Panin gróf mint tudjuk, titokban hozatta Kleofás barátot a zugligeti nyaralóba, ki aztán végrehajtotta az esküvőt.

Az egybekelés után Panin rögtön elutazott fiatal nejével Pestről. Az erdélyi havasokba ment, hol szép várkastélyt vásárolt magának.

A zugligeti nyaralót egy különcz orvosnak adta el, kinek homályos tetteiről később fogunk szólni.

Miután Kleofáson tuladtak; a szolgák is uruk után utaztak.

Panin gróf megérkezett várkastélyában, hol kényelmesen berendezte magát.

Lidia a kastélyba való megérkezése után kényszerítve volt, hogy Panin grófnak megadja magát és idővel egy fiu gyermeknek adott életet.

Panin gróf nem szerette fiát. Nemesebb érzelmek számára nem volt hely önző szívében. Lidiához is csupán érzéki szerelem fűzte.

A szegény nő felépült a gyermekágyból, de szíve meg volt törve. Férjétől undorodott.

A magányos kastélyban minden örömét kis fia képezte. Benne találta minden boldogságát — nélküle el sem tudta volna viselni az életet.

Ekkor kezdtek szerepelni az oláh bujtogatók, kik halászni szándékoztak a zavarosban, midőn a bécsi kormány eldobva az álarczot, nyíltan lépett fel a magyar kormány ellen.

Több oláh ifjú, közülük első sorban Jánku Ábrahám, kit a nép prófétának tartott és havasi királynak nevezett sorra járták a falukat s a magyarok ellen izgattak mindenfelé.

Az oláh papokat szintén megnyerték a maguk részére és a békétlenség szelleme naponta nagyobb mérveket öltött az oláhok között.

Titokban egyre másra készítették a lándzsákat s kiosztogatták az elégületlenek között. Ki lett adva a jelszó hogy:

— Halál a magyarra!

A gyalázatos bujtogatók minden követ megmozdítottak, hogy felingereljék a buta oláhokat a magyarok ellen.

Szidták a magyar kormányt, minden alkalommal szolták szapulták s nem riadtak vissza attól, hogy a leggyalázatosabb rágalmakat gondolják ki.

Az oláh nép pedig természetesen hitelt adott a semmirekellő izgatóknak.

Panin gróf kastélyába is naponként hírek kezdtek érkezni, hogy a föld népe lázong, készül az urak ellen.

Panin gróf mindebből azt következtette, hogy jó lesz idején elhagyni a kastélyt, mielőtt a fejére gyujtják.

Egy napon Oszip szolga nyitott be a grófhhoz, kidult arczából rögtön észrevette, hogy fontos híreket hoz.

— Méltóságos uram, kezdé Oszip hebegve, miközben gyöngyöző homlokát törülgette.

— Nos, mi lett? kérdé Panin. Mint látom fel vagy indulva. De szólj szaporán és ne húzd a szót, ne szaporítsd.

— Lent jártam a faluban.

— Melyikben?

— Abban, mely lent fekszik a völgyben s oláhok lakják.

— Tán ott van valami ujság?

— Ott bizony, méltóságos uram. A föld népe nagy lázongásban van. Halált esküdött a magyarok fejére.

Panin vállat vont.

— Mi közöm hozzá! jegyzé meg egykedvűen. Én nem vagyok magyar.

— De nagy ur és az oláhok most minden urat magyar-nak akarnak nézni, hogy ez ürügy alatt kifosztogathassák.

A gróf redőkbe vonta homlokát.

— Ez már más, viszonzá. Ez esetben meg fogok tenni minden óvintézkedést. A kastély falai különben elég erősek. Szükség esetén védekezhetünk. Van elég fegyverünk és puskaorunk.

— Van, de nagyon kevesen vagyunk, ha nagyobb oláh csapat támad meg, veté ellen Oszip.

A gróf megvetőleg mosolygott.

— Kevesen, ismétlé gunynyal. Hiszen tizenkét szolgálval rendelkezem, kik mindannyian értenek a fegyverforgatáshoz. Tizenkét emberrel még nyílt csatában is pokolba üzöm ezt a csöcseléket.

Oszip fejét rázta.

— Ezek az oláhok olyanok, mint a vadállatok, viszonzá. Nem tanácsos velük kikötni. —

— De biztos falak mögött csak nem ijedünk meg tőlük, vágott közbe a gróf. — Menj Oszip, tevé hozzá parancsolólag, tégy meg minden óvintézkedést. A cselédség fegyverkezzék fel. Állíts egy őrt a falra, nehogy meg-
leljenek bennünket a gazok. Később magam is kitekintek, hogy minden rendben van-e.

Oszip meghajolt. De aztán még habozva állott, mintha valami mondani valója volna.

A gróf észrevette tétovázását

— Nos, miért állsz itt, förmedt rá boszusan. Miért nem sietsz parancsomat teljesíteni?

— Egy megjegyzésem volna, hebegé a szolga.

— S mi az?

— Hogy talán jó volna a méltóságos asszonyt a közeli veszélyre figyelmeztetni. Nehogy tulságosan megdöbbenjen, ha hirtelen itt teremnek az oláhok.

A gróf sötéten pillantott szolgájára.

— Vakmerő, kiáltá, micsoda dolgokba mersz te avatkozni.

— Csak úgy gondoltam, hebegé a szolga.

— Menj és máskor ne gondolkozzál, kiáltá Panin gróf. Te csupán vak eszköze légy akaratomnak és teljesítsd a mit parancsolok. Egyébre ne legyen gondod.

Oszip mélyen meghajolt és nem mert több ellenvetést tenni. Távozott.

Panin gróf egyedül maradván a szobában föl-alá kezdett járkálni.

— Kellemetlen helyzet, mormogá. Nekem ugyan semmi kedvem sincs itt maradni. De mit tegyek? Hol volnék nagyobb biztonságban, mikor forrong az egész ország. Pestre sem mehetek, miután úgy is gyanakodnak reám.

Itt félbeszakította magát s az ablakhoz lépve kitekintett. A kastély sűrű erdő közepette feküdt. Tekintete a fák lombjaiba ütközött.

Legszívesebben Oroszországba térnék vissza, mormogá.

Az oláhok vad ujjongással kísérték a tűz lobogását.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

De Lidiának meg kellett fogadnom, midőn nőmmé lett, hogy Magyarorszában maradok. Csupán e feltétel alatt nyujtotta kezét.

Ej, de hisz akkor nem gondoltam, hogy ily körülmények fognak beállani. Mért engedném magamat egy szó által lekötni, mikor talán mindkettőnk élete forog a kockán. — Megyek Lidiához! — Bele kell egyeznie az oroszországi utazásba.

Panin gróf elhagyta a szobát.

* * *

Woronyeczki Lidia herczegnőt a várkastély egyik díszes termében találjuk e pillanatban.

Bágyadtan ül a pamlagon és tekintete a csecsemőn függ, ki a dajka ölében játszadozik.

Lidia még mindig szép, nagyon szép, de azért mégis nagyon megváltozott, mióta utoljára láttuk. Halvány arcza megtört szívről, végtelen szenvedésekről beszél.

Sokat is szenved Lidia.

Férjét nem szereti. Dénessy képét nem tudja lelkéből kiirtani s még arra sincs reménye, hogy hős fivérét valamikor viszont fogja látni.

Most is e szomorú gondolatok foglalkoztatják, midőn kopognak az ajtón.

— Szabad, rebegé Lidia.

Az ajtó megnyílt és Panin gróf lépte át a küszöböt.

— Jó napot, kedvesem, kezdé. Légy szives elküldeni a dajkát, mert fontos beszélni valóm van veled.

A grófné intett a dajkának, ki erre visszavonult a gyermekkel, míg a gróf nejével szemben foglalt helyet.

— Nos, kérdé Lidia hidegen, mivel lehetek szolgálatára?

Lidia magázta férjét, nem tudta bizalmas te-vel szólitani, mert gyűlölte.

Panin e miatt eleinte boszankodott, de végre is belekellett nyugodnia.

— Ugyan, ugyan, viszonzá, még mindig e rideg, neheztelő hang, mintha nem volnál nőm! — De hadd térek át jövetelem okára. — Itteni tartózkodásunknak véget kell érni.

— Véget? ismétlé Lidia. Miért?

— Az oláhok lázonganak mindenfelé, úgy, hogy minket komoly veszedelem fenyeget.

Lidia vállat vont.

— Mit bánom én, felelt közönyösen, nekem ugy sem értékes az élet. Szívesen megválok tőle.

— Megint ez az életunt hang, szólt Panin korhólólag. Ha magadra nem gondolsz, gondold gyermekedre. Ő is az oláhok csapásai alatt véreznék el.

Lidia megrezzent.

— Igen, gyermekem, suttogá, miatta kell vonszolnom az élet keresztjét. — Szóljon tehát, hová menjünk innen? Gondolkozott már e felett?

— Gondolkoztam.

— Talán Pestre menjünk? Könyvtár

— Oh nem, felelt elutasítólag Panin gróf, oda egyáltalán nem. Máshová szándékozom.

— Ugy? Én Pestet tartanám a legjobb menhelynek. De ha ön jobbat tud, ám szóljon.

— Magyarországon sehol sem vagyunk biztonságban, mert forrong a nép mindenfelé.

— Már pedig ez országot elhagyni tiltja fogadalma, jelenté ki Lidia nyugodtan.

— Igen, tiltja, kiáltá Panin. De a mostani körülmények közt valóságos örültség.

— Mit nem mond!

— Ismétlem előbbi állításomat, örültség! S nagyon bölcsen fogok cselekedni, ha fogadalmamat megszegem.

— Ugy, rebege Lidia villámló tekintettel, tehát ennyit ér az ön esküje?

— De kérlek —

— Oh, most ismertem meg csak igazán, folytatá Lidia szenvedélyesen. De ha e honban nem akar maradni, hová szándékozik?

— Oroszországba.

— Sejtettem, jegyzé meg Lidia ziháló mellel. Nos, uram, ez esetben egyedül utazhat, mert én Magyarországon fogok maradni.

— Lidia, szólt a gróf intőleg, ne feledd el, hogy velem nem jó kikötni. Ne kényszeríts arra, hogy erőszakhoz folyamodjam.

— Én nem mondhatok egyebet, csak azt, hogy itt maradok.

— Én meg azt mondom, hogy távozni fogsz, kiáltá Panin gróf dühösen. Holnap reggelig meggondolási időt adok. Remélem, addig belátod, hogy igazam volt s megteszed még ez éjjel az utazási előkészületeket.

Panin gróf izgatottan emelkedett föl. Egy perczig némán vesztegelt, mintha választ várna.

De miután Lidia egy szó válaszra sem méltatta férjét, ez boszankodva hagyta el a szobát.

Lidia mély sóhajjal dőlt vissza a pamlag párnájára és esdő tekintetét némán emelte az ég felé.

2. fejezet.

Vér és láng.

Panin gróf nejétől eltávozván, kitekintett az udvarra és meggyőződött, hogy parancsai teljesítve lettek.

Ezzel megnyugodva tért vissza szobájába, annál inkább, mert különben sem tartott attól, hogy egyhamar meggyűlik a baja az oláhokkal.

Éppen lefeküdni készült, midőn Oszip éjfél felé berontott hozzája.

— Méltóságos uram, kiáltott a szolga kikelt arczczal. Az isten ne legyen irgalmas [bűnös lelkemnek, ha nem az oláhok jönnek.

A gróf felriadt.

— Tán félre beszélsz, förmedt a szolgára. Honnan kerülnének most ide oláhok?

— Én nem tudom, de jönnek.

— Ostobaság! A lázadás még nem érett. Bizonyára tévedtél.

— Ugy fáradjon ki méltóságos ur az udvarra és győződjék meg szavaim igazságáról.

Panin gróf nem tett többé ellenvetést. Vállra vetette kitünő, hosszucsövü vadászpuskáját és kiment az udvarra a szolga kíséretében.

Csendes, tiszta éjszaka volt. Az udvaron remegve állott a kastély cselédsége és a távolba látszék figyelni, honnan vad kiabálás, vészes zaj hallatszék.

Az ég több helyen piroslott, annak jeléül, hogy az embertelen oláhok megkezdték már munkájukat.

A gróf néhány perczig figyelt a távolba és csakhamar meggyőződött arról, hogy a fele sem tréfa, csakugyan vad csorda közeledik.

— Fiuk, fordult sötét arczczal embereihez, itt valóban szó sem lehet tévedésről. Tényleg az oláhok közelednek.

— Ök, ök, hallatszék körben.

— Mindannyian tudjátok, hogy e vad csordától irgalomra nem számithatunk, folytatá a gróf. Kezetekbe van letéve éltetek. Remélem vitézül fogjátok bőrötöket védelmezni. Végül is tizenketten vagytok s én velem tizenhármán. Az én karomra is számithattok.

— Szerencsétlen szám a tizenhármas, jegyzé meg félénken egy szolga.

— Fogd be a szádat ostoba, förmedt rá a gróf. Va-

lódi férfiak ily babonaságra nem adnak. Harczolni fogok én is, mint a legutolsó szolga. S most a falakra, fiuk. — Ugy veszem ki, hogy a gazemberek gyorsan közelednek. Lásza el kiki magát elegendő tölténynyel s haszontalanul ne löjjetek. Minden golyónak találni kell.

A szolgák éltették a grófot s aztán puskával kezükben elfoglalták kijelölt helyüket a fedezett állásban.

A várkastély falát széles árok övezte, mely azonban át volt gázolható, kevés lévén benne a víz.

Mind a mellett így is sikeresen támogatta a védelmet. S végül, ha az ellenség bevenné esetleg a külső falakat, még mindig visszavonulhattak a kastélyba, hogy onnan folytathassák a védelmet.

E gondolatok czikkáztak keresztül Panin gróf fején, midőn megtekintette a vaspánttal vert tölgyfakaput, hogy gondosan be van-e zárva.

Be volt biz az zárva, sőt azonfelül el is torlaszolva. A legények nagyon félték az oláhoktól s ez okból egy elővigyázati rendszabályt sem mulasztottak el.

Panin gróf haladéktalanul fölment nejéhez, hogy megnyugtassa.

De a kastély előcsarnokában találkozott már Lidiával, aki a zajra elhagyta termeit. Tudakozódni akart, hogy mi van itt készülöben, miért e szokatlan sürgés-forgás.

Alig vetett egy tekintetet Panin gróf dult arczába, sejtetni kezdte a valót.

— Gróf ur, rebegé, szóljon, mi történt itt? Mit jelent a távoli zaj?

— Mindenesetre annyit, hogy holnap reggel nem utazhatunk, viszonzá Panin gróf gunyosan.

— Hogyan — e szerint az oláhok már is támadást készülnék intézni a kastély ellen?

— Eltaláltad, kedvesem. Tényleg az oláhok készülnék ránk törni.

— S veszedelmes lesz a támadás?

— Még pedig a legnagyobb mértékben. Az oláhok irgalmat nem ismernek és mint hallottam, még a csecsemőt sem kimélik a bölcsőben.

— Iszonyu, sóhajtá Lidia.

— Ugy-e bár, mégis jó lett volna, ha már régen hajolsz szavamra és eljössz velem Oroszországba, gunyolódék Panin.

Lidia büszkén egyenesedett fel.

— Nem, kiáltá határozottan, nem bánom én meg, hogy nem követtem önt, de az ön lelkén fog vérem száradni, mert minek rabolt el fivérem oldalától.

— Megint a régi nóta. Most nincs idő, hogy egymás szemére lobbantsuk a multat

— Igaza lehet, viszonzá Lidia. Én különben a magam sorsával nem törődöm s ha aggodalom bánt, az csupán gyermekem miatt történik.

E pillanatban vad zaj hallatszott a kastély előtt.

— Ah, kiáltá a gróf, úgy látszik, hivatlan vendégeink már megérkeztek. Mint házi gazdának illő, hogy fogadjam őket. Te pedig vonulj vissza termeidbe és maradj ott veszteg dajkád és gyermeked társaságában.

A gróf kirohant.

Lidia visszatért szobájába és a bölcsőhöz lépve, szomoruan pillantott gyermekére, a ki mosolygott álmában.

— Oh, kedves magzatom, suttogá. Te mosolyogsz és nem is sejtéd, hogy ez az éjszakád könnyen az utolsó lehet.

Térdre borult s esdőleg ég felé emelve kezét, így imádkozott:

— Én jóságos istenem, mindenható atyám! Csillagtrónusodról tekints le ránk nagy szükségünkben. Terjeszd fölénk oltalmazó kezed és ne engedd, hogy e vad ellenség áldozatai legyünk. — Szivembe látsz, istenem. Tudod, hogy nekem kin e földi lét, tudod, hogy nem magam miatt könyörgöm, de kis gyermekemért, ártatlan kis angyalomért. — Légy velünk, nagy isten e végzetes éjszakán!

Igy imádkozott sokáig. Végre könnyei is megindultak. De midőn fölemelkedett és megtörülte nedves szemét, könnyebbültnek érezte magát.

Csodás nyugalom költözött szívébe.

A dajka aludt. Kivüle nem is volt egy női lélek sem a kastélyban, mert Lidia még komornát sem tartott.

* * *

Midőn Panin gróf kilépett az utczára, a szolgák már harcra készen állottak a falak megett.

Az oláhok nagyobb számmal voltak, de hogy mennyien lehettek, azt bizonyosan nem lehetett tudni, miután a kastély körüli fák nem engedték számukat meghatározni.

Panin gróf felment a falra és fedetlenül állt az ellenség előtt.

De az oláhok egyelőre nem kezdték meg az ellengeskedést. Csellel szerették volna hatalmukba keríteni a kastélyt.

Zsákmányolni mindannyian szerettek volna, de egyiknek se volt kedve a fübe harapni.

Egy részeg oláh közeledett a kapuhoz, kezében fehér kendővel annak jeléül, hogy békés szándékkal jön.

A kapu előtt megállt és oláh nyelven felszólítást intézett a grófhhoz.

Ez nem tudott oláhul, de szólította Oszipot, ki megtanulta e nyelvet már.

Oszip urához ment és leszólt az oláhhoz, hogy ám kezdjen a beszédhez.

Az oláh nem kérte magát sokáig.

Legott elmondotta, hogy a nagy román nemzet lerázni készül a magyarok igáját. Ez oknál fogva nem tűrhetik, hogy a környékben a kastélyok a magyarok kezeiben maradjanak.

Oszip ezt hiven eltolmácsolta urának.

— Mondd a gazembereknek, válaszolt Panin, hogy mi nem vagyunk magyarok s így hozzájuk semmi közünk. Mi nem igáztuk le őket. Hordják el tehát innen irhájukat.

Oszip elmondotta ezt az oláhnak, de persze szelidebb kifejezésekkel, mert nem akarta fölingerelni a nagy férfiut, ki anélkül is tökrészeg volt.

Az oláh azonban sehogy sem tudta megérteni, hogy a kastély ura nem magyar. Szerinte mind magyar volt, a ki ur.

Panin gróf végre türelmetlenkedni kezdett és ráparancsolt Oszipra, hogy kérdezze meg hát az oláhtól, ha már minden áron magyaroknak akarja tekinteni őket, hogy mit akar voltaképen.

Az oláh nem késett a válaszszal.

Szépen megmagyarázta, hogy a kastélyhoz nekik, mint a nagy Románia megalapítóinak, joguk van. Ha tehát a gróf szép szerével át engedi a kastélyt, úgy békében távozhat, ellenesetben jaj neki és egész pereputyának.

A gróf haragra lobbant, midőn hallotta, hogy az oláh mily óhajtással mert eléállni.

De különben is tudta, hogy ez alattomos ficzkóknak nem lehet hinni. Ha át is adná a kastélyt, mégis lemeszáróltatnának minden irgalom nélkül.

A gróf dühösen szitkozódva rivalt az oláhok követére.

— Te szennyes képü, mosdatlan gazember, elhord innen azt a nyomorult pofádat, különben ledurrantalak, mint egy verebet. Ha a kastélyra fáj a fogatok, ám jertek és vegyétek el, ti akasztófára valók.

A gróf dörgő hangon ejtette ki e szavakat, veszedelmesen hadonázva puskájával, mit az oláh jól láthatott a tiszta éjszakában.

Nem is várta be, hogy Oszip a gróf szavait lefordítsa

neki oláhra. Ugy elkotródott a kapu elől, mintha ott se lett volna.

Társaihoz érve, közölte velük, hogy a gróf makacssága miatt hajótörést szenvedtek a békealkudozások.

Vad, dühös ordítás hangzott az oláhok soraiból.

— Méltóságos uram, mondá Oszip, kár volt így felingerelni a csöcseléket.

Panin vállat vont.

— Mindegy, felelt könnyedén, kiméletre semmi esetre sem számíthatunk.

E pillanatban megkezdtek az oláhok az ostromot.

Dühös orditással rohantak a kastély falai felé s lövések dördültek el szorványosan soraiból.

Szerencsére kevesen voltak az oláhok közül puskával felfegyverkezve s azok a kevesen sem tudtak löfegyverrel bánni.

— Tüzet, vezényelt a gróf.

A kastély falairól néhány jól irányzott lövés dördült el és az oláhok közül többen vérezve, rettentő jajgatással rogytak a földre. Néhány halott is akadt.

A csöcselék e fogadtatásra megrémült s ordítva keresett fedezetet a fák és bokrok mögött.

Az első ostrom vissza volt verve.

Panin gróf elégülten mosolygott s biztatólag fordult embereihez, kik közül egyikben sem esett kár.

— Mitől se féljete. Hiszen azok a gazok oly gyávák, mint a nyulak.

— Igen, de nagyon sokan vannak, jegyzé meg Oszip bátortalanul.

— S ha még annyian lennének is, mit tesz az, felelt büszkén Panin gróf.

Az oláhok azalatt fedett állásaikból lövöldözték a falat, de golyóik nem okoztak valami nagy kárt. Csupán a vakolat hullott le a falról.

De azért titkos mozgás uralkodott a sorok között s

ugy tetszett, hogy újabb rohamra készülnek, de ezentúl óvatosabban akarják intézni a támadást.

Annyi szent, hogy engedni nem fognak. Most már bosszút akarnak állani megölt társaikért.

Csakhamar újabb rohamot intéztek a kastély ellen, de iparkodtak lehetőleg fedezetről gondoskodni. Közáporot röpitettek a falak felé s nem tágitottak a süvöltő golyók daczára.

Egészen a kastély falát övező árokig nyomultak bőszült ordítással.

Egy ködobás ugy érte a gróf mellett álló szolgát fültövén, hogy az leroskadtt jaj nélkül.

A várőrség meghökkent. De a gróf biztató szavai még elűzték a csüggedést.

Ezuttal is sikerült az oláhok rohamát vissza verni, noha már sokkal nehezebben ment s a kastély őrsége is veszített egy embert.

Most újból szünet keletkezett. Az oláhok tanácskozni látszottak. A gróf felhasználta az időt. Bort osztott ki emberei között és lelkesítő szavakat intézett hozzájuk.

— Csak reggelig tartsátok magatokat fiuk, mondá. A nap keltével el fog takarodni ez a gyáva csöcselék s mi kipihenhetjük magunkat.

— De mi lesz holnap, veté ellen Oszip csüggedő hangon. Hiszen ha kiéheztetnének bennünket, ugy is boldogulnának, mert csupán néhány napra vagyunk ellátva élelmiszerekkel.

A gróf boszusan rázta fejét. Nem szólt. Minden figyelmét az oláhok mozdulatai vették igénybe.

Ezek új haditervet koholtak ki. Ismét nagy ordítással támadtak, de azért a csapat zöme lehetőleg távol és fedve maradt.

Fedett állásaikból golyó- és közáporral árasztották el a falakat, s a támadást leginkább a kapu ellen intézték,

mely előtt száraz galyakat, fadarabokat igyekeztek felhalmozni.

— Ah, ki akarnak bennünket füstölni a gazok, dörögé a gróf. No megálljatok, nyomorultak!

Lövése eldördült és egy széles oláh rogyott le jajveszékelve. Ordítását visszhangozta az egész csapat, de azért nem tágilottak.

Hirtelen a hátulsó falról egy ör azzal rohant elé, hogy az oláhok már majd megmászták a falakat.

Ugyanis a hátulsó várfalnál csupán két ember örködött, miután eddig ott nem mutatkozott ellenség.

Az oláhok észrevették ezt s azért a védtelen rész ellen támadtak.

Panin gróf szitkozódva sietett néhány emberrel a veszélyeztetett hely védelmére.

Heves harcz után visszaüzte innen az oláhokat és újból a kapuhoz tért vissza.

De alig ért ide, midőn ajkáról az ijedtség kiáltása lebbent el.

Az oláhoknak sikerült egész máglyát felhalmozni a kapu előtt, s mire a gróf visszatért, az már magasan lobogott.

A lángok már a kaput nyaldosták, mely bizonyára nem sokáig lesz képes ellenállani a pusztító elemnek.

Azonkívül egy szolga ismét elesett s a várvédők száma a gróf kivételével tizre apadt.

A helyzet egyre válságosabb lett.

Az oláhok vad ujjongással kísérték a tűz lobogását, melynek oltására gondolni teljes lehetetlenség volt.

Az ellenség aztán abba hagyta az ostromot, de azért lövéseivel nyugtalanította az örséget.

A gróf ajkába harapott s úgy nézte tétlenül a növekedő veszélyt.

Hirtelen egy gondolat cikázott agyán keresztül, s a legénységhez fordult.

— Öt ember maradjon őrsegül a fal mellett, vezényelt harsány hangon, öt ember ide mellém.

A parancs rögtön teljesítve lett. Öt ember a gróf mellett termett.

— Hordjatok vizet, intézkedék Panin. Belülről fogjuk öntözni a kaput, hogy így növeljük az ellenállási képességet. A nedves fa nehezen fog égni.

A legények elsiettek s csakhamar vízzel telt vedrekkel tértek vissza. Erősen öntögették a kaput, mely kívülről már üszkösödni kezdett.

Azonban az oláhok megsejtették tán a kastélybeliek szándékát, mert újból támadást intéztek rettentő orditással.

Mindenkinek a falakra kellett sietni. Az oltás munkája abba maradt s a kapu csakhamar lobogva égett.

Panin gróf halálsápadtan nézte a lángokat s véresre marta ajkát.

Mit használt az, ha emberei jól lőttek és az oláhok legalább harmincz embert vesztettek holtakban és sebesültekben.

A falak már csupán néhány perczig voltak tarthatók, a mig a kapu beomlik, akkor aztán az oláhok rettentő bosszút fognak állani.

Ugyanekkor újból talált egy golyó s a harmadik szolga súlyos sebesülten rogyott le.

A gróf erre kiadta a visszavonulási parancsot. A két halott és a sebesült hátrahagyásával vonult vissza embe-reivel a kastélyépületbe nagy gyorsasággal.

A főajtón volt egy kis ablak, oda egy embert állított, hogy minden közeledőt lelőjjön. Szintén elosztotta a többieket, úgy, hogy minden szoba védelmére egy ember jusson, de miután nem voltak elegendően egy-két szoba őrizetlen maradt.

Szerencsére az ablakok erős vasráccsal voltak ellátva, a ház cseréppel fedve, úgy, hogy itt is tarthatták magukat hosszabb ideig.

A visszamaradt sebesültet az oláhok rettentő kinok közt végezték le.

Az oláhok ugyanis csakhamar észrevették, hogy az őr-ség az épületbe vonult vissza.

Az összeomlott kapun keresztül tódultak az udvarba, megtámadták az épületet.

Visszaverettek. A gróf szobáról szobára járt az üvöltő golyók daczára és a hol a legnagyobb szükség volt segílyre, ott támogatta embereit.

Lidia, kis fia és a dajka egy benső szobában remegve várták a harcz kimenetelét.

E szobában különben egyelőre biztonságban voltak, mert a golyók ide nem hatolhattak.

A dajka remegett, mint a nyárfa levele, úgy jajgatott, mintha elevenen nyuznák.

— Mi lesz velünk, sopánkodék, mig künn ropogtak a puskák. Jaj, jaj, én istenem! Jaj, jaj!

A grófné megvető tekintetet lövellt a dajkára.

— Ugyan ne jajgass már, mondá szigorúan. Mit félted annyira ezt a haszontalan életet.

— Oh méltóságos asszonyom, nincsen senkinek se kedve fiatalon meghalni.

— Hiszen egyelőre még élsz!

— Igen ám, de csaknem bizonyos a halál, mert az oláhok részéről irgalomra nem számithatunk.

— S honnan tudod ezt oly bizonyosan?

— Hallottam eleget a kegyetlenkedésekről, melyeket a környéken elkövettek.

— Micsoda kegyetlenkedéseket?

— El se merem mondani — olyan szörnyű dolgok azok. — Valakit nyársba húzni és elevenen megsütni az náluk pusztá tréfa.

A grófné megborzadt.

Szánszalomteljes tekintetet vetett gyermekére, mig a dajka hangosan zokogott.

— Ne sirj, szólta Lidia szünet után, jobb lesz, ha imádkozol.

— Nem tudok imádkozni.

— Ugyan miért nem?

— Ah, a rettentő zajban isten úgy sem hallaná meg imámat.

— Micsoda beszéd ez, mondá korholólag a grófné. A szív mélyéből fakadó, őszinte, igaz ima, mindig megtalálja az utat az égbe.

E pillanatban megszűnt a csatazaj. Az ostrom vissza volt verve.

A dajka felhagyott a sírással és kérdő tekintetet vetett urnőjére.

Ugyanakkor feltárult az ajtó és Panin gróf lépett a szobába.

Lidia izgatottan emelkedett fel s hozzá lépett.

— Nos, mi ujság? kérdé.

— A lehető legrosszabb, viszonzá Panin.

— Hogyan?

— A gazemberek oly dühvel támadtak, hogy lehetetlen volt a falakat tovább védeni. Kénytelenek voltunk a kastély belsejébe visszavonulni.

— De hisz a kastély szilárd, jó védhető állapotban van.

— Igaz! Csakhogy mind a mellett csupán ideig-óráig védhetjük az oláhok túlnyomó száma ellen.

Lidia mélyen sóhajtott és fájdalmas pillantást vetett gyermekére.

— Tehát nincs semmi mentség, rebegé.

— Nincs! Titkos kijáratról nem gondoskodott e kastély építője, s így itt kell vesznünk.

— Oh mindenható, szegény gyermekem!

— Ugy-e bár, jönnél most már velem Oroszországba, gunyolódék Panin gróf. Ha nem makacskodtál volna Pesten

is, most biztosságban lehetnénk, mert a helyett, hogy e vadonba utazunk, Pétervárra mentünk volna.

— Soha, kiáltá Lidia, inkább veszszen itten. De ama nép közt, mely az én nemzetem, a lengyel nemzet gyilkosa volt, élni nem akarok.

— Most már ugy is egyre megy, jegyzé meg Panin. Most már mehetünk a mennyországba.

Lidia nem szólt többet és Panin gróf vállatvonva hagyta el a szobát.

A főajtónál álló emberéhez sietett.

— Nos, mit csinálnak az oláhok? kérdé.

— Ugy rémlik előttem, mintha mozdulataik igen gyanusak lennének, jegyzé meg az őr.

— Állj csak félre, én fogok kitekinteni.

A szolga engedelmeskedett és Panin gróf kitekintett az ajtóba vágott kis ablakon.

Az oláhok tényleg gyanusan viselték magukat. Az épület oldala felé látszott figyelmük irányulni s mintha arczaikon titkos káröröm ragyogott volna.

Panin visszalépett.

— Vigyázz, mondá a szolgának. Ki az ajtóhoz közeledik, lödd le irgalmatlanul.

E rövid parancs után gyorsan haladt keresztül a teremeken az épület jobb oldali utolsó szobájába, mely védtelenül maradt, minthogy ide nem jutott ember.

Felszakította a szoba ajtaját és kivont karddal lépett eme terembe.

A meglepetés kiáltásával hökkent vissza.

Mi történt itt, mi a rettentetlen Panin grófot megdöbbsenhtette?

A ravasz oláhok kieszelték, hogy e szobában nincs senki és gyorsan haditervet főztek ki, hogy e körülményt mikép lehetne felhasználni.

Oldalról, ugy, hogy a kastély védői nem láthatták, alá kezdték ásni a falakat.

Csakhamar oly nyílás támadt, melyen egy ember be-
bujhatott.

Legelőször is egy vállas, izmos oláh koczkáztatta meg
az utat.

Miután baj nélkül bejutott, intett társainak, hogy
kövessék.

Midőn Panin gróf lépett a terembe, már három oláhot
látott maga előtt és a negyedik ép bebujó félben volt.

E látványra hökkent vissza Panin gróf.

3. fejezet.

Fájdalmas viszontlátás.

Bármily gonosz ember volt is Panin gróf, ezt az
egyet senki sem vonhatta kétségbe, hogy rendkívül bátor
férfit.

A mostani veszélyes helyzetben sem vesztette el lé-
lekjelenlétét.

Az elől álló oláh szintén megdöbbsent a belépés za-
jától, de midőn látta, hogy csupán egy férfival gyűlt meg
a baja, támadólag lépett fel.

Felemelte lándzsáját, de mielőtt szurhatott volna, Pa-
nin gróf kardja már szívében járt.

Iszonyu orditással zuhant vissza az óriás oláh, míg
Panin gróf nagy hirtelen elérántva pisztolyát, a másik
oláhot is leterítette.

— Ide, ide emberek, kiáltá közben harsány
hangon.

A szomszédyszobából ekkor hirtelen elérohant az ő. r.
Még idején, hogy lelőhesse a harmadik oláhot, ki lándzsá-
ját már a gróf mellének szegezte.

Ugyan e pillanatban nagy riadalom támadt. Az olá-
hok észrevevék társaik veszedelmét s újból megrohanták
a kastélyt.

A negyedik oláh ezalatt halálra rémülten maradt a nyílásban, se vissza nem mert huzódni, se bejönni nem bátorkodott.

Oda volt a rémülettől a boldogtalan s csak meg se tudott mozdulni.

— Hát ezzel mi történjék, kérdé az ör.

— Üsd agyon, kiáltott dühösen Panin gróf.

Az ör nem ismételtette magának a parancsot. Hasztalanul esedezett az oláh, irgalmatlanul hasította fejét ketté.

— Ugy, kaczagott Panin gróf, míg az oláh kihörögte lelkét. Ez most természetes bátyát képez. Betömi a lyukat. Nézzük, hogy mi történik odakünn.

A gróf az ajtó felé fordult és a szolga követni akarta.

— Nem nem, kiáltá ekkor Panin. Neked itt kell maradnod. Védd, őrizd ezt a szobát.

A szolga engedelmissége jeléül meghajolt s Panin egyedül hagyta el a szobát.

A harcz a termekben javában folyt. Az oláhok dühösen támadtak s a golyók csak úgy röpködtek a szobákban.

Alig tette meg Panin az ut felét, midőn iszonyu kiáltás, recsegés fagyasztotta meg a vért ereiben.

Egy pillanatig habozva állt, aztán megvillogtatva kardját, dörgé:

— Utánam mind! Hagyjátok az ablakokat. — Az ajtót sikerült betörni a gazoknak.

S csakugyan úgy volt. Egy jól irányzott golyó az ajtó ablakán keresztül leterítette az őrt s az oláhság élve a jó alkalommal, sietve taszította fel az ajtót.

Midőn Panin gróf néhány emberével a kastély előcsarnokába ért, a főajtón már beözönlöttek a vad oláhok.

Iszonyu dulakodás keletkezett. A gróf és emberei vitézül harczoltak, de hasztalan!

Akár hány oláhot vágtak le, új emberek foglalták el az

eiesettek helyét és egyre apadt az ellenállók száma, a gróf egymás után vesztette embereit.

Végül csak ketten maradtak. Ő és Oszip. Egy sarokba szorítottak, hol azonban oly vitézül védték magukat, hogy az oláhság már nem mert támadást intézni ellenük és csak kard távolból fenyegetődzött.

Mig az oláhság egy része a grófot és Oszipot tartotta szemmel, a többiek előzőnlöttek a kastélyba.

Csakhamar ráakadtak a szobára, hol Lidia tartózkodott gyermekével és a dajkával.

Az ajtó felpattant s néhány dühös, vértől, pálinkától ittas oláh rontott a szobába.

Lidia gyermeke mellett térdelt és védőleg terjesztette ki karjait a kincs felé. El volt tökélve őt az utolsó csepp vérig oltalmazni.

A dajka az oláhok megpillantásakor iszonyu jajveszéklésben tört ki s ép ezzel vonta magára a figyelmet.

Az oláhok dühös szitkokkal rohanták meg a boldogtalant s egyszerre több lándzsa szegezte át mellét.

Nem szenvedett soká — néhány hörgés után kilehelte lelkét.

Egy vad oláh ekkor Lidiára szegezte lándzsáját, ki nyugodtan behunyt szemmel várta a halálos döfést, s még karjait is szétterjesztette, hogy a gyilkos annál biztosabban döfhessen.

E pillanatban rohant a terembe egy uriasan öltözött oláh, ki nem lándzsával volt felfegyverkezve, hanem karddal.

Idején érkezett, hogy félre csapja a grófné mellének irányult lándzsát.

A szép asszony hátatelten emelte szemét az irgalmasabb szivüre, mig az oláhok morogni kezdtek.

— Védni elnyomóinkat! — Ez gyalázat! — Ejnye mutye! — hangoztak a bosszus felkiáltások.

A kardot viselő ifju oláh, ki a vezérszerepet látszott vinni, büszkén tekintett végig a zugolódokon.

— Ki mer itt mukkanni, kiáltá kardját megsuhogtatva. Ti választattatok engem vezérnek, a kinek engedelmeskedni kell. Ne zugolódjatok, ha kedvös éltetek. Még egy szó — s fejét hasitom szét az engedetlennek.

Az oláhok nem mertek többé ellenvetést tenni.

— Ki ön, uram, fordult Lidia dallamos hangjával az ifju oláhhoz. Mondja meg nevét, hadd tudjam, hogy kinek tartozom köszönettel.

— Nevem Barnucz, felelt az oláh. S ne ítéljen el méltóságos asszonyom, a kegyetlenkedésért, mit a nép elkövet. Én eleget ellenzem, de vezértársaim, fájdalom, nem úgy gondolkoznak, mint én.

Lidia megjegyzést akart tenni, de ekkor künn fülrepesztő zaj keletkezett.

Egy oláh rontott a szobába, képéből kikelve.

— A magyarok, a magyarok, orditá. Meneküljön a kinek élete kedves.

Az imént oly bátor gyilkosok egyszerre elvesztették minden bátorságukat. Páni félelem vett rajtuk erőt és sebesen inaltak kifelé az ajtón.

Utolsónak maradt Barnucz, az ifju vezér, ki az ajtóból még egy lángoló tekintetet lövellt Lidiára.

— Isten önnel, méltóságos asszonyom, kiáltá s elrohant.

Az előcsarnokban már nem talált senkit. Künn az udvaron dühöngött a harcz. Ha ugyan harcznak volt nevezhető a mészárlás, mit a felbőszült erdélyi nemzetörök a megrémült s magukat alig védő oláhok közt véghez vittek, kik vad futásban kerestek menedéket.

* * *

Meg kell magyaráznunk, hogy a nemzetörök mikép érkeztek a kastélyhoz ép a legnagyobb szükség idején.

A nyájas olvasó emlékezni fog, hogy Dénessy Aurél

hadnagy Panin gróf volt szolgájával, Ivánnal Erdélybe utazott, hogy Lidiát felkeresse s egyszersmind az oláhok ellen is harcoljon.

Ivánt persze más czél vezette Erdélybe. A bösze vágya.

Neki sikerült kitudnia, hogy Panin gróf hol vásárolt kastélyt.

Midőn ez tudomására jutott, rögtön közölte felfedezését urával Dénessy hadnaggyal.

Dénessynek nem volt többé nyugta. Kieszközölte, hogy száz nemzetör bocsáttassék rendelkezésére.

E csapattal indult a várkastély ellen, hogy Lidiát kiszabadítsa a gaz Panin hatalmából.

Azt persze nem is sejtette, hogy a kastélyt és Lidiát minő veszély fenyegeti.

Véletlenül ugyan azon éjjelen közeledett a kastélyhoz, melyen az oláhok intézték a támadást.

Már távolról hallották a lövések zaját s ez sietésre ösztökélte őket.

Mind a mellett csak óvatosan hatolhattok előre a sűrűségben, mert lovasságra nézve mindig nagyon veszedelemes erdőben gyalogosok által megtámadtatni.

Ép akkor robogtak a kastély udvarába, midőn az oláhság már hatalmába kerítette az épületet és csupán Panin gróf és Oszip védték magukat dühösen az előcsarnok egyik sarkában.

A nemzetörök megjelenése képzelhetőleg a legnagyobb rémületet idézte elő az oláhok között. Panin gróf és Oszip egyszeriben felszabadultak szorongatott helyzetükből.

Midőn Barnucz az udvarra ért, már javában futottak az oláhok. Hasztalan iparkodott megállítani a gyáva csöcseléket, hogy szembe szálljanak a magyarokkal.

Dénessy Aurél leugrott volt lováról, hogy a kastélyba nyomuljon s így történt, hogy összetalálkozott Barnuczczal.

Legott bősziúlten csaptak egymásra. Barnucz is kitünően

forgatta a kardot s a viadalt egy ideig egyenlő erővel folytatták.

Végre azonban mégis Dénessy kerekedett felül és Barnucz egy súlyos kardcsapástól találva lerogyott.

A kardcsapás nem lett volna halálos, de az üldöző magyarok átgázoltak testén paripáikkal és egy lópatkó rugása ép a boldogtalan koponyáját zuzta szét.

Panin gróf és Oszip szintén részt vettek a harczban.

Dénessy végezvén Barnuczczal, egyenesen a kastélyba rohant. Teremről teremre sietve, nem sokára meglegelte a szobát, hol Lidia tartózkodott gyermekével.

Lidia nem tudta, hogy voltaképp mi történt és a legnagyobb feszültséggel várta a kifejlődést.

Ekkor feltárult az ajtó és Dénessy Aurél lépett be hadnagyi egyenruhájában.

Lidia sikoltva ugrott föl térdelő helyzetéből s tágra meredt szemmel bámult Dénessyre, mintha sirból jövő kísértetet látna.

Az ifju hadnagy mintegy szemrehányólag és mégis végtelen szeretettel legelteté tekintetét az ifju nön.

Egy perczig ő is némán vesztegelt, de aztán kitárt karral sietett Lidia felé.

A szép fiatal asszony szó nélkül, de minden szónál többet mondó, mély sóhajjal roskadt az ifju keblére.

Ajkaik a hosszú válás után most száz csókban forrottak össze, sziveik egymás keblén dobogtak.

Csend uralkodott a teremben, melyet szentélylyé avatott a szerelem ez ünnepélye, mig oda künn még egyre dühöngött a harci zaj.

Végre Lidia kibontakozott a heves ölelésből és viszszalépett.

— Lidia, rebegé Dénessy és ujból át akarta ölelni az imádott nőt.

De az nem engedte, sőt elhárította az ölelő karokat.

— Nem, nem, suttogá fájdalmasan. Önnek engem többé nem szabad ölelnie. Nem szabad csókolnia.

— Oh, ki tilthatná ezt meg, szeretett Lidiám, kiáltá Dénessy fellobogó tekintettel.

— Nem, nem, Aurél, rebegé a szép halvány asszony, nekünk válnunk kell, mindörökre válnunk.

— Válnunk?

— Igen!

— Oh nem, én nélküled nem élhetek. Eddig is elég szenvedtem, suttogá lázas szenvedélylyel a hadnagy.

— De én más neje vagyok, máshoz kötött esküm, viszonzá Lidia kétségbeesetten.

Dénessy az első pillanatban megsemmisülve állott. A viszontlátás mámorában megfeledkezett arról, hogy Lidia férjhez ment, és rá nézve örökre elveszett. Csak most jutott eszébe Kleofás barát kalandja és csak most akadt meg tekintete, a mint körülrévedezett a szobában, a bölcsőben levő gyermekén is.

— Ah, ez a gyermeked, rebegé csüggedve. Igaz, igaz, hisz te Panin gróf neje lettél és hozzám többé semmi közöd. Persze, miért nem lettél volna Panin neje! Hiszen ő dugaszdag, hatalmas ur!

Lidia szomoruan csóválta meg fejét és fájdalmasan pillantott Dénessyre.

— Oh Aurél, rebegé esdőleg. Miért e keserű szemrehányás?

— Miért? — Mert megérdemled.

— Nem érdemlem meg, felelt Lidia fájdalmas hangon. A körülmények kényszerítettek, hogy Panin gróf neje legyek.

Dénessy elutasító mozdulatot tett kezeivel.

— Ez csak üres beszéd! — Én nem ismerem kényszerítő körülményeket. Szived kihült — s ennyi az egész.

— Pedig szeretlek most is oly hiven, mint szerel-

münk kezdetén. Téged szeretlek és Panin grófot, gyermekem atyját, gyűlölöm.

— Nem, nem hiszek neked! Hiszen ha a grófot gyűlölöd, nem lettél volna neje.

— Oh istenem, rebegé Lidia, ne kényszeríts a végső vallomásra. Ne óhajts mindent tudni!

— De én mindent akarok tudni, jelenté ki Aurél a legnagyobb határozottsággal.

— Kérlek, ne követeld mégsem e vallomást, esdekelt Lidia. E viszontlátás ugyanis oly fájdalmas, ne tedd még fájdalmasabbá.

— Ha szerettél valaha, úgy követelem, hogy teljes őszinteséggel légy irántam.

Lidia megrázta fürtös fejét, megtörölte könnyes szemét s így felelt:

— Legyen tehát! — Teljesüljön akaratod. Utóvégre nincs okom titkolózni, mert én miről sem tehetek. — Még a zugligeti nyaralóban Panin egy izben álmotált kevert étkembe s úgy történt, hogy becsületemtől megfoszthatott.

Lidia szünetelt, míg Dénessy meghatva hajtotta le fejét.

— Anyának éreztem magam, folytatá a fiatal asszony bágyadt hangon. Többé úgy sem lehettem tiéd s végre beleegyezésemet adtam a Panin gróffal való egybekeléshez.

Dénessy most hirtelen Lidiához lépett és ajkaihoz emelte kezét.

— Bocsáss meg, kedvesem, szólt gyöngéden, hogy megbántottalak. De ez is csak a nagy szerelemből történt. Fájt, hogy elveszítettelek. De ezentul többé nem fogsz szemrehányást hallani tőlem soha.

— Köszönöm, Aurél, viszonzá Lidia szomorú mosollyal.

Dénessy ökölbe szoritotta kezét és elsötétülő arczczal fenyegető hangon folytatta:

— Te ártatlan vagy, szegény, szenvedő angyalom! Csupán az a nyomorult férfi a bűnös, ki elhervasztotta ifjuságotat, meggyilkolta boldogságotat. Oh, azon a nyomorulton bosszút fogok állani, rettentő bosszút! — Esküszöm . . .

— Ne esküdjél, vágott Lidia hirtelen a felingerült ifju szavába. Ne esküdjél Aurél, mert nem szabad elfeledned, hogy az a férfi gyermekem atyja.

— Igaz, igaz, suttogá Dénessy kétségbeesve s egy pillanatra csüggedten két kezébe temette arcát.

Aztán lebocsátotta karjait, s fájdalmas tekintetet vetve Lidiára, rebegé:

— S én lemondjak rólad örökre? Oh nem, azt nem kívánhatja tőlem a mindenható isten sem! — Birnom kell téged. — Válj el férjedtől, és légy enyém.

Az utolsó szavaknál felpattant az ajtó és Panin gróf lett láthatóvá a küszöbön.

— Ej, ej, hadnagy uram, mondá gunyos hangon. Ön itt nők körül csapja a teret, míg mi az oláhokkal veszdünk, sőt mint hallom, elválási ajánlatot tett neki.

Dénessy nem jött zavarba. Hideg tekintettel nézte végig a gróft.

— Gróf uram, ne feledje el, hogy nekem hálával tartozik. Ha néhány pillanattal később érkezem, úgy aligha volna most alkalma nejét féltetni.

— Az meglehet, hadnagy uram, felelt a gróf előbbi hangján. De ha ön nőmet birni akarja, úgy néhány percczel később kellett volna érkeznie, mert az elváláshoz nem adom beleegyezésemet.

— Nem adja beleegyezését, ismétlé Dénessy. Uram, ön elfelejti, hogy mily eszközökkel kerítette hatalmába a nőt, hogy mily módon kényszerítette nejévé lennie, noha szíve az enyém volt.

Panin vállat vont.

— Mi közöm ily gyermekségekhez, mondá megve-

A nemzetőrök csapata óvatosan hatolt előre a sűrűségben.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

tőleg. Lidia nőm és én nőmet meg fogom tudni védeni minden tolakodás ellen.

— Gróf ur, kiáltott Dénessy fenyegetőleg és kardmarkolatjára tette kezét.

— Békesség, az isten szerelmeért, lépett közbe csitítólag Lidia. Én Panin gróf hitves neje vagyok, ezt nem szabad felednie Aurél. Egyedül neki van hozzám joga.

— Oh, Lidia!

— Ne szóljon! Legyen férfi. Fojtsa magába fájdalmát, mint én magamba fojtom.

A gróf gunyosan mosolygott.

— Nos, e megható szavak csak meglágyították szívét, hadnagy ur?

Dénessy nem felelt.

— Azt hiszem, e veszekedés helyett most okosabb lesz lóra ülnünk és innen tovább állnunk, folytatá Panin. Az oláhok minden pillanatban visszatérhetnek újabb erővel.

— Jó, induljunk, felelt Dénessy röviden, leküzdve felindulását. De nekünk még egyszer szemben kell állnunk, gróf ur.

— A mint tetszik, mosolygott Panin. De most mindenestre induljunk!

A fiatal hadnagy nem szólt, csupán az ajtót nyitotta ki, míg Lidia ölébe fogta gyermekét, ki zokogni kezdett.

Az udvarra mentek és utközben sikerült Lidiának lecsitítani gyermekét.

A kastély és az udvar rémes látványt nyújtott az összelövdözött falakkal, szétzuzott butorokkal. A holtak szanaszét heverték eltorzult arczczal, míg mindenfelé vértócsák piroslottak.

Lidiának vigyáznia kellett minden lépésnél, nehogy vérbe lépjen, minden óvatossága mellett is gyakran érzé czipője alatt sikosnak a földet.

Ilyenkor hideg borzongott végig testén és esdőleg tekintett az ég felé.

Az udvaron utra készen állottak a nemzetörök, kik közül egy sem hiányzott s csupán egynehány szenvedett kisebb sérülést a gyáva oláhok támadásaitól.

A kastély cselédsége közül csak az egyetlen Oszip volt életben. Ez is több sebből vérzett, melyeket most nagy ügygyel-bajjal kötözgetett be.

Hasonlókép cselekedett Panin gróf is, ki szintén több sérülést szenvedett.

A gróf parancsára Oszip azután három paripát vezetett elő. Az istállót még szerencsére nem dulta fel az oláhság.

Dénessy és a gróf lóra ültek. Ugy szintén Lidia is, ki gyermekét Oszipra bízta.

A csapat ezzel kilovagolt a várkastély udvarából, a sűrűség felé.

4. fejezet:

A havasi király.

Az oláhok közül számosan elestek, de azért nagy részüknek sikerült elmenekülni.

A futás annál könnyebben volt eszközölhető, mert a nemzetörök csakhamar felhagytak az üldözéssel. Nem tartották tanácsosnak az oláhokat a rengetegbe követni, hol könnyen fordulhatott a koczka, s ők válhattak volna üldözöttekké.

* * *

A nemzetörök csapata óvatosan hatolt előre a sűrűségben.

Az előcsapatot mintegy tíz nemzetör képezte. A közepét maga Dénessy vezette, közvetlen közelében Panin gróf, Lidia és Oszip lovagoltak.

Rossz kedvűek voltak mindannyian s azért sokáig

szótlanul lovagoltak s mindenikök gondolatainak engedte át magát.

Dénessy végtelenül fájlalta, hogy most mondjon le Lidiáról, midőn oly nagy nehezen megtalálta. Felforrt vére a gondolatra, hogy ezt a szegény nőt tovább is gonosz férje hatalmában hagyja. Átkozta az oláhokat, a miért meg nem ölték.

Lidia gondolatai szintén szomorúak voltak, forrón szerette Dénessyt, de azért el volt tökélve, hogy eleget teend hitvesi kötelességének, sőt fel fogja kérni Dénessyt, hogy kerülje őt el, hogy tegye úgy lehetővé fogadalma megtartását.

Panin grófnak pedig egyáltalán nem tetszett, hogy a magyaroknak köszönheti megmentését. Attól is tartott, hogy Dénessy, kinek lovagos jellemét nem ismerte, kellemetlenségeket fog neki okozni.

Az egyetlen Oszip volt az, ki nem szomorkodott, sőt nagyon örült, hogy irháját megmentette. Ő unta meg legelőször a csendet és a következő megjegyzéssel szakította félbe:

— Csak felkelne már a nap. Az erdőben nem a legkellemesebb lovaglás esik ilyenkor éj idején, mikor minden fatörzs egy-egy leskelődő oláhnak látszik.

— Bizonyos, hogy veszélyes volna itt megtámadtatni, jegyzé meg Dénessy. De a hajnal már pirkad amott.

— Azt mondják, hogy Jankó, kit az oláhság a havasi királynak nevez, e vidéken tanyáz, szólalt meg egy nemzetőr, ki szorosan Dénessy mögött lovagolt.

— Az kellene még, hogy itt az erdőben, támadjon meg, vegyült közbe mogorván Panin gróf. Egy emberünk se menekülne ez esetben.

— Nem jó az ördögöt falra festeni, vélekedék a nemzetőr s aggodalmasan tekintett körül.

E közben a hajnal pirkadni kezdett s némi világosság derengett át a fák lombjain.

Hirtelen rendetlenség támadt az előcsapatokban, mi Dénessy éles tekintetét nem kerülte el.

— Mit jelentsen ez? kérdé megütődve, míg lova kantárszárát megszorította úgy, hogy a paripa megállott.

A többiek követték példáját.

— Mi történhetett, rebegé Oszip halálsápadtan, kinek semmi kedve sem volt az oláhokkal megujítani az ismeretiséget.

Nem kellett sokáig kétségbe lenniök az események felett. Az elő csapat ijedt kiáltásai csakhamar meghozták a választ.

— Az oláhok! — Az oláhok! — Jankó, a havasok réme!

Az előcsapat nemzetőrei száguldva tértek vissza a főcsapathoz, de az utközben többen buktak le, az elrejtözött oláhok golyóitól és parittyáitól találva.

Mire Dénessyhez értek, már csak öten voltak az előcsapatból.

Dénessy látva a nagy veszélyt, biztató szavakat intézett embereihez.

— Előre fiuk, vezényelt harsány hangon. Hiszen alig két órája, hogy az e fajta gazok nyílt téren pusztát látásokra megfutottak. Csak leshelyből, orvul mernek támadni ök. Verjük ki őket a bokrok közül! — Előre!

Könnyű volt mondani, hogy előre, de annál nehezebb volt annak megfelelni.

A bokrok közül, a fatörzsek mögül, a fák ágairól, szóval mindenhol golyók, kövek röpültek a kised magyar had közé, mely teljesen körül volt fogva és kiutat se merre sem látott.

Hasztalan sarkantyuzta meg Dénessy paripáját, hasztalan hívta harsány hangon nyílt harcra az oláhokat, ezek csupán lesből folytatták a támadást és a láthatatlan ellenéggel szemben csüggedés vett erőt a nemzetörökön.

— El kell vesznünk egy lábíg, hallatszott a sorokban a kétségbeesett kiáltás.

Rettentő zavar uralkodott. Az ágaskodó, horkoló paripákat alig tudták megfékezni a lovasok, míg mások holtnan vagy sebesülten buktak ki a nyeregből.

Dénessy végre mégis rendbe szedte valamennyire a megfogyatkozott csapatot s háromszögű élt képezve, melynek közepébe vette Lidiát és a gyermeket tartó Oszipot, előre nyomult.

Lassan haladtak előre, kiverve maguk elöl az oláhokat a bokrok közül, vérrel áztatva minden talpalatnyi földet.

Iván, Panin gróf volt szolgálja, Dénessy mostani kísérője, eddig a nemzetőrök közé vegyülve, távol tartotta magát Panin gróftól. Nem akarta, hogy felismertessék, mert még nem hitte elérkezettnek a bosszu pillanatát.

Panin persze holtnak gondolta Ivánt, és világért sem sejtette volna, hogy egészen a közelében lovagol.

Dénessy sötét arczczal nyargalt a csapat élén, és jó kardja már több kiugrasztott oláh koponyáját hasította szét. Köpenyét már több golyó furta keresztül, de ő mindeddig sértetlenül maradt, mintha magasabb hatalmak örködnének felette.

Már egy tisztáshoz közeledtek, hol jobban hitték magukat védhetni, midőn maga Janku egy nagy csapat oláhhval intézett oldaltámadást a nemzetőrök ellen, egy csapásra meg akarván semmisíteni őket.

Az oláhok nagy rivalgással rohantak elé és pillanat múlva a magyarok sora fel volt bontva. Ki-ki menekült a merre rést látott.

A boldogtalan Oszip nem kerülhette el sorsát. Janku buzogányától találva lerogyott a lóról.

Lidia még idején kapta el a hanyatlótól siró gyermeket, de könnyen rosszul járhatott volna, mert Janku ép rá

emelte buzogányát, midőn Dénessy ép idején vette észre a szeretett nő veszedelmét és megmentésére sietett.

Visszaüzte Jankut, míg Lidia, kit ájulás környezett, Panin grófnak nyújtotta gyermekét.

Alig történt ez meg, midőn a másik oldalról egy másik csapat intézett támadást a felbomlott magyarság ellen.

A nemzetőrök erre végkép szét lettek ugrasztva. S Lidia lovát egy lándzsadöfés érte, mire a paripa megvadt s míg Lidia félig eszméletlenül hanyatlott a ló nyakára, az tovarohant vele, kiragadta a katonák közül és neki vágatott a rengetegnek.

A nemzetőrök egy részének sikerült menekülni. Panin gróf is a menekülők közt volt. Paripájával a rengeteg fái közt tűnt el s az oláh üldözők közül csakhamar elmenekült.

Dénessy alatt leszurták a lovat és a vitéz hadnagy kénytelen volt gyalog harcolni.

Egy fatörzsnek dőlve védte magát az oláhok ellen, midőn hirtelen Iván termett mellette egy nagy buzogánnyal szintén gyalogosan.

— Vágjuk magunkat keresztül hadnagy uram. Mit őrizzük ezt a helyet, mikor már mindenki elszaladt.

Dénessy körülpillantott. Csak most vette észre, hogy hire, hamva sincs többé az egész csapatnak; ki elesett, ki elszaladt.

Szive elszorult a gondolatra, hogy mi történt Lidiával.

— Előre, előre, sürgeté Iván és Dénessy erőt véve magán, hatalmas ugrásokkal törtetett előre, jó aczéljával kaszabolva az oláhokat.

Iván Dénessy oldala mellett maradvá, hatalmasan forgatta buzogányát izmos karjában, egy csapásra hármat is lesújtott az oláhok közül.

Az üldözők végre elmaradtak.

Dénessy és Iván kis előnyt nyertek, de annyira ki

voltak merülve, hogy a futás nagyon nehezükre esett, pedig az oláhok követték nyomukat.

Dénessy végkép kimerülve ép egy bokor mögé huzódott, hogy ott pihenjen, bármi történik is.

Ekkor hirtelen meg megcsuszamlott a föld a lába alatt és a mélybe süllyedt.

— Szent isten, mi történt a hadnagy urral, rebegé Iván és szintén a bokor mögé sietett.

De hasonlóképp járt. Ő alatta is megcsuszamlott a föld s a mélybe süllyedt.

No nem történt velük nagyobb baj. A süllyedés is könnyen megmagyarázható.

A bokor mögött ugyanis egy árok kezdődött, mit egyikük sem vett észre. Ez árokba csuszta le kényelmesen, anélkül, hogy bajok történt volna.

Iván az árok fenekére érve felállott és gondosan megtapogatta tagjait. Miután meggyőződött, hogy becses személyében nem esett kár, körütekintett a hadnagy után.

De az árokban nagy sötétség uralkodott.

— Hol van hadnagy uram? kiáltá.

— Csendesen, viszonzá Dénessy a közelből, itt vagyok.

— Annál jobb s nem törte el valamelyik csontját?

— Nem! Teljesen ép maradtam.

— Iparkodjunk hát kijutni az árokból, ajánlotta Iván.

— Azt nem fogjuk tenni.

— Nem fogjuk tenni, ismétlé Iván a legnagyobb meglepetés jeleivel.

— Bizony nem!

— Hát itt maradjunk?

— Mindenesetre!

— De hiszen nem sokára itt lesznek az oláhok, sopánkodék Iván.

— Igen. Befogjuk őket várni.

— Micsoda, szörnyüködék Iván, bevárni őket. No ahhoz

nekem semmi kedvem sincs. Vagy talán hadnagy ur megkívánja, hogy elevenen huzzák nyársba.

— Halkan beszélj, Iván, felelt Dénessy. Nem szabad az árkot elhagyni, mert itt biztosságban vagyunk. Be fogjuk várni az oláhokat, mert előlük úgy sem menekülhetünk, miután fáradtak vagyunk mindaketten.

— Ez igaz!

— Nos, értesz már?

— Tökéletesen, hadnagy uram! Ez árokban valószínűleg nem fognak keresni az oláhok. Itt tehát elrejtőzhetünk, míg megunják a keresést és elvonulnak.

— Ugy van. Látom, hogy értelmes ficzkó vagy. De most lapuljunk a bokrok közé s egy kukkot se szólj, nehogy elárulják magunkat.

— Néma leszek, miként a sir.

A két férfi a bokrok közé vetette magát, melylyel az árokpart és árokalj be volt növe.

— Oh istenem, sohajtott most Dénessy, csak tudnám, hogy mi történt Lidiával.

— Csendesen hadnagy uram, szólt intőleg Iván. Ugy rémlík előttem, mintha az oláhok jönnének.

— Ők jönnek, igen, tehát most siri némaság, suttogá Dénessy, miután egy pillanatig figyelt.

Az árokban mély csend támadt. A reggeli nap emelkedett az égre és sugarai letűztek a sötét árok fenekére is.

Az oláhok nem várattak sokáig magukra. Megjelentek vad rivalgással s megkezdték a kutatást az árok körül.

Szitkok hangzottak, midőn nem lelték a keresetteket azonnal.

— Erre kell lenniök, kiáltá egy vad hang. Átok reátok, hogy oly gyáván meghátráltatok, a két ember előtt.

— Ej, elég volt már a vérontásból, vegyült közbe egy szelidebb hang. Mit ért nekünk ha ez a két ember életben is marad.

— Mit értesz te ahhoz, dörgé az előbbi. Fogd be a szádat és nyisd ki a füledet. Tudd meg, hogy a magyaroknak pusztulniok kell s az oláhok kötelessége, hogy minden magyart kiirtsanak.

— De hát miért?

— Miért? — ostoba beszéd! — Hanem elmondom mégis még egyszer, noha már legalább százszor elmondotam. Figyeljete!

Általános csend támadt.

— Nos, folytatá az előbb szóló, a magyarok megharagudtak a császárra. Tudjátok-e, hogy mért haragudtak meg?

— Nem tudjuk.

— Jó, megmondom. Azért haragudtak meg reá, mert szabadságot adott az oláhnak. Eltörölte a robotot, még a dézsmát. S most az urak katonát szednek a császár ellen. S ha győznek, jaj lesz nektek, nyöghettek az urbér alatt. Azért halál a magyarokra!

Az oláhokat érzékeny oldalon találták mindig az ilyen hazug, uszító szavak, melyek most sem tévesztették el hatásukat.

— Halál a magyarokra! ismételték mindannyian tele torokkal.

— Keressétek hát azt a két szökevényt, harsogott a parancs.

Megkezdődött ujból a keresés, megnéztek minden fát, megveregettek minden bokrot vérszomjasan.

S lenn az árokparton lélegzetét visszafojtva feküdt a két férfi és tisztán hallotta az uszító szavakat, a keresés zaját.

5. fejezet.

Vadállatok között.

Midőn Lidia felébredt az ájulásból, a reggeli nap fénye ragyogott át mosolyogva a rengeteg lombozatán.

A harci zaj elnémult már régen. Körülötte csend, béke honolt, mintha rossz álom lett volna az egész.

De az nem volt. A lándzsa-seb a paripa oldalán bizonyította, hogy Lidia nem álmodta a múlt éji eseményeket.

Keserű valóság volt az! És most hová forduljon ez ismeretlen rengetegben?

A szél minden fuvallatára összerezzen, mert azt hitte, hogy vadállatok, vagy a vadállatoknál is vadabb oláhok készülnek rárontani.

Egy patakhöz ért, melynél csillapította szomját s meg-itatta hűséges paripáját, melynek sebét vízzel hűsítette.

A szegény pára oly hálás tekintetet vetett reá, mintha köszönetet akart volna mondani.

Lidia pihenőt tartott a patak partján. Legelni engedé paripáját míg ő maga néhány kökénybogyót evett, melyet egy bokron talált.

Ez a savanyu eledel azonban nem igen ízlett elkényeztetett inyének.

Elvégezvén a sovány reggelit, arra kezdett gondolni, hogy miként védekezzék a vadállatok esetleges támadásai ellen.

Minden fegyverét egy erős tör képezte, melyet még a kastélyban rejtett ruhájába.

Eszébe jutott az oláhok lándzsája és gyorsan kieszelte, hogy mikép készíthet alkalmas fegyvert.

— Így jó lesz, suttogá, és szomoru arczán futó mosoly vonult végig.

Felugrott. Egy közeli fáról fiatal, szivós, erős ágat,

körülbelül ölnyi hosszut metszett le s annak végére erősítette a tört szíjjal, melyet a ló kantárszárából metszett ki.

Ily módon igen alkalmas, használható, sőt jó erős lándzsára tett szert.

Elvégezvén e munkáját, nyugodtabbnak érezé magát és hálátelten rogyott térdre, hogy imát rebegjen.

— Köszönet, istenem, ki annyi veszélyben megoltalmaztál! Tekints le ezentul is szegény leányodra, ki mindig neked tetsző életet folytatott, ne enged, hogy a vad oláhok közé kerüljek, kik halálra kinoznának. Oltalmazd gyermekemet, valamint azt a férfit is, akit szeretek! Amen!

E forrón rebegett ima után fölemelkedett és csodálatos erőt érzett tagjaiban.

Most már teljesen nyugodtnak érzé magát, csak gyermeke és Dénessy sorsa aggasztotta némileg. De bizott istenben, hogy ők sem estek el a vérengzésben.

Aludni azonban nem bátorkodott, eltökélte, hogy lóra ülve iparkodik majd utat keresni, mely kivezeti a rengetegből.

Csakhogy persze ez nagy feladat volt a szegény nőre nézve, kinek sejtelve sem volt, hogy merre kelljen fordulnia.

Lóra ült és tovább nyomult a sűrűségbe. Iparkodott meglelni a nemzetőrök nyomát, de hasztalan fáradozott.

— Oh, istenem, sóhajtott végre csüggedten, hát elhagytál engemet. Hát el kell vesznem itten nyomorultan. Nem fogom többé viszont látni gyermekemet és őt — az imádott férfit.

A nap egyre magasabbra emelkedett az égen, mialatt Lidia lankadatlanul folytatta utját. Öszre járt már az idő és a fák lombjai ritkulni kezdettek. A ló patkója alatt zizegett a haraszt.

Végre beesteledett, a hűvös szél kezdett lengedezni.

Lidia leszállott lováról és megsimogatta a derék állatot.

— Gyujtsak-e tüzet, kérdé aztán. Hűvös az éj-

szaka és szükségem volna egy kis melegre. De attól tartok, hogy ily módon magamra vonom az oláhok figyelmét, ha esetleg egy csapat a közelben tanyázik.

Egyideig habozva állt.

— Mégis jó lesz tüzet rakni, talán a láng el fogja ijeszteni a vadállatokat, melyek éjjel ide tévedhetnek.

Száraz galyakat, fadarabokat szedett össze és egy fa alatt csakhamar tüzet gyújtott. Szerencsére volt néhány gyufaszála.

A tűz magasra lobogott, midőn Lidiát hirtelen a nemes paripa nyugtalansága döbbsentette meg.

A ló közelebb huzódott urnőjéhez. Orrlyukai tágultak, míg sörénye felborzolódott. Több ízben vadul szaglált mindenfelé, mintha veszedelmes ellenséget gyanítana.

Ugyanekkor a homályos erdőből vonítás hallatszott, erre a másik oldalról visszhangzott a felelet.

— Semmi kétség, rebegé Lidia megdöbbenve, ezek a farkasok!

A fiatal nő bátor szive megreszketett e gondolatra. Nem valami kellemes kilátás farkasok fogai közt vérzeni el.

Már pedig az szent volt, hogy egy him és nőtény farkas jár a közelben; a him, az elébb párját szolította.

Lidia aggodalmában uj hasábokat dobott a tüzre, úgy, hogy a láng magasra csapott.

A ki sas szárnyakkal és sas szemekkel birt volna, hogy a rengeteg felé magasan emelkedve, onnan betekinthesen, az meggyőződött volna, hogy ugyanezen időtájt a környéken nem csupán az a láng lobogott, melyet a fiatal nő rakott.

Három helyen elég távolságban, hogy egyik mit se tudjon a másiktól, de viszont elég közel, hogy egyik a mászt könnyen elérhesse három tűz égett s három különböző tanyahelyről tanuskodott.

Hasztalan táplálta Lidia a lángokat. A lobogó tűz ezuttal nem látszott ijesztő hatást gyakorolni a rengeteg vad lakóira.

A farkasokat dühössé, vakmerőkké tette az éhség és vonításuk egyre közelebb hallszott.

A ló nyugtalansága növekedett perczről perczre, Lidia hasztalan simogatta, csititgatta.

Attól kellett tartani, hogy a paripa a következő pillanatban végkép elvadul és a rengetegbe rohan. Már pedig Lidia attól tartott, hogy ha a paripa elvész, nem lesz képes a rengetegből menekülni.

A lovat tehát egy fa törzséhez kötötte és megragadta egyetlen fegyverét — a lándzsát, hogy életét és lova életét megmenthesse.

A szegény nőt talán ereje végkép elhagyta volna e rettenetes pillanatban, ha gyermekére és Dénessyre nem gondol.

A két farkas már több ízben nagy körben körüljárta a tanyahelyt, de mindeddig nem bátorkodott a tűz fényébe lépni.

Vonításuk azonban pillanatról pillanatra dühösebb lön és Lidia most már tisztán láthatta vagy hetven lépésnyi távolságban villogni vérszomjas szemeiket.

Lidia érzi, hogy közeledik a válságos pillanat.

Istennek ajánlotta a maga és gyermeke lelkét, kivel hite szerint nemsokára fent a mennyekben fog egyesülni.

A farkasok elváltak ismét és ellenkező oldalról lesték a helyet.

A him hirtelen dühös ordítást hallatott és vad ugrásokban tört a tér felé.

Lidiának alig volt annyi ideje, hogy lova előtt térdre vesse magát és lándzsáját előnyujtsa, midőn a farkas már reá rohant.

E pillanatban bizonyította be Lidia, hogy a herczeg Woronyeczkyek vére folyik ereiben. Az éles tör a lándzsa végén a legnagyobb biztossággal furódott az éhségtől és dühtől elvadult farkas szügyébe.

A tör tövig hatott a farkas testébe s a vad állat hörögve rogyott le. De az ugrás következtében eltört a lándzsa és a tör a farkas szügyében maradt, úgy, hogy Lidia egyetlen fegyverétől is megfosztatott.

A ló egyetlen rántással szabadította ki magát vad ijedtségében és a rengetegbe rohant.

Most újból dühös kiáltás reszketteté meg a levegőt.

Lidia csüggedten pillantott a másik oldalra, honnan az ordítás hallatszék.

Iszonyat! Alig husz lépésnyi távolságban állott a nőstény farkas és épen támadni készült.

S ő minden fegyver nélkül volt. Eszébe jutott, hogy egy égő hasábot ragadjon fel védelmére, de ha idején is kapná fel, akkor is hiába lett volna, mert a végkép feldühödött állat most már mitől sem riad vissza.

A farkas újból vonított és Lidia felé rohant.

A szegény nő el volt veszve.

E pillanatban élet és halál közt, valami zugást hallott a feje felett, azt a zugást, melylyel az ólom hasítja át a levegőt, ugyanekkor puskadurranással vegyülve felhallzott a visszahanyatló farkas halálvonítása.

De mielőtt Lidia számot tudott volna adni magának, hogy meg van mentve, ordítás hatott fülébe, tizszer vadabb, mint az agyonlőtt farkasé. A rengeteg rémségesen visszhangozta a kiáltásokat.

A lángon keresztül homályos alakok ugráltak Lidia felé, ki félig eszméletét veszíté el, csupán annyit érzett, hogy kezeit megkötözik.

Mielőtt egyetlen hangot ejthetett volna ki, fölemelték és vad diadallal vitték tova.

Midőn Lidia — félörülten az aggodalomtól és utálattól — kinyitotta szemét, tekintete az oláhok vad, vigyorgó arczain akadt meg.

Most került igazán vadállatok közé a boldogtalan nő.

6. fejezet.

Kaland a rengetegben.

Az előbbi fejezetben említettük, hogy a rengetegben ugyanekkor három különféle tűz lobogott.

Az egyik mellett Lidia tanyázott, ki az oláhok keze közé került.

A második tűznél ezer lépésnyi távolságban Dénessy hadnagyra és a sötét arczu Ivánra ismerünk:

Az oláhok nem lelték meg őket az árokban és távozásuk után szerencsésen elébujtak, de a rengetegben szintén eltévedtek.

Utközben két puskát és tölténytáskákat is találtak, melyeket a nemzetőrök hagytak el.

Igy tökéletesen fel voltak fegyverkezve és nem féltek többé senkitől.

Rájok esteledvén, tüzet raktak és letelepedtek. Utközben sikerült nekik egy őzet leteríteniök, melynek legkellemesebb részeit most kivágták, hogy nyersen megsüssék.

A pecsenye vigan sercegett a tűz felett, míg a két férfi a fűvön köpönyeiken heverészve némán bámult a tűzre.

— Megéheztem, kezdé Iván a társalgást, nem rendelkezünk ugyan se zsirral, se sóval, hogy a pecsenyét izletesebbé tegyük.

— S ha a világ valamennyi fűszere rendelkezésünkre állana, a vacsora még sem izlenék nekem, veté oda Dénessy kedvetlenül.

— Ugyan, ugyan, hadnagy uram, ne adja magát oda a szomoruságnak.

Dénessy nem felelt.

— Lássá, folytatá Iván, az embernek mindenesetre azon kell lennie, hogy ily időben megőrizze erejét.

— Ez természetes!

— Már pedig ahhoz szükséges, hogy az ember jó izüet egyék! Aki nem eszik, aki nem táplálkozik, annakereje nem lehet. Éppen ezért megkívánom, hogy a hadnagy ur jó étvágygyal lásson a vacsorához, mikor a pecsenye elkészül.

Dénessy vállat vont.

— Hagyj békében, felelt szomoruan.

— Ah, hiszen tudom én, hogy mi bántja a hadnagy ur szívét.

— Nem nehéz feladat bánatom okát kitalálni, vélekedék Dénessy. Lidia sorsa miatt aggódom.

— Ez az aggódás úgy sem vezet eredményre, veté ellen Iván. Hiszen ma is egész nap kerestük a rengetegben és holnap ugyanezt tehetjük.

— De eddig csak nyomát se leltük meg.

— Majd megtaláljuk holnap.

— Ez sovány vigasz!

— De mit akar hadnagy ur! Vesse bizodalmát az igazistenbe, ki eddig megtudta óvni Lidia herczegnőt, örködni fog felette tovább is.

Dénessy nem szólt, csupán fejét horgasztotta csüggedten mellére.

Ezalatt az öz megsült és Iván az izletes falatokat néhány széles levélből alakított edényen tálalta a hadnagy elé.

— Tessék hadnagy uram, mondá aztán. Ime, a kitünő pecsenye.

Dénessy hozzá látott a falatozáshoz, mert belátta annak szükségét, hogy erejét fentartsa.

Iván a lehető legjobb étvágygyal ropogtatta fogai közl a pecsenyét. Jó nagyokat nyelt.

Nem is csoda, ha étvágya oly kitünő volt, hiszen egész nap nem ettek egyebet néhány vadalmánál.

A vacsorát a maradék borral öblögették le, melyet még kulacsaikban találtak.

Iván most kényelmesen helyezkedett el a gyepre, de egyszerre felriadt.

— Ördög és pokol, mit jelentsen ez? kiáltá, míg Dénessy szintén hallgatódzva figyelt a távolba.

Iván felkiáltását egy távoli lövés visszhangja okozta. Ugyanekkor a bokrok közt zaj támadt, mintha valami nagyobb állat törne rajtuk keresztül. Majd nyerítés hallatszott.

A két férfi puskája után kapott.

Ekkor egy paripa lett láthatóvá, mely ösztönszerűleg ép a tűz felé rohant, hol az ember közelléte biztonságot látszék neki ígérni.

Iván rögtön leejtette puskáját és csodálatos ügyességgel ragadta meg a ló kantárszárát.

Igyekezett megnyugtatni a nemes állatot s miután ez sikerült, a tűz közelében fához kötötte.

Iván alaposan megvizsgálta a lovat, a nyeret s aztán örömsugárzó arczczal fordult Dénessyhez.

— Hadnagy uram, kiáltá, nagy felfedezést tettem.

Dénessy közelebb lépett.

— Micsoda felfedezést? Beszélj!

— Ugy rémlik előttem, mintha ez a ló itt —

— Nos?

— Mintha a méltóságos asszony ült volna rajta, mikor a várkastély udvarából kilovagoltunk.

Dénessy a legnagyobb felindulás jeleivel lépett közelebb és megtekintette szintén a paripát.

— Nem tévedsz, mondá aztán mély lélegzetvétellel. Ezen a lovon tényleg Lidia ült. Határozottan emlékszem, hisz mellettem lovagolt.

— Most mit tegyünk?

— A lövés arra vall, hogy oláhok vannak a közelben, jegyzé meg Dénessy. Oh istenem, ha megölték Lidiát!

— Csak ne gondolja mindjárt a legrosszabbat, hadnagy

uram, felelt. Miért jöttek volna meg egy védtelen nőt. Bizonyosan beérték azzal, hogy elfogják.

Dénissy szeme felragyogott.

— Ez esetben ki kell őt szabadítanunk minden áron, mondá határozottan.

Iván fejét rázta.

— Már ez nagyon nehéz feladat, vélekedék Iván, ketten csak nem szállhatunk szembe az oláh táborral.

— S honnan tudod azt, hogy az egész oláh táborral fogunk szemben állani, kérdé Dénessy. Lehet, hogy Lidia kisebb csapat kezébe került, melylyel mi is végezhetünk.

— Lehet, de nem bizonyos.

— Ép ezért meg kell győződnünk erről.

— De könnyen megeshet, hogy kelepczébe kerülünk, veté ellen Iván.

Dénissy szemrehányólag pillantott rá.

— Hogyan, kiáltá dorgolólag, talán bizony félsz. Sohasem hittem volna, hogy ily aggodalmas tudsz lenni.

Iván elrestelte magát.

— Eszem ágába sem jutott a félelem! — Engem mi se riaszt meg. Pusztán óvatosságból nyilatkoztam így. De jól van, alávetem magamat hadnagy ur akaratának! — Menjünk!

— De milyen irányba?

— Abban, a melyről a ló jött. Ott távolabb kellett valaminek történnie.

Neki vágtak az erdőnek s körülbelül tíz percnyi gyalogolás után egy tüzet láttak maguk előtt a távolban fényleni.

Hóna alatt a célját sohasem tévesztő puskával haladt két hősünk.

Miután egy ideig szemmel tartották a tüzet, meggyőződtek, hogy ott bizony nincs emberi lény és most már biztosan mentek egészen közelbe.

A tűz körül alaposan megvizsgálták a nyomokat. A

tűz szét volt hányva s a közelben össze-vissza látszottak lábnyomok, mintha itt verekedés történt volna.

Az egyik fatörzsön lógott az elszakadt kantárszár, a tűz közelében egy döglött farkas hevert, lándzsával szügyében, valamivel távolabb az agyonlőtt nöstényt pillantották meg.

A sűrű léptek az erdő ellenkező oldalára vezettek.

Miután az élesszemű Iván alaposan vizsgált meg minden nyomot, kifejezte véleményét.

— Sejtem már, hogy mi történt, monda.

— Beszélj tehát!

— E tűz mellett valószínűleg Lidia urnő tanyázott.

— Oh istenem, rebegé Dénessy, mi a közelben voltunk és csak nem is sejtettük ezt. Nem siettünk hozzá!

— Tehát a tűz mellett csupán a méltóságos asszony üthetett tanyát, folytatá Iván zavartalanul. Rávallanak a kis lábnyomok.

— S aztán mi történt?

— Valami harcnak kellett lefolynia, melyben úgy a farkasoknak, mint az oláhoknak részük lehetett. Az egyik farkast csupán Lidia ölhetette meg.

— Lidia, kiáltá Dénessy, míg arczán csodálkozás tükröződött. S miből következteted, hogy e vakmerő tettet ő követte volna el?

— A ketté tört lándzsa, melyet a farkas szügyében találtam a finoman dolgozott törrel, nem lehetett oláh tulajdona. — A farkast azonban az oláhok lötték le.

— Tovább, türelmetlenkedék Dénessy.

— Miután pedig Lidia hulláját nem találjuk sehol, bizonyos, hogy az oláhok elfogták és magukkal hurczolták.

— Így tehát még megmenthetjük, kiszabadíthatjuk őt, rebegé Dénessy örömtől villogó szemmel.

— Természetes!

— Akkor hát előre! Támadjuk meg a gazokat haladéktalanul, mielőtt nagyobb bajt okoznak, kiáltá Dénessy.

Gyorsan haladt az irányba, melyet a nyomok mutattak, úgy, hogy Iván alig tudta követni.

Az éjszaka mindenesetre megnehezítette a nyomok követését. De most felkelt a hold és megvilágította az erdő tisztását, melyeken keresztül vezetett a nyom.

Körülbelül negyedóraig haladhattak így a legnagyobb csendben, midőn Iván hirtelen megállott és kezét Dénessy karjára tévé.

— Nézze hadnagy ur amott a tüzfényt, mondá halkán, czélt értünk.

Dénessy felriadt gondolataiból és hasonlóképen megállva föltekintett.

Tényleg, némi távolságban a fatörzseken keresztül tüzfény világított feléjük.

7. fejezet.

Tüzhálálra ítélve.

Egy ideig némán nézte a tüzfényt a két férfi, végre Dénessy szakította félbe a csendet.

— Hiszen a lángot látom, mondá. De azt nem értem, hogy az oláhok hol lehetnek.

Iván mosolygott.

— A dolog ugyan egyszerű, viszonzá.

— Hogy-hogy?

— A ravasz ficzkók bizonyára valami alkalmas helyre huzódtak. Tényleg úgy látszik, hogy csak kisebb csapat fog meggyülni bajunk.

— Hála istennek, sóhajtott Dénessy, így tehát felvehetjük a harczot.

— Most már azt mondom, hogy igen, viszonzá Iván. Közeledjünk, de a legnagyobb óvatossággal és bizza reám a többit. Mindenesetre résen legyünk, mert esetleg örök

vannak kiállítva, kik idő előtt elárulhatnák közellétünket, úgy, hogy tervünk dugába dölne.

Óvatosan nyomultak tovább.

Elöl haladt Iván — de örök nyoma nem látszott sehol. Az oláhok teljesen biztonságban érezték magukat.

Ily módon jutottak a domb végeig s ekkor vették észre, hogy a hegy oldal rendkívül meredek.

Lent a keskeny völgytorkolatban tanyáztak az oláhok. Itten ismét nagy tűz égett. Az előbbi csak azért rakták, hogy az esetleges üldözőket félrevezessék.

Dénassy és Iván a tűz körül összesen tizenkét oláhot olvasott össze.

— Elegen vannak, dörmögé Iván, de annyival csak megbirunk még.

Az oláhok élénken sűrögtek, forogtak. Némelyik fejszéje élet vizsgálta, másik kését élesítette, míg ketten-hárman lándzsájuk hegyét tüzesítették a lángban.

Az oláhok e csapatja elszakadt a főtábortól. Véletlenül észrevették Lidia tanyáját s megmentették a farkasoktól a szegény nőt, de csupán azért, hogy ők annál nagyobb kinok közt végezzék ki.

Különösen kitűnt e csapat közül egy vállas férfi, ki a vezér szerepét látszott vinni. Ennek arczán a legutálatosabb állatiasság fejeződött ki, a mellett még e pillanatban fenyegetőleg torzította el arczát, míg apró szemei vérszomjasan villogtak.

Valóban tőle még egy harczedzett férfi is megijedhetett volna, mennyivel inkább az a szegény nő, kit e fenyegetések illettek.

A vezér előtt, egy fatörzshöz kötve látjuk Lidiát, kinek szemei iszonyattal kísérik az előkészületeket, melyeket kinoztatására tettek az irgalmatlan oláhok.

A ruhát, az inget letépték felső testéről, úgy, hogy az egészen meztelen volt vakító hófehérségében és szinte várta a halálos sebet, míg haja kuszáltan omlott vállaira.

Lidia nagyon jól tudta, hogy e vad emberektől hasztalan esengne irgalmat s ép ezért ki nem ejtett egyetlen kérő szót sem.

Inkább összeszedte minden erejét, hogy a halálos kinokat méltósággal viselhesse el.

Az oláhok azok közül valók voltak, kik a kastélyt megrohanták és tűzhalálra ítélték Lidiát, hogy ily módon álljanak bosszut elesett társaikért. De vérlázító kegyetlenséggel elébb még iszonyu kinoztatásban akarták részesíteni.

Lidia csupán egyes szavakat értett az oláhok nyelvéből. A csapat vezére végre rossz magyarságban adta tudtára, hogy minő sors vár reája.

A szegény nő nem felelt. De mit is felelhetett volna?

Még csak egy felkiáltás se lebbent el ajkáról, noha a vezér oly közel villogtatta hozzá fejszójét, hogy az minden pillanatban sebesüléssel fenyegette.

E pillanatban jelentek meg Dénessy és Iván a sziklás dombon, honnan e jelenetet végignézhették.

Midőn a fent elmondott szavak után a két férfi néhány perczig szünetelt, újból Dénessy szakította félbe a csendet.

— Ördög és pokol, sziszegé, azok a gazemberek a boldogtalant halálra akarják kinozni. Nincs egy pillanatnyi veszteni való időnk, ha meg akarjuk menteni Lidiát.

Arczához kapta puskáját, hogy lelőjje a vezért, de Iván megragadta karját s úgy tartóztatta vissza a lövéstől.

— Türelem, mondá feddőleg. Ily módon nem fogunk boldogulni.

— Micsoda, pattant fel Dénessy, csak nem fogom tűrni, hogy a szeretett nőt szemem előtt kinozzák halálra.

— Arról szó sincs, hadnagy uram, jegyzé meg Iván. De miután a gazemberek tulnyomó számban vannak, legyen jelszónk, hogy többet észszel mint erővel.

— Most nincs időnk jelszavakra gondolni, veté ellen

Dénissy. Azok a gazemeberek oly mozdulatokat tesznek, melyek minket a legnagyobb vitézségre ösztökélnek.

— Mitől se tartson, hadnagy uram, nekem már több alkalmam volt megfigyelni az oláhságot. Ők azt hiszik, hogy rá érnek s ép ezért lehetőleg soká ijesztgetik a foglyot, s csak aztán fognak a kinoztatáshoz. — Nekem már kész a tervem.

— Ugy mondd el gyorsan!

— Hadnagy urnak itt kell maradnia míg én az ellenség ellenkező oldalára készülök.

— Nem értelek.

— Én az ellenkező oldalról fogok támadni, míg a hadnagy ur dupla csövű puskájával innen lövöldözi le a gazokat, midőn a torkolat kijárata felé fognak menekülni, mert a domboldalok mindenütt oly meredek, hogy a gazok voltaképp csak azon az egy oldalon menekülhetnek.

— Jó, de én is veled megyek.

— Ugyan engedelmeskedjék ez egyszer, hadnagy uram, ha megakarja a méltóságos asszonyt menteni. Nincs veszteni való időnk, mert, úgy veszem észre, hogy az oláhok megakarják kezdeni a kinzást.

Dénissy egy perczig habozva állott, végre azonban így felelt:

— Legyen tehát! — Én beleegyezem, de lelked rajta, ha terved balul talál kiütni.

— Sikerülni fog, ha hadnagy úr nem rontja el a dolgot, viszonzá Iván. Ne lőjjön a világért sem, míg az én puskám durranását nem hallja.

— Értem, de siess.

Iván nem késett tovább. Izmos alakja daczára a legnagyobb könnyedséggel bocsátkozott a mélybe s nem csapott nagyobb zajt, mint egy evetke, mely ágról ágra ugrik.

Észrevétlenül jutott a torkolat másik oldalára, ahol alkalmas rejtekhelyet keresett ki szemben társával és a fogoly nő háta megett.

Ezalatt az oláhok befejezték a kinztatási előkészületeket.

A vezér egy jelére a banda összes tagjai elé sereglettek s félkörbe állottak. Késeiket, fegyvereiket, lándzsáikat villogtatva vad ordításba fogtak, úgy hogy a levegő is reszkett belé.

Lidia sejté, hogy a halál pillanata közel van és buzgó imával fordult istenhez, hogy erősítse meg e nehéz órában, mely a másvilágra volt őt vezetendő, hol hite szerint kedvese és gyermeke vártak már reá.

A vezér jelt adott kezével, mire az oláhok elhallgattak.

— No, fiuk, kezdé oláhul, megkezdhetjük a kinzást. Meglássátok, hogy fog mindjárt visitani a méltóságos asszony.

Vezéri méltósággal lépett hátra, mig két oláh égő hasábfát ragadott föl, hogy megpörköljék a fogoly mellét.

Vigyorogva közeledtek.

— Átok és halál a nagyuri asszonyokra! — Kinozzátok! — Kinozzátok!

A két oláh vadállati dühvel lobogtatta az égő hasábot, úgy, hogy a tűz Lidia haját perzselé.

— Dénessy — gyermekem, rebegé elszántan és lehunytá szép szemét.

Hirtelen felsikoltott — a láng először érintette finom, gyöngé bőrét.

E kiáltásba egy puska durranása vegyült. — A gazember, ki Lidiát az égő hasábbal érintette, karjait s az üszkös fát a magasba dobta és halálos orditással hanyatlott a földre.

A másik hóhérnak még csak annyi ideje sem volt, hogy visszalépjen, midőn az előbbi lövésre a másik oldalról felelt egy dörrenés és a golyó hátulról furódott szívébe.

Oda hanyatlott a fogoly elé, kit vérével tele fecskendezett.

— Árulás — árulás meneküljünk, mig lehet, ordi-

— Czélnál vagyunk, rebegé a törpe festő hirtelen.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

tott a megrémült vezér s azonnal futni kezdett, maga járván elől a jó példával.

A banda többi tagjai szintén nyomban a kijárat felé fordultak. De a leggyorsabb meg se tette az ut felét, midőn hátulról egy golyó furta át és nyomban elesett a másik társa is.

A nyolcz megmaradt oláh most a meredek part felé fordult.

Azt hitték, hogy ott rejtőzik az ellen, még védelmet is kerestek a meredek domboldal alján.

A völgyben csupán néhány bokor, fácska virágzott, melyek nem szolgálhattak fedezetül.

Iván nagyon jól tudta, hogy veszélyes volna az oláhokkal hosszas küzdelembe bocsátkozni. Nem engedett tehát magának annyi időt, hogy megint megtöltse puskáját, hanem sapkáját a puskacsőre téve, úgy helyezte a bokrok közé, hogy az oláhok észre vegyék.

Észre is vették.

Három oláh karabélylyal volt felfegyverkezve. Ezek nyomban lőttek a sapkára.

Iván erre elő volt készülve s a golyók közvetlen közelében fűtültek el. De benne kárt nem tettek. Kaczagott, hogy a csel sikerült, még pedig jó hangosan.

Az oláhok hallották a nevetést, mely dühöket a végsőig fokozta.

Bármily gyávák is voltak különben, a guny vakmerőkké tette őket s mindenről megfeledkezve, az Iván rejtekhelye felé rohantak.

Iván bizva a közelségben, kilötte rájuk pisztolyát. Mindkét lövés talált, de csupán sebesülést okozott.

Ez új kudarcz csak növelte a megtámadottak kétségbeesését s a csapat részére nem tehetvén egyebet dühében, lándzsáját a boldogtalan Lidia felé dobta.

Az ifju nő elég gyorsan fordította félre fejét s ez egyes mozdulatnak köszönhetette, hogy a halált kikerülte.

A sulyos lándzsa oly közel suhogott halántéka mellett, hogy sűrű hajfonatát a fához szegezte.

Alig vette észre a vezér, hogy a dobás nem sikerült, midőn vad kiáltást hallatott és embereitől követve, fölemelt késsel rohant a megkötözött nőre.

Lidia veszve látszott. Dénessy oly távol volt, hogy segítségére nem siethelett.

Hanem e pillanatban a másik dombról villámsebességgel csuszott le Iván vállas alakja és hirtelen talpra ugorva, Lidia és a dühöngő oláhok közé vetette magát.

Megfordította sulyos puskáját, melynek agya egy csapásra szétzúzta a legközelebbi oláh koponyáját.

A vezér is hasonló sosra jutott volna, ha ügyes mozdulattal idején hátra nem veti magát.

E rettenhetlen ellenfél megjelenése persze megdöbben-tette a oláhokat, kik azonban csakhamar tisztába voltak azzal, hogy az ellenségnek nincs lövése és csupán testi ereje válhat rájuk nézve veszélyessé.

A vezér baltáját Iván felé dobta s könnyen megsebesítette vállán.

Ugyanekkor szólitotta még a megmaradt hat társát s a domb felé rohant, melyről Dénessy lőtt rájuk.

Ez pillanat műve volt. Az oláhok a legnagyobb ügyességgel kezdtek fölfelé mászni a domboldalon.

Két lövés durrant feléjük.

Dénessy sütötte el pisztolyait. Egy oláh, továbbá az, ki sebet kapott, visszarogytak. De még mindig öt veszélyes ellenfél igyekezett a dombra jutni.

Iván késének néhány vágásával elmetszette a köteleket, melyek Lidiát a fához fűzték.

A szegény nő, ki eddig megőrizte lélekjelenlétét, mostan, a szabadulás percében elveszté erejét. Félájultan hanyatlott a két agyonlőtt hullára.

Ivánnak nem volt ideje tovább foglalkoznia vele, mert

Dénessy segítségére kellett sietnie, kit nagyon szorongattak az oláhok.

Két oláhnak nem sikerült megmászni a domboldalt, miután visszacsusztak több izben.

Ezek most a közeledő Ivánra vetették magukat, ki csupán késével felfegyverkezve közeledett, mert nehéz pus-káját Lidia felszabadítása előtt földre ejtette.

Az oláhok vadul villogtatták késeiket és fejszéiket, úgy rohanták meg rettenetesnek bizonyult ellenfelüket, ki annyira nyomukban volt, hogy úgy sem szabadulhattak volna előle.

Iván átlátta a veszélyes pillanatban, hogy csupán az egyik oláh csapását háríthatja el fegyverével, míg a másik oláh halálosan sujthatna rá.

E szörnyű helyzetben Iván nem veszté el lélekjelenlétét. Eldobta kését is.

Pusztá kézzel ragadta meg egyszerre mind a két oláh fegyveres jobb kezét és óriási erővel csavarta ki az izomzatból, úgy, hogy az áldozatok fájdalmas kiáltásával egybe vegyült a sérülő csontok ropogása.

Erőtlenül hanyatlottak le az oláhok kezei és Iván felragadta az egyik harczost és bámulatos ügyességgel ép a tűz közepébe dobta, melynél előbb Lidiát akarták kinozni.

A másik oláh e látványra megsemmisülve rogyott térdre, nem tudott egy szót sem kiejteni. Sértetlen bal-karját se merte védelmére emelni.

Minden védelem nélkül engedte, hogy Iván saját fejszével hasítsa szét fejét.

Iván ily módon szabadulván ellenétől, most társa után nézett.

Segítségére akart sietni, de fent a dombon eldőlt már ekkor a harcz.

Mialatt az oláhok megmázták a domboldalt, Dénessy a legnagyobb nyugalommal töltötte meg két pisztolyát s csaknem közvetlen közelből lőtt le kettőt.

A legveszélyesebb azonban, az oláhok vezére feljutott a dombra s midőn Dénessyt megpillantá, azt hitte, hogy e karcsu legénynyel könnyen el fog bánni.

Az oláh felemelte karabélyát és támadott. Dénessynek alig volt ideje félreugrani és a csapást pisztolyával felfogni, mely e közben kirepült kezéből. Kardját az elébb, hogy mozdulatait ne akadályozza, lecsatolta, s most fegyvertelenül állott dühös ellenével szemben.

Az oláh uj csapásra emelte fegyverét. Dénessy nem habozott.

Villámsebességgel vetette magát támadójára és hirtelen s oly erővel fogta át, hogy a karabély hasznavehetetlen fegyverré vált.

A következő pillanatban a két férfi egymást szorosan átkarolva hentergett a földön.

Kigyóként tekerődtek egymásra, szem a szembe vilant dühösen, arcuk egymáshoz szorult.

De míg a vad oláh a kétségbeesés dühével az első támadásnál kifejtette összes izom erejét, addig Dénessy e vészes helyzetben is megóvta hidegvérét.

Nyugodt maradt, noha arcizmai dagadni kezdtek, mert az oláh torkát szorongatta. Hanem az ő jobbja is átfogta az ellen nyakát, szétnyithatlan vasbilincsként. A finom, gondozott kézzel szemben tehetetlennek bizonyult az oláh minden ereje, sőt szemei kezdtek kidagadni üregeikből.

Az oláh elbocsátotta ellensége torkát és az övébe rejtett kést kereste.

E mozdulatot Dénessy hasznára fordította, felülkerekedett és mellére tette térdét.

A kést Dénessy kerítette hatalmába és mélyen döfte ellensége nyakába.

Fekete vér szökött fel az átmetszett erekből és beszenyeyezte Dénessy ruháját. Az ifju hadnagy undorodva ugrott fel.

Iván látta a viaskodás szerencsés kimenetelét, az ájult Lidiát felvitte a dombra.

— Férfiasan küzdünk mindketten, mondá, miközben a gyepre helyezte a szép ifju nőt. — Valóban, e győzelemre büszkék lehetünk, tevé hozzá. Tizenkét oláhhallal ketten végeztünk.

— Netörödjünk most a dicsőséggel, felelt Dénessy, nézük, hogy mi baja Lidiának.

— Semmi baja.

— Én istenem, ha meghalt volna!

— Dehogy halt! Csak ne essék kétségbe, hadnagy uram, pusztán elájult.

Dénessy, ki előbb arcának egy rezzenése nélkül nézett szembe a halállal, most ellágyult, könnyes szemmel térdelt az alélt nő mellé.

Szívére illesztette kezét és arcán örömsugár futott végig, midőn érezte a szív halk dobogását.

— Él, suttogá.

— Hiszen mindjárt mondtam, mosolygott Iván, ki az első pillanatban maga is attól tartott, hogy az ijedtség megölte Lidiát, csupán urát akarta vigasztalni, azért állította az ellenkezőjét.

A derék ember végtelenül örvendett, hogy aggodalma alaptalannak bizonyult.

— Térítsük őt magához, mondá a hadnagy.

— De nem itt! — Hiszen itten mi kényelemmel sem rendelkezünk, veté ellen Iván.

— Hát mit tegyünk?

— Vigyük Lidia urnőt tanyánkra. Ott sokkal jobb helyen lesz, úgy ő, mint mi.

Az ifju hadnagy gondolkozott rövid ideig s azután így szólt:

— Igazad van, Iván. Jer segíts vinni Lidiát. Legal-
kalmasabb hely mindenestre a mi tanyahelyünk.

A két férfi fölemelte Lidiát. Szó nélkül tűntek el az

erdő sűrűjébe. Mindenikük gondolataival foglalkozott. Egyik sem tett megjegyzést. Végre elérték a tanya helyet.

— Hál' istennek, suttogá Iván, mialatt az ájult nőt a föbe bocsátották.

Vizzel kezdték locsolni Lidia arcát és az ifju nő csakhamar kinyitotta szemét.

A legnagyobb álmélkodás jeleivel ült föl és letekintett Dénessy meg Iván arcába.

— Hol vagyok, istenem, suttogá. Hát nem az oláhok között? Te vagy az, kedvesem, csakugyan te vagy?

— Én vagyok, viszonzá Dénessy és térdre ereszkedve gyöngéden átkarolta Lidiát. Elhalmozta csókjaival.

— Álmodom, bizonyára álmodom, folytatá ez. Hogyan kerültem ismét hozzád? Nem, nem lehet. Fel fogok ébredni az oláhok között, kik tüzhalálra ítélték, kik iszonyú kínok közt fognak kivégezni! Oh istenem, könnyörülj rajtam — oh —

— De Lidia, vágott közbe csitítólag Dénessy, az égre kérlek, nyugodjál meg. Én vagyok, én, karjaim között tartalak! — Keblemen pihensz, hol nem fenyeget semmi veszély.

— Hát te vagy mégis ? — De hogyan kerültem ide? — Mikép szabadultam ki az oláhok hatalmából?

— Mi mentettünk meg, viszonzá Dénessy. Én és e derék férfi itt.

Ivánra mutatott. Lidia most először vette szemügyre a szolgát.

— Kicsoda ez, rebegé ijedten visszahökkenve. Ugy látszik, hogy mégis a másvilágon vagyok.

— De Lidia, csapta össze kezét Dénessy Aurél, minő beszéd ez?

— Hiszen ez a férfi meghalt, folytatá Lidia Ivánra mutatva. Igen, meghalt. Én láttam. Szemeim előtt sebesítették meg és lökték a Dunába.

Iván közelebb lépett.

— Nyugtassa meg magát, méltóságos asszonyom, mondá szeliden. Tény ugyan, hogy a Dunába löktek, de viszont tény az, hogy nem haltam bele. Sikerült kimenekülnöm a hullámokból.

Lidia végigsimitotta homlokát.

— Ez már más, suttogá. De oly zavart érzek a fejemben. Csak lassanként jutnak eszembe az utolsó események, csak lassanként tisztulnak eszméim.

— Aludjál, édesem, jegyzé meg Dénessy. Az álom helyre fogja állítani a lélek megzavart egyensúlyát.

— Igen, aludni, az jót fog nekem tenni, sóhajtott Lidia. De istenem, most jut eszembe — tevé hozzá nagy felindulással — hiszen gyermekem is eltűnt.

— Hová lett, kérdé Dénessy, kinél volt a gyermek?

— Oszipnál, de midőn ő elesett, férjem vette magához.

— Ah, emlékszem már, mondá az ifju hadnagy. Panin grófot gyors lovon láttam eltűnni a rengetegben. Bizonyára sikerült menekülnie.

— De a gyermek nála volt-e, midőn őt utoljára látta? kérdé Lidia aggodalmasan.

— Határozottan emlékszem, hogy nála volt, hangzék a megnyugtató válasz.

— De ki tudja mi történt velök, mi történt gyermekemmel. Oh adják vissza gyermekemet, siráncozott Lidia.

— Légy nyugodt kedvesem, felelt Dénessy meghatóan. Gyermekednek nem történt bizonyára semmi baja.

— De az nem elég! Én látni akarom gyermekemet!

— Látni fogja gyermekét, méltóságos asszonyom, lépett elő Iván. Megigérem, hogy én keresem meg, habár az egész rengeteget tüvé is kellene tenni érte.

Lidia hálásan pillantott Ivánra.

— Hogyan, ön vállalkoznék erre? kérdé.

— A legnagyobb készséggel. A gróf urral úgy is egy kis beszélni valóm van.

Dénessy megjegyzést akart tenni, de nem szólt. Csu-

pán magába gondolta, hogy Panin grófra nagy baj lesz, ha Iván kis mondani valóját kénytelen leend meghallgatni.

Lidia ezalatt gondolkodott, végre mély megindulással nyujtotta kezét Ivánnak.

— Köszönet nemes ajánlataért, viszonzá. De nem fogadhatom el.

— S ugyan miért nem?

— Mert csupán saját életét veszélyeztetné. Gyermekeket és férjemet keresve, könnyen az oláhok keze közé jutna, akik ugyan nem lennének önre tekintettel.

— Ne törödjék velem a méltóságos asszony. Ne féltsen engem. Hiszen az egész oláhbandával is mi ketten végeztünk csupán.

— Az egész bandával! Megfutottak talán?

— Nem bizony!

— Hanem —

— Hanem megölve hevernek mind egy lábíg abban a torkolatban, hol tanyáztak.

— Megölve, álmélkodék Lidia, hiszen ez teljes lehetlenség. Önök ketten egy egész bandát.

— Már pedig úgy van, vegyült közbe Dénessy is. Kínzóid mindnyájan halállal lakoltak.

Lidia eltakarta arcát.

— Iszonyu, sutlogá.

Dénessy gyöngéden levonta kezét arczáról és homlokon csókolta.

— Ne iszonyodjál, édesem! Hiszen a tüzhalált is megérdemelték volna azok.

— Igaz, igaz. De én mégis borzadok, ha elgondolom, hogy mennyi vér folyt miattam.

— Oh te kis bohó, mosolygott Dénessy. Háborus időket élünk, és azok a gazok sem kimélik a mi vérünket.

— Hanem térjünk át Iván ajánlatára. — Mikor indulsz, Iván?

— Holnap reggel.

— Jól van! De most jó lesz, ha lefekszünk. Mi ketten, Iván, felváltva fogunk örködni. Most feküdj le te, én öröködöm.

— Nem oda Buda, hadnagy uram, felelt Iván. Én többet kibírok. Először hadd viraszszak én, majd aztán kerül a sor a hadnagy urra.

Igy folyt a vita egy ideig. Végre Dénessy engedett.

Lidia lefeküdt és a nagy fáradság következtében csakhamar elnyomta az álom. Mélyen aludt.

Dénessy azonban hasztalan hunyta le szemeit. Bármennyit fáradt is az utolsó órákban, nem tudott elaludni.

Végre megunt a sok hánykolódást. Fölkelt és a tűz mellett ülő Ivánhoz lépett.

— Nos, hadnagy ur, kérdé ez, nem alszik?

— Nem tudok, viszonzá Dénessy. Igazán jobb lesz, ha te feküdsz le. Talán később könnyebben alszom el.

— Nekem sincs semmi kedvem az alváshoz. Mondok valamit hadnagy uram!

— Beszélj!

— Maradjunk mindketten ébren.

— Nem rossz ajánlat, jegyzé meg Dénessy mosolyogva, de hát mit tegyünk?

— Beszélgessünk. Holnap ugyis elválunk. A hadnagy ur visszavezeti a méltóságos asszonyt, én pedig elindulok Panin gróf keresésére.

— Tehát e tervedet minden áron meg akarod valósítani.

— Természetes! — Csak nem szeghetem meg adott szavamat. De eltekintve mindentől, ha nem is ígertem volna meg Lidia urnőnek, hogy gyermekét fölkeresem, mégis elindultam volna Panin gróf nyomába.

— Tehát, kiáltá Dénessy, e szerint még mostan sem hagytál fel bosszuterveddel.

— Bizony nem, felelt Iván sötét arczczal. Nekem találkoznom kell még Panin gróffal, hogy leszámoljak vele!

— De Iván, az ilyen szavakkal csupán a magad vesz-
tét fogod okozni.

— Hogy-hogy?

— Itt e határtalan rengetegben akarod nyomozni Pa-
nin grófot, hol az oláhok minden perczen elcsiphetnek?

— Én nem félek!

— Ezzel nem törődnek az oláhok, lelőnek valami
bokor mögül és még a kakas sem kukorékol utánad. Meg
aztán a járást sem ismered.

— Mindegy, mindegy hadnagy uram! Amit egyszer
eltökéltem, azt végre is hajtom minden áron. Ne igyekez-
zék tervemről eltéríteni, mert úgy sem sikerülne.

E pillanatban valami zörej hallatszott a homályba
burkolt bokrok mögül.

— Ki az? kiáltá a két férfi egyszerre. Mindketten
lehajoltak fegyvereik után.

Alig egyenesedett fel Dénessy, midőn egy golyó épen
füle mellett süvöltött el.

— Ördög és pokol, kiáltá Dénessy a legnagyobb fel-
indulással, orvtámadás.

— Az oláhok, hadnagy uram, jegyzé meg Iván sötét,
de nyugodt arczczal. Vonuljunk a bokrok közötti homályba,
hogy ne vehessenek oly könnyen célba minket.

E pillanatban Lidia is fölemelkedett, kit a lövés zaja
felriasztott.

— Mi történt? kérdé álomittasan.

Dénessy nem felelt, de hirtelen hozzá lépve, magával
vonta a bokrok közé.

7. fejezet.

Földalatti csolnakázás.

Bécsbe tesszük át ismét elbeszélésünk színhelyét és Málnássy Margitot keressük fel.

Málnássy Margittól akkor váltunk el, midőn a földalatti börtönben fölkereste a törpe festőt s a Duna hullámai ott érték mindkettőjüket.

Margit veszve hitte magát. Fájdalommal gondolt Kosuthra, kinek fontos értesüléseit többé nem adhatja át.

Hanem a törpe festő hirtelen a meglepetés kiáltását hallatta.

— A víz nem emelkedik tovább, mondá.

E pillanatban a hullámok Margit czipőjéig értek. A fiatal leány figyelt egy pillanattig, végre is be kellett látnia, hogy társának igaza van.

— Csakugyan, viszonzá, a víz nem emelkedik. Így tehát van reményünk, hogy életben maradunk.

— Igen, igen, csak világot gyújthatnánk.

— Persze, arra nagy szükségünk volna, mert a sötétben nem tudunk eligazodni.

— Ez a hideg fürdő pedig nem épen kellemes.

— Istenem, kiáltá ekkor Margit, mily feledékeny vagyok. Hiszen van gyufám. Az elébb, midőn önhöz lejöttem volna, egy dobozzal óvatosságból keblembé rejtém s így szárazon maradt.

— Ugy csak gyújtson meg egy-egy szálát gyorsan, hadd tájékozzuk magunkat.

Margit engedelmeskedett. A gyufa fölillant. Ennek fényénél látta Margit, hogy a terem egy része áll csupán víz alatt, mely a szegény törpének úgy is nyakig ért. A hullámok felszínén a csolnak uszkált.

A titkos ajtó, mely a gomb érintésére felpattant, még

mindig nyitva állott s egy sötét folyosóba engedett látni, ahonnan a viznek kellett jönnie.

— Különös, dörmögé a törpe festő, úgy látszik, ez a terem összeköttetésben áll a Duna-csatornával s a viz onnan jutott ide —.

— Ne töprengjünk most e felett, vágott közbe Margit bosszusan. Inkább gondoljunk arra, hogy mikép menekülhetünk innen.

— Hiszen az elébb épen azon gondolkoztam, állítá a törpe.

— Nem értem, hogyan?

— Hát úgy, hogy mindenekelőtt tisztába kell jönnünk, hogy a viz hogyan jutott ide.

— De hiszen azt tudjuk már! A Duna csatornából! — Kérem ne vesztegessük az időt szószaporitással.

— Csak türelem, kedves kisasszony, felelt a törpe. Türelem! Ez a terem nem ok nélkül áll összeköttetésben a Duna csatornával. Gondoskodva van arról is, hogy a viz feljebb ne emelkedhessék — mindez nem ok nélkül törté 11.

— Természetes. Hanem az okát kellene tudnunk.

— Én már sejtem. mosolygott a törpe.

— Ah, kiáltott Margit meglepetve.

— Igen, sejtem, kedves kisasszony, ismétlé a törpe, sőt ha szerénytelen akarnék lenni, mondhatnám, hogy tudom. A földalatti folyosó azért köti össze a Duna-csatornával e termet, hogy ezt szükség esetén viz alá lehessen helyezni, hogy innen a menekülés lehetséges legyen csolnakon.

— Most már tudom, álmélkodék Margit. Tehát a végből van itt a csolnak az evező lapátokkal. Hanem hogyan evezzen ki innen az ember?

— A folyosón keresztül, mely szintén vízben áll, de bizonyára csupán annyira, hogy kényelmesen át lehessen evezni a Duna-csatornába.

— Igaza lehet!

— S most, kedves kisasszony, legyen szives ismét egy gyufát meggyújtani, mert az előbbi kialudt és itten kormsötétség uralkodik.

Margit gyufát gyújtott, mindketten beszálltak a csónakba, mi éppen nem ment oly könnyen.

A törpe festő aztán megragadta az evező lapátot.

— Én evezni fogok. Ön pedig csak gyujtsa egymásután a gyufákat, hogy valamit láthassunk. Különben e viaszgyufák égnek néhány percig.

Margit engedelmeskedett. Fáklyaként tartotta a gyufát kezében, míg a csónak a folyosóba siklott.

A víz a folyosó magasságának csupán felét töltötte be, úgy, hogy barátaink kényelmesen ülhettek a csónakban.

Léghezamot éreztek, midőn a csónak a folyosóba ért.

— Ez jó jel, suttogá a festő, néhány percz múlva a szabad Dunába érünk.

Óvatosan kormányozta előre a csónakot. A folyosó épen oly széles volt, hogy a keskeny csónakot egy evező lapáttal előre lehessen hajtani.

Margit gondoskodott arról, hogy ne legyenek teljes sötétségben. Rövid időközben gyufákat gyújtogatott, melyek persze igen halvány fényt terjesztettek.

Kisérteties volt a félhomályban titokzatos folyosó kököczkás falaival, melyek félig kilátszottak a vízből. A hullámok is oly titokteljesen csobogtak az evezőlapát csapásai alatt.

— Czélnál vagyunk, rebegé a törpe festő hirtelen és csónakával a Duna-csatornába siklott.

Szabad levegő lengte körül arcukat. Fölöttük a magas égbolt domborult. A fellegek eloszlottak, és a csillagok nyájasan bocsátották le szelid sugaraikat.

Margit örömpreső szívvvel tekintett körül. E pillanatban végtelenül boldognak érezte magát.

— Hála neked mindenható isten, rebegé. Mily édes

a szabadság tiszta levegője. Oh, hadd szívom magamba.

A törpe festő gyönyörrel legelteté tekintetét Margit lelkesült arczán.

— Most még szebb, sokkal szebb, mint valaha volt, suttogá félénken.

Margit tréfásan megfenyegette ujjával.

— Barátom, viszonzá, ön megfélelkezik kötésünkről. Nem szabad bókolnia, vagy —

— Oh nem, nem, vágott közbe a festő. Bocsánat! Megfélelkeztem ez egyszer. Elsodort az indulat. De többé nem fog ilyesmi előfordulni.

— Jó, hanem most keressünk éji szállást, mert bármily szép is a szabadság, mégis hurutot kapunk átázott ruháinkban.

— Szállodába megyünk, pénz van nálam, ajánlotta a festő.

— Igen ám, de mit fognak szólni a szállodában, ha ily átázva lépünk be.

— Semmit, mert azt fogjuk állítani, hogy csolnakunk fordult fel és a Dunába estünk.

Margit mosolygott.

— Nem rossz ötlet, viszonzá. Hanem most evezzen kérem a tulpartra minél sebesebben.

A festő engedelmeskedett.

— De mi fog történni kíséremmel, rezzent össze Margit aggódva teljesen.

— A hadnagygyal?

— Vele igen!

— Ne szomorkodjék miatta. Két-három nap alatt felábad végkép és Megyváry el fogja bocsátani. Mert mit is csinálna vele egyebet?

— Istenem, attól tartok, hogy megöli.

— Bohó gondolat. jegyzé meg a festő, szükség nélkül senki sem öl. Már pedig mi haszna volna Megyváry-

nak a hadnagy halálából. A hadnagy sohsem vétett neki és azontul sem fog véthetni.

Margit belátta, hogy a festőnek igaza van. A csolnak partot ért. Gyorsan kiszállottak s egy bérkocsiba ülve a legközelebbi szállodába hajtottak.

A szállodában megadta a festő a megbeszélt magyarázatot, melynek igaz voltában senki sem kétkedett.

Két külön szobát nyitottak egymás szomszédságában s rögtön visszavonultak, hogy a fáradalmakat kipihenjék.

Margit kimerülten hanyatlott az ágyra, de mégis nyugodtnak érezte magát.

Rendes lélegzetvétele csakhamar bizonyítá, hogy mélyen alszik.

Mosolygott álmában, mert a magyar táborban járt, hol a nemzet nagy fiával, Kossuth Lajossal állt szemben, kinek jelentést tett bécsi utjáról.

Persze csak álmában jutott el oly könnyen a magyar táborba. Ébren sokkal nehezebb lesz az ut.

A császáriak körülvéve tartják Bécsset s úgy vigyáznak, hogy onnan még madár sem távozhassék, nemhogy ember.

8. fejezet.

Jönnek a magyarok!

A következő napon történt, hogy a bécsi nép hírére vette, hogy a magyarok átlépték a Lajthát és Bécs felé közelednek.

Bécs városában e hirre óriás lelkesültség támadt. Minden arcz örömtől ragyogott és egymásnak siettek elmondani a jó hirt a derék bécsiek. Százszor elmondták és százszor meghallgatták újból.

Örömbe uszott az egész város.

Az utczákon mindenfelé falragaszok voltak olvashatók, melyek harcra hívták föl a bécsieket.

Egy ilyen falragasz előtt fiatal leányt pillantunk meg, ki félhalkan olvassa a következőt:

Föl, bécsiek! A magyarok már átlépték a Lajthát s elösiethetnek, hogy, egyesülve a derék bécsi néppel, győzelmet vehessenek a közös ellenségen.

Föl, tehát bécsiek! Alakuljatok csapatokká, hogy majd, ha a támadás órája közeleg a magyar hadsereggel közösen támadhassátok meg az ellenséget s a szabadság ellenin bizonyos leendő győzelmeitek!

Az ifju leány arcza ragyogott az örömtől.

— Ah, hát ennyire vagyunk már, rebegé. No akkor itt volt igazán az ideje, hogy kiszabaduljak.

A fiatal leány, ki senki más nem volt, mint Málnássy Margit, ma reggel kipihenve kelt föl és a festőt a szallodában hagyva elsiethetett, hogy mindenekelőtt Dragon grófnét keresse fel, kinél Bem apát is remélte találni.

Margit nem csalódott. Dragon grófné lakására érve, azonnal hebocsátották. A teremben a grófnén kívül Bem tábornok is jelen volt.

— Üdvözlöm, kisasszony. emelkedett fel a grófné üléséről és kezét nyujtott Margitnak.

Példáját követte Bem is. Azután üléssel kínálták meg Margitot.

Miután mind hárman helyet foglaltak, Dragon grófné így kezdé:

— De hát az isten szerelmeért hol volt ön? Már azt hittem, hogy a granátos hadnagygyal megszökött.

Margit nem szólt, csupán boszus, szemrehányó pillantást vetett a grófnéra.

— Tán a magyar táborból jön? kérdé Bem. Tán üzenetet hoz Kossuthtól?

— Nem, tábornok ur, viszonzá Margit. Én a magyar

áborból nem jövök, Kossuthtól üzenetet nem hozok, mert azóta nem láttuk egymást, én Bécsből nem távoztam el.

— Micsoda, kiáltottak föl a grófné és a tábornok a legnagyobb csodálkozás jeleivel.

— De hát ha Bécsben volt, hol járt, tevé hozzá a grófné. Miért keres fel bennünket csak mostan?

— Egy kaland tartott vissza. Midőn a grófné palotáját elhagytuk, a Tábor hidján felbőszült a nép a tiszti egyenruha látásán. Megrohantak minket és csupán úgy tudtunk menekülni, hogy a Duna hullámai közé vetettük magunkat.

— Hallatlan, vágott közbe a grófné.

— Még a vízben sem maradhatunk békén. Utánunk dobáltak kövekkel és a hadnagy meg is sebesült. A hullámok között eszméletünket veszítettük s egy házba vittek, hol betegen feküdtem. A hadnagy még most is nyomja az ágyat. Mihelyt jól éreztem magamat, ide jöttem, mint látják.

Bem fejét csóválta és sajnálkozó tekintetet vetett a fiatal leányra, kinek arczán meglátszottak a szenvedés nyomai.

Mint láttuk, Margit elhallgatta, hogy Megyváry mikép lépett fel ellene. Tanácsosabbnak tartotta ezt egyelőre titokban tartani.

— S merre van az a ház, hol a hadnagy még most is fekszik? kérde Dragon grófné.

Margit megmondta.

— Szegény fiu, sóhajtott a grófné, nekünk minderről sejtelmünk sem volt. Még ma meg fogom őt látogatni.

— Betegségem alatt, mint hallottam, nagy dolgok történtek, jegyzé meg Margit.

Bem szeme felvillant.

— A magyarok jönnek, kiáltá, most talán lehetséges Bécsért valamit tenni. Kirohanást fogok rendelni, hogy ily módon elősegítsem a magyarok támadását.

— Tegye ezt, tábornok ur, tegyè, esedezett Margit. Így okvetlenül győzni fognak.

— Csupán egy megbízható hirnökre volna szükségem, ki vállalkoznék az ellenséges táboron keresztül a magyarokhoz lopózni.

— Ha csupán az kell, vállalkozom én, viszonzá Margit. Bem fejét rázta.

— Hogyan, ön? mondá csodálkozva, alig menekült a halál torkából és már uj veszélyeknek akarja magát kitenni?

— Nem latolgathatom életemet, mikor hazám sorsa forog a kockán.

— De hiszen ön gyöngé nő! Ily bátor szó csupán férfiak szájába illik.

— Nem úgy, tábornok ur. Nálunk Magyarországon a nők is készek meghalni hazájukért. Ne habozzon tehát. El van döntve. Még ma indulok a magyar táborba.

Bem tábornok még mindig nem akarta beleegyezését adni, de Margit nem türt ellenvetést.

A derék lengyel generális végre is engedett s megadta Margitnak a kellő utasításokat.

— De legyen óvatos, mondá végül. Az osztrákok nem kegyelmeznének önnek, ha elcsipik.

— Tudom, hogy még talán fel is kötnének, viszonzá Margit könnyedén, no, de én nem félek. Jártam már közöttük s még nem esett bajom.

Bucsut vett Bemtől és Dragon grófnétól s elsietett. A szive szinte repdesett örömében, miközben a szálloda felé haladt, hol a törpe festő várt reája.

Elmondta neki, hogy mit végzett Bem tábornoknál s hogy még e napon elindul a magyar táborba.

— Veszedelmes ut, jegyzé meg a törpe festő.

— Nagyon veszedelmes, viszonzá Margit, de magyar vagyok és habár nő csupán, még sem ismerem e szót: félelem.

A festő felállt.

— Én ugyan nem vagyok magyar, mondá, hanem csupán olasz, de mind a mellett elég bátorsággal rendelkezem, hogy ne hagyjam önt egyedül menni, kedves kisasszony! El fogom kísélni!

— Hogyan — ön?

— Nos, én! Mit csodálkozik ezen?

— De hiszen önnek semmi dolga a magyar táborban, veté ellen Margit. Miért tenné ki magát minden ok nélkül veszélynek.

— Azért, hogy szükség esetén önt megoltalmazhassam, jelenté ki a festő.

Margit mosolygott.

— Nekem nincs oltalmazóra szükségem, viszonzá. Már volt szerencsém megjegyezni, hogy nem félek.

— De kedves kisasszony csak nem fog azzal megsérteni, hogy ajánlatom visszautasítja?

— Már pedig vissza kell utasitanom.

— Miért teszi ezt? szólt bánatosan a festő. Lásza, ez kegyetlenség öntől, mert ezzel fájdalmat okoz nekem.

— De legyen belátása, barátom! Nem cselekedhetem másképp, viszonzá Margit. Önnel sokkal nagyobb volna az eshetőség, hogy rám ismernek. Szóval, ha egyedül megyek, nem oly nagy a veszély, mintha ketten mennénk. Engemet ne féltsen! Jártam már mint kém az osztrák táborban, de még nem esett bajom. Most is szerencsésen el fogok jutni honfitársaimhoz, kiket a Lajtha partján remélek találni.

A festő ábrándos rajongással emelte szemét a szép leányra.

— Történjék tehát az ön akarata szerint. Ha azt hiszi, hogy kíséretem csak bajt okozna, úgy kötelességem itt maradni, bármennyire fáj is nekem öntől elszakadni.

— Hiszen nem válunk örökre. Nehány nap múlva visszatérek.

— Hogyan, még egyszer, még visszafelé is ki akarja magát tenni a veszélyeknek, melyek a kém szerepével járnak.

— Még akárhányszor is szembe nézek e veszéllyel, jelenté ki Margit. Hanem a visszautban a győztes magyar sereggel remélek bevonulni Bécs városába.

— Adja isten! sóhajtott a festő.

Margit ezután megtette a szükséges előkészületeket. Oh, hogy nem tudta azt, hogy mi van a csillagokban megírva.

Már lefestette maga előtt a képet, midőn Kossuth Lajos a magyar sereggel bevonul a fellobogózott Bécsbe és a felszabadult bécsi nép kendő lobogtatással, a lelkesülés zsivajával fogadja a magyarokat.

Álom volt, szép álom csupán.

Málnássy Margit még e nap estéjén elhagyta Bécs városát, miután érzékeny bucsut vett a derék festőtől, kinek szerencse kívánatai kísérték útjára.

Országos 9. fejezet. Könyvtár

A pahrendorfi táborban.

A bécsiek öröme korán volt. Az erélytelen Móga tábornok nem folytatta az előre nyomulást Bécs felé, hanem ismét visszavezette a magyar sereget a Lajthán és Pahrendorfnál ütött tábor.

Kossuth erre eltökélte, hogy ő maga utazik le a sereghez. Tervét végre is hajtotta és október 25-én érkezett a főhadi szállásra.

Már ekkor Bécsset vasgyűrüként fogták körül Windischgrätz, Auersperg és Jellasics hadai.

A főparancsnokság Windischgrätz kezébe volt letéve, ki a magyarok iránt engesztelhetlen gyűlölettel viseltetett!

— A kamarilla jól megtudta választani embereit.

Tulnyomó ellennel állottak szemben a magyarok, de Kossuth megjelenése általános lelkesedést keltett a táborban. A zászlók háromszor hajoltak meg a nagy férfi előtt. A huszárok leugráltak lovaikról s ujjongó kiáltásokkal töltötték be a levegőt.

Kossuth megérkezvén, miután a csapatszemlét befejezte, Móga tábornok sátorába ment.

A sátorban helyet foglaltak és Móga előadta, hogy minő indokok birták őt arra, hogy az elényomulást ne folytassa.

— Rögtön üldözni kellett volna Jellasicsot, viszonzá Kossuth. Ha én lettem volna a vezér, el nem mulasztottam volna lehető leggyorsabban sarkában lenni az ellenségnek.

— De hát ha ez a dolog rosszul ütött volna ki, veté ellen Móga.

— Ez esetben fejem lett volna a díj, szólt Kossuth közönyösen. De ha jól üt ki, meg lett volna óva a haza az ellenségtől, én azt gondolom, hogy az ilyen lépéseknek helyeslését vagy rosszítását a siker határozza el. Ha sikert eszközöl valaki, a nemzet megmentői közé fog számittatni, ha pedig nem, fejével játszik.

— Mindenesetre nagyon merész lett volna e vállalkozás, vélekedék Móga.

— Igaz, igaz, tábornok ur, mondá Kossuth, kár, hogy engem nem neveltek katonának. Mert ha én vagyok a magyar tábor vezére, nekem lett volna bátorságom a játékot megkísérteni.

— Én nem értek a politikához, kormányzó ur, jelenté ki Móga. Én katona vagyok. Ha parancsolnak engedelmeskedem. De utasítás nélkül nem bocsátkozhattam csatába a határon túl.

— Jó, jó, kiáltá Kossuth. Hiszen nem akarom tábornok ur tetteit bírálgatni, utóvégre is nehéz magát más ember gondolataiba belehelyezni. Hanem itt hozom az ország-

gyűlés határozatát, melyet lesz szerencsém ön előtt felolvasni.

Kossuth egy iratot vett ki zsebéből, azt széthajtotta s felolvasta Mógának az országgyűlés határozatát, mely elrendelé, hogy a magyarok a bécsiek segítségére siessenek.

— Ez már más, mondá Móga katonásan tisztelegve. Parancsoljon kormányzó ur, én kész vagyok minden pillanatban engedelmeskedni! — Hanem még egy jelenteni valóm van!

— S mi az?

— A mai napon, kevéssel kormányzó ur megérkezése előtt, felszólítást kaptam Windischgrätzről.

— Micsoda felszólítást?

— Nagyon különöset! Windischgrätz, mint főhadparancsnok az összes Magyarországon szolgáló tiszteknek meghagyja, hogy azonnal táborába menjenek, különben hadi törvényszék elé fognak állíttatni.

Kossuth Lajos szeme felvillant. Gyorsan átfutotta az iratot, melyet Móga nyújtott neki.

— Jól van, mondá az olvasás után. Windischgrätz felhívására majd én fogok válaszolni, de addig is szükséges, hogy a tiszti karral közöljük e felhívást. Mi nem tartóztatunk senkit. A ki távozni akar tőlünk, távozhat bántatlanul.

— Kormányzó ur e nézetét én is helyeslem, viszonzá Móga tábornok.

Eltávozott s nem sokára az egész tiszti kar egybegyűlt a sátorban.

Kossuth haladéktalanul felolvasta Windischgrätz felhívását és megrázó remek beszédet tartott.

Sokan könnyeztek, annyira meghatotta őket Kossuth beszéde.

A tiszti kar fogadást tett, hogy a jog zászlóját nem hagyja el és mindvégig harczolni fog Magyarországért.

Azután elvonultak mindannyian és Kossuth magára

maradt. Leült, hogy megírja a választ Windicshgrätz felhívására.

De alig vette kezébe a tollat, midőn a függöny szétvált s egy gyönyörű ifjú nő lépett a terembe — Málnássy Margit.

Kossuth örvendve emelkedett fel és elébe sietve kezet nyújtott neki.

— Hogyan — ön itt? kiáltá, oh én már aggódtam ön miatt, lelkifurdalásokat éreztem, hogy elbocsátottam a veszedelmes utra.

— Hát kormányzó urnak annyi teendője mellett volt ideje rám is gondolni, rebegé Margit.

— Hisz ez magától értetődik.

— Nos, nyugodt lehet, kormányzó ur, mosolygott Margit. Forogtam ugyan több izben veszélyben, de mindannyiszor megóvott a magyarok istene. Szerencsésen eljutottam Bécsbe.

— Hála istennek.

— Szerencsésen el is távoztam onnan, kofának öltözve lopóztam át az előőrsökön és senki sem ismert rám. Több izben feltartóztattak ugyan, de miután veszélyesnek senki sem hitt, menni engedtek. Itt vagyok tehát.

— Mindenekelőtt foglaljon helyet, viszonzá Kossuth, egy székre ereszkedve.

Margit vele szemben ült le.

— Nos, mi híreket hoz? folytatá Kossuth.

— Jó híreket. A forradalom vezérférfiaival érintkezésbe léptem.

— Ön nagyon ügyes. Beszélt talán a derék lengyel generálissal is, Bemmél?

— Hogyne, több izben. Ő végtelenül örvendett, hogy a magyarok közelednek. Azt mondja, hogy talán most lehet valamit Bécsért tenni.

— S mikép viselkedik a bécsi nép?

— Lelkesedik, hogy jobban se kell. A zsidók nem várják úgy a Messiást, mint ők a magyarokat.

— Nem is fogunk késni segítségükre sietni, felelt Kossuth. Hanem mindenekelőtt egy nyilatkozatot kell intéznem Windischgrätzhez.

Margit még terjedelmes jelentést tett a bécsi ügyekről. Elmondta azt is, hogy Bem kirohanást tervez.

Kossuth nagy érdeklődéssel hallgatta a jelentést. Végül azon óhajának adott kifejezést, hogy követet szeretne küldeni Bemhez, de nem tudja kit küldjön.

— Hiszen itt vagyok én, mosolygott Margit. Vissza fogok menni ismét Bécsbe.

Csodálkozva nézett Kossuth e hőslelkű leányra, ki oly bátor volt, mint a milyen szép.

— S ön ismét vállalkoznék e veszedelmes utra?

— Természetes!

— Ezt nem engedem! Nem engedhetem, kedves kasszony, tiltakozék Kossuth.

— De miért nem?

— Mert lelkiismeretem nem engedi.

— Hiszen, ha eddig nem történt bajom, ezentul is megvéd az irgalmas isten.

— Nem, nem, egyideig pihennie kell, viszonzá Kossuth. Később, nem bánom. Vállalkozhat ismét ily utakra.

Margit rajongva emelte szemét a nagy férfiúra. Kossuth csodálkozva vette ezt észre, de ifjui lelkesedésnek tulajdonította. Hej, ha sejtette volna, hogy mi történik az ifju nő lelkében.

Margit végre kijelenté, hogy ő visszalép, hanem fivérét fogja küldeni.

— Fivérét, kiáltá Kossuth, nagyon jó lesz. De mondja csak, hol volt ő eddig?

Margit zavarba jött.

— Pesten, mondá kissé bizonytalan hangon.

— De miért nem mutatkozott?

Málnássy Béla nem volt előkészülve ez éjjeli megrohanásra, de ezért nem veszté el lélekjelenlétét.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Betegeskedett az utóbbi időben. Csupán e napokban lábbadt fel. Ma véletlenül találkoztam vele itt — a pahrendorfi táborban. Csupán tegnap érkezett ide, hogy kardját Móga tábornoknak felajánlja.

— Jól van, hát csak küldje kérem hozzám. Ön pedig itt fog maradni Pahrendorfban, mi pedig előre nyomulunk, ha csak Windischgrätz nem válaszol kedvezően e nyilatkozatra, a mi alig tételezhető fel.

Kossuth még néhány nyájas szót váltott Margittal, ki aztán bucsut vett és visszavonult azzal az ígérettel, hogy ívérét küldi el maga helyett.

*
*
*

Kossuth leült és a következő nyilatkozatot írta meg:

A népek története nem mutathatja fel a hitszegés, árulás és rosszlelkűség hasonló példáját, minő az ármányok azon szövevénye, melylyel egy csalárd udvari kamarilla e magyar birodalomnak nemcsak törvényes alkotmányos jogait, hanem állami létét is megsemmisíteni törekszik.

Magyarország mindig szabad, önálló királyság volt, nem kebelezve be semmi más államba, nem vetve alá semmi más országnak.

Ezen feltét alatt adta át Magyarország királyi koronáját az uralkodó háznak. És 14 királyaink a habsburgi házból fogadák esküvel a magyar birodalom önállásának és alkotmány jogainak fentartását.

Magyarországnak ezen szabadsága, ezen önállása nem új nyerevénye a márcziusi napoknak s nem ajándéka V-dik Ferdinand királynak, hanem oly alapfeltétel, melyen a habsburgi ház magyar királysága alapszik.

És mégis egy büntartós kamarilla szemtelenül játékot üzve a királyi esküvel és a fejedelem beteges állapotával, a magyar birodalom állami létének megsemmisítésére, csendes és királyához mindig hű hazánkban lázadást ger-

jesztett és szegény honunkat példátlanul iszonyatos harcz színhelyévé tette.

Minden jelenségek daczára nem akarta Magyarország hónapokon keresztül elhinni, hogy azon árulás és ember-telenül barbár cselszövények szálai magának a fejedelem-nek legközvetlenebb közelében fonassanak; mert a magyar nép férfias, őszinte gondolkodása képtelen volt csak gyanítani is ily büntettek lehetőségét.

És maga a fejedelem a szerb lázadást felségsértésnek és Jellasics bánt, ki gőgös tulbizakodottságában a törvények ellen emelte fel bűnös fegyverét, a törvények útján honáruló, lázadónak nyilvánította.

De midőn látták, mikép az őszinte magyar nemzet, királyának ígéreteiben bizva, az önvédelemre elkészülve nincsen, a lázadó Jellasics hazánkat kegyetlen háborúval lepte el.

És alig tévé ezt, álürügyek alatt az osztrák miniszterium által pénz és fegyverrel láttatván el, midőn a lázadó a fejedelem hü szolgájának jelentetett ki. Az osztrák seregek, melyek a magyar ezredek a császári trón védelmére az országon kívül használtatván Magyarország és tartományaiiban a közcsend fentartására és a törvényes kormány szolgálatára voltak széthelyezve és ezen osztrák seregek magyarok által fizetve és élelmezve, felsőbb ösztönzésre, legnagyobbbrészt segédkezet nyújtottak a zendülőknek és vétkeken fegyvert eméltek azon ország ellen, melynek védelmére esküvel és becsülettel köteleztettek. Magyar- és Erdélyország szláv és oláh lakosai közt lázadást támasztottak. Osztrák tisztek, még tábornokok is, szerb rabló csordákat és fellázított oláh tömegeket vezénylenek.

Az isten büntető keze által utólért Latour gróf, a volt osztrák hadügyminiszter megparancsolta a magyar várparancsnokoknak, esküjüket hűtlenül megszegni, megparancsolta Magyarországon minden mellék-tartományaiiban létező hadikormányzónak, hogy Magyarországra törjenek be és

a lázadó Jellasicsot honáruló vállalatában elősegélik. És hogy azon gyalázatosságok megkoronáztassanak, a barbár előtt is szent közerkölcsi érzelmek iránt annyira megfeledeztek, hogy nem iszonyodtak Magyarország ezredévi állami létét és a habsburgi házból származott 14 királyai által esküvel is megerősített alkotmányait egy szentségtelen tollvonással eltörölni és a haza belsejében dulongó pártütőt, Jellasicsot az oly czudarul elárult ország korlátlan urává és az oly nemeslelkűleg hű magyarok felett katonai zsarnokká kinevezni akarni, és ezen minden emberi érzelmeket fellázító erőszakoskodásra a beteg fejedelem aláírását is kicsalni.

De ennyi büntetést végre kimeríté az Isten türelmét és igazságosságát.

A magyar nemzetet, mivel nemesszívűleg a hitben és hűségben bizakodva, készületlen állt, gyöngének és az oroszánt halottnak hitték, mely azonban erejének érzetében csak alvák. Jellasics tapasztalta a magyar fegyverek erejét. A magyarnak történeti hősiessége ezen hallatlan árulás elleni jogos harcban fényesen igazolta magát.

A lázadóknak hadteste, a hős magyar harcosok csapatai, sőt rögtönözve összevont, alig fölfegyverezett népfelkelési seregek által is mindenütt megveretett, 10.000 körül elfogatott és lefegyvereztetett s maga a szájhős, pártütő Jellasics, egyetlen csata után egész főseregével annyira jutott, hogy magát e megérdemlett végképi megsemmisüléstől csak a fegyverszünetnek, melyért ő maga esengett, alávaló megszégése által mentheté meg; míg végre kegyetlenséggel bélyegzett folytonos futásaiban, a mieink által üldözöttetve, osztrák földre menekült.

Ha a magyar sereg a futó ellenséget szünet és késedelem nélkül túl a Lajthán követi, 24 óra alatt elérte volna őt isten bosszuló igazsága.

Mi azonban, habár irántunk a példátlan erőszakosságok egész láncolatában az emberi és isteni jog minden te-

kintetét megsértették, tisztelettel viseltettünk egy szomszéd barátságos nemzet birtoka iránt, és hős seregünk boszuló karját megállítottuk, azon biztos várakozásban, mikép az ausztriai császárnak, ki egyszersmind Magyarország alkotmányos királya is, osztrák hadi ereje a benyomuló zendülőknek seregét lefegyverezendi s így az általunk semmi által elő nem idézett polgárháboru újabb visszatértét elhárítandja.

Mi jogositva valánk ezt várni a szentesített népjog elvei folytán, jogositva valánk ezt várni, magának a tév-utra vezetett fejedelemnek önérdekében is, kinek el kell iszonyodnia azon nyomortól, melyet a nevével visszaelő kamarilla hü népeire árasztott, ha majd egyszer az isten annyi erőt adand neki, hogy a dolgok valódi állását saját szemeivel láthassa és szabadon megítélhesse.

Mi családkozánk jogszerű várakozásainkban.

A helyett, hogy a vakmerően betört pártütő, a Magyarország alkotmányos koronája ellen hitszegő áruló, lefegyvereztetett és ártalmatlanná tétetett volna, a gróf Auersperg, az osztrák tábornok egyesült a lázadóval, őt védelme alá vette és a zendülőknek így megnagyobbitott erejével fenyegető állást foglalt el Bécs előtt, azon nagylelkű nemzet fővárosa előtt, melylyel minket magyarokat az uralkodó egysége és a törvényes szabadság elvesztésének közös veszélye hü szövetségül kapcsol össze.

És hogy a leghatalmasabb méltatlanságok teljességéből semmi sem hiányozzék, herczegséged (t. i. Windischgrätz) magát nálunk ő felsége seregeinek főparancsnokául hirdeti ki, melyek közé ön Jellasics felségsértő csapatait is felvette. Ezáltal önmagát Jellasics bán lázadása részesének és Magyarország törvényei s alkotmányos trónja iránti ellenségének jelenti ki, és annyira megy, miszerint a magyar sereg tiszteit, kik esküvel köteleztetnek az alkotmány iránti hűségre, hadi törvényekkel fenyegetésekkel akarja csábítani a haza ellenségének táborába átmenetelre.

Tudva kell lenni herczegséged előtt, hogy a magyar sereg felett ő felsége érvényesen csak a hadügyminiszter ellenjegyzése mellett rendelkezhetik és hogy minden más utáni rendelkezés a kir. esküvel szentesített törvény által már előre érvénytelennek nyilatkoztatik. Herczegséged kinevezése pedig Wessenberg által van ellenjegyezve, ki nem is magyar, annál kevésbé magyar miniszter; annál fogva ön semmi esetben sincs jogosítva magának a magyar sereg felett bármi hatalmat is tulajdonítani; úgy, hogy hasonló merény hazánk ellenében nyilván kifejezett ellenségeskedést foglal magában, mire Magyarország semmi okot nem adott.

Ez ellenségeskedés még azáltal is nagyobbittatik, hogy herczegséged a futó pártütőnek seregeit saját vezérlete alá vette fel, és így magát a Magyarország alkotmányos trónja állami létezése és törvényei ellen intézett lázadás vezérévé tévé.

Azt kívánja tehát a közbéke, melyet Magyarország nem zavart meg, és a dinasztíának érdeke, hogy mi, ámbár a legvégső önvédelemre erőszakosan kényszerítve, herczegségedet az isten örök igazsága, a népjog és emberiség nevében felhívjuk, hogy jogsértő szándékával hagyjon fel, a pártütő Jellasics osztrákföldre futva nyomult seregét fegyvereztesse le s azon esküvel, „hogy Magyarország ellen többé nem fog harcolni,“ tegye ártalmatlanná és 24 óra alatt biztosítást adjon nekünk, hogy Magyarország ellen semmi ellenségeskedést nem akar megkísérteni.

A fenyegető, hadi törvényt illetőleg, ez a jogtalanság annyi erőszak tételei után oly borzasztó szó, melynek valódiságában az emberiség és polgárosodás iránti hitünkben nem hiszünk.

Gondolja meg herczegséged, mikép az isten és világtörténet megvesztegethetlen ítélőszéke előtt az emberiség átkát vonná magára az, ki a tizenkilencedik században

a polgáriasodott Európa előtt a barbárságnak hason példáját idézné elő.

Kénytelenek vagyunk kinyilatkoztatni azt is, hogy mi azon esetben mélyen elszomorított szívvvel nem mulaszthatandjuk el azt hasonlóan viszonzani. Gondolja meg ön, hogy Isten, az igazság védője 10.000 foglyot, s közöttük több tábornokot és főtisztet adott kezeinkbe.

Fontolja meg tehát ön jól váratlan szavait, mert mindazon vér, mely folyni fog, az örök isten bírószéke előtt az ön fejére fog szállani.

Elmondottuk ezzel, mit a becsület és kötelesség mondani készített; hátra van még felhívni önt arra is, hogy a béke, a birodalom és a trón iránti kötelesség érdekében, melynek fennállását szentségtörő kézzel az udvari kamarilla annyira megingatta, s züntesse meg Bécs ostromlását; s ezen nemeskeblű városnak Magyarországgal való szabad közlekedését, melynek erőszakos felfüggesztése annyira ártalmas a viszonylagos kereskedési érdekre, állítsa vissza, hogy így ne legyen kényszerítve a birodalomnak fővárosa az önvédelem végső eszközeire, melyek a trón fenntartására, mi saját földadatunkhoz is tartozik, szükségkép előre láthatlan veszélyezést, és a birodalomra végtelen szerencsétlenséget idéznének elő.

Mi ezen parlementer által, kit herczegségedhez küldve ezzel a népjog védelme alá helyezünk, határozott válasz kérünk, melytől fog függeni, hogy kénytelen-e Magyarország kegyelmességedet ellenségének tekinteni.

Vezérelje önt az elhatározás ezen nagyszerű perczében az igazságos isten.

Pahrendorfban a magyarországi hadsereg főtábor-szállásán, október 25-én 1848. Kossuth Lajos, a honvédelmi bizottmány elnöke.

Kossuth Lajos befejezte a fontos iratot. Felhevült arccal emelkedett. föl.

Mély gondolatokba merülve néhányszor föl és alá sétált a sátorban.

Később távozott és az okmányt Pázmándy Dénes országgyűlési elnök és Csányi László kormánybiztos által szintén aláíratta.

Az okmány átadásával Ivánka ezredes és Dobai őrnagy bizattak meg.

Ezek haladéktalanul elindultak az ellenséges táborba.

Este felé Kossuth Lajos egyedül volt a sátorban. Türelmetlenül várta vissza a követeket.

Ekkor a sátorfüggöny széttárult és Málnássy Béla lépett be.

A kedves olvasó rég nem találkozott az ifjuval. De, hogy ezen idő alatt hol volt, arról csak később fogunk számot adhatni. Egyelőre fedezze még a titok fátyola.

— Ah, ön az, fiatal barátom, mondá Kossuth Lajos, nyájasan kezet nyujtva az érkezőnek.

— Én vagyok, testestül lelkestül, mosolygott Málnássy Béla.

— Már rég nem láttam, jegyzé meg Kossuth, míg elmerengve legelteté tekintetét a fiatal ember vonásain. Fejét csóválva tévé hozzá:

— Bámulatosan hasonlít nővéréhez, mintha csak iker testvérek volnának.

— Pedig nem vagyunk azok, felelt Málnássy Béla jelentőségteljes mosollyal.

— Különös hasonlatosság!

— Miért, testvérek közt?

— Ennyire testvérek sem szoktak hasonlítani. De térjünk a fődologra —

— Feltétlenül rendelkezésére bocsátom magamat kormányzó urnak, sietett Béla megjegyezni.

— Köszönöm!

— Mikor induljak tehát Bécsbe?

— Csak lassan, viszonzá Kossuth. Legyen egy kis türelemmel ifjú barátom. Lehet, hogy nem is lesz szükség rá, hogy Bécsbe menjen.

— Hogy-hogy?

— Követet küldtem Windischgrätz tábornokhoz egy fontos nyilatkozattal. Ha a válasz kedvező talál lenni —

— Alig hiszem, vélekedék Béla. Kevés jót hallottam Windischgrätzről Bécsben.

— Micsoda, kiáltott föl Kossuth csodálkozva, ön is volt Bécsben?

Béla elpirult.

— Oh nem, viszonzá, rosszul fejeztem ki magamat. Növérémtől hallottam, hogy milyen ember Windischgrätz.

— Vagy ugy! No majd meglássuk! — De ime künn zaj! Alighanem visszaérkeztek a hírnökök — léptek közelednek a sátor felé.

E pillanatban szétvált a sátor függöny. Dobai őrnagy lépett be haragtól lángoló arczczal, több főtiszt kíséretében.

— Egyedül jött, kezdé Kossuth csodálkozva. Hol maradt Ivánka ezredes?

— Kormányzó ur, felelt Dobai reszkető hangon, az áruló Jellasics ismét hallatlan galád tetre vetemedett.

— Mit tehetett Jellasics?

— Minden népjognak ellenére elfogatta Ivánka ezredest. Kossuth szeme villámokat szórt.

— Hallatlan gyalázat! kiáltá mély felindulással. Nem tudom elhinni.

— Pedig ugy van.

— Hiszen ez a tény oly sérelem, melynek megtorlására Európa bármelyik nemzetének közbejövetelét és föllépését is igénybe veheti a nemzet.

— Mondtam én is ezt, kormányzó ur. Ivánka ezredes szintén tiltakozott ezen nemzetjog ellenes tett ellen. De az elbizott Jellasics nem hajtott szavunkra.

— Majd lakolni fog. De hát mondja el őrnagy ur, hogy miképen felelt meg küldetésének.

Dobai őrnagy megtörülte porlepte arczát s aztán így szólt:

— Midőn az osztrák sereg előőrseihez értünk, bekötötték szemeinket s úgy vezettek őrségről, őrségre, míg végre Windischgrätz elé értünk, hol a kendőket levették szemünkről. Mi átadtuk a nyilatkozatot, melyet Windischgrätz herczeg végig olvasott.

— S mit felelt? vágott közbe Kossuth.

— Felelete rövid, katonás, de annál értelmesebb volt. Csak annyit mondott, hogy lázadókkal nem alkuszik.

A boszankodás felkiáltása hallatszott a főtisztek ajkáról. Kossuth csendet intett.

— Ő nevez minket lázadóknak, mondá ünnepélyes hangon. Minket, kik csupán legszentebb jogaink védelmére ragadtunk fegyvert. — Jól van! — Ők akarták úgy! — Döntsön tehát a kard! — Folytassa, őrnagy ur!

— Küldetésünknek eleget téve, visszavonultunk a herczeg sátorából.

Ujból bekötötték szemeinket és visszafelé vezettek bennünket. De midőn Jellasics csapatához értünk, ott elfogták Ivánka ezredet. Én megmozdítottam minden követ Ivánka érdekében, de hasztalan. Jellasics kijelenté, hogy Ivánkát semmi szín alatt sem bocsátja el.

Kossuth mélyen lélegett.

— Jól van, mondá sötéten, ők harczot akarnak, legyen tehát harcz.

Majd Málnássy Bélához fordulva, folytatá:

— Kedves öcsém, ön még ma utra fog kelni. Egy órai időt engedek uti előkészületekre. Egy óra múlva jelenjen meg e sátorban, hogy utasításaimat meghallgassa.

— Viszontlátásra!

Málnássy Béla némán hajolt meg s elhagyta a sátort.

10. fejezet.

Ne még!

Midőn Málnássy Margit eltávozott Dragon grófnétól, annak első dolga volt, hogy fogasson.

Megyváry lakására hajtattott, ki udvariasan fogadta.

Megyváry már észrevette, hogy a törpe festőnek és Málnássy Margitnak sikerült menekülniök. Természetes, hogy végtelenül boszankodott, hogy a biztosnak vélt zsákmány ily módon kisiklott körmei közül.

Hanem egyelőre meg kellett nyugodnia ebben. Azzal vigasztalta magát, hogy lesz még alkalmá Margitot hatalmába keríteni.

A szép Dragon grófnét a diszes fogadó terembe vezette.

— Dragon grófné vagyok, kezdé a szép asszony, miután Megyváry felhívására helyet foglalt.

— Van szerencsém a méltóságos asszonyt ismerni, viszonzá Megyváry. Több izben láttam az utcán.

Ezzel a grófnéval szemben leült.

— Mivel lehetek szolgálatára? kérdé.

— Csupán köszönetemet jöttem kifejezni, felelt a grófné mosolyogva.

— Köszönetét? csodálkozik Megyváry.

— Nos igen! Ön két jó ismerősömnek életét mentette meg.

— Én, kiáltá a sötétlelkű férfi s áthatólag szegezte a grófnéra tekintetét. Nem tudta mire vélni szavait. Most már sejté ugyan, mit az előtt nem tudott, hogy Dragon grófné, meg a granátos hadnagy és Margit között közelebbi ismeretség áll fenn. Sejtette azt is, hogy Margit már volt a grófnénál. Csupán azzal nem volt tisztában, hogy bevádolta-e őt.

— Ön csodálkozni látszik szavaimon, jegyzé meg a grófné. Világosabban fogok beszélni. Málnássy Margitot és a granátos hadnagyot értem.

— Ah, ugy, mormogá Megyváry, ki kezdett arról meggyőződni, hogy a grófné mit sem tud, hiszen különben nem beszélhetne oly zavartalanul.

— Málnássy Margit már felkeresett engem, beszélt tovább a grófné. Elmondta, hogy itt talált menhelyre a hadnagygyal együtt. — Nagyon köszönöm nemeslelkűségét, uram!

— Oh, kérem, tiltakozék a férfi.

— De most egy szivességre kérem.

— Parancsoljon velem!

— Vezessen a hadnagyhoz.

— Legnagyobb örömmel.

Megyváry fölállott és karját nyújtotta a grófnénak, ki azt habozás nélkül elfogadta.

Megindultak a terem felé, mely a hadnagy lakását képezte.

— A hadnagy ur jobban van már, mondá utközben Megyváry. Már fel is kelt. Kissé gyöngé meg, de a seb csaknem teljesen behegedt.

Beléptek a szobába.

— Ah ön az, grófné, emelkedett fel a hadnagy az öröm kiáltásával a karszékről, melyben ült.

A grófné kivonta kezét Megyváry karjából s hozzá sietett.

— Csak maradjon szépen veszteg, mondá gyöngéden és leülni kényszeríté az ifjut, míg ő maga mellette foglalt helyet.

— Tíz perczre egyedül hagyom önöket, mondá Megyváry rideg mosolylyal.

Előkelően meghajolt s eltávozott.

— Oh te rossz ember, szólalt meg a grófné lángoló tekintetét vetve a hadnagyra. Mennyire aggódtam miattad.

— Nem tehetek róla, kedvesem, felelt a hadnagy. Majdnem áldozatai lettünk a nép dühének, minden ártatlanságunk daczára. — Mi történt Málnássy kisasszonnyal?

— Elhagyta már Bécset.

— Elhagyta, jegyzé meg a fiatal hadnagy a sajnálkozás hangján.

— Nos igen, mosolygott a grófné és ujjával megfeyegette az ifjut. Talán szerelmes lettél a szép szöke magyar leányba. Utóbb még féltékeny találok lenni.

Az ifju zavartan sötötte le tekintetét.

— Nincs okod rá, felelt halkan.

— Ki tudja! — De beszéljünk másról. Remélem értesültél már, hogy győztünk, hogy Bécs hatalmunkban van.

— Megyvárytól hallottam.

— Nos, örülsz a győzelemnek?

— Örvendek, viszonzá az ifju őszinte tekintetét a szép grófnéra emelve, eleinte csak kényszerből voltam a ti pártotok hive. De betegségem alatt nagyban gondolkoztam e tárgy felett s arra a meggyőződésre jutottam, hogy nektek van igazatok.

A grófné szeme felragyogott.

— Ez derék, kiáltá gyönyörrel. Tehát ezentul szivvel lélekkel mellettünk fogsz harczolni?

— Szivvel-lélekkel.

— Látod, most sokkal jobban szeretlek, mint valaha szerettelek.

A hadnagy nem felelt. Málnássy Margit kedves arczát látta maga előtt. Igen, nem szerette többé a grófnét. Margitot szerette csupán. Hiszen az ő kedveért változtatta meggyőződését is.

— Itt nem maradhatsz, folytatá a grófné, el foglak vinni lakásomra.

Az ifju hadnagy ebbe beleegyezett. Már azért is, mert bővebb értesülést hitt nyerni Margitról.

E pillanatban feltárult az ajtó és Megyváry lépte át a küszöböt.

— A tíz percz eltelt, mondá gunyosan. De ha tovább is egyedül óhajtanak maradni, úgy visszavonulok.

A grófné felállt.

— Nem szükséges, viszonzá előkelően. Csak maradjon, Megyváry ur. Mi fogunk visszavonulni.

— Hogyan?

— Csak úgy, hogy a hadnagy urat megszőktetem öntől, mosolygott a grófné.

— Ej, ej, szerencsét kívánok a hadnagy urnak. Ritka szerencse az, hogy ha valaki nem is szorul arra, hogy ő szőktessen meg hölgyeket, hanem őt szőktetik meg a szép hölgyek.

A hadnagy még köszönetet mondott Megyvárynak s aztán egy szolga által támogatva lement a kocsihoz s a grófnéval elhajtatott.

A grófné lakásán néhány nap alatt visszanyerte teljesen régi erejét. Hanem többé nem vette fel hadnagyi egyenruháját. A legionáriusok közé állt, hogy Bécs szabadságát védelmezze.

*

*

*

Néhány nap telt el.

Megyváry Gábor ezalatt szorgalmasan nyomozta Margitot, de persze hiába. Nem talált reá, mi nem is volt csoda. Hiszen Margit elhagyta Bécset.

Megyváry egy izben gondolatokba merülve haladt a belvárosban, midőn egy ember látására felriadt.

A törpe festőt látta maga előtt haladni, még pedig nem is igen távol. Hirtelen keresztül villant agyán a gondolat, hogy ennek az embernek tudnia kell, hogy merre van Margit. Hiszen együtt szöktek meg.

Óvatosan követte a festőt, ki egy szállodába lépett.

Megyváry sokáig sétált fel-alá a szálloda előtt, várta, hogy a festő vissza fog térni. De nem jött.

— Hátha itt lakik, gondolá magában és a portás páholyába lépett kérdezősködni.

Itt azt a felvilágosítást nyerte, hogy a törpe festő napok óta a szállodában lakik.

Egy hölgygyel jött ide, ki azonban másnap elutazott.

Megyváry megköszönte a felvilágosítást s ép ki akart lépni a páholyból, midőn előtte egy karcsu ifju ember haladt el, a lépcsőzet felé tartott, melyen sietve haladt fel.

Megyváry egy pillanatig mintegy sóbálványnyá változva bámult az ifju után.

— Hiszen ez Málnássy Béla, suttogá.

Gyorsan felszakította a páholy ajtaját s elsietett.

A mint kiért az utcára, könnyebbülten lélegzett fel

— Tehát Málnássy Béla itt van, mormogá menetközben. Annál jobb. Boszut fogok állani a golyóért, melyet a pesti városligetben mellembé röpitett. De óvakodnom kell, nehogy észrevegyen. Majd hozzáférközőm, mikor nem is gyanítja!

Sötét terveket forralva tünt el az utcák tömkelegében.

* * *
Országos Széchényi Könyvtár

A törpe festő megbeszélte volt Margittal, hogy a szállodában visszatértét be fogja várni.

A törpe festő ép azért maradt tovább a szállodában.

Ma sétájából visszatérve, ép a pamlagon foglalt helyet és Margitra gondolt, midőn kopogtak az ajtón.

— Szabad, kiáltá fölrezzelve.

Az ajtó feltárult és egy karcsu fiatal ember lépett be, kardját csörtetve.

— Margit, kiáltá a festő önkénytelenül.

— Az nem vagyok, festő uram, mosolygott az ifju. Nevem Málnássy Béla és Margit fivére vagyok.

— De ez a hasonlatosság!

— Ez különös. Sokan csodálkoztak már ezen. Las-

sankint majd megszokja ön is. Növérem nagyon sok szépet beszélt önről.

— Ah, kiáltá örvendő a festő, tehát Margit kisasszony nem feledkezett meg rólam?

— Oh, világért sem.

— Foglaljon kérem helyet.

Béla a pamlagra telepedett a festő mellé.

— Egyedül jött, kérde ez, vagy talán Margit kisasszonnyal?

— Egyedül!

A festő arcza elborult.

— Tehát Margit kisasszony a magyar táborban maradt, suttogá leverten.

— Persze, hogy ott maradt. Nem akartuk, hogy újabb veszélynek tegye ki magát.

— Ez nagyon helyes volt, kiáltá a festő és szeme felragyogott. Én ugyan nagyon szerettem volna viszontlátni Margit kisasszonyt, de inkább lemondok az örömről, csak hogy biztonságban tudjam öt.

— Ön nemeslelkűleg gondolkodik, mosolygott Béla. Növérem elmondta, hogy mily jó barátságban éltek és hogy mennyit köszönhet önnek. — Remélem, festő ur, szoros barátságot fogunk kötni mi is.

— Hogyne, kiáltá a törpe lelkesedve, Margit kisasszony fivérének én csak a legjobb barátja lehetek.

A két fiatal ember kezet szorított.

— Milyen a hangulat Bécsben? kérde ezután Málnássy Béla.

— Az utolsó két napon megint nagyon csüggeteg. A magyarokat várták, de azok soká késnek. Mint hallom, arról tanácskoznak Dragon grófnénál, hogy ne adják-e fel a várost.

Béla felugrott.

— Ugy nincs vesztegetni való időm, kiáltá. Men-nem kell!

— Hová?

— Dragon grófnéhez. Remélem ott találom Bem tábornokot is.

— Minden valószínűség szerint.

— Akkor isten önnel, festő uram.

— De visszatér ide?

— Természetesen, mosolygott Béla s kezét szorítva a festővel, elsietett.

— Ez a hasonlatosság! mormogá a törpe és fejcsóválva bámult a távozó után.

* * *

Dragon grófné termeiben nagy tanácskozást folytatnak. Ott van természetesen a grófné. Mellette az asztal körül láthatók Bem tábornok, Lazáre és Verő Aladár legionárusok és a forradalom több előkelő főembere.

Ott látjuk a volt granátos hadnagyot is a legionárusok egyenruhájában.

Viharosan folyt a tanácskozás.

Künn ezalatt dörögtek az ágyuk. Windischgrätz lövette a szerencsétlen várost, mely hősileg védelmezte magát és bástyáiról heves tüzelést folytatott a császáriak ellen.

Ép Lazáre beszélt.

— Nem folytathatjuk tovább a harczot, kiáltá dühösen. Egész Bécs népét a lekaszabolásnak tesszük ki. Ugy is bajos lesz ránk nézve Bécs lakosait Windischgrätz zsarnokságától megóvni.

— Ne beszéljen döreségeket, vágott közbe Dragon grófné. Mink nem szorulhatunk egyáltalán kegyelemre, ha az az embertelen Windischgrätz fog diadalmaskodni.

— Nem kell kétségbe esni, veté közbe Verő Aladár. A magyarok közelednek és fölmentik Bécset.

— Eh mit, vágott vissza Lazáre. A magyarok bolonddá

tartanak bennünket. Nem koczkáztatnak értünk csatát. Ha egy kis vért hajlandók lettek volna értünk ontani, úgy nem lennénk most ily bajban.

— Micsoda, pattant fel Verő, ön rágalmazni akarja nemzetemet?

— Békesség, szólt csitítólag Dragon grófné. — A magyarok bizonyára leküzdhetlen akadályokba ütköztek. De jó akaratokban senkinek sincs oka kétkedni. — Mondja tábornok ur, meddig tartható még Bécs?

Ez utóbbi kérdés Bem apóhoz volt intézve, ki eddig némán hallgatta a tanácskozást, sötét arczczal, összeránczott homlokkal.

— Meddig tartható, ismétlé mogorván. Ha a magyarok nem mozognak, úgy csupán kétszer huszonnégy óráig.

A tanács tagjai megütközve néztek össze.

— Adjuk fel a várost, kiáltá Lazáre szünet mulva. Tüzzük ki a fehér zászlót.

— Igen, igen, tüzzük ki a fehér zászlót, tombolt a többség.

Dragon grófné hasztalan intett csendet. Egyre erősebben ismételték:

— Tüzzük ki a fehér zászlót!

E pillanatban feltárult az ajtó s egy szőke fiatal ember rohant a terembe.

— Ne még, kiáltá. Üzenet Kossuthtól. A magyarok ütközetbe bocsátkoznak, hogy megmentsek Bécs városát.

Egyszerre csend támadt. Minden szem a belépő ifju felé fordult.

11. fejezet:

Éjjeli megrohanás.

Rövid szünet keletkezett a teremben. Végre is Málnássy Béla megszólalt. Előadta, hogy a magyar hadsereg átlépte a Lajthát s elé nyomul, hogy megütközzék Windischgrätz tulnyomó hadával. De Kossuth viszont elvárja, hogy a bécsiek kirohanással támogassák a magyarok hadműködését.

E hír nagy lelkesedést keltett. Egyszerre vége volt minden csüggedésnek,

Többé senki sem akart Lazáre ajánlatára hallgatni. Tul kiáltották őt.

— Le a swarz-gelb árulókkal, hangzék a teremben. — Halál arra, ki megadásról beszél. — Most nem a tanácskozás, de a tett ideje következett el. — Harczolni fogunk utolsó csepp vérünkig.

A volt granátos hadnagy pedig felszakította az ablakot s a téren várakozó tömeg felé veres kendőt lobogtatott.

Ezer torokból fakadó hurrah felelt e jeladásra.

E pillanatban felszakították az ajtót s egy közvitéz rohant be.

— Urak, kiáltá, a nemzetörök egy hadnagyja eltávolíttatja az ágyukat a bástyákról, de a nép ellenszegül.

— Átok az árulóra, kiáltá Bem. Verő hadnagy siesen. Tegye ártalmatlanná a gazembert.

Verő elsietett s Bem tábornok fölállva így folytatá :

— Elérkezett a percz, midőn az árulás erre kényszerít, hogy nem csak a külső, de belső ellenség ellen is harczoljunk. Ki most meghátrál, méltó arra, hogy rabzolga legyen! A bástyákra, fiuk, a szabadság védelmére! Kényszerítsétek az árulókat, hogy velünk küzdjenek. Most

harcolni kell minden férfinak. A nemzetőrök is elhagynak bennünket! — Közelg a döntő percz! — Meg kell feszíteni utolsó erőnket.

— Éljen a szabadság! A lelkesültség e kiáltása volt a felelet.

Bem erre kiosztotta parancsait, úgy hogy mindannyian eltávoztak, csupán Bem maga, Dragon grófné, a granátos hadnagy és Málnássy Béla maradtak vissza.

Dragon grófné gyönyörrel lélegteté tekintetét a szép ifjun, ki elmondotta már, hogy Margit fivére.

A hasonlatosságot itt is mindannyian bámulták és biztosították Bélát barátságukról.

A hadnagy élénken kérdezősködött Margit után s nagyon elkedvetlenedett, midőn hallotta, hogy a magyar táborban maradt.

* * *

Ezalatt az utczákon óriási zaj uralkodott. Vadul hullámzott a tömeg. Sokan a bástyák védelmére siettek. De mind amellettt voltak még elegenden, kik a feladást követelték.

Bem a nyitott erkélyablaknál állva meghallotta azt. Oda fordult a hadnagyhoz :

— Uram, mondá, nagyon veszélyes jeleket vettem észre. Siessen kérem az István templomhoz. Állja el a torony kijáratát és löjjön le mindenkit, a ki a fehér zászlót akarná kitűzni.

A hadnagy meghajolt és elrohant, hogy a tábornok parancsát teljesítse.

A harcz dühöngött tovább. Bem végre visszavonult, hogy a hadi terv felett gondolkozzék.

Málnássy Béla egyedül maradt Dragon grófnéval.

Dragon grófnéra, ki különben csapodár jellemű asszony volt, Béla megjelenése mély hatást gyakorolt. Egyszeriben elfeledte a hadnagyot és vészes szenvedélyre gyult Béla iránt.

Béla hirtelen felállott, mintha távozni készülne.

— Grófné, kezdé, künn csata dühöng, én nem maradhatok tétlenül. Meg fogja engedni, hogy visszavonuljak.

Dragon grófné felugrott és szenvedélyesen ragadta meg az ifju kezét.

— Nem, nem, engedem, hogy távozzék, kiáltá. Nem engedem.

Béla csodálkozva pillantott a felhevült nőre.

— De hát miért nem?

— Mert nem akarom, hogy életét veszélyeztesse, suttogá a grófné. Ön oly fiatal, oly szép. Kár volna önért.

Béla vállat vont.

— Kár másokért is, viszonzá. De az ilyen időben minden igaz lelkű férfinak kötelessége életét megkockáztatni.

— Nem, nem tiltakozék a grófné, maradjon kérem. Még semmi esetre nincs önre szükség. Nyílt ostromra ugy sem került a dolog. Csupán ágyu harczot folytatnak. Üljön le, ide mellém a pamlagra.

Dragon grófné leült és kényszeríté Málnássy Bélát, hogy mellette foglaljon helyet.

— Jól van. mondá Béla. Ha grófné annyira kívánja, maradok még egy ideig.

— Nagyon kívánom, sóhajtá a grófné mámorító tekintetet vetve az ifjura. Lássa, én ön iránt oly mély rokonszenvet érzek, mely szinte megmagyarázhatlan.

— Grófné tulságosan hizeleg, mosolygott az ifju. Még mivel sem érdemeltem ki rokonszenvét.

— Kérdemelte megjelenésével. Ne is távozzék soha Bécsből.

— Hogyan — mindig itt maradjak?

— Igen, mindig!

— De mi célból?

— Mi célból, oh uram, ön nem akar engem meg

érteni. De nyílt leszek, nyílt, minő nő nem szokott lenni fiatal ember iránt. Én látni vágyom minden nap s azért akarom, hogy Bécsben maradjon.

— Egyelőre mindenesetre nehéz volna távozni innen, jegyzé meg Béla. Mondhatom, hogy nehéz is volt bejutni.

— Istenem, vérem elhül, ha elgondolom, hogy ön milyen veszélyben forgott.

Közel simult Bélához és karját vállára téve, mélyen nézett szemébe.

— Megbűvölöm most önt, suttogá kaczerán. Megbabonázom, hogy mindig közelemben kell maradnia.

Béla sajtáságosan mosolygott.

Ekkor hirtelen feltárult az ajtó és Lazáre lépte át a küszöböt.

A grófné megrezzenve huzódott vissza Bélától. De késő volt — Lazáre már mindent látott.

— Ej, talán alkalmatlan vagyok, mondá maró gunynyal, gyűlöletteljes tekintetet vetve Bélára.

— Oh nem, csak lépjen közelebb, felelt könnyedén a grófné, ki rögtön visszanyerte lélekjelenlétét.

Lazáre szerette Dragon grófnét, és csupán a szerelem fűzte a forradalmi ügghöz. E pillanattól fogva halálos ellene volt Málnássy Bélának, kinek fejére halált esküdött.

Lazáre később eltávozott, miután megtette jelentését.

— Átok arra a magyarra, mormogá, míg lehaladt a lépcsőzeten. Romlását kell okoznom. Történjék akármi! Inkább veszszen el egész Bécs, csakhogy ő se birhassa Dragon grófnét, ha már én nem birhatom.

Málnássy Béla ime már két halálos ellenséggel birt Bécsben.

De ő ezzel nem törődve, nyugodtan beszélgetett Dragon grófnéval.

Dragon grófné nem akarta elbocsátani és már éjjelre járt az idő, midőn végre nagy nehezen bucsut tudott venni.

A szép grófné mámorosan bámult az ajtóra, mely mögött az ifju karcsu alakja eltűnt.

— Oh, mily remek fiatal ember, suttogá magánkivül. Az övé akarok lenni, egyedül az övé. Hiszen nélküle még élni sem tudnék. Oh, mily boldog lehetnék oldala mellett. Nem szerettem soha, érzem. Eddig csak játszottam ez érzelemmel. De most szivemben a szerelem szent lángja ég! — Málnássy Béla — mily szép név! — Meg kell hóditanom szivét és ez sikerülni is fog nekem. — Hiszen azt beszélik széltében-hosszában, hogy én szép vagyok.

A grófné fali tükörhöz sietett s abba vetett kérdő tekintetet.

Megelégedetten vonult vissza. A tükör nagyon hizelgő feleletet adott.

A grófné álmodozva dőlt a pamlagra, míg künn a bástyákon az ágyuk dörögtek.

* * *

Málnássy Béla sietve haladt tova az utcán. A szálloda felé iparkodott, hol a törpe festő lakott. Ugyanott rendelt ő is lakást magának.

Mi rosszat sem sejtve fordult egy keskeny zugutczába, midőn egy kapumélyedésből hirtelen három alak ugrott feléje.

Málnássy Béla nem volt előkészülve ez éjjeli megrohanásra, de azért nem veszté el lélekjelenlétét.

Villámgyorsan vetette hátát a falnak, hogy fedezve legyen és ugyan oly hirtelen rántotta ki kardját.

Az első csapást, melyet ráérték, könnyedén elhárította.

De csakhamar sürűbben hulltak feléje a csapások, úgy hogy csupán ügygyel-bajjal tudta azokat felfogni.

Érezte, hogy ereje fogy és ha nem érkezik segítség, úgy mindenesetre bizonyos halál várja.

— De hát mit akartok velem? kérdé tompa hangon. Ha pénz kell, átadom erszényemet. De engedjétek folytatni utamat.

— Nekünk nem a pénzed, hanem véred kell, felelt egy gunyos hang.

Béla felismerte e hangot.

— Ah Megyváry, hát ön az, mondá, miközben ügyesen felfogta a rá hulló csapásokat. Jó, hogy elárulta magát. Most kétszeres erővel fogok küzdeni. Nagyon jól tudom, hogy öntől kegyelemre nem tarthatok igényt.

— Adja meg magát s ez esetben kegyelmezek életének, kiáltá Megyváry.

— Azt nem fogom tenni. Nagyon jól tudom, hogy mennyit lehet az ön szavára adni.

Megyváry dühös szitkot hallatott s e kihívó szavaira egy éles kardcsapással felelt, melyet Béla feje felé irányított.

Ha e csapás talál, úgy a szép ifju fejét ketté hasítja, de Béla ügyesen kitért.

S tovább szikrázott az aczél a sötét éjszakában. Közben felhangzott a küzdők dühös kiáltása, szitkozódása.

Béla hősileg védte magát. De ereje fogytán volt. Fáradtabban emelte kardját s már egy homloksebből vérzett.

Megyváry ördögi vigyorgással ismételte támadásait és Béla veszte bizonyosnak látszott.

E pillanatban gyors léptek közeledtek az utca végéről.

— Mi történik itt, kiáltá egy hang. Három egy ellen, gyalázat! — Én kardomat a szorongatott vitéz védelmére rántom.

A támadók közül erre kettő fordult az ujonnan érkezett felé, Málnássy Bélával szemben csupán Megyváry maradt.

Az éji vándor bátran összecsapott két ellenfelével és az egyik csakhamar véreben fetrengett.

— Végezzünk hát mi is, szólt gunyosan Béla s egy vágással félrecsapva Megyváry kardját, a következő pillanatban kardja mellébe furódott.

Megyváry összeroskadtt.

Melléből patakzott a vér.

— Átok és halál, hörgé kétségbeesve, rajta vesztettem. Meglakoltam.

Ugyan e pillanatban dőfte le másik ellenfelét a váratlan segítő.

Béla kimerülten dőlt a falnak. Az ismeretlen hozzá lépett.

— Kihez van szerencsém? kérdé. Kit mentettem meg voltaképen az orgyilkosoktól?

— Ah, ön az, hadnagy ur, mosolygott Béla, ki a segítőben az ifju granátos hadnagyra ismert.

— Ah, ön az, Málnássy ur, kiáltá most a hadnagy is megörvendve. Kétszeresen örvendek, hogy éppen önnek tehettem szolgálatot.

— Fogadja köszönetemet!

— Szóra sem érdemes! — Már nővére kedvéért is örömmel tettem.

— Tény annyi, hogy mindkettőnkért koczkára tette életét, viszonzá Béla. Valóban, mindketten végtelenül le vagyunk kötelezve önnek.

— Hagyjuk ezt, engedje meg inkább, hogy lakásába kísérjem.

— S ezekkel mi történjék, kérdé Béla, a vérükben fekvő gazokra mutatva.

— Sohse törődjék velük, viszonzá kurtán a hadnagy. Hiszen ők hasonló sorsot szántak önnek. De a közmondás megint betelt: Aki másnak vermet ás, maga esik bele! — Mondja, hol lakik?

— A nagy szállodában.

— Hiszen az nagyon közel van. El fogom kísérni, nehogy ismét baja essék.

— Téved, viszonzá vérig sértő tekintettel Windischgrätz.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Oh^vkérem, mosolygott Béla, ne féltsen engemet. Csak folytassa útját, én magam is haza talállok.

— Elkisérem, semmi ellenmondás, mosolygott a hadnagy.

Megragadta Béla karját és magával vont a ifjut.

Csupán a szálloda előtt váltak el barátságos kézszorítással.

Béla felsietett a lépcsőzeten. A törpe festő ezer aggodalom közt várta.

Könnyebbült lélegzettel állt fel, midőn Béla belépett s elébe lépve mondá:

— Hál' istennek. Csakhogy itt van! — De istenem hiszen véres a homloka.

— Véres? mosolygott Béla. Csekélység az egész, kis karczolás. Észre sem vettem.

Megnedvesítette kendőjét és bekötötte a sebet.

12. fejezet.

A schwechati csata.

Kossuth nem habozott soká, hogy a szorongatott Bécs segítségére siessen.

Csak még egy gond bántotta.

A pahrendorfi tábor képezte a magyarországi hadsereg zömét s ha ez megsemmisül, úgy veszve minden.

Kossuthnak tehát arról kellett gondoskodni, hogy a sereg akkor se menjen tönkre, ha a csata szerencsétlenül ütne ki.

Háromszor nagyobb ellenséggel állott szemben a magyar hadsereg s ehhez járult még, hogy a magyar sereg többnyire gyakorlatlan ujonczokból és hiányosan felfegyverezett nemzetőrökből állott, míg Windischgrätz herczeg esupa gyakorlott csapatok felett rendelkezett.

Móga tábornok ki is jelentette Kossuth előtt, hogy ő ily körülmények között miért sem vállal felősséget.

Kossuth csüggedten ült sátorában egyedül s nem tudta, hogy mihez fogjon.

Ekkor szétvált a sátor függönye és Görgei lépett be, ki akkor már ezredesi rangot viselt.

— Kormányzó ur, kezdé Görgei, kész haditervet hozok, melyben kimutatom, hogy a magyar sereg csata-vesztés esetére is minden nagyobb veszély nélkül fog visszavonulhatni.

Ilyen ember kellett Kossuthnak, ki e kijelentésnek nagyon megörült.

Átvette a tervet, melyet Görgei átnyújtott neki s haladéktalanul megtekintette.

Miután a terv használhatónak bizonyult, Kossuth nyomban rendelkezett, hogy visszavonulás esetén Görgei vegye át a vezényletet.

A támadó harczzal sem késett tovább.

Rendeletére a magyar sereg október 28-án csakugyan megindult Bécs felé és másnap már Fischement és Emerusdorf körül tanyázott.

Windischgrätz Schwechatnál vonta össze táborát, ott várando be a magyarok támadását.

A magyar hadseregben ott volt gróf Andrássy Gyula is. mint a zempléni nemzetőrök ezredese.

Felvirradt október 30-ika. Bizony sokan, kik e nap virradtát látták, nem látták alkonyodtát.

Emerusdorf körüli táborából nyolcz órakor indult meg a magyar sereg. Az előcsapatok csakhamar tűzben voltak, mely a sereg előrenyomulásával nem sokára nagyobb csatává fejlődött.

Az ellenség Manswörth faluját szállta meg, mely ellen a magyarok heves ágyutüzélést kezdtek.

Hirtelen magasan csaptak a lángok a faluban — tűz ütött ki.

Az ágyu dörög tovább, a fegyverek ropognak.

— Éljen, éljen, kiáltják a támadásra sorakozó magyarok oly harsányan, hogy hangjuk előli az ágyumorajt.

Bámulatraméltó vakmerőséggel történik a megrohanás. Golyózápor fogadja őket, de rohannak tovább. Elérik a torlaszokat, kiűzik onnan az ellenséget. A házakból heves puskatűzzel üdvözöltetnek, de az sem fosztja meg bátorságukat. Egyenkint beveszik a házakat, s az ellenség számos halott és sebesült hátramaradásával menekül.

Itt különösen gróf Guyon Richárd tüntette ki magát, ki ekkor a pesti második zászlóaljnak volt parancsnoka. Guyon gróf mindenütt a sereg élén harczolt és ő volt a legmerészebb merész zászlóaljában.

Alig, hogy bevették a magyarok Manswörthöt, a pinccék után kezdtek nézni. Egy kis borocskára támadt kedvük.

Guyon gróf észrevette, hogy ebből baj lehet. Gyorsan ügyes cselt eszelt ki.

— Az isten szerelméért, ne igyatok, kiáltott oda embereinek. Hiszen azok a hunczut németek megmérgezték a bort. Így akarnak titeket elpusztítani, miután fegyverrel nem tudnak.

Nem is vágyott inni többé egy lélek sem.

Ez alatt az utócsapatokat alig lehetett tartóztatni az előnyomulástól.

— Menjünk, menjünk, követelték egyhangulag. Bajtársaink vitézül küzdöttek, mi sem akarunk tétlenül maradni.

A falut megrakták őrizettel s a had folytatta útját Bécs felé.

Görgei észrevette, hogy Schwechat mögött erős osztrák hadoszlopok gyűltek össze. Hirtelen megjelent Schwechat előtt, és hogy kiterjedésüket akadályozza, támadást akart intézni ellenük.

De ép akkor parancs érkezett hozzá Mőga tábornoktól, hogy álljon meg, míg a centrum zőme vele egy vonalba nem ér.

Görgeinek így tétlenül kellett vesztegelni. Új parancs nem érkezett hozzá s így mit se tehetett.

Bezzeg nem vesztegelt az ellenség. Megtámadta a Répássy ezredestől vezényelt balszárnyat, de Répássy ügyes, vitéz tüzérjeivel megszalasztotta az ellenséget.

A magyar háromszínű zászló győzelmesen lobogott mindenfelé.

De az erélytelen Móga tábornok tulszárnyalástól tartott s ezért minden győzelem daczára kijelenté, hogy vissza kell vonulnia.

Kossuth Lajos ekkor parancsot adott, hogy küldjék hozzá Görgeit.

Az osztrákok nem várták be a tanácskozás végét, hanem új támadást intéztek leginkább a Bárczai vezénylete alatt álló jobbszárny ellen.

Közelébb jöttek az osztrák ütegek és bombák repültek a magyar sereg közé.

Gróf Andrássy Gyula ezredes a szárnyon állott a zemp-léni nemzetőrökkel, és az akkoriban csak 25 éves fiatal gróf tartotta szóval a csüggedő atyafiakat és biztatására egyideig állták is az ellenség tüzeit.

Bezzeg nem állták a komárommegyei kaszások. Megijedve egy közéjük csapott bombától, rendetlen futásnak eredtek, úgy, hogy az egész jobb szárnyat zavarba hozták.

A tiszteknek sikerült azonban a szaladó kaszásokat visszatéríteni. De alig foglalták újból helyeiket, midőn a visszavonulási parancs érkezett a huszárokhoz.

A huszárok megkezdték a visszavonulást, mire a komáromiak elkiáltják magokat:

— Né, hiszen a huszárok is szaladnak!

Nem volt többé földi hatalom, mely őket tartóztatni tudja. A sorok megbomlottak. Ész nélkül futottak kaszásaink, még magának Kossuthnak sem sikerült őket megállítani.

Retiráltak.

Komáromig meg sem álltak.

A komáromiak példáját követték a zempléni nemzetőrök is. Csak Andrassy Gyula maradt helyén s az általános futás közepette helyt állt. Sikerült neki a bátrakból egy kis csoportot maga körül gyűjteni, melylyel előre nyomult.

A kis csapat mindaddig hőseleg tartotta magát, míg a futók áradata magával nem sodorta. Andrassy azután is kétségbeesett kísérleteket tett, hogy megállítsa embercit, de ekkor már a futás általánossá lett.

Kossuth ezalatt vágyva nézett Bécs felé, várva a bécsiek kirohanását a megegyezés szerint. Hiszen leginkább az ő érdekökben bocsátkoztak ütközetbe a magyarok.

De Bécs nyugodtnak látszék, daczára, hogy a csata szeme láttára vivatott.

A bécsiek nem jöttek. Hogy mi ennek az oka, azt a közelebbi fejezetben fogjuk elmondani.

A jobbszárny példáját Görgei dandára is követte és általános lön a zürzavar. Görgei is hasztalan fáradt a futók visszatartásával.

Csupán a balszárny tartotta magát vitézül Répassy ezredessel. A legnagyobb rendben vonult vissza és ágyúival megfutamította az ellenséget. Fedezte az egész sereg visszavonulását és lehetetlenné tette az ellenségnek, hogy győzelmét kihasználja.

De lássuk csak, hogy miként ír egy szemtanu a schwechati szerencsétlen napról.

— Ez története — ugymond — az október 30-iki nevezetes napnak, melyet a történetek jövőendő írója magának megfejtteni alig leendő képes; mert mimagunk sem tudók azt magunknak kimagyarázni, miként veszhette el egy egész napon át győzelmes sereg, minden az ellenség részéről nagyobb erő kifejtése nélkül, kivivott helyét, ha nem láttuk volna a kiadott parancsokat, ha nem lettünk volna legközelebben a hadvezérnek, fül- és szemtanui, mi-

ként kelljen seregnek győzelmét hanyagság vagy más utor semmivé tenni.

Móga különben másnap lemondott a tisztségről és Kossuth Görgeit nevezte ki helyébe.

A magyarok kísérlete Bécs érdekében tehát balul ütött ki és a szerencsétlen várost most már sorsára kellett bízni.

13. fejezet.

Álruhában.

A szerencsétlen bécsiek között egyenetlenség uralkodott s innen magyarázható az, hogy a kirohanás nem történt meg. De volt annak még egy más oka is, melyre azonnal rátérünk.

Málnássy Béla az István templomnak tornyából nézte a harcز kifejlődését.

Midőn látta, hogy a magyarok elé nyomulnak, örömpeső szívvél hagyta el a tornyot s Dragon grófné palotájába sietett, hogy ott Bemet felkeresse.

Számosan voltak jelen. Bem mindenfelé parancsokat osztogatott, mert az osztrákok a bástyákat még folyton agyuzták.

— Tábornok ur, kiáltá Málnássy Béla, most kell a magyaroknak segítségére sietni. Támadólag léptek fel s előre nyomulnak. Ne vesztegessük az időt.

— Igen, igen, viszonzá Bem — Lazáre, folytatá, az illetőhöz fordulva — legyen szives megírni a parancsot a nemzetőrök számára, hogy a kirohanást megkoczkáztathatják.

Lazáre gyűlöletteljes tekintetet vetett a mit se sejtő Málnássy Bélára. Bem tollba mondotta neki a szavakat.

Midőn elkészült, oda nyújtotta Bemnek, hogy írja alá. Bem tábornok aláírta a nélkül, hogy megnézte volna. Pedig ezzel nagy hibát követett el.

Az áruló Lazáre ugyanis nem a Bem által rendelt kirohanási parancsot írta meg, hanem azt a felszólítást, hogy a nemzetőrök tegyék le a fegyvert.

Ezt írta alá Bem apó s ezzel az irattal rohant el a küldöncz.

Bem annyira el volt foglalva, hogy nem jutott ideje az irat megtekintésére.

Ebből aztán rettenetes zürzavar támadt. A kirohanás persze nem történt meg, sőt a nemzetőrök egymás ellen fogtak fegyvert, mert egy részük a feladást követelte, a másik rész védeni akarta a várost az utolsó cseppig.

Málnássy Béla később visszatért Bemmél együtt az István toronyba. Bem maga sem tudott többé rendet csinálni a bécsiek között.

Fájó szívvel látták alkonyat felé a magyar sereg visszavonulását.

— Vége utolsó reménységünknek, fiatal barátom, mondá tompán az osztrolenkai hős. Holnap e város a császáriak kezébe kerül.

— Mit tegyünk?

— Még ez éjjel menekülnünk kell.

— Hová szándékozik tábornok ur? Kérdé Málnássy Béla.

— Magyarországba, felelt Bem, azt hiszem, hogy ott még hasznára lehetek a szabadság ügyének.

— Ugy menjünk együtt.

— Jól van, felelt Bem kurtán, tehát 10 órakor legyen készen.

— Milyen ruhában?

— Osztrák pórsuhancznak öltözzék. Pórruhát fogok én is választani. Dragon grófnénál találkozunk. Most menjünk le a toronyból.

Lesiettek mindketten. Lent elváltak.

Málnássy Béla haladéktalanul a törpe festőt kereste fel, hogy bucsut vegyen tőle.

— Minden elveszett, mondá Béla, a magyarokat nem támogattuk a kellő pillanatban.

A festő sóhajtott.

— S mit szándékozik most ön tenni? kérdé.

— Álruhában elhagyom a várost.

— Engedje, hogy én elkisérjem.

— Nem engedhetem.

— És miért nem?

— Mert más valakivel fogok menekülni, kinek biztosságát ön talán veszélyeztetné, viszonzá Málnássy Béla. De különben is, ön biztosságban van itt. Miért hagyná el a várost? Miért tenné ki magát akaratlanul veszélynek?

— Nekem nincs itt maradásom, rebegé a festő. A jegyözött város levegője fullasztólag nehezülne mellemre.

— Mondja meg, kinek társaságában hagyja el a várost.

— Az titok.

— Csak nem tételezi fel rólam, hogy titkát elárulom. Irántam lehet annyi bizalommal, hogy azt megmondja.

Béla gondolkozott egy perczig.

— Jól van, viszonzá végül, igaz, hogy ön méltó a bizalomra. Tehát az illető — Bem tábornok.

A festő visszahökkent.

— Tehát ő is elhagyja e szerencsétlen várost, kiáltá fájdalmasan.

— Nem tehet egyebet. Mindent elkövetett megmentése érdekében. Nem az ő hibája, hogy nem sikerült.

A festő erre nem tudott mit szólni. — Szünet keletkezett.

— Tehát isten önnel, kedves barátom, szólalt meg végre Béla. Talán valamikor találkozunk még — talán soha!

— Bucsuzzunk!

— Nem, nem, riadt fel a festő. Önökkel megyek. Bem tábornokot ismerem. Nem fogja kérelmemet visszautasítani.

Béla még tett ellenvetéseket. De végre is engednie kellett.

A törpe festő tehát szintén pórruhába öltözött. Pedig valami titkos sejtelen sugta, hogy maradjon Bécsben. Sőtét végzet várja, mihelyt átlépi Bécs határát.

A festő nem hallgatott a végzet szavára, nem maradt.

Tíz órakor Bem tábornok Málnássy Bélával és a festővel találkozott Dragon grófné lakásán. A grófné is jelen volt a teremben.

Bem tábornok, bár tett ellenvetéseket, végre megadta a festőnek beleegyezését.

Dragon grófné Bécsben maradt. Neki nagy összekötései voltak, úgy, hogy mitől se kellett félnie.

Málnássy Bélától csak nagy nehéz szívvél vált meg, de azzal a reménnyel kecsegtette magát, hogy ha az idők elcsendesednek, Pestre utazik, hol találkozik Bélával.

A grófné nem sejtette, hogy most fog csak kitörni a vihar teljes erejével s hogy a schwechati kudarczot majd helyreütik a magyarok.

Megtörtént a bucsuzás.

Tíz óra után három pórruhába öltözött ember rohant végig Bécs utcáin. A velök találkozóik közül senki sem sejtette, hogy az egyik pár ruha Osztrolenka hősét, Bem apót rejti, ki meg akarja kísérleni a veszélyes utat, hogy az osztrák táboron keresztül Magyarországra meneküljön, hogy hős karját a magyar szabadság védelmére ajánlja fel.

14. fejezet.

Az előőrsök zsákmánya.

Ugyanezen éjjelen vidáman lobogtak az osztrák császáriak őrtüzei.

Az osztrákok nagyra voltak vele, hogy végre háromszoros erővel tudtak egy kis diadalt kieroszakolni.

Az őrtüzek körül tanyáznak a csapatok. Ittak-ettek. Holnap új harcz volt készülöben. Erőt kellett gyűjteni.

Ki volt adva a rendelet, hogy holnap okvetlenül meg kell magát adnia a lázadó Bécsnek.

Egy ilyen örtüz közelében szikár férfi állította meg e pillanatban lovát.

Leszállott és közelebb lépett, úgy, hogy a tűz fénye épen arczába világított. A tűz körül tanyázók felismerték és tisztelegve ugrottak fel.

A közeledő maga Windischgrätz herczeg volt, intett az embereknek, hogy foglaljanak helyet.

— Jól esik a harcz után a pihenés, mondá. Maradjanak uraim. Csupán Thun százados lépjen közelebb.

Thun, ki most Windischgrätz seregénél volt, engedelmeskedett és tisztelegve lépett a fővezérhez.

— Nem kísérettek meg kirohanást a lázadó bécsiek? kérde Windischgrätz.

— Nem, viszonzá Thun, csupán tüzeltek.

— Nem érkeztek szökevények a városból?

— Nem, tábornok ur. Az előörsöknek ki van adva a parancs, hogy csupán gyermekeket és nőket bocsássanak át. Minden férfit el kell fogni.

— Helyes!

E pillanatban egy tiszt lépett a tüzhöz és tisztelegve állott meg Windischgrätz előtt.

— Az előörsök vezetője vagyok, mondá katonás rövidséggel.

— Mi a neve? kérde Windischgrätz.

— Odelga százados.

— Hol állnak utolsó őrei?

— A Károly templomnál.

— Minden rendben van?

— Parancsára tábornok úr, de — mondá közelebb lépve — valami jelenteni valóm van.

— Thun százados visszaléphet, mondá Windischgrätz.

Thun társaihoz ment.

— Ugy, mondá a herczeg kissé odébb huzódva, hogy a beszélgetést más ne hallja. — Most már szólhat.

— Öreimnél egy ember jelentkezett, ki a tábornok urral akar beszélni, szólott Odelga. Hozzám hozták és én ide vezettem.

— Hol van az illető?

— Odébb hagytam. Az engemet kísérő tiszt ügyel rá. Tudta a jelszót és ezt a jelet adta át nekem.

Odelga ezzel egy régi koronás tallért nyújtott át Windischgrätznek, ki megtekintette.

A tallér két végén keresztül volt furva, mintegy abból a célból, hogy zsinór füzessék rá.

Windischgrätz a pénzdarabon levő évszámot iparkodott kibetűzni, de nem sikerült, mert kissé távolabb állott a tüztől. — Így szólt:

— Nem látom az évszámot! — Ön fiatalabb Odelga százados! — Nézze meg, minő évszám látható e pénzdarabon.

Odelga megtekintette.

— 1712, viszonzá.

— Ah, ugy e jel egy tevékeny bécsi barátunktól származik, kiáltá Windischgrätz. Vezesse ide azt az embert. — Magam akarok vele beszélni. — Ugy sincs többé szükség titkolódzásra. — Holnap a miénk Bécs.

Odelga meghajolt s elsietett. Windischgrätz a tűz körül csoportosult tisztekhez fordulva mondá:

— Uraim, engedjék át nékem helyüket néhány pillanatra. Nem fogom önöket soká háborgatni, mert tudom, hogy a katonának nagy szüksége van a nyugalomra.

A tisztek körülbelül 20 lépésnyire vonultak vissza a fák árnyékába, hol suttogva társalogtak egymással.

Odelga kapitány most visszatért egy idegen kíséretében.

Az idegen mélyen egy köpenybe volt burkolódzva, mely arcának alsó részét eltakarta. Homlokát széles ka-

rimáju kalap árnyalta, továbbá szemüveget viselt, úgy, hogy teljesen felismerhetlen volt.

— Tábornok ur, jelenté Odelga, itt az a férfi.

— Jól van, Odelga százados, visszaléphet, határozá Windischgrätz.

Odelga tisztelgett.

Tisztársaihoz ment.

Az idegen a világfi könnyűségével hajolt meg a herczeg előtt, ki áthatólag szegezte rá tekintetét s úgy kezdé a társalgást.

— A kapitány által átadott jel után ítélve egyike mieinknek és tett már nekünk szolgálatot. — Mi a neve?

— Bocsánatot kérek herczegségedtől, de egyelőre nem szándékozom magam megnevezni.

— A mint tetszik. Ez esetben mindenesetre abban az előnyös helyzetben van, hogy ön ismer engemet, de én önt nem. Mit hozott?

— Herczegséged emlékezni fog, hogy már három ízben kapott alapos értesülést a lázadók mozdulatairól. Tegnap pedig megkapták a torlaszok tervét s a lázadók hadi erejének létszámát.

— Emlékszem, felelt Windischgrätz, de nem mondaná meg, hogy mily aláírással érkeztek hozzánk az említett tárgyak?

— A legnagyobb készséggel, felelt az idegen nyugodtan. Az aláírást e két betű képezte: L. T., továbbá két kereszt.

— Igen! — Mindjárt meg voltam győződve, hogy derék kémünk van Bécs városában.

— Nem haszonért tettem ezt, védekezék az idegen, csupán barátságból.

— Tehát az értesülések öntől származtak?

— Igen, herczegséged!

— Elmondhatja nekem, hogy mi történt ma a városban?

— Roppant nagy egyenetlenség uralkodott. Egy részünk

ki akart rohanni a magyarok segítségére, de a másik rész nem volt erre hajlandó. Végül is a kirohanás abban maradt.

— Nevezze meg a forradalom fejeit.

Az idegen néhány nevet sorolt fel, de ezek között Dragon grófné neve nem fordult elő.

— Egyet még kihagyott, mondá Windischgrätz.

— Ugyan kit?

— A legionáriusok egyik vezetőjét — Lazáret. Azt mondják, hogy az egyike a legveszedelmesebbeknek.

— Látom, herczegséged alaposan van értesülve, jegyzé meg az idegen bizonyos gunynyal.

— Tovább! — Észrevettük, hogy az István toronyról röppentjük szállottak fel. Szóval, hogy jeleket váltottak az ellenséggel. — E jelek kiktől származtak?

— Magától Bem tábornoktól s egy fiatal magyar kémről.

— Mi ez utóbbinak a neve?

— Málnássy Béla, viszonzá az idegen gyűlöletteljes hangon. — A legnagyobb zavar uralkodik a városban, de a lázadók egy része az utolsó emberig akar harcolni. A kapukat elfoglalva tartják. Letorkolnak mindenkit, aki feladásról mer beszélni.

Az áruló, a nyomorult kém ezzel teljesen elárulta a bécsiek védelmi tervét és Windischgrätz mindent jól megjegyzett magának.

— Köszönet szolgálataiért, mondá, midőn az idegen végzett. Most még egyet.

— Parancsoljon, herczegséged!

— Hatalmában áll önnek, hogy a lázadók főszereplőit kezembe játsza.

— Meg fogok mindent kísérteni, de nincsenek már mindannyian Bécsben.

— Hogyan?

— Elmenekültek.

— Micsoda, pattant fel Windischgrätz, hiszen az teljes lehetetlenség. Bécs körül van véve embereimtől.

— De az illetők mindenféle álruhát választanak.

— S Bem hol van?

— Pórruhában menekült a magyar kémmeel, Málnássy Bélával. Nem tudom, átjutott-e herczegséged előörsein.

— Nem szabad átjutnia, kiáltá Windischgrätz nagy felindulásával. Azzal a magyar kémmeel törödjék az ördög, de Bemet minden áron el kell fogni.

E pillanatban Windischgrätz herczeg meglepetve szakította félbe beszédét.

Lövés dördült el a távolban.

A tisztek között is mozgás támadt és a herczeg intézésére közelebb lépett mind.

— Mit jelenhet e lövés? kérdé.

— Nem tudom, viszonzá Odelga százados. De ugy rémlik előttem, mintha az én előörseim löttek volna.

— Gyözödjék tehát meg, hogy mi történt, parancsolá Windischgrätz.

Odelga tisztelgett s percz alatt eltűnt az éjszakában.

Windischgrätz és a tisztek, valamint az idegen is várakozásteljesen néztek utána. — Senki sem szólt. — Néhány perczig a legnagyobb némaság uralkodott, csupán a tűz serczegése hallatszott.

Végre Odelga százados vezetése alatt néhány ember közeledett a tüzhöz. Két katona valami pórruhába öltözött suhanczot kísért, kettő egy törpe, sebesültnek látszó pórt vitt.

Most egészen a tűz közelébe értek, mely megvilágította a pór suhancz szép fiatal arcját. A sebesült törpét a tűz mellé fektették.

Odelga százados a tábornokhoz lépett, hogy jelentést tegyen.

— Az elébb három pór át akart lopódní az előörsök egyikén, mondá. Egyiknek sikerült is kereket oldani. az a törpe követni akarta példáját, de póruł járt, mert embe-

reink lelőtték. Sulyos a sebe, még az éjjel meghal. Ez a suhancz sértetlenül jutott kezeink közé.

Windischgrätz némán bölintott fejével, azután a fiatal pórhoz fordult:

— Mi czélból hagyta el a várost?

— Haza készülődtem! — Nem tudom, hogy minő titalom gátolhatja meg ebben, felelt a fiatal pór.

— Bécs most ostromállapotban van! — Ön magyar?

— Az vagyok!

— Mi a neve?

A fogoly hallgatott.

— Én herczeg Windischgrätz tábornok vagyok és tudom, hogy ön nem paraszt. Csupán álruhába öltözött.

— Van szerencsém herczegségedet ismerni.

— Hát nevezze meg magát.

A fogoly ismét hallgatott.

— Vegye le ez ur kalapját, fordult Windischgrätz Odelgához.

A százados teljesíté a parancsot és levette a kalapot, mely mélyen árnyalta a fiatal ember arcát, most láthatóvá lön ez a ritka szép arcz.

Thun százados ajkáról meglepetés kiáltása hangzott el.

— Ez ő, rebegé.

— Megmondom én, hogy kicsoda ez az ur, mondá most egy éles hang és a bécsi kém lépett elé. Ez Málnássy Béla, a magyarok kéme, ki Bemmell együtt szökött meg.

Az egybegyültek tekintete a beszélő felé fordult, ki azonban úgy állott, hogy a tüzfény meg ne világítsa.

Málnássy Béla is — mert csakugyan ő volt — megfordult, s éles megvető tekintetel vetett az árulóra. A hang ismerősnek tetszett előtte, de az idegen anyyira be volt burkolva, hogy nem lehetett ráismerni.

— Csakugyan ön az, kinek itt megnevezték? kérdé most Windischgrätz.

— Nevem Málnássy Béla, felelt bátran az ifju.

— S kísérője, a kinek sikerült menekülnie, Bem tábornok volt, ugy-e?

Málnássy nem felelt.

— Átok és halál, szitkozódék Windischgrätz. Nagyon sajnálom, hogy előőrseim oly ügyetlenek voltak és menekülni engedték. De remélem, hogy utólag az ön sorsában fog osztozkodni.

Málnássy vállat vont.

— Herczezséged, mondá szilárd hangon, én a magyar sereg katonája vagyok s mint ilyen, hadi foglya.

Az osztrák generális gunyosan mosolygott.

— Téved, viszonzá vérig sértő tekintettel, ön lázadó és lázadók nem tarthatnak igényt a katonák jogaira.

— Ha herczezséged nem akar katonának tekinteni, jegyzé meg az ifju a legnagyobb hidegvérrel, ugy nem ismerek oly törvényt, mely megtilthatná nekem, hogy mint magánzó ne távozzam Bécsből szabadon. Én sohasem szolgáltam a császári seregben.

— E felett majd a hadi törvényszék dönt, viszonzá Windischgrätz kegyetlenül. S Odelgához fordulva, kérdé:

— Találtak-e ennél az urnál valami fegyvert, midőn elfogták?

— Igen, két pisztolyt, felelt Odelga.

— Láthatja, hogy mily sors várja önt, mondá most a herczeg gunyos mosolylyal. Bécs ostromállapotban van, önt fegyverrel fogták el és így a statárium alá esik. — Odelga százados!

— Parancsára, tábornok ur!

— Holnap reggel nyolcz órakor összeül a hadi törvényszék, és ítél a fogoly felett. Az ítéletet rögtön végre kell hajtani, mielőtt a sereg kivonul Bécs ellen.

Odelga meghajolt.

— Isten önnel, uram, fordult Windischgrätz Málnássy-

hoz. Fordítsa azt a rövid időt, a mi még hátra van, bünei megbánására. — Vezessék el a foglyot!

Málnássy Béla ajkába harapott, nehogy véletlenül egy kéro szót elrebegjen. Inkább meghal, de osztrák generálistól nem fog irgalmat könyörögni.

A katonák körbe fogták és elvezették.

De alig távozott néhány lépésnyire, midőn a bécsi kém állott elébe.

— Ah, Málnássy ur, kezdé, legalább tudja meg, hogy kinek köszönheti a felakasztást.

Az idegen ezzel egy pillanatra lebecsátotta arczáról a köpenyt, kalapját is megemelte. Sápadt arczát ördögi vigyorgás torzította el.

— Áruló, mindjárt gondoltam! rebegé Málnássy Béla, felismerve a kémet.

Ez ismét köpenyébe burkolódzott.

— Sok szerencsét, Málnássy ur, kaczagá pokoli kárörömmel. Többé nem fog nekem alkalmatlankodni a szép Dragon grófnénál! — Ha üzeni akar neki valamit, úgy mondja meg nekem.

— Czégéres gazember!

— Ne hizelegjen uram! Tehát nem üzen! Ugy hát isten önnel! — Sok szerencsét a holnap nyakravalóhoz.

Ezzel kaczagva fordult vissza a tüzhöz, hol a tábornok a tisztekkel beszélgetett s most körültekintve ép így szólt:

— Hol van az az idegen ur? — Még beszélni valóm van vele.

— Itt vagyok, herczegséged!

— Hogy fog visszatérni a városba?

— Mihelyt herczegséged előörsein tul leszek, az nem fog bajjal járni. Az elővárosból folyton menekülnek sokan a belvárosba, hol a horvátoktól biztosságban hiszik magukat. Különben ez éjjelen én magam vezénylem az őrseget a várpalota kapujánál.

— Hogyan távozhatsz?

— Találtam ürügyet.

— E szerint ön is a főkolomposokhoz tartozik?

— Itt az ideje, hogy megnevezsem magamat, viszonzá az idegen. Azt hiszem, meggyőztem már herczegségedet hűségemről. A lázadó álcáját viseltem, hogy herczegségnek szolgálatot tehessek.

Egy névjegyet nyújtott át a herczegnek. Ez meglepetve kiáltott fel, midőn a nevet elolvasta.

A névjegyen a következő név állott: — Doktor Lazáre.

— Megvallom, mondá Windischgrätz herczeg, önt ugy említették fel előttem, mint a forradalmi párt egyik legveszedelmesebb emberét.

— Remélem, hogy herczegséged nézete engemet illetőleg szolgálataim folytán megváltozott, viszonzá Lazáre, az áruló.

— Mindenesetre!

— Tehát herczegséged megbizik bennem?

— Megbizom és visszabocsátom Bécsbe, viszonzá a herczeg. Ön védelemre fog nálunk találni és jutalomban részesül! — De ha szolgálatai mögött árulás lappang, ugy jaj önnek! Bárhová rejtőzzék, én meg fogom találni. — Odelga kapitány!

A szólitott előlépett.

— Kisérje ezt az urat az utolsó őrszemig és bocsássa vissza Bécsbe, parancsolá Windischgrätz.

Ezzel gögösen intett fejével. A kém mélyen meghajolt előtte s eltávozott Odelgával.

Windischgrätz pedig lóra ült és visszanyargalt sátorába.

— Az előőrök azzal a magyar fiuval jó zsákmányt fogtak, mormogá utközben. Kár, hogy Bem szintén nem került kézre. Talán még utólag elfogják.

A herczeg hiu reménynyel kecsgettette magát. Bem apó már akkor biztosságban volt.

15. fejezet.

A haldokló üzenete.

Málnássy Bélát egy sátorba vitték s a sátor elé őrt állítottak.

A fiatal ember nem lehetett kétségben sorsa felett. A hadi törvényszék mindenesetre kötél általi halálra fogja ítélni és az ítéletet végrehajtják.

Bármily bátorszivű volt Béla különben, ez a bizonyosság kissé kellemetlen volt. Az ifjuság hevétől eltelt teste fellázadt a halál gondolata ellen.

S hozzá még ily rut halál. — Kötél által mulni ki a világból.

Mig e kellemetlen gondolatok foglalkozták, hirtelen szétvált a sátor bejáratát képező függöny.

Két katona a sebesült törpe festőt hozta a sátorba s egyuttal egy mécses is helyeztek a sátorban álló asztalra.

— Az előbb visszanyerte a sebesült eszméletét s az urhoz kíváncsozott, mondá a katona. Most úgy látszik, ismét eszméletlen. De hát ide hoztuk. Holnap reggelig együtt lehetnek.

Béla némán bólintott fejével s a két katona eltávozott, miután a sebesültet részvétellel helyezték a szalmafekhelyre.

Béla most oda lépett és szomoruan nézett a festő halálsápadt arczába.

— Szegény barátom, suttogá, jobb lett volna neked Bécsben maradni. Lám! erőszakkal akartál velünk jönni. Drágán adtad meg az árát.

Néhányszor szótlanul mérte végig a sátort lépteivel. Majd ismét a festő előtt állott meg.

— Lásd, mormogá, én beteg sem vagyok és mégis

meghalok holnapra, ép úgy mint te, ki halálos sebet kap-
tál. E barbároktól nem számithatok irgalomra. — Hah,
mi ez — megmozdul.

A törpe festő csakugyan megmozdult, kinyitotta szemét.

— Hol vagyok, suttogá, homály szállt szememre,
hogy már alig látok! — Ön az Béla barátom?

— Én vagyok.

A mécses fénye csak nagyon halványon világította
meg a sátor belsejét.

— Az osztrákok kezében vagyunk?

— Természetesen!

— De ugy-e bár, azért önnek nem fog semmi baja
történni, rebegé a festő s aggodalmasan függeszté tekin-
tetét az ifju emberre.

Béla meg akarta mondani a valót, de hirtelen meg-
gondolta magát. Miért szomorítsa el azt a szegény hal-
doklót?

— Mi bajom történhetnék, viszonzá könnyedén. Egy
ideig fogva fognak tartani.

— Remélhetőleg rövid ideig?

— Remélhetőleg.

A festő könnyebbülten lélegzett. Mély csend kelet-
kezett. Nem hallatszott semmi, csupán a sátor előtt föl-
alá járó ör lábdobbanása.

— Érzem, szakította félbe végtére a haldokló a csön-
det, érzem, hogy meghalok.

— Ne mondja ezt, szólt vigasztalólag Béla, noha ő
maga se hitt a vigaszban. Ön fel fog gyógyulni és még
sok kellemes órát töltünk majd együtt.

— Ez hiu remény, mosolygott mély fájdalommal a
festő. Jól célzott az az átkozott horvát. A nap keltét nem
fogom már látni.

Béla nem felelt. Nem tudott már vigasztaló szót mon-
dani a boldogtalannak, különben neki magának is szük-
sége lett volna vigaszra.

— Egy kérésem volna önhöz, folytatá a festő.

— Szóljon, barátom!

— Legfőbb óhajom volt, hogy kedves nővérét, Margit kisasszonyt viszontláthassam. Ez az óhajom nem teljesülhet. — De adja át üzenetemet, egy haldokló üzenetét neki. Nincs most okom többé titkolozódni itt, a halál küszöbén. Én szerettem nővérét. Mondja meg neki, hogy halálos ágyamon ő volt utolsó gondolatom.

Béla nem felelt. Lázban égő szemét a betegre függeszté és mély gondolatokba merülve látszott lenni.

— Nos, miért nem felel, rebegé a beteg, avagy neheztel, amiért nővérét szeretem?

— Oh nem, nem, kedves barátom, felelt Béla mély megilletődéssel. Én azért csak becsülni tudom önt. — De más foglalkoztatott engemet. Megmondom önnek — Margit nem nővérem.

A törpe festő a legnagyobb meglepetés jeleivel kiáltott fel.

— Nem nővére, hebegé, de akkor micsoda rokonságban állanak?

— Megmondom!

Ezzel Béla a haldokló füléhez hajolt s néhány szót sugott fülébe.

A csodálkozás kifejezése növekedni látszék a festő arczán.

— Ah, valóban, hebegé és szavai már hörgésbe kezdtek fulni. — Hogy ezt nem sejtettem! — Köszönet! — Nyujtsa kezét! — Most már könnyebben —

Nem tudta tovább folytatni a boldogtalan. Utolsó szava végkép hörgésbe fult. Testét összeszorította a görcs és megint kinyujtotta. Szemei fennakadtak.

Béla dermedten pillantott rá.

— Meghalt, suttogá.

Majd keserűen folytatá:

— Jó helyre bízta a titkot! Magával viszi a sirba, nem fogja elárulni.

A törpe festő holttestét később kivitték Béla sátorából, mert az ifju minden bátorsága daczára nem akart együtt lenni a holttal.

* * *

A markotányosnő, Marianka, egy fiatal csinos horvát menyecske, szintén látta, amint Bélát elvezették.

Midőn meghallotta, hogy a következő reggelen fel fogják akasztani, nagyon megesett a szive a szegény fiatal emberen.

— Mily kár érte, gondolá, oly fiatal és már meg kell halnia. Siratni szeretném. De nem fogom siratni. Inkább azon gondolkodom, hogy miként mentsem meg.

A markotányosnő csakhamar tervet eszelt ki s egy kést meg fejszét dugott ruhája alá.

Továbbá egy horvát baka öltönyét rejté el és két üveg bort magához véve, odament a sátorhoz, melyben a szép ifju raboskodott.

A sátor előtt egy Illés nevű katona állott őrt.

— Mi keresni valód itt Marianka? kérdé Illés, ki már rég óta udvarolt a szép markotányosnőnek, de eddig siker nélkül.

— Egy kis bort hoztam a szegénynek, felelt Marianka.

— Elmégy innen, förmedt rá a baka. Még csak az kellene — bor a felségárulónak.

A szép menyecske megczirógatta a haragos baka arczát.

— No, no, monda csititólag, hiszen neked is hoztam egyet. Gondold meg, keresztényi kötelesség, hogy a boldogtalannak megkönnyítsük utolsó éjszakáját. Oly fiatal, s szép, és holnap meg kell halnia.

E pillanatban egy tiszt haladt arra s észrevétlenül huzódott az árnyékba.

— Ördög adta, káromkodék Illés, de azért elfogadta a

bort, hogy nektek fehér cselédeknek, mindég ilyen furcsa kívánságtok van! — —

— Meg is csókollak.

A markotányos nő ezzel egy czuppanós csókot nyomott a baka ajkára.

— No jól van, mondá Illés, osonj hát be, de ne maradj soká!

Marianka belépett.

— Csendesen, nagyságos ur, suttogá a fiatal embernek, ki egy szalmakötegen ült sötét gondolatokba merülve.

— Ki van itt? kérdé felállva.

— Csendesen, viszonzá Marianka, én vagyok, a markotányos nő. Ön nem ismer, de megesett a szívem fiatalágán és lehetővé akarom tenni szökését.

A fogoly ifju megérté, hogy itt nincs veszteni való idő.

— Fogja a kést, rebegé Marianka. Künn majd igyekszem fejszével felfeszíteni balról a harmadik deszkát. Ön belülről legyen segélyemre.

— Mivel háláljam ezt meg?

— Nekem is van szívem, nagyságos uram. Nem kívánok én ezért semmit. Hanem igyék most egy kis bort.

Béla ivott és az erősítő ital új életet árasztott szét tagjain.

A markotányosnő egy horvát katona köpenyt s egy sapkát vont elé.

— Majd ezt magára veszi. Ha jól beburkolózik a köpenybe, senki sem fogja gyanítani, hogy alatta nincs egyenruha.

— Köszönöm, suttogá Málnássy Béla s egy gyűrűt vonva le ujjáról, átnyújtotta Mariankának.

— Fogadja ezt emlékül, folytatá. S ha valaha szüksége lesz reám, csak e gyűrűvel jöjjön hozzam és én segíteni fogom.

Marianka elfogadta az ajándékot és kisurrant a sátorból.

— Köszönöm Illés, mondá, a szegény fiatal ember nem győzött hálálkodni a borért.

Marianka ezzel elsietett, de úgy intézte a dolgot, hogy ügyesen került a sátor mögé, hol a jelzett deszkát megkopogtatta.

Béla belülről figyelt.

— Igyekezzék a szegeket kihuzni, suttogá Marianka alig hallhatóan a deszkafalon keresztül.

Béla engedelmeskedett. Az éles késsel, melyet Marianka hagyott nála, kezdte kiszedegetni a szögeket, míg Marianka kívülről igyekezett kifeszíteni a deszkát.

Egy recsegés — a balta nagyon is mélyen nyomult a deszkába.

— Lánczos lobogós, hallatszék a baka szitkozódása, körül kell néznem, hogy mi történt. Mintha zajt hallottam volna oda bent.

Marianka gyorsan elmenekült. — Minden fáradság hiába volt.

Illés körüljárta a sátort. Husz lépésnyi távolságban feküdt Marianka a földön.

De az árnyék elrejté a jószivü menyecskét és Illés mit sem vett észre.

Ekkor egy káplár közeledett a felváltó örséggel.

— Nem történt semmi? kérdé.

— Semmi, káplár ur, felelt Illés.

A káplár betekintett a sátorba. A fogoly a szalma fekhelyen feküdt és aludni látszék.

A káplár meg volt elégedve.

— Azt hallottam, hogy valami előkelő ur a boldogtalan, mormogá. Holnap fel fogják akasztani.

Illést felváltották és a káplár tovább vezette embereit

Az új őr nagyon álmos legény volt és szundikálva dőlt a sátorfalnak.

Dragon grófné összetette két kezét és úgy nyujtotta
kérőleg a herczeg felé.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Egyszer hallott valami recsegés félét. Az őt fölemelte fejét, de a következő pillanatban megint elszundikált.

— Most uram! rebegé Marianka, ki visszatért és kifeszítette a deszkát.

Málnássy Béla karcsu alakja kibújt a résen, horvát katona köpenyt és sapkát viselt, úgy, hogy horvát bakának látszott.

— De hogy jutok most tovább, suttogá, könnyen elfoghatnának, ha az előörsökön akarok keresztül jutni. — Mi a jelszó?

A markotányosnő megütközve nézett a fiatal emberre.

— Nem tudom, vallá meg csüggedten, erre nem is gondoltam.

— Akkor a nélkül kell keresztül jutnom, sóhajtott Málnássy.

Ezzel folytatni akarta útját.

— Megálljon! Lépést se tovább! — Beszél-nem kell önnel!

E hirtelen kiáltás halkan ejtetett ugyan ki, de oly váratlanul, hogy Béla és Marianka visszahökkentek.

Előttük, az utat elzárva, egy homályos alak állott. Többet nem lehetett kivenni a nagy sötétségben.

Málnássy gyorsan visszanyerte hidegvérét s horvát nyelven kérde.

— Ki vagy — mit akarsz?

— Nem értem, hogy mit beszél, felelt a sötét alak, de annyit tudok, hogy ön Málnássy Béla és menekülni akar innen. Az én nevem Thun százados.

Béla megdöbbsent. Görcsösen szorongatta a kést kezében, melyet nem használhatott, mert egyetlen kiáltásra ezer ellenség termett volna ott.

— Ne merjen érinteni, folytatá Thun százados. Töltött pisztolyt tartok kezemben és hogy mi történik, ha lövök, elképzelheti. Pusztá kiáltásomra is ezrivel érkeznek a segítség.

— Mi tehát a szándéka, ha nem akar segítséget hívni, veté ellen Béla. Miért állja el az utamat?

— Nyugodjék meg, viszonzá Thun. Én nem akarom az ön romlását, sőt azért jártam a közelben, hogy önt megmentsem.

— Hogyan, rebergé Béla örvendő, ön, kapitány ur — ön —

— Igen, én! Meg van lepetve, de nyugodjék meg, nem az ön kedvéért teszem.

— Hát kinek a kedvéért?

— Nővéreért, Margit kisasszonyért, suttogá Thun. Menjen tehát, uram. Csupán egyet kötök ki.

— S mi az?

— Hogy nővérevel közölni fogja, hogy életét nekem köszönheti.

— Becsületemre, kapitány ur!

— Jól van, most menjen! — A jelszó: Latour.

— Bármilyen okból mentett meg, fogadja köszönetemet, kapitány ur, suttogá Béla, viszontszolgálatra mindenkor kész leszek.

Béla ezzel Marianka társaságában elsielt. Harmincz lépésnyi távolságba érve, egy ló nyerítését hallották közvetlen közelükben.

— Előre!

A ló mellett mélyen aludt gazdája, egy horvát hadnagy. Béla lecsatolta kardját, pisztolyait és ezekkel fegyverkezett.

Málnássy Béla a nyeregbe pattant. Mihelyt lovat érzett maga alatt, nem aggódott többé.

— Ha kérdezik, hogy mi járatban van, úgy horvátul válaszoljon, hogy sürgönyöket visz a bánnak, suttogá Marianka. Igyekezzen jobbra, hogy elérje a Lajthát.

— Isten vele!

Málnássy Béla ezzel nyugodtan vágott neki az alvó tábornak. Nem volt szabad gyorsan lovagolnia, ne hogy gyanút keltsen.

Marianka könnyes szemmel nézett utána.

— Isten oltalmazza, suttogá.

16. fejezet.

Zivio.

Nagy volt másnap a bosszuság az osztrák táborban, midőn akasztani akartak és nem volt kit.

Ugyan e reggelen megkezdődött Bécs ostroma. A horvát csapatok vad „zivio“ (éljen) kiáltással tódultak a harciba.

Folyt a tüzelés. A bécsiek bár nagy egyenetlenségben védtek magukat, de a tulnyomó erővel szemben nem tudták magukat megvédeni.

Az osztrák tábornokoknak néhány visszavert ostrom után végre mégis sikerült a városba nyomulniok.

S most megkezdődött a visszatörlés. A város oda volt dobva a győző kényének.

Jellasics vad horvátjai iszonyu vérontást vittek végbe.

E tekintetben Illés sem tett kivételt, ki a mult éjszakán Málnássy Béla felett örködött.

Illés egy térre ért, ahol néhány golyótól sebesült légiónárus hevert.

A kegyetlen horvát vad orditással vetette magát reájuk.

Leült a földre, hogy kényelmesebben végezhesse munkáját. Egymásután fűrészelte le kardjával a sebesültek fejét, mintha csak barmok lettek volna.

Végre az utolsóra került a sor. Illés kissé megpihent.

— Nos, kiáltá a sebesült, miért habozol? Csak nem akarsz velem kivételt tenni. Látod, hogy képtelen vagyok

az ellenállásra. Folytathatod rajtam a hősködést, legalább kinaimat megrövidited.

— Zivio, kiáltott a horvát, igen, mindannyian meg fogtok halni, kik a császár ellen fellázadtatok.

Ezzel a sebesülthöz lépett, hogy befejezze hóhéri munkáját.

De e pillanatban Tréger Leó közeledett, az ifju gránátos hadnagy, ki átpártolt a szabadság harcosokhoz.

Észrevette és megismerte a sebesültet. Látta, hogy mi van itt készülöben.

— Félre nyomorult! dörgé és fölemelt karddal sietett a sebesült megmentésére.

Illés felugrott és védelmi állásba helyezte magát.

Kétszer csapott vele össze a hadnagy a nélkül, hogy csak meg is sebesítette volna.

A harmadik összecsapásnál azonban Tréger Leó minden ügyességét összeszedte és a következő pillanatban Illés széthasított koponyával hanyatlott a földre.

— Többé nem fogsz kegyetlenkedni, horvát kutya, mormogá Tréger Leó és a sebesült után tekintett.

A sebesültben Verő Aladárra ismerünk, a titkos tanács volt tagjára és a Málnássy testvérek barátjára.

— Hadnagy ur, szólalt meg Verő, fogadja köszönetemet, hogy ily hőseleküleg sietett megmentésemre.

— Csak kötelességemet teljesítettem, Verő ur, viszonzá Tréger Leó. Sulyosan sebesült meg ön?

— Azt hiszem igen és hálát adok azért istenemnek.

— Minő beszéd!

— Igen, igen, hálát adok az istennek, ismétlé Verő. Az ügy ugyis elveszett. A császáriak diadalmasan nyomulnak előre, úgy, hogy csak a fogság és halál között lehet választani.

Tréger szomoruan bólintott.

— Igaza van! Az ügy elveszett, menekülni lehetetlenség. A fogságnál pedig tényleg még a halál is kellemesebb.

sebb. Az ember nincs legalább annak az eshetőségnek ki-
téve, hogy fölakasztják.

— S ön nem sebesült meg?

— Fájdalom nem, sóhajtott Tréger Leó. De mondja
kérem, mivel lehetek segélyére?

— Ne törődjék velem, rebegé Verő, mig arcza eltor-
zult a fájdalomtól. Meneküljön!

— Ah és önt itt hagyjam?

— Mindenesetre, számomra úgy sincsen mentség, de
ön még talán megmentheti életét.

— S egy pajtást cserben hagyjak, kiáltá Tréger. Soha,
soha! Inkább elveszek, de nem tűröm, hogy becsületemen
folt essék, mert ha önt elhagynám, azt sohse tudnám ma-
gamnak megbocsátani.

— Elhagyott engem az isten is. Meneküljön hadnagy
ur. Ne várja be, mig az ellenség ide nyomul.

— De bevárom!

— Az istenért! Hiszen ön épenséggel nem számíthat
elnézésre. Ön felett nyomban pálczát törnek, ha elfogják.

Tréger habozva állt.

Voltakép igazat kellett adnia Verőnek. Az ő helyzete
még sokkal veszedelmesebb volt és bajtársán úgy se segít
azzal, ha oldala mellett marad.

— Legyen tehát! mondá. Isten önnel, bajtárs, meg-
fogadom tanácsát.

Ezzel egy mellékutcza felé fordult, de késő volt már.

Ép abból az utczából vad zajjal vágatott elő egy lo-
vas csapat és körülfogta Tréger Leót.

— Add meg magad! kiáltott rá a csapat vezére, föl-
emelve kardját.

Tréger Leó sötét, daczos tekintettel válaszolt, mely
kellőkép kifejezte, hogy sohse adja meg magát élve.

Védelemre emelte kardját, de hátulról hirtelen két iz-
mos kar fogta át. Egy lovas szállt le és tette ily módon
fogolylyá.

A következő pillanatban meg volt kötözve és a lovasok ujjongva hurczolták magukkal.

Elvitték a sebesült Verőt is.

* * *

Windischgrätz mindenfelé diádalt aratott. Egymás után törte össze az ellenállókat, és hatalmába ejté egész Bécs városát.

Rettentő ítéletet hozott a boldogtalan Bécs felett, de Lazáre az áruló természetesen a legcsekélyebb bánatomban se részesült.

Midőn a harcz eldőlt, Lazáre felkereste Dragon grófnét. kinél eddig szintén nem alkalmatlankodtak a császáriak. Nagy befolyásu asszony volt és összeköttetései megvédték e nehéz helyzetben is.

Lazáre a grófnét a lehető legkellemetlenebb helyzetben találta. Mélyen fájlalta a forradalmi ügy bukását.

— Ön az, kérdé Dragon grófné, hogyan, ön nem menekült és csak el sem fogták?

Lazáre gunyosan mosolygott.

— Mindennek meg van a maga magyarázata, viszonya. Nem fogtak el, sőt csak alkalmatlanságot sem okoztak nekem.

— De nem értem, álmélkodék a grófné, hiszen Windischgrätznek tudomással kell birni arról, hogy ön a forradalmi párt egyik vezérférfia.

— Hogyne volna erről tudomása, mikor engemet személyesen ismer, mosolygott az áruló.

— Személyesen ismeri?

— Nos, igen!

— De ismétlem, hogy nem értem, rebegé a grófné. Magyarázza meg kérem.

— Még a mult este is ott jártam Windischgrätz táborában, folytatá az áruló. S mondhatom, hogy a legszívélyesebb fogadtatásra találtam.

A grófné felpattant.

— Ah, most már sejtek mindent, kiáltá a legmélyebb felháborodás hangján. Csak néhány óra előtt panaszkodott egy legiónárus előttem, hogy Windischgrätznek minden tervünket ismernie kellett, különben nem hatolhatott volna oly könnyű szerrel a városba. — Tehát ön játszotta a kémszerepet, Lazáre uram, ön volt ügyünknek árulója?

Lazáre hidegen vállat vont.

— Ugyan ne induljon fel, kedves grófné, felelt megvetőleg, én voltaképp semmi rosszat sem tettem.

— Semmi rosszat, jegyzé meg a grófné keserű mosolylyal, hát kémkedése, árulása —

Lazáre szavában vágott.

— Hiszen az utóvégre tökéletesen mindegy, hogy Bécs egy vagy két nap pal tovább tarja-e magát, az ügy veszve volt. Én tehát csak a vérontást rövidítettem meg állítólagos árulásommal.

Dragon grófné sóhajtott. Belátta, hogy Lazáre igazat mondott. De azért szívből megvetette az önző embert.

— S miért jött most hozzám? kérdé nemes haraggal. Elképzelheti, hogy én tetteért semmi esetre sem fogom megdicsérni, csak undort, megvetést érezhetek ön iránt.

— Lassabban, kedves grófné asszony, viszonzá Lazáre jelentőségteljes tekintettel. Én sokkal nagyobb befolyással bírok Windischgrätznél, mint gondolja.

— S mi közöm ehhez?

— Sokkal több, mint gondolná. Könnyen megeshetnék, hogy ön rászorulna arra, hogy én közben járjak önnél Windischgrätznél.

A grófné a gonoszlelkű ember vésztjósító arczába pillantott.

— Ah, rebegé, hiszen ez ugy hangzik, mint valami rejtett fenyegetés.

Lazáre most lágyabb hangon kezdett beszélni.

— Ne döbbenjen meg, kedves grófné! Bármily dolgokat eszelne is ki ön ellen a bíróság, én pártfogásomba veszem.

A grófné nem felelt. De bensőleg a legnagyobb undort érezte e férfi iránt.

— Megvallom most, mit boldogabb napokban félve titkoltam el, folytatá Lazáre halkabb hangon. Igen, grófné, én szeretem, imádom önt.

— Uram!

— Engedje, hogy befejezzem mondani valómat. Boldoggá csupán bírása tehet. Oh, ne tagadja meg tőlem szerelmét, ne taszítson a kétségbeesés karjai közé. Én szerelme nélkül élni nem tudok.

— Ugy haljon meg, mondá a grófné gunyos kacagással. Én önt nem szeretem és nem is fogom szeretni soha!

Lazáret nem hozta zavarba, hogy szerelmi vallomása ily visszautasító fogadtatásra talált.

— Grófné nem hallgatott végig, szólt a legnagyobb hidegvérrel, sőt bizonyos gunynyal. Azok, kik igényt tarthatnak szívére, nincsenek többé és így ön teljesen szabad. Nem követ el hitszegést, ha engem boldogít szerelmével.

A grófné elhalványult.

— Minő vakmerő beszéd ez, kiáltá, villámló tekintettel sujtva a kémet.

— Talán bővebb magyarázatot kíván? Azt is megadom. Tréger Leó hadnagyot szemem előtt fogták el. Él ugyan még, de annyi, mintha nem élne, miután holnap reggel úgy is a vesztőhelyre viszik.

— Iszonyu, rebegé a grófné és kimerülten roskadt a pamlagra.

Lazáre meg volt elégedve szavai hatásával és gyilkos gyönyörrel fogadta.

— A mi pedig Málnássy Bélát, e magyar kémet illeti, volt szerencsém megjegyezni, hogy tegnap este jártam a

Windischgrätz, táborában. Ép ekkor fogták el a vakmerő ficskót.

A grófné ajkáról sikoltás lebbent el. Felugrott és az árulóhoz futva megragadta karját.

— Mi történt Málnássyval. Mondja az isten szerelméért! Ne feszítsen kinpadra.

— Ah, tehát mégis érdekli az a szőke magyar legényke? Lám, mégis jól sejtettem.

— Ne térjen ki kérdésem elől, feleljen! sürgeté Dragon grófné. Mi történt Málnássyval?

— Hát mi történhetett? — Csupán az, ami a kémekkel rendesen történni szokott.

— Megölték?

— Természetes!

— Mikor?

— Ugy hallottam, tegnap este, hogy ma reggel az ostrom előtt.

A grófné visszarogyott a pamlagra és annak karfájába temette arczát, és keservesen kezdett zokogni.

Mélyen, őszintén megszerette a magyar ifjút és annak vélt halála nagy sebet ütött szívéen.

Az áruló gunyos mosolylyal nézte a szegény asszony zokogását. Ördögi arczán a legcsekélyebb részvét nyoma se látszék.

Egy ideig csend támadt, melyet végre Lazáre tört meg.

— Elég volt már a zokogásból asszonyom, kiáltá türelmetlenül. A halott beérheti azzal, hogy ily szép szemek hullattak érte könnyeket. S most méltassa figyelmére az élot.

A grófné elutasító mozdulatot tett finom, kis kezével.

— Ne zavarjon!

— De grófné!

— Hagyjon magamra!

Lazáre bosszusan redőkbe vonta homlokát. De aztán

meggondolta magát és udvariasan meghajolva a grófné előtt, gunyosan mondá:

— Jó, legyen! — Szent fájdalmát ezuttal nem zavarom. Remélem, holnapig visszanyeri nyugalját s akkor meghallgat engem. Ez édes reménynyel távozom.

Lazáre várt egy pillanatig, hogy a grófné feleljen. De miután ez nem történt, elhagyta a szobát.

A grófné könnyei folytak tovább a szép magyar ifjuért.

S talán joggal folytak! — Hiszen ki tudja, hogy sikerült-e neki a veszélyes menekülés! Teljesen magára volt hagyatva és uton útfélen ezer veszély leskelődött.

17. fejezet

Istennél a kegyelem!

Nagysokára elapadtak Dragon grófné könnyei. Megszűnt zokogni, megtörülte szemeit és fölállt a pamlagról.

— Meghalt, mormogá, miközben föl- s alá járt a szobában, az a szép szöke ifju nincs többé. Hóhér keze által mult ki és mint kutyát dobták egy gödörbe. Nem volt, ki eltemesse, ki elsirassa. Idegen földön nyugszik, távol övéitől.

Könnyei csaknem megeredtek újból s alig sikerült azokat visszafojtania.

De erőt vett magán.

— Nem, nem sirok többet, mondá kis lábával topantva a szoba szőnyegén. A könny úgy sem adja vissza a halottat, nem támasztja életre!

A tükörbe pillantott, honnan halálsápadt arcza meredt feléje.

Sőhajtvá vánszorgott az asztalig. Ott egy székre ereszkedett és kezébe hajtotta égő homlokát.

— Mit tegyek, mormogá. Oh istenem, majd megőrülök! Pedig épen most nem szabad csüggednem, épen most

kell cselekednem. Málnássy elveszett, ha eddig gyűlöltem a szabadság elnyomóit, most még százszor jobban fogom gyűlölni. Igen, pótolom a Béla helyét, hirt viszek róla Magyarországba nővérenek és Kossuthnak. Felajánlom szolgálataimat a magyar kormánynak. Utazom azonnal.

Felugrott és ép csengetni akart, hogy kioszsza a szükséges parancsokat, midőn hirtelen meggondolta magát.

— Nem, még nem távozhatom Bécsből, suttogá, még dolgom is van itt. Igaz, hogy Málnássy meghalt, de Tréger Leó még él. Meg kell őt mentenem minden áron, mert az a nemeslelkű ifju csupán az én kedvemért ragadt fegyvert és csupán miattam került halálos veszedelembe.

Összeránczolta finom, fehér homlokát. A felett gondolkodott, hogy miként mentse meg Leót.

— Megvan, kiáltá önkénytelenül hangosan, elmegyek magához, herczeg Windischgrätzhez. Kegyelmet kérek tőle Leó számára. Azt hiszem, nem fogja megtagadni, ha azt mondom, hogy rokonom. A herczeg különben személyesen ismer.

Csengetett vén dajkájának. A legcsábítóbb ruhát öltötte magara, megmosta szemeit hideg vízzel, hogy a könnyek nyoma ne lássék és így indult utra.

Kocsiba ült és Windischgrätz herczeg lakására hajtott.

Az előszobában átadta névjegyét az inasnak. Nem kellett sokáig várakoznia. A herczeg volt iránta annyi udvariassággal, hogy rögtön bebocsátotta.

Az őszi est korán beállt. Windischgrätz szobájában már lámpa égett, midőn a szép grófné belépett hozzá.

A tábornok fölemelkedett és elébe ment, szívélyesen nyujtva kezét üdvözletre.

— Minek köszönhetem a szerencsét, grófné? kérdé. Valóban, önt nem vártam volna.

— Mindenekelőtt fogadja, tábornok ur, üdvözlétemet fényes diadalához, viszonzá Dragon grófné csábító mosollyal.

— Köszönöm! De azt hiszem, hogy nem csupán e miatt jött hozzám.

— Eltalálta, tábornok ur. Egy nagy kérésem volna önhöz, ha hajlandó meghallgatni.

— Hogyne volnék hajlandó. Az ön számára mindig van időm. De foglaljon helyet, grófné.

Mindketten a tábornok íróasztala mellé ültek le.

— Nos, szólalt meg a tábornok, hadd halljuk kérését. Remélem, hogy teljesítése rám nézve lehetséges leend.

A grófné mélyen sóhajtott. Szíve elszorult. E válságos pillanatban lankadni érzé erejét.

De eszébe jutott, hogy tőle függ az ifju hadnagy élete és e gondolat visszaadta önuralmát.

— Tábornok ur, mondá halkán, ön nagy zavarban lát. Alig lelek szót, hogy kérelmemet előadhassam.

— Kíváncsivá tesz, szép grófné.

— Nem csűröm csavarom a dolgot, folytatá Dragonné. Egyenest tartok czélom felé. — Én egy ember életeért jöttem könyörögni.

A tábornok nyájas arca hirtelen komorrá változott. Pillanat alatt ismét a hideg, merev katona lett.

— Sajnálom, grófné, nem tudom ugyan még, hogy kinek életeért jár közbe, de eleve biztosíthatom, hogy fáradsága kárba fog veszni. A hadi törvényszék ítél a bűnösök felett és mi senki kedvéért sem tehetünk kivételt.

E válasz ugyan nem sok reményre jogosított, de a grófné még nem csüggedt el végleg.

— Oh tábornok ur, folytatá esdőleg, ne utasítson oly ridegen vissza. Engedje szívéhez férközni az irgalmat.

— A katona nem lehet irgalommal senki iránt, jelenté ki az osztrák tábornok mogorván.

— De mi önöknek az az egy ember élet? Egy ifjuról van szó, kit csupán a fiatal vér szenvedélye sodort az áradattal, ki nem is annyira bűnös, mint szerencsétlen.

— Ugy szokott az lenni. Mihelyt büntetésre kerül a dolog, többé senki sem akar bűnösnek látszani.

— De itt kivételről van szó, tényleg kivételről, állítá a grófné.

— S miért könyörög annyira azon fiatal emberért? kérdé a herczeg éles pillantással.

— Az illető férfi rokonom, viszonzá a grófné a zavar legcsekélyebb jele nélkül.

— S mi a neve?

— Tréger Leó.

A herczeg felugrott a székről, mintha kigyó csipte volna meg.

— Tréger Leó? kiáltá magánkivül, és azért az emberért mer könyörögni? Grófné, ugy látszik, ön nem tudja, hogy mit vétett az a boldogtalan fiatal ember.

— Tudom!

— Tudja és mégis reméli, hogy mi megkegyelmezzünk. Nagyon csodálkozom ezen s nem értem az ön felfogási módját. Tréger Leó katona létére fontos iratokat játszott az ellenség kezébe, sőt maga is harczolt a lázadók sorai között. Ez nem ifjúkori ballépés, grófné, de oly bűn, miért példásan kell bünhödni. Nem érdemli meg a becsület katonai halált. Akasztófán fog kimulni hóhér keze által.

A grófné mély fájdalommal takarta el arczát, szeme könnybe lábadt és nem akarta, hogy a keményszivű ember könnyezni lássa.

— Köszönje meg, asszonyom, hogy én jó indulattal viseltetem ön iránt, folytatá a tábornok sötéten. E meg-gondolatlan kérelme által önmagát is veszélybe sodorhatta volna.

Dragon grófné lebocsátotta kezét, arcza nyugodt volt. A könnyek nyoma nem látszott.

— Én magamat nem féltsem, viszonzá büszkén. Azt hiszi, tábornok ur, hogy nagy hősiesség volna egy asszonyt eltiporni?

A herczeg ajkába harapott.

— Hiszen arról szó nincs, viszonzá engesztelőleg. Grófné nyugodtan távozhat és nem lesz zaklatásoknak kitéve.

— De én ennyivel nem érem be, jelenté ki a grófné. Én innen addig nem távozom, míg a boldogtalan ifju megkegyelmezését nem biztosítom.

— Fájdalom, asszonyom, akkor a végítélet napjáig kellene itt maradnia, felelt Windischgrätz hidegen és ég felé mutatva tevé hozzá: — Istennél a kegyelem!

Dragon grófné összetette két kezét és úgy nyujtotta kérőleg a herczeg felé.

— Irgalmazzon, tábornok ur, irgalmazzon. Gondolja meg, hogy eljön a nap, midőn ön is ítélőszék előtt fog állani. Az örök bíró ítélőszéke előtt. Bocsásson meg, hogy önnek is megbocsáttassék.

A herczeg egy pillanatig gondolkozott s aztán e válasszal fordult a szép asszonyhoz, ki aggódva nyugtatta rajta tekintetét.

— Jól van, grófné, legalább részben teljesitem óhaját, amennyiben —

A grófné örömsikoltással emelkedett fel és ragyogó szemmel közeledett a herczeghez.

— Köszönöm, tábornok ur, szakította félbe a tábornokot, örökre hálás leszek e nemes tettéért, hiszen tudtam én, hogy ön nem lehet kegyetlen.

A tábornok gunyosan mosolygott.

— Ugy látszik, köztünk félreértés forog fenn, jegyzé meg élesen.

— Hogy-hogy? kérde a grófné megütődve.

— Ön félbeszakított az elébb. Engedje, hogy befejezem mondani valómat. Ön, mint észrevettem, nem jól értelmezi a megkegyelmezést.

— De tábornok ur, álmélkodék a grófné, lehet a megkegyelmezést többfélekép is értelmezni?

— Lehet! Tréger Leó menthetlenül elveszett és én csupán annyit tehetek, hogy az akasztófán való szégyenhaláltól megóvóm és golyó általi halálra kegyelmezem meg.

— Ez az ön kegyelme, tábornok ur, mosolygott szomoruan Dragonné. Jó, nem is könyörgök többé a fiatal ember életéért. — De egy más kérésem van . .

— Tessék előterjeszteni.

— Meg akarom látogatni a foglyot és e látogatásra engedélyt kérem.

— De mit keres ön az árulónál?

— El akarok tőle bucsuzni.

A herczeg vállat vont.

— A mint tetszik, viszonzá, ezt az engedélyt készséggel megadom. Percznyi türelmet kérek.

A tábornok íróasztalához ült, néhány sort vetett egy papirdarabra, melyet aztán átnyújtott a grófnénak.

— Ime, mondá, e levélke felmutatóját be fogják bocsátani a fogolyhoz.

— Köszönöm, tábornok ur!

Dragon grófné ezzel távozott és a herczeg udvariasan kísérte az ajtóig.

A mint a grófné kilépett az utcára, egy tekintetet vetett a papirra, melyet a tábornoktól kapott.

— Elég ez nekem, suttogá, hogy az ifju hadnagyot megmentsem. Nem akartok neki megkegyelmezni? No jó, azért még sem marad hatalmatokban. Megmentem én!

Gyorsan folytatta utját és palotájába érve fölhaladt a lépcsőzeten a legnagyobb gyorsasággal.

18. fejezet.

Csalódások.

Az ágyuk moraja, puskák ropogása elhangzott. Vér szennyezi ugyan mindenfelől Bécs utcáit, de az éjszaka mindent eltakar jótékony fátyolyával.

Csend uralkodik az utczákon, csupán az örök lábdobogása hallszik.

A lakosság megrémülve huzódott meg a házakba, csak mozdulni sem mer. Iszonyu félelem tartja fogva a kedélyeket.

Ismerte hirből mindenki Windischgrätz herceget. Tudták, hogy ez ember szive irgalmat nem ismer.

A belvárosból az éj csöndjében hirtelen egy paraszt-kocsi közeledik a Duna csatorna felé lassu czammogással.

Egyszerűen parasztmódra van összeróva a szekér, mi feltűnő sem látszik rajta. Elöl valami fiatal parasztlegény ül és egykedvűen tartja a gyeplőt, néha megsuhogtatja osztorát. Hátul a szénával bélelt kocsiban egy csinos parasztmenyecske kuczorog, nagy kendőbe burkolódzott a hideg őszi szél ellen.

Álmosan ballag a két ló, de álmos a kocsis szintén, meg a menyecske is, ki bizonyára felesége a lovakat hajtó parasztnak.

Lassan közelednek a Tábor hidja felé. Ugy látszik, hogy nem sietős az utjuk.

Már csaknem elérték a hidat, midőn azon keresztül lovascsapat nyargal és hirtelen elállja a szekér útját.

— Óvatosság, sugta oda a menyecske a lovakat hajtó parasztnak.

Ez fejével bólintott.

— Kik vagytok, hová szándékoztok? förmedt a pa-

rasztokra a lovascsapatot vezénylő tisztt, kibenn Thun századosra ismerünk.

A menyecske némileg megdöbbenve, még jobban belebujt kendőjébe. De a kocsis nyugodtan vette ki szájából pipáját s miután lovait megállította, kalapot emelve felelt:

— Szegény földművelők vagyunk, kapitány ur, és haza szándékoztunk.

— De mit kerestetek a városban?

— Nehány nap előtt gyümölcsöt hoztunk a városba. De aztán kezdődött az ostrom és mi itt rekedtünk. Elhúzódtunk eddig, mert a feleségem nagyon fél az ágyugolyóbisztól. Most azonban csend van s azt gondoltuk, hogy megindulunk haza felé. Mert tetszik tudni, a gazdaságot nem lehet úgy magára hagyni.

— Jó, jó, vágott türelmetlenül szavába Thun százados a bőbeszédű parasztnak, szó sincs róla, a gazdaságnak gondját kell viselni. Hanem, ki az a hölgyecske ott a szerker derekában?

— Hát a feleségem.

— A feleséged, szólt Thun gunyosan. Tamás vagyok benne. Mostanában még a férfiak is asszonyruhába bujnak.

A paraszt kaczagott.

— Csak nem tartja a kapitány ur anyjukomat férfinék, mondá vidáman.

— Tartom, a minek tartom, de mindenesetre arcját szeretném látni. Miért burkolózik el annyira, ha nincs oka arcját rejtegetni?

— Hideg szél fuj, kapitány uram. A fehér cseléd pedig nem szereti a hideget. — Anyjuk — tévé hozzá, a nőhöz fordulva — dobd le azt a nagy kendőt és mutasd meg arczodat a kapitány urnak.

Az asszony szó nélkül oldotta le a derekára kötött kendőt és lebocsátotta fejről, válláról, úgy, hogy arcza látható lett.

— Teringettét, kiáltotta el magát a százados, csinos feleséged van, kópé, nagyon csinos!

— Félt is engem az uram, szólalt meg az asszony zavartalanul. Azt hiszi kapitány ur, hogy a szél miatt burkoltam be úgy magam. Koránt sem, az uram félt a katonauraktól, mert azt hiszi, hogy még elszeretnek tőle. De tesék elhinni, hogy nincs semmi oka gyanakodnia, mert én becsületes asszony vagyok.

A férj bosszusan dörögött.

Thun elmosolyodott. Ha eddig gyanakodott, a paraszt menyecske nyelvelésére eltűnt minden gyanuja.

— No, no, hugom, mondá megcsipdesve a menyecske arczát, a férjednek mégis igaza van. Az ilyen csinos feleséget üveg alatt kellene tartani. — Mehettek tovább! — Jó utat!

— Köszönjük alásan!

Thun százados bucsut intett kezével s elnyargalt lovasaival.

A kocsi újból megindult.

— Hála istennek, sóhajtá a nő.

A férfi nem tett semmi megjegyzést, csupán fejével bólintott.

A mint a hidon áthaladtak, egy magányos lovas jött velük szembe. Futó, szórakozott pillantást vetett a kocsira s a benn ülőkre, aztán folytatta útját.

Midőn alakja eltűnt az éjben, a nő reszkető hangon szólalt meg.

— Holtra rémülten. Hála istennek, hogy nem sejtette kilétünket. — Megismerte?

— Megismertem, viszonzá a paraszt, a nyomorult Lazáre volt, az áruló.

A kocsi döcögött tovább.

*

*

*

A következő reggelen összeült a hadi törvényszék, hogy kimondja a halálítéletet Tréger Leó felett.

A tiszt, ki eltávozott a fogolyért, azonban csakhamar színéből kikelve rohant vissza.

— Uraim, kiáltá magánkivül, a fogoly ma éjjel megfoghatlan módon eltűnt.

Lett erre nagy lárma, riadalom. A hadi törvényszék tagjai szitkozódva ugrottak föl és követelték, hogy szigorú vizsgálat tartassék, ki a bűnös e dologban.

— Hiszen ez hallatlan, ordítá egy ezredes. Ha az árulók ily könnyű szerrel menekülhetnek, többé ki sem fog attól visszariadni, hogy elpártoljon.

— Jelentést kell tenni mindenekelőtt a herczegnél, vélekedék egy másik főtiszt.

E kellemetlen megbízás az ifju hadnagynak jutott, ki a hirt a haditörvényszéknek meghozta.

Az ifju hadnagy szepegve indult utnak. A herczeg tábornok rögtön fogadta.

— Nos, kérdé Windischgrätz, mit hozott?

— Jelentem alásan, tábornok ur, hogy az éjjel egy foglyunknak érthetetlen módon sikerült menekülnie.

Windischgrätz homloka elborult.

— S ki az a fogoly? kérdé.

— Tréger Leó.

A tábornok dühösen pattant fel.

— S épen öt engedték megszökni, kiáltá mély felháborodással. Hallátlan. Szigorú vizsgálatot fogok elrendelni és a bűnösök példás módon fognak lakolni.

A hadnagy reszketve állott, még csak szemét se merte fölemelni.

— De hát miképen történt a szökés, folytatá a tábornok. Valami magyarázata mégis csak van e rejtélyes esetnek?

— Kikérdeztem a börtönőrt, tábornok ur, viszonzá a hadnagy. De igen csekély felvilágosítást nyertem.

— Mondja el, a mit tud.

— Tegnap este a börtönőrnél egy szép előkelő hölgy jelent meg, a ki beszélni kívánt a fogolylyal. A börtönőr természetesen kereken megtagadta kívánságát, de a hölgy a tábornok ur sajátkezüleg aláírott engedélyét mutatta fel.

— Dragon grófné, vágott közbe Windischgrätz boszusan. — Folytassa, barátom, tevé hozzá a hadnagyhoz fordulva, ki a tábornok megszólalására tisztelettel elhallgatott.

— A börtönőr ily körülmények között nem tagadhatta meg a hölgy óhaját, folytatá a hadnagy. Bebocsátotta a fogolyhoz, hol a hölgy csupán husz perczig időzött s aztán távozott. De midőn aztán szokásos körutat tett a börtönőr, nyitva találta Tréger Leó ajtaját s a fogoly eltűnt.

— Hallatlan! dörmögé a tábornok.

— A börtönőr véleménye szerint a hölgy álkulcsot hozott Tréger Leónak, kinek csak ily módon sikerülhetett menekülni.

A tábornok izgatott léptekkel járt föl-alá a teremben. Összeránczolt homloka bizonyította, hogy erősen gondolkodik.

Végre azonban a várakozó hadnagyhoz lépett.

— Hadnagy ur, kezdé, tudja-e, hogy hol lakik Dragon grófné, e szépségéről híres asszony?

— Parancsára, tábornok ur!

— Menjen a grófnéhoz és kérje fel nevemben, hogy nálam megjelenni sziveskedjék.

A hadnagy tiszteletgett s elhagyta a szobát. Haladéktalanul elindult a Dragon palotába, hogy megbizásának eleget tegyen.

* * *

Még mielőtt a hadnagy a Dragon palotába ért volna, Lazáre jelent meg ottan.

— Ma meghajlitom a szép grófnét, mormogá. Enyémnek kell neki lennie. Fenyegetni fogom, hogy elárulom titkos

üzelmait. Hiszen kezemben tartom őt egészen. Málnássyt is megsemmisítettem. A mi pedig Tréger Leót illeti, bizonyára már kimondta felette ítéletét a haditörvényszék s a vesztőhelyre viszik.

E szavak közben felért és benyitott az előszobába, hol a grófné dajkája, a vén hűséges cseléd fogadta.

— Jelents be asszonyodnál, szólalt meg Lazáre röviden.

A vén asszony azonban nem mozdult, csupán hal-
kan vihogott.

— Mit jelentsen ez, riadt föl Lazáre e hallatlan magaviselet felett. Azt mondtam, hogy jelents be asszonyodnál!

— Hihihi, vigyorgott a nő.

— Undok vén banya, hát megsüketültél, vagy eszedet vesztet?

— Hihihi, hát nem tudja az ur?

— Mit nem tudok?

— Hogy a méltóságos asszony ez idő szerint nem időz Bécsben?

Lazáre visszahökkent.

— Hát hol van, ha nincs Bécsben? kiáltá a legnagyobb felindulás jeleivel. Arcza kigyult a haragtól.

— Elutazott!

— Hová utazott, beszélj vén banya, ha kedves életed, orditá Lazáre.

A nő vállat vont.

— Mit tudom én, hogy hová utazott, viszonzá. Nekem nem mondta meg.

Lazáre szemgolyói dühösen forogtak üregükben. Ép a nőre akart rohanni, midőn a folyosón hirtelen sarkantyupengés hallatszott s az előszoba ajtaja megnyílt.

A fiatal hadnagy lépte át a küszöböt, ki Windischgrätz megbízásából érkezett.

Lazáre nyájas arcot erőltetett és miután ismeretségben állott a hadnagygyal, kezét nyújtott neki.

— Ön itt, hadnagy ur? kérdé mosolyogva. Talán ismerőse Dragon grófnénak?

— Csak látásból sem ismerem a grófnét, viszonzá a hadnagy.

— Akkor hát kit keres itt?

— A grófnét.

— Ah, hiszen ez rejtély, mosolygott Lazáre.

— Egyáltalán nem az, felelt a hadnagy. Windischgrätz tábornok megbizásából jöttem, ki magához kéreti a grófnét.

— Akkor hiába fáradt ide, mert mint e pillanatban hallom, a grófné elutazott.

— Elutazott, kiáltá meglepetve a hadnagy, és mikor, ha szabad kérdenem?

— Még az este, szólt a dajka.

— No lám és ugyan hová?

— Azzal nem szolgálhatok, viszonzá a nő. Nekem nem mondta meg.

— Akkor nincs itt keresni valóm, szólt fejcsóválva a hadnagy. Ugy látszik, a tábornok ur gyanuja egyáltalán nem alaptalan.

— Micsoda gyanu? kérdé Lazáre érdeklődve, ki azt hitte, hogy a forradalmi üzelmekről van szó.

— Jöjjön, uram, majd elmondom utközben, viszonzá a hadnagy.

Ezzel karonfogta Lazáret és magával vonta. Az még egy fenyegető tekintetet vetett a dajkára, aztán engedte magát vezettetni.

A dajka könnyebbülten lélegzett fel, midőn az ajtó bezárult a férfiak után.

— Szörnyü ember ez a Lazáre, mormogá, azt hiszem, képes volna az embert megölni.

A két férfi ezalatt leért az utcára s legelőbb is Lazáre szólalt meg.

— Nos, hadnagy ur, micsoda gyanut emlegetett az elébb?

— A tábornok voltaképp mit se szólt nekem, felelt a hadnagy. Én csupán szavaiból következtettem a gyanut.

— De miféle gyanuról van szó, türelmetlenkedék a fondorkodó Lazáre.

— Mindenekelőtt tudnia kell, hogy ma éjjel egy fontos foglyunknak sikerült megszöknie. Az illető neve Tréger Leó —

— Tréger Leó, rezzent össze Lazáre és kirántva kezét a hadnagy karjából, dermedten állott meg.

— Nos, e hír annyira meglepi önt? kérde a hadnagy. Tán ismeri Tréger?

— Ismerem és gyűlölöm őt, sziszegé Lazáre. Hát oly gondatlanul őrzik önök a foglyokat, hogy könnyű szerrel menekülhetnek.

— Nagyon gondosan őrizzük, de az asszonyi észszel szemben nem használ az óvatosság.

— Ah sejtem, fortyant föl Lazáre, úgy látszik, hogy a grófné elutazása és Tréger Leó szökése közt nagyon szoros összefüggés létezik.

A hadnagy igent bólintott.

— Eltalálta, így vélekedhet a tábornok is, mert különben nem kérte volna magához a grófnét.

— Ördög és pokol, dühöngött Lazáre, meg kell tudnom, hogy mi az igaz e dologban. Vallatóra fogom a vén banyát, ki meghittje Dragon grófnénak és bizonyára ezutal is többet tud, mint a mennyit el akar árulni.

— Én is azt hiszem!

— Bocsánat, hadnagy ur, ha most magára hagyom. Visszatérek a Dragon palotába és kiveszem abból a vén banyából a titkot.

— Tegye ezt, Lazáre ur! És ha valami tudomására jut, értesítsen minket.

— Ezt megígérem, viszonzá Lazáre.

Kezet szoritott a hadnagygyal és visszafordult a Dragon palota felé.

A hadnagy jelentést tett a tábornoknál, hogy Dragon grófné eltűnt Bécsből. A tábornok végtelenül boszankodott, hogy a mult estén megadta a látogatási engedélyt. Most már bizonyos volt benne, hogy gyanuja helyes nyomon indult.

19. fejezet

A vallatás.

Dragon grófné vén dajkája mit se sejtve foglalatoskodott a házban. Urnöje reá bizta a ház vezetését s ő eleget akart tenni feladatának.

Ép a grófné szobáját hozta rendbe, midőn lépteket hallott az előszobában.

Összerezcent. Nagyon jól ismerte e lépteket. Nagyon jól tudta, hogy a közeledő kicsoda, mit akar és hogy még a büntől sem riad vissza, mikor czélok eléréséről van szó.

Az ajtóhoz akart futni, hogy elreteszélje. De annyira megijedt, oly erős reszketés fogta el, hogy alig tudott lépni.

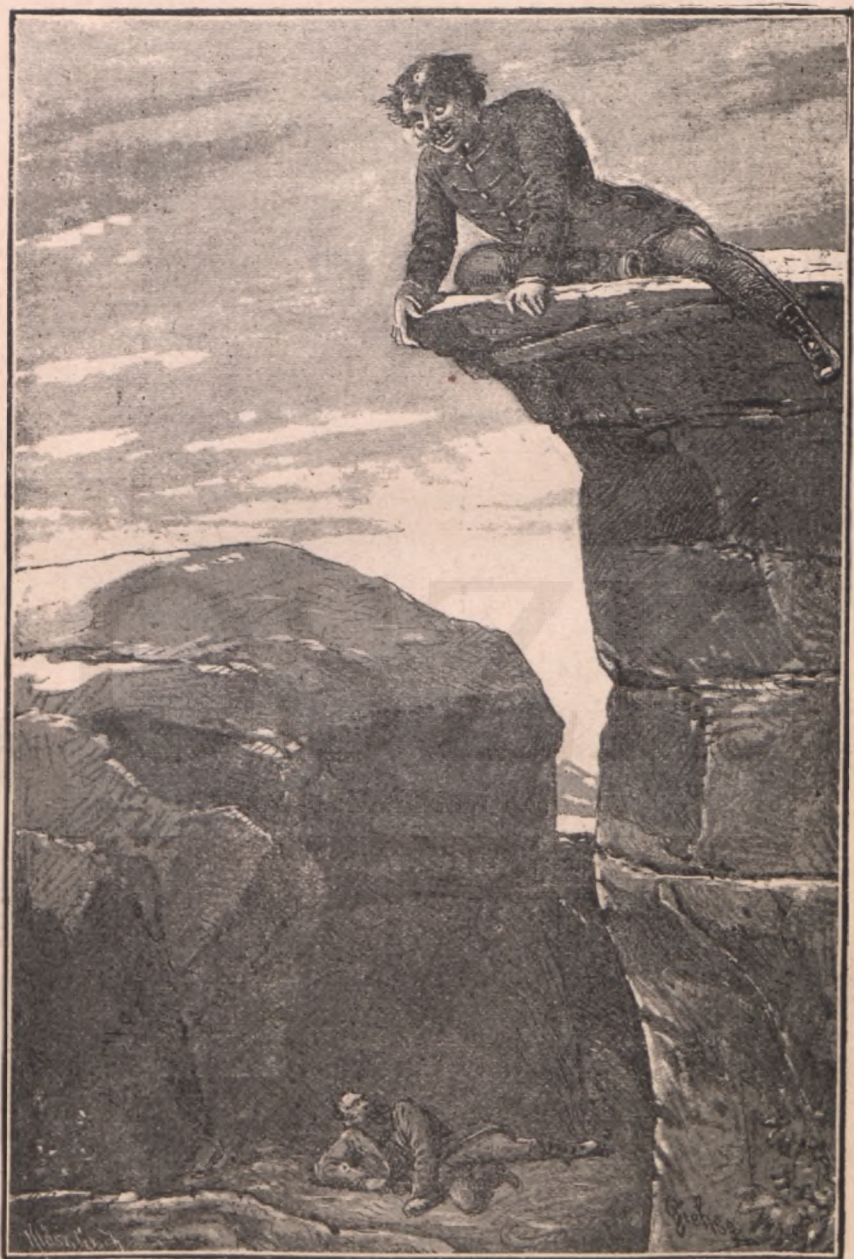
Mielőtt az ajtót elérhette volna, az feltárult már és véstjósító arcczal a nyomorult Lazáre lépte át a küszöböt.

Rögtön észrevette a nő félelmét és gunyos mosoly jelentkezett ajkán.

— Visszajöttem, vén banya, mondá elfojtott dühvel. Nem tetszik talán látogatásom? Tán azt hiszed, hogy beérem holmi kitérő válaszsza! Ez esetben nagyon csalódtál. Nem értek a tréfához, nem engedem magamat elcsábitani.

— De uram, hebegé a nő, s rémületében reszketett, mint a nyárfa levél.

— Tudom, hogy urnődnek nincs előtted titka. Te be

Iván a torkolat fölé hajolt és vadul vigyorgott a grófra.

K. 26.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

vagy avatva mindenbe. Nagyon jól tudod, hogy a grófné hová utazott.

— Esküszöm uram, hogy mit sem tudok.

— Ne esküdjél hamisan, mert rögtön a pokolba küldlek, mielőtt meggyónhatnád bűnödöt.

— Én mit sem tudok, nagyságos uram, jajgatott a vén nő, ha meg is öl, nem adhatok semmi felvilágosítást.

— Mit hazudozol! Te nemcsak azt tudod, hogy a grófné hová utazott, de azt is, hogy kivel indult utnak.

— Irgalmas isten, kiáltott a vén cseléd, és honnan tudja ön ezt?

— Ah, elárultad magadat, kaczagott vadul Lazáre. Tehát úgy látszik, hogy nem tudom azt rosszul, hogy a grófné nem egyedül utazott.

— Oh, nagyságos uram, ne kinozzon, esdett a vén cseléd. Ha tudok is valamit, nem szabad szólanom.

— No majd megoldom nyelvedet, vén banya, sziszegé az embertelen férfi és a nőhöz lépve vállon ragadta s keményen megrázta. — Nos vallasz-e? tevé hozzá vérben forgó szemmel.

— Vallok, vallok, csak bocsásson el, jajgatott a nő és térdre roskadt.

— Tehát beszélj, kivel menekült a grófné?

— Irgalom, uram, irgalom, tulvilági üdvére kérem ne intézzon hozzám kérdéseket.

— Még makacskodol, szólt Lazáre fogcsikorgatva. Látom már, hogy erősebb eszközökhöz kell folyamodnom.

Pisztolyt rántott ki zsebéből és azt a nőnek szegezve, dörgé: •

— Beszélj, vagy a golyóval zuzom szét átkozott koponyádat!

A dajka most rémült meg igazán. Nagyon szerette urnőjét, de szemben a halálos veszedelemmel elnémult az érzés, mely hallgatásra intette. Az öregek gyávaságával

kapaszkodott az életbe, kik annál jobban irtóznak a haláltól, minél közelebb érnek sirjukhoz.

— Igen, vallok már, rebegé fejét lehorgasztva. Kérdezzen uram.

Lazáre a pisztolyt a nő szívének szegezve kezdte a vallatást.

— Figyelmeztetlek mindenekelőtt vén banya, hogy az első hazug szóra lelöllek. Ehhez tartsd magad. Megértettél?

— Megértettem!

— S most beszélj, kivel szökött meg urnőd?

— Tréger Leóval, a volt hadnagygyal, sóhajtott megtörve a vén anyó.

— S hogyan férközött a hadnagyhoz?

— Álkulcsot szerzett börtönéhez. Engedélyt eszközölt ki, hogy meglátogathassa a hadnagyot s midőn meglátogatta, ott hagyta az álkulcsot. Trégernek sikerült elosonni és nyomban ide sietett.

— Álruhában menekültek, ugy-e?

— Igen.

— S minő álruhában?

A dajka habozott egy pillanatig, de Lazáre egy fenyegető tekintetére megtörve, beszélt tovább:

— Urnöm parasztmenyecskének volt öltözve, a hadnagy ur pedig parasztnak. Ugy beszélték meg, hogy mint férj és feleség fognak szerepelni.

— Gyalog menekültek?

— Nem, hanem kocsin. A grófnőnek sikerült hamarjában egy parasztszekeret vásárolni. Tréger hadnagy ur hajtotta a lovakat, míg a grófné hátul ült a kocsiban, menyecskék módjára.

Lazáre felszisszent. Eszébe jutott, hogy a mult éjjelen a Tábor hidján találkozott egy parasztkocsival.

— Ördög és pokol, sziszegé, hiszen én aligha nem láttam őket. A Tábor hidján volt az a kocsi. Feltűnt előttem, hogy a kocsit hajtó paraszt hasonlít Trégerhez. De kép-

telenségnek tartottam, hogy ő lehessen és nyomban megfeledkeztem e találkozásról! — Villám és halál, mily könnyű szerrel feltartóztathattam volna őket s most —

Dühösen toppantott lábával. Pillanatnyi szünet után folytatta a vallatást.

— S hová szándékoztak innen?

A dajka megrezzent.

— Azt nem mondták, viszonzá.

— Hazudsz vén banya, galádul hazudsz, fortyant föl Lazáre, erősen célba véve a nőt.

Ez halálsápadt lett.

— Magyarországba, suttogá.

De késő ejtette már ki e szót, mert ugyan e pillanatban rántotta meg a pisztoly ravaszát Lazáre; félig önkénytelenül, félig készakarva.

A lövés eldördült és a golyó a boldogtalan nő szivét találta, ki egyetlen halálordítással holtan terült el.

Lazáre hozzá ugrott. Lehajolt hozzá és csakhamar meggyőződött, hogy kilehelte lelkét.

— Ügyetlenkedtem, mormogá felegyenesedve, hiszen nem is szándékoztam agyonlőni. A pisztoly inkább véletlenül sült el. De mindegy. Eleget tudok, Magyarországba menekültek.

Jobb, hogy meghalt ez a vén banya, tevé hozzá sötét pillantással a hullára. Legalább nem fog fecsegni!

Vértócsa támadt a szobában. A gyilkos hideg borzongást érzett.

Sietett elhagyni a palotát. Néhány percz mulva elhagyta az utcát.

— Nem mondok le szerelmemről, mormogá utközben. Esküszöm, hogy a grófnőnek enyimnek kell lennie. Követem őt Magyarországba és hatalmamba keritem ott is. Windischgrätz valószínűleg előre fog nyomulni Pest felé s az a körülmény viz az én malmomra.

— Bécsből ugyanis jó lesz eltűnnöm egy időre. Még

felelősségre vonhatnának a gyilkosság miatt; az pedig nem volna inyenre. Mihelyt elhagyom Bécsset, rögtön elfelejtenek és nem gyanakodnak reám. Künn ezután megjelenhetnek Windischgrätz táborában és ha később visszatérek, már senki sem fog gondolni a vén banya halálára.

Lakására sietett s megtette az uti előkészületeket. Rá nézve különben nem járt nehézséggel Bécsből távozni, mert el volt látva a szükséges igazolványokkal.

Szilárdul el volt tökéelve, hogy a grófnét és Tréger Leót okvetlenül hatalmába keríti.

Este felé e jelszóval távozott Bécs városából:

— Föl tehát Magyarországba!

20. fejezet.

Az üldözö.

Dénessy Aurélt az oláh havasok között akkor hagytuk el, midőn Ivánnal és Lidiával elvonult a tűz mellől, mert golyó csapott közéjük, mely azonban bajt nem okozott.

Ők természetesen azt hitték, hogy a tűz fénye oláh csapatot csalt a közelbe, melylyel most élet-halál harcot kell majd vívniok.

De nem úgy volt. A támadást egy magányos férfi intézte, ki lovon érkezett a tűz közelébe és felismerve Dénessyt, meg akarta ölni.

Iván éles szeme csakhamar meggyőződött, hogy nagyobb veszélytől nem kell tartani s hogy távolabb csupán egy lovas mozog.

— Villám és halál, suttogá Dénessynek, vak láрма volt az egész. Mitől se kell tartanunk. Csupán egy emberrel van dolgunk és ha szemem nem csal, az nem oláh.

— De mindenesetre ellenségünk, vélekedék Dénessy, különben nem lőtt volna lesből.

Iván élesen fürkészte az idegent, ki azon látszék töprengeni, hogy ne forduljon e vissza.

A tűz közelébe nem bátorkodott lépni, mert lelőheték volna.

Iván hirtelen vad kiáltást hallatott.

— Ő az, ő az, oh a nyomorult, most lakolni fog, orditá magánkivül és kezében a puskával átrohant a tűz melletti téren, oda, hová az elébb Lidia lovát kötötték.

Bámulatos sebességgel oldotta el a lovat és üldözőbe vette az éjjeli kalandort, ki észrevéve a veszélyt, megsarkantyuzta a paripát, hogy elszáguldjon.

A következő pillanatban Panin gróf alakját ismerték fel a menekülőben, amint a tűz mellett elvágatott, Iván által üldözve.

Panin gróf még mindig ölében tartotta a gyermeket, még futásközben is.

— Férjem, gyermekem, sikoltott Lidia és a földre rogy, ha Dénessy Aurél fel nem fogja idején.

— Nyugodjék meg Lidia, mondá szeliden. A gróf ismét orvtámadást intézett ellenem, de a mindenható megoldalmazott ezuttal. Iván üldözőbe vette őt és vissza fogja hozni gyermekét. Ő hü, megbizható.

— De mi fog történni férjemmel? kérdé Lidia elhaló hangon.

— Azt nem tudhatom, felelt Dénessy, mint Iván mondotta, neki nagy számadása van a gróffal.

— Emlékszem — a Dunaparton lesújtotta őt Panin — hanem sebe nem volt halálos! — De mi történik majd most. Talán meg is öli boszuból.

— Lehet!

Woronyeczky Lidia, Panin grófné, lehajtotta szép fejét. Mintegy lelki furdalást érzett, hogy nem tudott szomorkodni férje miatt, sőt bizonyos megnyugvást érzett, hogy megszabadítja e borzasztó embertől.

Csupán gyermeke miatt aggódott. Elszorult szive a gondolatra, hogy a kicsikének baja talál esni.

Közölte aggodalmait Dénessy Auréllal, ki tőle telhetőleg iparkodott megnyugtatóni a szeretett nőt.

— Mint mondtam, Iván megbízható és hü. Ha a gyermek hozzá kerül, úgy nála biztosságban leend, sőt életével is megvédelmezné szükség esetén. A mi pedig Panin grófot illeti — ő végül is atyja a gyermeknek.

Lidia sóhajtott. — Nem tudott erre mit felelni, de aggodalmai nem oszoltak. Fájó sejtelem gyötörte az anya szívét.

— Mindenesetre várni fogunk e helyen holnap délig, folytatá Dénessy. Remélem elébb is visszakerül Iván, de ha elébb nem, akkoráig okvetetlenül.

Lidia fejét csóválta.

— A jövőt az isten tudja csak, reszketett a szó ajkáról. De valami titkos sejtelem sugja nekem, hogy Iván holnap délig nem lesz itt. Mit csinálunk, ha e sejtelem megvalósul?

— Erről ráérünk holnap délig tanácskozni, vélekedék Dénessy. Most legjobb lesz, ha pihenésre fordítjuk az időt.

Lefeküdtek. De egyikük szemére sem ereszkedett álom és az éj hátralevő részét teljesen álmatlanul töltötték.

Végre föltűnt a nap az égboltozatján és Dénessy a könnyebbülés sóhajával emelkedett fel. Lidia még pihent tovább, mert oly kimerültnek érezte magát, hogy azt hitte, hogy nem volna képes lábán megállani.

— Iván még mindig nem tért vissza, jegyzé meg bágyadtan.

— Várjunk délig, viszonzá Dénessy, de ő maga is aggódni kezdett Iván hosszas kimaradása miatt.

De óra, óra után telt és Iván még mindig késett. Végre a magasan álló nap a déli órát jelezte s még mindig nem jelentkezett Dénessy hü embere.

Ők addig néhány gyökérből táplálkoztak, melyeket Dénessy keresett össze az erdőben.

A nap magas állását látva, egyik sem szólt, csupán aggódo pillantásokat vetettek egymásra. Végre is Dénessy vett magán erőt és megszólalt, mert belátta, hogy indulniok kell, miután maradásuk a rengetegben annál veszélyesebb, minél tovább késnek.

— Iván nem jött, mondá tompán, én méltánylom anyai érzelmeit. De azzal nem segítünk a gyermekén, ha itt tétlenül vesztegelünk és veszélybe döntjük magunkat. Indulnunk kell, még pedig minél előbb, hogy biztos helyre juthassunk.

Lidia nem felelt, de eltakarva arcát keserves zokogásra fakadt.

Dénessy szíve megesett a szenvedő asszonyon s hozzá lépve vigasztalni kezdte. A régi édes hangon beszélt hozzá, mint mikor először vallotta meg szerelmét.

— Oh ne sirj édes egyetlenem, suttogá mámorosan. Engedd, hogy a régi hangon beszéljek hozzád, ugyis változatlan irántad való szerelmem.

Lidia az ifju vállára hajtotta fejét, és nem sirt többé.

— Menjünk innen, folytatá Dénessy, gyorsan be fog állani az őszi éj és ugy sincs semmi célja várakozásunknak.

— De ha Iván még is vissza talál jönni ide és nem talál bennünket itt, mi lesz akkor?

— Eddig vissza kellett volna jönnie, jegyzé meg Dénessy. Nem értem, hogy hol késik oly soká. Különbén meglehet, hogy a gyermek nála van és megtette az utat Nagy-Enyed felé. Ugyanis mi egyenest onnan jöttünk mentésekre. Iván bizonyára nem álmodja azt, hogy mi itt várunk reá, hanem azt gondolja, hogy Nagy-Enyedet iparkodtunk elérni.

Lidia fejét rázta. Nem tudott igazat adni az ifjunak.

— Hiszen egy-két óra még nem a világ, rebegé hal-kan. Várjunk édesem, várj a kedvemért. Talán mégis teljesül óhajom és Iván eljön.

— Én kész vagyok óhajodat teljesíteni, Lidiám, de

megjegyzem, hogy itt maradásunk veszélyt hozhat reánk. Oláhok csatangolhatnak a közelben és nem tudhatjuk, hogy melyik pillanatban törnek reánk.

— Velünk az isten, felelt Lidia szent meggyőződéssel. Ha eddig nem hagyott el bennünket, ezentul sem fog elhagyni. Vessük beléje bizodalmunkat.

Dénessy fejét rázta.

— Nem helyeslem ugyan makacsságotat, kedves Lidiám, de azért teljesedjék a te óhajtasod. Várjunk.

Ezzel gyöngéden elbocsátotta Lidiát és az őszi avarra vetette magát. Lidia pedig melléje ült.

De óra, óra után telt. A nap már nyugvóra hajlott és Iván még mindig késett.

Dénessy homloka egyre gondterhesebb lön. Most már alig volt más választás hátra, mint az éjszakát is a vadonban tölteni.

21. fejezet.

A gyémántok völgye.

Győződjünk meg róla, hogy Iván hol késett.

Midőn Panin gróf észrevette, hogy fordul a koczka és ő lesz a megtámadott, megsarkantyuzta lovát és neki íramodott a rengetegnek. Iván nyomába csörtetett.

A grófnak azonban sejtelve sem volt arról, hogy üldözője kicsoda. Ő Ivánt holtnak hitte és a midőn a tűzhöz lopódzva lőtt, Dénessyt vette célba, kísérőjét csak egy tekintetre sem méltatta, mert közönséges szolgának tartotta.

A golyó eltévesztette célját és Panin gróf nem valósíthatta tervét, sőt neki kellett menekülnie.

Némán száguldtak tova az éjszakába. Egyikük sem ejtett volna ki egy hangot sem. Iván egy izben kilötte fegyverét, de miután futás közben lőtt, a golyó nem talált.

De meg lövés közben hirtelen az a gondolata is támadt, hogy bosszuszomját nem csillapíthatja le annyival, ha ellenségét egyszerre megöli.

Nem, nem. Rettenetes halállal kell kimulnia annak az embernek és tudja meg azt is, hogy kinek kezétől származik halála.

Panin gróf viszont több ízben azt gondolta, hogy megfordítja lovát és férfiasan szembe száll emberével. Ő különben bátor szívvvel birt, de ez egyszer cserben hagyta bátorsága.

Valami titkos, kísérteties erő tartotta vissza attól, hogy arcczal forduljon ellene felé. Nem tudta ez érzést ön maga előtt sem megmagyarázni, de nem tudott ellene szegülni sem, mintha valami bűvölet alatt állott volna.

S folyt tovább a hajsza a sötét rengetegben. Panin gróf oldalt terelte ekkor paripáját abban a reményben, hogy sikerül üldözője elől menekülnie.

Körülbelül negyed óra múlva megállította lihegő lovát és hallgatódzott.

Semmi zaj.

Csupán halk szellő rázta gyöngén a fák sárguló lombjait, csak a száraz avar zizegett és a ló zihálása hallszék, de semmi más.

Panin gróf könnyebbülten sóhajtott.

— A csel úgy látszik sikerült, mormogá. Üldözőm elmaradt. Hála istennek, többé mitől se kell tartanom. De mi az ördög lelt engemet, hogy nem mertem vele szembeszállni. Nem mertem harczba ereszkedni egy nyomorult szolgálával. Hiszen azt az irigyeim sem foghatják reám, hogy gyáva vagyok.

Megtörülte izzadó homlokát és megczirogatta a reszkető paripa nyakát.

— Fújd ki magad, Sárga, ugy-e nagyon megkergettelek! — De ugy rémlett előttem, mintha az ördög maga üldözne és egyenest a pokolba lökne, ha megállok, vagy

visszafordulok. Még egy ideig folytatom utamat. — Ezzel a porontyval is mit tegyek. Hiszen rég oda dobtam volna az erdő vadjainak, ha e gyermekkel nem remélném féken tartani Lidiát. — Ördög és pokol, felforrt utolsó csepp vérem is, mikor Dénessyvel együtt láttam, úgy, hogy minden óvatosságról megfeledkezve, a gavallérra puskáztam.

A gyermek sirni kezdett.

— Csitt kis poronty, folytatá a gróf, csitt megfojtlak!
— Oh rég megtettem volna ezt, csupán az a gondolat tart vissza, hogy kedvéért ismét eljön hozzám anyád.

A kicsikét persze nem nyugtatta meg e szónoklat s Panin gróf folytatta útját, attól tartva, hogy a gyermeksírás nyomra találja vezetni üldözőjét.

— Csak el tudnék igazodni e rengetegben, mormogá bosszusan, csak tudnám, hogy merre van a völgytorkolat, melyre egy izben kirándulásom alkalmával bukkantam. Rettenetes kárt okoztak nekem a gaz oláhok, minden kincsem odaveszett.

Hosszas bolyongás után Panin végre leszállt lováról és tüzet rakott. A gyermeket elnyomta a fáradság, úgy, hogy elaludt.

Panin álmatlanul töltötte az éjt lóva mellett. Nem merte lehunyni szemét, mert félt a fenevadaktól, melyektől óvakodnia kellett.

Végre azonban megvirradt és a nap az erdő lombjai közé tűzött. Panin gróf ismét élelmiszereket keresett és a gyermeket is megetette valahogy. Aztán körültekintett, mintha tájékozni iparkodnék magát.

— Oly ismerős ez a hely, dűnnyögé, úgy rémlik előttem, mintha már jártam volna erre.

Hirtelen megállott egy fatörzsnél s az abba metszett keresztet vette szemügyre.

— Itt a jel, ujjongott felragyogó szemmel, akkoriban vágtam ide, mikor azt a nagyszerű felfedezést tettem.

Most már el fogok igazodni. De mégis teljesen meg akarom magamat nyugtatni, hogy nem tévedtem-e.

A gyermeket a lóra kötötte s a kantárszárt megragadva gyalog haladt a paripa mellett.

Igy hatolt néhány száz lépésnyire, midőn hirtelen egy tisztás előtt állott meg.

A tisztáson emelkedett azelőtt Panin gróf kastélya, mely azonban most már füstölgő romokból állott csupán.

Az oláhok elvonultak rablott zsákmányukkal. Halotti csend uralkodott a romok között.

Panin gróf sötéten, daczosan nézte a kastély helyét s keze önkéntelenül ökölbe szorult.

— Milyen kár, dörmögé vad haraggal, mennyi kincsem veszett el itt. Hanem most, előre, a gyémántok völgyébe.

A gyermeket ölbe fogva a paripára vetette magát és újra neki vágott a rengetegnek. Gyorsan haladt tova, csupán néha állott meg, hogy megtekintsen egy-egy fatörzset, mely a fentebb említett jellel volt ellátva.

Két órai lovaglás után végre egy szűk völgytorkolat-hoz ért s itt megállította paripáját. Leszállt s egy fához kötözte.

Ugy látszik, hogy a torkolatba nem is vezet ut, de Panin gróf szikláról sziklára, lépve rövid idő alatt a legnagyobb biztossággal jutott a mélybe.

A gyermeket a földre fektette s most körültekintett.

— Hála istennek, mormogá, csakhogy itt vagyok! Kiválasztom a kövekből a gyémántokat s utra kelek. Elhagyom Magyarországot, visszatérek hazámba. Lidia követni fog, mihelyt értesitem, hogy nálam a gyermek.

A gróf elégedetten dörzsölte kezét s nyomban munkához látott.

Szoros vizsgálat alá vette a völgy talaját s egyes kődarabokból finom töre segítségével egyes részeket iparkodott elválasztani.

Ily módon csakhamar néhány gyémántdarabra tett szert, melyeket egy kölapra helyezett a gyermek közelében.

Panin gróf azonban alaposan tévedt, midőn azt hitte, hogy teljesen biztosságban van, emberi szem nem látja őt.

A rendkívül ügyes Iván csak pillanatra sem vesztette el Panin gróf nyomát.

Csupán tervét változtatta meg. Ki akarta élvezni teljesen a bosszu gyönyörét. Biztosságban akarta ringatni a grófot, hogy annál jobban megdöbbenjen, ha majd lecsap reá.

Iván szívében engesztelhetlen gyűlölet honolt a gróf iránt. Irtóztató bosszút akart állani.

Nyomról, nyomra követte áldozatát. Ott volt közelében, mikor tüzet rakott, ott volt, a mikor a kastély romjait tekintette meg és követte, midőn utra kelt.

A torkolattól meglehetősen távolságban kötötte lovát egy fához.

Ő azonban egészen a torkolatig nyomult s most egy szikla mögé lapulva égő tekintete figyelemmel kíséri áldozata minden mozdulatát.

Eleinte érthetetlen volt előtte a gróf munkája, de csakhamar észrevette a csillogó tárgyakat és a legnagyobb meglepetés rajzolódott arcán.

— Gyémántok, suttogá kapzsi tekintettel. Ki hitte volna, hogy e völgy ily nagy kincseket rejt? Panin gróf fedezte fel.

— Haha, tévé hozzá gunyakaczajjal, csak fáradjon gróf ur, csak gyűjtse a gyémántokat, úgy is az én számomra gyűjti. Igen, igen, élete és a gyémántok — mind az enyém, mind. — Fájdalom díjában annyit csak megérdemlek.

Panin gróf dolgozott tovább és Iván hátra vonult. Halasztotta a bosszu művét, mert minden pillanat gyönyörrel töltötte el lelkét.

Minek sietett volna? — Hiszen zsákmánya ugysis bizonyos volt.

Pedig kár volt halasztani a boszuállást. Iván mulasztása súlyos következményekkel járt, mint mindjárt látni fogjuk.

22. fejezet.

A ki holtáiból föltámadt.

Iván távolabb a torkolattól egy fa alá vetette magát és kényelmesen nyújtózkodott el.

Beérte azzal, hogy szemmel tartsa a torkolat kijáratát. — A kielégített boszu gyönyörétől ábrándozott.

Igy telt vagy két óra, midőn hirtelen gyermeksikolyt hallott, a kétségbeesés s a legnagyobb fájdalom sikoltását.

Iván felugrott és elébbi leshelyére sietett. A torkolatba pillantott.

Rémületes látvány tárult eléje úgy, hogy sápadtan dőbrent vissza.

Lássuk mi történt.

Mint mondtuk Panin grófnak a torkolatban sikerült több gyémántot találnia, melyeket a gyermek mellé helyezett egy kőlapra.

Végre egy darab kő akadt kezébe, melynek látása örömkialtást csalt ajkaira.

A kő közepében egy nagy értékű, páratlan szépségű fekete gyémánt csillogott.

— Hiszen ez egész uradalmat ér, mormogá Panin gróf. Ah, így már bő kárpótlásra találok.

Mit sem sejtve erről, hogy mily nagy veszély fenyegeti, a legnagyobb gyönyörrel látott munkájához.

Töre segítségével csakhamar sikerült kiválasztani a kőből a gyémántot és a többiek mellé helyezte a kőlapra.

Folytatta ismét munkáját, mely annyira igénybe vette, hogy minden egyébről megfeledkezett.

A gyermek figyelmét ezalatt magukra vonták a csillogó tárgyak.

Egészen a köig kuszott és játszadozni kezdett a gyémántokkal s nagy örömet lelt annak csillogásában.

Végre a legértékesebb darabot, a fekete gyémántot vette kezébe és — szájába dugta.

Ép ekkor fordult feléje Panin gróf és a düh kiáltását hallatta, látva, hogy az ártatlan gyermek mit csinál.

Veszélyeztetve hitte az értékes gyémántot és a gyermekhez rohant magánkivül.

Ütlegelni kezdte, hogy kiköpje a gyémántot. De a szegény megrémült teremtés nem sejtette, hogy kinzója mit kíván és ijedtében el akarta nyelni a gyémántot.

A gyermek kékült-zöldült, mert a gyémánt darab torkán akadt.

Panin gróf dühe egyre nőtt és végre annyira nem tudta magát tartóztatni, hogy minden emberi érzésből kivetközve, a gyermek keblébe döfte a tört.

Lidia gyermeke ekkor hallatta a halálsikoltást, mely Iván füléhez is eljutott.

Késő érkezett már a leső helyre. A gyermek halott volt és Panin gróf diadalmasan tartotta kezében a gyémántot.

Iván szemrehányásokat tett magának, hogy miért nem cselekedett rögtön. De most már késő volt, a kicsike kilehelte ártatlan lelkét.

Eltökélte tehát, hogy nem árulja el jelenlétét, hanem várakozni fog, míg az embertelen gróf feljön.

— Szegény Woronyeczky Lidia, suttogá, nem sejtéd, hogy gyermeked mily rettentő véget ért! — Oh ez az iszonyu ember! — De büntetése csakhamar utól fogja kezem által érni. — Oh, miért vártam eddig is, átok reám! — Az én fejemre is fog szállni a szegény gyermek vére.

Iván sötét arczczal hallgatott el, lélegzetét visszafojtva várta ellenfelét.

Panin gróf borzasztó, égbekiáltó tette után lelkipurdalásokat kezdett érezni.

Vére lehült. — Iszonyodva nézte a gyermek hulláját s nem érezte magát többé jól a gyémántok völgyében.

Nem volt kedve tovább gyémántkutatótást folytatni. Megbánta tettét, csakhogy későn.

Egy zacskóba dugta a gyémántokat s aztán zsebébe rejté. Még egy pillantást vetve a gyermek hullára, elhagyta a torkolatot s sietve haladt fölfelé,

Kilépett a torkolatból és lova felé tartott, midőn a legközelebbi szikla mellől hirtelen egy alak lépett eléje.

— Megállj!

Panin gróf egy emberi lény váratlan megjelenésére a legnagyobb megdöbbenés jeleivel hökkent vissza, noha az első pillanatban nem ismerte fel Ivánt.

Nem tudott a világeért egy szót sem kiejteni, de végre mereven pillantott Iván arcába.

Felismerle halottnak hitt egykori szolgáját, kinek fejére ő mérte a halálos csapást.

Iszonyu sikoltás szakadt fel kebléből és védőleg terjeszté maga elé kezét.

— Ki vagy, rebegé, midőn végre nagy nehezen visszanyerte beszélő képességét.

— Iván!

— Nem igaz, orditá Panin, te nem lehetsz Iván. Ez pokoli káprázat. Iván a holtak álmát aluszsza a Duna mélységes fenekén.

— Én Iván vagyok, Iván, a te egykori — szolgád.

— De mondom, hogy az nem lehet, állítá Panin gróf rémulten. Iván meghalt.

— De feltámadtam halottaimból.

— Mese beszéd! — A halottak békén maradnak a sírfenekén és nem járnak fel.

— De én eljöttem a Duna fenekéről, hogy bosszút álljak rajtad, nyomorult.

— Távozz innen!

— Ha előbb megraboltalak életedtől.

A gróf reszketett, mint a nyárfalevél. Nem tudta megmagyarázni, hogy Iván mikép kerülhette el a halált.

Hiszen ő maga sujtotta le, a saját szemeivel látta vérezen bukni a Duna hullámai közé.

— Ha valami csoda által menekültél, mondá nehéz lélegzettel, úgy adj hálát istenednek. De térj ki utamból. Ne ingerelj, nehogy másodszor lesujtson kezem.

— Ismerem kezed sulyát, de nem rettegem többé, velem az isten. Elérkezett a számadás órája. Reszkess, nyomorult orgyilkos. Lent a torkolat mélyén gőzölög legujabb áldozatod vére, embertelen atya. Az ártatlanul kiontott vér boszuért kiált az égre.

Panin gróf visszahökkent.

Iván szavai az ítéletnapjának trombitájaként hatoltak fülébe.

Hideg veriték ült ki homlokára és a gögös, vakmerő ember gyáva lett, mint a nyul. Menekülni, futni szeretett volna.

De ott állt véle szemben rettenetes ellenfele, kivel szembe kellett szállani, mert el volt tökéelve ölni és míg egy lehellet van keblében, nem is fog felhagyni szándékával.

— Bocsáss, lihegé Panin gróf. Elég vért ontottam, ne kényszeríts, hogy újból gyilkossággal terheljem lelkiismeretem.

— Véredet kívánom, szólt elveresülő arczczal Iván. Meg kell halnod nyomorult, mert én irgalmat nem ismerek.

Egy pillanatig sötét tekintettel méregették egymást a két férfi. Oly közel állottak egymáshoz, hogy kölcsönösen érezték lehelletük forróságát.

Fel voltak fegyverkezve mindketten, eldobták puskájukat, ily közelségben úgy se használhatták.

Panin grófnak a halálos veszedelem visszaadta bátor-

ságát s a kétségbeesés vakmerőségével ő intézte az első támadást.

Birokra mentek. Mellet a mellnek, arcot arcznak szoritva dulakodtak a mélység szélén s mindenik azon iparkodott, hogy ledobja ellenfelét a torkolatba.

Egyik sem hagyta magát. Mindegyikük megfeszítette izomerejét a legvégsőig.

Gyakran forogtak azon veszedelemben, hogy egyensúlyt veszítve a mélybe zuhannak mindketten.

Veríték verte a birkózók testét, mellük zihált, de azért dulakodtak tovább. E harcznak csupán az egyik fél veszte vethetett végét.

Végre sikerült Ivánnak ellenfelét a szikla szélére szoritani.

Panin gróf kétségbeesve védte magát, kétségbeesve kapaszkodott ellenfelébe — de mind hiába.

Egy pillanatig még a mélység felett lebegett, egy pillanatig még Ivánba fogódzott utolsó erejével — de egy erős ütés kezére s kénytelen volt elbocsátani ellenfelét. — A mélybe zuhant.

Iván a végzetes perczben egyik kezével egy szikla-csucsba kapaszkodott, térdelő helyzetbe ereszkedve. Így történt, hogy a gróf nem ránthatta magával.

— Megvan, sziszegé halálos kimerültséggel, boszut álltam a nyomorulton.

Egy perczig figyelt a mélybe, honnan halk nyöszörgés hallatszott.

— Ah, még nem haltál meg, mormogá, annál jobb. Pusztulj el lassan. Vessz el éhen, szomjan! Így lesz boszszum teljes. Börtön neked ez a völgytorkolat és istenemre, én kegyetlen börtönöröd leszek!

Panin gróf nem halt meg az esés következtében, csupán nehéz zuzódásokat szenvedett és balkarját törte.

— Iván, nyöszörgé, midőn félig meddig magához tért az esés okozta kábultságból.

Iván a torkolat fölé hajolt és vadul vigyorgott a grófra.

— Mit akarsz?

— Iván, légy irgalommal irántam. Az égre kérlek ne kívánd halálomat.

— Ismertél te valaha irgalmat, nyomorult véreb, szíszegé a szolga.

— Légy te jobb nálamnál!

— Nem leszek jobb! Vessz el, pusztulj el oda lent nyomorultan. Megérdemelted.

— Iván, tulvilági üdvödre kérlek. Ne légy oly kegyetlen. Gondolj arra, hogy egykor isten ítélőszéke előtt fogsz állani és számon kérik tőled e gyilkosságot.

— Te mered még bűnös ajkaidra venni isten nevét.
— Te mersz hivatkozni az örök bíróra, mikor áldozatod ott hever oldalad mellett.

A sebesült hangosan jajgatott.

— Iván, egy zacskó van nálam, mely egész halom gyémántkövet rejt. A gyémántok nagy vagyont érnek. Neked ajándékozom mind, csak kegyelmezz életemnek.

Iván kacajra fakadt.

— Gyémántjaid ugyanis az enyimek, ha meghalsz, te balgatag! — Ne is fáraszd magad a szóval! — Az én szívem meg nem indul.

— Az égre, valamennyi szentre, lelked tulvilági üdvére kérlek, könyörülj!

— Nem könyörülök!

— Légy hát örökre átkozott! És mulj ki oly nagy szenvedésekkel, mint én.

Iván vad kacajjal felelt.

A sebesült nem szólt többé. Belátta, hogy kinzója szívét meg nem lágyíthatja, tehát legalább férfiasan akart meghalni.

Iparkodott magába fojtani szenvedését, de egy-egy

tompa nyöszörgés mégis felhatolt néha és végtelen gyönyört okozott Ivánnak.

Igy telt egy-két óra, midőn újból megszólalt a nehéz sebesült.

— Iván!

— Mi kell?

— Ha már életemnek nem akarsz kegyelmezni, rövidítsd meg legalább kinjaimat. Ölj meg, az égre kérlek, ölj meg.

— Nem öllek meg, kaczagott Iván, hiszen ép azt akarom, hogy szenvedj.

— Oh te emberi alakba bujt szörnyeteg, mardosson örökre a lelkiismeret. Álljon örökre előtted véres tetemem bárhol jár-kelj; ha álomra hunyod szemedet, álmodban is csak engem, engem láss! Átok — átok reád!

Iván csak kacagta e tehetetlen átkozódást, sőt jól esett ezt hallania.

Ismét csend.

A nap az ég magasára hágott, majd lefelé hajlott tengelye. Egyre alább szállt. — Alkonyatra járt az idő.

Iván még mindig ott leskelődött a torkolat kijárata előtt.

Eddig csend uralkodott, most azonban ismét felhallatszott a mélyből, a tompa nyöszörgő hang.

— Iván!

A szolga nem is felelt.

— Iván, hallatszék újból a mélységből kísérteties hangon, Iván elepedek szomjan, egyetlen csepp vizet!

Gunyos mosolygás, vagyis inkább vigyorgás jelentkezett Iván arczán, de nem felelt.

A mélység fölé hajolt és gyönyörrel szemlélte áldozata vergődését.

Végre beállt az éjszaka és többé mit sem lehetett látni. A nyöszörgés, jajgatás hallatszott még egy ideig, de végre elcsöndesült egészen.

Iván a torkolat közelében örködött. Így tartott ez három nap és három éjjel.

Mindegyre gyérebben hatoltak föl a mélyből a panaszszavak s egyre halkabban.

A negyedik napon a legcsekélyebb nesz sem hallatszik többé. A torkolatban halotti csend uralkodott, mint valami temetőben. Panin gróf mozdulatlanul feküdt megüvegesedett szemmel, a gyermek feloszlásnak indult hullája mellett, mely iszonyu büzt terjesztett.

— Meghalt, sziszegé Iván elégedetten. Bosszusomjan ki van elégítve. Eleget szenvedett. Most vegyük magunkhoz a zsákmányt.

Lement a torkolatba.

* * *

Így történt, hogy midőn Dénessy Aurél és Woronyeczky Lidia nagy fáradozások és veszélyek után eljutottak Nagy-Enyedre, Ivánt még mindig nem találták ott.

Az oláhság már akkor Nagy-Enyedet is fenyegette, de Dénessy és Lidia mind a mellett eltökélték, hogy bevárják Ivánt.

Lidia nem tudta még, hogy özvegy, de az aggodó anyai szív megsugta neki, hogy fia nagy veszedelemben forog. De azt még sem hitte, hogy kis gyermeke már ekkor visszatért az égbe, az angyalok közé.

23. fejezet.

A kettős jutalom.

A szerencsétlen schwechati csata után a magyarok visszavonultak. Kossuth Görgeit nevezte ki fővezérré, aki főhadiszállását Pozsonyba tette át.

Windischgrätz nem tartotta tanácsosnak a magyarok üldöztetését, mert csapatai téli hadjáratra nem voltak kellő-

kép felkészülve s így egyelőre nagyobb csatára nem volt kilátás.

Málnássy Bélának szerencsésen sikerült elmenekülnie a Windischgrätz táborából.

De utközben láz vett rajta erőt s egy dunaparti kisebb falu korcsmájába volt kénytelen betérni,

Itt a korcsmáros szép szóért és jó pénzért egy szobát bocsátott rendelkezésére, hol kipihenhetette fáradoalmait.

De midőn reggel felébredt, még mindig oly betegnek érezte magát, hogy képtelen volt folytatni az utat.

Igy tehát akarva, nem akarva, e napot is a kis korcsmában kellett töltenie, noha a falu oly közel volt a hátrához, hogy az osztrák csapatok ide könnyen eljuthattak és így Málnássy Béla örökös veszélyben forgott.

El is tökélte, hogy reggelre kelve okvetlenül folytatja útját, s ha nem tud megülni lován, úgy a nyereghez kötetli magát.

Ez éjszakán azonban kitünően aludt, a láz elmaradt és midőn felébredt, csodálatos erőt érzett magában.

Ruganyosan emelkedett fel az ágyból. Felöltözködött s kilépett az udvarra, hogy lova után tekintsen.

Ép e pillanatban egy parasztszekér fordult az udvarba, Béla maga sem tudta miért, de megállott, hogy az érkezőket megtekintse.

Egy paraszt ember szállt le a kocsiból és segítette a menyecskét.

Béla ámult-bámult. A paraszt-pár nagyon ismerősnek látszott s a felett töprengett, hogy hol láthatta őket.

De erre sehogy sem tudott visszaemlékezni. Hirtelen azonban a parasztmenyecske elsikoltotta magát, a mint tekintete Bélára esett.

Ez most már visszaemlékezett, rögtön tudta, hogy kik állnak előtte. A sikoltás ugyanis nagyon urias volt, egyáltalán nem parasztos

— Dragon grófné, Tréger hadnagy, rebegé az ifju, hogyan kerülnek önök ide s még hozzá ez álruhában?

Az udvaron nem volt egy lélek sem, de az istállóból egy ravasz, gonosz arczu lovász kandikált ki s a legnagyobb érdeklődéssel nézte, hogy mi fog itt történni.

A grófné annyira meg volt rendülve, hogy csak egy szót sem tudott kiejteni.

Nagynehezen összeszedte magát annyira, hogy gondolatainak szavakban adhatott kifejezést.

— Hogyan, Málnássy ur, hebegé, ön az, csakugyan ön az? — Hihetetlen!

Béla mosolygott.

— Persze, hogy én vagyok. viszonzá, miért hiszi azt a grófné hihetetlennek?

— Hát nem halt meg?

— Bizony nem.

— De hiszen engemet arról értesítettek, hogy önt elfogták Windischgrätz előőrsei és az osztrák haditörvényszék halálra akarta ítélni.

— A jó akarat meg volt bennök, nem tagadhatom, felelt Málnássy. De nekem semmi kedvem sem volt kötél általi halállal szenderülni a jobb létre, megkoczkáztattam a szökést, mely, mint láthatják, a legfényesebben sikerült.

— Látom, Málnássy ur s végtelenül örvendek. Higgye el, én már elsirattam önt, mint halottat szókás.

— Oh, grófné, kár volt a szép szemeket sirással rontani, felelt Béla udvariasan.

— Nagyon fájt halálának hire. De annál jobban örvendek, hogy élve találkoztunk.

— Hanem ön grófné miért bujt ez álruhába a hadnagy urral egyetemben?

— Mi is menekülök vagyunk, csakugy, mint ön. Tréger urat már elfogták és hasonló sorsot szántak neki.

— A grófné nemeslelkűségének köszönhetem szabadságomat és életemet, vágott most közbe a hadnagy. Ő

tette lehetővé szökésemet azzal saját biztosságát is veszélyeztette.

— Ez nagyon szép tett, jegyzé meg Béla tiszteletteljes tekintetet vetve a grófnéra.

A grófné elpirult.

— Szökésem után mentő angyalomnak sem volt maradása Bécsben. Ez álruhát választottuk tehát s mint látja idáig szerencsésen eljutottunk.

— Igen, jegyzé meg Béla, csakhogy még most sem vagyunk biztosságban s azért tanácslom, hogy mielőbb folytassuk utunkat.

— De egy óráig még pihenhetünk, vélekedék a grófné. Nagyon fárasztó az éji utazás.

— A mint tetszik, viszonzá Málnássy s az ujonnan érkezteket szobájába vezette, mert nem tartotta czélszerűnek, hogy a grófné és Tréger Leó a közös ivószobába menjenek.

Bort és ételt rendeltek.

A korcsmáros hozta a megrendelt dolgokat s miután csodálkozó tekintetet vetett az új vendégekre, elhagyta a szobát.

— Többé nincs szükség az álöltözetre, jegyzé meg Málnássy. Legjobb lesz, ha lovon folytatjuk az utat, úgy gyorsabban haladhatunk.

— Remélem, megengedi Málnássy ur, hogy önnel tartunk, szólt Dragon grófné.

— Ezt nem tartom tanácsosnak.

— S miért nem?

— Ha együtt folytatjuk utunkat, úgy sokkal könnyebben találnak reánk az üldözők.

— De erélyesebben védhetjük magunkat.

Béla fejét csóválta.

— Nem értem önt, grófné! Mért teszi ki magát egyáltalán ily nagy veszélyeknek, mikor nem szükséges?

— De hiszen én sem volnék többé Bécsben biztosságban, miután gyanuba kevertem magamat.

— Önt mindenesetre meg fogják oltalmazni hatalmas összeköttetései, vélekedék Béla. Térjen vissza Bécsbe, mondja, hogy csupán kirándulást tett és fel fogják menteni.

A grófné sóhajtott.

— Ha minket követ, sokkal nagyobb veszélynek teszi ki magát, folytatá Béla. Forrongásban az egész ország, uton-utfélen a halál leskelődik, míg Bécsben ezentul nyugalom fog uralkodni.

— S elváljak önöktől, legjobb barátaimtól?

— Ha isten is úgy akarja, hogy életben maradjunk, úgy viszont látjuk egymást a háboru után, ha kivívtuk nemzetünk jogait.

— S a hadnagy urral mi történjék?

— Ő velem jön, mert annyi bizonyos, hogy Bécsbe többé nem térhet vissza.

Tréger Leó, ki eddig nem elegeedett a beszélgetésbe, most megszólalt.

— Igen, önnel megyek, Málnássy ur s küzdeni fogok a hős lelkü magyar nemzet jogaiért.

— S én Bécsben maradjak, rebegé a grófné. Ám legyen. Belátom, hogy igaza van Málnássy ur és visszatérek.

— Ez a leghelyesebb, mire grófné elhatározta magát.

— De az ellen csak nem lesz kifogásuk, hogy elki-sérjem önöket még egy darabig.

Málnássy fejét rázta.

— Ezt nem tanácslom!

— Én sem, szólt Tréger Leó.

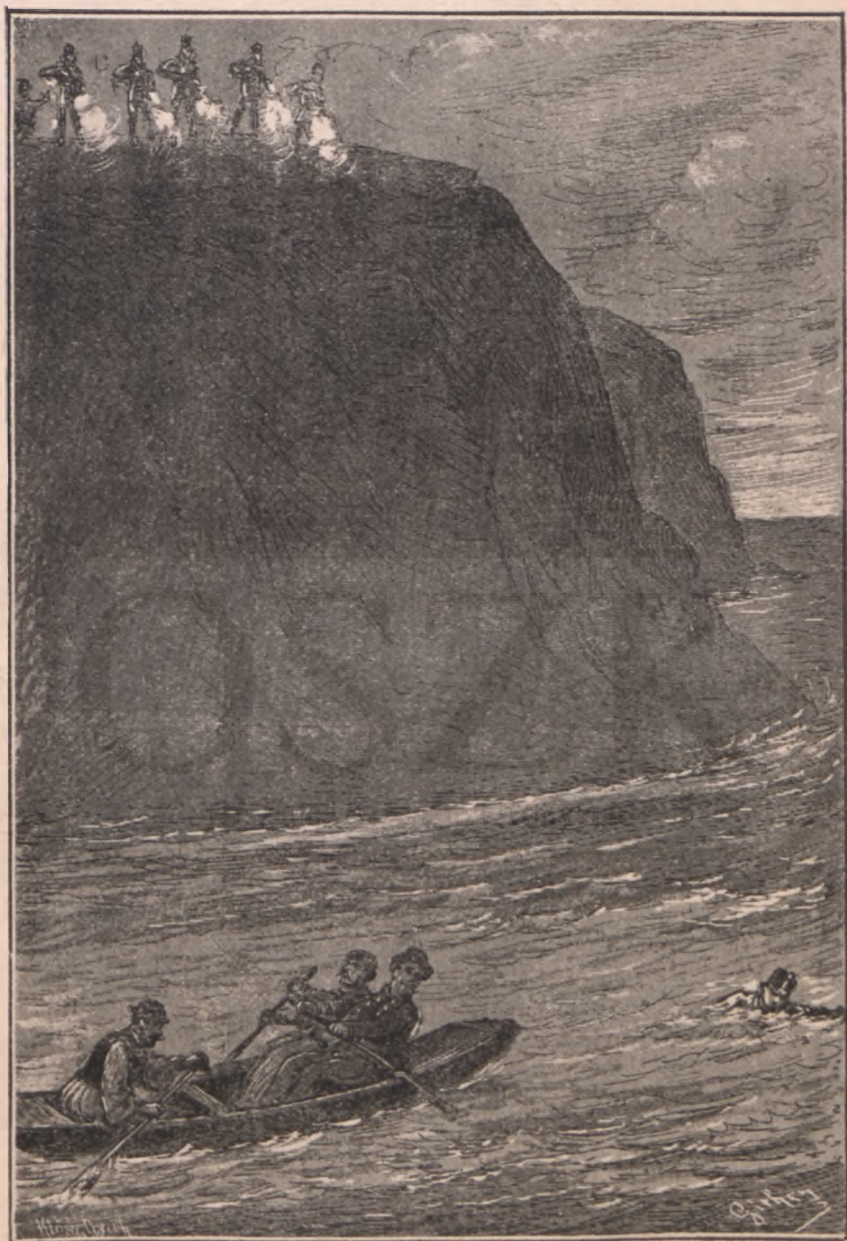
— Nagyon veszélyes a mi társaságunk, jobb azt elkerülni, folytatá Béla.

A grófné szeme felragyogott.

— Azt hiszem, uram, én már elég gyakran bebizonyítottam, hogy az én szívemhez nem fér félelem.

— Igen, grófné, de azért nem szükséges magát ok nélkül veszélynek kitenni.

— Ok nélkül? — Én nem tudnék addig megnyugodni,

— Tüzet! vezénylet Lazare.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

mig meg nem győződöm, hogy önök teljesen biztonságban vannak.

Málnássy Béla redőkbe vonta homlokát s néhány másodpercig erősen gondolkozott.

— Legyen, mondá végre, ha grófné kívánja, elkísérhet bennünket. A korcsmáros be van avatva titkomba s ő értesített, hogy félórányi távolságban innen, a Dunapart egyik sziklás helyén csolnak várakozik reám, mely a másik partra fog szállítani, hol nincsenek ellenséges csapatok. Ha grófné kívánja, a sziklákig elkísérhet bennünket.

— Igen, kívánom!

-- De megigéri, hogy onnan visszafordul?

— Igérem!

— Kezet reá!

— Itt a kezem, mosolygott a grófné s kezet szorított a deli ifjuval.

— S most le az álruhával, tevé hozzá. A kocsiban van egy csomag, mely ruháinkat tartalmazza. Talán a korcsmáros behozhatná.

Béla szólitotta a korcsmárost, ki csakhamar behozta a csomagot.

Az urak most visszavonultak s mindaddig az udvaron sétálgattak, mig a grófné ott öltözködött.

Tréger Leó megtartotta a parasztgunyát egyelőre, melyben biztosabbnak hitte magát.

A lovakat kifogatták a kocsiból és a szekeret a korcsmárosnak ajándékozták.

Negyed óra mulva lóra ült a három tagból álló kis társaság és a sziklák felé vette útját.

A lovász, ki már az előbb leskelődött utánuk, most sem vette le róluk szemét, mig csak az udvarból el nem tűntek.

— Hm, hm, dörmögé, ezek nem közönséges emberek. Nagy urak lehetnek.

* * *

Alig tíz percz múlva a kis társaság távozása után egy lovas csapat vágatott az udvarra.

A lovas csapat vezetője Lazáre volt. A grófnét és Tréger Leót üldözte. Málnássy Bélát is, mert időközben értesült, hogy az ifjút nem végezhatték ki, mert sikerült menekülnie.

Lazáret e körülmény végtelen dühvel töltötte el s megfogadta, hogy az illetőket hatalmába keríti.

Sikerült kieszközölnie, hogy egy lovas csapat bocsátassék rendelkezésére, melylyel elindult az üldözésre.

Le sem szállt lováról, hanem a korcsmárost szólította és beszédbe ereszkedett vele.

A korcsmáros jó magyar ember levén, csupán kitérő válaszokat adott, úgy, hogy Lazáre nem tudott eligazodni.

Végtelenül bosszankodott. A lovasok megjelenésére persze minden élő lény az udvarra sereglett, az idegeneket megbámulni.

Lazáre villogó szemmel tekintett körül s hirtelen egy gondolata támadt.

— Husz aranyat annak, kiáltá, ki bővebb felvilágosítással tud nekem szolgálni.

A lovász megrezzent. E nagy összeg oly csábót képezett reá, melynek ellenállni nem tudott.

Mind a mellett habozott, mert attól félt, hogy társai az árulásért megvetésüket fogják vele éreztetni.

Csend uralkodott az udvaron, Lazáre hasztalan tekintett körül, senki sem jelentkezett szólásra.

— Nos, jegyzé meg bosszusan, nincs senki köztetek, a ki husz aranyat szeretne szerezni. Ha oly bővében vagytok a pénznek, úgy elmegyünk. Tán akad majd más, ki szert akar tenni husz aranyra.

Lazáre erre a kapu felé fordította paripáját, de e pillanatban elé lépett a lovász.

— Megálljon, uram! kiáltá.

Lazáre megallította paripáját s az áruló felé tekintett,

ki a reá irányuló rosszaló tekintetek daczára hiven elmondta, hogy mit látott.

Képzelfhető, hogy Lazáre az áruló vallomását a lehető legnagyobb figyelemmel hallgatta.

Több izben kérdésekkel szakította félbe, melyekre a lovász a tőle telhető legkimerítőbb választ adta.

Midőn az áruló vallomását befejezte, Lazáre meg volt győződve, hogy a távozók csupán Dragon grófné, Málnássy Béla és Tréger Leó lehettek.

— Meg vannak a szökevények s nem sokára hatalmamba keritem őket. — Nesze jutalmad, tevé hozzá a lovászhoz fordulva és a kialkudott husz aranyat megvetőleg dobta arczába.

A lovász azzal nem törődött, mohón szedte össze az aranyakat.

Lazáre még kérdést intézett a lovászhoz, hogy az idegenek mily irányba távoztak. Az áruló ezt is megmondta.

— Előre fiuk, vezényle és kinyargalt embereivel az udvarba.

Vágtatva indult a jelölt után és miután mindannyian jó paripákkal birtak, gyorsan is haladtak.

Az udvaron most haragos morgás keletkezett. Minden tekintet gyűlöletteljesen fordult a lovász felé.

Ez kezdte magát rosszul érezni s az istálló felé húzódott.

— Gazember, förmedt reá a kocsmáros, mit tettél, te átkozott.

A lovász megállott, de nem felelt, csupán vállát vonogatta.

— Nem sülyedsz a föld alá szégyenedben, folytatá a korcsmáros. Hogy lehattél oly nyomorult, hogy azért a néhány aranyért hóhér kezébe szolgáltatad saját honfiktársadat.

— Ha én nem tettem volna, tette volna más, védekezék az áruló. Így legalább a jutaimat is megkaptam.

— Oh te alávaló, még így mersz beszélni. Ha te nem árulod el a boldogtalanokat, más bizonyára nem tette volna.

— Hagyjon már békében az ur, felelt vissza boszusan a lovász. Mától fogva kilépek a szolgálatából.

— Ugy sem tartottalak volna tovább, te — te akasztófára való!

— Most már nem vagyok szolgája, hát ne szidjon az ur, nyelveskedett a lovász.

— Csak légy türelemmel, fortyant föl a korcsmáros. Hiszen még tölem nem kaptad ki a jutalmadat.

— Nem kell nekem az urtól semmi, rebegé a lovász, ki rosszat kezdett sejteni.

A korcsmáros gunyosan mosolygott.

— Én mindenkinek kiadom a magáét és veled sem fogok kivételt csinálni, viszonzá. Hé, fiuk — fordult a többi legényekhez — kössétek erre a padra a gazembert! — Husz botot reá, a husz arany mellé.

A lovász elhalványodott.

— Én szabad ember vagyok, kiáltá, engemet botozni senkinek sem áll jogában.

A korcsmáros rárivallt.

— Szabad ember vagy és még ezt ki is mered mondani. No ha szabad ember vagy is, azért kiadjuk a jusodat. Huszonötöt kapsz.

A legény hasztalanul védekezett, ordított, a többiek megragadták és rövid tusa után legyűrték.

A következő pillanatban a padhoz volt kötözve s olvasatlanul hegedülték el rajta a huszonötöt.

Igy kapta meg árulásáért a kettős jutalmat.

24. fejezet

A halálos ugrás.

Málnássy Béla, Tréger Leó és a grófné mit se sejtve a Lazáre üldözéséről, felnyargaltak a sziklás hegytetőre, hol el kellett válniuk.

— Ime, grófné, megérkeztünk, kezdé Málnássy Béla. E sziklás domb a hely, a hol a csolnakot be kell várunk. Isten önnel grófné, bucsuzzunk.

— Megyek, viszonzá Dragon grófné, már azért is, mert üldöztetés esetén önök nélkülüm könnyebben menekülhetnek. De azért viszontláthatjuk egymást, még pedig előbb mint gondolnák.

— Veszedelmes időket élünk, sóhajtott Málnássy Béla. Senki sem tudhatja a legközelebbi reggelen, mire ébred.

— Lódobogás hallatszik, vegyült közbe Tréger Leó hirtelen. Vajjon barát vagy ellenség közeledik-e.

— Azt nem határozhatjuk meg, sűrű köd ereszkedett a földre, mely a látást igen megnehezítette.

— Mindenesetre váljunk grófné, tévé hozzá Málnássy. Bárki jön is, ne találjon bennünket egyedül.

A grófné szeme könnybe lábbadt. De nem tett ellenvetést.

Kezet szorított Málnássyval, Tréger Leóval s aztán megrántotta a kantárszárát.

A paripa sietve haladt le a dombról vissza az ut felé.

A két férfi némán nézett utána és Tréger Leó arczán a fájdalom felhője borongott.

Nem csak az fájt neki, hogy vállalnia kell e nőtől, kit szeret. De még jobban gyötörte a gondolat, hogy a grófné szíve többé nem az övé, de másé.

Igen, Málnássy Béla vetélytársa volt, de azért a

magyar fiut nem tudta gyűlölni, de meg elébe lebbent Margit arcza is és a fájdalom rögtön enyhült.

A két fiatal ember annyira el volt merülve gondolataiba, hogy alig vették észre, hogy egy lovascsapat állott meg a hegy tövében.

— Itt vannak az árulók, dörgött ekkor Lazára hangja.

Összerezzenek. Felismerték az üldözők élén halálos ellenségüket — Lazáret.

— Uraim, kiáltott feléjük Lazáre gunyosan, szánom önököt, de kötelességemet kell teljesítenem. Ő felsége a császár nevében, önök foglyaim.

Az üldözöttek lepattantak a lovaikról, hogy a golyó célzáblái oly könnyen ne lehessenek és a sziklák mögé húzódtak.

Helyzetük nagyon veszedelmes volt. Előttük az ellenség. Mögöttük meredeken nyult a sziklás hely a Dunáig, szétzuzással fenyegetve a vakmerőt, ki e halálos ugrást megkockáztatná.

Málnássy különben oly szelid szeme villámokat szórt, homlokának erei vérrel teltek el. Pillanat alatt a halálra elszánt harczossá változott, ki inkább meghal, semhogy megadja magát.

Tréger Leó szintén el volt tökélve az utolsó lehelletig küzdeni. Hiszen ő még kevésbbé számíthatott kegyelemre, mint Málnássy.

— Téved ön, nyomorult, hangzék Málnássy szava, a mi szabadságunknak nagy ára van.

Elévette két pisztolyát.

— Mire való a felesleges vérontás, szólt Lazáre. Adják meg magukat! A hegy három oldalról körül van véve. Mögöttük a Duna hullámszik s így menthetetlenül el vannak veszve, mert zárva minden ut.

— Lánczos lobogós — vannak itt jó barátok is, kik honfitársukat cserbe nem hagyják, kiáltott ekkor váratlanul egy hang a bokrok mögül.

Puskalövés dördült, mely levette Lazáre fejéről a kalapot.

Egy honvéd ugrott elé.

— Utánam, cimborák, ne hagyjuk elveszni Málnássy Bélát.

Négy más honvéd követte.

— Ne csodálkozzon uram, hogy itt lát bennünket, jegyzé meg az első honvéd. Mi elszakadtunk a főcsapattól s a korcsmába vetődtünk, hol ön volt szállva. A korcsmásrostól hallottuk, hogy önt, Kossuth kedvenczét, mily veszély fenyeget. Nem haboztunk sokáig. Szóltam czimboráimnak hogy siessünk segítségére s azok beleegyeztek. A bokrokon keresztül lopódtunk ide, ugy, hogy a hunczut németek észre nem vettek.

Málnássy megköszönte a derék honvédek segítségét és kezet szorított velük.

Leszólt Lazárehoz.

— Láthatja uram a váratlan segítséget, melyet isten küldött nekem. Vonuljanak vissza s engedjék meg, hogy nyugodtan távozzunk innen.

Lazáret végtelenül boszantotta, hogy az elfogatást így megnehezítették. De azért nem tágitott, miután elegendő emberrel rendelkezett, hogy támadást intézhessen.

— Mit alkudozom lázadókkal, viszonzá megvetőleg. Magára vegye, ha most félre teszek minden kiméletet.

— Ön mer minket lázadóknak nevezni, pattant fel Tréger Leó, ön, ki Bécsben eleinte legbuzgóbb hive volt a forradalmi pártnak, hogy aztán galádul elárulja.

Lazáre kaczagott.

Nem felelt többé, mert látta, hogy a harcz ugyis ki-kerülhetlen.

Málnássy nem igyekezett magát avval áltatni, hogy a honvédek segítségével a helyzet többé nem oly veszedelmes.

Tisztába volt azzal, hogy csak rövid ideig szállhat-

nak szembe, de azért úgy osztotta el embereit, hogy lehetőleg sikeresen védhessék a sziklatetőt.

Lazáre is kiosztotta ezalatt parancsait. A lovasság egy részével félkört képeztetett a hegy körül a Dunáig, hogy senkise menekülhessen, a nagyobb résznek pedig le kell szállnia a hegy megostromlására.

Málnássy észrevette, hogy Dragon grófné megállt az uton és aggodalommal várja a harc kimenetelét.

De Béának nem volt sok ideje a megfigyelésre, mert a közelbe vesztély vette csakkamar igénybe.

A honvédek a sziklatömbök mögött kerestek fedezetet. A köd oszladozni kezdett és csupán a Dunát borította sűrűben. De minden figyelem a hegyre központosult úgy, hogy a folyammal most senki sem törődött.

Málnássy egy törzshöz kötötte s minden lovát fedezet nélkül tette ki magát a golyóknak, mintha óhajtaná a halált.

Az utóbbi időkben már annyiszor forgott halálos veszedelemben, hogy bizonyára megunta az örök zaklatást és egyszerre akart véget vetni mindennek.

Hiszen az elfogatás csakhamar kikerülhetlen volt s ez esetben felakasztják. Inkább hőshalállal mul ki, fegyverrel kezében.

Hasztalan integetett feléje Dragon grófné esdőleg, nem vette a jeleket figyelembe.

De a halál mégis elkerülni látszott, mert Lazáre elevenen akarta őt hatalmába keríteni s azért kiadta embereinek a rendeletet, hogy csak a többiekre lőjjenek — Málnássyt egyelőre kimélik!

Megkezdődött a kölcsönös tüzelés. Tréger Leó első lövéseivel egy ellenséget terített le.

Málnássy körül röpdöstek a golyók és az üldözők lépésről, lépésre előnyomultak egyre jobban hátraszorítva a honvédeket, kik a földet vérükkel öntözték.

A honvédek tüzelése megritkította az osztrákokat, de kö-

zülök is többen estek el már s most egy golyó Tréger Leót találta mellébe, úgy, hogy haldokolva roskadt össze.

Dragon grófné látta egykori imádója elhanyatlását s noha szíve most már másért égett, mégis fájdalommal takarta el arcát.

Még csak három honvéd puskája választotta el Málnássyt az ellenségtől. Lassanként egészen viaszozották a hegy szélére s el voltak tökéelve a halálra.

Az ellenfeleket csupán tíz lépésnyi távolság választotta el s épen kézi tusára készültek, úgy, hogy egy pillanatig szünetelt a tüzelés.

Málnássy Béla kivonta kardját s a fölösleges kardhüvelyt eldobta. Jobbja harcckészen villogtatta az aczélt, míg balja a pisztolyt tartotta.

Ez alatt a hegy aljában a Dunán egy csolnak tünt fel.

Epillanatban hirtelen olyasmi történt, mi a harczot egyelőre késleltette.

Dragon grófné látva az imádott ifju nagy veszedelmét, a hegyre vágatott s hirtelen a harczolók között termett.

— Vissza innen! Lazáre, az Isten szerelmeért tartsa vissza embereit, kiáltá kétségbeesve.

Dragon grófné megjelenésére az előre nyomuló katonák megállottak.

— Ej grófné, fortyant föl Lazáre, micsoda joggal meri ezen embereket kötelességük teljesítésétől visszatartani.

— Az irgalom jogán, rebegé a grófné. Ne legyen oly kegyetlen, elég rosszat követett el ugyis.

Lazáre gunyosan mosolygott.

— Grófné hizeleg, viszonzá. Egyébiránt egy jó tanácsot adnék önnek.

— S mi az a jó tanács?

— Önt Bécsben már ugyis gyanus szemmel nézik. Ne adjon arra alkalmat, hogy a gyanu még növekedjék, mert minden magas rangú összeköttetései daczára még nagy, de igen nagy kellemetlenségei lehetnek.

Dragon grófné megvető tekintetet vetett az árulóra, kit egykor ő is bizalmával ajándékozott meg.

— Hogy van lelke így bánni azok ellen, kik egykor barátjai voltak.

Lazáre vállat vont.

— Más idők, más emberek, felelt gunyosan.

— Oh iszonyu!

— Hagyjuk a kifakadásokat. De kérem, grófné, ne állja el utunkat, mert végeznünk kell mielőbb.

— Kegyelem!

— Istennél a kegyelem.

— Ne könyörögjön értem, grófné, hallatszék most Málnássy Béla szava. Én e nyomorulttól úgy sem fogadnék el kegyelmet, még ha adná is. — Igaza van! — Végezzünk mielőbb!

Lazáre bosszus pillantást vetett a beszélőre, aztán inett két emberének. Ezek elértették szándékát. A grófnéhoz ugrottak s két oldalt megragadva a ló kantárszárát hátra vezették.

A további alkudozásnak már azért is vége szakadt, mert a honvédek egyike puskatussal rontott Lazárenek.

Nyomban újra kezdődött a harcz s ember ember ellen harczolt. Málnássy a végzetes pillanatban lovára ugrott, mely eddig sértetlen maradt.

Neki yágott az ellenség legsűrűbb tömegének, hogy keresztül vágja magát. Fel-fel csillant kardja s valahányszor lesujtott, egy-egy osztrák vérebre roskadt. De új emberek álltak az elesettek helyébe s végre lankadni kezdett Béla hősi karja.

A honvédek a kétségbeesés erejével védték magukat s noha sebekkel voltak takarva, örülteként viaskodtak.

Kettő már elesett. Ekkor a harmadik Bélához vágta magát keresztül. Fiatal ember volt, legfeljebb 22 éves.

— Meneküljön uram, kiáltá lelkesen villámló tekintettel. A haza érdekében mentse meg magát. Tudom, hogy

minő fontos szolgálatot tett és tehet még. Meneküljön tehát és vigye bucsu üdvözetem Kossuthnak.

Ezzel az örvény felé szoritotta Bélát. Az ifju honvéd bizonyára nem vette szemügyre a hegy ezen részét, hogy innen lehetetlen a menekülés.

A honvéd bátor tette egy pillanatra visszariasztotta az ellenséget, úgy hogy Béla fellélegezhetett.

Lepillantott az előtte tátongó örvénybe s visszadöbbsent. A meredek lejtőn sziklák nyultak kifelé, melyen csaknem elkerülhetlen volt a szétzuzódás. Alant pedig a Duna hullámzott. — Lehetetlen volt innen menekülni.

A bátor honvédet csakhamar lesujtották az osztrákok. Most karabélyaikhoz akartak nyulni, de Lazáre szigoruan megparancsolta, hogy elevenen kell elfogni Málnássyt.

Igy hát még a halál is kerülni látszott a bátor ifjut. Az üldözők most már bizonyosra vették zsákmányukat s lassan nyomultak feléje.

Jó kardjával még egyszer visszaverte őket s egy tekintet vetett fejeiken keresztül Dragon grófné felé, kit Lazáre parancsára néhány katona őrzött.

A grófné ajka megmozdulni látszék s a távolság s a harci zaj daczára Béla hallani vélte utolsó szavát.

— Isten veled!

— Adja meg magát, Málnássy Béla, dörgé Lazáre, minden ut el van zárva — tegye le fegyverét — ugyanis hatalmunkban van már.

Béla szeme villámokat szórt.

— Soha, míg egy férfi meg tud halni, kiáltá.

Ezzel az utolsó sziklacsucsra szoritotta paripáját, mely a Duna fölé nyult.

Még egyszer hatalmas körben forgatta meg kardját s az ég felé tekintett.

Háttal állott most az ellenségnek, szemben a Dunával s e végzetes pillanatban megsarkantyuzta paripáját.

— Isten veled!

Kardja megvillant a levegőben amint az osztrákok felé röpült — egy ugrás — az álmélkodás és rémület kiáltása hallatszott oly férfiak ajkáról, kik a vért és halált megszokták. — —

A sziklacsucs üres volt!

Málnássy megkoczkáztatta az ugrást.

Egy pillanatig mindannyian dermedten állottak, meg-rémülve a vakmerő tettől, aztán mindannyian az örvény-nek szélére rohantak, hogy egy tekintetet vessenek a hullámsirba, melyet a hős lelkü ifju választott magának.

Lenn a Dunát még köd borította.

Semmi jel sem mutatta, hogy mi történt. A németek kérdő tekintetet vetettek egymásra. Vajjon szétzuzódott-e a sziklákön a hős, vajjon halálos harczát vivja-e a tajté-kozó hullámokkal?

Arról azonban mindannyian meg voltak győződve, hogy okvetlenül oda vesz.

Elfojtott szívvél hallgattak mindnyájan, midön több ajkról fölhangzó kiáltás véget vetett az általános dermedt-ségnek.

Tíz kéz mutatott a mélybe.

A szél ugyanis szétüzte a ködpárákat s a hullámok-ból egy sötét alak emelkedett ki, izmos kezével osztva kétfelé a habokat.

Málnássy Béla vakmerő tettét siker koronázta. A ló ugyan összezuzva sülyedt a mélybe, de ő sértetlen maradt.

Ezalatt a másik parton pihenő csolnak, mely érte jött, észrevette a bátor menekülöt s feléje tartott.

Dragon grófné az elébb leugrott lováról s ha elébb halálra ijedt, most annál nagyobb volt öröme.

— Éljen a szabadság, éljen a szerencse, kiáltá ujjong-va. Megmenekül, el fogja szerencsésen érni a csolnakot.

Kendőjét lobogtatta Málnássy Béla és a csolnakosok felé, kik kétszerezett erővel kezelték az evezöt.

Lazáre tajtékozott a dühtől.

— Mit lebzseltek itt tétlen, dörgé magánkivül. Tüzeljetek, tüzeljetek!

Dragon grófné elhalványult.

— Az isten szerelmeért, kiáltá, csak nem fog arra az emberre lövetni, ki felett az ur maga örködik, mint az elébb szemmel láthatólag bebizonyult.

Lazáre azonban egytlen tekintetre sem méltatta Dragon grófnét, hanem a katonákhoz fordult.

— Tüzet! vezényle.

A grófné a puskák csövei elé akarta vetni magát, de késő. A sorlövés eldőrdült.

— Átok e gyáva tette, sikoltá. Így csak gazember cselekedhet.

Midőn a löpor füstje elvonult, látták, hogy az uszó féltesttel kiemelkedik a vízből, mely körülötte pirosodni kezdett — a csolnak már ekkor nem volt távol tőle.

Málnássy Béla felemelte és megrázta karját, mintegy haragos megvetéssel sújtva a gyűlöletet, mely a Duna mélyén is üldözte — s aztán elsülyedt.

E pillanatban a szél a ködpárákat újból a Duna fölé sodorta.

A köd eltakarta a csolnakot s azt a helyet, hol a lelkes magyar bajnokot a vérrel festett hullámok nyelték el.

Dragon grófné látva a szeretett ifju vesztét, nem tudott többé magán uralkodni, szivszaggató sikoltással ájult el.

* * *

Midőn később elosztott a köd, a távolban látszott még a csolnak, a mint erős evező csapásoktól hajtva sietett az osztrák hatalom köréből menekülni.

25. fejezet.

A vándorló halott titka.

Mindenesetre szerencsének volt mondható, hogy Windischgrätz a schwechati csata után nem sietett a támadással. Jutott idő a szervezkedésre.

A magyarok ezen idő alatt nem tétlenkedtek. Pozsony, Moson és Győrnél nagyban ásták a sánczokat.

Még az uri nép se restelt részt venni a munkálatokban. Oly nagy volt akkoriban a hazaszeretet.

A gyárakban egyre-másra készültek a fegyverek. A pesti gépgyár és vasöntőde fegyvergyárrá alakíttatott.

Fegyvergyárakat Kassán és Beszterczebányán szintén létesítettek. De a nagyobb városnak puskaművesei is megfeszített erővel gyártották a fegyvert.

Ágyu öntés céljára pedig sok község még a harangjait is oda ajándékozta.

Kossuth látva a nagy veszélyt, mely Bécs felől fenyegette a hazát, kiadta Damjanichnak, ki mint tudjuk az alvidéken harczolt a szerbekkel, a felvonulásra a rendeletet.

Damjanich erre természetesen megindította seregét, melyben mint tudjuk, Woronyeczky herczeg is szolgált a lengyel legióval.

A hőselelkű herczeg csapatával minden ütközetben kiűntette magát. Aniella most már ott élt boldogan oldala mellett s a herczegnek volt gondja rá, hogy az imádott nőt többé el ne veszítse.

Damjanich seregével természetesen Woronyeczky és neje, Aniella is megindultak.

*

*

*

Kossuth a schwechati csata után Pestre jött, hová néhány nap múlva Málnássy Margit is követte.

A szép leányt az utolsó idők kalandjai, úgy látszik, megviselték, mert Pestre betegen érkezett s néhány napig ágyban kellett feküdnie.

De erős szervezete diadalmaskodott s végre elhagyhatta az ágyat.

Arcza halványabb volt a szokottnál, de mind a mellett oly ruganyosan lépdelt már, mintha nem is ő lett volna a beteg.

Hatvani utcza lakásán találjuk szép ifju hölgyünket. Elgondolkodva sétál fel-alá szobájában, csupán néha tekint ki az ablakon.

Ekkor hirtelen megnyílik az ajtó s az öreg szolga lép be.

— Nos, mit akar? kérdé Málnássy Margit s bizonyos kedvetlenség rajzolódott arczán.

— Egy ur kér bebocsáttatást.

— S ki az az ur?

— Verő Aladár.

Margit felriadt.

— Az lehetetlenség, kiáltá a legnagyobb csodálkozás jeleivel, én ugy hallottam, hogy Verő Aladár Bécs ostrománál életét vesztette.

A szolga mosolygott.

— Akkor talán feljár sirjából kísérteni, mert az az ur, ki künn várakozik, szakasztott olyan, mint Verő Aladár ur.

— Bocsássa be!

A szolga eltávozék s a következő pillanatban csakugyan Verő Aladár nyitott be.

Margit nyájas arczczal sietett feléje s üdvözlétére kezét nyújtotta.

— Hát csakugyan ön az. Nem pusztult el, nem halt meg. Visszajött.

Verő Aladár megszorította a feléje nyújtott kis kezét s mosolyogva felelt.

— Igaz, hogy Bécs ostrománál megsebesültem, de az osztrákok fölszedtek és a kórházba vittek, hol ápolásban részesítettek, abban a reményben, hogy gyógyulásom után felakasztanak. Sebem különben nem volt oly veszélyes. Én azonban nagy gyöngeséget tettem s így félrevezettem az orvosokat.

Verő itt szünetelt.

— Még mindig nagyon halavány, jegyzé meg Margit. Látszik, hogy sokat szenvedhetett.

— De a kisasszony sincs jó színben, veté ellen Verő. Ugy látszik, mintha beteg volna.

— Csak voltam, Verő ur, csak voltam, mosolygott Margit. Néhány napig feküdnöm kellett, de már kihevertem a bajt. — De hagyjuk ezt. Mondja inkább, hogy miként sikerült menekülnie.

— Ah, igaz, kiáltott Verő. Menekülésem története nagyon egyszerű. Az ápolóm magyar fiu volt. Megesett a szíve rajtam s megakarta honfi társát menteni az akasztófától. Ápoló ruhát szerzett számomra egy éjjel, melyet magamra vettem. Az ápoló ruhában aztán elhagytam a kórházat, miután sebem behegedt. Így sikerült elhagynom Bécset s egyenest Pestre siettem, hogy szolgálataimat újra felajánljam a magyar kormánynak.

— Nagyon derék, viszonzá Margit felragyogó szemmel. Szüksége is van hazánknak az ilyen lelkes férfiakra.

— Mi hír különben a titkos tanács többi tagjairól?

— Woronyeczky herczeg eddig a szerbek ellen küzdött vitézül.

— Azt hallottam.

— De most Damjanich parancsot kapott Kossuthtól, hogy vonuljon fel seregével, mert itt nagyobb a veszély s így minden valószínűség szerint viszont fogjuk látni Wo-

ronyeczky herceget, ki, mint tudja, Damjanich hadtesténél van.

— Ah, ez kellemes lesz.

— Tudja-e, hogy a herceg megnősült? kérdé Margit.

— Megnősült?

— Igen.

— S kit vett el?

— Egy magyar származású leányt, Erdőssy Aniellát, viszonzá Margit s röviden elmondotta, hogy mikép ismerkedett meg Aniellával s miként szerették meg egymást.

— Érdekes szerelmi történet, jegyzé meg meghatva Verő. A herceg különben csinos fiu. Nem csodálom, ha Aniella belé szeretett. — De Dénessy hol van?

— Valahol Erdélyben! — Felőle már rég nem hallottam hirt.

— Mint értesültem az erdélyi hadsereg főparancsnokává Bem tábornokot nevezték ki, kinek szintén szerencsésen sikerült Bécsből elmenekülnie.

— Ugy van! — Bem tábornok legközelebb már leutazik Erdélyországba, hol, mint hallottam az oláhok csuful garázdálkodnak.

— De hol van fivére, Béla?

Margit arcza elborult.

— Nem tudom, mióta Bécsbe ment Kossuth megbizásából, nem hallottam felőle hirt.

Verő elhalványodott.

— Az istenért, csak nem ment tönkre ő is Bécs ostrománál.

— Nem hiszem, vélekedék Margit. Béla oly ügyes fiu, hogy miatta nem kell aggódunk. Volt ő már sokszor veszélyben, de azért nem történt baja.

— Adja isten, hogy, most is sértetlenül lássuk viszont, sóhajtott Verő. Én vigasztalan volnék, ha e kedves barátomat elvesziteném.

— Nem fogjuk elveszíteni.

— Remélem én is! — Minthogy épen Béláról van szó, eszembe jut egy sajátságos történet, melyet a Dragon grófnénál mondott el nekem.

— Micsoda történet? kérde Margit.

— A történet egy zugligeti nyaraló körül forog, viszonzá Verő Aladár. Béla ott egy izben igen sajátságos felfedezést tett. — Csodálnám, ha önnek el sem monddta volna.

— Dehogy nem mondta el, kiáltá Margit. Hiszen tudom már, hogy mit gondol — a vándorló halotról van szó, ugy- e?

— Igen, igen.

— Béla a különös históriát természetesen elbeszélte. A körülmények úgy hozták magukkal, hogy ő mindeddig újból meg nem látogathatta a nyári lakot. Mihelyt Pestre értem, első gondolatom volt, hogy nyomára jutok a titoknak, de betegségem kényszerített, hogy lefeküdjem s mostanáig nyomtam az ágyat.

— Engem is nagyon bánt a kíváncsiság, vallá meg Verő. Öszintén szólva, én mielőbb meg akarom vizsgálni azt a titokteljes nyári lakot.

— Tudja mit, szólt Margit, ajánlanék valamit.

— Csak tessék!

— Látogassuk meg az éjjel együtt a titokteljes nyári lakot.

Verő visszadöbbsent.

— Hogyan — ön — kisasszony? — hebegé.

— Nos?

— Ön tenné ki magát e veszélyes kísérteties éjjeli utnak?

— Ugyan, uram, csóválta fejét Margit. hát még mindig oly közönséges félénk nőnek tart engem. Azt hiszem, elég próbáját adtam annak, hogy megérdemeljen e czimet: „rendkívüli nő!”

Verő meghajtotta magát.

— Igaza van, kisasszony, viszonzá. Ön rendkívüli nő, aminőt még soha életemben nem ismertem.

— Tehát ma éjjel meglátogatjuk a nyári lakot.

— Szolgálatjára állok.

— Ketten elegen leszünk, vélekedék Margit. Állig fegyverkezünk fel s nem ijedünk meg, hogy ha maga az ördög tanyáz is abban a titokteljes nyaralóban.

Verő mosolygott.

— Hiszen ön tultesz rajtam, kiáltá. Én mindenbe beleegyezem. — Mikor találkozunk?

— Várjon reám lovon 11-kor a lánczhid közelében. Én is lovon fogok érkezni s a nyaralóba ügetünk.

— Helyes s most ajánlom magam. Verő kezét szorított Margittal s az ajtó felé lépdelt, de hirtelen visszafordult.

— Igaz, kiáltá, még valamit akarok kérdeni.

— Ugyan mit?

— Hol időzik jelenleg ősz pártfogónk, Rezes Andor?

— Már én is kérdezősködtem utána, viszonzá Margit. De mindeddig mitse hallottam felőle. Megfoghatatlan, de eltűnt nyomtalanul.

— Ej, ej, pedig nagyon szerettem volna találkozni az ősz emberrel.

— Én is úgy vagyok. De hiába kérdezősködtem fűnél fánál, mindeddig mi hír sincs róla.

— Csak nem vonult mostan nyugalomba, mikor megkezdődtek a mozgalmas idők, melyekre oly nehezen várt.

— Azt nem tette semmi esetre.

Még egy ideig tanakodtak Rezes Andor sajtósága el-tűnése felett. De miben sem tudtak megállapodni és Verő végre eltávozott, avval az ígérettel, hogy tizenegy órakor lovon fog a lánczhidnál várakozni.

*

*

*

Málnássy Margit délfelé diszesen öltözködött fel s meglátogatta Kossuthot.

Kossuth betegsége alatt egy izben megjelent Margit lakásán, mély részvétét fejezte ki s naponta kérdeztetett hogyléte után.

Most nagyon megörült, hogy egészségesnek látta.

— Ah, hát elhagyta az ágyat, mondá nyájasan üléssel kínálva meg a vendéget. Nagyon örvendek, hogy a baj nem volt komoly.

Mindketten helyet foglaltak.

— Már teljesen jól érzem magam, felelt Margit mosolyogva. Azért jövök, hogy újból felajánljam szolgálataimat a magyar kormánynak.

— Nem, nem, vágott közbe Kossuth, önnek még egy-ideig pihennie kell. Majd aztán beszélünk e tárgyról.

Margit nem tett ellenvetést. Belátta, hogy egy ideig tényleg szüksége van a nyugalomra.

— S Béla fivére még nem érkezett meg? kérde Kossuth.

— Nem!

— Ah, még mindig nem, jegyzé meg Kossuth elboruló homlokkal. Már aggódni kezdek a fiatal emberért.

— Ne aggódjék, kormányzó ur, sietett felelni Margit. Higgye el, Béla oly ügyes legény, hogy nincs az a veszély, melyről nem tudna kisiklani.

— Annál jobb, ha nővére ily bizonyossággal beszél.

— Egy kérdést óhajtanék intézni kormányzó urhoz, terelte Margit hirtelen más térre a beszélgetést.

— Szolgálatára állok, kisasszony.

— Itt a hivatalban sok ember megfordul, sok emberről van szó. Egy jó ismerősöm eltűnt nyomtalanul, legalább is mit sem tudok róla. Talán kormányzó ur adhatna az illetőről felvilágosítást.

— Meglehet, miután emlékező tehetségem elég jó. Hogy hívják azt az uri embert?

— Rezes Andor.

Kossuth összeránczolta homlokát. Egy perczig nem szólt, végre így felelt szokatlan komolysággal.

— Ismerem Rezes Andort, nemcsak névről, de személyesen is. Nem tűnt el nyomtalanul, sőt szolgálatát felajánlta a hazának. Mind a mellett kérnem kell a kisasszonyt, hogy ne kérdezősködjék utána.

— De hát mért nem? hebegé Málnássy Margit a legnagyobb meglepetés jeleivel.

Kossuth vállat vont.

— Erre nem válaszolhatok, felelt szeliden, csupán arra kérem, kedves kisasszony, hogy e tekintetben ne legyen kíváncsi.

Margit ezalatt leküzdte kíváncsiságát.

— A mint kormányzó ur kívánja, viszonzá készségesen. Noha nő vagyok, nem vádolhatom magam azzal, hogy kíváncsi is vagyok.

— Erről meg vagyok győződve.

Kossuth még egy ideig beszélgetett Málnássy Margittal, ki azonban nem sokára visszavonult, miután megígérte, hogy látogatását néhány nap múlva ismételni fogja.

* * *

Málnássy Margit Kossuthtól lakására ment egyenest. Szobájába lépve, levetette felöltőjét s az ebédlőbe ment, hol a nagynéni már készen várta az ebéddel.

Margit keveset evett és az ebéd végeztével ismét szobájába ment vissza.

— Mit jelentett Kossuth titokteljes magaviselete, mormogá, mikor Rezes Andor után kérdezősködtem. Bizonyos, hogy valami titok létezik köztük, de hogy milyen, azt csak nem is sejthetem.

A pamlagra dőlt és egy ideig még e tárgy felett gondolkodott, de végre beleunt, mert nem tudta megfejteni.

Megtette az előkészületeket az esti kirándulásra, két ezüst pisztolyt tett az asztalra s egy finoman dolgozott tört.

Önkéntelenül megrezzent, a mikor e tört kezébe fogta. Eszébe jutott, hogy egykor e törrel oltotta ki Löven hadnagy életét, hogy Kossuthot megmentse.

— Önvédelemből tettem, suttogá magában, isten egykor fel fog e bűn alól oldani, ha ítélőszéke előtt megjelenek.

Épekkor lépett be a nagynénje és éles tekintete az asztalon heverő pisztolyokra esett.

— Micsoda előkészületek ezek? kérdé.

— Az éjjel egy kis kirándulást tervezek, viszonzá Margit nyugodtan.

— Micsoda, most az éjjel, szörnyüködék a nagynéni. Hová gondolsz. Hiszen alig épültél fel betegségedből. Még gyöngé vagy.

Margit mosolyogva rázta fejét.

— Mit gondol nagynéni, hogy én oly gyenge fehér cseléd vagyok. Kihevertem már a bajt és úgy érzem magam, mint a hal a vízben.

— Margit, Margit, gondold meg, ebben a hűvös őszi éjszakában indulnál kalandra.

A szép ifjú leány elvető mozdulatot tett finom fehér kezével.

— Mit törődöm én az éjszakával, viszonzá. Nem ijedek meg tőle.

— De hiszen utóvégre mégis csak leány vagy. Mit teszed ki magad oly veszélyeknek, melyek férfiaknak valók. Hiszen előbb, utóbb mégis pórul jársz. Margit, kedves gyermekem, hagyj fel e veszélyes játékkal, melynek előbb-utóbb rossz lesz a vége.

Margit elkomolyodott. A nagynéni szavai sötét sejtelmeket ébresztettek szívében.

— Belátom jó szándékát, kedves nagynéni. De akár-

mi is lesz a vége, én beváltom fogadalmamat, hogy azon a párton fogok küzdeni, melyen az a férfi áll, kit szeretek.

— Oh az a boldogtalan fogadalom, az a boldogtalan szerelem, sóhajtott a nagynéni.

— Igaza van nagynéném, megint, vallá meg Margit. De talán azt nem kívánja, hogy fogadalmamat megszegjem?

— Jó, ne szegd meg. De azért némileg kimélheted magad. Maradj ma este itthon.

— Nem maradhatok.

— De ha én kérlek.

— Szavamat adtam, kedves nagynéni, s azt még az ön kedvéért sem szeghetem meg.

A nagynéni belátta, hogy hiába ostromolja a makacsfejú leányt.

Mind a mellett nem akarta magát oly könnyű szerrel megadni. Még egyszer ismételte kérelmét. És miután tagadó választ kapott, belenyugodott Margit akaratába.

Sóhajtva vonult vissza.

*

*

*

Öt percczel tizenegy előtt Verő Aladár megjelent lován a lánczhid előtt.

Állig fel volt fegyverkezve. Vállán puska lógott, övében két pisztoly, oldalán kard.

Föl-alá sétált paripáján a lánczhid közelében Margitra várakozva.

— Rejtélyes leány, suttogá. Oly bátor, hogy sok férfit megszégyenithetne. De azon csodálkozom, hogy Béla kimaradását oly könnyen veszi. Hiszen igen nemes érzésű nő s nem tételezhetem fel róla, hogy fivérét, azt a páratlan ifjút ne szeresse úgy, mint testvért szeretni kell... De mi ez? . . Lódobogás?

Verő figyelt. De csakhamar meggyőződött, hogy tévedt. A szél zugott csupán.

— Pedig Béla alighanem rosszul járt. folytatta ma-

gánbeszédét. Én véletlenül néhány nappal később ugyanazon korcsmába vetődtem, hol ő találkozott Dragon gróf-néval. A korcsmáros igen sajátságos történetet mondott el, mely ha igaz, úgy Béla nem időz többé az élők között. Nagyon sajnálnám, úgy szeretem a höllelkü ifjut, hogy testvért jobban nem lehet szeretni. — De Margitnak nem akartam e hirről szólni. Miért nyugtalanítsam? A rossz hír mindig korán jön! — Hallgatni fogok ezentul is.

— Lódobogás, tevé hozzá hirtelen, most bizonyára Margit jön. Nem tévedek.

A város felől csakugyan egy lovas közeledett ügetve. A mint közelebb jött, megismerte Margit karcsu alakját.

— Végre!

— Kissé megvárattam, mosolygott Margit. Remélem nem neheztel. Nagynéném tartóztatott.

— Nem vártam ép oly sokáig! Hanem ha úgy tetszik, induljunk.

— Mindenesetre.

Csakhamar a lánczhid felett dobogtak a paripák patkói. Kellemetlen, borult őszi éjszaka volt. Eső ugyan nem esett, de annál erősebben zugott a szél.

— Hál istennek, jegyzé meg Margit, valahára mégis meg fogjuk tudni, hogy mit rejt voltaképen az a titok-szerű nyári lak.

— Nem szoktam kíváncsi lenni, de e dolog az én érdeklődésemet is fölkelte, vallá meg Verő.

— A mi igen természetes!

— Fel van-e kisasszony fegyverkezve?

— Két pisztolyom van s egy töröm, nagyon finom pengével. Élesebb, mint a beretva.

Ezzel félbe szakadt a társalgás, melyet a Dunán végigsivító szél nagyon megnehezített, miután a hangokat elkapta.

Csak midőn Budán is végig nyargaltak és a Zugligetbe vezető utra tértek, szólalt meg Verő.

Margit és Verő érdeklél szemlélték a különös alakot.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Tudja-e ön, hogy merre van a rejtélyes nyári lak?

— Tudom.

— Talán volt már ott?

— Béla a lak fekvését oly körülményesen magyarázta meg, hogy el nem hibázhatom.

— De ebben a szurok sötétségben mégis alig fogjuk az igazit meglelni.

— Bizzék bennem, kedves Verő ur, viszonzá Margit a meggyőződés hangján.

Verő vállat vont.

— Megbizom kisasszonyban, viszonzá. Vezessen, a merre jónak látja. Én vakon követem.

— Helyesen teszi.

Folytatták utjokat, sietésre ösztökélve paripáikat, mert a lovaglás a hideg szélben nem volt a legkellemesebb.

Végre elérték a Zugligetet.

Margit a legnagyobb biztossággal nyomult a hegyekre.

— Csak kövessen, mondá Verőnek.

A fiatal ember némán követte a szép leányt, de nagyon kétkedett benne, hogy el fog igazodni.

Margit azonban soha egy pillanatig sem habozott. Mindig a legnagyobb nyugalommal fordult hol erre, hol arra.

Végre egy tisztásra értek s a sötétség daczára a tisztáson egy épület körvonalait pillantotta meg Verő.

— Megérkeztünk, suttogá Málnássy Margit s megállította tajtékzó lovát.

Verő követte példáját.

— Szálljunk le lovainkról és győződjék meg, hogy lakik-e itt valaki, folytatá Margit.

— Az ablaktáblák zárva vannak, hogy a világosság ki ne hatoljon, szólott Verő Aladár s leugrott lováról, ép úgy, mint társnője.

A legközelebbi fatörzshöz kötötték a paripákat, s a nyárilak főajtájához léptek.

— Mit tegyünk, kérde Margit. Miként hatoljunk e veszedelmes helyiségbe?

— Kopogtatnunk kell, vélekedék Verő Aladár. Avagy feszítsük fel inkább az ajtót?

— Arra van időnk akkor is, ha kopogtatásunkra nem felel senki, viszonzá Margit.

Kivonta törét és annak fogójával háromszor megkopogtatta az ajtót, bizonyos időközben.

Alig hangzott el a harmadik kopogtatás, midőn léptek közeledtek belülről az ajtó felé.

Az ajtóhasadékon keresztül gyöngye fénysugár hatolt a sötétségbe.

— Ki az? hangzék belülről.

— Bárki is ön, nyisson ajtót, beszélni akarunk e lak tulajdonosával, viszonzá Margit.

— Többen vagytok?

— Ketten.

— Mi az, hogy éj idején jöttök hozzám? Miért nem jöttetek világos nappal?

— Mert azt hittük, hogy e kunyhó lakója nem szereti a nappali látogatókat, felelt hirtelen Verő Aladár, mielőtt Margit szólhatott volna.

— Eltaláltátok, hangzék belülről, de e lak tulajdonosa még kevésbé szereti az éjjeli látogatókat. Tehát távozzatok!

— Nem megyünk innen, jelenté ki Margit daczosan. Bocsáss be!

— Nem bocsátlak!

— Utolsó szavad ez?

— Utolsó!

— Ugy felfeszítjük az ajtót!

— Azt nem tanácslanám, hangzék fenyegetőleg, az ajtóban lörések vannak s a ki felfeszíteni készülne, irgalom nélkül lelőném.

— De bocsáss be! — Hiszen nem jövünk épen rossz szándékkal.

— Én egyedül vagyok s nem tudhatom, hogy ki kér ilyenkor bebocsáttatást, mindenestre óvatosnak kell lennem.

— Ismételjük, hogy nem jövünk rossz szándékkal.

— Hadd hallom neveteket!

— Málnássy Margit és Verő Aladár.

— Ah ez más, hangzék belülről a meglepetés felkiáltása.

Kulcsot dugtak a zárba, mely csikorogva fordult meg s az ajtó feltárult.

Egy ősz férfi állott a küszöbön. Bal kezében lámpát tartott. Oldalán széles fringia lógott, míg övébe pár pisztoly volt dugva.

Margit és Verő érdekléssel szemlélték e különös alakot.

Nem emlékeztek, hogy valaha látták volna, noha mégis hangja, mozdulata ismerősnek tetszett. Inkább rokonszenves, mint visszataszító benyomást gyakorolt.

Az ősz férfi gondosan bezárta vendégei után az ajtót.

— Nevetek nem rossz hangzásu előttem, viszonzá. Kövessetek!

Evvel előlhaladt, a lámpával világítva. Az ősz, mint látszék, élt az aggkor jogával és tegezte a fiatalokat.

Margit és Verő követték, de közben összenéztek. Mindenikük pisztolyaira tette kezét, hogy készen legyen minden eshetőségre.

Az ősz ember egy földszinti szobába vezette vendégeit, mely ki volt világítva és berendezése után ítélve valami tudós tanyája lehetett.

Semmi sem emlékeztetett arra, hogy e helyen titkos bűnöket követtek volna el.

Az ősz férfi megállott az asztal közelében, a lámpát rá helyezve.

— Teljesítettem óhajtástokat, kezdé. Szóljatok tehát, hogy mi végett jöttetek ide.

— Az ok valóban nagyon különös, viszonzá Margit.

De, hogy megértse látogatásunkat, kis bevezetésre van szükség.

Az aggastyán meghajtotta fejét annak jeléül, hogy kész a bevezetést meghallgatni.

— Egy ideig e kastélyban gróf Panin Woronyeczky Lidiát tartotta fogva, kezdé Margit.

Az aggastyán meglepetve pillantott a beszélőre s közbe vágott.

— Erről nem volt tudomásom, viszonzá. Én ugyan Panin gróftól vásároltam ez épületet, de hogy ő mi célra használta, az iránt sohse érdeklődtem.

— Jó. Az különben nem is tartozik a dologhoz. Mí-dön azonban e körülmény fivéremnek, Málnássy Bélának, tudomására jutott, éj idején két kísérvél ide nyargalt.

Margit szünetelt.

— S mit talált itt? kérdé az aggastyán.

— Ép az a különös! A kastély teljesen üres volt, csupán fent az emeleten feküdt egyik szobában egy bétvár holtteste, melyet a megelőző napon fivérem a kórháznak adott át. — A hullát fivérem és kísérvői, miután az egész lakban senkit sem találtak, eltemették az udvaron.

— Nos és aztán?

— A következő napon fivérem ismét a kórházban látta az eltemetett hullát. — Azt csak be fogja látni ön is, hogy ez az eset nagyon különös.

— Valóban nagyon különös, viszonzá az aggastyán, anélkül, hogy csak szempillájával is hunyorított volna.

— S van önnek a halottról tudomása?

— Van!

Margit és Verő visszahökkentek.

E nyílt bevallásra nem voltak elkészülve, sőt azt hit-ték, hogy az aggastyán tagadni fog mindent.

Margit gyorsan leküzdte zavarát és követelő hangon fordult a lak tulajdonosához.

— Ha van tudomása ama halottról, úgy adjon nekünk felvilágosítást e rejtélyes esetről.

— Azt nem fogom tenni, legalább egyelőre nem, viszonzá az aggastyán szilárdul.

— Figyelmeztetjük, hogy ha nem lesz őszinte irántunk, feljelentjük a rendőrségnél.

Az aggastyán gunyosan mosolygott.

— A mint tetszik, viszonzá.

— Ez esetben nincs itt keresni valónk, jelenté ki Margit. A többi a rendőrség dolga.

Az ajtó felé akart fordulni:

— Egy pillanatig légy még türelemmel leányom, tartóztatta az aggastyán.

Margit megállott.

— Mit kíván? kérdé.

— Megengeded, hogy egy kérdést intézzek hozzád?

— Tessék!

— Bizonyos vagy e te abban, kérdé lassan, minden szót különösen hangsúlyozva, bizonyos vagy e benne, hogy mindezt fivéred látta, — érted fivéred — és nem más?

Margit elhalványult.

— Mit jelentsen e kérdés, melyet én nem is tudok megérteni, rebegé.

— Nagyon jól megértetted, leányom, viszonzá az agg méltósággal. De ha mégis azt hiszed, hogy nem járok a helyes nyomon, úgy még világosabban fogok beszélni!

Ezzel Margit füléhez hajolt és néhány szót sugott oly halkán, hogy Verő nem érthette.

Margit e szavakra a legnagyobb megütközés jelével lépett vissza.

— Honnan tudja mindezt, hebegé.

— Tudom.

— De rosszul tudja, nem igaz egy szó sem abból, a mit mondott.

Az agg elvető mozdulatot tett kezével.

— Hidd el, hogy szavaimban nagyon bizonyos vagyok, viszonzá. Egyébiránt légy nyugodt. Én tisztelnit tudom a mások titkait s a tiédet is meg fogom őrzeni. Viszont megkövetelem tőled, hogy ne avatkozzál ügyembe.

— De ki vagy te rejtélyes férfit, kit perczről perczre jobban kell csodálnom, kiáltá Margit.

Az aggastyán ismét Margit füléhez hajolt s ezuttal csupán egy nevet mondott.

Margit arczán ezuttal is a legnagyobb meglepetés, álmélkodás rajzolódott.

— Te vagy az, hebegé, hát te volnál —

Ki akarta ejteni a nevet, de az aggastyán hirtelen közbe vágott.

— Ki ne mond nevemet soha. Az a név meghalt a világ számára. Nevem ezentul Lajtay János. Ne feledd el!

— Kölcsönösen ismerjük most egymás titkát. Legyünk hát kölcsönösen titoktartók is.

— Ugy legyen, süttogá Margit.

— Kezet reá!

Margit kezét szorított az aggastyánnal.

Verő Aladár, ki hallgatag tanuja volt e jelenetnek, álmélkodva nézett hol az egyikre, hol a másikra.

— Én ebből ugyan mit sem értek, szólalt meg végre. Nem magyaráznák meg nekem —

Nem fejezhette be a mondatot, mert az aggastyán félbe szakította.

— Fiam, ne kérdezősködjél. Málnássy Margit kisaszszony kezeskedni fog értem, hogy én nem járhatok a bűn ösvényein.

— Kezeskedem, jelenté ki Margit.

— De mégis szeretném tudni e rejtélyes dolog magyarázatát, veté ellen Verő Aladár.

— De a haza érdeke kívánja, hogy e titok maradjon

továbbra is az, felelt Margit. Nagyon lekötelezne, kedves Verő ur, ha kíváncsiságát leküzdené.

Verő meghajolt.

— Ha kisasszony úgy kívánja, én engedelmeskedem, mondá megadással.

— Ugy magára fogjuk hagyni ez ősz urat és egyzersmind biztosítjuk, hogy többé nem háborgatjuk.

Ugyanezt megígérte Verő Aladár is, kinek feje szinte szédült e titokszerűségtől.

Kezet szoritottak az aggastyánnal, ki a lámpával kezében kikísérte őket.

Az ajtó feltárult és Margit kilépett kísérőjével az éjszakába.

Az ajtó bezárult rögtön utánuk.

Lovaikhoz siettek, s mialatt eloldották, így szólt Verő a leányhoz :

— S a vándorló halott titka?

— Az egyelőre előttem is titok marad. De hogy e falak bünt nem rejthetnek, erről kezeskedik lakójuk jelleme, viszonzá Margit, könnyedén pattanva a nyeregbe.

Verő vállat vont. Széchenyi Könyvtár

De nem akart kíváncsinak látszani. Szó nélkül ült tehát ő is lovára és mindketten Pest felé irányították paripáikat.

Némán haladtak tova az éjszakában, gondolataiknak engedve át magukat.

26. fejezet.

A végzetes elhatározás.

Dénessy Aurél és Woronyeczky Lidia, ki még nem sejté, hogy özvegygé lett, Nagy-Enyeden várták Ivánt.

Iván ezalatt befejezte a boszu művét. Panin gróf meghalt. Iszonyu kinok közt mult ki.

De midőn Iván lement a torkolatba a gyémántokért,

azokat többé nem találta. Hasztalanul kutatta át az egész torkolatot, fáradsága kárba veszett.

Tajtékozott a dühtől. De végre fel kellett hagynia a kereséssel. A halott jól elrejté kincseit.

Iván most haladéktalanul megindult Nagy-Enyed felé, mert sejté, hogy Dénessy odavárja.

Nagy-Enyeden már akkor nagy volt a veszedelem az oláh lázadás miatt.

Vay, erdélyi királyi biztos, gyöngé, erélytelen férfi volt. S csak a legnagyobb veszélyben rendelte el a népfelkelést.

Dénessy Aurél és Woronyeczky Lidia gyakran sétákat tettek a városban s egy izben a következő plakátot olvasták, melyet Vay bocsátott ki.

— „Keljen fél kiki, vének s ifjak ragadjanak fegyvert és seregelenek össze tüstént a haza védelmére, hogy eként egyesülvén azon negyvenezer vitéz székely atyafiakkal, kik a haza oltalmára már M.-Vásárhelyen összegyűltek, — legyőzhessük azon ellenséget, ki szép ígéreteit gyalázatos csalással váltotta be, s kinek nincs más célja, mint összerombolni életünket, vagyonunkat, nemzetiségünket, dicső alkotmányunkat, idegen földdé tenni a századokon át virágzó Magyarhont.

A vitéz székely nemzet tömegestül áll fel a haza oltalmára, a Királyhágón tul lakó magyarság tesvéreinek védelmére fog sietni. Végül tudtul adom, hogy mind az, ki a haza ellen fölkel és lázong, ki ellenségeinkkel kezét fog, el fogja veszteni ujonnan nyert szabadságát, el azon szabad földet, melyet egy nagylelkű áldozat következtében ingyen kapott s azon föld jutalmul fog szolgálni azoknak, kik a haza megmentésére sikeres kezét nyújtottak.“

Dénessy és Lidia egyszerre olvasták el a felszólítást s azután kérdőleg néztek egymásra.

— A helyzet egyre veszélyesebbé kezd válni, jegyzé

meg Dénessy. Most már Nagy-Enyeden sem vagyunk biztonságban Janku rablócsordái elől.

— Hát távozzunk innen?

— Tanácsos volna!

— De Iván — gyermekeim?

Dénessy vállat vont.

— Én csak téged féltetek, kedvesem, viszonzá. Iszonyodom, ha eszembe jut, hogy e gazemberek keze közé kerülhetsz.

Lidia összerezzen.

— Inkább meghalni, suttogá.

— Ne félj, Lidiám, míg egy ujjamat mozditani tudom, nem fog téged senki sem érinteni. Egyébiránt várjunk még holnapig. Addig talán visszajöhet Iván.

— Ha ugyan valami szerencsétlenség nem érte közben, sóhajtott Lidia.

Ezzel visszaindultak szállodabeli lakásukra.

*

*

*

A következő reggelen egy lovas állított be ama szálloda udvarába, hol Dénessy Aurél lakott Lidiával.

— Itt lakik-e Dénessy ur? kérde az elősiető pinczértől.

— Igen, felelt emez.

— Vezessen hozzá!

A pinczér engedelmeskedett. A lovas pedig senki más nem volt, mint Iván, ki szerencsésen megérkezett Nagy-Enyedre.

Képzeltető, hogy Dénessy és Lidia mily meglepetve ugráltak föl ülőhelyeikről, midőn az ajtó feltárult és Iván lépett be.

— Te vagy az, Iván, kiáltá Dénessy Aurél izgatottan. Végre, valahára megérkeztél.

— Nem jöhettem elébb!

— Hol van gyermekeim, rebegé Lidia, minden tagjá-

ban aggodó sejtelemtől reszketve. Hol van gyermekem? Szóljon, az égre kérem!

Iván szomoruan hajtotta le fejét. Mélyen meghatotta az anya fájdalma s nem volt lelke megmondani az igazat.

— Szóljon, szóljon, sürgeté Lidia s esdőleg kulcsolta össze két kezét.

Dénessy egy tekintetet vetett csupán Ivánra s rögtön tudta, hogy rossz hírnek a hozója.

— Az isten szerelmeért, ember, miért nem szól, türelmetlenkedék Lidia, növekedő izgatottsággal.

— Szólj, Iván, fordult most Dénessy a szolgához. A hercegnőnek elébb, utóbb mindent meg kell tudnia. — Találkoztál-e Panin gróffal?

— Találkoztam!

— S mi történt?

— Mi történhet, ha az oroszán a tigrissel találkozik? — Egyiknek veszni kell! — Én pedig még élek.

— Tehát a gróf nem él többé? kérde Dénessy ros-szaló pillantással.

De a sötétarczu Iván keményen állta meg e nézést. Kisérteties komolysággal válaszolt:

— Hadnagy ur tényleg eltalálta. — Panin gróf nincs többé.

Ijedt kiáltással hökkent vissza Lidia. Noha Panin grófot gyűlölte és mindig vágyódott szabaddá lenni, mégis iszonyattal tölté el e hír, hogy a gróf gyilkosság áldozata lett.

Dénessy Aurél szintén fagyni érzé ereiben a vért, midőn Iván oly nyugodtan, oly hidegvérrel ismeré el a gyilkosságot, mintha természetes dolog lett volna.

De nem akart falra borsót hányni, szemrehányásokat tenni, melyekre Iván úgy sem konyitott volna. Inkább Lidia vigasztalására sietett, mert érzé, hogy most jön a hír súlyosabb fele.

— S mi történt gyermekemmel, lihegé Lidia. Ha a

gróf nem él többé, visszahozhatta volna gyermekemet! Oh mért nem tette ezt, szóljon!

Iván keblére horgasztotta fejét, de egyetlen szóval sem válaszolt.

— Nem szól, sikoltá az anya, hallgatása többet mond, minden beszédnél. Ugy-e, ugy-e, gyermekem nincs többé?

Iván némán bólintott igent.

— Meghalt?

— Igen!

Lidia sikoltva rogyott Dénessy keblére és vállára hajtva fejét, megeredtek könnyei. Iván könnybe lábadó szemmel nézte e megható jelenetet.

Végre elapadtak az anya könnyei. Gyöngéden kibontakozott Dénessy karjaiból s a pamlagon ülve egy ideig mereven bámult maga elé.

Hirtelen azonban fölriadt, mintegy valami gondolattól megkapatva és átható, villámszerű tekintetet vetve Ivánra, kiáltott:

— Ugy-e, te ölted meg gyermekemet, te vért szomjazó szörnyeteg, ki apját is meggyilkoltad.

Iván oly megütközve hökkent vissza, mintha kigyó csipte volna meg.

— Herczegnő, dörgé felháborodva, hogyan tételezhet föl rólam ily gonoszságot. Egy gyermeket, egy ártatlan gyermeket megölni, azt csak oly szörnyű ember teheti, mint Panin gróf. — Gondolom, nem adtam okot a herczegnőnek, hogy rólam ilyet feltételezzon. Saját életem kockáztatásával akartam megmenteni Panin hatalmából. Nem sikerült! Arról nem tehetek. Nekem a kísérlet is kis hiján életembe került. — Férfit megölnök, ha van reá okom, de gyermeket —

— Nyugodjál meg, Iván, vágott közbe Dénessy, nyugodjál meg. Bocsásd meg az anya fájdalmának, hogy ily szörnyű váddal illet.

— Tehát hadnagy ur nem hisz bűnösnek a gyermek-gyilkosságban? szolt Iván könnyebbülten.

— Nem. Rosszalom ugyan, hogy a grófot megölted. Kárhoztatlak az engesztelhetlen bosszuszomjért. De arról meg vagyok győződve, hogy a gyermeknek nem vétettél, sőt ha tehetted volna, életed árán is megvéded.

— Ugy van, hadnagy ur!

— De hát kinek volt lelke ártatlan gyermekemet megölni, zokogá Lidia.

— Kinek volt lelke? ismétlé Iván sötéten. Midőn én Panin grófot megöltem, egyszersmind a gyermek halálát is megboszultam.

— Hogyan, sikoltá Lidia az iszonyattól tágra nyíló szemmel, — tehát Panin gróf —

Nem volt ereje befejezni e mondatot. Csupán tekintét tapasztá várakozásteljesen Iván arczára.

— Jól sejté, hercegnő, felelt ez. Panin gróf ontotta az ártatlan vért.

Lidia megsemmisülten rogyott a pamlagra és eltakarva arczát, újból megeredtek könnyei.

Dénessy vigasztalni iparkodott. De csak nagysokára szünt Lidia zokogása.

Végre összeszedte magát annyira, hogy megtudta halgatni Iván elbeszélését. De a részletek törzsúrásként hatottak szívébe.

Mind a mellett megadással viselte sorsát, s az egyetlen gondolat képezte vigaszát, hogy egykor, soká, soká majd ott fönn az égben ismét egyesülni fog gyermekével.

— Nem tanácsos tovább Nagy-Enyeden maradnunk, mondá ekkor Iván. Én is alig tudtam ide elvergődni, annyira bizonytalanná teszik a környéket a rabló oláh-csordák. Hogy mily szörnyű kegyetlenségeket követnek el nőkön, férfiakon, azt iszonyu elmondani is. — Meneküljünk innen mielőbb, mert a halasztást megsiratnók.

— Én osztozom Iván nézetében, jelenté ki Dénessy Aurél.

— Mit törődöm az étellel, sóhajtott Lidia, bevárom a halált itt.

— Ne beszélj így kedvesem, viszonzá Dénessy és hangja halk szemrehányástól rezgett. Rosszabb a halálnál az oláhok keze közé jutni. — S aztán én nem vagyok már semmi számodra s az én kedvemért nem ragaszkodnál az élethez?

Lidia meghatva pillantott a nemeslelkű ifjura és Dénessy e tekintetből annyi szeretetet olvasott, hogy megnyugvás szállt háborgó lelkére.

— Jól van, jelenté ki a hercegnő. Beleegyezem. Hagyjuk el mielőbb Nagy-Enyedet.

— Még ma hagyjuk el?

— Nem bánom!

Dénessy könnyebbülten lélegzett.

— Most csak az a kérdés, mondá, hogy hová forduljunk innen?

— Azt hiszem, legtanácsosabb lesz Kolozsvárra menekülni, jegyzé meg Iván.

— Nem, oda nem.

— De hát akkor hová forduljunk?

— Az alvidékre!

Dénessy meglepetve pillantott Lidiára s álmélkodva kérde tőle.

— De hát miért épen az alvidékre?

— Viszont akarom látni fivéremet. Az ő látása jól fog esni sebzett szívemnek.

— Ez esetben nem tehetek kifogást, válaszolt Dénessy. Elkísérlek fivéredhez, Lidia.

Iván fejét rázta.

— Csakhogy így Zalathna felé kell venni utunkat s az a környék hemzseg az oláhoktól.

— Mindegy, jelenté ki Dénessy, ki teljesíteni akarta

kedvese óhajtasát. Az isten velünk volt eddig, nem fog elhagyni ezentul sem.

Iván nem tett többé ellenvetést. Már azért sem, mert nem akarta, hogy gyávának higgyék.

Pedig Lidia nagy hibát követett el, midőn az alvidéki utazást elhatározta. Ez elhatározás veszélyessé vált mindhármutra nézve.

27. fejezet.

A zalathnai vérfürdő.

A következő nap estéjén Dénessy Aurél Lidiával Iván kíséretében Zalathnára érkezett.

Zalathna csinos bányaváros s az Ompej folyó partján fekszik sziklával szegélyezett regényes vidéken.

Janku, a havasi király, gyülevész hadának régóta fáj a foga e jómódu városra, a mi érthető, miután itt gazdag zsákmányra reméltek szert tenni.

Dénessy nem ment szállodába, hanem egy ifjúkori barátjához szállt Lidiával, Alberty Péterhez.

Alberty jómodu özvegy ember volt és lakását egy csinos, erős épület képezte. Két felnőtt leánya volt, kik Lidiát a legszeretetremlőbben fogadták.

De akkor lett csak nagy a Lidia iránti tisztelet, midőn hallották, hogy a lengyel hős nővére. Woronyeczky hire már elhatott ide is,

Midőn este együtt ült a család a vendégekkel, az idősebb Alberty lány, egy szép szőke teremtes, így szólott:

— Bármennyire örvendek is látogatásának Dénessy ur, meg kell vallanom, hogy ezuttal jobb lett volna ott-hon maradni, most az egész város örökösen attól remeg, hogy az oláhok megrohanják.

— Döre beszéd, Ilona, felelt az ifjabbik, egy barna

szépség. Egy ily várost, mint Zalathnát, csak nem mernek megtámadni az oláhok.

— Én sem hiszem, vegyült közbe Alberty. De mindenestre néhány napig itt fogtok maradni, barátom, mert mostanában veszélyes az utazás, míg itt biztosságban vagytok.

— Pedig mi holnap utra kelni szándékozunk, felelt Dénessy. A hercegnőnek nem volna itt maradása, mert fivére után vágyódik.

Igy beszélgettek éjfélig, mikor mindannyian a hálószobába vonultak vissza.

Az éj csendben mult el. Az oláhok úgy látszik tényleg nem merték Zalathnát megtámadni.

Pedig Zalathna védelem tekintetében rossz lábon állott. Az egész fegyveres örséget 30 nemzetőr képezte, egy ágyúval s két tiszttel.

Komoly támadás esetén a kis haderő csak számba sem mehetett.

Dénessy és Lidia Alberty kérelmére megígérték, hogy egy napot és egy éjt Zalathnán töltenek.

Délután Alberty kilovagolt Dénessyvel, hogy megtekintsék a város környékét.

De semmi gyanusát nem vettek észre s visszafordultak Zalathnára.

Ép midőn a város szélére értek, hirtelen félreverték a harangokat s felhangzott a halálra rémültek ordítása:

— Jönnék az oláhok!

Alberty és Dénessy fagyini érzék ereikben a vért e jajkiáltásra s megsarkantyúzták paripáikat.

Csakhamar megpillantották az oláhokat, kik nagy számmal, vészes ordítással tódultak az Ompej hidján keresztül a városba.

Dénessy és Alberty a város ellenkező oldalán rándultak ki s azért nem találkoztak a magyarok halálos elle-
neivel.

Az oláhok ujjongása, a védetlen lakosság jajkiáltása, iszonyu hangzavart képezett.

Az oláhok élén, Janku, a vérszomjas havasi király lovagolt.

— Testvéreim, barátaim, ordított rekedten, elérkezett a pillanat, melyen a magyarokon bosszút állhatunk az évszázados elnyomatásért. Ne kegyelmezzünk senkinek, irt-suk ki egészen azt a gyülölt fajt! Föl csatára, véres bosszura! Halál a magyarokra!

— Halál a magyarokra! zugták vezérük után a minden emberi érzéstől kivetkezett mőczok.

Alberty és Dénessy ugyan fel voltak fegyverkezve. Csakhogy persze, mit ért ily nagy tömeggel szemben minden személyes bátorság.

A piacon, arczában kardcsapástól vérezve, Iván rohant feléjük.

— Árulás, orgyilkosság! kiáltá. Mentsék magukat, uraim, s iparkodjanak megmenteni a hölgyeket.

Alberty és Dénessy e felszólításra visszanyerték hidegvérüket.

Mielőtt az oláhok figyelmessé lettek volna rájuk, a tömeg közepében voltak mind hárman.

— Térjetek ki, orgyilkos gázemberek és jaj annak, ki kezét föl meri emelni, dörgé a hadnagy, neki az oláhság legsűrűbb részének, mely fenyegetődzve, lándzsáit emelve állta el utját.

Dénessy hátor fellépése nem maradt hatás nélkül a bárdolatlan csöcselékre. Tényleg kitértek előle.

De e pillanatban a távolabb álló Janku észrevette, hogy mi történik és vad orditással förmedt embereire.

— Ti gyávák! Ne engedjétek menekülni. Pusztulniok kell egy lábíg!

Egy vállas oláh a fiatal tiszt elé vetette magát s megragadta lova kantárszárát, de Dénessy kardjával arczába vágott és megsarkantyuzta paripáját. A nemes állat

ugrásra emelte lábait s a lerogyó oláhon átszökkenve folytatta utját.

Iván is lovon ült és a hadnagyhoz csatlakozott, de Alberty elszakadt a dulakodásban barátjától.

Dénessyt és Ivánt a kaszárnya felé szorította a tömeg, mely előtt a nemzetőrök állottak, puskáikkal egyelőre visszatartva a tömeget.

— Lőjjetek utánok, le velük, kiáltá Janku, vadul üldözve Dénessyt és Ivánt.

Néhány golyó repült a menekülők után, de nem tett bennük kárt, sikerült elérniök a kaszárnya kapuját.

A oláhság egy része ezalatt egy boldogtalan kereskedőt vett üldözőbe, ki halálos aggodalommal menekült a piacon keresztül.

Midőn Dénessy és Iván a kaszárnya kapuját elérték, egy tiszt lépett elő s így szólt Dénessyhez :

— Bajtárs, ezek az oláhok olyanok, mint a pokolból kiszabadult ördögök. Meg fognak gyilkolni bennünket, mielőtt segély érkezhetnék.

Dénessy felelni akart. De e pillanatban iszonyu kiáltás hallatszott a piacz felől, úgy, hogy tulhangzott az oláhok dühöngésén is. A boldogtalan kereskedő, ki után az oláhság lándzsákat, köveket dobott, egy lándzsától találva a földre roskadt.

Ugyan e pillanatban az oláhok százával vetették magukat a boldogtalanra, eleven hegy gyanánt. Kések, lándzsák villogtak a levegőben.

Az a kiáltás, az áldozat halálkiáltása volt, kit a szó szoros értelmében száz darabra téptek. A vérengző oláhok ujjongva mutogatták a véres tagokat s egy embertelen oláh rudra tűzve emelte föl a levágott fejet.

A nemzetőrök a kaszárnya udvar falai mögé vonultak Dénessyvel s az ajtót bezárták. Keresztültörni az oláhok nagy tömegjén lehetetlenség volt, előkészültek tehát az élet-halál harcra.

Albertynek is sikerült menekülnie a nagy zavarban, noha egy golyó bal vállát érte. Egy barátja házába futott a piacon s a vassal vert tölgyfakapu bezárult utána.

Egyelőre biztosságban volt.

De meddig?

Alberty sebet bekötötték s az erős férfi a pamlagra dőlt kimerültségében, míg barátja az ablakhoz lépett, hogy figyelemmel kísérje az ellenség mozdulatait.

Alberty kétségbeesve gondolt családjára, de oly erőtelen volt, hogy mozdulni sem tudott.

De ha teljes erejében lett volna, mit tehetne ő, az egyes ember egy egész gyűlevész had ellen.

A piachról behallatszott az oláh tigris, a vérengző Janku beszéde.

— Vitéz oláhok, ne habozzatok! Ostromoljátok egymásután zsarnokaitok lakhelyeit! — Le velük! Ne kegyelmezzetek még a csecsszopónak sem! — Mosdjatok meg vérükben. Előre, boszura!

— Előre, boszura! hangzék utána.

Az oláhok vérszomjas tömege most megrohanta a házat, a kapu csakhamar beszakadt s előzőnlőtték a szobákat.

Számosan rohantak a szobába, hol Alberty tartózkodott barátjával.

— Vissza, csöcselék! dörgé Alberty.

Gunyos hahota volt a válasz.

Alberty erre felemelte pisztolyait s kétszer lőtt, mindkét lövés talált, mi csak fokozta a vad oláhok dühét.

A háziur ezalatt kardot rántott és a falnak dölve kétségbeesett vagdalást vitt végbe.

De csak néhány perczig védhette magát. A mint egy oláhot lesújtva tulságosan előre hajlott, oldalánál egy mőcz nyakába döfte lándzsáját. A bátor férfi támolyni kezdett és pillanat alatt hosszú lándzsa furódott mellébe.

Haldokolva rogyott össze. De ő még boldogabb volt,

mint Alberty, ki sebesült lévén, nem védhette magát és elevenen került a mőczok kezébe.

El lehetett készülve rá, hogy iszonyu kinoztatás közt fognak véget vetni életének.

De azért egy könyörgő szót ki nem mondott volna. Tudta, hogy az ördögök szívét lehetetlen meglágyítani.

Most a kaszárnnyát kezdték ostromolni.

A nemzetörök csekély csapata védte a helyet, a mennyire lehetett és golyóival iszonyu pusztítást vitt végbe az oláhok sorai között.

De mit használt ez?

Egy elesett oláh helyét tiz más foglalta el s már remegett csapásuk alatt a kapu.

Ekkor Dénessy hirtelen félrevonta a nemzetörök egyik tisztjét.

— Van löporuk? kérdé.

A tiszt csodálkozva pillantott rá.

— Van, de miért kérdi?

— Van-e annyi, hogy levegőbe lehessen röpiteni ezt az épületet?

— Levegőbe röpiteni, hebegé a tiszt.

— Nos igen, türelmetlenkedék Dénessy. Feleljen mindenekelőtt kérdésemre s aztán szolgálók felvilágosítással.

— Ez esetben kijelenthetem, hogy van elegendő löporunk a mondott célra.

— Hála Isten!

— De nem értem, hadnagy ur?

— Óhajtana-e ön elevenen az oláhok kezébe kerülni? szólt Dénessy.

A tiszt összerezcent. Már a pusztá gondolatra borsódzott háta.

— Isten mentse! Százszor jobb meghalni, mint e gazok által elfogatni.

— Én is ugy gondolom s ép ezért egy tervvel állok elé.

— Hadd hallom!

— Ha az oláhok betörik a kaput, ha előzőnlőtték az udvart, ha látni fogjuk, hogy minden elveszett, úgy én levegőbe röpítem az épületet.

A tisztt elhalványult.

— Iszonyu! suttogá.

— Iszonyu, ismétlé Dénessy, de mégis meg kell lennie. Jobb így!

— Igaza van!

— Vezessen tehát a lőpor kamrához.

— Jó, kövessen!

A nemzetőr-tiszt ezzel szótlanul vezette Dénessyt a mondott helyre.

A lőpor kamra szűk rácsozott ablakából végig lehetett tekinteni az egész udvart.

Dénessy körültekintett.

— Jól van, mondá mély lélegzettel. Térjen ön vissza és a többit bizza reám!

A tisztt nem mozdult.

— Nos, mért haboz? kérdé Dénessy. Távozzék nyugodtan. Remélem, megbizik bennem.

— Mindenesetre!

— Ha látom, hogy minden elveszett, pisztolyommal fogok a lőpor közé sütni.

— Ez mind jól van, felelt a nemzetőr, de ne feledje, hogy ön még igen fiatal, még nem ért meg a halálra.

Dénessy szomoruan mosolygott.

— A mai világban mindenki megérett a halálra, viszonzá.

— Igaz, igaz, de mind a mellett azt hiszem jobb lesz, ha reám bizza a levegőbe röpítést.

— De uram!

— Én öreg ember vagyok, folytatá a tiszt. Érttem nem kár. Családom sincs és úgy is közel vagyok a halálhoz.

Dénessy nem szólt. — A tiszt pedig beszélt tovább meggyőzően, melegen:

— Önt bizonyára kedves kötelékek fűzik az élethez, a mi fiatal embernél igen természetes.

Dénessy Lidiára gondolt és önkéntelenül mély sóhaj fakadt fel kebléből.

— Ön sóhajt! Tehát nem tévedtem. Bizza reám e löpor kamrát és menjen le harcolni!

Dénessy egy perczig még küzködött az elhatározással, de aztán hirtelen kezét szorított a derék tisztel.

— Legyen tehát kívánsága szerint, én lemegyek és ott fogom bevárni a halált. Isten önnel!

— Isten önnel, hadnagy ur! — És ne feledje el, hogy a löpor csak fölfelé gyakorol nyomást.

Dénessy elsietett.

Ép midőn az udvarra ért, szakadt be a kapu és az oláhok tódultak befelé vérszomjas arczczal.

A nemzetőrök sorlövessel üdvözölték az ellenséget.

Számos mócz vére pirosította a kaszárnya udvarát s a megrémült oláhok már visszafordultak.

De ekkor hirtelen Janku, a havasi király jelent meg lovon a kaszárnya előtt és bösz szavakkal új harczra buzdította embereit.

Az oláhok ismét támadtak. A nemzetőröknek azonban a habozás alatt volt idejük tölteni s új sorlövés fogadta a rohanókat.

Hanem többé nem lehetett őket feltartani.

Rohantak tovább s a nemzetőrök kisdud csapatát csakhamar véres gomolyba keverődve küzdött a móczokkal.

Ember ember ellen harczolt. Dénessy csodákat mivelt, jó kardja egész félkört vágott maga körül s társai hasonlóképp megfeszítették minden erejüket.

A kis csapat egyre jobban olvadt, egyre jobban hátrább lett szorítva.

Végre Dénessy még csupán öt nemzetőrrel küzdött az udvar egy sarkában az oláhok tulnyomó sokasága ellen.

Veszve volt minden.

Az oláhok sűrű csapatjai már beözönlöttek a kaszárnyába.

E pillanatban iszonyu dörgés rázkódtatta meg a levegőt.

Az elfogott Albertyt hallatlan kinok közt végezték ki az oláhok.

Elevenen huzzák le a bőrét. De a toll visszaborzad mindannak leírásától, mit ez emberiségből kivetkezett szörnyetegek elkövettek.

Amint láttuk, a nemzetőrök tiszte szavának állott.

Levegőbe röpitette a kaszárnyát.

Iszonyu volt a dörgés, mely akkor történt, midőn pisztolyát a löporba sütötte.

A föld megrázkódott, mintha alapjában ingana meg.

Láng csapott ég felé, mintha tüzokádó hegy nyílt volna meg. Perczekig mély sötétség takarta az udvart.

S e sötétségen, füstfelhőkön keresztül esőként omlottak alá a falomok, a tető cserepei, szétszaggatott ember-tagok.

Az épület falai megingtak s összeomlottak. A kapu boltozata dirib-darabra volt tépve s egyes részei meszsire repültek a városba.

Számos oláh repült a levegőbe, vagy pedig a hulló romok által sujtatott agyon.

Az életben maradottak vad ordítással menekültek.

Dénessy idején vetette magát a földre, de néhány perczig kábultan feküdt.

Midőn visszanyerte eszméletét, még mindig gőzfelhők keringtek a levegőben.

Belátta, hogy ha menekülni akar, gyorsan kell cselekednie.

Tagjai sértetlenek voltak. Csupán a homlok egy könnyű sebéből folyt vér. Egy lezuhanó kő érte, de egyébiránt megvédték a körülötte fekvő hullák.

A mint körül tapogatódzott, érzé, hogy utolsó ellene, kivel ép akkor viaskodott, midőn a robbanás történt, még él. Erre vallott a sziv dobogása.

Dénessy fölemelte törét, hogy ellenfelé szívébe mártsa.

De hirtelen visszakapta kezét. Eszébe jutott, hogy ellenfele most nem védheti magát és e tett gyilkosságnál nem volna egyébnek minősíthető.

— Bármit is követtek el az oláhok, nem fogok hasonlót hasonlóval viszonzni, mormogá s visszadugva törét fölemelkedett.

Egy pillanatig habozott, hogy mit tegyen, de az önfentartás ösztöne jó tanácsot adott neki.

Hirtelen átöltözködött s magára vette egy oláh ruháját.

Pisztolyait, törét az övbe rejté s a sapkát mélyen huzta arczába, melyet a puskaapor füstje és a vér különben is felismerhetlenné tett.

Igy inkább hasonlított egy pokolból szabadult kísértethez, mint egy magyar főnemeshez.

De mindegy. Csak örülhetett e körülménynek. Nem kellett attól tartania, hogy az oláhok álruhája daczára felismerik.

Most keresztül gázolt a hullákon, hogy elhagyja a robbanás e szörnyű helyét.

* * *

A hölgyek Alberty lakásán, Dénessy és Alberty kilovaglása után, mit sem sejtve beszélgettek.

Csak akkor rémültek meg, midőn hirtelen lövések halatszottak és ordítás zaja hangzott az utcákon.

Az ablakhoz siettek, hogy meglássák, mi történt.

E pillanatban az oláhszármaazásu cselédleány rohant be e kiáltással.

— Legyen isten irgalmas mindnyájunknak. Testvéreim, az oláhok rohanták meg a várost.

— Mi történt? rebegék a hölgyek, körülfogva a cseledeleányt.

— Az oláhok megtámadták a magyarokat, viszonzá a leány. Nekem rokonaim azt üzenték, hogy rejtőzzem el, míg értem jönnek, mert ha idegen oláhok akadnak reám, könnyen meglehet, hogy nekem sem kegyelmeznének.

Ujabb lövés és ordítás bizonyítja, hogy a leánynak igaza van.

— Be kell zárni a kaput, parancsolák az Alberty lányok. Adja isten, hogy atyánknak ne legyen semmi baja.

— És Dénessynek, sóhajtá Lidia.

Nagy volt a rémület, a zavar a hölgyek között.

Látták az ablakokból, hogy az oláhok minő dulakodó kegyetlenkedést vittek véghez a boldogtalan városon.

A boltokat megrohanták. A házakból kihurczolták a szerencsétlen lakosokat és ezer kinok közt vetettek véget életüknek.

A jaj kiáltások tulsivitották még az oláhok ordítását, még a lövöldözés zaját is.

A hölgyek remegve várták, hogy mikor kerül reájok a sor, mert annyi bizonyos, hogy irgalomra nem számíthattak.

Az oláhok nem kegyelmeztek senkinek. Szépség, fiatalság nem hatotta meg őket.

— Meneküljünk, szólt végre az idősebb Alberty leány halálsápadtan. Rosszabb a halálnál is az oláhok keze közé kerülni.

— De mi lesz atyánkkal, veté ellen zokogva az ifjabbik.

Az idősebb szomoruan vont vállat.

— Reméljük, hogy Dénessy urral együtt keresztül vágta magát az oláhokon. — Mi, a gyöngé nők, mit sem tehetünk értök.

— Vissza csöcselék! dörgé Alberty

K. 29.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— S merre meneküljünk?

— A kerteken keresztül.

— De hiszen csaknem bizonyos, hogy a mögött is oláhokkal fogunk találkozni.

— Mindegy. Vessük minden bizodalmunkat istenbe és meneküljünk.

— Szörnyü, szörnyü!

Mialatt a hölgyek még habozva álltak, hirtelen meghallották, hogy az oláhok már a kaput felszaggatják.

— Meneküljenek, meneküljenek, sikoltá ekkor az oláh leány.

A hölgyek végre rászánták magukat, hogy a kertbe menjenek.

De alig értek az első csarnokba, honnan ajtó vezetett a kertbe és az udvarba, midőn a tölgyfa kapu nagy remegéssel beszakadt.

A tömeg ujjongva omlott az épületbe.

A boldogtalan hölgyek maguk előtt látták a csöcselék vérszomjas arczeit, csillogó fegyvereit.

Térdre vetették magukat, hogy így várják be a halálos csapást.

E pillanatban, midőn az oláhok az előcsarnokba akartak tódulni, annyi dörgés hallatszott, mintha a mennybolt omlanék be.

Akkor történt a robbanás.

Az előcsarnok bejárásának boltozatából hatalmas ködarab vált ki a rázkodtatás következtében s törve, zúzva omlott az elérohanó oláhok közé.

Jajkiáltások hallatszottak. Por és gőz kavargott a levegőben, elválasztva a gyilkosokat az áldozatoktól.

Dénessy hadnagy a robbanás után a kerteknek került. Kész volt életét újból kockáztatni, hogy Alberty házába hatolva, Lidiát megmentse.

Szerencsésen elérte a kertet.

Az ifjabbik Alberty leányt egy ködarab halálosan találta. A másik két hölgy felhasználta az általános zavart és a kertbe menekült.

Itt volt az ideje, hogy segély érkezzék, mert a két hölgy a legnagyobb veszélyben forgott.

Halálos aggodalommal futottak a kert utai között, hogy rejtékhelyet találjanak a bokrok között.

Mögöttük már hallatszott ellenfeleik sivár kiáltása, kik magukhoz térve az ijedtség után, dühösen árasztották el az épületet, hogy raboljanak, gyilkoljanak.

A hölgyeknek sikerült néhány perczig a bokrok közt elrejtőzni, de az Alberty leány fehér ruhája elárulta őket a gyilkosoknak, kik vad diadalkiáltással kezdték meg az üldözést.

Elhagyták tehát a védő bokrokat, hogy a kertajtó felé fussanak.

De az Alberty leány a kertajtótól körülbelül száz lépésnyi távolban elbukott s erre Lidia, nemes véréhez illő hősi-séggel feladta a menekülést és szenvedő társnője mellett térdre rogyott.

Ekkor lépett Dénessy a kertbe.

Az üldözők és a segítők a boldogtalanoktól csaknem egyenlő távolságban voltak és amazok különféle fegyvereiket vadul forgatva rohantak elé, midőn a legelső Dénessy golyójától találva lerogyott.

Dénessynek ugyanis Alberty a kilovaglás előtt két öt-öt lövetü forgópisztolyt adott át, melyeknek az ifju hős most hasznát vette.

Egy második, harmadik golyó üvöltött a tömegbe, mely rémülten megállott.

Lidia kezét terjesztette a fiatal, hőslelkű hadnagy felé.

— Ments meg kedvesem, suttogá.

A negyedik és az ötödik lövés ismét két üldözőt terített le.

A oláhok meghátráltak.

Dénessy felhasználta e pillanatot — ölébe fogta a szép Lidiát.

— Kövessen bennünket, kisasszony, fordult az Alberty lányhoz s gyorsan sietett kedves terhével a kertajtó felé.

Az Alberty lány nyomukban haladt, a mily gyorsan csak győzték lábai.

Csakhamar azonban oly fáradtság vett erőt rajta, hogy elmaradt.

Dénessy azonban ezt nem vette észre, miután hátra sem tekintett.

Ezalatt az oláhok újra megemberelték magukat s minden oldalról elé rohantak.

Dénessy szerencsésen elérte a kertajtót és kilépett a szabadba.

Most tekintett csak vissza.

Rémülten győződött meg, hogy az Alberty lány nincs már mellettük.

E pillanatban vad diadalordítás hallszott a kertben. Dénessy elsápadt.

— Most fogták el a boldogtalant a gazemberek, rebege.

Lidia kéréleg pillantott rá.

— Mentsd meg, süttogá.

— Teljes lehetetlenség, viszonzá Dénessy, mi a szegény leányt nem menthetnők meg, annyi bizonyos. — De viszont bizonyos az is, hogy mi oda vesznenk.

— De hát mit tegyünk?

— Folytassuk a menekülést.

— De ha felismernek minket?

— Vessük bizodalmunkat istenbe, hogy ez nem fog megtörténni. — Jöjj!

— Oh, istenem, erőm elhagy, rebege Lidia, mialatt könnyei megeredtek.

Dénessy ölbe fogta és a fák védelme alatt folytatta az utat.

A mint így haladtak, egy összerombolt épület mellett vezetett el utjuk, Dénessy az első tekintetre észrevette, hogy a pincze még épségben maradt.

— Talán itt rejtőzhetnénk el, míg az oláhok elvonulnak, mormogá halkan.

Lidia mégis megértette szavait.

— A mint akarod kedvesem, én mindenbe belenyugsom, viszonzá.

— Nincs más út hátra, mint elrejtőzni, vélekedék Dénessy.

Lidia sóhajtott.

— Én is azt hiszem, rebegé.

— Ha tovább megyünk, minden pillanatban ki vagyunk téve a veszélynek, hogy az oláhok hatalmába kerülünk.

— Annak a pinczébe is ki vagyunk téve, veté ellen félénken Lidia.

— Nem annyira. Itt már egyszer dultak, raboltak az oláhok s azért nem igen térnek vissza ide.

Dénessy ezzel kedves terhével megindult a romokon keresztül a pincze bejárat felé.

Lehaladtak a lépcsőzeten s lent a sötétben biztosságban érezhették magukat.

Dénessy most gyöngéden lebocsátotta karjaiból Lidiát s néhány pillanatig pihenni ült egy üres hordóra.

A pinczét egy rácsozott ablak világította meg, mely természetesen magasan feküdt, de azért el volt érhető, mert alája hordó volt hengerítve s ha erre egy középnapy-ságu férfi állott, kitekinthetett az ablakon, mely ép a város piaczára szolgált.

A pincze egyébiránt nagyon szomorú látványt nyújtott a menekülteknek.

Minden jel arra vallott, hogy itt már garázdálkodtak az oláhok. A részt szétzuzott, részt feldöntött hordók, a bortól pocsolás föld — mind rájuk vallott.

Dénassy keblére ölelte a nőt, kit mindenek felett szeretett.

— Szegény gyermekem, suttogá, mennyit kell te neked szenvedni.

Lidia mosolygott.

— Édes nekem a szenvedés, viszonzá, ha veled osztokodom benne.

— Te anyyali lélek. Mikor fog már szebb idő reánk virradni?

— Ha szabad lesz a magyarok hazája, viszonzá Lidia lángoló tekintettel.

— De mikor annyi az ellenségünk, felelt Dénassy. Hiszen látod, hogy minden oldalról megtámadják a magyart, ki akarják irtani a föld színéről.

Szomoruan hajtotta le fejét.

— Ne csüggedjél, édes, vitéz kedvesem, suttogá esdőleg Lidia. Hiszen láthatod, hogy isten keze mindeddig óva lebegett fejünk felett s ő ezentul sem fog bennünket elhagyni, ha nem csüggedünk.

Dénassy forró csókot lehelt a piczi szájra, mely oly buzgón vigasztalta.

— Nem csüggedek el, felelt aztán. Mitől se tarts. Hiszen az tartja bennem a lelket, hogy a te megmentésedről van szó.

— Oh, édes Aurél!

— Imádott Lidiám!

Boldogan borultak egymás keblére, míg oda künn csekély távolságban folytatták az oláhok a kegyetlen mészárlást.

Sikoltó diadalkiáltás, mely egészen a közvetlen közelben hallatszott, riasztotta szét a szerelmeseket.

Dénassy egy pillanatig ügyelt a zajra, melybe több puskalövés is vegyült.

Aztán felemelkedett.

Egy ugrással fenn termett az ablak alá hengerített hordón s kipillantott a piacra.

— Én is akarom látni, hogy mi történik, emelj magadhoz, esengett Lidia.

— Maradj kedvesem! felelt Dénessy szomoruan. Nem női idegeknek való látvány ez.

— Mindegy, látni akarom!

Dénessy végre is engedett a kérő szónak és magához emelte Lidiát.

28. fejezet.

Ezer veszélyben.

A pincze ablakából Dénessy és Lidia végig tekinthettek az egész piacon.

A város utczáiból az oláh csöcselék tolongott elé.

Szemük csillogott a gyilkosság aljas vágyától, kezeik véresek voltak.

A csöcselék közepében egy sápadt szép leányt vonsoztak.

Szőke haj keretezte a rémülettől halál színű leány arcot.

Dénessy éles szeme felismerte a boldogtalant. — Az Alberty leány volt, kitől alig fél óra előtt szakadtak el.

A fiatal hadnagy szive e borzalmas látványra megreszketett.

Oly mozdulatot tett, mintha ki akarna sietni a tömeghez, mintha meg akarná menteni a leányt.

Dé erőtlenül bocsátotta le karját. — Elfogta a tehetlenség érzete, mit tehetne ő annyi emberrel szemben — egymaga.

Hiába miden.

Dénessy borzadva gondolta el, hogy ha nem menekül a robbanásból, úgy Lidia most hasonlókép az oláhok hatalmában volna.

E gondolat megfagyasztotta véréét.

Szemben a tömeggel egy magányos lovas vágatott elé, Janku, a havasi király.

Janku megállította lovát és bevárta a tömeget.

— Vitéz oláh testvérek, kiáltá Janku. A győzelem mienk. A magyarokat megsemmisítettük, aki nem menekült. Éljen az oláhság!

A tömeg ujjongott.

Janku csendet intett.

— Figyeljeteek reám, vitéz oláhok, szónokolt tovább. A mi közös ellenségünk a magyar s azért nem szabad addig pihennünk, míg a föld színéről ki nem irtjuk.

A tömeg helyeslőleg ordított.

— Még a csecsszopót sem kimélnétek a bölcsőben, folytatá a nyomorult vezér. Bosszut kell állani e gyűlölt fajon, rettenetes bosszút, hogy magva szakadjon. Gyalázat és halál reájok!

A véres, vadállati csöcselék helyeslőleg ismételte az ordítást.

Néhány vad oláh eléhurczolta a boldogtalan leányt és a lovak patkói elé dobta.

— Egy magyar leány, szólt elvetőleg Janku. Miért nem ölitek meg?

— Duszgazdag, előkelő ur leánya, felelt az egyik oláh.

-- Hogy hívják az atyját?

— Alberty!

— Alberty, kaczagott Janku. Hiszen avval az urral ugyis számadásom van. Annál jobb. Nekem nem elég, hogy rajta boszút állottam, leányain akarom folytatni a boszuállást.

— Igen, igen, ülj törvényt felette, havasi király, ordított a tömeg.

Alberty egy izben tényleg megbántotta a hetvenkedő Jankut, ki most ezért rettenetes boszút állott.

Lova nyaka fölé hajolva szemügyre vette a boldogtalant.

Ördögi mosoly jelentkezett arczán.

Elérkezett a boszu pillanata.

Az oláh sohsem feled el egy valódi vagy vélt sértést. Megvárja az idejét, míg a boszu megéri, de jaj aztán annak, kit gyűlölete sujt.

Janku egy tárczát vont ki az övéből, s a férfiak közé dobta, kik elébe hurczolták a leányt.

— Isten fizesse meg nektek barátaim, mondá. Ti valóban nagy szolgálatot tettetek nekem.

Aztán a leányhoz fordult, hogy gunyolódjék áldozata felett.

— Nos, kisasszony. Szép hölgy, tehát te vagy Alberty leánya.

A leány halálos aggodalma daczára rögtön tisztába volt azzal, hogy a havasi király áll előtte.

Térdre emelkedett.

Esdőleg emelte felé kezeit.

— Uram, rebegé, mentsen meg a borzasztó veszélyből. — Vigyen engem atyámhoz és ő örökre hálás lesz önnek, hogy gyermekét megmentette.

A boldogtalan leány nem tudta, hogy atyja már nem él.

Janku gunyosan intett néhány közelben álló oláhnak.

— Mutassátok meg a kisasszonynak atyját, parancsolá undorító kaczagással.

A gyilkosok egyike magasra emelte lándzsáját, melyre a boldogtalan áldozat feje volt tűzve — az Albertyé.

Iszonyu, leirhatlan kiáltással roskadt a földre a szerencsétlen leány.

— Én, Janku, a havasi király megfogadtam, hogy megalázom a magyarokat és szavamnak embere vagyok, orditá a szörnyeteg. Ez a leány itt mindannyiunk zsákmánya.

Husz kéz nyult egyszerre a boldogtalan leány felé, állatias vigyorgással.

De fátyolt e gyalázatos jelenetre — a toll visszaborzad leírásától.

— Oh kedvesem, suttogá Lidia buvóhelyén, mentsd meg a boldogtalant, ha szeretsz.

Dénessy vállat vont.

Aztán megcsókolta, átölelte a szép ifju hölgyet és leemelte a hordóról.

— Ez nem neked való látvány, mondá gyöngéden. Még a férfi szív is megremeg az iszonyattól.

— Mentsd meg.

— Lehetetlen!

— Miért?

— Mert hiába áldoznám fel magam. Itten egyedül isten segíthetne. — Tiéd az életem kedvesem. — Kötelességem, hogy téged megoltalmazalak e rettenetes veszélyben, melyben mindketten forgunk.

Lidia Dénessy keblén pihent könnyezve, míg künn a piacon iszonyu lárma dühöngött.

Lidia esdőleg pillantott kedvesére.

— Ölj meg kedvesem, ölj meg. Inkább meghalok, semhogy engem is megbecstelenítsenek.

Dénessy arcza kipirult.

— Ha elérkeznék a végső pillanat, mondá lángoló tekintettel, ha látom, hogy minden elveszett, többé nem védhetlek, úgy esküszöm az élő istenre, hogy saját kezüleg döföm kebledbe a tört, csakhogý a gazok kezébe ne kerülj.

Lidia köszönetet akart rebegni, midőn hirtelen több puskalövés dördült el.

Dénessy elbocsátotta kedvesét és gyorsan elfoglalta leshelyét.

Egy a piacon álló ház ablakaiból löporfüst szállongott.

A rémes jelenet körül tánczoló oláhok közül kettőt leteritettek a golyók, míg többeket megsebesítettek.

A sebesültek jajgattak, míg mindenfelől a rémület kiáltásai hallatszottak.

Az oláhok nagyon gyávák voltak és ott hőködtek csak, hol védtelen emberekkel állottak szemben.

— Árulás! a magyarok törnek reánk, kiáltott a tömeg és eger utat keresett.

De csakhamar magukhoz tértek az ijedtségtől és tisztába jöttek azzal, hogy csupán néhány menekülttől származtak a lövések, kik ama házba menekültek.

Csakugyan így volt.

Néhány magyar egy a piacon levő házba menekült, mely erősebb építkezésű volt a többieknél s melyet eddig az oláhok bántatlanul hagytak.

A magyarok nyolczan voltak, továbbá néhány nő is ott volt.

Erősen eltorlaszolták magukat és halálra elszántan várták az oláhok támadásait.

Mindeddig azonban késett az oláhok támadása, mintha e házról teljesen megfeledkeztek volna.

A magyarok vére felforrt, midőn látták, hogy Alberty leányát mily gyalázatosan bántalmazták az oláhok.

Néhány pillanatig tanakodtak,

Végre azonban belátták, hogy néhány pillanat múlva úgy is harczra fog kerülni a dolog.

Nem várták tehát be a támadást, Az oláhok oly sűrűn állottak, hogy lövésre nem kínálkozhatott kedvezőbb alkalom.

Ök kezdték tehát meg a harczot egy jól célzott sorlövessel.

Janku, a havasi király fordult most megijedt népéhez.

— Ah ti gyávák, kiáltá, ettől a néhány szál magyartól akartok megfutni. Hallatlan gyalázat! — Előre, végezünk ezekkel is. — —

Lövés, lövés után dördült el a házból. — A magyarok a kétségbeesés erejével védték magukat.

Már az oláhok három ostromát verték vissza és vagy harmincz oláh hullája borította a csatatért.

Az oláhok most megkísérelték a házat fölgyújtani, de a magyarok jól intézett lövésekkel egyideig minden kísérletet meghiúsítottak.

De később elfogyott a löpor s ennek elfogytával megtört bizalmuk is.

Az oláhoknak sikerült egy helyen felgyújtani a tetőt.

A magyarok akkor a lángoktól szorítva fehér kendőt tűztek ki az alkudozás jeléül.

Janku, a havasi király maga jött alkudozni. Megígérte, megfogadta, hogy bántatlanul hagyja a magyarokat távozni, ha mindenüket hátrahagyják — még fegyvereiket is.

A magyarok azonban kötve hittek a komának. Fegyvereiket nem akarták átadni.

Végre Janku megadta beleegyezését, hogy fegyverrel távozhassanak.

A fegyvernek úgy sem vehették valami nagy hasznát, miután löporuk nem volt.

De alig hagyták el a magyarok a házat, midőn az oláhok nagy tömege vérszomjasan rontott rájuk, még pedig a hitszegő Janku vezetése alatt.

A magyarok kegyetlenül meggyilkoltattak.

A férfiak száz sebből borítva rogytak a földre, míg a nők elébb meggyaláztattak s csak aztán kinoztattak halálra.

Iszonyuan garázdálkodtak e minden emberi érzésből kivetkezett szörnyetegek.

29. fejezet.

Szomoru együttlét.

A nap eltelt.

Leszállt az est, de még eddig egy léleknek sem jutott eszébe, hogy a pinczébe siessen, hol Dénessy és Lídia menhelyre találtak.

Zalathna teljesen az oláhok hatalmában volt. Magyart már nem lehetett látni. A ki el nem menekült, az halva feküdt valahol az utca szélén.

A oláhok vidáman dözsöltek. Nagyon büszkék voltak még aljas, vérlázító tetteikre is.

Az oláhok dözsölési lármája még a csendes pinczébe is elhatott és megborzasztotta Lidiát.

Dénessy érezte, hogy vállára milyen súlyos feladat nehezől.

Szent kötelessége volt megmenteni e szegény védtelen nőt, kit annyira szeretett.

Nem tudta mit tegyen. Hogyan távozzék innen.

Ki-kitekintett az ablakon. A piaczon örömtűz lobogott, mely körül egy csapat oláh vadul tánczolt.

S most a természet is kezdte követelni a maga jogát.

Reggel óta egyikük sem evett, s most kezdték érezni, hogy annyi izgalom után szükségük van egy kis erősítő táplálékra.

Lidia ugyan nem panaszkodott. Bátran elfojtotta a gyöngeséget, mely minden pillanatban erőt igyekszik rajta venni.

De Dénessy aggodó gondját nem kerülte el Lidia állapota s azon töprengett, hogy mikép segíthessen kedvesén.

Most az egyszer nagyon, de nagyon szomorú volt együttlétök.

Egy hordóra ültek. A fiatal hadnagy kezében tartotta Lidia kezét.

A szegény ifju nőt az átélt borzalmas perczek végkép megtörték.

— Bizol-e bennem, kedvesem, kérdé Dénessy gyöngédén. S van-e elég bátorságod?

Lidia megszorította kezét.

— Hogyne biznék benned, egyetlen oltalmazóm, viszontzá. De hát miért is kérded ezt?

— Valami elhatározásra kell jutnunk, hogy élelmi szerekekkel lássuk el magunkat, míg ut nyílik a menekülésre.

— De hát mit tegyünk?

— Tennünk kell valamit, mert látom, kedvesem, hogy erőd véged ért.

— Oh nem, suttogá Lidia. Miattam ne aggódj — én elég erősnek érzem magamat.

De halványulása, hangjának reszketése, ép az ellenkezőjét mondotta.

— Hallgass meg, kedvesem, suttogá Dénessy. Ha azt hinném, hogy veszély fenyeget téged itt, úgy inkább darabokra tépetném magam, semhogy elhagyjalak.

— Oh, Aurél!

— Egyelőre biztonságban vagy e helyen. S hogy itt maradhassunk, míg az oláhok elvonulnak, szükséges, hogy az éjt felhasználva, egy órára kilopódzam.

— Oh istenem, rebegé Lidia ijedten, hiszen halálos veszedelemnek teszed ki magad.

— Oh nem, óvatos leszek. S különben látod, hogy úgy vagyok öltözködve, mintha oláh volnék!

— S mikor térsz vissza?

— Egy óra múlva — ha ugyan még akkor az élők közt időzöm.

A szép nő reszketve emelte feléje kezeit.

— Oh kedvesem, suttogá, ha téged szerencsétlenség érne — mily sors várna akkor reám. — Miattam ne tedd ki magadat veszélynek.

Dénessy szilárdul pillantott kedvesére.

A hold világa beáradt az ablakon, úgy, hogy látható volt kedves sápadt arcza. — Dénessy elővette egyik pisztolyát és átnyujtotta neki.

— Ha két óra múlva nem térek vissza, Lidia, úgy szerencsétlenség ért, mondá ünnepélyes komolysággal.

— Oh istenem!

— Ez esetben, folytatá az ifju zavartalanul, jobb rád

nézve a halál, mint az élet. S rám nézve a bizonyosság, hogy nem leszel a szörnyetegek áldozata, meg fogja könnyíteni halálomat.

— Aurél, sikoltá Lidia.

— Esküdjél meg kedvesem, hogy mielőtt az oláhok kezébe kerülsz, inkább golyót röpítsz szivedbe.

Lidia megreszketett.

— Én keresztény nő vagyok, viszonzá halkan. A válás tiltja az öngyilkosságot.

— De isten a szivekbe lát, Lidia, és azt óhajtja, hogy te tisztán térj meg a menyekbe.

— Hanem mégis —

— A halált választani, hogy a gyalázatot elkerüljük, nem vétség a vallás ellen.

Lidia lehajtá fejét. — Belátta, hogy az ifju hadnagynak igaza van.

— Esküszöm! rebegé.

A végzetes szó ki volt mondva.

Dénessy megnyugodott.

Rendezte ruháját, hogy teljesen oláhhoz hasonlítson s e fáradozásánál Lidia segítségére volt.

Aztán felkisért a lépcsőkön az ajtóig, mely körül a ház romjai feküdtek, a hold fénye által kísértetiesen megvilágítva.

— Menj kedvesem, suttogá Lidia. Isten és hő imám kísérni fognak.

Óvatosan távozott Dénessy, miután még egyszer szívéhez szorította kedvesét és ajkaik hosszú csókban forrtak össze.

Az ifju hadnagy mögött bezáródott a pinczeajtó s Lidia térdre roskadt a pincze lépcsőzetén.

Dénessy hallgatódzott, a mint kilépett az éjszakába.

De a romok körül csend uralkodott, csak távolabb hallatszott az oláhok ujjongása.

Néha egy puska vagy pisztolylövés dördült el. — Valamelyik oláh lőtt széles jó kedvében.

Dénessy tovább haladt, lehetőleg mindig a házak vagy a fák árnyában maradt.

Lába hirtelen megbotlott valamiben.

Borzadó idegekkel állott meg. A hold sugara két iszonyuan eltorzult női hullára esett.

Dénessy szivverése majd elállt, tompa fájdalom nyílt mellén keresztül — itt állott a megbecstelenítés és gyilkosság színhelyén.

Egy pillanatra örület fogta el agyát.

Szerette volna megrohanni a dözsölő oláhokat, hogy, nem törődve saját életével, boszut álljon honfitársaiért, de eszébe jutott Lidia és fékezte méltó haragját.

Mi történnék azzal a szegény elhagyott nővel, ha ő elpusztul?

Kimélnie kell életét — kimélnie a Lidia kedvéért.

Csak miután visszanyerte önuralmát, tudta utját folytatni.

Keresztül kellett haladnia a piacon, hogy valami módon élelmi szerre tehessen szert.

Ez nagyon merész vállalat volt s az ifju hős teljes bátorsága kellett e vakmerőséghez.

Mélyen nyomta az oláh sapkát a löportól és vértől befeketített arczára.

Tovább haladt, de jobbjá mindig a forgó pisztoly agyán pihent.

Ez éjszakán senki sem gondolt nyugalomra. Az oláhok dözsöltek, hogy ime véget ért a magyarok uralma és most ők az urak.

Néha, néha vad kiáltás is volt hallható — halálkiáltás! — Bizonyára a vérszomjas oláhok egy elrejtőzött magyarra akadtak ilyenkor.

Anélkül, hogy felismerték volna, vagy bármi kalandja lett volna, jutott jó messzire Dénessy Aurél.

Valahogyan törte az oláh nyelvet, úgy, hogy szükség esetén megértette volna, ha valamit szólnak hozzá.

De óvatosan került minden alkalmat, mikor szólnia kellett volna. Attól tartott, hogy ez esetben kiejtéséről ráismernek az oláhok, hogy magyar.

Igy jutott el a város széléig s még mindig nem volt alkalma élelmiszert szerezni.

A város szélén egy ép istálló állott. Dénessy belepillantott. Láta, hogy több ló van a jászolhoz kötve.

Sóvárogva pillantott a nemes állatokra. Ha Lidiát elvezethetné ide és lóra kaphatnának, úgy meg volnának mentve.

De egyelőre nem tehetett egyebet, mint visszafordulni és utközben akár csellel, akár erőszakkal élelmiszert zsákmányolni.

Egy nagy tűz volt a közelben, mely körül szintén oláhok dőzsöltek. A mint Dénessy elhaladt a közelben, észrevette, hogy a tűz mellett nagy halom kenyér hever, melyből kénye, kedve szerint vesz mindenki.

Az ifju hadnagy megállott, mint ha villámütés érte volna tagjait. Ime meglelte, a mit keresett, a mire e pillanatban nagyobb szüksége volt, mint a világ akármilyen kincsére.

Habozott egy perczig.

— Eh mit, suttogá aztán, én is oda megyek és veszek a kenyérből. Nem fog az senkinek feltűnni. Hiszen oláhnak tartottak eddig mindazok, kikkel találkoztam.

Bizva tehát az áruhában, oda lépett a kenyérrakáshoz és egy kenyeret felvett.

De ezt oly ügyetlenül, oly sietve tette, hogy magára vont a figyelmet.

Gyorsan távozni akart, de egy a közelben álló oláh odaszólt hozzá:

— Hé, czimbora, megállj, micsoda csapathoz tartozol? Dénessy egy perczig megállt. Felelni akart az oláh-

nak, de csakhamar tisztába jött azzal, hogy ez esetben mindenesetre elárulja magát.

Villám gyanánt czikkázott fején a gondolat keresztül, hogy itt csupán a futás nyujthat menedéket.

Futni kezdett tehát, a mily gyorsan csak vihették lábai.

— Magyar volt, utána, utána, hangzott az oláhok dühös kiáltása.

Felugráltak valamennyien és a futó után vetették magukat. Pillanat alatt száz dühös üldöző volt a szökevény sarkában.

Dénessy a szarvas sebességével sietett utczárol, utczára. Az ellennel szembe szállani itt örültség lett volna.

Minden lépésnél új üldözők látszottak a földből nőni.

De az ifju hadnagy teste még ruganyos volt és győzte a futást.

Hirtelen észrevette, hogy egy zsákutczába jutott. Magas fal zárta el utját.

Már hallotta az üldözők kiáltásait, lépteit a közelben — egy pisztolygolyó füttyölt el füle mellett és a falhoz lapult.

Dénessy mindeddig nem bocsátotta el a kenyeret, mert Lidiára gondolt.

Most sem dobta el, bár így sokkal nehezebb volt a futás. Felmászott a falra és csakhamar a másik oldalon termett, hol folytatta a futást.

Mire üldözői elérhantak, már messzi járt, csak hire, hamva sem volt.

Dénessy még néhány perczig futott, de midőn látta, hogy üldözői elmaradtak, nyomát vesztették, lihegve megállott.

Pihent egy-két perczig, aztán lassu léptekkel folytatta utját, erősen magához szorítva a kenyeret, mely most neki megbecsülhetlen kincset képezett.

Nyugodtabban vette utját a pincze felé, a kenyért egy kendőbe takarta volt.

Legalább egyelőre táplálékkal láthatta el kedvesét és ez a gondolat is már vigasztaló volt rá nézve.

Már maga előtt látta a romokat, midőn egy fa homályos töve felől panaszos nyöszörgés hangzott feléje.

Összerezzent.

Előbb folytatni akarta utját, de aztán megállott.

A gondolat, hogy egy szerencsétlen honfitársa fekszik ott segélytelenül, czikázott fején keresztül.

Közelebb lépett és halkan, rossz oláhsággal kérdezte, hogy ki van itt.

Ujabb nyöszörgés volt a felelet. Aztán jajgatással félbeszakasztva magyarul a következő szavakat hallá.

— Bárki légy is — magyar vagy oláh! — Ha számot tartasz isten irgalmára — úgy vess véget szenvedésemnek — ölj meg!

Dénessy haja égnek borzadt — a hang nem volt előtte ismeretlen.

Most már megfélekedezett minden kiméletről önmaga iránt. A legnagyobb felindulással sietett oda, hol a nyöszörgő alak feküdt és a hold világába vitte.

Iszonyu látvány.

Egy vérrel és szennyvel borított, csupán rongyokkal takart nőt látott maga előtt, kiben az Alberty lányra ismert.

Az oláhok torzították így el.

Dénessy térdre roskadt a nagy beteg mellett és ő az erős férfi nem tudta könnyeit visszafojtani.

— Mindenható isten, és te türheted ezt, kiáltá a kétségbeesés hangján.

A leány, ki csupán félig volt eszméletnél, felismerte hangjáról.

— Ön az, Dénessy Aurél, suttogá rekedten. Oh szánjon meg ön, mert isten nem volt irántam szánalommal. Add nekem azt az egyet, a mit adhatsz — add a halált!

Dénessy könnyekkel felelt.

— Oh, hogyan égnek ezek a sebek! — Lángok emésztik agyamat! — nyöszörgött a leány. Irgalmas Isten — vizet — vizet! — Hadd oltsam el a lángokat!

Dénessy fölegyenesedett.

Nem gondolt többé önmagára és nem gondolt kedvesére, csupán a szerencsétlen leányt látta.

Lerántotta válláról köpenyét és abba burkolta és karkajain vitte sietve a romok felé.

Az irgalmas isten vele volt. Nem lett senki sem figyelmessé nemes tetteire.

Néhány pillanat múlva lelkendezve állott a pincze bejárata előtt.

Egy perczig figyelmesen tekintett körül s aztán terhével belépett.

— Én vagyok, mondá gyorsan, nehogy Lidia megijedjen.

— Hála legyen a jó istennek, a ki szerencsésen visszavezetett, suttogá Lidia, fölismerve kedvese hangját. Én csaknem halálra aggódtam hosszas kimaradásod miatt és egyetlen vigaszom az ima volt.

Dénessyre más alkalommal nagy hatást tettek volna e melegen kiejtett szavak, de e pillanatban szívét egészen más érzések foglalták el.

Letette terhét a lépcsőre, hová Lidia még nem láthatott és aztán lejött kedveséhez.

— Lidiám bocsáss meg, ha ismét kérdéssel kell hozzád fordulnom.

— Kérlek, csak szólj édesem!

— Van e elég bátorságod valami szörnyüséget meghallgatni?

Lidia visszadöbbszent.

— Istenem, suttogá.

De csakhamar erőt vett magán.

— Isten velem van! S ha te nem hagysz el, úgy a szörnyűség meg nem riaszt.

— Akkor készülj egy nemes szívű tetterre — s egy borzalmas látványra! — Én nem egyedül tértem vissza.

Egy nehéz sóhaj a lépcsők felől tanuskodott szavai igazsága mellett.

— Vízet, vizet! — Oh Dénessy Aurél ne hagyjon el e kinok közt.

Lidia félretolta a hadnagyot.

— Boldogságos szüz, hiszen ez az Alberty lány hangja, kiáltá.

Inkább repült, mint futott a hely felé, honnan a nyöszörgés hangzott.

Egyesült erővel vitték le a boldogtalant s egy rögtönzött ágyra fektették.

A hold világa épen oda áradt s Lidia fagyni érzé ereiben a vért, midőn az Alberty lány iszonyu állapotát észrevette.

Dénessy vizet hozott. Lidia leküzdte iszonyodását s mint az irgalom angyala mindent elkövetett, hogy csillapítsa a szegény szenvedő kinjait.

Oda térdelt a beteg leány mellé, mosta, kötözte sebeit.

Az ápolás bizonyára jól esett szegénynek, mert mindent békén tűrt, a mit Lidia tett, hogy sebeit enyhítse.

De Lidia nem érte be azzal, hogy a szenvedő testi kinjait enyhítse. Lelkét is megnyugtató iparkodott keneteljes szavakkal.

— Oh istenem, mit vétettem én, hogy így kell szenvednem, nyöszörgé a leány.

— Ne zúgolódjék, szolt gyöngéden Lidia. Isten ide vezérelte. Reméljen, még fel fog gyógyulni.

A leány kaczagott. Iszonyu volt a kaczagás — Lidia visszaborzadt.

— Én felgyógyulni, nyöszörgé. Oh érzem, nagyon jól érzem — számomra csak egy orvosság van, a temető.

— Oh, ne beszéljen így!

— De így kell beszélnem. Aki úgy szenved, mint én, az másképp nem beszélhet.

— Bizzék istenben!

— Nincs isten!

— Oh ne beszéljen ily szörnyőséget, hökkent vissza Lidia.

— Hiszen ha volna isten, úgy ártatlanul nem kellene annyit szenvednem.

— Ne mondja ezt! Gondoljon a vértanukra! Ők még többet szenvedtek. Egy másik életben fog kárpótlást lelni gyötrelmeiért.

A leány zugolódó ajka végre elhallgatott és látszott rajta, hogy jó hatással vannak reá Lidia vigasztaló szavai.

Dénessy egy sarokba huzódott vissza.

Ott tompán elmerülve ült sötét gondolatokkal foglalkozva. Most már egyáltalán nem lehetett szó menekülésről, mert a szerencsétlen leányt itt nem hagyhatják, magukkal sem vihetik.

Később elővette a kenyeret és megkínálta Lidiát s a beteget. De az utóbbi nem tudott enni.

Így hát ketten élvezték csupán a szegényes vacsorát. De minden veszély daczára jól esett ez nekik, mert reggel óta éheztek.

A vacsora után Lidia visszatért a beteghez, ki csendesen feküdt.

— Hogy van? kérdé.

— Érzem, viszonzá a beteg, hogy végórám elérkezett.

— Ne mondja ezt.

— De ha úgy érzem!

— Téved.

A szegény leány szomoruan mosolygott.

— Nem tévedek, viszonzá. Nagyon is erősen érzem, hogy végórám elkövetkezett s az ily erős érzés nem csal

soha. — Ah most jön az éjszaka, — az örök éjszaka, melyre nem következik virradás!

Percznyi szünet támadt.

Dénessy, ki szintén közelebb lépett, nem tudott szólni, és Lidia is úgy volt.

— Nyujtsa kezét, Lidia, ön is Dénessy, suttogá a beteg. Az illetők engedelmeskedtek.

— Legyenek megáldva, amiért annyi jóssággal voltak irántam.

Lidia halotti imát mormogott.

— Isten legyen nekem irgalmas, hörgé hirtelen a beteg.

Hangja elakadt, keze görcsösen nyúlt a sebzett fej felé — szeme tágra nyílt megüvegesedett.

A megpróbáltatás ideje véget ért — a szép leány nem volt többé.

Dénessy megtapogatta az üteret, a szívet — az élet minden nyoma eltűnt.

— Neki jó — kiszenvedett!

Lidia csupán halk sirással felelt.

Az utolsó pillanatig idegei kinos feszültségben voltak s megnyugtatót találtak a könnyekben.

30. fejezet.

A kik élve maradtak.

A halott immár kiszenvedett. De az élőkre még nagy megpróbáltatás várt.

Midőn Dénessy teljesen bizonyos volt benne, hogy az Alberty leány halott és midőn Lidia könnyei kiapadtak — fölemelkedett.

Tompa hangon szólalt meg.

— Mi eleget tettünk kötelességeinknek a szegény leány ellenében.

— Ugy van.

— Most magunkra kell gondolnunk. Az élőknek is vannak kötelességeik önmaguk iránt.

— Hogy érted ezt?

— Menekülnünk kell, Lidia.

— De hogyan? mikor?

— Rögtön!

— Mostan? — Hát nem várjuk be az oláhok elvonulását, mint eleinte terveztük?

— Nem várhatjuk be.

— És miért nem?

— Mert nem tudjuk, hogy meddig maradnak Zalathánán. Napokig itt tanyázhatnak és élelmiszerünk holnapra sem elég.

— Igaz, sóhajtá Lidia szomoruan, de hát mit határoztál?

— A város végén istálló áll, hol több lovat láttam. Ki kell innen lopódnunk. Az oláhok többnyire részegek. Ha azt az istállót szerencsésen elérjük, lóra kaphatunk és akkor mentve vagyunk.

Lidia sóhajtott.

— Igazad van, kedvesem! De akkor ki fog gondoskodni e szegény leány temetéséről?

Dénassy fejét rázta.

— Az élő iránt voltak kötelességeink, de nincs a halott iránt! — Mi nem gondoskodhatunk temetéséről. — Hát ki fog annyi honfitársunk temetéséről gondoskodni, kiknek holttestei szanaszét hevernek az utczákon?

Lidia nem tudott ellenvetést tenni. Végre megadta magát.

— Legyen a te akaratod szerint.

Megtettek minden óvintézkedést, aztán együtt hagyták el a pinczét.

Éjfél már jóval elmúlt. A dőzsölő oláhok egy részét elnyomta az álom, a bor, de mások még nagyon vigan voltak.

Óvatosan haladtak át az utczákon, s ép egy szűk utczába fordultak, midőn egy részeg oláh jött velük szembe.

Az utczán kívülök nem volt senki más. Az oláh jól felöntött a garatra s most vigan tántorgott, dalolt is hozzá.

Dénessy és Lidia ki akarták kerülni, de az oláh széles jó kedvében elállta utjokat.

— Hová, hová pajtikám, ezzel a magyar leánynyal, kiáltá. — Hohó, talán egyedül magadnak kívánod. Ne légy olyan kapzsi! — Én is részt akarok belőle.

Ezzel át akarta ölelni Lidiát, de Dénessy hirtelen torokon ragadta.

— Nyomorult gazember, kiáltá magánkívül.

Az oláh annyira meg volt lepetve, hogy szólni sem tudott és mire magához tért a meglepetéstől, már mellében járt Dénessy töre.

Hörögve roskadt össze s egy áruló jajkiáltás sem hagyta el ajkát.

— Ugy, most tovább! rebegé Dénessy, megtörülve a véres tört. Ezt a gazembert rossz angyala hozta elénk. Többé nem fog magyar leányt ölelni.

Folytatták utjokat.

Szerencsésen elérték az istállót és Dénessy két lovat kivezetett a csendes udvarra.

Nyerget, kantárt is talált. Felszerelte tehát a paripákat. Aztán Lidiát segítette nyeregbe, végül ő is a lóra pattant.

— Most vágtassunk, ha életünk kedves, suttogá és Lidia lova mellé szoritva lovát, megindultak sebes futásban.

Szerencsétlenségre néhány oláh ment ép el az udvar mellett, kik észrevették a menekülőket.

— Magyarok, hangzék.

— Utánok!

Nosza támadt nagy zene, bona.

— Lóra, lóra, kiáltották többen és az oláhok közül többen a paripákra pattanva, üzőbe vették a futókat.

— Mindenható isten, és te türheted ezt, kiáltá a
kétségbeesés hangján.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Mások lövöldöztek utánok, de a sötétségben nem igen lehetett célózni s az oláhok különben sem voltak jó lövők.

A lóra kapott oláhok nagy buzgósággal szoritották lovaikat.

De az üldözöttek már oly nagy előnyben voltak, hogy remélhették a menekülést.

Igyekeztek is az előnyt megtartani anélkül, hogy túlságosan kimeritenék lovaikat.

Mindenesetre előre látható volt, hogy az üldözés hosszadalmas leend, de volt remény, hogy hajnalig sikerülni fog tévutra vezetni az üldözőket.

Csakhogy a szökevények már nagyon ki voltak merülve és Dénessy csakhamar rémülettel vette észre, hogy Lidia alig tartja magát a nyeregben.

Az átélt szenvedések erősebb természetet is, mint a Lidiáé, megtörhettek volna.

A szép nő ugyan minden erejét megfeszítette, hogy nyeregben tartsa magát, de azért látszott rajta, hogy menynyire kimerült.

Dénessy csakhamar tisztában volt azzal, hogy nem sokáig tarthatja magát nyeregben, ha nem szerez üdülést számára.

Mit nem tett volna kedveséért. Szívének vérét is odaadta volna, hogy abból szivjon új erőt lankadt izmaiba.

Hirtelen egy forrás mellett robogtak el. Dénessy erre megállította lovát és odaszólt Lidiának, hogy ugyanazt tegye. Lidia engedelmeskedett.

Dénessy lesegítette a nyeregből és sapkájával meritett vizet. Lidia mohón ivott. A friss víz szemlátomást üdítette.

A regg már ekkor szürkült, úgy, hogy végig lehetett tekinteni az őszi tájékon.

Dénessy körülpillantott. Éles szeme messze ellátott. Csakhamar észrevette, hogy az üldözők nagy félkörben közelednek s még jó távol vannak.

Negyedóraig pihenhettek tehát, minden veszély nélkül bevárva az ellenség közeledését.

Addig a lovak is kifujhatták némileg magukat, úgy, hogy ujult erővel folytathatták a futást.

Csak midőn minderről meggyőződött, hajolt le a forráshoz Dénessy, hogy szomját csitítsa.

Kérte aztán Lidiát, hogy igyekezzenek kissé elszunnyadni, idején fel fogja költeni.

Az ellenség lassabban közeledett, mint Dénessy hitte volna. Ugyanis midőn az üldözöttek leszállottak lovaikról, elvesztették őket szem elől. S ép azért a legnagyobb óvatossággal közeledtek a hely felé, a hol utolszor látták a szökevényeket.

Körülbelül egy óra telhetett el, mire Dénessy felkötötte kedvesét, hogy utjokat folytassák.

Az üldözők most gyorsan közeledtek, mert felfedezték a szökevényeket.

Dénessy nyeregbe segítette Lidiát s csak aztán patant lova hátára.

Dénessy azután gunyosan intett az üldözők felé, kik puská és pisztolylövésekkel feleltek.

A süvöltő golyók azonban a legcsekélyebb kárt sem okozták.

De alig tettek száz lépést, midőn Lidia rémülettel vette észre, hogy lova egyik lábán sántít.

Hiába ösztökélte paripáját, a baj egyre nagyobb lett. A ló elmaradt társa mellett és végül teljesen megállott.

Dénessy természetesen rögtön megállította lovát.

— Mi baj, kedvesem, kérdé kissé türelmetlenül. Miért állítottad meg lovadat?

— Valami kő, vagy tövis megsértette lovam lábát, úgy, hogy nem tudja folytatni az utat, viszonzá Lidia.

Dénessy megdöbbsent.

Leugrott lováról és megtekintette a sértett lábat. Csak-

hamar meggyőződött, hogy a seb oly nagy, hogy a parripa egyelőre teljesen hasznavehetlen.

— Bizony a lovat nem használhatjuk, jegyzé meg Dénessy szomoruan.

— Az isten is ellenünk van, rebegé Lidia és leszállott lováról.

Dénessy nem szólt.

Az üldözők közeledtek.

— Az istenre kérlek, szólt Lidia esdőleg. Menekülj egyedül. Bizz sorsomra engem. Miért vesszünk mindketten?

Dénessy elszánt pillantást vetett csüggedten álló kedvesére.

— Micsoda beszéd ez, Lidia, mondá szemrehányólag. Hiszen, ha nem szeretnék, akkor sem egyezhetnék meg férfi becsületemmel, hogy téged ily galádul elhagyjalak.

— De úgy elveszünk mindketten.

— Ha együtt nem menekülhetünk, úgy vesszünk el együtt, jelenté ki Dénessy határozottan.

Ekkor Lidia könnyekhez folyamodott. Sírva kérte, hogy bizza magát lova gyorsaságára, meneküljön.

— Nem nélkülöd, Lidia, viszonzá Dénessy. Jer, élém foglak ültetni a nyeregbe. A ló elég erős, hogy mindketőnket vigyen.

— Nem, nem!

— Ha szabadkozol, úgy becsület szavamra mondom, hogy én is maradok.

Egy felettük elsivító golyó erősíté szavait. — Az üldözők diadalkiáltása hangosan zugott fülökbe.

Dénessy a nyeregbe ugrott.

Lidia nem tett többé ellenvetést. Engedte, hogy Dénessy maga mellé emelje.

— Az isten legyen velünk, sóhajtá.

Dénessy testével fedezte kedvesét a süvöltő golyók ellen, míg a lovat erősen, vérig sarkantyuzta.

A derék állat a kettős teher daczára szélsébséggel száguldott.

Ujból megkezdődött a hajsza.

Már ekkor felkelt a nap és megvilágította a térséget. A ló roskadozott már a kettős teher alatt, de egy meredek hegy is utját állta az üldözötteknek.

A lovas üldözők elmaradtak egymástól és kisebb, nagyobb távolságban — aki, hogy győzte — követték a szökevényeket.

A hegy tövéen hasadék látszott, mely bizonyára barlangba vezetett.

A hasadék előtt egy vállas, izmos férfi állott. Kezében sulyos bottal. Haja fehér volt, mellig erő szakála szintén. Valami remete volt.

A mint hozzá közeledtek, Dénessy csodálkozva pillantott az öregre. Ugy rémlett előtte, mintha ismerné.

— Hála istennek, rebegé, ez mindenesetre remete, ki bizonyára fog valamit oltalmunkra tenni.

Lidiát ölbe fogva ifjúi könnyedséggel pattant le a nyeregéből s magával vonta őt a remete felé.

Az aggastyán vad tekintettel nézte e jelenetet és a közeledőket.

Kisérteties láng lobogott gyuladt szemében, midőn most bunkos botját izmos karral suhogtatta meg a levegőben.

Most látta csak a fiatal tiszt, hogy az a bunkos bot mily rettenetes fegyver. Bikát is agyon lehetett volna vele ütni.

Az aggastyán erős hangon dörgött a közeledők felé.

— Átok reátok, kik áhíthatos magányomat zavarjátok, kiáltá. Hát nem tudjátok, hogy a havasi remetéhez nem szabad senkinek közeledni.

— De jámbor remete —

— Szót se! — Távozzatok! Ne háborítsátok fegyver zajával e szent magányt. Távozzatok, nehogy koponyátokat bunkós botom zuzza szét.

Lidia magával akarta vonni kedvesét, hogy elhagyják e haragos, kegyetlen remetét.

Dénissy azonban bátran lépett közelebb a fenyegetőz aggastyánhoz.

— János, kiáltá, az isten irgalommal van irántunk, hogy e nagy szükségben ép hozzád vezérelt bennünket. Ments meg engem és a nőt, ki lelke lelkemnek, szive szívemnek.

A remete visszahökkent.

— Ki szólít engem nevemen oly hangon, mely a mult időt akarja sirjából visszahozni, suttogá. Ki vagy te ifju, ki elmúlt idökre emlékeztetsz engem?

— Te János vagy, istenemre Szöghalmy János, felelt Dénissy. Sokáig mint hü inas szolgáltál Magyarországon a Dénissy családnál.

— Ez igaz!

— Aggkorodban azonban meguntad a világi életet s egy napon eltüntél, levelet hagyva hátra.

— Ugy, rebegé az aggastyán növekedő érdeklődéssel, talán azt is tudod, hogy mit tartalmazott a levél?

— Mindenesetre!

— Beszélj tehát! Széchényi Könyvtár

— A levélben megirtad, hogy az erdélyi havasokba vonulsz vissza, hogy ott remete életet élj.

— Ez mind igaz. De ki vagy te ifju, ki oly alaposan látszol multamról értesülve lenni?

— Hagyjuk azt egyelőre. Mondd inkább, emlékszel-e még arra a kis fiúra, a Dénissy család sarjára, kivel oly sokat játszadoztál, kit annyit hordoztál öledben és kit oly végtelenül szerettél.

Az aggastyán szeme könnybe lábbadt.

— Csupán miatta szántam magamat oly nehezen e lépésre.

— Valóban, szólott Dénissy, tud meg tehát, hogy a kis Aurél én vagyok.

Az aggastyán ujjongó kiáltást hallatott.

— Te vagy az, csakugyan te vagy az! — Oh, kedves Aurél, bocsásd meg öreg szemeimnek, hogy nem ismertelek fel azonnal. Pedig csodálom, hiszen alig változtál, csupán megférfiásodtál. Hiszen, mikor én elhagytalak titeket, még gyermek voltál.

Szöghalmy János, az agg remete boldogan zárta keblére az ifjut.

Csakhamar elbocsátotta ismét, mert az üldözők közel értek már.

Lándzsáikat hányva közeledtek. Most már bizonyosra vették a zsákmányt.

— Be a barlangba, parancsolá az aggastyán. A lovat is vigyétek. Nincs vesztegetni való idő.

Szöghalmy János csakugyan régi szolgája volt a Dénessy családnak, a fiatal hadnagy szerencséjére, mert különben menthetetlenül el lett volna veszve.

De még így is nagy veszélyben forgott életük, mert végül mit tehettek ők az oláhok ellen, kik legalább 12-en lehettek.

Előbb Lidia lépett a barlangba, aztán Dénessy szó nélkül vezette be paripáját. Utolsónak maradt a remete.

A barlangnak ajtaja is volt, melyet most gondosan bezártak.

A hasadékokon beáradó fény gyéren világította meg a barlangot, melynek háttérét zöld függöny takarta.

— Nehány pillanat múlva az ajtó előtt lesznek az üldözők, sóhajtott Lidia. Oh, ősz atyánk, ments meg bennünket.

A remete fegyvereket szedett elő, hogy szembeszállhassanak az ellennel.

Az oláhok közeledtek, még pedig azzal a szándékkal, hogy erőszakkal hatoljanak a barlangba.

A remete egy sziklahasadékból két fáklyát vett elő s meggyújtva azokat, egyet odanyújtott Lidiának.

— Te jó lövő vagy, Aurél, fordult aztán az ifjuhoz.

Lőjj az ajtón keresztül a gazemberek közé. A lövés fel fogja őket tartóztatni. Te pedig leányom, fogd a ló kantárszárát és vond félre azt a függönyt.

Mig Lidia az aggastyán óhaja szerint cselekedett, ez közelebb lépett, oda Dénessy mellé s az ajtó egyik hasadéján kipillantott.

Az oláhok akkor már alig voltak tizenöt lépésnyire az ajtótól.

— Megálljatok, ti gazemberek, kiáltá az aggastyán. Itt a romlás várakozik reátok! — Ti gaz lázadók!

Megszólalt az oláhok vezetője:

— Vén remete, add ki a szökevényeket s neked nem lesz bántódásod, de különben velük együtt te is lakolsz.

— Átkozott! — Az isten velünk van! De te sohsem fogod többé meglátni a napvilágot, viszonzá az aggastyán.

— Előre, czimborák, kiáltott az oláh. Törjük fel az ajtót.

Az oláhok rohamra készültek.

A remete most oda sugott Dénessynek:

— Vedd célba a legelsőt, küldd a pokolba. Aztán hirtelen ugorj félre, mert lövésekkel fognak válaszolni.

A kijelölt oláh már az ajtó előtt állott, midőn Dénessy golyója mellébe furódott.

Hangos kiáltással vetette karját magasra s elterült, testével eltakarva a barlanghoz vezető szűk járást.

A támadók megijedve hátráltak s csak miután vagy husz lépésnyire vonultak vissza, kezdték meg a tüzelést, de akkor már a két védő rég visszavonult.

Dénessy most vette csak észre, hogy a háttérbeli függöny földalatti folyósót takart.

A remete intett neki, hogy gyorsan kövesse. Megragadta a fáklyát és legelő haladt, vezetve vendégeit a földalatti folyósók tömkelegében.

Egyre mélyebben nyomultak a hegybe.

Az ut egyenetlen volt, gyakran szikladarabokat kellett

megkerülni s miután a lovat csak a legnagyobb óvatossággal vezethették, lassan haladtak előre.

Kigyók sikamlottak el lábaik alatt, denevérek repültek fejeik felett, majd tágas boltozatokban haladtak, majd meg oly alacsony volt a tető, hogy a lovat alig lehetett vezetni.

Vagy tíz perczig járták a földalatti folyósót, midőn a visszhang révén eljutott hozzájuk az ajtó beszakadásának zaja és az ellenség diadalkiáltása.

Az oláhok benyomultak a barlangba.

Az erősebb láрма és kiabálás csakhamar a mellett tanuskodott, hogy a mőczok felfedezték a menekülési utat és megkezdték az üldözést.

— A gonosz szellemek vezessék tévutra lépteiket, kiáltá az aggastyán. Előre, előre, különben utól érnek, mielőtt biztonságban leszünk.

A mőczok előre nyomultak a folyósóban. A távolban látták fényleni a fáklyákat, melyek csillag gyanánt mutat-
ták nekik az utat.

* * *

Dénassy visszapillantott. Könyvtár

Ő maradt utoljára. Ijedten győződött meg arról, hogy az ellenség egyre közelebb ér.

A remete is észrevette a közeli veszélyt, de azért sürgette vendégeit, hogy csak „előre!”

— Még néhány percznyi türelem, szólt intőleg, s nem lesz oly hatalom, mely nektek árthatna.

— De hiszen utolérnek az oláhok.

— Bizzatok bennem! Vedd e fáklyát is leányom és haladj előre. Te pedig, Aurél, maradj mellettem és ha a gazok közül valaki nagyon közel ér, lödd le.

A folyósó most egyenletes talajjá, szép boltozattá szélesbült, melyen a szökevények gyorsan siettek végig.

Fenséges szikladarabok függtek felettük, melyek minden pillanatban leomlással fenyegettek.

— Oda nézzetek! kiáltá a remete.

A szemben levő falra mutatott, hol két sziklatömb annyira egymáshoz hajolt, hogy alig maradt tér egy szűk folyósó számára.

— Oda be veletek, folytatá a remete. Nem türök ellenszegülést. Engedelmeskedned kell!

Az aggastyán egy köre lépett a folyósó bejáratánál s hatalmas botját emelő gyanánt tartá az egyik sziklatömb alá, mely oszlopként látszott viselni a boltozat egész terhét.

Az oláhok diadalkiáltással siettek a boltozat alá.

Most már bizonyosnak hitték, hogy a szökevények veszve vannak.

Dénessy visszafordult.

— Kutyák, sziszegé.

Fölemelte pisztolyát s a következő pillanatban egy oláh halva terült el.

— Le velük, kiáltá az oláhok vezére kitörő dühvel. Meg kell őket ölni, ha nem adják meg magukat.

Sortüz dördült a boltozaton keresztül és óriási visszhangként ezer dörgés felelt a számos folyósóból és torlóból.

Az ősi szikla ingani látszék, mintha az egész hatalmas hegyóriás megrázkódnék gyökerestül.

A felszálló, fojtó porfelleg egy percze elsötétített mindent Dénessy és Lidia előtt, sőt a fáklyát is kioltotta.

Lidia kétségbeesve tapogatódzott a sötétben, aztán a kétségbeesés kiáltása lebbent el ajkáról.

A fiatal hadnagy kiáltása és egy panaszos nyöszörgés volt a felelet.

— Hol vagy Aurél, szeretett fiam, kérdé egy gyönge, halk hang.

— Itt vagyok!

— Jer hozzám, hogy megáldjalak, mielőtt isten magához szólít. Vedd e kovát és üss töröd pengéjével tüzet, hogy még egyszer láthassam arcodat.

A remete beszélt így.

Dénissy hozzá tapogatta magát s átvéve a kovát, tüzet csiszolt.

Néhány pillanat múlva a fáklya ismét égett és megvilágította a rombolás iszonyu képét, mely őket megmen-tette.

A remete ereje, egyesülve a lövések rázkodtatásával, a bejáratnál levő sziklatömböt kiemelte helyéből s azzal együtt a boltozat egész teteje leomlott.

Az ut, melyet a természet szeszélye évezrek előtt csinált, örökre zárva volt.

Az oláhok közül egyetlen lélek sem menekült, hogy hirt mondhasson társainak.

A leomló boltozat agyonverte kiméletlenül valamennyit.

Dénissy és Lidia mentve voltak.

A remete aggastyán azonban, ki e robbanást előidézte, ott feküdt a földön.

Mellét egy kődarab érte és halálosan megsebesítette.

Arczán a halál rajzolódott.

A haldokló megszólalt.

— Lépjetek közelebb hozzám, hogy megmagyarázzam a menekülés utját.

A fiatal pár szót fogadott.

— Én nem sokára isten színe előtt fogok állani, hogy számot adjak földi tetteimről. Nyugodtan várom a halált. Nem rettegek a végső pillanattól.

Dénissy és Lidia letérdeltek a haldokló mellé s mindent elkövettek, hogy könnyebbülést szerezzenek neki.

— Csak haladjatok egyenesen a folyósón, folytatá az aggastyán. Jó messze fogtok kijutni, hol nem vár reátok veszély. — Jaj nekem — ez a szurós fájdalom — én istenem — szabadíts meg kinaimtól — szabadíts —

Nem folytathatta tovább.

Teste kinyult — hörgés szakadt fel melléből — véres

hab látszott ajkán — tagjai még vonaglottak egy perczig — keze megmozdult — aztán kiszenvedett.

A fiatal nő összeborzadt. Dénassy szomoruan nézett a holttestre.

Halk imát rebegtek.

Igy felt el vagy negyedóra a nélkül, hogy egyikük is szólt volna.

Végre Dénassy fölállt.

— Jer, kedvesem! Igyekezzünk a napvilágra jutni.

— S a halott?

— Ránk még hosszú ut vár, de ő befejezte földi pályafutását. — Sehol sem volna számára méltóbb sir, mint itt a hegy mélyében.

— Béke hánvaira! rebegé Lidia.

— Amen!

Dénassy kendőt borított a halott arczára. Aztán kezébe véve a fáklyát, előre haladt, hogy megkeresse az életbe visszavezető utat.

31. fejezet.

A király lemondása.

Lazáre ujjongott örömében, Dragon grófné gyászolt, hogy Málnássy Béla a Duna hullámai között lelte halálát.

Ezt bizonyosnak hitték.

Pedig az áruló Lazárenak nem volt semmi oka az örömré és Dragon grófnénak semmi oka a gyászra.

Málnássy Béla ugyanis nem lelte halálát a Duna hullámaiban.

Életben maradt.

A golyó ugyan megsebesítette vállát, de a seb nem volt oly veszedelmes.

A köd védelme alatt sikerült a segítségére jött csolnakba menekülnie anélkül, hogy a hegyről észrevették volna.

A csolnak aztán eltávozott vele s az ifjú mindaddig

nem mutatkozott a világban, míg a lövési seb be nem hegedt.

Midőn ez megtörtént, újból az a gondolat foglalkoztatta, hogy mikép lehetne hazájának hasznos.

* * *

Ez alatt beköszöntött a tél.

Windischgrätz és Jellasics, miután Bécset bevették, elindultak Magyarországba.

A rosszul szervezkedett magyar hadsereg kénytelen volt visszavonulni.

Az általános zavart még növelte a körülmény, hogy V. Ferdinánd lemondott a trónról.

A jogszerű trónörökös Ferencz Károly főherczeg lett volna, de ő fia javára lemondott a trónról.

A mi azonban a lemondási módot illette, ahhoz már a magyar nemzetnek is volt szava.

Mindenekelőtt Kossuth Hirlapja szól e dologhoz érdemlegesen.

Az erélyes cikk Kossuth remek tollából folyt s így hangzik:

„Hirlik, hogy Ferdinánd ausztriai császár decz. 2-án Olmüczben ünnepélyesen lemondott a trónusról s népeit és hadseregét az irántai hűségtől feloldozta.

Hirlik, hogy Ferencz Károly ausztriai főherczeg egy-szersmind lemondott örökösödési jogáról.

És hirlik, hogy ezt mindketten Ferencz József főherczeg javára tették s hogy a császárnak proklamáltatott.

És hirlik, hogy Ferencz József egy proklamációt bocsátott ki eme szavakkal:

(Kossuth czikke a szószerinti német szöveget közli itt, de mi fordításban adjuk.)

„Ezennel ünnepélyesen tudtára adjuk birodalmunk összes népeinek, trónraléptünket első Ferencz József név alatt.“

És hirlik az is, hogy ezen fiatal ember ezen „Verkündigungjában“ legelső gondjának ismerte kijelenteni, hogy mindenekelőtt — a mint ő nevezi — a lázadást legyőzni s a monarchiát „egységbe“ olvasztani leszen legelső feladata.

Magyarországnak közállodalmi létele egészen ignoráltatik, úgy lemondottak Magyarországnak királyi székéhez minden igényről, melyet hitszegésük által már különben is elvesztettek, s csak a nemzet nagylelkűségétől nyerhették volna vissza, az ország törvényes jogainak nyujtandó tökéletes biztosíték mellett — vagy pedig Magyarországot úgy tekintik, mintha kitörölve volna a nemzetek sorából, a mely kiegészítő provinczácskája volna a Windischgrätz hóhér pallosa alatt görnyedező ausztriai monarchiának, mint például a görtzi grófság.

Szégyen, gyalázat — de egyszersmind nevetség is!

Ha ezen dolgok valók — pedig okunk van hinni, hogy azok — úgy az országgyűlés nyilatkozni fog.

Elvárjuk.

Időközben, minthogy okunk van fentebbi tudósításainkat hiteleseknek hinni, következőket jegyezzük meg:

Hadseregünk V. Ferdinándnak esküdött hűséget. — V. Ferdinánd nincs többé, tehát hadseregünk s minden tisztviselő V. Ferdinánd iránti miden hűség alól föl van oldva. És semminemű hűséggel semmi személynek nem tartozik.

De tartozik hűséggel a nemzetnek és az alkotmánynak, melyre szintugy megesküdött.

V. Ferdinánd nincs; de a nemzet s az alkotmány van. A hűség kötelességével tehát már tisztában vagyunk.

Az oláhok s Isten tudja minő más fajok, mindig azon ürügyet tolták előtérbe, hogy a magyarok V. Ferdinánd királyt akarják letenni s más királykát tenni helyére. Most láthatják, mennyire elbolondítják vezéreik, az udvari kama-

rilla bérelt zsoldosai. V. Ferdinándot nem a magyarok tették le, hanem letette az udvari kamarilla.

Mindig mondtuk, hogy gyalázatosan hazudnak Jellasics uramék, midőn szemtelenül azt lármázták, hogy ők V. Ferdinánd hivei.

Nem — mindig mondtuk, hogy az udvari kamarilla Zsófia vezérlete alatt V. Ferdinánd uralkodása ellen tör.

Végre kibujt a szeg a zsákból.

A szegény V. Ferdinándot lecsapták, s „mir nichts, dir nichts“ Zsófia kiskoru fiával azt mondatják: ő a császár. És ő azt mondja: „én vagyok a császár“ és mindenekelőtt az mondatják vele: „legelső gondom legyőzni a lázadást;“ ezalatt kétségtelenül minket értvén, mert az udvar elég szemtelen, azt merni színlelni, hogy nem ő, hanem mi lázadtunk fel!!

Botrány, gyalázatos botrány!

Absolut monarchiában szokás van-e, vagy nincs azt mondani: „Meghalt a király, éljen a király!“ — ehhez semmi gondunk; mi nem vagyunk rabszolgák, mi nem vagyunk absolut monarchia. Nélkülünk a magyar koronáról az isten minden teremtese sem disponálhat.

A magyar királyság kétoldalu kötés. Király az, a ki szent István koronájával megkoronáztatik, s a nemzet által elébe tett koronázási oklevelet aláírja, s arra megesküszik. Koronázás, koronázási oklevél s királyi eskü nélkül nincs király.

Juhokról, juhnyájról lehet akként traktálni, hogy Ferdinánd odaadja Ferencz Józsefnek — ha tetszik; de a magyar nemzet nem juhnyáj, Magyarország nem juhakol, szent István koronája nem hálósapka, melyet a nemzet megegyezése nélkül egy fejről a másra dobálni lehessen.

V. Ferdinánd koronázott király, V. Ferdinánd a nemzet megegyezése nélkül nem abdikálhat; ha áruló, elveszti koronáját; ha tehetetlen, a nemzet fog gyámságáról gon-

doszkodni; de ő, csak úgy könnyedén, Magyarország trónusát Péterről, Pálra át nem lökheti.

Mi történik akkor, ha V. Ferdinánd meghalt volna, az más kérdés; de lemondani! ehhez s a lemondás következményeihez hozzá szólni a nemzetnek minden bizonynyal több joga van, mint a koronázott király életében semmi joggal sem bíró Ferencz Károlynak, vagy Ferencz Józsefnek, s furcsa, ez a Ferencz Károly, kinek V. Ferdinánd életében a trónhoz nincs joga, azt mondja, hogy ő is resignál s átadja a koronát, a mi nem is övé, fiának, Ferencz Józsefnek.

A *pragmatica sanctio* megállapítja az örökösödés rendjét, úgy a monarchiára, mint Magyarországra nézve, — de azt távolról sem mondja, hogy a koronáról lemondogatni és az örökösödés rendjét a koronázott király életében borúra, derűre megváltoztatni lehessen.

Ha tehát az ausztriai monarchia Ferdinánd és Ferencz Károly életében elfogadja császárájának Ferencz Józsefet, ez az ő dolga, de megszakította vele a *pragmatica sanctio*t; és nekünk bizony sem Bécsben, sem Kremszterben, sem Olmützben királyt nem rakhatnak nyakunkba.

Ez világos.

Tehát végkövetkezmény.

A királyt trónusától csak a nemzet akarata foszthatja meg, más senki.

Ha más fosztja meg, az, aki megfosztotta, zsarnok bitorló.

Ha lemondásról van szó, lemondás csak a nemzet megegyezésével lehet érvényes.

Nekünk tehát Ferencz József proklamációjához semmi közünk.

Ha meg meri országunkat támadni, — amint anyjának befolyása alatt e fiatal sziv romlatlansági *supposituma* daczára botrányosan fenyegetődzik — visszaverjük, mint egy ide-

gent, ki mellett még a legitimitási ürügy s koronázási nimbus sem szól.

Ha valami mondani valója van, szóljon az országgyűléshez, az országgyűlés majd határoz.

Olmücsi iráskoholmányokkal Magyarország királyi székeről senki se gondoljon disponálhatni.

V. Ferdinánd király elmebeli gyengeségét ezen abdicationális comoedia, melyet vele az olműcsi kamarilla eljátszatott, jobban bizonyítja.

Az országgyűlés gondoskodjék kormányzóról.

Az V. Ferdinánd iránti hűségre esküdtött hadsereg pedig ezen hűség eseténél fogva is, verje meg Windischgrätzet, egy törvénytelen hadvezérért, a többi ugyis mind pártütő.

Mi s a nemzet maradunk, a kik tegnap voltunk.“

Igy irt Kossuth.

A lemondás természetesen csak a nemzet beleegyezésével lehetett volna érvényes, de a kamarilla jónak látta, a magyar nemzetet tekintetbe se venni.

Fönnen hirdették, hogy a polgárháboru által Magyarország s Ausztria között létező minden egyezkedés felbontatott. És így, ha a császári fegyverek győznek, Magyarország állami léte tönkre van téve.

Pesten természetesen ennek folytán rendkívüli izgatottság uralkodott.

* * *

Deczember 7-én nevezetes ülése volt a magyar országgyűlésnek.

A közönség tudta, hogy minő fontos tárgy forog a szőnyegen.

A karzat zsufolásig megtelt. A szép Málnássy Margit is megjelent ekkor.

Lent elébb beszélt Kossuth Lajossal, ki Málnássy Béla után kérdezősködött.

— Attól tartok, hogy fiatal öcsémnek valami baja esett, hogy oly rég nem hallottam róla hírt, szolt Kossuth.

— Megsebesült, felelt Margit.

— Oh és veszélyesen?

— Egyáltalán nem.

— Felgyógyult-e már?

— Tökéletesen. Ép e napokban kaptam tőle hírt. A betegség ágyhoz kötötte, de most ujra ég a vágytól, hogy karját a hazának felajánlhassa.

— Szükség is lesz reá, felelt Kossuth és kezét szorítva Margittal, bement a képviselőházba, míg a szép ifjú hölgy a karzatra sietett, hogy tanuja lehessen a férfi ékes-szólásának.

Az ülés megnyitott.

Mindenekelőtt Pázmándy jelenté, hogy I-ső Ferdinánd ausztriai császár s Magyarországnak e néven V-dik királya a trónról lemondott. Ennek testvére Ferencz Károly, József fia javára szintén lemondott, ki első Ferencz József nevezet alatt decz. 2-án a trónt el is foglalta.

A 18 éves ifjú azt egy decz. 2-áról kibocsátott és Schwarzenberg miniszter által ellenjegyzett manifestumban tudatja, melynek birtokába csak magán uton jutott a honvédelmi bizottmány.

Ezután általános feszültség között felolvastattak az illető okmányok.

Legvégül maradt Ferencz József proklamációja, mely így hangzott:

„Mi első Ferencz József, isten kedvező kegyelméből ausztriai császár, Magyar, Cseh, Dalmát, Horvát, Tót, Halics, Ráma, Szerb, Kun és Bolgár országok apostoli, ugy Lombárdia, Velencze, Khiva, Jeruzsálem stb. királya.

Miután felséges nagybátyám, ő felsége I. Ferdinánd császár, Magyar- és Csehországra e néven ötödik királyának mai napon kelt legnagyobb manifestumában kimondott indító okoknál fogva tetszett az ausztriai összes biro-

dalom uralkodói székéről, következésképp a vele válhatlanul összekapcsolt Magyarország koronájáról is lemondani, és miután a mi, a *pragmatica sanctio*hoz képest szabályozott és az ország törvényeiben meghatározott örökösödés rendén uralkodásra hivatott fenséges császári kir. ő fensége koronához jogáról egyszersmind ünnepélyesen lemondott, természetes és törvényes örökösödési jogunk erejével egyéb bírodalmaink kormánya mellett ezennel a magyar és Erdély országok feletti uralkodást is átvettük.

Most, midőn ha szívünk vonzalmát követnők, első és legkedvesebb királyi tisztünknek azt tartanók, összes törekvésünket magyar népeink boldogsága és jóléte, békés öregbítésére fordítani, ezen szándékunk valósitása, mely jövőendő uralkodásunk hatását jellemezte, fájdalom, a jelen pillanatban lehetetlenné vált.

Egy vétkes pártfelekezet fondorkodása, mely fenséges elődünk minden atyai intését és komoly parancsait kigunyolva, miután a legmegvetendőbb eszközökkel nyílt támadást támasztott és pártütőkkel szövetkezve hív hadseregünket megtámadni merészelte, haza árulói ellenszegülésben a haza szentesített nevével visszaélve, folyvást megmarad, azon fájdalmas meggyőződéshez vezérel bennünket, hogy Magyarország és Erdély jó érzésű lakosainak nagy többsége királya iránt öröklött hivségét és ragaszkodását nem képes tanusítani, mielőtt a pártütők zsarnoki nyomása alól a fegyver erejével ki nem szabadittatik.

Mélyen elkeserülve a mellőzhetlen szükség ezen parancsa miatt, mely királyi kötelességek legnehezebbikét tüzi elénkbe, nyugodt lelkiismerettel fogunk mégis annak teljesítéséhez, mert csak azon uton mutatkozik nekünk a legközelebbi idők sajnálatra méltó eseményei után annak reménye, hogy Magyarországnak reánk bizott népei számára a béke malasztjait, minden nemzetiségek elismerését és buzdítását és azok jólétének felvirágzását állandósíthassuk.

Ezen célból mindenek előtt elhatározva éreztük magunkat, a felséges elődünk által november 6-án és 7-én kiadott határozatokat és rendeleteket egész terjedelmökben fentartani; és minden hatóságokat azok menthetlenül való teljesítéséért a legszigorubb felelősséggel tartozóknak nyilvánítani.

Meghagyjuk ennél fogva a lázadás megzabolására felséges elődünk által a császári királyi hadseregek főparancsnokának kinevezett és teljes hatalommal felruházott herczeg Windischgrätz tábornagyot ezen állásában, megerősítjük a neki kelt nov. 6-án legmagasb manifestumban kiadott felhatalmazásokat és meghagyjuk neki ujonnan, mindent a közcsend és rend visszaállítására megkívántató eszközök alkalmazását.

Parancsoljuk Magyar és Erdély országban álló félrevezetett hadainknak, hogy említett tábornagyunk főparancsnokságának magukat alárendeljék és azon lobogókhoz csatlakozzanak, melyek egész a legujabb időig mindig a hiveség, a becsület és a vitézség jelvényei valának és a melyek mellől ők csupán hazugság és árulás segélyével tántorítottak el.

Teljes bizalommal számítunk Magyarország és Erdély hálaszerető lakosainak jogérzetére, öröklött hiveségére, hogy önhasznukat tevő vétkes pártütők csábításának szilárdul ellentállani, hatás körükben a mi csupán az ő javukra irányzott szándékainkat támogatni és azon általunk buzgón óhajtott pillanat bekövetkezését előmozdítani fogják, a midőn az isten oltalma mellett meg leend nekünk engedve a béke, az egyetértés és a bizalom szózatját hozzájuk intézhetni.

Kelt királyi fővárosunkban, Olmützben, deczember hó 2-án az ur 1848-dik esztendejében. Ferencz József."

Mély csend követte a Magyarországra oly sértő proklamáció felolvasását.

Ekkor felállt Kossuth.

Minden tekintet feléje fordult.

Felolvasta az országgyűlési határozatot, melyet a mult napi tanácskozáson szövegeztek.

A határozat kimondta, hogy Magyarország és a hozzá kapcsolt országok független, önálló országot képeznek s miután a lemondásnál Magyarországhoz kérdés nem intéztetett, Magyarország uralkodójának nem tekinti az uj ausztriai császárt s beavatkozásai ellenséges megtámadásától az országot megóvni hazafiui szent kötelesség.

A határozatot a képviselőház egy szó ellenmondás nélkül elfogadta.

A felhők egyre vészterhesebben borongtak Magyarország egén.

25. fejezet.

„Az utolsó garas.”

Nagy volt e napon az izgalom a fővárosban. Izgatott csoportokban jártak, keltek az emberek.

Csak az éj beálltával csendesedtek el valamennyire az utcák.

Beállt az éj. Sűrű köd nehezedett a fővárosra, úgy, hogy a járó-kelők alig láthatták egymást.

A ködön keresztül karcsu fiatal ember siet végig a belvároson, a külváros utczái felé irányítva lépteit.

Most egy férfi jött vele szembe, kinek látása ijesztőleg hathatott fiatal emberünkre, mert fejét lehajtva, kalapját mélyen szemébe huzta, sőt még egy veres zsebkendőt is tartott feleslegül szája elé.

Az idegen azonban nem vette észre s az ifju bátorosan folytatta útját.

Sötét alakok surrantak el gyorsan mellette, nagyon gyanus külsejűek.

Valóban bátorság kellett hozzá a város e részét éj idején felkeresni.

A fiatal ember tovább haladt egyre, míg végre habozva állott meg és úgy tekintett körül, mintha nem tudná magát tájékozni.

Ekkor halk nyöszörgést hallott maga mellett s a ködből egy asszony alakja vált ki.

Szegény törődött nő volt, kit az élet szenvedései nagyon megviseltek.

— Uram, hebegé.

— Mit akar?

— Adjon néhány krajczárt, hogy én is elmehessek a korcsmába.

— A korcsmába, kiáltá az ifju megvető tekintetet lövelve a nőre.

— Igen.

— S mi dolga ott?

— Oh ne higgye, hogy korhely vagyok, szólt az asszony szomoruan. De férjem a korcsmában van, oda akarok menni. De ha pénzem nincs, nem eresztenek be.

A nő oly esdőleg szólt, hogy az ifju szive megesett s néhány pénzdarabot adott neki át.

Az asszony hálája jeléül erőszakkal kezét akart csókolni, de az ifju nem engedte.

— Egy szivességre kérném, mondá.

— Parancsoljon, uram!

— Nem tudná megmondani, hogy hol van „Az utolsó garas“-hoz czimzett korcsma?

— De tudom!

— Vezessen oda!

— Hiszen épen én is oda szándékozom, viszonzá az asszony. Örömmel megmutatom az utat. De úgy látszik, a nagyságos ur még fiatal. Kár volna érte. — Ne menjen a farkas barlangjába, veszedelmes hely „Az utolsó garas.“

— De nekem dolgom van ott.

— Mindegy! Inkább hagyja azokat a dolgokat elvégezetlenül.

— Nem lehet, nekem minden áron el kell mennem abba a korcsmába.

— S eltökélt szándéka, hogy vissza nem lép, felett az asszony intőleg.

— Az, eltökélt szándék.

— Isten legyen önnek irgalmas. — Különben nekem mindegy. Ön végül idegen hozzám és nekem elég bajom van a magam nyomorúságával. Jöjjön, fogja meg kezemet, úgy könnyebben fogunk haladhatni.

Az ifju szó nélkül engedelmeskedett és fokozódott gyorsasággal folytatták utjokat.

Végre egy ház előtt megálltak, melynél még lámpa is égett.

Itt volt az „utolsó garas“-hoz czimzett vendégfogadó, mely nem örvendett valami jó hírnék.

Az ifju érezte, hogy a szegény nő keze most miként reszket kezében. De azért erőt vett magán.

— Ez az a hely, mondá. Sok bejárata van, de nekünk ezen kell bemennünk.

— Miért ezen?

— Mert más felé mint idegeneket be sem bocsátanak.

Ezzel a kapuhoz lépett és háromszorosan kopogott, bizonyos sajátossággal kimért időközökben.

Rögtön megnyílt a kapu és a kivilágított kapualjba léptek.

Egy szolga állott előttük, aki kinyitotta volt a kaput. Állig fel volt fegyverkezve.

Gunyosan vigyorgott, a mint az asszonyt megpillantotta.

— Lánosz, lobogós, kiáltá, tán a férjedért jöttél, Julcsa! — A férj pedig jó helyen van itt. Ép a barátaival iddogál. Ne háborgasd, Julcsa, ha nem akarsz verést kapni.

— Semmi közöd hozzá, viszonzá a Julcsának szólított asszony kurtán.

— De én be nem bocsáthatlak, ha nincs pénzed. A ki nem akar inni, az ne menjen korcsmába.

Az asszony elővette az idegentől kapott pénzdarabokat és megmutatta a szolgának.

— Bolond, mondá e közben, csak nem gondolod, hogy pénz nélkül tenném e házba lábamat.

— Az más, viszonzá a kapuőr. Ez esetben mehetsz. De micsoda idegen urat hoztál magaddal?

— Ennek az idegen urnak dolga van a korcsmárossal.

— Minő dolga?

— Ej de kíváncsi vagy, türelmetlenkedék az asszony. Hát nem olyan korcsma „Az utolsó garas,” a hová mindenki beléphet, kinek kedve és pénze van?

A szolga vigyorgott.

— Oh dehogy nem, mondá tőle telhető előzékenységgel. Az ur még nagyon fiatalnak látszik, de azért talán mégis van egy kis borra valója a szegény szolga számára.

Az idegen zsebébe nyult s egy váltó forintot dobott oda a szolgának, melyet az hálálkodva kapott el.

Mostan kinyitotta az ajtót, mely a ház belsejébe vezetett.

Julcsa asszony megragadta az idegen kezét, s egy keskeny folyósón vezette keresztül, mely csak gyéren volt megvilágítva.

Midőn azonban néhány lépést haladtak, elfojtott, tompa zugás hallatszott, mely számos hang közellétére vallott.

Julcsa néhány lépcsőn vezette még be az idegent, aztán feltaszított egy ajtót.

Dohányfüst, pálinka büze dőlt a belépők felé.

Az „utolsó garas” ocsmány lebuja volt. Mindenféle emberek találkozó helye, kik háboruba nem mentek, nem harcoltak a hazáért, sőt azon fondorkodtak, hogy miként lehessen a zavarosban halászni.

A lárma és a gőz oly nagy volt a teremben, hogy a fiatal ember eleinte nem is tudta magát tájékozni.

Csak lassankint szokta meg füle a zajt, szeme a félhomályt.

Most körülnézett.

Hosszu asztalok körül padok voltak állítva, melyeken számos jó madár ült, ki pálinkát, ki bort fogyasztva.

A söntés oldalt volt, és erős rácskerítés választotta el.

Két szemtelen leányzó s egy pupos fiatal ember szolgált ki a vendégeket.

A fiatal idegen belépte tán nem is okozott volna fel-tűnést, ha az asszony férje, aki ide vezette, nem ült volna az ajtó közelében szeretőjével.

A férjnek persze rögtön szemébe tűntek a belépők.

Az elvetemült nő, ki ölében ült, bizony már hervadó szépség volt, de mégis jobban tetszett Tamásnak (így hívták a hűtlen férjet) a maga neje-nél.

Midőn a haszontalan ficzkó nejét megpillantotta, düh-be jött.

Nagyot ütött öklével az asztalra.

— Ördög és pokol, kiáltá. Mit szaladgál ez a boszor-kány utánam.

A asszony bátran visszafelelt.

— Hiszen ez nyilvános korcsma, én is ihatom itt, úgy mint te. Hoztam pénzt és szeretőt.

Az asszony látszólagos bátorsággal mondta e szavakat, de a mellett minden tagjában reszketett.

— Az ördög vigye azt a tejfeles száju ficzkót, pat-tant fel Tamás. Majd meg mutatom neki, hogy miként kell a más ember feleségét elcsábítani.

Vadul emelkedett fel a szeles ficzkó és hátratürve ing-ujját, láthatóvá lettek izmos karjai.

A szerető még valamit sugott a fülébe, a mi úgy látszik, még jobban felingerelte.

A közel ülők figyelmessé lettek a veszekedésre és már azzal kecsegtették magukat, hogy egy kis birkozás szemlé-lésében fognak gyönyörködhetni.

Az idegen ezalatt azonban gyorsan a söntéshez lépett, melynek rácsozata megett állott a korcsmáros.

— Attól tartok, hogy fiatal öcscsének valami baja esett, szólt Kossuth.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Róka János volt a korcsmáros becsületes neve, noha ő nem volt valami nagyon becsületes. Roppant kapzsi lévén, nem igen válogatta meg a módokat, ha remény-sége lehetett, hogy valami szép keresethez jut.

Róka János külseje is hivatva volt rögtön érdeklődést kelteni.

Középtermetű volt s miután meghajolva járt, öregebbnek látszott éveit számánál, csaknem teljesen kopasz fejét kerek, piszkos sapka takarta. Homlokát sebhely éktelenítette el. Hosszu, keskeny arczán leginkább az áll tűnt fel, mely mintegy visszahajlott a nyak felé. Szürke szemei ravaszul pislogtak, mint névtársáé, a róka szeme.

Ritka veres szakál keretezte arczát, még jobban eléktelenítve.

Róka Jánosban nagyobb erő lakott, mint az első pillanatra hitte volna a szemlélő. Nagyon jól tudták „Az utolsó garas” látogatói, hogy izmos ökleivel egy csapásra a leg-erősebb férfit is le tudná sujtani.

Ez volt hát az az ember, kihez a fiatal idegen most a durva Tamás támadásai elől menekült.

— Vigyen el az ördög, kiáltott a korcsmáros, ha én ösmerem ezt a csinos ifju arcot! Honnan jön az ur?
— Tán egy jó pohár borra szomjazik?

Vagy talán — tevé hozzá suttogva — üzletet akar kötni az öreg Róka Jánossal, ez esetben teljes bizalommal beszélhet.

— Csillapítsa le azt a korhelyt, suttogá az idegen, Azért jövök, hogy Rózsa Sándor után kérdezősködjem.

Rózsa Sándor szabad csapata ugyanis fel lett oszlatva, mert sok kihágást követtek el, melyek a sereg szégyenére váltak. Rózsa az újabb időben ismét a rabló életre adta magát.

A híres betyár nevének említésére hamarjában elváltozott a korcsmáros arcza.

— Fel akar tán ültetni az ur! felelt vissza durván. Az isten verjen meg, ha tudok valamit Rózsa Sándorról.

— Hát nem akar elé kerülni az a tejfeles száju, kiáltott most Tamás türelmetlenül közbe. Hadd tapogatom meg az oldalbordáit, hadd ropogtatom meg isten igazába! Hogy fél a gyáva!

Gunyos kaczaj hangzott.

Többen biztatták, ingerelték Tamást és közelebb léptek, hogy a czivakodást szemlélhessék.

— Mit kiabál, Tamás, — szólalt meg a korcsmáros. Ha azt az urficskát keresi, aki azért lopódzott be, hogy becsületes embereket gyanuba keverjen, úgy itt van.

Róka János ezzel el akarta taszítani a fiatal embert a söntéstől, de ez görcsösen fogta a vasrácsozatot.

— De Rózsa Sándor maga mondta, hogy itt találhatom, mondá e közben.

A korcsmáros figyelmeztetésé lett.

— Pokolba az urral! — Miért nem mondta ezt mindjárt! De különben ezt mindenki mondhatja. — Micsoda bizonytságot tud felmutatni, hogy nem akar bennünket félrevezetni?

— Van bizonyságom — de elébb szabaditson meg ettől az embertől.

A durva Tamás már galléron ragadta a fiatal idegent és a helyiség közepébe igyekezett őt hurczolni, hogy ott birokra keljen vele.

— No te gézengúz, mondá gunyos vigyorgással. Az isten ne legyen istenem, ha nem lepedőben visznek innen haza.

— Éljen Tamás, éljen, hangzott körben. Becsületesen menjetek birokra.

E pillanatban kinyult a korcsmáros hatalmas ökle a söntésből és úgy találta Tamást gyomra táján, hogy fájdalmas felkiáltással vágódott hanyatt.

Ugyanekkor feltárult a vasrács ajtaja és Róka János

kilépett. Betolta a söntésbe az ifju idegent és védőleg lépett elébe.

— Patvarba! Az a részeg Tamás tán el akarja kergetni a vendégeimet. A ki rá meri tenni kezét erre az urra, annak velem gyülik meg a baja. El veletek, ti gézenguzok, vagy megismeritek az öreg Róka János ökleit.

A méltó társaság, mely jól ismerte Róka erejét és teljesen az ő befolyása alatt állott, visszahuzódott az asztalokhoz és folytatta a társalgást ott, a hol elhagyta.

Maga Tamás is feltápáskodott és nehéz fejét egy asztalsarokba vágva, derekasan megütötte, mind a mellett nem mert szólani.

Még feleségét sem bántotta, hanem mogorván ült vissza helyére.

Mulatott tovább szeretőjével, mintha mi sem történt volna.

A szerencsétlen Julcsa asszony pedig pálinkát hozatott s míg azt szürcsölgette, kiemelkedő szemmel nézte, hogy miként mulat férje idegen asszonynyal.

Országos Széchényi Könyvtár

Róka János visszatért a söntésbe és a rácsajtót bezárta. Most odafordult látogatójához, kit félig kíváncsi, félig fenyegetődöz tekintettel nézett.

Hevesen szólalt meg.

— Remélem, hogy nem hazudott ön, fiatal ember, mert az esetben jaj önnek. Hadd látom azt a jelt!

A fiatal ember mélyen fellelegzett, mintha érezné, hogy mily nagy veszélyből menekült.

Aztán zsebébe nyúlt.

Egy pénzdarabot vett ki onnan, melyet Rózsa Sándortól kapott.

Ez figyelmesen szemügyre vette.

A megtekintés azonban a legjobb eredménnyel lát-

szott jární, mert a korcsmáros mogorva arcza eltűnt, és nyájas arczczal fordult az idegenhez.

— A jel rendben van, viszonzá. Most már megvallhatom, hogy Rózsa Sándor jó barátom! Az ur azonban nem úgy néz ki, mintha a mi fajtánkhoz tartoznék — folytatá ravasz arczczal. Sokkal előkelőbb kinézésű.

— Nem is csalódik, felelt az idegen. Valóban, nem tartozom önökhöz.

— Szabad kérdezni, hogy mivel lehetek szolgálátára. Az urat bizonyára valami ügy vezeti hozzám.

Az idegen tíz aranyat vett ki zsebéből és az asztalra tette.

— Itt a foglaló!

— Köszönöm!

— Ugyanannyit kap, ha megteszi, a mire kérem és minden tekintetben segítségemre leend.

— Parancsoljon velem!

— Beszélni akarok Rózsával.

— Értem!

— Hozza tehát őt ide, vagy olyan helyre, hol a felfedeztetés veszélye nélkül beszélgethetünk.

Az öreg Róka most élénkebben vette szemügyre a könnyedén öltözött fiatal urat. Ez bizonyára sietve öltözködhetett fel s nem sok óvatossággal, mert domboru melle elárulta, hogy nő, fiatal nő és nem férfi.

— Teringettét, kiáltá János korcsmáros, Rózsa Sándornak nagy szerencséje van a hölgyeknél.

Az idegen elutasítólag intett kezével és megvetőleg szott.

— Hagyja megjegyzéseit. Inkább hozza ide Rózsa Sándort haladéktalanul.

— Azt nem tehetem! Várni kell míg majd eljön, viszonzá a korcsmáros.

— Mikor fog jönni?

— Nemsokára.

— Akkor várok.

— Jöjjön csak velem nagysága. Oly helyre fogom vezetni, hol biztonságban lesz, mint akár Ábrahám ölében.

— Jó, vezessen!

A korcsmáros lámpát gyújtott, de elébb mohón rakta zsebre az aranyakat.

Aztán félretolt egy kopott függönyt a háttérben s kinyitott egy ajtót, mely mögött szennyes lépcső vezetett a magasha.

Intett a fiatal embernek, hogy kövesse, nem törődve azzal, hogy vendégei friss ital után kiabálnak, felvezette a fiatal idegent.

A lépcsőzet egy alacsony kis szobában végződött, mely ép a söntés felett látszott lenni. Egy ablaka volt, melyet tábla zárt s az ajtó, melyen beléptek. Ezeken kívül nem látszott kijáráttal birni.

A szoba különben egyszerűen, de tisztán volt butorozva.

A butorzat egy menyezetes ágyból, egy vasszekrényből állott. A falra mindenféle férfi és női ruha volt aggatva.

A korcsmáros az asztalra tette a lámpát s merész tekintetet vetett az idegenre és így szólt:

— Bocsánat, de most egyedül hagyom, mert vendégeimhez kell sietnem.

— Természetes, felelt az idegen gunyosan, én kész vagyok lemondani az ön társaságáról.

— Mindjárt visszatérek s akkor beszélhetek önnel Rózsáról.

— Jó!

— Szolgálhatok-e valami frissítővel?

— Nem iszok én semmit. De ha valami mondani valója van, siessen.

— Mindenesetre.

A korcsmáros ezzel távozott, a fiatal idegen egyedül maradt.

Mindenesetre nem csekély bátorság kellett ahhoz, hogy valaki „Az utolsó garas“-t, e hirhedt, veszedelmes korcsmát felkeresse.

A fiatal idegen e szerint nagy bátorsággal rendelkezhetett.

Midőn egyedül maradt, le vette széles kalapját és látható lett szép halvány arcza.

Fiatal nő volt. — A gondatlanul magára vett férfi ruha nem takarta el eléggé a finom női idomokat.

Egy székbe vetette magát.

A fiatal idegen nem volt senki más, mint az általunk jól ismert Málnássy Margit.

Igen, csak az ő szívében volt annyi bátorság, hogy e veszedelmes helyre eljöjjön.

Mellzsebébe nyult.

Ötlövetű forgópisztolyt huzott ki onnan, melynek csőveit müértő tekintettel szemlélte.

A fegyvert az ablakba tette és gondolatainak engedte át magát.

De csakhamar unatkozni kezdett.

Körültekintett s azzal igyekezett szórakozni, hogy alaposan szemügyre vette e helyen a különféle tárgyakat.

Felállott és a ruhadarabokat tekintette meg. Még kezével is megtapogatta, gondatlanul tolva ide-oda az egyes darabokat.

A képlet sajátságos vegyüléket mutatott, mintha egész zsbárus lett volna.

Hirtelen egy sajátságos körülmény kötötte le Málnássy Margit figyelmét.

A mint a ruhákat ide-oda tolta, úgy rémlett előtte, mintha a sötét falból egy-egy világító sugár ragyogott volna feléje.

— Mi lehet az, mormogt

Gyorsan határozott.

Fogta az asztalon álló lámpát és több szoknyát félretolva, egy keskeny titkos ajtó nyílását látta maga előtt.

A titkos ajtó bizonyára véletlenségből maradt nyitva, máskülönben nem is lett volna felfedezhető, mert ép úgy nézett ki, mint a fal és teljesen beleillett.

Az ajtó oly gondosan készült volt, hogy Margit most se látta az ajtó sarkát és a zárt.

Margit nem rezzent vissza attól, hogy belépjen a helyiségbe, a hová a titkos ajtó vezet.

Keskeny sötét helyiségbe jutott, melynek egyes részeire azonban alulról világosság sugárzott.

Temérdek jószág volt itt felhalmozva, melyhez a tulajdonos bizonyára nem becsületes utón jutott.

E rejtékhely bizonyára a korcsmáros orgazda főraktárát képezte. E helyiség azonban úgy tetszik, részben használatot, mert nem legkevésbé sem dohos, sőt a levegő gondos szellőztetésre vallott.

A mint Margit gondosabban szemügyre vette a helyet, meggyőződött, hogy nyílások vezetnek felfelé az alsóbb üregből.

E nyílásokat azonban gondosan eltakarták egyes diszletek.

E helyről végig lehetett nézni, hogy mi történik alant s hallani is lehetett, hogy mit beszélnek, oly gondos volt a készítés.

Több ilyen nyílás volt a helyiségben.

Margit a lépcsőhöz lépett. Ez a vendégszobába szolgált, mely azonban legkevésbé sem kötötte le Margit figyelmét. A részeg mulatozók nem érdekelték. Egészen más dolog vezette ide.

Egy másik nyíláshoz lépett tehát.

Betekintett.

A legnagyobb meglepetés jeleivel hökkent vissza, hogy aztán még nagyobb figyelemmel pillantson a rejtett nyíláson.

A nyílás „Az utolsó garas“ egy külön szobába en-

gedett betekintést. Itten csupán két férfi volt látható, kik élénk beszélgetésbe voltak egymással merülve.

— Ő az, ő az, suttogá Margit. Visszatért ide! — Pedig az elébb még az utcán találkoztam vele s megdöbbsenem, hogy reám talál ismerni. — Hadd hallom, hogy mit beszél.

Az ifju leány még lélegzetét is visszafojtotta, hogy jobban figyelhessen a társalgás egyes szavaira.

Az asztal mellett ülő férfiu közül az idősebb Megyváry Gábor volt.

A nyájas olvasó bizonyára meg leendő lepetve, hogy itt találkozik Megyváryval, kit Bécs ostrománál súlyos sebesülten hagytunk el.

Megyváry azonban nem vészett el. Ujból igaznak bizonyult a közmondás, hogy rossz pénz nem vész el!

Kórházba vitték. Ott sokáig nyomta az ágyat, de miután a seb fontos szervet nem ért, elébb-utóbb visszanyerte testi épességét teljesen.

Alig, hogy felgyógyult, ismét azon fondorkodott, hogy miként árthasson Málnássy Bélának, miként kerithesse hatalmába Margitot.

Pestre azért jött, hogy a magyar kormány ellen szőjjön cselszövést.

E végből egy olyan emberrel szövetkezett, ki méltó társa volt.

A vele szemben ülő férfi ugyanis nem volt senki más, mint a kétszinü Lazáre, kivel Megyváry Bécsben megismerkedett és szoros barátságot kötött.

Egy eszme vezette mindkettőjüket, hogy a Málnássy testvérek ellen működjenek, és hogy a magyar ügynök ártsanak.

33. fejezet.

Halj meg!

Megyváry és Lazáre már élénk beszélgetésben voltak merülve, midőn Margit megjelent a rejtett nyilásnál, hogy kihallgassa őket.

— Lánczos lobogós, kiáltá Lazáre, még máig sem tudom megérteni, hogy az a ficzkó Málnássy Béla mikép menekült, mikor oly nagy veszedelemben forgott, sőt menthetetlenül veszve látszott.

Megyváry gunyosan mosolygott.

— De csak látszott, viszonzá csipősen. Hej ha ott lettem volna én —

— Nos akkor?

— Fogadom, hogy nem menekül el.

Lazáre vállat vont.

— Könnyű azt mondani. Hidd el, hogy én sem voltam kiméletes iránta, noha egy igen szép asszony könyörgött életéért.

— Ah, Dragon grófné.

— Igen.

— A ki iránt nem is viseltetik közönynyel.

— Nem bizony, miért tagadnám.

— Sőt talán csupán miatta neheztel Málnássy Bélára, mosolygott Megyváry.

— Hogy-hogy?

— Csak úgy, hogy Dragon grófné érdeklődik a tejfeles száju ifju iránt.

Lazáre redőkbe vonta homlokát, míg keblét hosszas, mély lélegzetvétél emelte.

— Honnan tudod ezt? kérdé.

— Tudom, érd be annyival! — De mit csinál most a szép Dragon grófné?

— Nem tudom, viszonzá Lazáre. Már hosszabb ideje, hogy eltávoztam Bécsből s azóta nem volt alkalmam felőle hirt hallhatni.

— Én csak azt csodálom, hogy nem követi Málnássy Bélát ide.

— Hiszen azt sem tudja, hogy életben maradt, hacsak későbbi időben nem értesült erről.

— Most hol van Málnássy Béla?

— Mit tudom én?

— Hogy itt időz Pesten, ennyit sikerült kitudnom, beszélte Megyváry. Mint hallom, nagy kegyben áll Kossuthnál.

— Jó, hogy Kossuthot emlegeted. Térjünk tehát a fődologra.

— Nem bánom.

— Ha ezt az embert megsemmisíthetjük, úgy az egész forradalmi ügy tönkre van téve.

— És a Málnássy testvérek is, kik pártfogójukat veszítették el. — —

— Légy átkozott, nyomorult, halj meg! kiáltá ekkor egy hang Margit füle mellett s az ifju nő érzé, hogy elszakítják a rejtett nyilástól, ugyanezen pillanatban egy éles kést látott feje felett villogni.

Margitot ugyanis annyira lekötötte a hallott beszélgetés, hogy mindenről megfeledkezett.

Eszébe sem jutott, hogy az orgazda korcsmáros rajta kaphatja a halgatódzásokon és ez esetben a legnagyobb veszedelemben forogna.

De oly lélekjelenléttel és ügyességgel sikamlott most ki a korcsmáros kezéből, hogy valóban bámulastra méltó volt.

A rejtett titkos ajtón gyorsan a másik terembe rohant, mert ott hagyta pisztolyát.

E teremben állott Rózsa Sándor, kit a korcsmáros vezetett ide.

A betyár csodálkozva pillantott az ifju nőre, kinek ruhája a korcsmáros durva érintése folytán rendetlenségbe

jött és elől elszakadt, úgy, hogy egy gyönyörű nő mell finom idomai lettek láthatókká.

Nem volt azonban sok idő a gondolkozásra. Róka János, a vendéglős nyomon követte Margitot és kezében veszedelmesen villogott a felemelt kés.

Margit látva, hogy nem menekülhet, gyorsan az asztal mögé ugrott.

Fölkapta az azon fekvő fegyvert és védőleg emelte magaelé.

— Még egy lépést ember, kiáltá lihegő, de eltökélt hangon, még egy lépést és golyóm koponyádat zuzza szét. Mit akarsz tőlem, miért akarsz meggyilkolni?

Rózsa Sándor megragadta a dühöngő korcsmáros karját.

— Ha ez a hölgy engem keres, miért jössz késsel ellene, vén gazember, kiáltá fenyegetőleg.

— Hagyj engem, dühöngött a korcsmáros. Ennek a fehér cselédnek el kell pusztulnia, mert különben mi kerülünk akasztó fára.

— Mit beszélsz?

— Már nagyon is sokat látott. Bizonyára kém, meg kell halnia.

A korcsmáros ki akarta magát szabadítani, de Rózsa Sándor el nem bocsátotta volna a világért.

— Örültség, János, monda csitítólag. Mit látott a hölgy voltaképp. Csupán egy rejtekhelyet holmi apróságok számára. S ha azért jött ide, hogy egyikünkkel üzletet kössön, úgy bizonyára el volt készülve ilyesmire.

— Halál reá! Hogyan találta meg a rejtekhelyet? Egyedül a holtak nem beszélnek.

Most Margit szólalt meg.

— Esküszöm mindenre, ami szent, hogy nyitva találtam ama rejtekhelybe vezető ajtót s csupán közönséges női kíváncsiság késztetett a belépésre. Kész vagyok bármily szigorú esküt tenni, hogy csak egy szóval sem fogom elárulni ama terem titkát.

— Ez elég, jelenté Rózsa.

— De nekem nem elég, boszankodék a korcsmáros, kinek haragja csak nehezen csitult.

Rózsa fenyegetőleg fordult hozzá.

— De neked is be kell érned annyival, viszonzá. Tedd félre a kést vén czimbora és ne mutass oly dühös arcot, mintha Isten tudja milyen keserű pirulát nyeltek volna veled. — E hölgy e pillanattól fogva az én oltalmam alatt áll! — Ha neki szüksége van reánk, akkor bizonyosak lehetünk titoktartásában eskü nélkül is. — Mitől se tartson, nagysád, és tegye félre azt a forgó pisztolyt! — Ha beszélni óhajt velem, rendelkezésére állok.

Margit fejével bólintott.

— Megbizom az ön becsületében és szavában uram, viszonzá s a pisztolyt újra mellzébebe rejté.

— Meg is bizhat, felelt Rózsa büszkén, kinek e bizalom hízelt. E pillanattól bárkit megölnék, aki önt csak egy ujjal is érinteni merészné. Dobjam le a vén gazembert a lépcsőzeten, hogy egyedül lehessen kedvességével.

Rózsa szerelmesen lépett közelebb.

— Ne értsük egymást félre, uram, viszonzá Margit hidegen. Csak maradjon abban a távolságban, melyben addig volt és ha lehet, távolítsa el a korcsmárost.

— Parancsára!

— Nem szükséges, hogy fölösleges tanu legyen jelen párbeszédünknel. Ennek az embernek azt mondtam, hogy ön küldött ide. Az nem volt igaz, hanem egyik hive küldött és attól kaptam a pénzdarabot, mely titkos jel és melylyel igazoltam magam. Egyéb iránt teljesen megbizhatnak bennem! — A korcsmárosnak még tiz aranyat ígértem, — ime itt van.

Margit ezzel az asztalra dobta az aranyakat, melyeket a korcsmáros mohón kapott fel.

Aztán elzárta a titkos ajtót, úgy, hogy többé nyoma sem látszott és még egy boszus tekintetet vetve Margitra, elhagyta a helyiséget.

Málnássy Margit egyedül maradt a hirhedt betyárral, de azért nem félt.

— Mindenek előtt nevemet fogom önnek közleni, jelenté ki az ifju hölgy.

— A mint tetszik.

— Nevem Málnássy Margit.

— Oh, talán nővére annak a hősnek, kiről már oly sok szépet hallottam — a Málnássy Béla nővére?

— Az vagyok!

— Nagyon örvendek, kiáltá Rózsa Sándor. Most még nagyobb készséggel állok szolgálatára.

— Hazafias ügyben óhajtanám szolgálatait igénybe venni.

— Parancsoljon velem nagysága.

— E házban oly emberek fordulnak meg, kik ellenségei a magyar ügynek és Kossuthnak.

Rózsa Sándor arcán őszinte meglepetés rajzolódott.

— Lehetetlen!

— Biztosan tudom.

— Én csak azt ismétlem, hogy teljes lehetetlenség, jelenté ki Rózsa Sándor.

Margit fejét rázta.

— Sajnálom, de én nagyon biztos forrásból meritem hireimet.

— Nem, nem, nagysága téved, viszonzá Rózsa Sándor. Őszintén megvallom, hogy e házban nem a legtisztességesebb emberek fordulnak meg.

— Tudom, mosolygott Margit.

— Van itt tolvaj, rabló, sőt van gyilkos is, de hazááruló nincs!

— Akkor csak önnek nincs tudomása erről.

— A korcsmárosnak sincsen, vélekedék Rózsa Sándor. Róka János ugyan nagy gazember, ki néhány garas haszonért minden gazságra kész, de hazáját még sem árulná el.

— Akkor az ő tudtán kívül fordulnak meg itten oly veszedelmes emberek, felelt Margit a határozottság hangján.

— S kik azok?

— Valami Megyváry Gábor nevű uri ember és egy bécsi ügynök, Lazáre névszerint.

— Csupán látásból ismerem őket, de beszélni sosem beszéltem velük. S ezek az emberek törnék fejüket hazaáruló terveken?

— Ezek!

— Ujból biztosítom, nagysád, hogy a korcsmárosnak erről nincs tudomása. Hanem mit szándékozik ön ellenük tenni?

— Azok az emberek Kossuth és mi ellenünk törnek. Veszedelmes két ember. Ártalmatlanná kell őket tenni, mielőtt árthatnának.

— Nagyon igaz.

— Vállalkozik erre?

— Miért ne! De egy kérdést elébb.

— Szóljon!

— Miért nem veszi nagysád a kormány segítségét igénybe ezen emberek megsemmisítésére.

— Mert bizonyítékaim nincsenek. Meg vagyok róla győződve, hogy ezek az emberek gazok és megérdemlik a halált. De mit tegyek! A szó mindig csak szó marad és nem elegendő bizonyítékul.

— Ugy van!

— No lássa, ezért tettem ki magamat a veszélynek, hogy eljöjjenek „Az utolsó garas“-hoz czimzett vendéglőhöz, hollott ön legjobban tudja, hogy ez a korcsma nem örvend valami jó hírnévnek.

— Hogy ne tudnám, mosolygott Rózsa. Nőtől ide eljönni csodálatraméltó bátorság.

Margit elvetőleg intett kezével.

— A mi családukban a nők is bátrak, viszonzá.

De hagyjuk ezt. Mindenekelőtt tudni akarom, hogy kész-e szolgálatunkra állni?

— Feltétlenül.

— Köszönöm!

— S mit óhajt nagysád, hogy voltaképp tegyek?

Margit redőkbe vonta homlokát. Bizony erre ő maga sem gondolt még. — Mikor értesült arról, hogy a fondorkodó Megyváry itt van, első gondolata az volt, hogy ez ember ártalmatlanná tétessék. E gondolata most megerősödött, hogy hallotta most Megyváry és Lazáre párbeszédét.

De hogyan?

Mi történjék a két gazemberrel?

Meggyilkoltassa őket?

Nem, nem, gyilkosságra még nem akar vetemedni. Hiszen elég lesz, ha Rózsa embereivel elfogatja őket és biztos helyre viteti.

— Nem akarom, hogy vér folyjon, szólalt meg Margit hangosan.

— Hát mit tegyek?

— Fogja el azt a két gazembert és tartsa őket biztos őrizet alatt alkalmas helyen. Kész-e erre?

— Mindenesetre.

— Jutalma —

— Kisasszony, vágott közbe Rózsa lovagiasan, jutalomra nem tartok igényt. Mindezt csupán azért akarom megtenni, hogy önnek és a hazának szolgálatot tegyek.

Margit vállat vont.

— Ez nagyon szép öntől. De mindamellettt nem fogadhatom el ingyen szolgálatait.

Rózsa az ajtó felé fordult.

— Ez esetben válaszszon mást, kiben úgy megbizhat, mint bennem, mert én nem vállalom el a dolgot.

Az ajtó felé lépdelt.

Margit utána sietett.

— Megálljon és boesásson meg, ha talán tudtomon kívül megsértettem. Nem volt szándékomban. — Ha ép minden áron követeli, legyen, nem fogom megjutalmazni szolgálatát.

Rózsa visszatért.

— Ez más, mondá elégedetten.

— E szerint lásson rögtön munkához! — Fogja el azonnal azokat a gazembereket!

Rózsa füle tövét vakarta.

— Igen, könnyü ezt mondani, de hol találom őket éj idején?

— Hogyan, kiáltá Margit, hát még nem mondtam, hiszen itt vannak.

Rózsa visszahökkent.

— Itt-a korcsmában? kiáltá.

— Igen.

— Hallatlan, hiszen erről sejtelmem sem volt. Akkor mégis meglehet, hogy Róka János rosszban töri a fejét.

— Bizony én azt hiszem, hogy együtt czimborál velük, vélekedék Margit.

— No, majd kiderül minden. Nehány emberem lent van a korcsmában, azonnal szólitani fogom őket, hogy elfogjuk a két árulót.

— Tegye meg.

— S mit fog kisasszony csinálni?

— Én elhagyom e házat.

— Egyedül?

— Természetesen.

— De „Az utolsó garas“ környéke éjszaki időben nagyon veszedelemes.

— Ezt akkor is tudtam, midőn rászántam magam, hogy ide jöjjelek.

— S mégis egyedül akar távozni?

— Egyedül — mint mondtam. Én nem szoktam elhatározásomat megváltoztatni.

— Ez egyszer még sem ártana, jegyzé meg Rózsa Sándor. Én azt hiszem, hogy egy meghitt emberem kíséretét elfogadhatja. Legalább nem kell semmi alkalmatlanságtól tartani.

— Fel vagyok fegyverkezve, mosolygott Margit. Mitől sem tartok én. Szükség esetén használni fogom a forgópisztolyt.

Rózsa meghajolt.

— Ha kisasszony nem akar semmi áron szavamra hallgatni, kénytelen vagyok elhallgatni, nehogy tolakodónak lásson.

— Azt azonban megengedem, hogy lekísérjen az udvarig.

— Örömet.

Rózsa Sándor lekísérte Margitot az udvarra, onnan visszafordult, de előbb még kérdé.

— S az eredményről mikép értesítem kisasszonyt?

— Jöjjön holnap lakásomra. Hatvani utca X szám,

— Eljövök álruhában.

— Elvárom!

Margit ezzel elsietett.

Rózsa Sándor bement a nagy vendégszobába és ott levő négy emberét maga mellé vette.

Aztán a korcsmároshoz lépett.

Róka János faggatásaira azt felelte, hogy Megyváry és Lazáre ugyan megfordulnak nála, de hogy minő elveket vallanak, azt nem tudja — nincs is köze hozzá. Hogy jelenleg itt időznek-e, arról nincs tudomása.

Rózsa Sándor erre átkutatta a korcsma többi termeit.

De hasztalanul fáradt.

Megyváry Gábor és Lazáre nem voltak többé a korcsmában, legalább Rózsa nem akadt reájok.

34. fejezet.

Kleofás utja.

Térjünk vissza Kleofás barátira, kit már rég elhagytunk szemünk elől.

Kleofás, mint tudjuk, ez időben Rózsa Sándor egyik kisebb csapatjánál tartózkodott, melynek vezére a röthaju András volt, kit társai csak a vörös Andrásnak hittak. A vörös rabló főnöknek nagyban megnyerte tetszését a furfangos barát, ügyessége és leleményessége által. Nem hiába Kleofás uram — mindenre vállalkozott — csak jóra nem.

— Te Kleofás, szolt hozzá egy napon a vörös András, halálra unod itt magadat — egy tervet eszeltem ki. Válassz ki magadnak huszonöt embert vitézeim közül s eredj Zágrába, a horvátok főfészkébe — puhatold ki a helyzetet s tudd meg, hogy hány emberrel s mikor indul Jellasics bán Székes-Fehérvár felé — s aztán tégy nekem jelentést róla, de jól vigyázz magadra, hogy ott ne hagyd a bőrödöt, mert a horvátok nagy kópék. Élelmi szerekről gondoskodtam. Itt van egy szekér tele rakva sonkával, jó magyar kolbászszal, kenyérrel.

— Bor nincs rajta, kérdé a barát.

— Van az is, szolt a vörös rabló, éppen kijöhettek vele Zágrábig, mert utközben ne raboljatok, különben tervünk dugába dől.

A barát markába nevetett.

— Ne féljen semmit vezér, ember vagyok én a talpamon.

— Akkor tehát készülj rögtön az utra.

Kleofás csakhamar kiválasztott 20 embert, s rövid idő múlva utra kerekedett.

Valamennyien, Kleofást kivéve horvát álruhába öltözöködték, nehogy magukra vonják a figyelmet.

Furcsa kis látványt nyújtott az utnak eredt karaván. Kleofás, kinek gondja volt arra, hogy a hordóból a kulacsokba is jöjjön a hegy leve, a karaván előtt lépkedve még egy czimborával élénken hajtogatta magába az isteni nedüt. —

Ezt látván a karaván többi tagja — csakhamar utánozta az új s neki tetsző barátvezért.

Ének szóval haladtak az országúton, nagy port verve fel hangos danájokkal.

A kocsi elé fogott lóra ketten hárman is felkapaszkodtak — míg a többi a kocsiról lógatva lábát, erősen szörpölgették a jó bort.

Az országút melletti apró falvak leányai ki ki toltak a kapufélfá elé s kedvteléssel nézték a vig czimborákat.

A bor által felhevült Kleofás sem volt rest, és megpillantva egy kedvére való csinos horvát leányt, hozzá iramodott s erősen ölelgetni kezdte, s még megcsókolni sem átalotta a szép fehér cselédet.

Nosza, a legényeknek sem kellett több — a kik a vörös András erős fegyelmen kívül érezték magukat — mind követték Kleofás példáját s mindegyik, aki csak szerét tehette, csipett magának a leányokból.

— Czimborák — szólalt meg a barát — álljunk meg itt kissé s pihenjük ki magunkat.

— Lányok, menyecskék, szólt aztán a nők felé fordulva — ide jertek s kóstoljátok meg a kulacsom tartalmát, szívesen adom.

A lányoknak tetszett a dolog, lassanként oda huzódtak a jókedvű baráthoz s hajtott egyet-egyet mindenik — Kleofás egészségére.

A lányok egészen jól érezték magukat a vig czimbo-

rák társaságában, midőn egyszerre felhangzott Kleofás dörgő hangja.

— Elég volt fiuk. Induljunk, közelg az est.

A karaván megindult s egy darabig még kísérték a lányok a karavánt — de egyenként elszaladoztak s a jó czimborák csakhamar magányosan folytatták az utat.

Igy értek el a falu végére a honnan mintegy fél óra járásnyira egy nagy erdő körvonala volt kivehető.

— Az erdőnek tartunk és ott megvacsorázunk, osztogatá parancsait Kleofás.

— Hogy is hívják ezt a falut, bácsi, szölitotta meg egyik haramia, egy éppen arra menő parasztot.

— Szlaticza, felelte a paraszt és kalapot emelt.

— Szlaticza? kérdé Kleofás és elgondolkodott.

— Tán járt már erre vezér uram, kérdé egy köpcös képű zsvány, kit kis termete miatt társai „törpe Jakabnak“ neveztek.

— Meghiszem azt, felelte Kleofás.

— Aztán mikor, kérdé tovább a törpe.

— Ugy két év előtt, de nem folytatta tovább beszédét.

Egy eszme villant meg agyában. Hisz innen nem messze van a Zarándfalvi kolostor, a hol a derék benczések tanyáznak, de gondolatát nem közölte társaival.

A karaván lassan az erdőhöz ért.

Alkalmas helyet kerestek ki maguknak és az erdő dombos oldalán tanyát ütöttek.

A haramiák csakhamar tüzet raktak. Kleofás pedig halkan beszélgetni kezdett a törpe Jakabbal.

— Jakab, szólt Kleofás, nem tartod nagynak a zajongást, a mit társaid véghez visznek — könnyen árulókra vagy legalább megfigyelőkre tehetünk szert és legszebb tervünk dugába dől.

— Csöndesebben fiuk — szólt a törpe Jakab s a hahota, dana és beszéd rögtön elnémult a betyárok ajkain, mert

a törpe Jakab nagyban tisztelt tagja volt a bandának s óhaja parancs volt előttük.

— Nos, szólt Kleofás — mit gondolsz Jakab, közöljük tervünket a legényekkel most, vagy birjuk feltétlen engedelmességre.

— Feltétlen engedelmesség, viszonzá a törpe Jakab.

— De hátha van a legények között olyan, aki fél a vörös András boszujától s nem fog, tervünkbe egyezni.

— Ez legfőlebb Sánta Peti lehet, viszonzá Jakab.

— Tehát szólj Petinek, felelt Kleofás, hogy jöjjön ide, de vigyázz, hogy a többi észre ne vegye.

— Értem, felelt Jakab s pár percz mulva visszatért Sánta Petivel, kit társai törött lába miatt neveztek így.

— Parancsára, szólt Peti Kleofás elé lépve sunyan pillantva rá, s lenyelte az utolsó darab falatot is mit kezében tartott.

— Te Peti, szolítá meg őt Kleofás, egy szebb jövőről van szó, ugy tiedről, valamint a társaidéről is; ha tervembe beleegyezel, nem fogod megbánni.

— Nos csapj a markomba s mondd: hogy hivem vagy.

— Ha nincs semmi a fővezér akarata ellen, felelé mogorván Sánta, ugy itt a kezem.

— Kitaláltad ficzkó, éppen a fővezér akarata ellenére kellene cselekednünk, de mondom neked — hogy a hajad szála sem fog meggörbülni, tejbe vajba fogsz uszni, borba meg fürdeni.

— Jó lesz-e Sánta Peti?

— Hadd hallom tehát, hogy miről van szó, addig semmit sem ígérhetek.

— Nem messze innen van egy zárda. Gazdag benzések lakják. Lopózzunk be oda szép szerivel, öljük le a patereket, s aztán urak leszünk. Minek is tennök ki magunkat Zágrábban ok nélküli veszélynek. Tudom jól,

hogy Jellasics rég elment onnan, s mi legfőlebb azt vihetnők a vezérnek hirül, hogy hült helyét láttuk a bánnak.

— Nem fogadtuk-e meg, hogy többé nem rablunk, fosztogatunk, szólt a Sánta Peti.

— Tán bizony vezekleni készülsz, mondá gunyosan a törpe Jakab.

— Annál jobb, szólt közbe Kleofás; a zárdában meggyónhatod bűneidet, csuhát is ölthetsz magadra, akár csak beálljál jámbor szerzetesnek.

— Hiába gunyolódtok, a zárda elfoglalásából semmi sem lesz, jelenté ki határozottan Peti.

— Peti, hátha száz darab aranyat kapnál, beleegyez-nél-e tervünkbe?

A rabló arcza földerült.

— Hát add ide a pénzt, akkor veletek tartok.

— De nem addig van a vásár. Előbb nekünk is meg kell szerezniünk a pénzt. A papoknak van elég belőlük. Te segítségünkre leszel. Aztán ha egyszer urai vagyunk a kolostornak, az oroszlán részt te kapod belőle.

— Hát Isten neki, fakeseszt. Megyek veletek.

S hatalmas tenyerével a markába csapott Kleofásnak, ki rögtön kiadta a parancsot az indulóra.

A kis csapat felkerekedett.

Óvatosan haladtak előre az erdőben, mert nem akarták kitenni magukat esetleges megtámadtatásnak.

Korom sötét is volt. Csak lassan, lépésben mehettek előre, s Kleofásnak is jól össze kellett szednie magát, nehogy eltévedjen a nagy sötétségben.

Körülbelül egy jó félórája bolyonghattak már, s az erdőből még sem értek ki. Kleofás már azt kezdte hinni, hogy rossz irányba tévedtek, midőn egy erdei utra akadtak, mely úgy látszott, hogy ki fog vezetni az erdőből.

— Helyén vagyunk, szólt Kleofás megnyugtatta társait, kik már aggódtak, hogy az éjjeli nyugalom helyett össze kell majd kószálniok az óriási erdőt.

— Még egy fél óra, s czélnál leszünk.

— De hát hová is megyünk tulajdonképen, kérdezték a rablók.

— Azt mindjárt meg fogjátok látni, csak legyetek kissé türelemmel.

A rablók nem kérdezősködtek tovább.

Hallgatagon követték Kleofást, ki halk beszélgetésbe eredt Jakabbal és Sánta Petivel.

A kocsi leghátul döcögött Álmos Marczival, ki szépen elszunnyadt a kocsin.

A legények ezt észrevevén, egy ködarabbal megdobva felébresztették. Marczi hangosan dörögött, a betyárok meg hangosan kacagtak.

— Csönd ott hátul, sziszegé hátra Sánta Peti, ki most az új tervnek leghűbb emberévé vált.

A dombról leérve, a hold előbújt a fellegek közül és lent a völgyben megint kivehető volt a Zarándfalvi klastrom — melynek jobb szárnyán egy ablakból gyengevilágosság tünt fel a kalandorok előtt.

— Álljatok meg, dörgé elfojtott hangon Kleofás.

— Ide mind hozzám.

— Itt vagyunk, felelék megannyian.

— Ez csak tizenkilencz, a huszadik hol van?

— Álmos Marcz, hallatszék most mindenfelől.

— Ide Marcz, te is szállj le a kocsiról.

— Itt vagyok gazda — szólt Marcz Álmosan.

— Figyeljete! Ti mind hü és okos cselédek vagytok az urban, a mit nektek parancsolok, aszerint fogtok cselekedni is. Ha parancsaimat megfogadjátok, még ma gazdaggá lesztek, duszgazdaggá, urakká mindannyian.

— Értitek?

— Értjük vezér.

— Feltétlen engedelmesség a halálig.

— Esküdjete! betyár becsületetekre.

— Esküszünk !!

— Jól van! Most előre!

Még vagy száz lépést tettek előre, a midőn Kleofás meghuzta a klastrom csengettyűjét.

A siri csöndben pár perczig rémesen kongott a csengettyü éles hangja.

Majd egy szerzetes fapapucsának lassu csoszogása volt hallható.

— Laudate Jesu Christu, (Dicsértessék a Jézus Krisztus) hangzék belülről egy nyugodt, érczes hang.

— Ki van künn, s mit akar?

— Laudate Jesu Christu, hangzék most a kapun kívül is.

— Én vagyok, Kleofás barát, szabadságért küzdő 20 társammal.

— Patet via! mormogott belülről a kapus.

A kulcs csikordult a zárban s a nagy nehéz kapu nyöszörögve tárult ki a haramiák előtt.

— Salve Domine! szólt Kleofás s kezett fogott a jó benczéssel, mert az volt, ki nekik kaput nyitott.

— Szállást kérünk az éjszakára s beszélni óhajtok a priorral, szólt Kleofás. — Kérlek testvér az Urban, vezess a szerzet főnökéhez, ha még nem alszik.

— Éjjeli misén vannak a kápolnában, felelt a kapus, s aztán készülnek a vacsorához.

— Vezess fel a terembe, szólt Kleofás, ti fiuk pedig utánam.

A fapapucsos, bencés egy éjjeli lámpával világított a haramiák elé s ezek hangos kopogással értek az első emeleti nagy fogadó terem elé.

— Nyiss ajtót, szólott Kleofás a bencésnek, s értesítsd a priort, hogy szabadságharczosoknak tártad fel szent hajlékodat.

E szavakat Kleofás a fönség hangján mondá — mert mintegy feljebb valónak érezte magát a visszavonult barát-

— Salve Domine! szólt Kleofás.

K. 32.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

nál, ki a háborus időben csak imádkozni tudott a hazáért — holott Kleofás harczolni is.

Legalább a barát csuhái ránczából ki-ki tündöklő csu-
pasz harci kard erre engedett következtetni.

A benczés meghajolt a jövevények előtt s lassan tá-
vozott.

Kleofás pedig Sánta Peti és törpe Jakab társaságában a falon függő képeket szemlélgeté, míg a hadfiak örömtelten kandikáltak a fogadó terem asztalán álló boros üve-
gekre s hideg sültekre.

A fapapucsos benczés csakhamar visszatért — átadta Kleofásnak a klostrom főnök üdvözlétét s addig is hideg pecsényével és borral kínálta meg a hadfiakat.

A betyároknak kezdett inyökre lenni a multság s derekasan szörpölgettek a jó szegszárdiból. De Kleofás inté őket, hogy még ma módjával igyanak, majd holnap akkor minden máskép lesz.

— Ma még legyetek eszeteken, mert nem sokára nagy dolog várakozik reátok.

A szilaj haramiák egymásra pillantottak s kezdtek sejt-
teni valamit.

— Addig is viseljétek magatokat hadfiakhoz méltóan, szólt Kleofás.

Alig fejezte be szavait, midőn a klostrom kápolna harang-
jának lassu mélabus hangja lett hallható s a barátok áhi-
tattól áthatottan lépdeltek ki egymásután a kápolnából.

A prior legelől ment s utána még vagy tizenöten. —

Egyenesen a fogadó nagy terem felé tartottak, hol Kleofás már várta őket. —

A prior meglehetősen elhizott, különben tisztos ősz-
haju alak volt. Kleofás sietve elébe ment, hogy üdvözlje,

— Nagyságos főnököm — hitsorsom az urban! Talán szentélyed belsejéig is elhatott az ágyuk dübörgése s hon-
fiaink nemes felkelése nem ismeretlen előtted. Mi, kiket itt, magad előtt látsz, egytől egyig a haza szent szabadságáért

üdvének oltalmazásáért, ragadtunk fegyvert, és én, ki áldozata lettem a vad szerbek felkelésének, ki üzettem Szerbiában fekvő klastromomból s most még vagy 18 társaimmal együtt, fedél, s hajlék nélkül vagyunk. És én, hogy így is hasznára legyek imádott hazámnak, megtettem azt, mit hasonló helyzetben Nagyságod is megtett volna. Kardot kötöttem.

Ezzel kardjára ütött Kleofás s erősen nézett a klastrom főnök szemébe, a ki megindultan hallgatta.

Majd egy ötpecsétes levelet vett ki ruhájából s a prior szeme elé tartván, így folytatá beszédét.

— Kossuth, hazánk hön szeretett fia s nem sokára tán kormányzója, egy fontos megbizással tisztelt meg s hontársaimmal, ezzel a haramiákra mutatott — éppen e megbizás végrehajtásán fáradozunk, midőn ránk esteledett. S most téged kérünk, tñrj meg bennünket ez éjszakán, adj menhelyet a fáradt vitézeimnek — mert holnap nagy és veszedelmes vállalatra készülünk édes hazánkért.

A beszéd végeztével kérően nézett a kolostor főnökére, ki még mindig szótlanul állott előtte.

De hirtelen megszólalt, és átölelte Kleofást, és egy könnycseppet törült ki agg szemeiből.

— Kedves vitézeim — testvéreim az Urban! A mint halom — a haza szent üdvéért, mindnyájunk szabadságáért készültök a harciba — vezérelje lépteiteket a jóságos Isten szerencsével, bár e szent ügyért én is véletek küzdhetnék. Ez volna egyedüli vágyom, de hiába, én már tehetetlen, öreg ember vagyok. Most pedig foglaljatok helyet szerény zárdánk asztalánál; te pedig Kleofás testvér tisztelj meg s ülj mellém.

A rablók és a benczések váltakozva foglaltak helyet s megkezdődött a vacsora. A benczések versenyezve öntöttek vendégeiknek poharába s ha a prior nem tekintett feléjük, kelleténél többet öntöttek a magukéba is.

A vacsora ideje kellemesen eltelt s a bor lassanként a barátok fejébe szállt.

Kleofás élénk beszélgetésbe merült a priorral, elmondta hős tetteit s most éppen arról volt szó, hogy Rózsa Sándor felajánlotta szolgálatát a hazának s mily hasznos szolgálatot tett már eddig is.

Kleofás elmondta, hogy találkozott is már Rózsával, sőt a nyelvén is tud beszélni, a zsványok nyelvén tudniillik. Ezt a benczések közül is többen meghallották s kérve kérték Kleofást, beszéljen kicsit a zsványok nyelvén.

Kleofás kiitta az előtte álló pohár bort és fenhanganon úgy, hogy azt minden betyár hallhatta, elkezdett zsvány nyelven beszélni.

A benczések hallgatták. Kleofás pedig folyton beszélt, és a mint később látni fogjuk, valami nagyon fontosat mondhatott, mert a rablók szeme felvillant s pillantásuk összetalálkozott. A barátoknak Kleofás beszéde tetszett; jól lehet egy kukkot sem értettek belőle.

Kleofás a mint észrevette, hogy a haramiák megértették, a prior felé fordult s eképen szólalt meg:

— Most pedig Nagyságos prior ur engedje meg, hogy vitézeim visszavonulhassanak, de mielőtt azt tennék, egy kegyre kérem Nagyságodat.

— Mit kérsz fiam? kérdé a jó képű benczés-főnök.

— Vitézeim, folytatá Kleofás, mint emlitém, holnap nagy vállalatra indulnak s azt akarom, hogy ez utra, melyről lehet, hogy sohase térnek többé vissza, lelkök tisztaságával lépjenek s ha vannak bűneik, úgy azt kívánom töletek vitézeim — most a haramiák felé fordult — s jelentőségteljes pillantást vetett rájuk — hogy a szent atyáknak egyenkint meggyónjatok.

A prior fejbólintással helyeselte Kleofás elhatározását.

— Te pedig szent atyám, szolítá meg Kleofás a klastrom főnököt, engem fogsz meggyóntatni, mert halandó ember vagyok én is, nekem is vannak bűneim.

A prior ismét csak fejével bólintott jeléül annak, hogy rááll Kleofás akaratára.

Hej pedig ne lett volna olyan könnyen hívő, de homman is gondolta volna a jó lelkű öreg, hogy a barát-ruhába öltözött emberben az ördög lakozott. A barátok czelláikba tértek s kiki választott magának egy vitézt, a kit meggyóntasson s talán titkon örült is neki egyik-másik, hogy most egynehány katonás-csinyt fog hallani a vitézektől.

Mint említők, külön külön czellába tért egy-egy barát és egy-egy haramia.

Az ajtót magukra zárták s mély csönd lett.

Térjünk vissza a fapapucsos barátra, aki ma a kapuhoz volt rendelve, mint inspectios.

Pater Nepomuk, mert így hívták őt, semmi rosszat nem sejtve bement az inspectios czellába, mely a kapu alatt balra nyílt s csendesen fel s alá járt.

Majd egyet gondolt s lement a pinczébe, hogy kula-csát, melyből elfogyott a bor, újra megtöltse.

Mig pater Nepomuk a pinczében járt, azalatt történt a gyóntatás.

A barátok a priorral együtt 16-an valának, a rablók huszonegyen. —

Tizenhatan a „gyónással“ voltak elfoglalva, a többi pedig a folyósón lézengett egy darabig, a midőn meghalloták pater Nepomuk fapapucsainak egyhangu csoszogását.

— Hát az mi, szólalt meg a rablók egyike.

— Millió sátán, el vagyunk árulva — szólt Sánta Peti, mert ő volt az, ki az egész manipuláció rendezésével meg volt bízva.

— Jakab, tüstént eredj le, nézz a dolog után s ti pedig, fordult a két rablóhoz, hozzatok üzenetet. —

Törpe Jakab s a rablók lassan lopódtak a pincze

ajtóig s midőn meggyőződtek, hogy a csendbontó csak pater Nepomuk, fogták magukat s rázárták a pinczeajtót, míg két legény lenn maradt a klastrom kapujánál. —

— Nos mi az ujság, lihegé Sánta Peti a feléje érkező Jakabhoz fordulva.

— Semmi, felelt emez s elmondá a mit látott. —

A czellákban ezalatt mély csend uralkodott.

Peti, ki most teljes biztonságban érzé magát, lassan a czellák ajtaja felé közelgett, mindegyikbe bekopogtatott s csöndesen beszólt — végezz.

A czellákban levő barátok hallották a titokzatos szót, de nem tudták mire vélni s mire megértették volna — késő volt.

Egy tördöfés és mindannyian elnémultak örökre.

A rablók meg adták nekik az utolsó kenetet.

Nemsokára minden czellában ruhadarabokkal való dobálódzás volt hallható.

A betyár és barát szerepet cseréltek.

A haramia barátnak öltözött, míg a megölt barátokat horvát paraszt ruhába bujtatták.

Most Kleofás lépett ki a czellából, ő leghamarabb végzett a priorral, mert ruhát sem kellett cserélnie.

— Rendbe minden, kérdé röviden,

— Rendbe vezér, felelé visszafordulva Sánta Peti.

A szörnyü tett végrehajtatott.

A barátok ott feküdtek vérökben. Kleofás elérte célját.

35. fejezet.

A földalatti rejtekben.

Pater Nepomuk nem tudta, hogy mire vélje a dolgot, midőn a pinczekulcs csikorgását hallotta. Utoljára is azt hitte, hogy valamely szerzetes barátjának jutott eszébe öt megréfnél, bár az ilyen tréfák sohasem voltak eddig divatban.

Várt tehát nyugodtan.

De midőn látta, hogy órák telnek, s őt mégse szabadítja ki senki a pinczéből, nyugtalan lett.

Elkezdett dörömbölni.

Az egész zárdában siri csend honolt.

Egyszerre azonban hangokat hallott. Majd nehézkes léptek is közeledtek a pincze felé.

Végre a kulcs csikorgott a zárban.

Valami hét marczona, szerzetes ruhába öltözött alak rontott a pinczébe.

Pater Nepomuk rögtön felismerte, hogy ezek az éji vendégek. Alig maradt annyi ideje, hogy hirtelen egy boros hordó mellé bujjék, mert már sejtette, hogy az éjjeli látogatók nem a legjobb szándéku emberek.

De azt, hogy társai és a prior meg vannak ölvé, arra gondolni sem mert volna.

A rablók megrakodtak borral s újra eltávoztak.

Az ajtót azonban elfelejtették rácsukni, sőt a kulcsokat is a zárban hagyták.

Pater Nepomuk óvatosan előbújt a hordó mellől s az ajtóhoz ment. Nem messze az ajtótól két alakot látott, kik elég hangosan beszélgettek.

— Tehát békén alszanak mindnyájan?

— Igen, elaltattuk őket örökre.

Most már világos lett Nepomuk előtt, hogy a zárdába rablók tévedtek, kik a szerzeteseket leöldösték.

Rémülten futott vissza az ajtótól.

Rendkívüli ijedtség vett erőt rajta. A gondolat, hogy ő is társai sorsára kerül, megfagyasztotta ereiben a vért.

Borzasztó nyugtalanság közt járt fel s alá a pinczében.

Hirtelen észrevette, hogy az ajtó még nyitva van, iziben odament, kivette a kulcsokat s az ajtót betette.

Bezárni nem merte, nehogy evvel elárulja jelenlétét a rablóknak, kik úgy látszik róla teljesen megfélemltek.

Bármily óvatos is volt, a pincze ajtó betevése némi zajjal járt.

A két alak, ki a pincze közelében volt, meghallotta a zörgést.

Rögtön a pinczéhez rohantak, hogy megtudják a szoktalan zörgés okát.

Becsukták az ajtót, s kutatni kezdtek a pinczében, de nem találtak semmit.

Elégedetlenül mentek vissza felé.

— Valószínűleg a szél csapta be az ajtót.

— Én is azt hiszem.

Pater Nepomuk, mikor látta, hogy e két rabló eltávozott, újra előbujt rejtekéből, egy nagy hordó mellől, hol a zsványok szerencsére nem látták meg.

Azon törte a fejét, hogyan szabaduljon innen ki.

A rablók úgy látszik öröket állítottak mindenfelé.

Ekkor iszonyu rázkódást hallott.

Mintha tánczólnának felette. Lárma, kiabálás, kurjantás ütötte meg füleit.

A rablók örült órgái még a pinczébe is elhatottak.

A pater nem tudta, mihez kezdjen. Ekkor hirtelen a fejéhez csapott.

Egy gondolat villant meg agyában.

— Hogy én erre előbb nem gondoltam. A zárda titkos földalatti folyósóján elmenekülhettek.

S azonnal tervéhez látott.

A hosszú pinczén végig menve, jobbra fordult, s egy hordóhoz ért.

Hosszasan keresgélt a hordón, végre keze egy rugóban megakadt.

Megnyomta a rugót s a hordón egy kis ajtó nyílt ki.

Belépett a hordóba, melynek belseje egy kis szobához hasonlított. A földalatti folyósó evvel a hordóval volt összeköttetésben.

Már szinte érezte a jámbor barát a szabadság édes levegőjét, midőn új csalódás érte. A vasajtó, mely a titkos folyósóba nyílt, el volt zárva. S a kulcs fent volt a prior szobájában.

Pater Nepomuk rögtön tisztába volt azzal, hogy a kulcsot bármi áron, de meg kell szerezni, ha csak nem akar a pinczében éhen halni. De azt is tudta, hogy ezt meg szerezni most lehetetlen. A rablók szigorúan őrködnek, talán holnap könnyebben fog sikerülni.

Addigra talán ki is fáradnak a dorbézolásban.

Eszébe jutott az is, hogy a pinczében egy kis éléskamra is van, s szükség esetén, ha talán több időt kellene a pinczében töltenie, napokra, sőt hetekre is el volt látva élelemmel.

Ez iránt tehát nem aggódott.

A titkos hordóban két nyílás is volt, az egyikből a pinczébe, a másikkól az udvarba lehetett látni.

Pater Nepomuk a nyíláshoz ment s kinézett, de csak két rablót látott, kik úgy látszik a kapuhoz voltak őrségül rendelve. Itt tehát semmikép sem juthatna ki.

Látván, hogy csak egy útja van a menekülésre, terveket szőtt a fejében, hogy kerítse kezébe a vasajtó kulcsát.

Ezer terv fordult meg agyában.

Végre is a bágyadtságtól s kiállott félelmektől elcsigázva elaludt.

A nap már magasan sütött az égen, midőn felébredt. Első dolga volt a nyíláson keresztül az udvarra nézni. Az összes rablók az udvaron voltak.

Valamennyi — kivéven Kleofást — kezében ásót tartott, s egy mély gödröt készítettek az udvar egyik félre-eső részén.

Nepomuk rögtön kitalálta, hogy e gödörbe fogják temetni a rablók az áldozatokat.

Pater Nepomuk letérdelt a hordóban s halk imát rebegett társai lelki üdvéért.

A rablók hamarost elkészültek az árokkal, mert nem sokára már hozták a leölt szerzeteseket.

Nepomuk elborzadt a látványtól. Haja szálai az égnek meredtek.

Maga Kleofás is úgy látszik rosszul érezte magát az egész „temetés“ alatt. Elfordult és egészen komor lett.

Pater Nepomuk jól hallott, midőn egyik rabló oda szólt a barát-vezérnek.

— Tán bizony vezér, nem tetszik a dolog. Ugy látszik, nincs megszokva még a vérhez.

— Hallgass, kiáltá zordonan Kleofás. Tedd, a mi a kötelességed. Velem ne törődj.

— No jó, jó, dörmögé a rabló fogai közt.

A szerzeteseket csakhamar eltemették.

Valamennyiet egy sirba, a gödörbe fektették.

Ott aluszszaák örök álmukat.

Alig, hogy evvel készen lettek, megszólalt a zárda nagy csengettyűje.

A rablók összenéztek.

— Mit jelent ez? kérdés.

— Nos hát nyissa ki valaki a kaput, kiáltá Kleofás, mit ijedtek úgy meg, ti gyáva kutyák.

Sánta Peti a kapuhoz sietett s kinyitotta.

Egy hintó állott a kapu előtt. A hintóból diszesen öltözött uri ember szállt ki.

— Vezessen a priorhoz, mondá a jövevény,

— Én vagyok a prior, szólt Kleofás.

— Ön, kérdé a jövevény, hiszen előbb más volt.

— Én helyettese vagyok, a prior ur nagyon beteg.

— Ön bizonyára új tagja a szerzetnek, mert eddig nem láttam, pedig én jóformán valamennyi szerzetest ismerem.

— Eltalálta, csak nem rég jöttem ide Szerbiából. De kihez is legyen szerencsém?

— Gróf Zajovszky György vagyok, s atyám beteg ágyától jövök. Haldokló atyám a priornak, régi barátjának óhajtana meggyónni.

— Sajnálom, de méltóságod kérése nem teljesülhet, maga a prior is halálos beteg.

— Nem láthatnám meg?

— Nem szabad senkinek közeledni hozzá.

— Ugy önt kérném, hogy jöjjön haldokló atyámhoz.

— Rendelkezésére állok.

Kleofás magához vette a halotti szentségeket s a gróf hintójába ült.

Pater Nepomuk mindezt jól látta. Csupán azt nem tudta kivenni, hogy miről folyt a beszéd.

Rögtön kész volt térvével.

Kleofás távollétét fogja felhasználni a kulcs megszerzésére.

Kleofás, mielőtt a gróffal eltávozott, megparancsolta társainak, hogy senkit a zárdába be ne bocsássanak, s ők maguk se mutassák magukat sehol. A rablók Sánta Peti indítványára tehát a kertbe mentek.

Ezt látva Nepomuk, kijött a hordóból, s fölszaladt a lépcsőkön, s egyenesen a prior szobájába ment.

A kérdéses kulcsot csakhamar megtalálta s indult visszafelé a pinczébe.

Éppen midőn az ajtóhoz ért, szembetalálta magát egy rablóval.

— Állj meg, ki vagy? kiáltott a szerzetesre. De pater Nepomuk egy ugrással a pinczében termett s mielőtt a rabló utána szaladhatott volna, elért a titkos hordóhoz s eltűnt.

A rabló egyszerre csak nyomát vesztette. Nem tudta, merre tűnt el a rejtélyes barát.

Rögtön szaladt társaihoz és elmondta a dolgot társainak.

A rablók eszeveszetten szaladtak le a pinczébe, hogy felkeressék.

Összekutattak mindent, de a barátot sehol sem találták.

Végre is felhagytak az eredménytelen kutatással és arra határozták el magukat, hogy figyelemmel kísérik a pinczét, melyet gondosan bezártak.

Kleofásnak azonban nem mertek szólni a dologról, ki éppen e pillanatban érkezett haza.

Rögtön magához intette Sánta Petit s a törpe Jakabot.

— Baj van, mondá, a falubeliek meghallották, hogy a prior beteg, mit én a grófnak mondtam szükségből, s most az egész falu ide fog csődülni, hogy a beteget láthassa, ki nagy jótevője volt a környéknek. Teringettét, nagyon óvatosnak kell lennünk, hogy fel ne ismerjenek.

A két haramia elkomolyodott.

A hírek legkevésbé sem voltak biztatók.

Alig tudták, hogy mihez kezdjenek.

Ekkor újra megszólalt a csengettyű.

36. fejezet.

Az éji vándorok.

Woronyeczky herczeget ott hagytuk el, mikor Aniellát a domboldalon megtalálta.

Rögtön lóra kaptak, bár kisebb sérüléseket szenvedtek mindketten, hogy eltávozzanak e helyről.

Követte őket Dévay László báró fiatal hadnagy is, szolgájával a derék Venczellel. Így összesen — a herczeg vén komornyikját is beleszámítva — öten voltak.

— Aniella, te sírsz? ugy csak örömkönnyelek lehetnek ezek, hogy szerencsésen megtaláltalak.

— Sirok öröm és gondtól egyaránt!

— Gondtól? Mi okozhat neked gondot? Légy büszke kedvesem! Nem tudod-e, hogy én tied vagyok testestől, lelkestől, kiből védőre találasz! Jaj annak, ki téged merészelne bántani! Te mindenem vagy, szerelmem csak te benned él — és Woronyeczky életével és vérével becsüli azt, ki őt szereti és kit ő szeret.

E pillanatban a szép ifju fölegyenesedett lován — bátor tekintetű fekete szemei kihívólag ragyogtak.

Szép termete, az imádott nő oldala mellett büszke tekintetet öltött és szavainak fenyegető nyomatékot adott.

A herczeg szép volt.

Nemes szabású szája, üde piros ajkaival csókra hitt, mely felett kis fekete bajsza, szabályos arcának azon merész kihívó kifejezést kölcsönözte, melyet leányok és asszonyok egyaránt kedvelnek.

Magas homloka, kissé hajlott orra, a deli karcsu és izmos természetű Woronyeczky férfias, komoly lényének igazi hősies kinézést kölcsönzött.

Kalapját sastoll fedte, sötét, testhez álló bársonyos

öltönyével fedett mellén egy aranyláncz kis szent képpel csüggött.

Aniella aggodón nézett szemeibe.

— Miczisláv! sötét sejtetem szoritja keblemet, mi, ha mellettem vagy elenyészik ugyan, de ha egyedül vagyok, úgy rémlik ellöttem, mintha töled meg kellene válnom, mintha elszakasztatnánk egymástól.

Bocsáss meg szavaimért — a női kebel sokszor remegve megsejti azon gondokat, melyeket a jövő méhében rejt, — mit ti férfiak nem hisztetek mindaddig, míg életben nem tárul a komoly valóság.

— Hogy akkor ragadjuk meg és győzzük le. Mi férfiak vagyunk Aniella, kik álmokképekre s sejtelmekre mitsem adunk, de kik a veszélyekkel bátran szembeszállunk s az legyen vigaszod.

Hagyj fel az ilyen gondolatokkal — mert oly forróan szeretlek, hogy ok nélkül hullajtott könnyeid is mélyen megindítanak.

Sejtelmed el fog oszlani.

— Súlyosan nehezedik reám, de el vele, ha mellettem vagy Miczisláv.

— A veszélyen túl vagyunk, szólt közbe Dévay is, megnyugtatón óhajtván a szép fiatal nőt.

Aniella nem szólt semmit s mindnyájan elhallgattak.

Lassu ügetéssel mentek tovább.

Sötét éj lett, melyet csak gyéren világított meg a hold halvány sugaraival, midőn az öt lovasból álló kis csapat egy erdő sűrűjébe ért, úgy, hogy Dévay jónak látta, nehogy lovaikkal a fáknak neki rontsanak, barátjának indítványozni, hogy éji tábort ütve, várnák be a reggelt.

— Jól van, mondá Woronyeczky, de engedjétek meg nekem az alatt, míg nyugodtan alusztok, hogy őrt és lest álljak, nehogy valami kikerülje figyelmünket, nehogy bennünket baj érhesse; velem lesz Péter hü komornyikom is.

— Csak egy kikötés mellett fogadom el ajánlatodat, Woronyeczky, mondá Dévay báró barátja kezét megragadva.

— Kiváncsi vagyok, ugyan mi lesz az?

— Ha tudniillik felváltva állunk őrt; legközelebbi éjjel én, azután szolgálunk, feltéve, hogy hosszabb ideig volnánk kénytelen igy bolyongani.

— Bizonyára Laczi barátom, mindenki felváltva fog őrt állani. Én kezdem a sort, nekem a jó öreg Péter segítéségemre lesz.

— Helyes! én tehát ma csak oly nyugodtan fogok katona köpenyem alatt aludni, mintha csak magam őrizném magamat, mert te példányképe vagy a rendnek, szolt Dévay a mohán ágyat készítve magának.

Szolgája egész közelibe telepedett le, hogy szükség esetén kéznél legyen, és alig telt bele néhány percz, már is oly kényelmesen aludt a báró és Aniella, mint hortyogó szolgája.

Woronyeczky egy fatörzsre ült és Lidiára gondolt, mialatt Péter a nyergelt paripákat tartva, már jó ideje az erdő távol pontjáról hallatszó zivajt vette fülhegyre.

Egyszerre csak egy tisztán kivehető lövés hallatszik át, melyet hirtelen egymásután többi is követett.

Néhány nemzetőr harciba keveredett egy kisebb szerb csapattal, s innen támadtak a lövések, mit persze sem Péter, sem a herczeg még nem tudtak.

Woronyeczky föl ugrott és feszült figyelemmel fülelt, hogy az irányt, honnan a lövések jöttek, kivehesse, ez ismételten hallatszott puffogatások kétségtelen bizonytságot tévén egy csetepatéről.

— Péter, kiálta, siessünk! Fel Dévay, baj van! hallod? Dévay báró a kiáltásra felriadt álmából.

Aniella is rögtön talpon termett.

— Ez ugyan rövid pihenés volt, mondá Dévay. Mi baj? Aha lövöldöznek, gyerünk hát. Lóra! Hé Venczel!

— Ez alszik, mint a vakondok! kiáltá Dévay szol-

gájára, a ki szemeit dörzsölte és maga sietett a fához, a melyhez lova volt kötve.

— Menjünk külön irányban — folytatá beszédét Woronyeczky felé fordulva, de ne oly távol, hogy egymást elveszítjük, csak annyira, hogy kivehessük a csata helyét, a sűrűség és visszhang bizonytalanná teszik a hangot, de ha közelebb érünk, majd ráakadunk egymásra ott, a hol kell.

Kevés pillanat mulva mind lovaikon termettek és különböző irányban követték a lövések hangját, oly sebesen nyargalva, a mennyire csak az erdő sűrűsége s a szürkülő éj homály engedték, előre tartva a nyeregben testöket s kezökben töltött pisztolyaikat.

Aniella természetesen Woronyeczky mellett lovagolt.

Woronyeczky és Péter a széles zuhogó folyam közepében maradtak.

Péter nem birva fékezni lovát, csakhamar eléje vágatott urának, sebesen elhaladt a ritkuló fák közt, melyeken a nap első sugarai törtek keresztül.

A lövések elnémultak ugyan már, és az öreg Péter örömeire csakhamar meggyőződött, hogy az ő ösvénye közelebb és közelebb visz a csata színhelyéhez.

Ura, Woronyeczky herczeg már nem volt látható, talán beljebb tartott az erdőben, mely éppen a Dráva folyam partján terült el.

Igy hát az öreg Péter egyedül vágatott tovább a Dráva partján, és hirtelen kis távolra nyílt helyet pillantott meg, mely magasabban feküdt s több kilátást ígért.

Felnyargalt a dombra, mely a rohanó ár szélén volt és onnan áttekintett a tulsó partra.

Egy sikoltást hallattak ajkai.

A tulsó part bozótjában, egész lényét borzadálylyal eltöltő, guggoló alakot pillantott meg.

Stramirovics volt.

A borzasztó ember nem halt meg Woronyeczky töre alatt. Csak kisebb sebet kapott.

Megösmerte Pétert és szitkozódva hirtelen reá fogta felkapott fegyverét.

A löpor egyet lobbant s Péter a golyótól mellen találva érezte magát.

Mindez egy pillanat műve volt.

A sebesült lova magasra fölágaskodva a sűrűbe visszacsapott és hangos kacaj hallatszott át a tulsó partról.

Woronyeczky a lövés által előhiva, a hanyatló Péter elé vágtatott.

Látta öreg, hü szolgálja piros vérét melléből omlani s feltartóztatta elvadult lovát, mialatt Dévay báró is közeledett.

Péter kimerülve erejéből, lehanyatlott nyergéből.

— Oda át — oda át — szólott megtört, alig hallható hangon — hamar — Stramirovics — öl — —

Mire vér öntötte el száját, elvette szavát és a herczeg és Dévay egy haldoklót tartának karjaikon.

Woronyeczky halálos félelemtől üzetve sietett a megjelölt dombra, Dévay báró és szolgálja a legnagyobb izgatottsággal követték őt.

A tulparton Stramirovics és valami tiz szerb alakja volt látható.

Mellette heverték a megölt magyar nemzetőrök hullái.

Iszonyu látvány volt Woronyeczkyre nézve, ki magát a sebes folyam által a legnagyobb ellenségétől elválasztva látta.

Szemei szikráztak, sarkantyuba vette a tátongó mélységtől féltő ménét.

A folyamba akart ugratni, hogy elérje a tulpartot.

— Minden szentekre kérlek, kiáltá Aniella a vakmerőt visszatartva, te biztos halálnak mégy! Hisz menthetetlenül elsodor az ár lovastul.

— Amott az átjáró, mondá Dévay báró sarkantyut adva lovának, én ismerem a helyet, melyen átgázolhatunk a tulsó oldalra, gyorsan utánam.

Pater Nepomuk már alig birta tagjait.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A négy lovas, Woronyeczky alig pihegve, neki iramodott a Dévay által megjelölt távol helynek, hol egyedül volt mindkét oldalon alacsony a part s a víz oly sekély, hogy a lovaknak alig ért szügyig, míg ellenben ott, a hol Woronyeczky a dühtől és boszutól üzve be akart ugrani, ló és lovas elmerült volna.

Stramirovics, ki jól tudta, mily távol esik az átjáró, mely felé a neki halált esküdött három lovas féket eresztve vágatott, azért csak vad kaczajra fakadt, látva ellenfelei tehetetlen dühét.

Több óra telt el.

Stramirovics világosabban kivette a feléje sietők közeledését, a fához szökött, melyhez arabs ménje kötve volt, hirtelen lerántotta a kantárszárat s nyeregbe vetette magát.

E pillanatban érkeztek meg a vészteljes lovaglás után Woronyeczky s kísérői.

A herczeg levetette magát a lóról és végig futott a folyam szélén, lázas izgatottsággal keresvén ellenfelét.

Végre reá talált a helyre, melyre ráösmert a szemben levő dombról, a honnan Péter lőtt, valamint a letördelt galyakról és elfaposott tüzről, a holttestek is ott heverték, de a szerb vezérnek és társainak hült helyét találták.

Valamennyien fürkészőleg néztek körül.

— Látjátok, látjátok ott a völgyben tova száguldó lovas? kiáltá Woronyeczky hirtelen, az ő. Hajrá! vágasunk utánna! A gyáva ugy látszik félt szemünk elé kerülni. És ha addig élek is, ha megszakad is Plutom, e kezem alatt nevedekett sebes paripám, esküszöm nektek, hogy az az áruló nem menekszik előlem.

— Együtt üldözöm veled e ritka vadat, kiáltá Dévay báró.

Tüzes, dübörgő lovaikra pattantak és neki iramodtak a nyílt sikon azon irányban, melyben Stramirovics eltűnt.

37. fejezet.

A titkos tanács gyűlése.

A józsefvárosi templomtól nem messze egy kis fasor árnyékolta azt a csendes kis házat, hová történetünk fonalát áttesszük.

Az igénytelen kis földszintes ház, fehérre meszelt falaival s örökké zárva tartott kapujával, alig tűnt fel az arra járó kelőnek, a körülötte lakó szomszédok pedig szentül meg voltak győződve, hogy az a békének megtestesült tanyája.

Pedig tényleg nem úgy állt a dolog.

Foglalkozzunk kissé a ház belsejével s annak mélyen rejtegetett titkával.

A ház urnője özvegy Zimielsky Erna, egy Oroszországból menekült lengyel hercegnő. Csendes magányban élt egyetlen leányával, a szép Zelmával. Ha a házba bepilantunk, a rövid udvar két oldalán épült toldalék épületet veszünk észre, melynek végén egy kis kertecske nyílott.

Zimielsky Erna visszavonultan élt s csak ritka ember, a ki tudja multát és oroszországi zaklatott életét.

A hercegnő csak vasárnaponként hagyta el leánya társaságában a házat, hogy a közeli józsefvárosi templomban, fejezze ki istenben való megnyugvását és áhítatát. Egy óra múlva rendesen visszatért. Ilyenkor egy agg szolga, hosszú ősz hajfürtökkel nyitott előttük ajtót, mélyen meghajolva.

A hölgy most is a templomból tért haza s lakosztálya felé tartott, midőn Puskin — mert így hitták az öreg szolgát — egy levelet nyújtott át a hercegnőnek.

— A titkos tanács elnöke személyesen kereste urnőmet s fontos dolgok közlése miatt ismét el fog jönni.

— 'Köszönöm, mondá a hercegnő és távozott.

Alig érkezett szobájába, midőn a ház csengettyűjét erősen meghuzták s az öreg Puskin sietve ment a jövevény elé, hogy kaput nyisson.

— Megjött már urnőd, kérdé a belépő s kezet fogott a hü szolgálával, ki mélyen meghajolt.

— Igen, felelt Puskin s a kaput ismét gondosan bezárta.

Az ujonnan érkezett, ki tiszti egyenruhát viselt, gyors léptekkel haladt a ház urnőjéhez.

— Isten hozta Béla — kiáltá Zimielsky, Erna herczegnő, míg leánya Zelma mélyen elpirult.

— A hölgyeknek alázatos szolgálja — felelt most Málnássy Béla, mert ő volt, s kezet csókolt a hölgyeknek.

— Visszatért hősünk, kedves Bélánk s tán most már nem is hagy el bennünket, kérdé a ház urnője, míg Zelma kérően tekintett az ifjura.

— Sorsom a haza sorsa, ma itt, holnap ott — a hogy a szent ügy, melyért harczolok, megkivánja, mondá a lánglelkű ifju s elhelyezkedett a pamlagon.

— Mindenekelőtt engedje meg herczegnő, hogy jöveletem sürgős ügyéről beszéljek — erre Zelmára pillantott, ki megértvén a célzást, lassu léptekkel elhagyta a szobát.

— Ugy most magunkba volnánk herczegnő, beszélhetünk.

— Windischgrätzről van szó, mondá Béla, kit örökre el kell némitanunk. A haza elvész, ha ő megmarad, titkon értesültem szándékáról. Idegen országból akar segílyt hozni, hogy diadalmaskodjék hazánkon.

— Soha, pattant most fel a különben nyugodt külsejű herczegnő s szemei szikráztak a haragtól.

— Ez nem fog megtörténni — ha magamnak kellene is kiontani vérét az árulónak.

— Beszéljen gyorsan — mit határozott s mit tegyünk,

— Elnémítjuk az árulót; ezt határoztam. Azért még ma este gyűlést tartunk a páholyban, sorsot huzunk

s a titkos tanács egyik tagja, kit a sorshuzás ér, végrehajtja rajta ítéletünket.

— S ha rám esnék ez ítélet, én is végre hajtánám s ha lányomra esnék az, annak is végre kellene hajtani a tanács ítéletét — ezt kívánja a haza szent érdeke, ezt kívánja a nemes magyarok jövője, mondá a herczegnő.

E szavakat oly bensőséggel mondá, hogy Málnássy arczát elborítá a pir, melyet a haza szent szeretete futtatott arczába.

— Így, így herczegnő, így beszéljen az ország minden hölgye s Magyarország élni fog, élni örökre.

Málnássy most lehajtotta fejét s busan gondolkozott. Kis vártatva megszólalt.

— Azt mondom a haza minden hölgye, — hisz aszszonyom, kegyed nem is hazánk szülöttje s e nagylelkűség, melyet herczegséged a szabadságért küzdő szegény magyar nép érdekében tesz és tett, megérdemli, hogy a történet megörökítse, például szolgálván a magyar hölgyeknek, kik bizony ily magasztos lelkesültséget kifejtteni fájdalom talán nem tudnak.

— A mit teszek, mondá a hölgy most halkabban, teszem testvéreimért, a szegény jogaiban megtámadott magyar nemzetért, ki szegény lengyel hazám népével oly sokban hasonlatos.

— De most beszéljünk teendőinkről.

— A meghívókat szétküldte Béla, kérdé a hölgy.

— A titkos tanács minden tagja értesítve van, ha a páholy rendelkezésünkre áll, a gyűlést még ma megtart-hatjuk.

A herczegnő csöngetett s az ajtóban Puskin jelent meg.

— Parancsol herczegnő.

— Ma gyűlésünk lesz Puskin, a többit tudod, a páholyban minden csillár égjen. — Érted!

— Értem, válaszoló émez s magát mélyen meghajtva, elhagyta a termet.

— Tehát — halál a fejére az árulónak, ez a jelszó, szólott a ház urnője.

— De egyet elfelejtett, mondá az özvegy. A kit a sors-huzás ér, annak haladék nélkül utaznia kell — honnan szerezzük meg a menetjegyet.

— Erre is gondoltam, felelé Béla, s ha tervem nem dől dugába, már estére meg is lesz.

Egynéhány a csatatérről érdeklő szót váltottak még egymással s Málnássy sietve bucsuzott a lelkes asszonytól s ennek szép lányától, a bájos Zelmától, a ki szivrepesve nézett a deli ifju után.

A kapu becsapása jelezte Málnássy távoztát.

Zelma egy karosszékbe dőlt és keservesen zokogott.

— Ő nem is sejti, hogy mennyire szeretem. Talán mást szeret, hogy szemeimből a mély rokonszenvet ki nem olvassa.

— Oh Istenem, te édes jó atyám, hallgasd meg hő imámat, vezérelj lépteit e merész nagyratörő ifjunak — az ő élete, az enyém s halála, halálom volna.

— Zelma az ég szerelmeért már ismét sirsz, szól most a szobába belépő herczegnő.

— Béla nemesszivü s ha észreveszi iránta érzett hajlamaidat — a minő kedves és szép teremtés vagy, elérheted azt sirás és szomorkodás nélkül is, a mi talán neki is leghőbb vágya.

— Anyám, oh ne mondd azt.

— Béla udvarias, előzékeny irányomban, de mit én érzek irányában, arról neki sejtelve sincs — pedig egy viszontszerető sziv nem csak sejt, de tud is — ha érezi. Ah, de Béla irányomban nem érez semmit s ez fáj nekem anyám.

— Vigasztalódj lányom, a jövőbe senki se lát.

— Csak az önfeláldozó szív, melyben a szerelem lakozik — az lát édes jó anyám a jövőbe.

Ezzel felugrott s gyorsan távozott, nehogy az újból kitörni készülő könnyeivel keserítse anyját.

Figyeljünk most Puskinra, a vén hü szolgára, kit urnője Oroszországból hozott magával.

A vett utasítás után, Puskin bement szobájába s egy nagy rozsdás kulccsal, egy csákánynyal és egy lapáttal a kert egy zugából nyíló ajtóhoz lépett, melyet azonban csak a szigorúan figyelő ismert fel ajtónak — a fölületesen néző valami vakablak bemélyedésnek tartotta volna, mely hasonlóan volt meszelve a ház falával.

Ez az ajtó, ha az előtte lévő lépcsőt onnan eltávolították, egy titkos sötét folyósóba nyílt.

Puskin most azon fáradozott, hogy a lépcsőszerű követ helyéből kimozdítsa és így az ajtót szabaddá tegye.

A titkos folyósóból vagy tíz lépcső vezetett befelé egy másik folyósóba, melynek végén egy nagy nehéz vasajtó volt.

Most e vasajtó keresztbe tett pántjait oldogatta Puskin. S a gyenge gyertya fény mellett több apró cellát és egy ruhatárat pillantunk meg, a ruhatárból egy előszoba nyílott és onnan egy ajtó vezetett a titkos tanács páholyába.

Magas ivboltozatos terem ez, kétszázan is elférhetnek benne — oldalfalai tiszta fehér carrarai márvánnyal vannak bélelve s a mennyezetet több oszlop tartja. Az oszlopokról jobbra balra egy egy tízágu gyönyörűen aranyozott gyertyatartó volt alkalmazva, a terem közepén pedig egy pompás csillár lógott alá száz gyertyatartóval.

A nagy terem oldalfala mellett végig vörösbársony ülés van, a terem végén egy hosszú zöld posztóval borított asztal, körülötte huszonnégy szék; a titkos tanács tagjainak ülőhelyei.

A terem márványozott oldalfalaira kardok, pisztolyok vitézők voltak aggatva.

Puskin most egy rakás gyertyát vett elő egy szek-

rényből s éppen rakosgatta a szálgyertyákat a tartókba, mikor megreccsent a nagy vasajtó s rajta sietve Zelma lépett be.

— Na öregem siessünk, a gyűlés nem sokára kezdődik. Rég nem gyűléseztünk ugy-e bár, szolítá meg a szolgát, ki némán bólintgatott a fejével.

— Nagy dolog lehet készülöben, mondá az ősz Puskin, idegeneket is kell várnunk, mert minden csillárt meg kell gyujtanom az este.

— Adj ide egy csomag gyertyát, majd segíték én is rendezni.

A vén szolga engedett s csendesen folyt a munka.

— A vendégek mindjárt megérkeznek, így hát gyujtogassuk meg a gyertyákat és csillárokat.

Egy tündérpalota alig lehetett szebb a fénylő teremhez képest, száz meg száz gyertyaláng tükrözött vissza a tükörfényes márványfalról s a sok láng megmelegíté a termet.

A kert oldalt a csöndes serföző utczára nyílt s a mint beesteledett, egyenkint sötét alakok tolongtak a titkos folyósó felé s a páholy lassanként telni kezdett.

A jövevények mindegyike álarczot viselt, de az álarczosok ismerték egymást s halk beszélgetésbe ereszkedtek.

Már mintegy ötvenen lehettek együtt, midőn hirtelen egy márvány ajtó nyílt meg s azon keresztül egy hölgy és férfi jelent meg.

A beszélgetők mintegy varázsütésre elhalgattak s határozott gyorsasággal s szó nélkül indultak a most megjelent vörös lepellel takart férfiúhoz és egyenkint kezet szorítottak vele.

Csend lett.

A vörös leplü férfiú leült, nyomban melléje ült még huszonhárom, a többi állva maradt.

Hirtelen egy ezüst csengettyű érczes hangja szólalt meg; az ülést megnyitották.

— Bajtársak, szólalt meg az elnök, a vörösleplű álar-
czos, kibén Málnássy Bélát ismerjük fel.

— Meghívásomra mind megjelentetek, jóllehet közüle-
tek sokan messziről, erre nagy szükség volt, a haza nagy
veszedelemben forog, halljátok!

Most egy levelet vont ki kebléből s olvasni kezdé:

„A titkos tanács elnökének!

Bár csapatunk mindenütt győzedelmeskedik s az ellen
mindenütt fut győztes karjaink elől, a haza mégis nagyobb
veszedelemben van, mint volt valaha.

Windischgrätz idegen sereget akar hazánk földére hozni,
hogy így semmisítsen meg minket.

Hiusítsuk meg szándékát.

Halál fejére!

A titkos tanács egy tagja.

„Halál fejére!!“ hangzék most a teremben egyszerre
ötven dörgő hang.

— Igen, halál fejére az árulónak, s átok reá! mondá
Málnássy Béla, s épen ez az, a miért titeket egybe hívtalak,
huzzunk sorsot s akire a sors esik, végrehajtja a titkos ta-
nács ítéletét, mely így hangzik:

— Halál a fejére minden árulónak!

— Halál Windischgrätzre!!!

— Most pedig bajtársaim le az álarczokkal, hadd
nézek mindenikötöknek szemébe, mert, hogy tisztán érző a
szívetek, azt elárulja szemetek.

Az álarczokat gyorsan kapkodták le egymásután ar-
czaikról.

A barátok szemtől szembe állottak egymással s ke-
zet szorítottak azok, kik most találkoztak régtől fogva elő-
ször.

— Verő, te mint a titkos tanács jegyzője, gyorsan je-
gyezd fel az egybegyűlt ötven bajtársnak nevét egy pa-

pirosdarabra. Majd Zelma kisasszony huz egyet az urnából.

Zelma mélyen meghajtotta magát s gyenge pir vonult végig arczán most, hogy Málnássy megszólította.

— Oh csak a te neved ne huzzam — hogy saját magam keze által ne kelljen itt hagynod körünket, gondolá magában Zelma s reszketett.

Most Zimielsky Erna hercegnő szólalt meg.

— Elnök ur! Ötvenegyen vagyunk.

— Jegyző ur! Ötvenegy czédulát irjon.

Mindenki bámulva fordult a hercegnő felé.

— S miután látom, hogy nem értenek, mondá, ki nyilatkoztatom, hogy az ötvenegyedik én vagyok.

A nő is képes egy hitvány árulónak foszlásba ment szivét törével átdöfni.

— Éljen! Éljen! hangzék mindenfelől.

— Halál Windischgrätzre !!!

— Vivát!! Zimielsky Erna hercegnő.

Az elnök csöngetett.

Verő elkészült a czédulákkal, összehajtogatta és egy ezüst tálczára tette őket.

— Most pedig figyeljete, mondá Málnássy.

— Fogjon kiki egy kardot.

Megtörtént.

— Hegyét szegezzétek sziveteknek és esküdjete.

— Esküszünk a magyarok mindenható Istenére, hogy a kit a sorshuzás kijelöl, végrehajtja az általunk hozott ítéletet, nem rettenvén vissza a közbejöheto akadályoktól.

— Esküszünk, esküszünk, esküszünk, hangzék háromszor az eskü.

Most a bájos Zelma reszkető karral nyulta tálczába, hamarosan kikapott belőle egy nevet s átnyujta Málnássynak.

Málnássy jobbjaiban magasra tartá a papirdarabot s mondá :

— A magyarok Istenétől különös kegyben részesül az, a

kinek neve e papírdarapra írva van, hogy személyével ily fontos szolgálatot enged tenni a hazáért.

Majd szétnyitá a papírdarabot s Verő nevét olvastale arról.

A barátok siettek gratulálni Verőnek, kinek arcza egy pillanatra elsápadt, majd kipirult. Mellét kidüleszté s büszkén járt fel s alá a páholyban.

— Bajtársak, Verőnek még az este indulni kell, okvetlen szüksége van menetjegyre, hogy ezt megszerezhessük, szükségünk van Thun századosra, ki a fővárosba vissza érkezett, mert tőle kell azt kieroszakolnunk még ma. É vállallattal őt ügyes fiut fogok megbizni és pedig: Pálft, Martont, Tahit, Sebestyént és Szamót.

Az ifjak gyorsan a titkos tanács elnöke elé léptek, hálás pillantásokkal köszönve, hogy nekik is juttatott Málnássy e fontos ügyben szerepet.

— Figyeljete, mondá Málnássy — a mint mondám, Thun századosra van szükségünk, hogy többrendbeli menetjegyet irjon alá.

Thun századost ma a Károlykaszárnyaí tiszti casinoban fogjátok találni, hozzátok ide, hogy mi módon, az a ti gondotok — ügyesek legyetek, ezért szemeltelek ki titeket.

Ezzel elbocsátá az ifjakat, kik a már előbb leírt uton távoztak.

— Siessetek, kiáltott utánok Málnássy, mert mindnyájan várakozni fogunk rátok.

Az őt ifju eltünt a sötét folyósón s csakhamar kiértek a szabadba.

Egy utcza sarkon egy bérkocsis állt, ennek egy czédulát mutattak, ez tiszteletteljesen meghajolt s leszállt a bakról s helyét Martonnak engedé át.

— Reggel átadjuk a kocsit, viszonzá emez s pénzt nyomott a kocsis markába, a ki vigyorgva távozott.

A többi négy a kocsi bensejében foglalt helyet,

míg Marton a lovak közé csapott s csakhamar a Károly-kaszárnya előtt termettek.

A négy ifju egyenesen a tiszti casinóba tartott s midőn Thun századost megpillantották, elégedetten mosolyogtak.

Thun százados még egy osztrák tiszttel üldögélt egy kis asztalnál, a midőn elébe lépett egy szolga és egy levélkét nyújtott át neki.

Thun felösmerte az írást, s rövid bucsuzás után elhagyta a termet.

Thun százados kocsisa, ki meg volt szokva, hogy gazdája hajnal előtt nem igen szokott sehonnán hazatérni; az átel-lenben fekvő csapszékben mulatgatott.

S midőn Thun a kocsi számát kiáltotta, előhajtott egy más kocsis, kinek csak foghegyről szólt oda, hogy „Neugebäude.“

Az ál-kocsis egy ideig az új épület felé tartó uton haladt, midőn hirtelen befordult egy sötét csöndes mellékutczába, s ugyanakkor érkezett mellé egy másik bérkocsi.

Most mind a két kocsi hirtelen megállt.

Thun százados bosszusan kitekintett s már szólani akart, a midőn a kocsi mindkét ajtaja kitárult s egyik feléről kitolták, a másik feléről kihuzták a kocsiból, míg egy harmadik kéz kardját ragadta meg s huzta ki hüvelyéből.

— Schuften elende! morgott az osztrák tiszt. De nem birta tovább folytatni, mert száját hirtelen begyömöszölték, szemét pedig egy nagy kendővel bekötötték.

Thun érezte, hogy egy más kényelmesebb kocsiba ül, de nem birta magának megmagyarázni a dolgot.

Az első pillanatban azt hitte, hogy rablókkal van dolga, de látta, hogy ülnek ugyan mellette jobbról balról, de egyik se nyul se órája, se tárczája után.

Már kezdett sorsába megnyugodni, midőn az ifjak egyike megszólalt:

— Százados ur, ha okosan viseli magát s nem csap zajt, kivesszük a szájából a kendőt.

Thun integetett fejével s a kendőt nyomban kivették a szájából.

Most mélyen fellélegzett.

— Mit akarnak velem uraim! kérem beszéljenek. Hogy nem tolvajok keze közé kerültem, azt látom.

— Csendesen százados ur!

— Nem lesz bántódása, csak egy kis visitet fog tenni a titkos tanács páholyában.

— A titkos tanács páholyában? álmélkodott aztán Thun s elhallgatott.

Szeme még mindig be volt kötve.

A kocsi megérkezett, az ifjak óvatosan léptek ki a kocsiból s midőn semmi gyanusát sem vettek észre, kiszállították foglyukat is, kit a sötét fasoron keresztül vezetve a titkos tanács páholyába hoztak.

A titkos tanács tagjai között most halk morgás volt hallható. A fiuk ügyessége általánosan tetszett, mert már azt hitték, hogy a csiny nem fog sikerülni.

— Vegyétek fel álarcztokat, parancsolá az elnök a tanácsnak. A százados ur szeméről pedig vegyétek le a köteléket.

Thun megszabadulván a szemköteléktől, bámulva nézett maga körül s nem tudta min csodálkozzék, a páholy felséges berendezésén, vagy az itt egybegyült álarczos férfiak komoly méltóságán.

— Parancsoljanak velem uraim, szólt halkan Thun százados.

— Mi csak kérünk százados ur, szólalt meg most az elnök, s a mit kérünk, azt mindenesetre teljesíteni fogja, s ha megtette, a haja szála sem fog meggörbülni s fél óra múlva szabad ember ismét. E menetjegyeket írja alá százados ur, és Málnássy tollat és tintát tolt az osztrák tiszt elé.

Ez mohón megragadta a tollat s vagy ötven darab menetjegyet irt alá nagy hamarjába, tudva, hogy aztán megszabadul.

— Köszönöm, százados ur, mondá az elnök, s most még egy kérésem volna, egészségünkre igyék velünk egy pohár bort s aztán szabad lesz.

Thun százados vakon engedelmeskedett s fenéig ürité a pohárt.

Szemeit ismét bekötötték s a sötét folyósón keresztül a kocsiba emelhék Thunt, ki fejét iszonyu nehéznek érzi s csakhamar mély álomba szenderült.

Ezalatt a kocsi robogott gyorsan. Már a városligeti fasorhoz ért, a midőn a kocsi megállt, Thun századost a kocsiból kiemelték s egy padra szépen lefektették.

A kocsi visszaroobogott, — a benne ülők csakhamar visszaérkeznek a titkos tanács páholyába, hol mindnyájan várták őket.

— Ez ugyan pompásan sikerült, üdvözlé őket Málnássy.

Derék ifjak vagytok, fogadjátok a titkos tanács elismerését.

Az öt ifju egyszerre hajtotta meg magát.

— Most pedig uraim a gyűlést feloszlatom, kérvén az urakat hasonló lelkesültségre a jövőben is.

Verővel, az est hőisével igyekezett mindenki kezét szorítani s egyenként csöndesen távoztak a páholyból.

Egy negyed óra mulva özvegy Zimielsky Erna herczegnőt fenti lakásán fontos beszélgetésben találjuk Verőt és Málnássyt.

Zelma, ki szintén anyja társaságában maradt, most beszélgetésbe eredt Málnássyval.

— Még sohse féltém úgy saját kezemtől, mint ma, kezdé Zelma a társalgást.

— S vajjon mért, herczegnő? kérdé Béla.

— Féltém, hogy azt, kit közelemben szeretek látni

saját kezem huzásával fogom eltávolítani, s erre mélyen elpirult.

Málnássy úgy tett, mintha nem értette volna a czélzást s másra fordítá a beszélgetés fonalát.

Az öreg Puskin jelenté, hogy a vacsora tálalva van s a kis társaság átment az ebédlőbe.

— Ígyunk az új terv szerencsés keresztül menetére, szólalt meg Zimielsky hercegnő.

Verő hirtelen felugrott, hogy megköszönje a megtiszteltetést, közben azonban előtte álló tálat meglökve, felborított egy boros üveget s a nemes vörös bor elborította a fehér terítéket.

— Bravó! Ez jó jel, mondá most a hercegnő, így folyjon ki az árulónak vére hősi keze által.

— Ez vért jelent, az bizonyos, válaszolá Verő nevetve, de nem tudni hogy kiét, a Windischgrätzé-e vagy az enyimét.

— Csaknem gondolsz párbajra, szól Málnássy, hisz a gyáva tán el sem fogadná.

— Minden feltűnés nélkül kell láb alól tenni az árulót, mint a hogy kirugná, ha lehetne, lába alól drága hazánkat.

— Igaz, úgy veszszén a gonosz, mondá lelkesülten Zimielsky hercegnő — mert biztosítom Verő, ha a tálczából Zelma az én nevemet huzza, én is úgy tennék.

Ilyformán folyt még egy darabig a beszéd, midőn Málnássy és Verő felemelkedve az asztal mellől, szivélyes bucsuzás után elhagyták a hős lelkű lengyelnt s lányát, a szép Zelmát.

38. fejezet.

Az üldözők.

Woronyeczky herczeg el volt határozva, hogy ellenfelét nem szalasztja ki kezei közül.

Stramirovicstól élve vagy halva megkeríteni, ez volt egyetlen célja.

Mert tudta, hogy addig Aniella mindig veszedelemben forog, míg a szerb vezér nincs ártalmatlanná téve.

Egész nap tartott az üldözés.

Végre egy keskeny ösvényre jutottak.

Dévay hirtelen megállott. Az ösvényt egy nyílás ketté választotta, melynek felső része ugyan keskeny volt, de alul borzasztó mélység tátongott; a szikla kiugrások alig két lábnyi távolra voltak egymástól, úgy, hogy nem volt nehéz egyikről a másikra átugrani.

Dévay nem sokat gondolkozva meg is tette, Woronyeczky követte őt; de egy sikoltás tört ki mindkettőjük ajkain; mert a szikla Woronyeczky lábai alatt engedni kezdett, de bátor lélekjelenléttel kapott a lezuhanó, a bozóttal benőtt azon oldalra, melyen Dévay báró állott.

Mennydörgés szerű robbajjal omlott az elvált szikladarab a mélységbe, mialatt a herczeg a kövek és gyökelekbe kapaszkodva, a mélység felett lógott.

E pillanat oly vészes volt, hogy Dévay bele sápadt, aztán hasra vetette magát s nagy ügygyel bajjal felsegitette barátját.

Mindketten visszapillantottak most a hátuk mögött tátongó széles sziklahasadékba.

— Siessünk, szólt Dévay sürgetőleg, hogy a remélhetőleg nem oly veszélyes hegyszorost hamar elérhessük — de csitt csak! — nem emberi hang szólalt itt hozzánk.

A két barát csak most vette észre, hogy Venczel, a komornyik nincs velük.

Woronyeczky figyelt, csakugyan újra felhallatszott hozzájuk a völgy mélyéből, honnan ép felmásztak volt, egy tompa kiáltás.

— Báró ur! hangzék világosabban — adjanak feleletet, a hegyszoros felé haladva a hamis úton vannak.

— Minden szentekre, ez nem lehet más, mint Venczel, ki bennünket vissza hív — mert hamis úton járunk. Ő jól ismeri e vidéket, mert e tájékon született.

A két elfévedt hangosan kiáltá Venczel nevét, a ki néhány percz múlva az ösvénynek tőlük elválasztott tulsó végén megjelent.

— Önök vesztükre indulnak, a gaz szerbek már a nem járható ösvényre csalogatták önöket, Stramirovics csak cselből vonult vissza, nézzenek oda, előttük s hátuk megett is mélység tátong.

A herczeg és barátja rémült szemeket vetettek egymásra.

— Minden áron vissza kell térnünk, mondá most Dévay, s komolyan megragadta barátja kezét, mintha végbucsut akarna venni, s nincs egyéb hátra, mint kése-delem nélkül magunkat a sziklahasadékon átvetni. Egy szerencsés ugrás és mi meg vagyunk mentve.

— Egy hajszállal kisebb és — — elakadt szava.

— Nem kell letekinteni, sem sokat gondolkodni kedves barátom, mert nincs miben válogatnunk, mondá Dévay oly lelki nyugalommal, mely a veszély közepette mindig jó hatással volt Woronyeczkyre.

— Tehát rajta, mondá Woronyeczky.

Valamenyen megkisérelték a veszedelmes ugrást.

Először Woronyeczky ment át, majd Aniella, aztán Dévay s végre Venczel.

Az ugrás után mind a négyen nyugodtabbak lettek és nagyobb biztosságban érezték magukat.

Csakhamar elhaladtak az ösvényen és töltött fegyverüket vállaikra véve, a hegyalján tovább haladtak.

Egyikük sem szólt.

A számos kunyhót, melyek a hegység egyik oldalán sorban elterültek, érintetlenül hagyták s egy széles egyenes utra tértek, a mely magaslatra vezetett.

Fölérve a hegyszorosra, érdekes látvány tárult szemük elé.

Szorosan előttük a hegy alja és egy nagy kiterjedésű fenyő erdő között, körülbelül hat sátor volt felütve, melyek közt mozgás volt észrevehető.

A szemlélők nemsokára egyes embereket tisztán kivethettek, sőt Aniella Stramirovicsot is meglátta, a mint nagy sebbel-lobbal egyik sátortól a másikhoz futkosott. Egyszerre kürtriadó hallatszott fel hozzájuk.

A szerbek térdig érő köpenyükben, mely derekukon szíjjal volt övezve, melyen egy vadászkés csüggött — csapatba állottak.

Az előcsapat Dévay báró számítása szerint 55 főből állott, s több tisztből, kikre a csákójukon lebegő forgóról könnyen rá lehetett ismerni.

A felkelő nap a szerb vezért világosabban kitüntette, minthogy ő katonai egyenruhát nem viselt, hanem vállairól fekete köpeny csüngött alá.

Nagy hévvel értekezett a tisztekkal, kik, valamint ő lóháton voltak, mialatt a szerbek vezényszót várva induló félben állottak.

— Ők most elfogatásunkra indulnak, de rászedték a gazembereket, sugá Dévay, no de legalább nem vesznek minket semmibe, hisz egész őrcsapatot vezetnek négy magyar ellen.

— Kitünő helyzetben vagyunk, bátran tüzelhetünk rájuk.

— Az istenért, kiáltá Aniella, hiszen oly kevesen vagyunk.

— Ne félj semmit, Aniella. Az ut visszafelé még veszélyesebb volna, mint itt a nyílt harcz. Nagyszerű állást foglalunk el és mindenesetre jobb dolgunk van itt, mint ha a sziklák közti egérfogóban volnánk. Vigyázz, céllozz, vezényelt Woronyeczky.

A lövés oly egyszerre esett a három csöböl, mintha csak egy lövés lett volna, de lent is megmutatta az eredmény, hogy a három magyar kitünő lövész.

Stramirovics lova, valamint a másik két tiszté is magasan felágaskodva összerogytak, mind a három ló, mintha csak célzáblául szolgált volna, föbe volt löve.

Dühös lárma és zavar támadt a szerbek sorai közt, első pillanatban azt sem tudták, honnan jött a hirtelen támadás.

Egy sorlövés volt a válasz, a sivitó golyók a hegy ormába furódtak, vagy fejük felett fütyöltek el.

— Ily pompás állást még soha életemben nem foglaltam el, szolt kedvtelten Woronyeczky és ismét célzott s lövése egy ellenséget földre terített. Dévay és Venczel tüzeltek a csapat fölé, míg Stramirovics a tisztekkel tanácskozott.

Bámulatos nyugodtság és gyorsasággal töltött Woronyeczky ujra, lött és ismét töltött, mintha csak gépies foglalkozást vinne véghez, mit sem ügyelve a szerbeknek körülötte sűrűn hulló golyóira.

Teljes biztosság érzetével, mintha az ellenség fegyvere nem is foghatna ki rajta, állott helyt s vasnyugalommal s önelégültséggel nézte, hogy egy lövése sem esett hiába.

Ekkor észrevette Dévay, hogy a tisztek egyike egy csapattal rohanva siet a hegyszoroson át, hogy a négy magyart a falu oldaláról hátba kaphassák, egy másik osztály pedig Stramirovics vezénylete alatt a meredek szikla tövébe huzódva, rejtek helyéből akarva a kiki bukkanó fejeket célba venni, míg a harmadik csapat a második

tisztel szinte a hegyszoros felé tartott, talán rohamot kísértendő meg egy csak a szerbek előtt ismeretes helyen.

A herczeg gyakorlott szeme belátta az egész tervet, tudta, hogy helyzetük komolylyá fejlődik.

Tizenegy ember feküdt már halva a szikla alján, mindegyik csapat tehát vezetőin kívül körülbelül 15 emberből állott még.

Tehát hatvan ember ellen küzdöttek hárman.

A golyók jobbról balról süvítettek és a szerbek rémes gyorsasággal közeledtek a sziklafalon fölfelé.

Dévay és Venczel e közben folyton lövöldöztek az itt-ott felbukkanó szerbekre.

Dévay különösen izgatott volt.

— Csak nyugodtan, csendesesen, szóla a herczeg tüzeskedő barátjához.

— Ez az első tűzpróba! Csak bocsássuk őket közelebb s aztán mindegyikünk vegye célba emberét — holla, de itt is jó valami csekélység.

A szerbek az első sorlövést intézték a három magyarra, mit a herczeg észrevéve, ő is az ostromlók felé irányzá fegyverét.

Dévay elátkozta a fegyver töltést, mely annyi időt vesz el, s tréfálva jegyzé meg:

— Jövő alkalomra oly fegyvereket kell kitalálnunk, melyek magoktól töltődnek, hogy csak elsütni kellessen.

— Így tetszel nekem! szóla a herczeg, csak hidegvérűség, ez a fődolog az ilyen helyzetben.

A szerbek mindinkább rohantak előre.

A magyarok minden lövése talált, de a szám még mindig oly tulnyomó volt, hogy alig lehetett remény a menekülésre, vagy életben maradásra.

— A ficzkók ugyancsak szoritanak bennünket, morgóga Woronyeczky. A másik csapat amott a faluból előnyomulva segítségükre jön! Ezer bomba, kartács, Dévay, most már nem adjuk olcsón életünket.

Mindkét részről ropogott a fegyver.

A három szövetséges körben állott, míg a szerbek egy vonalt képeztek s örömrivalgásban törtek ki, a segítséget közeledni látván.

Woronyeczky herczeg gyorsan egymásután tüzelt, hogy szinte csurgott homlokáról a veriték.

Dévay példáját követni iparkodott s az ő keze alatt is elesett egynehány előnyomuló ellenfél.

De a szerbek sem voltak tétlenek.

A golyók mind sűrűbben hullottak a magyarok feje felett, mert az új csapat is elkezdte a sortüzet.

Woronyeczky még nem adta fel a helyzetet.

A levegőt löporfüst borította s innen is, túl is egyaránt akadályozá a célzást.

E pillanatban Dévay inogott.

— Mi történt, kiáltá Woronyeczky rémulten, te találva vagy!

— Sebj, csak hidegvérűség, felelé mosolyogva a báró, habár mellében szuró fájdalmat érzett, nincs időnk sokat vizsgáldni.

Dühösen közibök lőtt az előre nyomulóknak, mire iszonyu orditozás és lárma hatott fel hozzájuk.

— Előre fiuk, a három hitvány magyart s a szép Aniellát kézre kell keríteniünk, kiáltozá Stramirovics, ki csapatjával oldalba támadta meg őket.

Woronyeczky csikorgatta fogait, ők el voltak veszve, de egy gondolat lelkesité valamennyit, megakarták mutatni a ráczoknak, hogy a magyarok mint tudnak meghalni.

Mert ilyen hősök voltak 1848-ban.

Hátuk megett tátongett a mélység, előttük a reájuk irányzott löfegyverek.

Stramirovics elérte a hegy csucsát s katonáitól körülvéve egy pillanatig habozva megállott.

A herczeggel, kit gyűlölt, mert menyegzőjét oly csufosan megrontotta, szembe állott.

Bár Aniellát nem szerette, de a szégyen és a boszu sarkalta, tüzelte őt.

Végre czéljánál volt.

Szabad menetet engedhetett gyilkolási vágyának.

Vad kacaj rézgett ajkain, mialatt azon gondolkozott, vajjon lelője vagy élve fogja-e el a herczeget, hogy aztán nyugodtan tölthesse rajta véres boszuját.

A herczeg Stramirovicsra akart rohanni. De Dévay visszatartá.

— Ne mozdulj helyedről, Miczisláv, itt küzdünk, itt kell együtt tartanunk.

— Itt is halál, ott is halál vár reánk barátom, Dévay hagyj bucsut vennem, felelé Woronyeczky.

— Erre még rá érünk, szólt Dévay. Gondolj nődre, Aniellára.

— Oh szegény Aniellám, sohajtá a herczeg.

— Töltsünk, szólalt meg újra Dévay.

A herczeg csakhamar visszanyerte hidegvérüségét, s töltött és lőtt.

A szerbek minden oldalról körülfozták a három magyart s Stramirovics már megragadta Aniellát, hogy elhurczolja.

Dörgő hangon osztá parancsait, hogy mind a négyet élve kell fogságba hurczolni és azért szüntessék be a tüzelést.

A magyarok veszve látszottak lenni.

Ekkor egyszerre lódobogás hangzott.

A szerbek rémülten látták, hogy körülbelül 40 lovas nemzetőr közeledik.

A három magyar újra időt nyert tölteni, s a megzavarodottakra löni.

Woronyeczky arcza egészen átszellemült, Dévay mosolygott, s Aniella örömmel látta, hogy a vad Stramirovics emberei hirtelen visszavonulni kezdenek.

A harcz hamar eldőlt.

A szerbek kénytelenek voltak menekülni.

Alig maradt közülök egynehány életben.

Stramirovicsnak sikerült azonban kereket oldani.

A herczeg nem bírta őt a csatamezőn megsemmisíteni.

De hát hogy kerültek a nemzetőrök egyszerre oda?

Mint említők, egyik szerb csapat a falu felől igyekezett megtámadni Woronyeczkyt és társait.

A faluban éppen éjjeli szállásra akart meglepedni negyven lovas nemzetőr, mely egy nagyobb csatározásban elszakadt Damjanich seregétől.

Észrevették a szerbeket, s mindjárt gondolták, hogy ezek rosszban törik a fejüket.

Óvatosan követték tehát őket s éppen a kellő pillanatban léptek közre, hogy megmentsék a herczeget s társait.

A herczeg a nemzetőrök parancsnokához, egy fiatal hadnagyhoz lépett, s megszorítva kezét így szólt:

— Ezerszer köszönöm önnek! Ön nélkül hadnagy ur, most mindnyájan vagy halva lennénk, vagy talán, mi még rosszabb, a vad szerbek fogságában.

A hadnagy tudakozódott, hogy történt a támadás.

A herczeg elbeszélte az egész kalandot.

— Megbocsát, szolt ekkor a hadnagy, de mi visszatérünk a faluba, de itt hagyok önökkel három bajtársat, hogy esetleg segítségükre lehessenek.

— Mi pedig a zárdának vesszük utunkat, szolt ekkor Dévay, hogy ott kipihenjük fáradalmainkat, s a távolba látszó kolostorra mutatott. Magyar benczések lakják, ott jó fogadtatásra találunk.

Woronyeczky beleegyezett, hogy induljanak a zárdába.

Szívélyesen elbucsuztak a nemzetőröktől s a kolostor felé indultak.

Körülbelül másfél órai ut után elérték a klastromot.

A herczeg leszállt lováról és meghuzta a csengettyűt.

39. fejezet.

A zárdában.

Kleofás a legnagyobb zavarban volt, midőn a második csengetést meghallotta.

Társai, kik különben bátor ficzkók voltak, szintén aggódva néztek a barát vezérre.

Végre Kleofás rövid gondolkodás után arra határozta el magát, hogy kinyitja a kaput.

Sánta Peti vette a kulcsokat, s nehézkes léptekkel végig csoszogott, mintha igazi barát lett volna, a hosszú folyósón, s kinyitotta a kaput.

Nem kis meglepetésére vette észre a három nemzetőrt, a két tiszti ruhába öltözött alakot, s főleg Aniellát.

— Egy rövid napi pihenőre betérnénk ide a zárdába. Én Woronyeczky herczeg vagyok.

— Az Isten hozta önöket, szólt Kleofás, ki szintén a kapuhoz jött. Mi a legnagyobb örömmel látjuk a vitéz magyarokat. De kérem menjünk fel a nagy terembe.

— Miféle szerzet ez? kérdé Woronyeczky.

— Ezelőtt benczések laktak itt, de most mi, a karthausiak birjuk a zárdát. Én vagyok a prior, s csak nekem van engedve, hogy idegennel beszéljek, szerzetes társaimnak mind némán hallgatniok kell.

— Szigoru szabály, jegyzé meg Woronyeczky, de hát egyáltalán soha sem beszélnek.

— Néha maguk közt, az én engedelmemmel, de idegennel soha.

— És azt ön sem engedheti meg nekik? kérdé Dévay.

— Szerzetünk szabályai szigoruan tiltják.

Az idegenek ezalatt Kleofással a nagy terembe mentek. Kleofás bocsánatot kért, hogy távoznia kell, mert mint mondá, sürgős ügyei vannak s egy temetése is lesz.

— Intézkednem kell a lakosztályok berendezése miatt.

— Oh, szólt Woronyeczky, mi szerények vagyunk s kevésseel megelégszünk. Ugy-e bár kedves nöm, Aniella? Aniella mosolygott.

— Igen, mi férjemmel megszoktuk, hogy ne legyünk tulkövetelők vágyainkban.

A barát udvariasan meghajolt s távozott.

Alig, hogy a földszintre ért, összehívta a rablókat.

— Egy herczeg nejével és társai a vendégünk. Jól vigyázzatok, hogy el ne áruljátok magatokat. A vendégek jelenlétében egy szót sem szabad szólnotok, némáknak kell lennetek, nehogy valami gyanut ébreszszetek vendégeinkben.

— Küldjük ezeket is a másvilágra? kérdé a törpe Jakab.

— Nem, életöket kimélni kell, szólt Kleofás, ki már megundorodott a vértől és gyilkosságtól. Elég ha kifosztogatjuk és aztán elkergetjük.

— S mi történjék azzal a csinos menyecskével, kérdé tovább a törpe Jakab.

— Az közös zsákmány lesz, mondá a barátvezér. Tehát megértettétek parancsaimat. Az ebédnél csak én fogok megjelenni s te Sándor.

Erdössy Sándor, ki bujában, mert Aniella szerelmét nem viszonzta, rablónak állott be, még nem tudta, hogy kik a vendégek s hogy éppen Aniellával fogja magát szembe találni.

Kleofás még több intézkedést tett, főleg a magaviseletet illetőleg, hogy a szerzetes ruhába öltözött durva rablók valahogy el ne árulják magukat.

Azért is nem engedte, hogy a vendégekkel együtt ebédeljenek, mert akkor kisült volna, hogy ál-barátok.

Kleofás visszasietett vendégeihez.

— Memento mori! (Gondolj a halálra) szólt a belépő barát.

A vendégek meghökkentek, olyan szokatlanul jött nekik e köszöntés, melylyel őket Kleofás üdvözölte.

A barát-vezér észrevette ezt, s azért mintegy mentegődzve mondá:

— Mi evvel köszöntjük egymást mindig. Sokszor hetek, sőt holnapok is elmúlnak, s mi nem hallunk más szót: memento mori! Gondolj a halálra.

— Borzasztó, suttogá Aniella.

— Igen, az idegennek borzasztóan hangzik, de nekünk, kik lemondunk az élet minden örömeiről, nekünk egész vigasztalás e két szó: Gondolj a halálra. De engedjék meg, hogy lakosztályaikat megmutassam.

Valamennyien felkeltek, hogy kövessék Kleofást.

Woronyeczky és neje egy szép nagy szobába jutottak, a mellette levő két szobát pedig Dévay báró és a nemzetőrök foglalták el.

— Szerény lakás, de hát mi az Ur jámbor szolgálai, nélkülözzük a fényt és pompát, szólt Kleofás.

— Ön gunyolódik, tisztelendő ur, mondá Dévay, kinek a barát sehogy se tetszett, hiszen ezek fényes szobák. Valóban fejedelmi gazdagság, pompa vesz itt körül.

A barát alázatosan meghajtotta magát s távozott.

Dévay hosszan nézett utána.

— Nem tetszik nekem ez a barát. Itt valaminek lennie kell, no de majd megtudom!

40. fejezet.

A menekülés.

Pater Nepomuk szerencsésen elérte a hordót, mielőtt a vad rabló nyomába érhetett volna.

Az üldöző rabló egyszerre csak hült helyét látta.

Pater Nepomuk rögtön a vasajtó kinyitásához fogott.

Betette a kulcsot a zárba, de az sehogy sem akart kinyitni.

Hiába volt minden erőlködése.

— Pedig ez az a kulcs — mondogatá magában, ismerem jól a formáját, a szegény megölt prior sokszor mutatta ezt nekem.

Ismét betette a zárba, ismét erőlködött, de az ajtó csak nem akart föl pattanni.

A barát egészen kifáradt a nagy munkában.

Elcsüggedve ült be a hordóba, hogy kissé kipihenje magát.

Majd ismét föl állt, s ki-ki tekintgetett a hordó nyílásán, majd ismét leült, majd pedig a vasajtó kinyitásával vesződött.

Egyszerre újra csengetést hallott.

Rögtön a nyíláshoz sietett.

Látta, hogy három nemzetőr jön, két tiszt, s egy fiatal, bájos nő.

A pater elborzadt.

— Istenem, sóhajta, ezek is mind szerzetes társaim sorsára fognak jutni. De nem, én megszabadítom őket.

Ujra a vasajtóhoz ment.

Elkezdte vizsgálni mindenfelé, végre a jobb sarkon egy sajátságos kis gombot vett észre.

Megnyomta a gombot.

A gomb engedett, de az ajtó nem nyílt ki.

Pater Nepomuk most már bizonyos volt abban, hogy az ajtó a gomb segítségével nyílik ki.

De még nem tudta a titkát.

Akárhogy próbálta is, nem boldogult.

Kénytelen volt abba hagyni.

Ismét fel s alá sétált a hordóban, mely mint már említettük, egy egész kis szobához hasonlított.

Elkezdte a hordó falait vizsgálni. De a hordóban meglehetősen sötétség volt, s így nem sokat láthatott.

Elkezdte hát mindenfelől kopogtatni.

Már az ujjai is fájtak s éppen felhagyni készült a fal

vizsgálásával, midőn ujjával még egyet koppintva a falon, nem kis csodálkozására egy kis ajtó nyílt fel.

A barát örvendő kiáltott fel.

Az ajtó egy mélyedést zárt el a falban, a mélyedésben pedig egy könyv feküdt.

Nepomuk kivette a könyvet.

A könyv egy régi, kopottas biblia volt.

A pater térdre rogyott s imádkozni kezdett.

— Oh istenem, szabadíts ki engem szörnyű helyzetből, mormolá halkan magában.

Elvégezve imáját, a könyvben lapozni kezdett.

Egyszerre örömsikoltást hallatott.

A könyvben egy beírt fehér lap volt.

A megölt prior kezeirása.

A fehér lapon a következők állottak:

„**A vasajtó titka:** A vasajtó jobb sarkán egy gomb van. Ha a gombot tizenkétszer egymásután megnyomjuk, egy kis horog fog látható lenni, közvetlen a titkos gomb mellett. A horgot erősen lefelé húzva s ugyanekkor a kulccsal a zárt kétszer megfordítva, az ajtó fölpattan.”

A szerzetes rögtön hozzá látott a titkos irás szerint az ajtó kinyitásához.

Pár percz múlva halk robaj hallatszott.

A vasajtó fölpattant.

Sötét földalatti folyósó volt látható.

A folyósóból bűzös levegő terjedt szét.

Pater Nepomuk borzalommal lépett a földalatti utba.

De csak nehezen bírt előre hatolni.

Iszonyu sötétség volt.

Lába alatt kigyók és gyíkok suhantak el. A falakról denevérek röpdöstek szerte, melyek úgy látszik, a zajra megijedtek.

Ekkor iszonyu robaj volt hallható. Pater Nepomuk elesett és a vasajtó óriási zajjal becsapódott.

Nagy nehezen feltápáskodott.

Észrevette, hogy egy nagy kőbe botlott meg.

Rögtön átlátta a helyzetet. Tisztában volt azzal, hogy a kő valami titkos rugóval van összeköttetésben, s a kőkockára rálépve az ajtó bezáródik.

Sok ideje azonban nem maradt vizsgálódásra, mert sietni kellett.

A levegő iszonyu dohos volt.

A barátot folyton az ájulás környékezte.

Már körülbelül egy fél órája haladhatott a földalatti folyósón, s még napsugár sem hatolt hozzája.

Az ut folyton rosszabb lett.

Nagy kövek, szikla darabokhoz hasonlóan állották útját.

Néhol meg a talaj oly nedves volt, hogy a barát jó formán vízben járkált.

Egyszerre azonban az ut simává s egyenessé vált.

Némi kis világosság is derengett a távolban.

Pater Nepomuk megkettőztette lépteit, hogy kijusson a titkos földalatti utból.

Hirtelen sikoltást hallattak ajkai.

Csupa koporsók közt találta magát. Némelyik egészen el volt korhadva, s a hullák csontjai voltak láthatók.

Szerteszét pedig koponyák heverték.

Pater Nepomuk borzalommal haladt tovább az iszonyu helyről.

Folyton koporsók közt ment.

Ekkor a borzalom dacára is öröm töltötte el keblét, föllelegzett.

A helyet fölismerte.

A barátok zárdájának kriptájában volt.

Innen pedig, jól tudta, hogy az ut kivezet a szabadba.

De hová? Azzal még nem volt tisztában.

Egyszerre a koporsók elmaradtak.

Pater Nepomuk egy szük nyílást látott maga előtt.
Óvatosan kibujt, s a temető kertjében találta magát.

Szabad volt.

Tiszta levegő érintette arcát.

Leült a temetőben egyik sir oldalára, hogy kipihenje magát.

Csakhamar egészen felüdült.

S kezdett gondolkozni, hogy mitévő legyen.

Végre arra határozta el magát, hogy bemegy a városba, hogy a nemzetörököt hívja segítségül.

Az út meglehetősen hosszú volt, de nem maradt egyéb hátra, mint megtenni.

Pater Nepomuk iszonyúan fázott. Csak könnyű szerzetesi ruhája takarta, s kalapja nem volt.

Igy ment ő deczemberben, hogy elérje a várost, mely a határon feküdt.

Havazni kezdett.

Pater Nepomuk már alig bírta tagjait.

Egyetlen egy lélek sem járt arra felé, s egy kocsi sem közeledett, melyre felülhetett volna.

A helyzet iszonyu volt.

Pater Nepomuk érzé, hogy ereje egyre gyengül.

De azért ment tovább.

Ha valaki látta volna, szentül az hiszi, hogy a jámbor barát megőrült.

A hó arczába csapott, s alig látta már az utat.

Egyszerre süllyedni érzé lábai alatt a földet. Egy árokba esett.

A szerzetes minden erejét megfeszíté, hogy kijusson a mélységből.

De hasztalan volt.

Dermedt tagjait már nem bírta tovább.

Lehanyatlott.

Szemei lezáródtak, s úgy látszott, mintha az élet elköltözött volna a dermedt testből.

A barát ott feküdt, eszméletlenül, tehetetlenül a hóban.

A hó folyton hullott.

Fekete szerzetesi ruháját egészen befödte a hó.

Alakja már alig volt kivehető.

S a hó-pelyhek szállingóztak lassan tovább.

41. fejezet.

A haldokló vallomása.

Egy magas, diszes szobában, melyben a lebocsátott függönyök még a nap sugarait is alig bocsátották be, egy pamlagon hevert egy köpenybe burkolt szép ősz szakálu férfi.

Az ősz fejét a pamlag párnájához támasztotta, lábait mereven lelógatá, gyakori sóhajtásai pedig a nagy beteget árulák el.

A kandallóban tűz égett, mi azonban a teljesen felöltözött ősz férfiúra nézve alighanem kevés volt, mert köpenyét még szorosabban magára huzta.

A pamlag mellett egy kis asztalka volt, melyen egy csengettyű állott.

Az ősz gépiesen kinyújtá karját a csengettyű után s hevesen megrázta azt.

Az ajtó, lassan kinyílt, s magas, karcsu fiatal ember lépett be.

— Ah ön az titkár ur? kérdé az öreg. Kérem küldje hozzám a fiamat.

— Parancsára, méltóságos ur.

A titkár elsietett s néhány percz mulva az ősz férfi fia lépett be.

— Parancsolsz valamit atyám, kérdé. Talán megint rosszabbul vagy. Miért is nem engeded, hogy orvost hívassak?

— Napjaim meg vannak számlálva, mondá az aggastyán, néhány nap múlva gróf Guyon ott pihen ősei mellett, a sírboltban.

— Üzd el sötét gondolataidat atyám, mondá Richárd, mert így hívták az ifjut, muló baj az egész. Hisz tegnap még egészen jól voltál.

Az aggastyán kezével intett, jeléül, hogy nem hisz fia vigasztalásaiban.

— Hallgass meg engem fiam, egy vallomást akarok neked tenni. Elbeszélem élettörténetemet, hogy tudd meg, miért voltam egész életemen át rideg, komor, zárkózott, mik voltak azok az okok, melyek szívemet megtörték.

— Hallgatom, atyám.

— Családunk, mint tudod, Franciaországból származik. Bölcsőmet a Provence örök szép virányai közt ringatták. Elődeim hatalmasak voltak és gazdagok. Atyám a szerencsétlen francia király, a vérpadra hurczolt XVI. Lajos egyik belső embere volt.

Boldogan éltünk és megelégedten.

De közbejött a nagy forradalom, s a mi boldogságunknak is vége szakadt.

Alig lehettem nyolcz éves, midőn egy őszi éjszakán atyám párizsi palotájában zaj költött fel, mely atyám tereméből hallatszott.

Tisztán kivehettem a vad kopogást, s az óriási lármát.

Midőn aztán láttam, hogy öcsémén, Gastonon kívül senki sincs a szobában, hamar felöltözködtem, magamra vettem kabátomat, s a nyitott ajtókon keresztül szülőim hálósobája felé tartottam, honnan mind vadabbul és réme-
sebben hangzott a kiabálás.

— Halál az árulóra! Le minden nemessel!

— Huzzuk ki a nyelvét s úgy vigyük a vérpadra, kiabáltak benn a szobában.

A vér megdermedt ereimben. Bár csak nyolcz éves voltam, rögtön tisztába voltam, hogy a forradalmárok

rohanták meg atyám házáat, kik minden nemesre és udvari emberre halálos boszut esküdtek.

Észrevétlenül eljutottam atyám hálósobájának előcsarnokáig, hol a gyöngye lámpafénynél tisztán láthattam, hogy atyám sápadtan és remegve viaskodik támadóival.

Anyám félig felöltözve a pamlagon hevert.

Valami öt sansculotte (így hívták a forradalmárokat) vadul vigyorogva nézett reá.

Megrémülve a látványtól és az óriási zajtól, a mellékterembe futottam s félhalva támolyogtam egy szögletbe, hol az ijedtségtől elaléltan térdre rogytam és zokogni kezdtem.

Ekkor lépteket hallék a hátam megett.

Ijedten pillantottam vissza, de félelmem csakhamar örömmé változott, a palota cselédsége közeledett felfegyverkezve, kik szintén meghallották az óriási zajt, s rögtön sejtették, hogy az honnan ered, szegény szülőim védelmére siettek.

— Az istenért urfi, bujjon el valahová, nehogy a sansculotteok rátaláljanak, kiáltá Pierre, atyám hű komornyikja, de nem várva be szavai eredményét, atyám hálósobájának tartott.

Az ajtó belülről zárva volt.

A sansculotteok úgy látszik gondoskodtak, hogy egykönnyen senki se hatolhasson be.

Pierre feszíteni kezdte az ajtót, s a többiek is derekasan hozzá láttak a munkához.

Nem telt be néhány perc, az ajtó be volt törve.

Az ajtóhoz lopódtam.

Iszonyu volt, mi ekkor szemeim elé tárult.

Atyám a padlón hevert, iszonyuan megsebesítve, s egy sansculotte éppen egy végső dőfést akart neki adni, midőn Pierre pisztolya eldőrdült s a sansculotte halva rogyott össze.

Óriási harc keletkezett most a cselédség és a forradalmárok között.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

71.136

OSZK

SZATHMÁRY

KOSSUTH LAJOS KÉME

OSZK

1.